UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opera S. Matris Teresae De Iesv Carmelitarvm Discalceatorum et Discalceatarum Fundatricis

Jn duas partes distincta

Teresa <de Jesús>

Coloniæ Agrippinæ, Anno MDCXXVI [erschienen] M.DC.XXVII.

III. Liber Fundationum Monasteriorum Monialium Discalceatarum à S. M. Teresa de Iesv, illarum Fundatrice, conscripus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37974

Visual Library

LIBER

FVNDATIONVM MONASTERIORVM MONIALIVM DISCALCEATARVM A S. MATRE TERESA DE IESV Illarum Fundatrice conscriptus hispanicè; indelatinè vertebat D. MATTHIAS MARTINEZ MIDDELBVRGVS.

SVBIVNGVNTVR AD FInem, Conceptus amoris diuini super quædam Cantici Canticorum verba, & alia pia opuscula eiusdem S. Matris Teresiæ.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,
Apud IOANNEM KINCKIVM.

ANNO M.DC.XXVII.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

S.
Theresi

Opera
N VII
[illegible]

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

INDEX CAPITVM LIBRI FVNDATIONVM MONASTERIORUM Carmelitarum Discalceatorum à S.M. Teresia conscripto.

Prologus. 309.

CAp. I. *Qua occasione de hac fundatione in Medina del Campo & alijs sequentibus agi cœptum sit.* 311.

Cap. II. *P. Noster Generalis Abulam venit, quid illius aduentu contigerit.* 314

Cap. III. *Quibus de Monasterio S. Ioseph Metinæ-Campi fundando modis agi cœptum sit* 317.

Cap. IV. *Agit de gratijs nonnullis, quæ horum Monasteriorum Monialibus Dominus elargitur, simul & præpositas monet, ac docet, quomodo se in illis gerere debeant.* 324.

Cap. V. *Nonnulla quoad orationem monita proponuntur; Est hoc caput ijs, qui in rebus actuis sese occupant, cumprimis vtile,* 328.

Cap. VI. *Docet quæ hominibus spiritualibus euenire possint damna ex eo quod non intelligant, quando spiritui resistere eos oporteat &c.* 335.

Cap. VII. *Quomodo cum melancholicis monialibus sit agendum: hoc tractatio Prioribus cumprimis lectu necessaria est.* 345.

Cap. VIII. *Monita quædam, & documenta præscribit quoad reuelationes, & visiones.* 350.

Cap. IX. *Agit quomodo Metina-Campi egressa sit ad Conuentum Malagonensem à S. Iosepho dictum fundandum* 354.

Cap. X. *In quo, de fundatione domus Vallisoletanæ à Conceptione B.V. M. de Monte Carmelo cognominatæ agitur.* 356.

Cap. XI. *Agitur de vita & morte Monialis cuiusdam, quam ad hunc Conuentum Dominus vocauit Beatricis ab Incarnatione nun cupatæ, &c.* 358.

Cap. XII. *Quomodo, & quo auctore primum fratrum primigeniam regulam seruantium Monasterium anno D.* 1568. *cœperit.* 362.

Cap. XIII. *Prosequitur cœptam de primis Discalceatorum Carmel. Conuentus fundatione narrationem &c.* 365.

Cap. XIV. *Agitur de fundatione Conuentus Toletani à S. Iosepho denominati &c.* 370.

Cap. XV. *In quo de rebus nonnullis agitur, quæ in hoc Toletano Conuentu à S. Iosepho denominati ad laudem & gloriam Dei contigerunt.* 382.

Cap. XVI. *Agitur de duorum Monasteriorum vnius Discalceatorum, alterius Discalceatarum eodem anno* 1566. *Pastranæ erectorum fundatione* 385.

Cap. XVII. *De Monasterij Salmanticensis à S. Iosepho denominati fundatione* 392.

Cap.XVIII. *Captam de fundatione Conuentus Salmanticen. S.Iosephi dulcem narrationem prosequitur.396.*
Cap.XIX. *Agitur de Fundatione Conuentus in Alba Tormesiæ, qui ab Annuntiata Deipara nomen sortitus est.403.*
Cap.XX *Agitur de Fundatione Conuentus Segobiensis à glorioso S.Iosepho nominati.409.*
C.aXXI. *Describitur Fūdatio Cœnobij Veasēsis à S.Iosepho Saluatoris &c.*
Cap.XXII. *Hispalensis Conuentus à S. Iosepho appellati Fundatio describitur &c.423.*
Cap.XXIII. *Fundationem Conuentus Hispalensis prosequitur.429.*
Cap.XXIV. *Hispalensem Conuentus S.Iosephi fundationem prosequitur.*
Cap.XXV. *Eandem fundationem prosequitur &c.441*
Cap.XXVI. *Carauacensis cœnobij fundatio describitur. &c.448.*
Cap. XXVII. *Narratur Fundatio Monasterij in oppido Villanoua de Xara.458.*
Cap XXVIII. *Agit de fundatione Palentina &c.475.*
Cap.XXIX *Fundatio Conuentus Soriensis, vel Numantini à Sanctiss. Trinitate denominati &c.487.*
Cap.XXX. *De fundatione Conuentus S.Iosephi à S.Anna in Ciuitate Burgensi &c.493.*
Fundatio Conuentus S.Iosephi in Vrbe Granatensi.517.

Conceptus Amoris diuini super quædam Cantici Canticorum verba à S.M.Teresia conscripti, &c.527.
Cap.I. *Quam difficile sit sacrarum literarum, maximè Cantici Canticorum sensum intelligere &c.530.*
Cap.II. *Nouem pacis falsæ, amoris imperfecti, & orationis illusoriæ modi proponuntur 536.*
Cap.III. *De vera pace, de Amore Dei, & vnione cum Christo, quæ ex oratione nascitur, &c.545.*
Cap.IV. *De dulci, suaui, & delicioso Dei amore, qui inde prouenit, quod Deus anima, per orationem quietis, quæ per vbera Dei repræsentātur, habitat.*
Cap.V. *De amore constanti, securo, & stabili, qui inde nascitur, quod se anima diuinitatis vmbra protectam videat, 552.*
Cap.VI *De amore forti, suspensionis, & raptuum &c.554.*
Cap.VII. *De Amore Dei vtili, qui summus Amoris est gradus, & is duas habet partes.560.*
Tractatus de Ratione visitandi Conuentus Monialium Discalceatarum Ordinis Carmelitani.565.
Septē meditat. in Orat: Dominicā, per 7. dies hebdomadę distributę

LIBR

LIBER

FVNDATIONVM MONASTERIORVM, MONIALIVM DISCALCEATARVM,

à S.M. TERESA DE IESV

Illarum fundatrice conscriptus.

PROLOGVS.

Bona quæ ex obediētia proceduntꝰ

RÆpè iam per experientiam didici, (vt taceam id quod multis in locis legi) quàm magnum animæ bonum sit, obedientiæ præscriptum non excedere inter bona hæc numero, in virtute progressum facere, & humilitatis adeptionem. Ipsa namque magna quædam, in timore & metu illo, quem hac in vita nos mortales habere par est, secretus est, nec vbi in via ad cælos ducente erremus. In ipsa quoque illa inuenitur quies, quæ in animabus Deo placere volentibus, tantopere requiritur: si enim veraciter suæ sanctam hanc obedientiam resignarint, seque totas ei tradiderint, aliam sententiam atq; opinionem vt sequi nolint quàm Confessarij sui; &, si Religiosi sint, quàm sui Superiores & Præpositi, diabolus eas per assiduas suas inquietudines & turbationes infestare desinit; quòd iam tum viderit, plus se ibi dispendij & damni, quàm compendij facere. Cessant quoque efferuescentes & turbulenti animi nostri motus, qui propriam suam voluntatem facere, quin & rationem in rebus, quæ ad gustum nostrum sunt, subigere gaudent, memores, se iam antè magna cum resolutione, voluntatem suam in Christum abnegasse, atque ideo se subijciunt illi quem in illius locum elegerunt. Cum ergo mihi diuina Maiestas, (quæ eius est bonitas) lucem dederit, ad magnum thesaurum, qui in pretiosa hac virtute reclusus est, cognoscendum; operam, quoad potui, dedi, (tametsi tenuiter & imperfectè) vt eam acquirerem: tametsi exigua, quam in me video, tentatio sæpè repugnet; video namque in nonnullis rebus quæ mihi iniunguntur, eam vsq; adeò perfectam non esse. Diuina Maiestas de suo suppleat, quod in ea, quoad tractatus huius conscriptionem deest.

Fundationē monasterij Abulensis litteris mandare S. M. iubetur.

Cum ergo anno MDLXII. in S. Iosephi Monasterio Abulensi (quo anno & ipsum fundatum est) agerem; P.F. Garcias de Toleto Dominicanus (quem tunc Confessarium habebam) mihi iniunxit, vt illius monasterij fundationem, cum alijs multis rebus, quas

qui illam leget (dummodo in lucem prodeat) videbit, scripto committerem. Iam ve-
cùm anno MDLXXII. (vndecim scilicet post annis) Salmãticæ agam, & Rectori Col-
gij Soc. Iesu, cui nomen Mag. Ripalda, confiteor, isque hoc primæ fundationis scriptum
gisset, mirè ad Domini Dei obsequium fore putauit si & reliquorum septem, quæ
de per Dei bonitatem fundata sunt Monasteriorum, fundationem, nec non Patrum
calceatorum primi huius Ordinis initia & primordia litteris mandarem. quam
facerem, ipse mihi imperare non dubitauit.

Item aliorũ post institutorum.

Quod cùm mihi à me fieri impossibile videretur, ob plurima quæ me distinxerunt
gotia, tum litterarum scribendarum, tum aliarum occupationum necessariò per
darum, quòd circa res à Superioribus mihi iniunctas eæ versentur, Deo rem per
commendabam; cumque nonnihil in me ipsa affligerer, quòd ad tam parum ipsa
vtilis & habilis, tam tenuis insuper valetudinis, vt etiam sine hoc, laborem
sustinere non posse viderer, prout quidem naturalis meæ imbecillitas erat; dixit mihi
minus, filia obedientia dat vires. Det Maiestas eius, id ita sit, mihique gratiam
cedat, vt ad gloriam ipsius, ita vt oportet referam & prosequar gratias, quas
huic in hisce fundationibus contulit. Haberi porro vt certum potest, omnia quam
simè, & sine vlla exaggeratione, (quantum quidem ipsa noui) sed ita prout
cõtigit, hic narratum iri. Nam etiam in re quæ longè minoris momenti est, ob quod
que etiam mundi bonũ, non mentirer; in iis vero quæ, vt Deus per hæc ipsa laudetur,
bo mentiri, mihi maximum scrupulum faceret: mihique persuaderem, id non solùm
tempus perdere, sed etiam per ea quæ ad Deum spectant, alijs fucum facere velle, &
non illum per hæc laudandum, vt etiam offenderetur. quod sanè fœda quædam
foret. Vtinam Maiestas eius ita mei non obliuiscatur, vt hoc vmquam faciam.

Obedientia dat vires.

Veritatẽ in narrando S. M. præoculis habet.

Vnamquamque verò fundationem in particulari prosequar; & si quidem
tuero, abbreuiare conabor. nam stylus meus ita tædiosus est, vt, etiamsi nolim, ipsum
tum alios, tum me defatiget. Sed per amorem quo filiæ me prosequuntur (quibus
post mortem meam cedent & manebunt) fiet vt toleretur. Faxit Dominus, vt,
nulla in re commodum meum quæram, nec etiam causam cur id quæram habeam,
solùm vt ipse laudetur & glorificetur mihi propositum sit, (cum multa hic
sint, ob quæ gloria ei detur) quisquis hæc leget, nullam omnino mihi ascribat, (hoc
que aduersus veritatem foret:) sed Maiestatem eius roget, mihi vt ignoscere
quòd ex omnibus hisce gratijs tam parum rem fecerim ac me iuuerim. Magis
hoc, conqueri de me filiæ meæ debent, quàm gratias mihi ob aliud illud quod facti
agere. Porro eas diuinæ bonitati, carissimæ, quotquot sumus, ob tam singulares quæ
mihi præstitit gratias, agamus. Quod autem labilis sim memoriæ, multa me, quæ
gni momenti sunt, omissuram alia verò, quæ non incongruè omitti possent, relatu
credo. Sed quid fiet id conformiter paruo ingenio, & stupori meo, nec non parua
quoad hoc habeo quieti & otio.

S. Matris humilitas.

Iniunctum mihi præterea, vt, si quando se offeret occasio, aliquid addam
tione, & de fraude & illusione, qua, quæ illam iã habent retrahi & impediri

ritus in ea non progrediendū. In omnibus porro me submitto ijs quæ tradit & docet S. Ecclesia Romana, & volo vt, priusquā in manus vestras veniāt, sorores & filiæ meæ, viri sanctiati & spirituales ea examinent & excutiant. Incipio igitur in nomine Domini, gloriosissimam eius matrem cuius ipsa habitum, (tametsi indigna) gesto, in auxilium meum aduocans; nec non gloriosum Patrem & dominum meum S. Ioseph um, cuius in domo nunc ago (nam ab ipso hocce Discalceatorum monasterium nomen habet) cuius memoriam & patrocinio numquam nō adiuta fui. Anno salutis M. D LXXIII. die 23. Augusti, qui sanctō Ludouico Galliæ Regi sacer est. Ab eo autem quicumque hæc legerit salutationem Angelicam, illius nomine peto; vt per eā iuuer, ad Purgatorio exeundum, & Christum Iesum Dominum nostrum citò videndum, qui cum patre & spiritu sancto viuit & regnat per omnia sæcula sæculorum. Amen.

FVNDATIO MONASTERII in Medina del Campo.

CAPVT I.

QVA OCCASIONE DE HAC FVNDATIONE ET ALIIS sequentibus agi cœptum sit.

QVINQVENNIO toto post fundatum Conuentum S. Ioseph̄ Abulæ, in eodem fum commorata, quos annos (vt mihi quidem modò videtur) omnium quos in vita adhuc habeo, existimo fore quietissimos, ad quorum quietem & tranquillitatem anima mea sæpè adhuc aspirat. Hoc ipso tempore puellæ quædam pietate præstantes, & iuuenculæ, quas iam tū mūdus (vti quidem videbatur) vt suas possidebat; prout quidē exteriùs vestitu & splendido elegantiq; ornatu præferebant, Religionē hanc ingressæ tantisquas hisce vanitatibus Dōs quàm citissimè valedicere faciens, ad suā domū conduxit, tanta ibi singulas perfectione donās, vt hoc ipso videns non paū confunderer. Cum iā tredecim numero essent, qui erat is quem statutum erat non transscendere; ego inter animas tam sanctas ac mūdas agēs, nō mediocrē in meipsa voluptatē sentiebā; quarū omniū ea erat cura & studiū, quomodo Domino seruirent & laudarēt. Ibi quoq; Maiestas illius nobis ea quæ necessaria erant, etiam non petentibus subministrauit cumque ea aliquando deessent (quod certè erat quam raissimum) tum magis lætabantur. Equidem Dominum laudabam, & gratias ei agebam, quòd tot virtutes eximias in ipsis viderem, atq; inprimis quemdā reū omniū, præterquam quomodo ei seruirent, negligium & non curantiā. Ego, quæ Superiorē ibi agebā numquā; de rebus necessarijs me sollicitā fuisse, aut laborasse memini; etenim certissimo mihi impressū erat, Dām minimè defuturū iis, quæ de nulla alia, re, quā

Primarum Discalceatarū feruor.

S. M. de diuina prouidentia fiducia.

quomodo ei placerent, ſolicitæ erant aut anxiæ. Ac ſi interdum q
datum erat, pro omnibus non ſufficiebat, ipſaque hoc diſtribue
dandum iis dicerem, quæ plus opus haberent; vnaquæque ſe ea
eſſe arbitrabatur; itaque ipſum intactum manebat, vſque dum D
ſufficientem pro omnibus eleëmoſynam ſubmitteret.

Obedientiæ qualiter prima Diſcalceata exercerent.

De obedientiæ virtute (erga quam ego mirè afficior, eſto ea
ercere non poſſem, vſque dum hæ Dei ancillæ me eius vſum doc
vt ſcirem, num aliquam ipſa virtutem haberem) multa poſſem di
quæ hic in ipſis notaui. Vnius mihi hic in mentem venit; nimirum,
quadam die menſæ in Refectorio aſſedimus, portioque noſtra eſſe
cumeres, datus mihi cucumis fuit paruulus, at internè putris, equa
diſſimulatione vtens, quamdam è ſororibus, ex iis quæ plus
& maiores naturæ dotes habere videbantur, quò obedientiæ illa
riculum facerem) ad me vocaui, huncq; cucumerem in hortulo, q
habebamus, vt plantaret iniunxi. petit illa, rectum ne eum, an tra
ſum, terræ indi oporteret. me, tranſuerſum vt plantaret, dicente, ab
quod iuſſum erat adimpleuit, nullatenus vt ei in mentē veniret, nō
ſe ſemē eius ſic ſiccari, ſed, q; ex obedientia hoc ei iniungebatur, ra
ſuā naturalē captiuauit in obſequiū Chriſti: q; id valdè deliberatè d
ſibi iniunctū eſſe crederet. Alteri cuidā ſex aut ſeptē negotia valdè
ſe repugnantia peragēda iniunxi; quæ tamen illa tacens, omnia ſuſ
quòd ſibi quàm maximè poſſibile crederet, omnia illa ſimul exeq
rat apud nos puteus, aquam (vt dicebant, qui ipſius periculum fec
ſatis inſipidam continens, & impoſſibile videbatur eam aliò d
re, quòd admodum profundus eſſet. Vocaui ergo fabros qui re
quutioni mandarent: qui cum me riderent, peterentque cur pec
fruſtra prodigere vellem; petij à ſororibus, quid ipſis hac de vide
Quarum vna ait, Rei periculum fiat. Alia verò: Virum, inquit, nobi
minus dabit, qui aquam adferat, & cibum vt eum alamus; igitur
minore ſumptu Maieſtas eius nobis dabit domi, vnde non dubito
id factura ſit. Videns ergo magnam, qua id dicebat, fidem, & reſol
nem, ipſum vt certò futurum mihi perſuaſi: &, contra aquilegi
peritiopinionem rem fieri iuſſi; & placuit Domino, inde nos ſatis
cientem, & aquæ potabilis canalem, vti eum modò habemus, e
Ego hoc inter miracula non reputo, cum alia id genus multa d
poſſem, ſed vt fidem, quam ſorores illæ habebant, oſtendam, cum
ac dixi, contigerit: quoniam primarius meus ſcopus non eſt, horum
naſteriorum monialium elogia conſcribere; eò quòd, quæ Dei
eſt, omnes vſque in hunc diem eamdem viuendi rationem ſeruā
quia de his alijſque plurimis ſcribere, longum foret, eſto id

fructu fieret; nam subinde fit, vt postea ad Ordinem accedentes, ad similia facienda animentur. at, si Domino visum fuerit hæc sciantur, & in populum innotescant, poterunt Prælati Priorissis iniungere, vt hæc scripto committant.

Earum vita erat angelica.

Cum ergo inter hasce Angelorum animas agerem, (veri enim Angeli mihi esse videbãtur, quòd nullam imperfectionem, tametsi interiorem, me celarent; adhæc gratiæ, & ardẽtia desideria, & à rebus creatis diutulio, quam Dominus ipsis dabat, summa erant; omnes quoque earum delitiæ & solatia erat solitudo; vnde mihi asseuerabant, numquam se solitudine satis satiari; itaque fiebat, vt illis tormentum esset, quòd ab externis, tametsi fratribus & sororibus visitarentur; quæ verò maiorem ad interitorio agendum commoditatẽ habebat, sese etiam beatiorem reputabat) & magnum harum animarum valorem ac pretium considerarẽ tecnon animum quem Deus ipsis ad patiendum eique seruiendum dabat, qui certè muliebris non erat; sæpè mihi videbatur fore, vt quas Dominus in ipsis collocabat thesauri, ad magnum aliquem finem aliquando tenderent. non quòd id, quod postea contigit, mihi tunc in mentem veniret; tunc namque id impossibile mihi esse videbatur, quod nullum viderem principium, aut fundamentum, è quo hoc imaginari aut colligere quis potuisset. Itaque cùm vnà cum tempore desideria mea increscerent, & indies atque indies ardentius desiderarem, animæ cuipiam prodesse, eiusque bonum procurare quoquo modo posse; sæpenumerò mihi esse videbar adinstar viri magnum aliquem thesaurum possidẽtis, quem quidem is in omnes effusum & dispertitum vellet at cui manus, quo minus eũ distribuat, alligatæ sunt. Videbatur ergo mihi anima mea velut ligata, gratię enim, quas ei Dominus hisce annis faciebat, maximæ erant; omnia verò malè mihi & inutiliter existimabã impendi. Seruiebã quippe Domino per miseras & tenues orationes meas, & apud sorores, idem vt facerent, vtque erga animarum salutem & Zelum Ecclesiçque ipsius augmentum, atque omnium qui cum ipsis tractarent, ædificationem & bonum exemplum mirificè afficerentur, identidem procurabam; & in hoc intensa mea desideria impendere satagebam.

S.M. Cœpit desiderii animas iuuandi.

Post quadriennium, aut certè paulo amplius (vt mihi quidem videtur) inuisit me Religiosus quidem Franciscanus, F. Alfonsus Maldonatus dictus, insignis Dei famulus, eodem animarum iuuandarum ardens desiderio, quo ego: quòd verò illud ipse executioni mandare poterat, hinc ei non parum inuidebam. Venerat is non ita pridem ex Indijs; ac commemorare mihi cæpit, quot animarum milliones ibidem defectu docentium; perierant: habitaque ad nos concione, ad pœnitentiam & austeritatem subeundam nos est adhortatus, itaque recessit.

Ego verò tot animarum pereuntium iacturam ita miserata sum, vt me ipsa vix possem retinere: vnde intra eremitorium quoddam me abdidi, ibique multis cum lacrymis ad Dominum clamaui, eum rogans mihi medium suggereret, vt vel vnam animam ad illius obsequium possem traducere, cum cacodæmon tam multa ad se traheret millia, vt que orationes meæ aliquid hac in parte efficerent, quòd amplius quid præstaret non valerem. Vnde & maximopere inuidebam ijs, qui ex Dei amore huic rei totos se poterant impendere, etiamsi mille mortes hic eos subire oporteret. Hinc dum in vitis Sanctorum lego, illos animas Deo lucrifecisse, maiorem erga illos amorem & teneritudinem concipio, magisque hoc illis inuideo quam omnia quà passi sunt martyria: hanc namque inclinationē mihi Dominus dedit; quod vnam pluris eum facere putem animam, quam nostris orationibus, mediante eius misericordia, lucrifacimus, quàm quæcumque ei impendere possumus obsequia. Ergo ingentem hanc pænam identidem in me sentiens, ac quadam nocte in oratione agenti, apparuit mihi Dominus eo modo quo solet, magnumque amorem præferens, tamquam si me consolari vellet, mihi ait: *Paulisper exspecta filia, & magna videbis.* Verba hæc ita cordi meo impressa mansere, nulla vt ratione eæ è cogitatione possem euellere; &, quamuis colligere & eruere non possem, (quantumlibet apud me de hoc cogitarem) quidnam hoc futurum esset, nec etiam viderem vndenam hoc possem imaginatione consequi; nihilominus non vulgarem in me consolationem sensi, simulq; spem quàm maximam concepi, verba hæc effectum certissimo habitura: at, quo id modo fieri posset, numquam mihi in mentem aut imaginationem venit. medius ergo annus interim (quantum mihi videtur) elapsus est, ac deinde id quod modò referam contigit.

Dominus mira illam visuram spondet ei apparendo.

CAPVT II.

PATER NOSTER GENERALIS ABVLAM VENIT; QVID illius aduentu contigerit.

GEnerales nostri Romæ semper resident, & nunquam eorum vllus in Hispaniam profectus est: vnde impossibile videbatur, eum modo illuc profectionem instituere: verum, quia ad ea quæ Deus fieri vult, nihil impossibile est, hinc Maiestas illius statuit & effecit, vt, quod hactenus factum non erat, iam fieret. Equidem cùm primum de eius aduentu cognoui, nonnihil turbata & commota fuisse videor, eò quod (vti in S. Iosephi monasterii fundatione dixisse memini) conuenerat ille, ob causam quam ibi dixi, fratribus subiectus non erat. quare hic duo timebam: primum, ne mihi succenseret; nam quòd nesciret, quomodo res contigisset, merito id facturus videbatur: alterum, ne me

Generalis Carmelitarum in Hispaniam venit.

Quid in illius aduētu S. M. timeret.

mon-

monasterium Incarnationis, in quo regula mitigata & laxata seruabatur, redire iuberet: quod me variis ob causas, quas hic referre necesse non est, non mediocriter afflixisset. Vna hęc plusquam satis erat, quod illo in conuentu primi geniæ regulę rigorem seruare non potuissem, tum quod plusquam centum quinquaginta ibi moniales essent, cum, vbi pauciores numero sunt, maior habeatur conformitas & quies;

At melius quàm putabat, Dominus rem disposuit: Generalis enim, cùm insignis Dei esset famulus, ac discretione ac scientia præstans, opus bonum esse vidit, nullamque mihi de cetero indignationem aut animi alienationem ostendit. Nomen illi F. Ioannes Baptista Rubeus Rauennas, vir admodum illustris in Ordine, & iudicio pollens. Hic cum Abulam veniisset, dedi operam vt S. Iosephi domum inuiseret Episcopus porro nostra fore putauit, vt eisdem illum beneuolentiæ & amoris signis reciperemus, quibus ipsummet Equidem ei magna cum veritate, candore & claritate omnia aperui, ac singulorũ rationem dedi: sic namque prout naturalis mea inclinatio est, cum Prælatis tractate gaudeo, ceniat quodcumque demum euenire potest, cum ipsi Dei sint vicarij; nec non cum Confessarijs. Id nisi sic facerem, anima mea secura non fore videbatur. Quare tam huius, quam penè totius vitæ meæ, tametsi ea satis improba sit, ei rationẽ dedi. Ipse verò me non parum est solatus, certamque me reddidit fore, vt me inde digredi non iuberet. Quin & ipse à parte sua nõ parũ gauisus est, nostrũ viuẽdi modũ, nec nõ exẽplar quoddã (tametsi imperfectũ) primæui in Ordine nostro seruari soliti vigoris videns, tũ quod prima regula, ad litterã, in summo rigore, hìc seruaretur, eò quod in nullo per vniuersum Ordinẽ cõuentu ea seruabatur. Quod autẽ vnae hoc principium longiùs se diffundere & crescere desideraret, amplissimas mihi dedit litteras, quibus potestatẽ mihi fecit plura ad eãdem formã & exẽplũ monasteria erigẽdi, additis insuper cẽsuris & pœnis aduersus Prouinciales, qui mihi obstare & impedimẽto esse vellẽt. Has vero ego ab ipso nõ petij; verũ ipse è meo orãdi modo satis intellexit, ardẽtia illa mea desideria alio nõ spectare, q̃ vt aduminiculũ & instrumẽtũ esse possẽt vt aliqua anima ad Deũ propius accederet, ac cõuerteretur. Hæc porro media ipsa minimè procurabam, quin imò vesania & stoliditas id mihi videbatur; quòd tã imbecillẽ, & tã paucarũ virtũ atq; ego erã, mulierculã nihil hic posse intelligerẽ. At quando huiusmodi desideria animã occupant, nõ est in illius manu illa à se repellere aut auertere: sed, quòd ipsa Deo & fidei, quam in ipsum habet, satisfacere gestiat, hinc Maiestas illius ei reddit possibile id, quod, si humanam rationem intueamur, possibile non est. Itaque insignem R. P. nostri Generalis propensionem & voluntatem, vt plura huius regulæ monasteria erigerentur, vi-

Illi rationẽ rerũ gestarum reddit sincere & aperte.

Accipit ab eo potestatẽ plura monasteria erigẽdi.

tur, videns, illa iam tum erecta videre videbar: & verborum, quæ mihi Dominus antea dixerat, memor, iam tum aliquod initium videbam eius quod antea quomodo effectui mandaretur, intelligere non poteram.

Videns vero, P. Generalem Romam reuersionem parare, non mediocriter contristata fui, quòd singulari eum amore prosequeret, vnde me omni ope & adiumento, per illius discessum, destituendam credebã quam ipse mihi summam ac singularem, vti & permagnum fauorẽ ostendit. Quoties verò ei per occupationes integrum erat, ad nos recurrebat de spiritualibus rebus nobiscũ acturus, vtpote cui hoc in genere magnas Dominus gratias conferre debebat; de his verò eum agentem audire mirificæ nobis consolationi erat. Antequam autem abiret, Abulensis Episcopus Aluarus Mendosius, pro singulari suo erga omnes, quos Deo maiore cum perfectione seruire velle videt, studio eum rogauit, centiã vt daret, ad in sua diœcesi aliquot cõuentus Fratrũ Discalceatorũ primã regulam seruantiũ fundandos, quod & alij, dein ab ipso petiuerunt. Ipse quidem Generalis ab hoc alienus non erat, sed quòd aliquam propterea in Ordine vniuerso repugnantiam sentiret, hinc, ne prouinciam turbaret, in præsens quidem concedere noluit.

Conuentuũ pro fratribus discalceatis erigẽdorũ facultas petitur: sed modò negatur.

Paucis pòst diebus, cum mecum ipsa perpenderem, quàm necessarium esset, vt, cũ Monialiũ monasteria & congregationes erigenda essent, etiam virorum eamdẽ Regulam seruantiũ fundarentur, videremur illos tã paucos isthac in prouincia esse, vt iã defecturi & paulatim emorituri esse viderentur; re per orationem Deo intensiùs commendata, ad Patrem N. Generalem scripsi, eum quàm potui demississimè rem hanc rogans; simul & causas, ob quas è Dei obsequio illud futurum credebam proponens; & incommoda, quæ inde sequi poterant, tanta non esse asserens, vt opus tam bonum ac salutare propterea intermitteretur; denique in mentem ei reuocans, quàm id esset honorem Beatissimæ Virginis Matris, cuius ipse perstudiosus erat, promoturum, ipsa hauddubiè Virgo rem omnem optatum ad exitum perduxit: etenim cùm ei Valentiæ agenti litteræ meæ traditæ essent, inde mihi per epistolam potestatem fecit, duo monasteria viris fundandi, vtpote qui maiorem Ordinis religionem ac bonum desiderabat. ac, ne qua contradictio ac difficultas oriretur, rem omnem tum Prouincialis, qui id munus obibat, tum eiùs qui eo nuperrimè defunctus esset, arbitrio commisit: quod sanè arduum erat & ad obtinendum difficile. At cum quod erat grauissimum, ex voto confectum vidi, spem concepi, Dominum quæ reliqua erant, effecturum. Itàque etiam factum est: nam Episcopo, qui negotium hoc plane, vt suum, cordi habebat, adiun-

S. M. pro ijsdẽ ad Generalẽ scribit.

ambo tandem assensum præbuerunt. Etsi verò ex hac accepta facultate mirificam in animo consolationem sentirem, mea tamen anxietas & sollicitudo magis cæpit increscere, quòd nullũ ex omnibus totius Provinciæ fratribus, quos quidẽ ipsa nossem, inuenirem, qui, vt ad nouũ hunc rigorem à mitiore tramite et regula, animam vellet adiicere, nullum enim sæcularem, qui tali operi principium dare statueret. Vnde assiduo Dominum rogabam, vt vel vnum hominem, ad hoc opus inchoandũ, excitaret. Non habebam adhæc domum, nec vndenam haberem scirem. Ecce tibi ergo pauperculã Monialem, Discalceatam, omni humana ope destitutam, sed solius Dei auxilio nixam, litteris sui Generalis & boni desiderijs tantum instructam, eadem tamen executioni mandare prorsus impotentem: nec tamen me vel animus vel spes deficiebant; sperabam namque, Dominum, cum dedisset vnum, daturum & alterum, vnde iam possibilia admodum videbantur; quare eadem opere exequi cepi.

Eius fiducia in Deum.

Quomodo, ô diuina magnitudo, potentiam tuam ostendis, dum formiculæ cuidam audaciam suggeris! quomodo, ô Deus meus, per te non stat, quo minus magna & heroica opera patrent ij qui te amant; sed per nostram inertiam & pusillanimitatem, quòd nimirum firmam solidamque resolutionem non faciamus, sed identidem mille timoribus tardemus, & humana prudentia nimium nitamur; atque inde est, Deus meus, quòd mirabilia & magnalia tua minimè operaris. Quis enim magis dare gaudet, quam tu, si esset qui vellet accipere? quis seruitia & obsequia ita suo sumptu admittit? Det Maiestas tua, aliquod ipsa tibi vmquam præstiterim, & non adhuc plus tibi debeam pro innumeris quæ à te accepi, beneficijs.

Caput III.

Quibus, de Monasterio S. Iosephi Metinæ Campi fundando modis agi cæptum sit.

Cvm ergo his in anxietatibus & curis agerem, venit mihi in mentem Patrum Societatis Iesu opera vti. Erant hi Metinæ Campi ciuibus perquã accepti & grati, ipsisq; ego (vti in primi monasterij fundatione scripsisse memini) ad multos annos animæ meæ statũ & negotia credideram, &, quoniã hæc multũ per eos boni acceperat, hinc particulari quodam erga ipsos amore & affectu semper fui. Ergo Collegij Metinẽsis Rectori perscripsi, quid P. N. Generalis mihi mandasset. Rector hic erat is quod multos annos confessario vsa erã (vti aliàs dictũ) esto eũ non nominarim: nomen ei est Baltazar Aluarez, qui modò Prouincialẽ agit. Is ergo, & reliqui Socij dixere, facturos se hac in re quodcumque possent, & certè non segniter in eam incubuere; adtum à populo, tum

à Præsule facultatem impetrandam; quod enim monasterium men-
cato victurum esset, magnæ vndiquaque in eo admittendo diffic-
tes suboriebantur. vnde ad aliquot dies negotij persecutio dilata
Ad hunc ergo, sacerdotem quendã insignem Dei famulum, à m
huius rebus quàm alienissimum, & orationi mirè deditum misi. Sac
num is agebat in monasterio in quo ipsa agebam. Eadẽ hinc Dom
desideria inspirabat quæ mihi, eodemque ambo collineabamus, v
etiam insignẽ hac in re mihi operam (vti postea videbitur) nauauit.
cabatur autem is Iulianus de Auila. Etsi verò fundandi facultatem
berem, domum tamen & obolum ad eam coemendam non habeb
fideiussorem verò & fidẽ vt in nulla omnino re fiderem nisi eam D
nus dedisset) quomodo habere posset peregrina, qualis ipsa eram
uidit ergo Dominus, vt virgo quædã virtutibus cumprimis ornata
in S. Iosephi monasterium admittendæ locus non fuerat, audito
domum parari, me accesserit, rogans vt in hanc ipsam admitterem.
bebat hæc aliquantum pecuniæ, quæ tñ tam copiosa non erat, vt do
ex ea emi, sed cõduci tantum posset. Vnde etiam quamdã condu
& reliquum argenti in viæ cõmeatum cedere debebat. Sine vllo ig
præterquã hoc subsidio, Abula egressæ sumus, duæ moniales S. Io
ego, & quatuor è conuentu Incarnationis, locus is est in quo regula
tigata & laxata seruabatur, & in quo ipsa agebã antequã S. Iosephi
mus erigeretur) comitante nostro Sacellano Iuliano de Auila. Vt p
ea res in ciuitate Abulensi innotuit, maxima concitata est commu
murmuratio: alij quippe me stultam esse dicebant, alij temerarij &
epti huius cæpti finem exspectandum censebant. Episcopo verò p
post ipsemet mihi retulit) maxima id stoliditas videbatur, esto tam
dem id mihi non dixerit, nec me impedire voluerit, (q̃ me plurimũ
ligeret) neq; me contristari. Amici mei satis id mihi prædixerant. At
parum hæc omnia morabat; quòd adeò mihi facile & expeditum v
retur id, quod ipsi vt incertum & anceps habebant, vt persuadere
non possem fore, vt id non bene succederet. Abula priusquam digre
remur, cuidam Ordinis nostri Patri, cui nomen Antonius Hered
tum in fratrum monasterio, quod ibi Ordinis Carmelitani erat, à S.
na cognominatum, Priorem agebat) scripsi, vt domũ mihi emeret.
insuper emptione is cum quadam domicella sibi deuota egit, q
mum, sed penè præ vetustate collapsam quarta parte excepta habe
at loco commodissimo sitam tam verò ipsa facilis & bona fuit, vt ea
li se vendituram sponderet. atque etiam inter eos de pretio con
nullo qui fide iuberet, aut alia certitudine, quàm ipsius promisso,
cto, & sanè, si fideiussorem sponsionemve aliquam petijsset, nullam

S. Matris de Desproui dentia fiducia.

In cœptis piis constantia & confidentia.

reportassemus. Sed Dñs omnia ita disponebat. Domus hęc ita ruinosa & contracta erat, vt, interim dum restauratur, (erat autē ibi multæ instauranda) aliam illā nos conducere opus fuerit. Cùm ergo prima diæta vesperi, & ob incommoda quæ in via hahueramus defatigati Arevalum intraremus, Sacerdos quidam, amicus noster, nobis obuiam processit, qui nobis apud deuotas aliquod mulieres hospitium pararat; dixitque mihi secretò non habere nos domum, quodquam habere putabamus Augustinensium monasterio vicina esset, & hos omnimodis obstare, ne ibi habitaremus. Vnde necesse esset, lite nos rem dirimere. Deus bone, quando tu, Domine, animum dare cupis, quam parum omnes aduersorum cōtradictiones efficere possunt! imò vero, magis hoc animasse videtur, quòd iam tum cacodæmon turbas conciere incipiebat, eò quòd Dominum monasterij huius opera vti velle videbat. Dixi tamen Sacerdoti taceret, ne socias meas turbaret, & maximè duas illas moniales conuentu Incarnationis: reliquę enim, quicumque demum occurrerent labores, mei causa libenter subituræ fuissent. Illarum duarum autem Supprioriſſam tum in Incarnationis agebat, & multimodis ei ne inde digrederetur, varij persuadere conati erant. ambæ verò primarios quosque in ciuitate sanguine & genere attingebant, illisque omnibus mum me secutæ erant, nullus enim non stolidè & inconsideratè eas agere censebat. Deinceps verò vidi, merito illos sic sentire. Verum cum Dominus aliquod istorum monasterium, me vult fundare nihil mihi spiritus meus cogitare aut admittere posse videtur, quod me, quominus ipsum fundem & opere exequar, impediat, nisi postquam res iam confecta est. tunc quippe omnes difficultates simul & semel sese mihi repræsentant, vti postea suo loco referam.

Metinam coloniam ducit.

Vt verò in præparatum locum veni, intellexi fratrem quemdam ex ordine D. Dominici eo in loco agere, insignem certè Dei famulum, quo Confessario vsa fueram dum in S. Iosephi Abulæ agerem: quia vero illius domus fundationem describens, multa de ipsius virtutibus locuta sum; hinc aliud de eo hic non dicam quam eius nomen, quod est P. F. Dominicus Bannez. vir est apprime doctus, singularisque discretionis, cuius è iudicio directioneq; omnia mea agebam. ipse verò id quod aggrediebar opus, non existimabat arduum atque laboriosum ac ceteri, imò facilem eius euentum spondebat. quo enim quis Deum magis cognoscit, eo etiā illius opera ei faciliora redduntur; hinc, tum ob gratias nonnullas, quas sciebat Maiestatē ipsius mihi fecisse, tū ob ea quæ in S. Iosephi fūdatione euenisse miraviderat, omnia ei quàm maximè possibilia videbantur. Vt illum ergo conueni, non parū recreata sum; illius enim iudicio directioneq; omnia quàm felicissimum mihi exitū habitura per-

Dominici Bannezelo gium.

suadebam. Is cum me adijsset, quid rerum ageretur, ilico aperui; sperò ipse mihi fecit, breui ac facilè cum Augustinensibus Sodalibus gorium confectum iri. At mihi mora omnis nimis quàm longa videtur, quod nescirem quid de tot Monialibus quas mecum duxeram gerem. Vnde omnes magnis in angustijs & anxietatibus noctem tem traduximus quòd iã tum omnibus in domo ea res innotuisset. Ecce tem postridie mane Antonius Heredius Carmelitarum ibidem ag Superior appulit, dicens donum illam quam coemerat; vtcumq; modâ videri, & vestibulũ sacello adoptãdo, additis peristromatis lis, satis idoneũ habere. Hoc ergo consilium placuit omnibus tem quam optimum esse videbatur: nam, quod minimam haberet ram & minus requirebat temporis, ipsum erat quod nobis conu tissimum erat; tum quòd extra monasteria nostra essemus, tum iam aliqua excitata esset commotio & contradictio, qualem in monasterij fundatione experta eram. itaq; quàm maximè volebam priusquam in populo res innotescerent, possessio caperetur, & vt retur, omnes operam dedimus & voluimus; cuius opinionis quo R.P. Dominicus Banez.

Metinam B.M. cum suis appulit.

Pridie festi Assumptæ in cælum Virginis Metinam duodecima ctis hora appulimus, & ad monasterium S. Annæ primum diuertim vt omnis sine vllo strepitu res perageretur; inde mox pedibus a mum designatam perreximus. Magnum porro & euidens diuina sericordiæ argumentum fuit, quod in aliquem non incidentium rum, qui tauros postridie festi agitandos, incunabulis eadem incluſum ibant: nam quod rei quam moliebamur, vsque adeo tæ essemus, & in eam velut absorptæ, hinc ad nihil penè reflexi mus. at Dominus qui curam gerit eorum qui vnicum illius honore obsequium propositum habent, ab omni nos periculo liberauit; certè alium scopum & intentionem hoc in opere non habebamus. ergo in designatum locum ventum est, in patentem quamdam admissæ sumus, cuius parietes hinc inde collapsos & admodum conspicio; etsi, cum iam illuxisset, longè illorum major & vastior rebat. Videtur porro Dominus voluisse vt bonus ille frater tiret, dum locum illum Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento do admodum importunum & inconuenientem esse non videt. bulum namque cum vidissemus, comperimus ipsum terra oppl se eamque antè egerendam; dein tectum cæli iniurijs peruium, etes eius minimè incrustatos esse.

Templum Metinensis conuentus adeptus.

Breue erat quod restabat noctis, & nonnisi pauculos (credi se tres) omni illi vastitati quam vestibulum habebat circum

connectiendæ tapetes habebamus. qui certè velut nihil erant. Equidem quid agerem nesciebam: quòd locum illum altari erigendo minimè commodum viderem. Contigit verò (Deo, qui rem quamprimum confici cupiebat dante) domicellæ illius œconomum, vultos illius tapetes in domo hac asseruare, quin & lecti stragula è sericeo Damasceno cæruleo; iniunxerat autem hæc illi, vt quibuscumq; opus haberemus, nobis subministraret; erat quippe admodum pia. Vt ergo iam bonum vidi apparatum Dominum dilaudaui, vti & alias comites meas eum laudasse credo; sed carebamus clauis, nec tempus ad eos emendos iam erat, vtpote nox: sed eos hinc inde per parietes conquisitos extrahebamus. Tandemque omne quod necessarium erat, magno cum labore inuentum. hinc certatim omnes operi incumbere incipiunt, viri suspendunt tapetia, nos terram egerentes lotam mundamus. Adeo verò non segnes fuimus, vt, cum iam illuxisset, altare iam adornatum & instructum esset, & campanula in porticu quadam suspensa. Hoc quidem satis ad capiendam possessionem erat; sed hic non hæsimus, verum & sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum intimus, atque per ianuę cuiusdam, quæ ex opposito erat, rimas, sacrum Missæ audiebamus, neque enim alia adhoc erat commoditas. Magnæ id mihi lætitiæ occasio erat, gaudebamque plurimum: etenim permagnæ mihi consolationi est, vnum amplius templum videre, in quo sanctissimum Eucharistiæ Sacramẽtum habeatur. Sed per breuis ea mihi fuit: etenim cum sacro iam peracto, per fenestram in aream subiectam despexissem, aliquibus in locis eius parietes penitus in terram collapsos, itaque prostratos vidi, vt nonnisi complurium dierum opere tengi posse viderentur. Ah, cum diuinissimum altaris Sacramentum atque ipsam Dei maiestatem penè subdie & in platea expositum vidi, præsertim temporibus hisce periculosis ob nefariam hæreticorum peruicorum audaciam ac licentiam, qualis cor meum occupauit anguilia & afflictio. His accedebant omnes illæ difficultates & contradictiones, quas ecõtra opponere poterãt illi, qui multũ operi hinc aduersari & oblocuti erant, quib adeò persuasũ habui, & liquidò intellexi, nõ sine ratione illos ad opponendum se moueri. Adhæc, penitus impossibile mihi videbatur, ea quæ iam cœpta erant, vlterius prosequi & promouere: nam sicut initio & antè, omnia mihi nimis quàm facilia & expedita videbantur, quòd propter Deum res omnis fieret; ita nunc econtra eius potentiam tentatio ita imminuebat, nullam prorsus vt ab eo gratiam recepisse viderer; & vilitas & impotentia mea solum mihi assidnè ob oculos versabantur: cumque re tam fragili & imbecilli me niti viderem, quem bonum successum sperare poteram? videbar porro mihi, si

Angustia & pressura animi quã S. M. sensit.

sola fuissem, quietior & tranquillior futura; at quòd vereor, ne societas ob magnam illam, quam, quòd proprio egressæ essent monasterio, ab alijs perpessæ erant, oppugnationem; retrovnde venerant reuerterentur non mediocriter in animo sum anxiata. Videbatur quoque mihi, grauhoc subinitium errore admisso, quid quid antea, Dominũ facturũ intellexeram, nihil futurum, & in auras abiturum. Ex quo etiammox illa nascebatur timor, illusio ne esset, quidquid hactenus in oratione dixissem; quod pressurarum omnium, non dico minima, sed maxima esset maximus enim me occupabat timor, ne suis me diabolus præstigijs & technis deciperet. Quid est, Deus meus, videre animam, quam te affligi & angustiari sinis? Sanè cum huius afflictionis, nec non aliarum nonnullarum, quas in horum monasteriorum fundationibus expertus sum, memini, omnes pœnæ corporales (tametsi eas etiam passa im grauissimas) nihil mihi esse videntur, si cum hisce conferantur

Aedes lanior reperiuntur potarent.

Hanc autem pressuram, quæ certè non vulgariter me cruciabat ac lancinabat, apud sodales meas dissimulabam, ne noua hac ad priorem desolatione accedente ipsas opprimerem, & dolori adderem. Durauit autem hæc adusque vesperam, cum quidam à Rectore Collegij Societatis Iesu submissus Pater mentem prostratam vehementer erexit: & animum mærentem est consolatus. Huic tamen omnes, quibus tunc premebar, angustias non aperui, sed eam tantùm, quam sentiebam inde, quòd velut in publico & pro patulo commorarentur. Petij itaque, vt laxiores, ad quas transiremus interea dum hæ reparentur, ædes nobis conquireret ac conduceret, de pretio nihil dum licitus esset. Inde verò dispelli mea nonnihil anxietas cœpit, quòd multos ad ædem nostram confluere, eorum verò nullum teneritatem & liditatem nostram sugillare cernerem, quod non sine singulari Dei providentia factũ est; nam si nobis Sanctissimum Eucharistię Sacramentum abstulissent, id iure meritoq; fecissent. Iam verò meam considero inconsiderantiam & stuporem, nec non omnium cæcitatem & inaduertentiam, quòd ipsum in ibi tolerarint. Ego autem mihi persuadebam, illo nobis ablato, omnia quodammodo in nihilũ recidere, & cœpta omnia dissolui.

Illius in Ven. Eucharistiam amor & cura.

Magno quidem sunt studio huiusmodi ædes conductitiæ comparatæ, sed non inuentæ: vnde me noctu & interdiu ingens sollicitudo tenebat; verebar enim, ne custoditus, qui iidem de nocte actis excubijs hierothecam custodiebant, dormitantibus quis eam furriperet. Vnde sæpiùs per noctem surgebam per fenestram exploratura num vigilarent; quod facilè, fulgente Luna, videre poteram. Per omnes illos dies multi ad nos confluebant, quibus non solùm non malum apparebat, sed etiam ad deuotionem excitabat, quòd isthoc in vestibulo iterum

ianissimũ Sacramẽtum collocatũ esset; & sanè videbatur Maiestas illius (vtpote qui nũquã in se nostri causa humiliando defatigatur) inde nolle discedere Iã octo transierant dies, cũ mercator quidã, angustias domus nostræ videns dixit vt in superiorem domus suæ (quam ipse satis cõmodam & amplam habebat) partem transiremus, in ea nos vt in propria agere posse. Habebat hæc atrium spatiosum & deauratũ, quod ille nobis in templi vsũ cessit: & domicella quædã, cui nomen Helena de Quiroga, insignis Dei ancilla, mihi se pecunias suppeditaturã dixit, vt ex iis quã primũ Sacellũ sanctissimo Eucharistiæ Sacramento decenter collocando excitaretur, nec non alia domus nostra sic restauraretur, vt ab populo sequestratæ essemus. Alij quidẽ multi satis abundãter eleemosynis suis victui necessaria nobis suppeditabant, at nullus hac muliere in nos fuit profusior. Tũ demum maiorẽ habere quietẽ cæpi; quòd in domo ad quã transieramus maiore gauderemus solitudine & claustro, & iã officiũ Horarum dicere inciperemus. In alijs autem ædibus instaurandis bonus Prior Heredius celeritate mira vsus est; at, licet rem assiduè laborando perurgeret, nihilominus ante bimestre necessaria instauratio conficiri non potuit. Sed ea vtrumque fuerit, talis tamen fuit, vt ad annos aliquot satis tolerabiliter illic simus commoratæ; postea verò, Domino subministrante, in meliorem omnia formam redacta sunt.

In alius ædes concedit.

Tametsi hæc tum quidem agitarem, interim tamen priorẽ illam de monasterijs virorum excitandis cogitationem identidem animo versabam, & quòd nullum prorsus primã regulam seruãs esset (vti dictũ est) quid agerem nesciebam. Decreui itaque priorem Herediũ hac super re conuenire, & explorare quidnam is in ea mihi consuleret. Quod cum feci, incredibili is perfundi cæpit gaudio, ac Primum qui institutum hoc auspicaretur, fore se respondit. Eius ego verba parui pendi, nec curaui: quamquam enim eum & bonũ virum, & religione, & studio, ac solitudine monastica singularem hactenus fuisse non ignorabam; mihi tamen delicatioris naturæ, nec ad austeritates factus, & ei subeundus erat rigori seueritatique vitæ, ad finem vsque continenter ferendæ, impar videbatur. Is econtrà mihi iam dudum se, Deo suggerente, ad vitam asperiorem aspirasse, & propterea Carthusium institutum amplecti (ad quod ab ipsis etiam admissus iam erat) in animo habuisse dixit. Verùm satis hæc verba mihi non erant, esto viri generositas & propositum mirè mihi placerent. Vnde eũ rogaui, vt aliquantisper negotiũ hoc manu deponeret, & interim priuatim, & velut in vmbra, periculum faceret eius q promissurus erat voto. Antonius inorẽ gessit, & anno integro tirocinium illud subit. In quo tantis maleuolorũ calumnijs & persecutionibus, totq; tamq; frequentibus laboribus est exagitatus, vt illum Dominus pro-

De monasterijs Discalceatorũ fundandis tractat.

Antonius Heredius se offert vt Discalceatorum Ordo per ipsum imitium habeat.

nus probare voluisse videatur. Ipse verò ita viriliter omnia sustinuit, & tantum inde in spiritu profecit, vt Dominum ipsa mirum in modum laudarim; vt iam tum illum Maiestas; ipsius adhoc disponere videretur. Non multo pòst, alium eiusdem instituti Religiosum, ætate iuuenem, Salmanticæ tum litteris operam dantem, vnà cum socio sublimi appellere contigit. Socius mihi multa de eiusdem probitate & religione narrauit: nomen verò huic erat Ioannes à Cruce. Ego Dominum propterea quàm potui maximas egi gratias, cumque eum coram conuenissem mirè mihi placuit, ex eoque intellexi ipsum de Carthusiensi instituto assumendo cogitare. Ilico ego mentem meam aperui, rogauiq; non antè ad nouũ illud institutum capessendum animum adijceret, quàm nobis aliquod Dominus monasterium dedisset; longique vtilius & ad maiorem Dei gloriam futurum ostendi, siquidem ad maiorem perfectionem aspiraret, eam in ordine exerceret ad quem primò vocatus esset. Fidem Ioannes dedit, modò æquo diutiùs illius monasterij erectio non differretur: Iam tum ego rem totam confectam habere putabam, quod duos fratres ad fundamenta iacienda & incipiendum haberem; etsi Antonius mihi vsquequaque non satisfaceret, itaque rem aliquantulum distuli, eo inprimis quod deesset locus in quo eam auspicarer.

Ioannes à Cruce B. Matrẽ conuenit, & is ei placet.

Crescebat porro indies monialium apud Metinenses auctoritas & nomen, ac singularem hi in ipsas amorem & affectum ostendebant: Et prout mihi quidem videtur, merirò: neque enim aliud pro se quæque spectabant, quàm qua ratione Domino magis seruire posset. Eandem verò viuendi rationem sequebantur, quam quæ in S. Iosephi Sabulæ agebant, quòd eamdem vtræque Regulam & constitutiones haberent. Vnde etiam Dominus Virgines nonnullas ad habitum nostrum assumendum permouit; quibus etiam tam singulares & eximias faciebat gratias, vt mecum ipsa mirarer. Sit is in æternum benedictus. Amen. Videtur quippe aliud non spectare & intendere, quàm amari amet.

Discalceatarum virtutes & nomen.

CAPVT IV.

AGIT DE GRATIIS NONNVLLIS, QVAS HORVM MONASTERIORUM Monialibus Dominus elargitur, simul & præpositas monet ac docet, quomodo se in illis gerere debeant.

ANtequam porro vlterius prouehar (nescio enim, quantum vitæ mihi Dominus adhuc daturus sit, aut quantum otij, cùm in præsens illud, quàm exiguum habeam) visum mihi est, monita quæ

permittere, vt Præpositæ & munus suum intelligant, & subditas suas cum ore cum animarum fructu, esto non tanto suo cum gustu, conducere norint.

Notandum ergo est, eo ipso tempore quo harum fundationum seriem & historiam vt conscriberem mihi mandatum est (omissa ni- mirum fundatione S. Iosephi de Abula, quæ statim ac peracta est, scri- pro commissa est) iam tum, Deo dante, septem alia monasteria fundata fuisse, ipsum quod in Alba de Tormes erectum est, (quod omnium po- strenum est) annumerando. Causa verò cur plura fundata non sint, fuit, quòd Superiores me alteri rei, (vti postea videre erit) intendere ius- serint & occuparint. Porrò cum ad spiritualia charismata, quæ per hos- ce annos his in monasterijs cælitus data sunt, reflecto, vidi certè quàm necessarium me sit scribere ea quæ iam dicere decreui. Det Dominus, vt prout quidem id video necessarium esse, ita id possim prosequi; &, quoniam illusiones diabolicæ non sunt, non est quod spiritus quid- quam timeant. nam quando (sicut alibi me dicere memini, in iis vide- licet reculis, quas in Monialium mearum vsum scripsi) mundam habe- re conscientiam, & sincera cũ obedientia in omnibus procedere sataqi- mus, numquam Dominus permittet, tantam diabolus vt habeat potes- tatem, vt nos sic decipiat, vt animę propterea detrimentum aliquod infe- rat; imò verò ipsemet decipitur, & damnum inde patitur. Quod cùm non ignoret, non tantum illum nobis mali inferre mihi persuadeo, quantum praua nostra inclinatio, & noxiæ complexiones (præsertim si quid accedat melancholiæ:) etenim natura mulierum debilis est, & a- mor proprius, qui in nobis dominatur, admodum subtilis. Vnde cùm multi, tam viri, quàm mulieres, nec non quædam horum monasteriorũ Moniales, consilij causa me accesserint, facilè & liquidò è verbis ipsorũ perspexi, ipsos sæpè seipsos, tametsi id nolint, decipere: crediderim e- quidẽ, diabolum his sese subinde intermiscere, vt sic nobis illudat & de- fraudet tamen è multis illis, quos (sicuti dixi) vidi & audiui, neminem vnquam intellexi, (quæ Dei bonitas est) ab eo penitus derelictum fu- isse, & decipi permissum. Fortsitan verò per hosce lapsus & fragilitates excitare eos vult, vt sibi sic aliquam experientiam comparent, & inde cautiores reddantur.

Cur. B. M. plura mo- nasteria non fundarit.

Munda con- scientia non patet illusio- nibus.

Plus nobis nocet praua complexio, quàm dia- bolus.

Porro ea quæ ad orationem & perfectionem spectant, (peccatis nostris id exigentibus) ita iam passim in mundo prolapsa sunt, vt hac ratione meipsam necesse sit declarem, nam si, cùm etiam prorsus nullũ in hac via homines periculum videant, illam tamen inire metuũt; quid agerem esset, si quod in ea periculum contineri dixissemus? Quamquam in omni re ac studio semper aliquod (vt verum fatear) subsit, atq; in om-

Perfectio & oratio quo- modo iam exciderit.

Sæpe cum timore incedendum.

nibus, quamdiu in hoc mundo viuimus, necesse nos est cum timore & metu incedere, Dominum rogantes, nos vt doceat, neuequam deserat. Porro, sicuti aliàs me dixisse credo, si vllus in mundo non timere & securus esse possit, ij certè sunt, qui de Deo assiduè cogitare, vitamque suam omnimodis perficere, plus alijs procurant. Quam, ô Deus meus, ad oculum videmus, ab ijs nos periculis per te sæpe liberari, in quæ nos cõijcimus, vt etiã directe contra te simus, vti dum credimus nos mè te nos liberaturum, quæ tamen aliud non spectamus, quàm quomodo tibi placeamus, & tecum deliciemur? Numquam in animum inducere meum potui, id vt crederem; fieri quidem posset, vt per alia secreta sua iudicia, huiusmodi aliqua Deus vtcumque permitteret; at quod bonum est, numquam mali aliquid produxit. Itaque id eò dico, vt ipsorum nostro complacendi, eiusque eum inueniendi, viam melius inire procuremus, ab incedendo vero penitus non cessemus; tum vt hac ratione animemur, ad generosè & fortiter portuum tam periculosorum & dolorum, vti vita hæc est, vias ineundas: non vero, vt in iis capessendis pusillanimitate segnescamus: Cum tandem, si modo cum humilitate incedamus (Dei mediante misericordia) ad ciuitatem illam letitiæ cæleſtem peruenturi simus, vbi omnia, quæ hoc in mundo passi fuimus, mala & incommoda, exiguum quid, aut potius nihil, esse videbitur in comparatione eorum quibus ibi fruimur.

Primi Ex calceatu quæ dona cælitus consessa.

Cùm ergo hæc Beatissimæ Virginis Mariæ colũbariola multiplicari & crescere inciperent, incepit quoque diuina eius Maiestas magnificentia sua commonstrare in imbecillibus hisce mulierculis, tametsi in deuotis rijs suis, & in omnium creaturarum abnegatione fortibus: hæc quippe est quæ animam Creatori suo magis quàm aliud quidlibet coniungit & vnit, quando nimirum mundam habere conscientiam studet. Non erat necesse hanc particulam me adiungere, cùm ipsa abnegatio vera sit, impossibile mihi videatur esse, vt qui eam habent, Dominum offendant, cùm omnia eorum opera & verba ab illo ne vel minimum discedant, vnde etiam Maiestas ipsius ab ijs se subtrahere nolle videtur.

Hoc quidem est, quod iam hic video, & quod etiam in veritate facere possum: timeant vero sibi illæ, quæ posteà venturæ sunt, & istam legent: &, si non videant tunc idem quod modò obseruamus, id temporibus ne adscribant: semper quippe tempus est, vt magnas Deo ei impendat gratias qui sincerè & in veritate ipsi seruit: videantque, si in hoc aliquod irrepserit relaxamentum & defectus, ipsum quoque viribus emendare studeant & reparare.

Primis ordinum fundamentis cur magnæ sint gratiæ collatæ.

Audio interdũ, cùm de primis Ordinũ initijs sermo fit, Dum sancti priscis nostris antecessoribus (qui velut eorũ fundamenta erant) [illegible]

res gratias contulisse. Et verè ita id est. At, hi hauddubiè semper cõsiderabant, se fundamẽta & primordia esse illorũ, qui pòst secuturi sunt: &, si nos, qui iã viuimus, nõ excidissemus ac defecissemus ab eo ꝙ illi præstitere, &, qui post nos venturi sunt, tantumdẽ & idipsũ nõ facerẽt, ædificiũ semper firmũ & inconcussum maneret. Quid enim mihi profuerit, præteritos & superiores sanctos, tales fuisse; si ego postea adeò sim improba, vt malis meis moribus, malaq; quã induco consuetudine, ædificium luxatum & dissolutum relinquam? certum est enim, posteros, & post sequentes non tam respicere & ante oculos gerere eos qui iam dudum præcesserunt, quàm eos quos iam præsentes & viuentes vident. Ridiculum sanè est, quòd imperfectionis meæ causam conijciã in id, quod inter primas nõ fuerim, & nõ perpendam, quantum sit inter meam vitã ac virtutem, & illorum quibus Deus gratias tam excellentes faciebat, discrimen. Quàm sunt, Deus bone, excusationes hæ friuolæ & contortæ, quam manifestæ & euidentes hæ sunt illusiones! pœnitet ac tædet me, Deus meus, esse me tam sceleratam, & obsequio tuo, tam parum addictam. Sed noui, Domine, me in culpa esse, quominùs mihi facias grauas, quas prædecessoribus meis contulisti: miseret me vitæ meæ, Domine, dum illam cum ipsorum vitæ compono; quod certè sine lacrymis dicere non valeo. Perdidisse & dissipasse me video, quod suo illi labore compararunt, ac nulla me ratione de te posse conqueri. Nefas quippe est quampiam cõqueri: at si ordinem suum in aliqua re prolabi, dissolui, & relaxari videat, det operam, talis vt lapis ipsa sit, suo vt adminiculo ædificium prolapsum restauretur & resurgat: ad quod ei Dominus hauddubiè auxilio erit.

Primis ordinũ fundamentis cur magna sint gratiæ collatæ.

Vt autem ad id quod dicere proposueram reuertar (multùm enim de via quam inire cæperam deflexi) tam multas ac tam singulares Dominus hisce in domibus gratias monialibus præstat, vt omnes eas ad meditationem euehat; nonnullæ porro ad perfectam pertingant contemplationẽ, aliæ vero vsque eò euehãtur, vt & raptus & ecstases patiantur; alijs quoque alio modo gratias Dominus elargiatur, nec non reuelationes & visiones, & quas à Deo prouenire quàm manifestissimum est. Nullum namque hodie monasterium est, in quo non duæ aut tres, quibus huiusmodi gratiæ fiant, reperiantur: quamquam norim in hoc sanctitatem nequaquam consistere, vti neque propositum mihi est, solùm eas dilaudare ac celebrare; sed ideo hæc dico, vt ea quæ hic præscribere volo monita appareat non esse præter rem aut extra propositum.

Monialium Discalceatorum primariũ perfectio.

CAPVT V.

NONNVLLA QVOAD ORATIONEM MONITA PROponuntur: est hoc caput ijs qui in rebus actiuis sese occupant, cumprimis vtile.

NOlo, neque etiam persuasum mihi est, vt quæ hic dictura sum, [illegible] certa habeantur, vt ea ceu regulam & normam infallibilem [illegible] nes sequantur; quod certè in rebus adeò difficilibus velle, nimis [illegible] absurdum & ineptum foret. Nam, quod in hac via spirituali per [illegible] sunt semitæ, fieri posset, vt de vna ipsarum aliquid, quod quadret [illegible] ad propositum sit dicendo afferam; vnde si per eam non incedentes [illegible] non intelligant, id non aliam ob causam fiet, quàm quòd per [illegible] ipsi incedant; si autem nulli omnino per hoc prosim, Dominus [illegible] bonam suam voluntatem benignè admittat; cum norit me, tametsi [illegible] mnia & singula in me experta non sim, in alijs tamen animabus [illegible] perspexisse & notasse.

In quo perfecta orationis substantia sita sit.

Primò autem ostendere & docere (pro ingenij mei tenuitate) [illegible] lo, in quo perfectæ orationis substantia consistat. Incidi quippe in [illegible] nullos, quibus omne negotium in sola cogitatione situm videtur, [illegible] si in Deo valdè defixam habere possint, tametsi sibi quam maxime [illegible] vim inferentes, statim sese spirituales esse existimant; si verò eam [illegible] sum diuertant (quod id impedire nequeant) esto ob res valdè [illegible] quamprimum contristantur & anguntur, seque perditos esse arbitrantur. Qui verò docti sunt, huiusmodi ignorantia & in scitia non laborabunt, tametsi etiam inciderim in aliquem, qui crassa hac ignorantia [illegible] tinebatur; at nos mulieres omnium rerum commonefieri oportet.

Bonum est cogitationē semper Deo occupatam habere.

Non dico, insignem Dei gratiam non esse, cogitationem [illegible] in ipsum defixam & occupatam habere, deque eius operibus [illegible] duè meditari posse: imò verò bonum est idipsum nos facere [illegible] sciendum est, imaginationes omnes naturaliter ad hoc habiles & [illegible] non esse, animas tamen omnes ad amandum idoneas esse. Iam [illegible] loco (si bene memini) causas, ob quas imaginatio nostra sic [illegible] re censui, non tamen omnes (quòd certè impossibile foret) sed [illegible] las; ideòque hac de re in præsens non ago, at ostendere dum [illegible] lem, animam cogitationem non esse, neue bonum esse vt voluntas [illegible] ipsa se regi sinat, id enim si fieret, malè certè cum ipsa ageretur, [illegible] supra dictū est. Ea propter animæ profectus & fructus non tam [illegible] tum cogitando, quam multum amando consistit. Si autem [illegible]

Amor Dei qua ratione acquiratur.

quomodo amor hic acquiri possit? respōdeo seriò afficaciterque, [illegible] pter Deum operari æquè ac pati, tum proponendo, tum id [illegible]

ad hoc sese offeret occasio, reipsa exequendo. Quamquam verum sit, animam, dum secum ipsa cogitat, quidnam Deo debeamus, & quid tum ipse, tum nos simus, resolutionem quādam induere. quod est cūprimis meritoriū, & ad ipsa principia quā cōuenientissimū, dūmodò per hoc, nec obedientiæ exercitium, nec proximi vtilitas, ad quam caritas nos obligat, impediātur. Nam si vel minima harū duarum virtutum, exercendarum occasio occurrerit, illud ipsum tempus, quod ipsæ Deo offerre tantopere cupimus, (vti nos facere putamus, dū in solitudine de ipso cogitamus, & iis quibus nos perfundit delicijs, gaudere & iucundari gestimus) nobis subtractū, sibi hæc deposcit. Isthoc quippe, ob quamcumque harum duarum virtutum exercitandarum occasionem relinquere, est Deum ipsum recreare ac delicijs perfundere, & illius causa facere id, quod ore suo sacrosancto, olim ipse dixit, *Quod vni ex hisce minimis fecistis, mihi fecistis.* Quod autem ad obedientiam attinet, non aliam nos insistere viam vult, nam quicumque bene eum amare cupit, ipsum sequatur oportet, cum *ad mortem vsque obediens* fuerit.

Obedientia & caritas erga proximū præferēda cogitationibus de Deo.

Matth. 25.

Si hæc ita se habeant & vera sint, vnde igitur illud prouenit fastidium ac morositas, quod plerumque sentimus tum, cum potissima diei parte, mente recollecta & sequestrata, in Deum absorpti non fuimus, esto interea alijs illis rebus fuerimus occupati & vacauerimus? Ob duas id, (vt mihi quidem videtur) rationes prouenit. Prima, eaque potissima est amor proprius, qui hic adeò subtiliter sese insinuat & intermiscet, vt vt percipi possit, quod scilicet potiùs nobisipsis, quàm Deo placere & contentare velimus. Certum namq; est, animæ cuipiam, postquam gustare iam incipit quàm Dominus suauis sit, magis volupe & iucundum esse, vt corpus quietum & laboris expers maneat, ipsa verò interea deliciis perfruatur. O charitas eorum qui Dominū hunc verè sincereq; amant, eiusq; conditionē perspectā habent! quā parū habere quietis poterunt, si se parū, vel aliquo modo in causa esse videant, vt vel vna tantū anima in spiritu proficiat, Deūq; magis amet, tū ad aliquā consolationē ei adferendā, tū etiā ad aliquo eā periculo eripiendā? (nā ægrè per quietē hanc suā particularē quam sectantur, quietem inuenient.) Et quando factis, opere & reipsa nihil præstare possunt, saltem per orationes id facere procurant: Dominum identidem pro plurimis illis animabus, quarum ruinæ compatiuntur, quod eas in interitum ruere videant, importuniùs rogantes. vnde suis ipsi haud inniti delicijs carent & eas perdere gaudent, & hanc iacturam ducunt, vt lucrosam, quòd propriorum gaudiorum immemores, aliud non spectent, quàm quomodo Domini voluntatem magis & melius exequantur.

Philip. 2.

Cur tetricissimus cum de Deo cogitare vetamur, & aliis rebus iubemur intēdere.

Caritas in proximum suiipsius obliuiscitur.

Eodem quoque modo se res habet in obediētia. Stupidū certè & in-

Obedientiæ præponenda particulari deuotioni.

tolerabile foret, vt Domino nos apertè ad aliquid, quod permul[illegible] illius interesset, exequendum vocante, ipsi id aggredi detrectarem[illegible] sed eum obtutu defixo dumtaxat intueremur, ꝙ sic melius quiete [illegible] nostra fruamur. Egregius sanè hic est in Dei amore profectus & pro-

Ironiæ.

gressio. Hoc namque ei est velut manus colligare; dum ipsum [illegible] tantum via nobis prodesse & iuuare nos posse arbitramur. Nouim[illegible] nullos, quibuscum aliquando communicaui, vt prætereã id, ꝙ ipsi [illegible] dixi) per experientiam didici) qui hanc me veritatẽ intelligere fecer[illegible] quando minimum maiorẽ in modũ affligebar, ꝙ me temporis labor[illegible] angustia viderem. Hinc maximopere illis cõpatiebar, quòd eos var[illegible] negotiorum & rerum, quas ipsis præscribebat obedientia, tractat[illegible] perpetuò occupatos viderẽ. vnde intra memetipsam cogitabã, (quan[illegible] apertè dicebã) fieri non posse, vt tot inter turbationes & rerũ strep[illegible] spiritus ipsorum cresceret, quod eum tunc temporis permodicũ & [illegible] guum haberent. Quam, ô Domine, viæ tuæ longè sunt aliæ, quàm [illegible] ginationes nostræ sibi non fingunt! & quàm ab anima, quæ iam [illegible] proposuit & decreuit te amare, inq; tuas manus sese resignauit, alia [illegible] cupis, quam vt obediat, & inquirat ecquid magis ad tuũ obsequium [illegible] seruitium faciat, & hoc ipsũ ex animo desideret? Alias proinde [illegible] quærat, aut sibi seligat, necesse nõ est, illius quippe voluntas iã tua [illegible] Tu, Dñe mi, illã in te curã suscipis, illuc vt illã conducas & dirigas, [illegible] magis proficiat. Et esto Superior ipse eam curam non habeat, eã vt [illegible] ducat per vias, per quas anima maius lucrum faciat, sed tantùm, vt [illegible] cõmunitati necessaria esse & expedire iudicat, fiant & executioni [illegible] dentur, tu tñ. Deus meus, curam illam habes, animamq; & res agen[illegible] ita disponis & ordinas, vt animæ se & spiritum habere (nescientes [illegible] non intelligentes vnde hoc prouenerit) & magnũ profectum fecisse [illegible] periant, huiusmodi mandatis magna cum fidelitate obediendo, [illegible] postmodũ non parũ id obstupescant. Talis certè erat persona quæ [illegible] qua cũ non ita pridẽ egi, q̃ quindecim circiter annos obedientia [illegible] officijs, muneribus & præfecturis tã laboriosè detinuerat & occup[illegible] vt toto illo tempore ne vel vnum diẽ se habuisse meminisset, quo [illegible] vacare potuisset; tametsi aliquod ipsa per diẽ sufturari spatiũ tẽpor[illegible] poterat, maximè satageret, quo orationi & consciẽtiæ purgandæ [illegible] ret. Nullã hac vidi ad obedientiã propensiorem & inclinatiorẽ, vnde [illegible] eam adfricat iis, quotquot cũ ipsa tractãt & agunt. Benè sanè hãc [illegible] minus rependit & compensauit: etenim illã spiritus libertatẽ tanti [illegible] matam, quã habent perfecti, habere se competit, vt tñ nesciat vnde [illegible] sibi prouenerit, in hac porro omnis, quæ hac in vita desiderari [illegible] consistit felicitas ac bonum: dum enim nihil omnino desiderat, [illegible]

Obedientia quam in anima agat mutationẽ.

Libertatis spiritus bonum.

de omnia. Tales qui sunt, nihil omnino terræ huius aut timent aut desiderant; non illos turbant aut percellunt labores, non mœror quidia: denique nihil omnino est, quod pacem mentis ipsis eripere, aut eos inquietare possit. etenim hæc à solo Deo dependet; &, si cui hunc ipsis nemo auferre aut tollere valet, ita & solus illius amittendi metus illos percellere & affligere potest: quòd reliqua omnia quæ in hoc mundo sunt (prout quidem ipsi censent) sint quasi non essent; quòd aliquis satisfaciendum, nihil omnino is aut faciat, aut noceat.

O beata obedientia, ô beata, quæ illius causa contingit distractio! utpote quæ tam multa consequi & obtinere potest. Neque is, quem fugit solus est, qui tanta est consecutus; noui enim & alios eiusmodi, quos cum iam à multis annis non vidissem, & postea rogarem, quibus interea temporis exercitijs spiritus vacassent, intellexi solis obedientiæ exercitijs operibus eos incubuisse ac se dedidisse; ex alia verò parte, in ruinam eos in rebus spiritualibus profeciisse comperiebam, vt non paruum obstupescerem. Itaque filiæ meæ, nolite hanc occasionem negligere, cùm vos obedientia rebus exterioribus intendere & vos totas impendere iusserit, persuasum habetote, Dñm, etiam in culina medias interpollas & lebetes, vobis ad esse, ac tũ internè, tum externè cooperari.

Religiosi cuiusdam obedientia visio.

Venit hic mihi in mentem Religiosi cuiusdam, qui mihi narrauit, se aliquando firmiter apud seipsum statuisse & decreuisse, vt, quamcũque iubrem Superior mandaret, quantumuis ea sibi molesta & grauis futura esset, eam exequendam gratanter susciperet. quadam verò die illi contigisse, vt, cùm per diu laborando sudandoq; propè exhaustus esset, & vesperi, cùm vix in pedes consistere posset; aciam vt ad quietẽ se componeret, paululũm consideret; Superior id videns, eum ligonem sumere, & ad hortum fodiendum abire iusserit. Se verò, esto ita exhaustus & defatigatus esset, vt plus laborare non posset, tacuisse, & ligonem accepisse; cum autem per transitum quemdam, qui in horto erat, (quem & ego multis post annis quàm hoc ipse mihi narrauit, vidi, cum monasterium fundatura ad ciuitatem illam veniissem) transire vellet, apparuisse sibi in eo Redemptorem nostrum Iesum crucem humeris baiulantẽ, ita fractum, exhaustum & anhelantem, satis sibi vt indicaret, defatigationem & pœnam, quam subierat nihil esse, si cum ea quam ipse olim in cruce baiulanda subierat, conferretur.

Cur diabolus obedientia ita aduersetur.

Credo equidem, dæmonem, quod videat, nullam esse viam, quæ hominem citius expeditiusque ad summam perfectionem conducat, quã obedientiam, hinc tot fastidiorum, displicentiarum ac difficultatũ genera ei in hac ipsa obijcere, idque sub boni alicuius prætextu. Hoc autẽ optimis notari velim, & ad oculum apparebit, verum me dicere. Certũ

porro

Perfectio summa in quo sita.

porro est, summamque veramque perfectionem non tam in dell consolationibus internis, nec in sublimibus raptibus, nec in visio nec in spiritu prophetiæ consistere, quàm in tam perfecta volun nostræ cum diuina conformitate, nihil vt Deum velle intelligam quod non & ipsi omni nostra voluntate velimus, & tam libenter a ra & aspera, quàm sapida & mollia suscipiamus, si Maiestatem velle nouerimus. Hoc certè difficillimum videtur esse, non quid facere, sed verè nos gaudere in eo, quòd voluntas nostra natura stræ penitus contraria velit, eique contradicat. Et verè difficile verùm amor (si modò perfectus sit) eas habet vires, vt nostras spi ctationes obliuiscamur, quò recreemus eum quem diligimus. Pe ita reuera se res habet, esto enim labores & maximi & grauissim cognito tamen, Deo nos quamdam per eosdem voluptatem ad dulces nobis fiunt & grati. Et hoc modo amant illi, qui huc per cutiones, per infamias, per iniurias peruenerunt.

Hoc porro ita certum, cognitum, & apertum est, vt necesse m sit hisce declarandis diutiùs immorari: Dumraxat causam expone lo, cur obedientia (meo quidem iudicio) citius hominem ad bea hunc statum peruenire faciat, & cur optimum ipsa & maximum lud sit medium. est autem hæc. quòd enim voluntatis nostræ nullatenus simus, ad eam purè sincereque omnem quantaquan in Deum impendendam, quoadusque eam rationi subijciamus, obedientia compendiosissima & verissima, ad eam illi subiicie via est. Si enim exspectemus, vt bonis rationibus & argumen ei subiiciamus, numquam quod prætendimus effecturi simus, via hæc nimis quàm longa & periculosa. Natura quippe nostra, proprius, tot tamque validas à parte sua rationes habent, numq huc peruenturi simus. & sæpè fit, vt quod maximè rationi con neum apparet (si huc tamen animo & voluntate non propen rationi dissentaneum atque absurdum videatur, ob exiguam, q ipsum opere exequendum voluntatem & animum habemus.

Cur hominem obediē. tia cito ad perfectionē adducat.

Tam multa porro quoad hoc dicenda occurrerent, nunqu finem faceremus, si de conflictu hoc interiore loqui vellemus. quoque nobis cacodæmon, mundus ac nostra sensualitas obu proponunt, vt inuita & reluctante ratione quid faciamus. Sed q medii? Quemadmodū hic inter homines dū lis admodū dubia ceps est, iudex aliquis & arbiter designatur, in cuius manus actor fensor, controuersando & litigando defessi, iuris sui argumen signant; sic & anima nostra arbitrum aliquem sibi capiat. Sup scilicet aut Confessarium, cum proposito non ampliùs contra

nec de lite suæ amplius cogitãdi, sed verbis Domini dicẽtis, *Qui vos audit, me audit*, standi ac confidendi, itaque omnem voluntatis suæ curam deponendi. Tanti porro hanc voluntatis redditionem resignationemque Dominus facit (& meritò; per hanc quippe eum liberi arbitrij, quod nobis dedit, dominum constituimus) vt, cũ semel illam exercuerimus, & dein adhuc semel mille cum difficultatibus nos abstrare conamur; tandẽ, absurdum & ineptum iudicantes quidquid in causa nostra iudicatur, illi rei quæ nobis iniungitur, per laboriosum hocce exercitium, nos conformare incipiamus. Et verò siue cũ labore, siue sine vllo labore, saltẽ ipsum exequimur. Ipse etiam Dominus à parte sua ita nos hic iuuat, vt, quam ob causam voluntatem & rationẽ nostrã illius causa alteri subiicimus, ob eamdẽ nos illius dominos faciat. Cùmq; iam demũ nostri ipsarum Domini fuerimus, tunc nos ipsos quàm perfectissimè in Dei obsequium impendere possumus, voluntatem nostram puram & sincerã illi dando, quò eã suæ coniungat & vniat; petendoq;, vt amoris ipsius ignis de cælo descendat, & hocce sacrificiũ nostrum succendat, auferendo ab eo quidquid illius oculis displicere potest; cum, quo minus id fiat, nos iam in causa nõ simus: etenim iam ipsum (esto non sine maximis laboribus) altari imposuimus, & (quantum in nobis fuit) non iam amplius in terra iacet, nec eam tangit

Voluntatẽ suã resignare quanti momenti sit.

Certum est, non posse quempiam dare, id quod non habet; sed vt det, prius id habeat oportet. Quapropter mihi credatis velim, nullum esse ad hunc thesaurum comparandum, medium melius, quam fodere & laborare, vt is ex hac obediẽtiæ fodina eruatur. quo enim plus fodiemus, eo etiã plus inueniemus, & quo nos amplius hominibus subiiciemus (aliud scilicet non cupientes aut volentes, quàm quod nostri voluntate superiores) eo magis voluntatis nostræ domini erimus, ad eam diuinæ conformandam Videte igitur, carissimæ, an non ipsa gustus, qui insolitudine captanda sentitur, carentia ac derelictio vobis bene compẽsanda sit? Equidẽ dico vobis, non ideo quòd ea careatis, minus vos disponendas ad veram illam vnionem quam diximus obtinendam, quæ in eo sita est, vt voluntas mea cum diuina conformetur & vna sit. Hæc nempe est vnio, quam desidero, quamque vos omnes habere vellem: non verò quasdam sapidas admodum, quales esse scio, absorptiones, quibus vnionis nomen nonnulli dederunt. Et hæc etiam vnio erit, dummodo sequatur post eam quam iam dixi. At si post suspensionem illam, modicam inuenire sit obedientiam, & propria adhuc supersit voluntas, erit hæc (vt mihi quidem videtur) cum amore suiipsius proprio, vt non cum diuina voluntate, vnita. Det mihi Maiestas eius ita id opere & reipsa exequi, vt quidem id ipsa intelligo.

Voluntatẽ resignando eius Domini reddimur.

Vnionem qualẽ suas habere S. M. velit.

In solitudine minor est Dei offendendi occasio, & propterea diligenda.

Altera causa, è qua (vt mihi quidem videtur) hoc fastidium & displicentia promanat, est; quòd, cùm in solitudine minor Dei offendendi sit occasio (fieri enim non potest, vt non semper sit aliqua, cùm dæmones vbique sint, & nos ipsos quocumque locorum circumferamus) anima maiore in puritate & munditie viuere videatur, ne anxiè Deum offendere metuat, maximæ consolationi est, nullamque nino, in quam impingat, peccandi occasionem habere. Hæc, vt verum fatear, ratio, ad cum hominibus non conuersandum, & res nullas ctandas, magis nos mouere debere videtur, quàm prior illa, quæ ab gnas Dei delicias & gustus sentiendos, solitudinem suadebat

Non immiscemus nos exterioribus, nisi ex obedientia & caritate.

In publico & conuersatione cum alijs, carissimæ, eluceſcit & pareb mor, & non in angulis & latebris, at medias inter occasiones: & credite, esto plures ibi occurrant imperfectiones (quas & paruas lapsus & concussiones) lucrum certè nostrum incomparabiliter esse. Notandum verò, me semper hic præsupponere, nos nisi ex rioris mandato, & caritate mouente, in illas nos occasiones co etenim, nisi duæ illæ virtutes intercurrant, semper dico & repeto, tudinem multò meliorem esse, & hãc etiam, cum in exteriores quas co occupationes nos effundimus, nos desiderare debere. Hoc tan siderium continuò habent animæ, quæ Deum sincerè & ligunt. Quod autem dixi, id maximè lucrosum & proficuum est, eò est, quòd similibus in occasionibus intelligere nobis datur, qu mus, & quousque se virtus nostra extendat. Etenim, qui semper cellæ suæ angulos latet, & in solitudine (quantumlibet etiã suo sit sanctus) nescit an patientiæ atq; humilitatis virtutem habeat; quidem illius sciendi occasionem vllam habet. Quomodo enim qui magna corporis fortitudine & robore est, talis esse scietur, si quam pugnam inierit, & nullo in conflictu fuerit? Multũ quid, gnum se S. Petrus esse putabat; sed considerate, qualis data sione fuerit: ex hac tamen mina & lapsu egressus, didicit nihil sibi fidere, sed in Deo omnem fiduciam suam ponere; vnde etiam tyrium, quod vidimus, postea subiit.

Occasio offerdit qualis quisq; sit.

Vtinam, Deus bone, quanta miseria nostra sit, intelligeremus sanè in re subest periculum, nisi ipsam perspectam habeamus utile & salutare est, nobis quædam facienda iniungantur, vt ipsi vilitatem & abiectionem intelligamus. Equidem maius beneficium reputo, diem vnum in humili nostri ipsorum cog (esto multis nobis afflictionibus, & laboribus is steterit) quàm multos in oratione, idque etiam eò magis, quòd verus amator in omni loco amet, & nusquam non dilecti sui memor

præsentem habeat. Certè durum esset, si in angulis dumtaxat ac solitudine orationem quis instituere posset. Video quidem ipsos ad multas eam horas & diu extendere non posse; sed, quas non habet apud te vires, Domine, suspirium è laborioso afflictique cordis penetralibus profectum, vt appareat, ad hoc impediendum non sufficere quòd in hoc exili loco agamus, verùm etiam, esto ad solitudinem captandam commodus nobis locus denegetur, solos tamen nos esse posse, tecum in solitudine deliciando. Huic euidenter colligere est, esse nos seruos ipsius propria nostra voluntate ac sponte, at illius amore & causa, obedientiæ natiui venditos, cùm propter illam ipsomet Deo quadamtenus frui & gaudere negligamus. Verùm nihil sunt hæc omnia, si ipsum è sinu Patris, ex obedientia, quò se seruum nostrum constitueret, venisse consideremus. Quid igitur huic gratiæ & dignationi dignè à nobis persolui & rependi poterit? Eapropter necesse nos est videre, ne in operibus veris (esto ex obedientia præscriptis, & ex caritate susceptis) peragendis ea rerum immemores sitis, vt non sæpè interius ad Deum vestrum recurratis. Et mihi credite, non ex multis horis & longo tempore quod orationi impendatur, animæ ex ea lucrum accedere, quando aut Superioris iussio, aut erga proximum caritas, ad alia eam opera vocant, aut ipsam obedientiæ caritatisue operibus (vti dictum est) accuratè intendere iubent: hæc enim mirè iuuant, vt quàm breuissimo temporis spatio melùs disposita reddatur, ad amorem suum accendendum, quàm (illis deficientibus) multas horas multumque temporis consideratio- ni impenderet. Omnia ab illius manu veniant necesse est, vnde sit ipse in sempiternum benedictus.

Interdum solitudinem esse possumus.

Christus ex obedientia homo factus est.

Caput VI.

Docet, quæ hominibus spiritualibus euenire possint damna ex eo, quòd non intelligant, quando spiritui resistere eos oporteat. Agit quoque de intensis quæ anima habet ad sacram communionem accedendi desiderijs; & quædam sub his latere possit illusio. Multa hic traduntur, quæ harum domorum rectrices scire multum interest.

Magna diligentia ac studio conata sum intelligere, vndenam ortum habeat, magna illa absorptio & intensio mentis, quam nonnullas personas quas miris Dñs in oratione gustibus ac suauitatibus perfundit, habere vidi: & per quas non stat, quo minùs se ad gratiam recipiendam disponant. Non loquor autem hic de animæ suspensione, aut raptu, quem Deo dante patitur, cùm de eo alibi multa scripserim; & de huiusmodi materia non est q̃ multũ loquamur. nam à parte nostra, quantumlibet resistere connitamur, nihil omnino possumus, dummodo verus

Absorptio mentis non bona vnde procedat.

sit raptus. Notandum porro est, violentiam illam, quæ nos hic violen-
tè abripit, & impedit, quo minùs nostri ipsorum domini simus, quæ
breuissimo tempore durare. Verùm sæpè fit, vt, dum quis oratione
quietis per modum somni spiritualis incipit, anima ita absorbeat,
vt, si nesciamus quomodo hic nos gerere oporteat, & multum tem-
poris amittere, & nostra culpa, at exiguo cum merito, valetudinem
ac vires nostras exhaurire possimus. Vellem hic me possem decli-
ac materia ita difficilis & obscura est, vt nesciam, an, prout opor-
teat, eam potero explicare: hoc tamen scio, animas hac illa
detentas, si modò mihi fidem adhibere velint, facilè me intelle-
ras.

Noui nonnullas, & quidem virtutum cultrices egregias, qui
ad septem octoue horas hac in absorptione hærebant; & toto
tempore verè raptum se passas arbitrabantur: quin & quodlibet vir-
tum exercitium ita eas mox occupabat & recolligebat, vt statim ab
sis exirent, existimantes non bene se facturas, si Domino resisterent, ut-
que paulatim fieri posset, vt vel emoriantur, vel mentis & cor-
impotes fiant, si remedium adferre non satagant. Quod autem
in casu scio & intelligo, hoc est: quando iam Dominus animam
are & deliciis perfundere incipit, ex eo quod natura nostra ita
ctatione & voluptatibus capiatur, vsque adeò se ipsa sapido huic
impendit & applicat, vt se nec mouere quidem vellet, nec vllam
nino ob rem ipsum perdere. Hic quippe (vt verum fatear) longè
or & suauior est; quàm quascumque mundus dare voluptates
maximè si naturã & corpus imbecillum, & cuius ingenium (aut, vt
liùs loquar, imaginatio) naturaliter ita inuariabile sit, vt, dũ semel
aliquam apprehenderit, in ipsa pertinaciter maneat, nec ampli
se diuertat, nactus fuerit. Sicuti permulti sunt, qui dum de re
dam (tametsi de Deo illa non sit) cogitare incipiunt, in ea cogi
ne velut absorpti manent; aut, dum rem aliquam intuentur,
tinuò in eo obtutu hærent, non reflectentes ad id quod aspicien
naturæ sedatæ & quietatæ cùm sint, ex negligentia obliuisci vide
eorum, quæ dicturi sunt. Eodem planè modo hic contingit
spiritualibus, quãdo natura, corpora, ac complexio debilis est
melancholica illa sit, sexcentas hæc illis illusiones & deceptiones
quidem admodum sapidas suggeret. De isthoc humore & comple
ne paulò inferiùs agã; imò, quãuis hic ipse in homine non domine
nihilominus id quod dico cõtingit. Idem quoq; locum habet in
seipsos per corporales austeritates destruxerunt. Nam, sicuti ante
nui, cũ iã amor sensibiliter illos afficere incipit, vsq; eo se à gustu

Gustus sapidos quàm anima consectatur.

abripi sinunt, quousque eos abripi dixi. Vtque dicam quod sentio, malim certè, vt se fascinari & illudi non paterentur, hinc huic orationis modo benè facient si resisterent. Etenim sicut, dum corpus imbecille est, facilè in tale deliquium & virium defectum incidit, vt nec loqui, nec sese vllatenus commouere possit; eodem planè modo hic fit, nisi quis resistat: quippe, si corpus imbecille & debile sit, ipsa spiritus vehementia, ipsum occupat, arripit, & sibi subijcit.

Quanã inter verum raptum & hãc absorptionẽ sit differentia.

Peterà me hic quisquam, ecquæ ergo sit inter hoc & raptum differentia? videtur enim idem esse, saltem prout exteriùs apparet (& non immeritò ita censent) sed non quoad rei essentiam & in effectu. Raptus enim, vel omnium potentiarum vnio (vti aliàs dixi) paruo durat tempore, magnosque post se relinquit effectus, nec non miram quamdam in anima lucem, & alios non paucos fructus; adhæc in eo intellectus nihil omnino operatur vel discurrit, sed solus Dominus tunc in voluntate operatur. Hic verò longè aliter se res habet; nam tametsi corpus captum & alligatum velut sit, non tamen voluntas, memoria, intellectus; sed hæc operationem suam inuariabiliter, & forsitan etiam vni rei non adhærendo, facient, adeo vt hic quidem se effundant, illic verò se restringant. Equidem nullum in pœnosa hac corporis imbecillitate fructum latere comperio, nisi quòd à bono quodam nata sit principio; quare magis hæc conducat, vt hocce tempus bene impendatur, quàm vt tanto tempore quis absorptus maneat. Plus certè mereri possunt, res ab obedientia præscriptas exactè exequendo, in illis non deficiendo, & ad illas exequendas habiles sese efficiendo; quàm vt illa & tali à recollectione sese abripi patiantur, quæ ipsis & vitam destruat, & obedire iussis non sinat.

Deliquiorũ longiorũ mala.

Vnde etiam Priorissas moneo, vt, quamcumq; possunt, diligentiam adhibeant, ad longa hæc deliquia eliminanda, quæ, meo quidem iudicio, aliud non sunt, nec ad aliud quidpiam conducunt, quàm vt potentiæ sensusq; insolenter se gerant, ad non faciendum id quod anima ipsis præscribit; itaque eam illo priuant lucro, quod tum obediendo, tum Domino placere satagendo comparare solet. Vnde si Præpositæ intelligant, corporalem id debilitatem esse, dent operam, vt ei ieiunia & flagellationes (eas scilicet, quæ non sunt obligationis; quin imò fieri posset, vt & omnes omnino bona & tuta cũ conscientia prohiberi possint) penitus prohibeant, & quasdam illi præscribant occupationes vt distrahatur in varia. quin imò necessarium hoc etiam est, tametsi huiusmodi mortificationes ipsa non vsurpet, dummodò imaginationem multùm occupatam & intensam habeat, esto etiam in rebus valdè sublimibus ad orationem spectantibus. Sæpè namque contin-

Corporis affectiones quando inhibendæ.

Quomodo ecstasis possit absorptio.

git, eas non esse sui potentes, præsertim si extraordinariam quandam à Domino acceperint gratiam, aut visionem aliquam viderint: tunc quippe anima taliter constituta manet, vt semper eam videre se putet, quod tamen non sic est, cùm nonnisi semel eam videbit. Vnde necesse erit, eum, qui in hac absorptione ad multos dies hæsit, omnimodis procurare considerationem vt mutet, aut eam distrahat; etenim (dummodo id fiat in rebus ad Deum spectantibus, de eam quam dixi causam) inconueniens minimè est, vt modò vnum agat, modò aliud, dummodò semper in rebus ipsius occupetur & laboret. ac nonnumquam tam Deo gratum est, nos de suis creaturis nec non de ea quam in illis creandis ostendit potentia, quàm de ipsomet Creatore cogitare.

Prò infelicem hominum miseriam, quæ per peccatum eò deuenisti & redacta es, vt etiam in eo quod bonum est, certa quadam mensura & limitatione nos dirigi oporteat, ne nostram ipsi valetudinem destruamus, & ita profligemus, eo vt frui nequeamus! Et certè patet permultos, atque eos præsertim qui infirmioris cerebri vel imaginationis sunt (atque hoc est, Domino magis seruire, & id confirmis necessarium est) semetipsos intelligere. Vnde si quæ videat, dum imaginatione sua aliquod Dominicæ passionis mysterium, aut gloriam cælestem, aut aliquid huiusce modi reuoluit, ad multos dies ita in illa cogitatione perdurare, vt (etiamsi velit) de alia quapiam cogitationem instituere nequeat, & quo minus in ea absorpta maneat, impedire non valeat; hæc longè sibi conueniens, entius esse intelligat, vt, quomodocunque possit, sese in varia distrahat: sin minùs, tempus veniet, quo ad oculum videbit, quantopere hoc sibi noceat, & hoc ipsum ab alio principio non minùs quàm eo quod dixi, puta vel à magna imbecillitate corporis, vel ab imaginatiua; quod secundum longè deterius est. Nam quemadmodum stultus, si quid imaginationi imprimat, sui ipsius potens non est, nec cogitationem inde diuertere potest, neu alia de re cogitare, vti nec vllis ad hoc faciendum argumentis rationibusque induci, eò quod rationem in manu non habeat: ita & in hac re posset contingere, esto hæc, sapida quædam & grata sit fruitio.

Quid si humorem & complexionem melancholicam habeat? maximum hæc adferre ei damnum potest. Equidem non omnio, in quo illa prosit, aut bona sit; ob eas quas dixi causas; præsertim verò, quòd anima capax & idonea sit, ad ipsomet Deo

endum: qui quòd infinitus sit, hinc anima velut captiua & uincta videretur, dum vnius dumtaxat magnitudinum aut mysteriorum eius considerationi adfigitur & adhæret, cùm tam multa de eo cogitanda occurrant in quibus occupemur; quo enim plura de eo cogitare volumus, eo magis magnitudines & magnalia eius patescunt. Non id tamen eò fico, vt hora, aut die vno multa ac varia cogitentur (hoc quippe forsan esset, nullo omnino bono gaudere) quòd enim res hæ adeò subtiles & delicatæ sint, nolim cogitetis id me dicere, quod ne quidem in mentem mihi venit vt dicerem, neue vnum pro altero intelligatis. Certè tanti refert aetate, caput hoc, prout oportet, intelligere, vt, tametsi id mihi permolestum sit scribere, molestum tamen & graue non sit, nec sit vellem ei, qui ipsum semel legendo non intelliget; sæpiùs id relegere; ac præsertim Prioribus ac Magistris Nouitiarum, quarum est sorores in orationis exercitio instruere & formare. Nisi enim in principio circumspectè & cautè remedium adhibeant, videbunt certè quàm multò postea opus sit tempore, ad huiusmodi debilitatibus medendum & obuiandum.

Plura de Deo, non vnum, cogitanda.

Si quod hinc resultare oculis ipsa meis vidi & intellexi, recensere vellem damnum, videretis haud dubiè, non sine ratione me hoc ipsum vsq; adeò exaggerare. Vnum dumtaxat vobis exempli loco referre volo, & hinc de reliquis iudicium ferre poteritis. In quodam horum monasteriorum duæ sunt Moniales, vna monacha, altera laica; ambæ orationis exercitio deditissimæ, quâ & mortificatione & humilitate & omnigenis virtutibus condecorabant: quas adhæc suis mirificè Dominus delicijs consolationibusq; perfundit, ac quibusq; sua identidem magnalia communicat. cumprimis vero adeò sunt ab omni rerum terrenarum affectu expropriatæ, diuinoq; amori intensæ, vt (tametsi quàm studiosissimè & curiosissimè earum mores & vitam exploremus) acceptis a Deo gratijs (quantum quidem hic abiectio & vilitas nostra permittit, respondere vsquequaque, minimè negligant. Ideò autem tam multis de illarum virtute egi, quò, quæ illam non habent, magis timeant. Inde verò ingentes quidam desideriorum Domino fruendi impetus eas inuadere incipiebant, adeò quidem vehementes, vt hos ipsæ continere & inhibere non possent; solùm tum mitigari & sedari hi videbantur, cum sacram communionem adibant: vnde apud Confessarios suos instabant, sæpius eam adire vt sibi liceret. inde verò vsque adeo hæc illarum pœna increscere cæpit, vt, nisi quotidiè Sacrosanctæ Synaxeos fierent participes, sese emorituras crederent. Confessarij porro, tales animas videntes nec non intensa illarum desiderna (esto horum alteruter in spiritualibus esset quàm exercitatissimus

Exemplum de duabus monialibus discalceatis.

tissimus) hoc vnum malo ipsarum leniendo remedium expedire & co-
uenire existimabant. Neque etiam hoc satis ipsis erat, neque hic sibi
bant; sed harum alteram tam vehemens occupabat angustia & pre-
ra, vt summo mane eã communicare oporteret, quò per diem (vt quo
illi videbatur) posset viuere. & sane non ipsæ erant huiusmodi, vt quæ
fingerent, aut ob quamcumq; mundi rem vllatenus mentirentur. Eq-
dem tum illic non agebam; sed Præposita mihi per litteras significa-
quid rerum ageretur, & nescire se quid circa illas quoad hoc fa-
posset, & homines satis magni nominis dicere, cùm aliter malo hæ
mederi non possent, hoc illas remedio consultò vti. Equidem sta-
Domino permittente, quid rei esset intellexi; tacui nihilominus, vsq
dum præsens adessem: timebam enim decipi; nec par erat, Confes-
qui hoc ipsum probabat, contrarium me sentire, quoadusque mea
rationes & argumenta proponerem. Iam porro ipse erat humilis, vt
tim atque illuc abij, & ipsum conueni, mihi assentiret & crederet. Ab
verò tam spiritualis non erat, & respectu alterius, propè nihil, hinc
latenus hoc ei persuaderi, & huc ipse induci poterat. Sed de huius
su inductioneque non vsque adeò laborabam, quod tam multis no-
nibus illi obstructa non essem. Incepi ergo Religiosas has aggredi,
multis validis (vt mihi quidem videbatur) argumentis apud ipsas
quò sibi persuaderent, nonnisi merã imaginationẽ & illusionẽ esse
gitare, se, nisi hoc remedio vterẽtur, emorituras. Ipse verò adeò mo-
id tuebãtur, sibiq; tã firmiter impresserant, nihil vt ad illas inde a-
das suffecerit, nec etiã sufficeret, si quidẽ rationibus agẽdum esset.
ergo tempus cum illis teri, & inanem operam sumi: quare dixi ijs,
quoque eadem desideria habere, &, quo magis hæc increscerent, &
iora fierent, communione abstinere velle; ideoque & ipsas commu-
re non debere, nisi cum reliquæ sorores communicarent; itaque
tres simul emoreremur. meque id multo magis velle, quàm vt hu-
di consuetudo hasce in domos introduceretur, in quibus certè no-
essent, quæ Deum tantum diligerent, quantum ipsæ, quæque
iam præstare vellent. Certè damnum, quod iam consuetudine,
diaboli opera (qui haud dubie sese intermiscebat) inualuerat, a-
tremum & notabile erat, vt reuera, cum sacræ communionis par-
ipsæ non reddebantur, emorituræ viderentur. Ego verò rigidam
primis erga illas me præstabam; quo enim magis videbam illas o-
tiæ refragari, nec se velle subijcere, (quòd aliter facere non posse-
ut quidem ipsis videbatur) eo id apertius meram vidi tentatione
Diem quidem illam non sine magna afflictione & pressura tra-
at postridie eadem paulo minor fuit, quæ exinde etiam quotidie

magis & magis minuebatur; adeò quidem, vt quamuis ego, quod ex obedientia ita iuberer sacram communionem nam alioqui, quòd eas ita debiles & infirmas viderẽ, minimè ad eam accessissem) adibam, ipsæ tamen propterea non conturbarentur. Non multò pòst, tum ipsæ, tum reliquæ omnes, liquide id tentationem esse perspexerunt, nec non quàm benẽ factũ esset, quòd tempestiuè huic malo esset remedium allatum: nam haud ita multò pòst, quædam isthoc in conuentu contigerunt, quæ magnam Superioribus, tametsi nulla ipsorum cum culpa; (& fieri potest, vt postea hac de re aliquid dicam) inquietudinem & molestiam causarunt, quòd eiuscemodi hi consuetudines nec approbarent, nec toleraret.

Aliunde exemplum de monacho Cisterciensi.

Quam multa de id genus rebus exempla adferre possem! sed adhuc vnum dumtaxat dicam, quod tamen non in nostri Ordinis, sed Cisterciensis, monasterio contigit. Erat in eo Religiosa quædam, quæ quòd vitæ satis bonæ esset, crebris corpus suum atterebat flagellis & ieiuniis, vnde etiam ad tantam redacta debilitatem est, vt quotiescumque sacra illi adeunda esset communio, aut aliqua ad sese in deuotione excitandam occurreret occasio, mox solo prosterneretur, hocq; in statu octo nouemq; horis permaneret; quod tum ipsi, tum reliquis omnibus raptus esse videbatur. Hoc illi adeò frequens erat, vt, nisi remedium allatum esset, multum hinc ei damni ac mali credam euenisset. Raptus hi per vniuersam ciuitatem fama celebrabantur: mihi vero permolestum id erat audire, quod mihi dedisset Dominus intelligere quidnã esset; & quem res finem & exitum habitura esset timebam. Qui eius confessiones excipiebat, mihi notus ac familiaris cumprimis erat; mihique rem omnem retulit. Ego verò quod nossem, ei aperui; esse nimirum debilitatem quamdam corporis, & aliud nihil quàm merum temporis dispendium; nec vllatenus hæc raptum redolere. Consului ergo, ieiunia & flagellationes ei vt interdiceret, eamque in alia diuerti iuberet. Ipsa, quòd obediens esset, mox ei morem gessit, atque non multò pòst viribus recuperatis, nulla exinde amplius raptum fuit memoria: si autem veri fuissent raptus, mortalium eos possibile fuisset impedire, vsque dum eos tollere Dominus voluisset. Tantæ quippe sunt vires spiritus, nostræ vt ad iis resistendum nimis quam imbecilles & infirmæ sint, & (vt alias dixi) singulares quosdam verus raptus in anima post se relinquit effectus, & in corpore defatigationem; alius ille quem dixi, non magis operatur, quàm si prorsus non euenisset.

Raptus veros nemo impedire potest.

Libertas spiritus quãti momenti

Hinc ergo ostensum maneat, quidquid nos ita occupabit & subijciet, vt id intelligamus suam rationi libertatem auferre, ipsum vt

ſuſpectum habendum eſſe, ac numquam nos hac via ad ipſam ſpiritus libertatem peruenturos. vtpote quæ hoc habet inter cetera, quòd omnibus in rebus Deum inueniat, & de eo in ijs cogitare poſſit: reliqua verò omnia aliud non ſunt; quàm mera ſpiritus ſeruitus & ſubiectio, quæ præterquam quòd corpori maximopere noceat, animam quoque ditet conſtringit, vt non creſcat: ſed, veluti ſe quis habet, dum ita qua incedit, in decipulam, ac occultas foueas, aut in cænoſam aliquam paludem incidit, è qua ſeſe expedire, aut vlterius progredi nequeat: ex parte hic cum anima agitur: quæ vt vlterius tendat & progrediatur non incedere tantùm debet aut ire, ſed volare.

Suſpenſio quamdiu ſine noxa durare poſſit.

Quid ergo remedii, quomodo dicent (aut potiùs illis videbitur ſe in diuinitatis cogitatione abſorptas eſſe, &, prout quidem ſuſpicerunt, nullatenus ſui potentes eſſe, neue vlla ſe ratione inde poſſe uertere; quod certè nimis quàm frequenter accidit? Ecce, curſum & moneo, non eſſe quod timeant, ſi fortè ad diem vnum, quatuor etiam octo, ſuſpenſæ maneant: neque enim mirum eſt, eos qui complexionis ſunt, tot diebus in ſtupore defixos & ſuſpenſos hærere. ſi diutius ſuſpenſio hæc duret, remedium aliquod erit adhibendum. vnum verò res hæc omnis id boni in hoc inuenire eſt quod caput reat, nec meritum deſit, ar inconuenientia quæ dixi multoque plura ſecum adfert: quod ad communiones attinet, ſat magnum abſtinentiæ erit Confeſſario ac Prioriſſæ etiam in hoc non eſſe ſubiectam tantæ ſponſi ſolitudine angatur, non tamen extremè, ne ad extrema deueniat. Vnde neceſſe eſt, eam tam in hac re, quàm alijs mortificent, imò que intelligere faciant, multo eſſe ſatius ac conuenientius, propriam non facere voluntatem, quàm conſolationem priuatam ſectari. Atque

Amor proprius infrequentiori communioni habere locũ poteſt.

amor proprius noſtri ipſarum hic ſeſe intermiſcere & locum habere poteſt. Sic namque mihi contigit, vt dum iam primum à ſumpta communione ſurgerem (adeò vt etiam ſacra hoſtia penè adhuc integra, nec conſumpta eſſet) ſi alias quaſdam communicantes cernerem, quæ non communicaſſe, quò de nouo communionem adirem. quòd cum id mihi toties accideret, poſtea cõtigit me percipere & aduertere: tunc quidem nihil eſſe videbatur, in quo poſſem quieſcere ac requieſcere iſthoc deſideriũ magis è propria meiipſius quæſitione, & guſtus ſui quàm Dei amore proficiſci. Nam quoniam, dum ad Sacram Synaxim acceditur, vt plurimum aliqua teneritudo & guſtus in anima ſentitur, hinc ego, illius ſentiendæ cauſa, ad communionem accedere gestiebam: ſi enim fuiſſet, vt Deum in anima mea haberem, iam tum illum præſentem intra me habebam: ſi, vt præceptũ Superioris, quo ad ſacrã communionẽ accedere nobis iniungitur, adimplerẽ, iam tum illud adeptus

integras reciperem quæ vna cum sanctissimo Sacramento conferũntur, tam tum easdem receperã. Adeò vt tãdem quàm liquidissimè perspexerim, non alio me fine ad denuo communicandũ moueri & impelli quàm vt rursus sensibilem illam deuotionem & gustum perciperem.

Aliud exemplum de muliere quotidiè cõmunicante.

Memini me quodam in opido, vbi monasterium habebamus, fuisse ibiq; mulierem quamdam insignem Dei ancillam (vt quidẽ populi totius de illa erat opinio) cognouisse. & talis hauddubiè esse debebat. quotidie hæc Sacras Altaris epulas frequentabat; certo aũt Confessario nõ vtebatur, sed modò hac in æde, modò in illa Communionẽ adibat. Equidẽ id notabam, maluissemq; illam vni confessario certo parentem, quàm toties Communicantem videre. Sola separatis in ædibus agebat, faciendo (vt mihi quidẽ videbatur) quidquid allubebat; attamẽ, vt erat bona, quidquid agebat, bonum id erat. Ego hac de re interdum apud illã agebam; ipsa verò me parũ curabat: & merito, quod me multo esset melior. in hoc tamen punctò falli me minimè existimabã. Consuluerat autem, Sanctum virũ F. Petrum de Alcantara, illuc appellere: procuraui ergo, vt cum ipso tractaret & communicaret. Mihi autem quod cum illo ipsa contulit, non vsque adeò satisfecit, quasi plura diceret requirerem; & forsan non erat quod amplius referret. Verùm, adeò miserabiles sumus, numquam vt plenè nobis satisfaciant, nisi qui via quanos, incedunt. Crediderim namque, hanc magis anno vno Domino seruisse, maioresq; pœnitentias fecisse, quàm ego multis. factum est autem, illam in mortalem ægritudinem incidere (hoc namque maximè hic dicere propono) hinc ipsa omni adhibita diligentia procurauit, vt quotidie suis in ædibus sacrum celebraretur, ac Sanctissimo Eucharistiæ viatico cõmuniretur. Quod autem morbus satis diu duraret, Sacerdos quidam, insignis Dei famulus, qui sæpè sacrum apud eam tunc dicebat, minimè ferendum censuit, vt ipsa domi quotidie sacra mysteria perciperet. Diabolica id in eo tentatio esse debebat; quòd vltimo id die, quo ipsa exspirauit, fieri contigerit. Ipsa vt sacro peracto, Eucharistia se fruſtratam vidit, ita præbili commota, & aduersus Sacerdotem stomachata est, vt statim exspirarit; nescio sanè, an confessione præmissa vti mihi sacerdos ille, non parum hoc facto scandalizatus, ad me veniens, retulit, quod certè graue mihi fuit inaudire.

Propriæ voluntatem facere noxium est.

Hinc ergo intellexi, quantum sit malum, quod nostram ipsi quacũque demum in re, ac præsertim in ea quæ tanti sit momenti, voluntatem faciamus. Qui enim tam frequenter ad Dominum accedit, in tantam suam is indignitatem noscat æquum est, vt ad eum non accedat, quoties & quandocunque id ipsi placuerit; sed, quidquid nobis ad tam potenti Domino approximandum deest, ipsa, quæ nos ad eum

accedere iubeat, obedientia id quàm maximè suppleat necesse est. Magnam bona hæc mulier sui multum humiliandæ occasionem hic habuit (& plus forsan per hoc meruisset, quàm communionem percipiendo) nec non cogitandi, Sacerdotem hunc nullam quoad hoc culpam habere; sed, Dominum (suam videndo miseriam, & ad hoc indignitatem) id ita fieri decreuisse. vti certam quamdam personam fecisse & cogitasse constat, dum eam discreti Confessarij sæpè communione (quæ ea æquo esset frequentior) abstinere iubebant. quæ, licet id quàm nerrimè sentiret, altera tamen ex parte magis Dei quàm suum honorem desiderans, ipsum identidem dilaudabat, quòd Confessarium exaltasset, ad sui curam suscipiendam, & ne Maiestas eius tam indignam vile hospitium subiret. His ipsa considerationibus sese solans, neque cum animæ quiete ei obediebat, etsi non sine tenera & amorosa quadam pœna, attamen, esto omnis simul mundus contrarium ei suasisset, ab eo tamen quod iniunctum ipsi erat, ne vel latum quidem vnguem recessisset.

Obedientia communionis sacræ perceptione potior est.

Mihi ergo credite, Dei amorem (non eum dico, qui tantum nobis esse videatur) qui ita passiones nostras mouet, vt per eas tandem aliquo Dominum hunc offendamus peccato, aut animæ amantis pacem ita perturbet, vt quid rationi consentaneum sit non intelligat. rum amorem non esse, sed tantùm nostri ipsarum quęsitionem; nec diabolum domiturũ, vt nos ad angustias redigat, tũ, cùm plus nobis infensè damni posse existimabit, quemadmodum mulieri illi quàm dolor intulit: quam certè non possum non mirari; etsi verò id credam sufficiens non fuisse, vt salutem ipsius in discrimen adduceret (magna quippe Dei bonitas est:) nihilominus tentatio hæc tempore quàm periculosissimo contigit. Ideò verò hoc loco id retuli, vt Præpositæ ad hoc aduertant & aduigilent; Moniales verò timeant, considerent, seque examinent ita, vt tantam gratiam recipere dignæ inueniantur. An ideo communicare volunt, vt Deo per hoc placeant? at iam tũ norunt, gratiam illi obedientiam esse quàm victimam. Quod si ita sit, & per hoc plus ipsa merear, quid turbor? Non dico tamen, vt humilem aliquam pœnam idcirco in se non sentiant: neque enim omnes eò perfectionis perueniunt, vt aliquando eam non sentiant, quò tantùm faciant id quod Deo placere intelligunt. Nam si voluntas ab omni sui ipsius quæsitione valdè remota & aliena sit; certum est, nihil omninò quietem ipsius perturbaturum, quin imò gauisurã ipsam quòd sibi occasio offeratur in qua Domino, in re tam carò sibi cõstante, placeat & gratificetur, nõ sese humiliaturam, & mirè cõtentam mansuram, spirituali communicando. Sed quia sub ipsa principia (quin etiam in fine)

Diabolus commodum tempus exspectat ad ad nobis nocendum.

quandã Dei est, quòd hæc vehementia ad ipsum accedendi desideria & impetus animæ det (principia inquam, quia pluris hoc faciendũ est, eò in reliquis ad perfectionem spectantibus, quæ dixi, tam perfectæ & consummatæ non sint) hinc permittitur illis, quam vt tenebrudinem & pœnam sentiant, cum hæc illis auferentur; attamen cum quadam animæ quiete, & quosdam humilitatis actus eliciendo; vt, quando id cum aliqua fiet perturbatione & passione, & aduersus præpositam aut Confessariũ stomachando & murmurando; apertam & euidentem tentationem id esse intelligant; aut si aliqua, Confessario communionẽ dissuadente, nihilominus communicare pertinaciter velit certè meritum, quod hinc illa percipiet, habere equidem nollem. Etenim huiusmodi in rebus nostri ipsarum iudices esse non debemus, sed is, qui habet claues adligandum & soluendum. Vtinam nobis Dominus lucem, quò nos ipsas in tanti momenti rebus intelligere possimus, dare dignetur, suoque nobis fauore adsit, ne per eas, quas nobis fecit, gratias illi displiceamus & offendamus.

CAPVT. VII.

QVOMODO CVM MELANCHOLICIS MONIALIBVS sit agendum: hæc tractatio Priorissis cumprimis lectu necessaria est.

HÆ sorores meæ, Salmanticẽsis Conuentus à S. Iosepho cognominati, in quo hæc ipsa scribo, instantissimè à me petiere, quædã vt præcepta traderẽ, iuxta quæ debitè dirigi & regi possent eæ in quibus melancholicus humor prædominatur. &, quantumlibet nolimus & nõ procuremus admittere eas, quę hoc humore tenentur, ita tñ is subtilis est, vt se velut mortuũ fingat, dum necesse id erit, itaq; eum non antè percipiamus, quam dum iam ei afferri remedium nequit. Videor mihi iam antè paruo in libello aliquid hac de re dixisse, non tamen rectè memini: parum refert ac perdam, si ipsum hic rursus dicam, dummodo Domino placeat me aliquid dicere quod ad rem sit. fieri potest, vt & alias, quæ dicam, dixero: sed non curo, dicerem adhuc centies, si putarem, me semel ità posse dicere, aliquem vt dicendo fructũ causarẽ.

Melancholicorum adinuentiones ad propriã voluntatem faciẽdam.

Porro, tam variæ ac multiplices sunt, quas humor hic ad propriam suam voluntatem faciendam quæritat, adinuentiones, vt eas me necesse sit inquirere, quò ferri & regi literis possit, ne quod aliis inde damnum crectur. Notandum porro, non omnes quos humor hic occupat, æquè tetricos, morosos & phantasticos esse: cum enim in personas humiles placidiq; ingenii incidit, esto sibi ipsis tales satis molesti

& graues sint, alijs tamen minimè nocent; præsertim si bonum ... serit ingenium. Adhæc, humor hic aliquando maior, aliquando ... nor est. Certissimè mihi persuadeo, diabolum eo in nonnullis ho... nibus vt instrumento & medio vti, ad eos, si possit, intercipiendos & sibi attrahendos; &, nisi quàm minimè seriò aduertant, eos ... dubiè intercipiet: nam potissimus humoris huius finis ac scop... est, rationem subijcere, vnde ipsa velut obscurata manet. taliter ... go dispositæ, quid non facient passiones nostræ? vbi enim non ad... ratio, videtur in illis habitare stultitia: & verè sic est. At in iis, ... quibus modò loquimur, ad tantum malum non pertingit: imò ... multò malum id esset. at intolerabilis est molestia, & graue, quòd ... qui ratione caret, vt ratione proditum habere, atque vt talem æstim... debeamus. etenim illi, qui planè & grauissimè hoc morbo laboe... commiseratione digni sunt, at nulli nocent; si quo autem remedio ... uari & expugnari queant, solo timore id fiet. Illi vero, in quibus ... damnosum hoc malum nonnisi incepit, & nondum ita inualuit, ... eiusdem humoris & radicis sit, & eadem à stirpe procedat, si alijs mo... & artibus iuuari nequeant, nec eæ ipsis iuuandis sufficiant, eo... quo alij medio iuuandi sunt; vnde consuetas ordinis pænitentias, ... steritatesque Præpositæ adhibeant, easque ita expugnare & subi... procurent, ipsæ vt intelligant suam se in omnibus, imò in ... omnino re voluntatem facere non posse. Si enim sibi persuadeant, ... se clamoribus & desperationibus, quas diabolus ad eos, si posset, ... dendos ipsis suggerit, aliquando euicisse & obtinuisse, in certissi... ruinam tendunt: & certe vna sola quæ huiusmodi est, ad integrum ... nasterium turbandum & inquietandum satis est. Hinc, quòd misella ... ipsa non habeat, qui eam iuuet, ad sese aduersus diaboli sugge... tuendam ac defendendam, Superior ipsa magna cum circumspe... ne in illa, non solùm quoad exteriora, verum etiam interiora, ... da gubernandaque procedat necesse est. oportet enim, vt ratio, ... in ægra illa obscurata est, in Superiore clarior & defæcatior sit, ne ... diabolus animæ, humoris huius adminiculo & armis, præualere ... piat. Porro id periculo non vacat: quòd humor hic certis qu... dam temporibus subinde adeo hominem opprimat & angustiet, ... tionem ipsam expugnet. quidquid verò tum facit, non peccabit, ... peccant stulti & dementes, quæcumque demum stultitiæ argum... edant. At qui ad hunc statum & extremitatem nondum redacti ... sed quorum ratio infirma quidem est, at exercitium eius aliqua... habent, ita vt certis quibusdam interuallis bene sibi constent & ... valeant; hos oportet non tunc in libertatem se asserere conari, ...

Diabolus per melancholiã multos decipit.

malè habebunt, ne, si quando iam bene habebunt, suiipsorum domini non sint, nec sui compotes. quod certè occultum diaboli stratagema & techna est. Vnde, si animum aduertere velimus, nihil magis eos spectare videbimus, quàm voluntatem in omnibus suam posse exequi, ac dicere passim quidquid ipsis in buccam venit, alienos defectus intueri, vt hisce proprios tegant, quin & solo lætari eo quod ipsis cõsolationem adfert, denique tamquam qui nihil in se habet quod eis resistat aut obluctetur, cum passiones immortificatas habeant, & vnaquæq; illarum facere vellet quod ei libet, quid ergo erit si nullus sit qui ipsis resistat? Vnde iterum dico (vtpote quæ cum pluribus hocce malo laborantibus personis egerim) nullum aliud eis iuuandis supereſſe remedium, quàm ipsos quibuscũq; licebit modis & mediis expugnare, &, si verba non sufficient, castigationes adhibere; si non sufficiant paruæ, maiores etiã & rigidas; & si satis nõ sit eos ad vnũ mensem in carcere detinere, ad quatuor detineatur, quòd animabus ipsorum maius præstari bonum nequeat. Nã (vt iam antè dixi, & rursus dico, permagni enim Monialium nostrarũ refert ipsum nosse) esto aliquando, aut etiã sæpe, magis & plura præstare in sibi praualendo nequeant? tamen, cum hæc non sit plena & absoluta stultitia, ita vt ipsos à culpa excuset (nã etsi aliquãdo quidẽ talis sit, non tamen semper) anima hic in grauissimo versatur periculo, nisi, (quemadmodum iam dixi) rationis vsus ita ipsi ablatus sit, vt facere eum cogat id quod, cum sui compos non erat, faciebat ac dicebat.

Melancholici quemodo subigẽdi.

Magna sanè Dei misericordia est, quòd iis qui huiusmodi malo affecti sunt, inspiret vt se subiiciant alicui à quo diriganturnã ob periculum, in quo eos versari dixi, in hoc omne ipsorum bonum consistit. Et si quæ hoc legerit, per amorem Dei illam rogo, bene ipsum consideret, quia forsitan ad salutem ipsius hoc referet. Equidem quasdam noui, etiam eò redactas, parum vt absit, vt non penitus omnem iudicij vsum amiserint; at animam interim ita habent humilem, Deiq; timentem, vt, quamuis intra semetipsas lacrymis penè conficiantur, plura tamen & alia non præstent, quàm ipsis iniungatur, suamque pœnam & infirmitatem, vti aliæ, perferant. est hoc quidem summum quoddam martyrij genus, verum postea maiore gloria donabuntur; & suum hic habent Purgatorium, vt in altera vita ab eo sint immunes. Porro iterum repeto, eas quæ hoc libenter non facient, à Superioribus ad hoc cogendas, ne seipsas per indiscretas quosdã pietates decipere debere, ne quot-quot, in domo sunt, per impertinentias suas perturbent. Hinc namq; & aliud grauissimum damnum sequitur, vt omittam periculũ de quo iam antè actũ est: quòd scilicet, dum aliæ eam bene valere (vt quidẽ exteriùs apparet) vident, & nesciunt quantopere ei malũ hoc interiùs noceat,

Nos bonũ est superioribus suis se subiicere.

natura

natura noſtra ita m'ſera & infortunata ſit, vt vnaquæque ſe potius melancholicam eſſe æſtimatura ſit, quò illam vnam tolerent: & certè hoc te rei verè hoc ipſis diabolus perſuadere conabitur: itaque magnam ſtragem edet, ac damnum creabit, cui, cùm rei iam veritas ad oculos tebit, difficile erit, remedium afferre. Tanti porro hoc refert, nullatenus vt in eo aliquam negligentiam committi ferendum ſit; ſed ſi, quæ melancholica eſt, Præpoſitæ ſuæ reſiſtat aut obluctetur, eam ipſa vincire tractet vt non melancholicam, & nulla in re ipſi pareat; ſi conſortes illa ſuam proteruè alloquatur, idem illi faciat Superior. Itaque in omnibus id genus rebus.

Nullatenus ipſis parcendum.

At, Iniuſtitiæ quædam ſpecies videtur, non ſanam impedire ad ſe queat) eodem tractare & caſtigare modo, quo ſanam. Sic ego vincire petam, iniuſtitiane ſit ſtultos & dementes vincire & flagellis cædere, an non potius eos ſinere omnibus paſsim mortem inferre? Mihi credatis velim, quia id reipſa probaui, & (prout mihi quidem videtur) ria adhibui remedia; nullum porro hoc conuenientius inueni, quoque Præpoſita, quæ pietatis quodam prætextu hiſce melancholicis aliquam libertatem concedere incipiet, ipſas tandē ferre non poterit, eū poſtea malo adferre remedium volet, videbit tum id adhibere quam iam alijs plurimùm nocuit. Si autem bonū & pium opus ſit tos (eſto in ipſorum manu non ſit non ſtulteſcere, & malum non ferre) vinculis & verberibus coercere; quanto potiori iure videndum curandum, ne quod per hanc libertatem ſuam damnum melancholici animabus inferant? Porro vt certum credo, malum hoc (prout dixi) à natura quadam libera, parum humili, & contumaci ſæpe oritur habere; nec humorem illum melancholicū tantum ipſis nocere inferre, quātum praui hi habitus. Quod intelligendum de quibus vidi enim, cùm habent aliquem quem timeant, eas cedere, & poſſe; cur id ergo non poterunt propter Deum? Timeo certè, prætextu paſſionis, multas diabolus animas ad ruinam & interitum trahere velit. Hodie namque Paſsio hæc plus quam ſolet, apud nes locum habet, & vſurpatur: idque id eo, quod omnis voluntas pria iam melancholiæ dicatur nomine. Vnde putaui, tam in hiſce in reliquis omnibus religioſis domibus, nomē hoc ne vſurpari debere: quòd aliquam ſecum id ferre & includere libertatem ſed grauis infirmitatibus potiùs nomine ipſa dicenda eſt. Et profectò infirmitas eſt, & quomodo, vt talis, etiam curari debet inde namque cumprimis neceſſarium eſt, humor hic aliqua medicina diſsipetur ac molle fiat, quò tolerabilis ſit, idq; in & valetudinario. Sed ipſa ægra noſcat oportet, ſe, dum ea egredi

Propria voluntas iam dicitur melancholia.

sorore & cum reliquis sororibus agat, humilem & morigeram, vt illæ sint, esse debere; &, vbi id non faciet, ipsum humorem ei adhoc minimè profuturum. ita enim ob eas quas dixi, & alias, quas dicere possem, rationes fieri expedit.

Præpositarum est, illas (vt tamen id non percipiant) magna cum lenitate & amoris affectu, materno inquam, tractare, & quæ ipsis iuuandis remedia vsui esse possunt, inquirere. Videor hic dictis contraria dicere & adferre; hactenus quippe eas dixi, rigidas se erga tales præbere debere. quod & iterum hic repeto, videlicet has ipsas nosse debere, sera quæ voluntatis suæ sunt, executioni minimè posse mandare, nec vllatenus mandaturas; sed per omnia & in omnibus sibi esse debere propositum, superioribus parêre ac se subijcere. nam in eo quòd hanc de libertatem habere norint & intelligant, omne damnum situm est. Præposita tamen interim hæc ipsis potest non mandare, quæ iam antè nouit eas non executuras, cùm ad vim sibi vllã faciendã, prorsus impositæ sint, sed eas blandè leniterq;, quantũ quidẽ opus fore iudicabũt, cõducere; vt, si fieri possit, p amorẽ hũc & lenitatẽ sese submittãt; q̃ certologè est meli⁹ & expediẽtius. Et certè nõ rarò id fit, tũ, cũ magno illas amore se p̃sequi ostendunt, idq; tũ opere ipso, tũ verbo vbiuis declarãt.

Blandè habendi melancholici.

Notandum præterea, nullum malo huic adferri melius remedium posse, quam si varijs hæ munijs & functionibus applicẽtur, ne quem ad imaginandum locum & tempus habeant: in imaginando namque omne ipsarum malum consistit: & si illis non eo quo oportet modo, nec vsquequaque bene fungantur, imperfectiones nonnullas tolerent, ne maiores alias in ipsis, cùm iam penitus perditæ erunt, tolerare cogantur. Nullum namque hoc, mihi persuadeo illis applicari sufficientius & efficacius remedium posse. Videant adhæc Præpositæ, ne multum temporis orationi, & quidem ordinariæ & consuetæ, impendant: nam quæ huiusmodi sunt, debilem vt plurimum imaginationem habent, vnde illis non parum detrimenti eueniet. Si enim sinantur orare, tales illarum phantasmati imagines occurrent, quas nec ipsæ, nec quicumque has audiet, vllo modo poterunt intelligere. Curent insuper, ne piscibus vescantur, nisi rariùs: deinde, tam diu & continuò ieiunent quam oportet, ac reliquæ.

Variùrebus applicandã.

Non diu orare aut ieiunare sinendi.

Superuacaneum forsan cuiquam videatur, tam multa me malo huic curando remedia, nullum verò alteri cuipiam, cùm tamen in miserabili hac vita nostra ea tam sint grauia, præscribere; ac præsertim cùm mulieres adeò sint infirmæ & imbecilles. Duas porro ob causas hoc à me factum: primò, quòd huiusmodi benè valere videantur; eò quòd ipsæ non noscant hoc se malo laborare agnoscere nolint. & dum in lecto manere

Cur sancta Mater tot huic malo pellendo remedia præscribat.

coguntur, tametsi nullam habeant febrim, nec tamen medicus cen-
tur, Prioriſſa medicus ſit oportet; hoc quippe malum omnigenæ re-
fectioni magis nocet ac præiudicat, quàm quæ lecto magno cum re-
amittendæ periculo, affixæ ſunt. Altera cauſa eſt, quòd qui alijs me-
laborant, aut ab ijs curentur, aut mediantibus illis emoriantur:
hoc verò ſi ſanentur mirum eſt, vti neque ex illo moriuntur, niſi
cium ſuum penitus amittant; quod aliud non eſt, quàm emori, vt i-
omnes ſecum interficiant. Satis duram ipſæ à ſemetipſis mortem p-
untur, idque ob eas quas habent afflictiones, imaginationes, ſcrupu-
itaq; ſat magnum meritum ſibi comparabunt (eſto has ipſæ ſempe-
tationum dicant nomine (nam ſi ſemel intelligerent, omnia hæc
ſo malo procedere, magnum certè illius ſentirent alleuiamentum i-
ſum parui facerent. Equidem certè ſortem illarum miſeror, quin
omnes cum illis agentes & conuerſantes illis vt comparerentur q-
æquiſimum eſt; conſiderando, idem ſibi, Domino permittente, p-
contingere, nec non eas ſupportando, ita tamen (quemadmodum
iam dixi) vt id ipſæ non percipiant. Det Dominus, bene & pro
portet exponere potuerim, quæ tam graui infirmitati curandæ a-
benda ſint remedia.

CAPVT VIII.

MONITA QVAEDAM ET DOCVMENTA PRÆSCRI-
quoad reuelationes & viſiones.

VIdentur nonnulli vel ad ſolum viſionem vel reuelationum
men appellationemq; conſternari, quid tamen in cauſa ſit, ne-
aut cur adeò periculoſum putent, quòd hac animam via Deus con-
eat, aut vndenam hæcce eorum conſternatio ortum habuerit. Non
mihi iam propoſitum tractare, quænam bonæ, & quænam malæ
viſiones, vti nec ſigna tradere, è quibus dignoſci eas poſſe, à viri
ctiſſimis audiui; ſed duntaxat, quid facere conueniat eum, cui talis
obtinget: nam admodum paucos Confeſſores inuenire erit, qui no
nimas, quibus hæ contingent, per terreant & timore compleant. Nos
enim tam illos percellit & conſternat, dum ex ipſis audiunt, diabo
multa blaſphemiæ genera ipſis repræſentare, nec non alia impert
tia & inhoneſta ſuggerere, quàm ſcandalizantur, dum hi ſe angelum
quem aut vidiſſe aut allocutos eſſe, vel etiam Dominum noſtrum Je
Chriſtum in cruce poſitum ſibi apparuiſſe, dicunt.

Nolo hic etiam agere, vndenam dignoſcat quis, quando re-
lationes à Deo proficiſcuntur; hoc namque iam tum manife-

de magnis bonis, quæ hinc ad animam resultant; sed de iis agam, quæ nudæ tantùm sunt repræsentationes, quas subinde ad nos deiciendum diabolus causatur, quique propterea Christi Iesu Domini nostri, aut Sanctorum eius, imagine vtitur. Credo autem non permissurum Dominum, nec potestatem ei facturum, vt per id genus figuras & imagines aliquem decipiat aut circumueniat, nisi suis antè culpis promeruerit: quin potius, ipsemet decipietur & damnum referet. quare non est, quòd propter eas quis turbetur aut sese inquietet; sed, Domino confidamus, & eiusmodi imagines parum moremur, oportet, nisi fortè, vt hinc eius magis laudandi occasionem capiamus.

Imaginem Christi vbique reuereri oportet.

Noui quamdam, quam Confessarij ob huiusmodi visiones minum in modum angustiabant & lancinabant; quæ tamen (vt videre postea fuit, & patuit è singularibus effectibus, & bonis operibus, quæ hinc consecuta sunt) à Deo proueniebant. hæc ergo dum eius imaginem aliqua in visione videbat, identidem se crucis signo iterato communiebat, apparentemque exsibilabat, quòd id facere iussa esset. At posteaquam cum viro quodam cumprimis docto, scilicet Fratre Dominico Bannesio, communicasset, ex eo, malè id fieri, ac neminem id facere debere audiit. nam vbicumque Redemptoris nostri imaginem videmus, par est nos ei reuerentiam & honorem exhibere, tametsi vel ab ipso cacodæmone efformata esset aut picta; ipse namque egregius est pictor, & compendiũ nobis facit potius, quã dispendium, prodestq; dum obesse putat, si quando crucifixũ aliquem, aut aliam quampiam imaginem nobis ita ad viuum exprimit, vt cordi eum nostro insculptã relinquat. Hæc porro ratio mirificè mihi placuit: quando enim egregiam & præstantẽ aliquã imaginẽ conspicimus, esto eam ab improbo quopiam depictam sciamus, magni tamen ipsam facere non negligemus, de pictore autem parum laborabimus, ne nostra propterea imminuatur deuotio. Bonum siquidem aut malum, non tam in visione, quàm in ipso volente, qui nullum ex ea cum humilitate fructum colligit, consistit. hæc enim si adfuerit, nullum adferre visio, quamuis ipse appareret cacodæmon, damnum potest; si autem abfuerit, esto etiam à Deo sit, nullum afferet fructũ. Si enim quod ad nos humiliandos conducere debet (cùm nimirum hanc nos gratiam minimè promereri videmus) vice versa nobis sit superbiendi occasio, aranea ad instar erimus quæ quidquid comedit, in venenum conuertit, non adinstar apiculæ, quæ in mel cuncta transire facit.

Humilitas in visione prodest.

Apparitionum bonorũ esse potest malus exitus, diaboli etiã bonus.

Magis meipsam declarare volo. Si, v.g. Dominus per bonitatem suam animæ cuidam se repræsentare, quò magis ipsum cognoscat

& diligat, aut aliquod arcanum suum ipsi reuelare, aut particulariter quibusdam delicijs & gratijs præuenire velit ; & ipsa (vti dictum est) per hoc ipsum quo se magis confundere debeat , & agnoscere quam parum sua vilitas promereatur, se mox vt sanctam reputet , & hanc obi gratiam ob aliquod quod præstitit obsequium prouenire optauerit certum est, ipsam magnum illud bonum, quod hinc ei obtingere poterat, ad exemplum araneæ, in malum conuertere. Ponamus autem conuersa iam, cacodæmonem, quò ipsam ad superbiam incitet, hasce apparitiones causare: si tunc anima, has à Deo prouenire rata, sese humiliet seque tam singularem gratiam nequaquam mereri agnoscat; denique ei amplius & feruentius seruire connititur; nam videndo se iam dignam esse, cum tamen ne quidem micas meretur comedere cadentes à mensa illorum, quibus id genus gratias Deum fecisse audit (id est , quibus quidem seruire aut famulari eorum vlli meretur) humiliat se & pretentiam agere, sæpiùs orationi insistere, & maiore cura aduigilare, ne Dominum hunc offendat, à quo hanc recipere gratiam existimat, eique maiore cum perfectione suis obedire conniti incipit : equidem non bis dico, diabolum denuo eodem non reuersurum, sed iratum discedurum, nullumque hinc in animam damnum redundaturum. Si enim hisce in apparitionibus aliqua ei dicat quæ faciat , nec non futura quædam aperiat, cum discreto doctoque confessario eadem mox communicet oportet, & illorum nihil aut faciat aut credat aliud, quàm quod Confessarius hic faciendum credendumue iusserit. Præpositæ quippe hæc patefacere potest, quò hæc ei Confessarium qui huiusmodi sit procuret. Hoc porro fixum & ratum sit , si ijs quæ Confessarius faciendo præscripserit non acquieuerit , nec se ab eo conduci siuerit, ab vel spiritum malum, vel terribilem melancholicam. Nam (posito Confessarium etiam errare, nec rem acu tangere) ipsa, non defectendo eo quod ipsi præscriptum erit, magis eã tanget, acminus errabit, tamen etiam Angelus Domini sit qui ipsam alloquatur. Dabit quippe Maiestas eius ei tandem lumen, vel, vt id ad impleatur disponet: hoc certe cere, periculo vacabit; aliter autem facere, multa includere potest pericula, & damna non pauca.

Confessario aperienda quæ diabolus in apparitionibus docet.

Non omnis imaginatio, visio est.

Melancholici ob noxij phantasmatibus,

Meminerimus oportet , naturæ nostræ imbecillitatem, præsertim in mulieribus, satis magnam esse, eamque in hac via operationis magis sese patefacere : vnde omnia , quantumuis mirabilia quæ nobis in imaginatione occurrent , non quamprimum cognoscendum est , visionem quamdam esse. At cùm visio erit, facilè (hi credite) id intelligere erit. In quibus verò humor melancholicus aliquo modo dominatur , in his maiore opus circumspectione

cautela. Nam quædam mihi, quoad has imaginationes phantasticas, occurrerunt, quæ me non parum fecerunt obstupescere, quomodo fieri possit, vt adeò certò & verè id sese videre putent, quod tamen minimè vident. Quadam vice venit ad me Confessarius quidam valdè confernatus & perplexus, quamdam sibi confiteri referens, quæ diceret Deiparam Virginem sæpè sibi apparere, lecto quoque suo insidere, & vigilusquam horæ spatio secum agere, ac multa futura, & alia multa id genus sibi aperire. quòd autem è tam multis ineptijs & & nugis quæ diu evenirent, hinc omnia quæ sibi dicebantur, vt certa & indubitata credebat. Equidem statim, quid à parte rei subesset, intellexi; esto id ei declarare non sim ausa: tali quippe sæculo iam viuimus, vt nos necesse sit cogitare quid alij de nobis cogitaturi sint, vt aliquem verbi nostra effectum sortiantur. vnde dixi, exspectandum aliquantulum, vt videamus num prophetiæ illæ veræ sint; interim alios ei effectus & signa inquirendos, nec non indagandum quale vitæ genus persona illa duceret. Sed, cùm omnia tandem intellexisset, apparuit nonnisi meras fuisse illusiones & ineptias.

Tam multa quoad hoc referre exempla possem, vt essent nimis quã sufficientia ad probandum id quod probare intendo, non debere scilicet animã citò ac facilè credere, sed nonnihil exspectare, & probè sese nosse antè, quam alteri cuipiam ipsum significet, ne nolens Cõfessarium suum decipiat: nisi enim is magnam rerum harum experientiam habeat (quantumcumque doctus sit) nullo id pacto intelligere poterit. Non ita pridem, sed nuperrimè, contigit, quempiam id genus rebus, nonnullis viris tum doctrina, tum rerum spiritualium scientia & vsu præstantibus turpiter imponere, quoadusque tandem cum quopiam harum diuinarum gratiarũ experientissimo egit. hic apertissime vidit, id nonnisi meram esse stoliditatem, illusionibus diabolicis mixtam, eũ tunc quidem res nondum aperta esset, sed quàm tectissime & celatissime perageretur; at non multò post, Dominus eam satis patefecit, & palam omnibus detexit: esto vir ille, qui fraudem & impostu ram hanc intellexit, interim à varijs, qui ipsi refraganti fidem minimè habebant, obloquiorum & persecutionum non parum passus sit.

Superiores vigilẽt super modum orandi sanctarum.

Ob hæc, & alia id genus, par quam maxime est, vt vnaquæque de Monialibus, quàm maxima potest claritate sinceritateq; de suo oran-di modo cum Præposita tractet, ipsa verò vicissim Monialis illius complexionem & perfectionẽ indagare ac perspectam habere cum primis allaboret, vt Confessarium eius certiorem faciat, quo hic melius intelligatur, &, si ordinatius eiusmodi rerum tractandarum gnarus nõ erit,

alium ex professo huic rei percommodum, ei designet & seligat. Vide quoque quàm potest diligentissimè, ne id genus negotia (esto quin maximè à Deo proueniant, & apertissimè miraculosæ gratiæ sint) cum externis, aut Confessarijs qui hæc tacere nesciant, communicentur. Pluris id quippe refert, quisquam possit, ac ne inter se de illis Moniales loquuntur. Præposita verò semper cum prudentia eas audiat, magis satagens laudare & extollere eas, quæ in rebus ad humilitatem mortificationem, & obedientiam spectantibus plus excellent, quàm quas Dominus per hanc comprimis supernaturalem orationis vim conducet, esto omnes illas virtutes etiam habeant. Si enim spiritus Domini fuerit, humilitatem comitem habebit, qua contemni gestiet, gaudebit: itaque nec illi nocebit, & alijs sororibus mirifice prodest. Etenim, quòd illuc pertingere nequeant (quòd id Dominus det, cumque voluerit) contristantur, quòd alias illas virtutes habeant, tametsi & has Dominus det, attamen possunt & studio exercitioque nobis parari, & in statu Religioso mirifice conducunt. Maiestas illa has nobis concedat: nam si à parte nostra exercitium, sollicitudo & oratio accesserit, nulli eas negabit, quæ cum insigni in misericordiam ipsius fiducia eas procurabit.

Virtutes solidæ pluris faciendæ quàm oratio semper naturalis.

CAPVT IX.

AGIT QVOMODO METINA CAMPI EGRESSA SIT, ad Conuentum Malagonensem à S. Iosepho dictum fundandum.

QVàm multum, Deus bone, à proposito meo scopo deflexi! ac fieri potest, vt quædam horum quę tradidi documentorum magis propositum fuerint, quàm ipsa monasteriorum fundationis narratio fuisset.

Metinensi ergo in domo cum agerem, magno cum animi gaudio, quod Moniales illius eisdem, quibus Abulenses, in virtute passibus procedere, eamdem quoque in ipsis religionem, fraternitatem & spiritum vigere viderem; nec non, quomodo Dñs de omnibus rebus necessarijs domui suæ prospiceret cuncta quæ tum ad diuinum cultum, tum ad vsum Monialium requirebantur, abunde suppeditando, aliquæ subinde Virgines in illam cooptabantur, videbatur enim Dominus tales seligere quæ ad talis ædificij fundamentum accommodarant & conuenientes: nam ab hisce principijs omne quod deinceps qui debet bonum dependere, equidem mihi persuadeo, etenim qualem quæ postea sequuntur, viuendi modum & viam inueniunt, talem ambulant, & non aliam.

Agebattum Toleti Ducis Metinæ Cæli soror, cuius in ædibus superiorum imperio (vti pluribus in fundatione Abulensi declaraui) ad dies aliquot egeram. hæc, cognito mihi alia fundandi monasteria facta à superioribus copiam esse, summis me precibus vrgere cæpit, vt sui item in opido Malagone, cœnobium constituerem. Initio id detrectaui, nec admittere volui; quod opidum id tam esset exiguum, vt necessario domicilium id annuis stabiliendum esset prouentibus, quò vitæ subsidia necessaria Moniales haberent: à quo ipsa quàm maximè abhorrebam. Vnde cum viris litteratis, & in primis quodam è Confessarijs meis rem contuli: qui malè me agere asserebant; cum enim sacri Concilij Tridentini auctoritate annui reditus monasterijs concederentur, minimè videri fundationem monasterij, in quo Deo tantum (vt mihi quidem videbatur) præstari obsequium poterat, omittendam. Adhæc accedebant frequentes importunæq; Principis illius preces; vnde non potui ipsum non admittere. Attribuit hæc quàm liberalissimè annuè quæcumque necessaria erant. eius namque semper opinionis sum, vt vel monasteria nostra planè censibus careant, vel, si habeãt, adeò illis sint tenues, vt à quoquam vitæ suæ necessaria emendicare Moniales non cogantur.

Agitur de fundatione Malagonẽsi.

Ipsa admittitur.

Equidem omnibus, quibus potui, viribus contendi efficere, ne quæ Monialium quid proprium possideret, sed vt Constitutiones per omnia, sicut in alijs monasteriis paupertatem profitentibus seruabantur, vnaquæque seruaret. fundationis tabulis iam confectis, moniales aliquot, quæ huius initia ponerent, euocaui, quibuscum vnà cum prædicta Principe Malagonem concessimus. Quò cum peruentum esset; octiduo eoque amplius in quadam castelli illius parte egimus, quod nondum esset delignata domus habitationis religiosæ vsibus parata. Dominica igitur Palmarum anno Domini M.D.LXVIII. præeunte opidanorum supplicatione, palliis nostris albis indutæ, & velis faciem opertæ, ad templum loci deductæ sumus; inde, postquam habita fuit concio, Sanctissimum Altaris Sacramentum ad monasterium nostrum conductum est. quod magnum in omnibus pietatis sensum mouit. Aliquot autem diebus hic hæsi. Verùm cùm quodam tempore, à sumpta sacra communione, orationi insisterem, Domino reuelante didici, fore vt magnum ipsi isthac in domo obsequium præstaretur. Vix bimestri toto illic hæsisse mihi videor; quod me spiritus vrgeret & quodammodo compelleret, vt ad conuentum Vallisoletanum fundandum abirem. Eius autem fundandi causa fuit illa, quam iam prosequar.

Paupertatis sectatur egregia S. M.

Capvt

CAPVT. X.

IN QVO, DE FVNDATIONE DOMVS VALLISOLETANÆ à conceptione Beatissimæ Virginis de monte Carmelo cognominatæ, agitur.

Vallisoletanæ domus fundandæ occasio.

QVatuor aut quinque circiter antè mensibus, quàm Malagonia domus fundaretur, egerat mecum adolescens quidam equestri dignitate nobilis, paratissimum sese dicens, si Vallisoleti fundi conuentum vellem domum quam illic habebat, necnon bonum magnumque ei contiguum hortum, qui amplam satis habebat vineam, mihi eidem fundando offerre eius vt possessionem quamprimum operem, identidem meis vrgebat. Magni certe ea pretij erat. Ego porro illam acceptaui, esto ad fundandum illo in loco monasterium admodum propenderem, quòd quarta propè leucæ parte vrbes abesset: at putabam, nos haud ægrè inde in vrbem commigrare posse semel illic possessione accepta. Quòd ergo is tam gratanter & libenter donationem illam offerret, non potuitam bonum eius operi non admittere, aut deuotionem eius perturbare. Exinde duo propemodum effluxerant menses, cum repentè acri symptomate opprimitur, & adeò quidem præcipiti, vt omni linguæ primarum peccatorum instituere confessionem commodè non posset, plurima interni ob offensum Deum doloris daret argumenta. Ego celeriter admodum & raptum, procul tamen à loco vbi ipse agebam, hac è vita abripitur. Dominus porro per visum mihi indicauit, salutem eius summo in discrimine versatam fuisse, at se eius misertum, ob præstitum matri suæ, hanc illi offerendo domum, ex qua Ordinis illi dedicati sodalibus monasterium construeretur, & sequium; atque eum non antè ignè purgatorio liberandum, quàm prima in eodem Deo ad altare hostia offerretur; eâ autem oblata, egressurum. Qua autem anima illa ibidem patiebatur tormenta acerbissima, mihi adeò præsentia, & velut ante oculos erant, vt tametsi Toletanam domum priùs fundare summopere desiderarem, pro tunc tamen eam curam intermiserim, meque ad Vallisoletanam quomodocumque possem, fundandam vrserim & exstimularim. Non tam citò tamen, ac quidem volebam, Vallisoletum abiit, quòd ad aliquot dies in conuentu Abulensi, qui meæ curæ creditus erat, ac deinde Metinēsi, (nam & eò cōcessi) necessario me morari oportuerit. Metinæ vero cum agerem, & orationi insisterē, Dominus monuit vt abitum maturarem, quod anima illa plurimum pareret.

Eius fundatoris ob donatam B. Virgini domum salus in tuto versata fuit.

S M compatitur animæ in purgatorio agentur.

Vnde, licet ad hoc parum instructa essem, opere ipso rem sum executa, & ipsis B. Martyri Laurentio sacris ferijs Vallisoletum ingressa. Vt primum domum coràm inspexi, magnopere turbari atque angustiari cepi, quod viderem non sine ingentibus intolerabilibusque sumptibus ibidem Moniales posse commorari: & licet animi relaxationi accommoda foret, quòd peramœnum annexum haberet hortum, non poterat tamen non esse in salubris, quod propter flumen præterlabens sita esset. Esto iam de via defessa essem, ad quoddam Ordinis nostri cœnobium, quod sub ipsum vrbis ingressum situm erat, sacri audiendi causa abij, tam procul autem à domo distabat, vt meam id pœnam adauxerit, sed nullum ea de re apud Comites meas verbum faciebam, ne eas contristarem, quòd spem haberem ac fiduciam (esto satis tenuem) Dominum qui priora illa mihi dixerat & significarat, omnibus prospecturum. Vnde fabros clanculo euocaui, murosq; hinc inde vt construerẽt, quibus claustro & solitudini nostræ cõsuleretur, aliaq; necessaria vt incipere pararent, præcepi. Venerant nobiscũ is, quẽ dixi Sacerdos, Iulianus de Auila, & è duobus illis fratribus qui discalceatorum Ordinem ordiri volebant, alteruter; qui interea de viuendi modo quem hisce in domibus seruabamus, inquirebat. Iulianus porro in facultate ab Ordinario loci, qui iam tum antequam illuc concederem, bonam eius spem dederat, impetranda seriò allaborabat. At non tam citò ea potuit impetrari, quin Dominica dies iam adesset; nihilominus facultas ad sacrum eo, quem in templi formam paraueramus, loco offerendum nobis concessa est. quod & factum est. Multum vero aberat, vt putarem per hanc Missam adimpletum iri ea, quæ de anima illa à Domino dicta mihi erant: nam quamuis dictum mihi, esset, animam illam per primam in domo illa oblatam hostiam liberatum iri, credebam tamen id eo demum sacro futurum cum simul Sacramentũ Venerabile templo primum inferretur. Sacerdote ergo sacrosanctum cæli ferculum ad locum, in quo communicaturæ agebamus, deferente, & me iam eius participem facere parante, ecce Eques ille, quem dixi, ore decoro & vultu splendido ac læto, complicatisq; manibus, iuxta Sacerdotem, mihi sese spectandum dedit, & immensas ob acceptum operâ meâ liberationis è purgatorij pœnis beneficium gratias agebat. itaque mox anima illa in superna habitacula euolauit. Et certè, vt primũ intellexi, illum in via salutis versari, deque ea certum esse, vix ipsum mihi persuadere potui, & admodum intra me anxia fui; quod pro vitæ, quã duxerat, ratione aliud is mortis genus, quo salutem consequi posset, obire debere mihi videretur. nam (vt alia taceam) mundi vanitatibus totus immersus fuerat: quamquam (vt verum fatear) mortis se identidem, dum viueret, memoriam præoculis

Anima fundationis per primam missam è purgatorio liberatur.

Deiparæ præstita obsequia qualiacumque Domino grauissima sunt.

culis habere, comitibus meis dixit. Mirum certè & notabile est, Domino placere & gratum esse, quodcumque matri suæ exhibetur obsequium. Et sanè immensa eius est misericordia. Sit ipse pro omnibus laudatus & benedictus, quòd vita & gloria æterna operum nostrorum vilitatem ita compenset, cumque ea perexigui sint valoris, magna reddat & pretiosa.

Ad alias Vallisoletanæ moniales ædes migrant.

Cùm ergo festum assumptæ in cælos Virginis Deiparæ, die videlicet Augusti quintadecima, anno Domini M.D.LXVIII. ageretur, domus illius rite adita possessio est. Sed non diu illo in loco commorati sumus, quòd penè omnes in morbū incidimus. Quo perspecto, Mariæ Mendosia illustri genere mulier, Commendatarij Cobos vxor, & Marchionis Camarasensis mater, pietate, religione, & caritate (quam esse in egenos eleemosynæ satis frequentes apertè declarabant) præstitit eadem quæ prius caritatis officia mihi tum præstitit; illam namque veneram familiariter: est enim Abulensis Episcopi soror, & in prima monasterij fundatione insignem nobis operam præstiterat, nec non in omnibus ad ordinem vniuersum spectantibus. Quòd ergo esset caritatis affectu plena, videretq; nonnisi difficillimè illic nos posse habitare, quòd ad eleemosynas accipiendas locus ab vrbe satis esset remotus, tum quia in salubris & morbis obnoxius erat; hanc sibi domum vt aderemus rogauit, aliam eius loco se coempturam dicens. Vt dixit, fecit. Quam autem nobis dedit, multò pluris valuit, quòd simul cuncta quæ nobis necessaria essent, daret, quin & vsq; nunc det, & quoad vigeat, futura sit S. Blasij festo, solenni ritu supplicantis populi, beneque in nos affecti illuc migrauimus. Hunc porro is affectum semper in nos conseruat, quòd magna erga conuentum hunc misericordia Dominus vtitur, & tales ad eumdem virgines vocauerit, illarum vt vitæ sanctitas tempore aliquando describenda sit, quò Dominus ipse laudetur & glorificetur, qui per huiusmodi media & instrumenta opera sua extollit & creaturis suis gratificari vult.

CAPVT XI.

AGITVR DE VITA ET MORTE MONIALIS CVIVSDAM, QVÆ ad hunc conuentum Dominus vocauit, Beatricis ab Incarnatione nuncupatæ vita quippe eius tantæ fuit perfectionis, & mors talis, illius vt memoriam fieri dignum sit.

HOc inter alias monasterium ingressa est insignis sanè virgo, Beatrix dignesia appellata, cuius anima reliquas Moniales admirationis cōpleuit, quòd Dominum miras & singulares quasdam virtutes in

operari cernerent; quin & ipsæ nec non Præposita, testantur, numquam se in ea quoad vixit, aliquid quod meritò imperfectio dici meruerit, notasse, neue vmquã vidisse, eam ob quodcumq; demũ accidentem, vultum mutasse, sed in continua quadã modestiæ iuncta hilaritate, quæ interioris quo anima eius fruebatur, gaudij ac pacis iudex erat, minimè tædiosum aut cuiquam graue silentium. tametsi enim silentij comprimis esset studiosa, ita tamen ipsum seruabat, vt, ceu singulare & particulare quid, hoc in ipsa non appareret. Numquam quid audita est loqui, quod reprehensionem mereretur: numquam item audita opinionem suam pertinaciter defendere, neue se excusare, tametsi, ad eius periculum faciendum, Præposita nonnumquam illam eius insimularet rei, quam minimè admiserat, quemadmodum in nostris monasterijs ad mortificationem practicandam vsurpari solet. Numquam item de re aliqua aut moniali conquesta est, nec per id quo fungebatur officium aut munus vlli sororũ, vultu verbone molestiæ tædiumue attulit, neque etiam vlli occasionem dedit aliquam in se imperfectionem cogitandi aut præsumendi. In Capitulo quoque, etsi relatrices minima quæq; ibi obseruent & notent, nullam tamen vmquã eius accusandæ materiam inueniebant. Adhæc pax & tranquillitas eius tum interior, tum exterior, omnibus in rebus, summa & maxima erat. hæc porro omnia inde ortũ habebant, quòd æternitatẽ, & finẽ ob quẽ nos Deus crearat, identidem præ oculis haberet. Dei vero laudes, & gratiarum actionem iugiter in ore habebat: demum orationi semper & vbiq; intenta erat. In iis quæ ad obedientiam spectabant, numquam vel minimum deliquit, sed quidquid sibi imperabatur, maxima promptitudine, perfectione & hilaritate exequi satagebat. Charitas porro illius erga proximum erat intensissima, adeo vt se pro vnoquoq; in mille partes concedi paratissimam diceret, dummodo illius saluari possent anima. & Iesu Christo fratre suo (ita namq; Dominum suis in laboribus vocitabat) frui. Qui labores esto maximi forent, nimirũ grauissimæ infirmitates (vti postea referam) & intẽsissimi dolores; eos tamen tanta ferebat hilaritate, gaudio, lubentia, ac si summæ fuissent deliciæ ac voluptates; quibus hauddubiè Dominus eam in spiritu & internè replebat; neq; enim minus aut aliter fieri poterat, prout quidem exteriores dolores æquanimiter & lætè perferebat. Contigit quodam tẽpore quósdã in hac vrbe Vallisoletana, ob atrocia & enormia crimina, flammis adiudicari: cùm verò ipsa (nescio vnde) sciret, ipsos non pro eo ac quidem oportebat, ad mortẽ paratos ac dispositos esse, ita interiùs contristata & afflicta fuit, vt dolore oppressa ad Dominũ per orationẽ se contulerit, tãq; pro animarũ illarũ salute quã cordialissimè deprecata sit; & vt pro

iis quæ illi promeriti erant, tormentis, vel, quo ipsa eorum q̃ [illegible]
compos redderetur (neque enim eius verbum rite, &, prout [illegible]
sunt, recordor) toto vitæ suæ tempore omnes illas sibi [illegible]
nas & dolores quos ferre posset. Et ecce, hac ipsa nocte prima [illegible]
cupauit; &, vsque dum mortua est, semper in doloribus & [illegible]
egit. Illi autem malefici debita cum contritione vitæ excesserunt, [illegible]
verisimile fit, eius orationem esse à Deo exauditam. Non [illegible]
quoque grauis quidam abcessus & apostema intestina illius [illegible]
qui tã intensa ibi causauit tormenta vt ad eadẽ patienter ferenda [illegible]
pus fuerit robore, quod animæ illius Dominus indiderat. Erat [illegible]
postema hoc introrsum abscedẽs, adeò vt quæ sumereret medicamen-
ta, in cassum forent, nec quicquam prodessent; quoadusque [illegible]
Domino ipsum deforis aperiri, purulentamq; saniem eijci: [illegible]
ad malum hoc, aliqua ex parte meliùs habere cæpit. Porro [illegible]
hic patiendi ardor, qui in ipsa æstuabat, modico paruoque [illegible]
non erat: cum enim quodam tempore concionatorem aliquem [illegible]
ce disserentem audiuisset, ita hoc in ipsa patiendi desiderium [illegible]
vt, concione absoluta, in lacrymas effusa in lectum se abiecerit, [illegible]
que quid haberet interrogaretur, dixerit, Deum rogarent [illegible]
vt sibi ciues & magnam patiendi materiam suppeditaret; & [illegible]
quàm maximè contentam fore. Cùm Præposita vero omnia [illegible]
suæ negotia sincerè candideque tractabat; eiusque responso per [illegible]
acquiescebat & recreabatur. In omni porro infirmitate sua, [illegible]
minimam molestiam attulit, nec aliud faciebat, quàm quod [illegible]
præfecta fieri iuberet, esto hæc vel pauxillum aquæ sumere illam [illegible]
beret. Animas orationis studiosas labores & aduersitates, [illegible]
lis ipsis carent, petere ordinarium est; at paucorum est, [illegible]
hisce aduersitatibus iam versantur, gaudere quod eas pati [illegible]
Hæc vero ita iam afflicta & oppressa erat, vt non diu post [illegible]
& dolores patiebatur intensissimos; mox accessit graue quod [illegible]
faucibus apostema, nihil vt in stomachum traijcere aut deglutire [illegible]
Aderant autem ei nonnullæ de sororibus, nec non Præposita, [illegible]
eam consolaretur, & ad tantum malum generose ferendum [illegible]
ipsa nullum se dolorem sentire, nec suam cum sororum optime [illegible]
tium valetudinem velle commutare dixit. Dominum illum pro [illegible]
tiebatur, tã præsentem sibi semper habebat, vt quàm poterat [illegible]
sese verteret ac gyraret, ne quis multum id quod patiebatur, [illegible]
ret aut perciperet; itaque, nisi dum dolor extremè eam opprimeret [illegible]
rissimè & quam parcissimè conquerebatur. Nihil esse in terra [illegible]
lum & scelestum putabat, atque ipsa erat: &, quantum intellig[illegible]

magna & singularis eius fuit humilitas; hinc cũde aliarũ virtutibus mẽtio fieret aut sermo haberetur, nõ secus ac de proprijs gaudebat: in mortificationibus porro modum propè excedebat; hinc ab omni rẽ quæ recreationem aliquam adferre posset, sese, simulatione aliqua prætensa, sequestrabat; nam, nisi admodũ curiosè ad hoc aliæ aduerterent, id notare nõ poterant. Cũ creaturis prorsus nec viuere, nec agere videbatur; adeò parum omnia creata curabat: nam quomodocumque demum res quælibet acciderent, tanta eas cum pace suscipiebat, vt semper vno in Esse agere videretur; adeo vt quodam tempore quædam de sororibus ei dixerit, illam nobilibus quibusdam egestate pressis similem videri, qui tametsi præ fame emoriantur, id malint, quam vt externis suam indigentiam indicent. nam fieri non posse censebant, quin aliqua ei molesta & grauia forent, esto hæc ipsa tam parum curare videretur. Quidquid externorum operum ageret, aut laboraret, tali id fine faciebat, vt meritum illius non perderet; vnde & sororibus dicere solebat: *Res quantumuis minima, si ex amore Dei fiat, satis æstimari non potest. Ne vel oculos quidem nostros mouere nos, ô sorores, oporteret, nisi ob hũc finem, & ad illi complacendum.* Numquam etiam sese immiscuit rei, quæ sui officij non erat; hinc fiebat etiam, vt nullius defectum, quam suiipsius solius, nosset. Adeò illi graue erat, quod quis de ipsa bonum diceret, vt propterea semper seriò caueret alicuius virtutes coram referre, nequam illi hoc pacto molestiam adferret. Nullam item consolationem aut recreationem dari sibi petijt, vel abhortum sese conferendo, vel eam è re quapiam creata captando: nam, sicut ipsa dicere solebat, insignis quædam rusticitas foret, in doloribus quos ei Dominus immitteret, alleuiamentũ quærere; itaq; fiebat, vt numquam aliquid sibi peteret, sed quodcumq; ei dabatur, eo contenta esset. Quin imò quamdam sibi crucem & dolorem futurum dicebat, consolationem quærere è re quæ Deus non esset. Id porro rei caput est, quòd, cùm ipsa è domesticis de modo eius viuendi inquirerem, nulla omnino fuerit, quæ non testaretur, quidquid in ipsa vidisset, id animã, quæ iam ad eminentem perfectionis gradum peruenisset, redolere & spirare.

Cùm ergo iam tempus, quo eam Dominus è vitæ huius carcere educere volebat, aduenisset, eius dolores increuerunt, & tam multa simul mala & morbi eam oppressere, vt subinde eam sorores (ad Dominum laudandum & benedicendum, ꝙ eam hæc tam æquanimiter ferre viderent) inuiserent. Ipse verò Sacerdos, qui à Confessione Monialibus huius monasterij erat, insignis Dei famulus quam maximè desiderauit, sibi vt illi morienti adesse liceret: nam quod eius confessionem exciperet, eam vt sanctam reputabat. Placuit autem Deo, hoc pio eius

voto desiderioq; satisfacere: nam, quod illa sibi admodum præsens ac iam extrema vnctione inuncta esset, eũ euocarunt, vt (si illa nocte opus foret) eius confessionem exciperet, eique ad bene moriendum adesset. Paulò antè horam nonam, cũ omnes sorores, & ipse Sacerdos in conclaue eius essent, horæ circiter parte quarta antè, quam vita excederet, omnes eam morbi & dolores penitus dereliquerunt; & cum magna quadam cum vultus serenitate oculos in cælum sustulisset, tanta in oculis eius lætitia eluxit, quidam vt splendor ex ijs emicare videretur, quos ita componebat, tamquam qui rem mire sibi arridentem aspiciens conspicit, vnde etiam secundò subrisit. Tanto porro omnia quæ aderant, nec non sacerdos ipse, spirituali repleti sunt gaudio, vt sese quodammodo in cælo esse crederent. Et in hac ipsa quam diuinus tus hilaritate, oculis in cælũ sublatis, mox expirauit, instar Angeli in iusdam manens; credere namque licet (prout quidẽm nos fides nostra docet, & vitæ eius ratio fuit) illam à Deo cælestem requiem, in compensationem intensi illius desiderij, quo pro illo semper pati desiderabat, esse subuectam. Ipse Cõfessarius testatus est (quod & alijs multis eũdem retulit) eo ipso tempore, quo corpus eius sepulcro inferebatur, maximam se & suauissimam fragantiã percepisse. Quin & æditua asserebat de omni cera, quæ illius in sepulcro & ex equijs accensa est, nihil omnino consumptum fuisse. Omnia hæc de diuina misericordia credenda est. Cum hæc ipsa cuidam illius Confessario, è Societate Iesu, qui multis illa annis Confessore vsa fuerat, & animæ negotia credidera, declararem, non id sibi mirum videri, nec se mirari ait; nosse enim se Dominum frequentẽ cum ipsa communicationem habuisse. Dei Maiestas eius, carissimæ, vt è tam bonæ sodalis, aliarumque plurimarum generũs, quas hisce in Conuentibus Dominus nobis dat, cõtubernio commercioq; fructum aliquem colligere nouerimus. fieri potest, vt ad quid suo tempore de illis scribam, vt sic ad imitationem illarum accendantur quæ aliquo modo tepidæ sunt, omnesq; quotquot sumus Deum laudemus, quod in imbecillibus quibusdam mulierculis eius magnitudo ita reluceat.

CAPVT XII.

QVOMODO ET QVO AVCTORE PRIMVM FRATRVM primigeniam regulam seruantium, monasterium anno Domini M.D. LVIII. ceperit.

Primi Discalceatorũ cœnoby initia describuntur.

ANtequã autẽ adhoc Vallisoletanũ monasteriũ fundãdũ abirẽt, tum cũ P.F. Antonio de Iesu, (qui tũ in S. Annæ cœnobio Ordinis Carmelitani priorẽ Metinæ agebat) & cũ F. Ioanne de Cruce (vti antea dixi) cõuenerã, vt, si q; fratrũ primã Discalceatorũ regulam sectarentur, monasterium fundaretur, primi essent qui ipsam profiterentur. Quam

tñ nescirẽ vndenã habere domum possem, identidem Deo id negotium in oratione commendabam: quia (sicuti iam suprà monui) duo illi Patres iam tum mihi placebant. Etenim P. F. Antonium de Iesu Dominus ipse varios per labores, quos is magna cum perfectione pertulerat, anno integro (nam tantum pene temporis iam effluxerat ab eo die quo primùm de hac re cum illo egi) mirè exercuerat. at Ioannẽ de Cruce minime opus erat probari; nã (esto Calceatorũ Carmelitarũ Ordinẽ professus esset) semper tñ vitam valde exemplarẽ & religiosam duxerat. Placuit tandẽ Domino, cùm mihi ꝙ præcipuum erat, fratres, inquam qui fundamenta rei ponerent, dedisset, etiã reliquum dare. Etenim vir quidam nobilis, Abulensis, Raphael cognominatus, quicum numquã hactenus egeram, cùm nescio vnde (neq; enim recordor) de quodam Discalceatorum Monasterio exstruendo agi, intellexisset, vltro me accessit, domumq; quam in pago quodam paucissimorũ incolarũ (nam vix viginti mihi fuisse videntur, nõ enim iã rite recordor) in vsũ cuiusdã villici, qui frumentũ, ꝙ ipsi singulis annis ibi è censibus cedebat, illius nomine colligeret, habebat, sponte mihi obtulit. Ego verò, etsi viderẽ, qualis esse dom⁹ illa posset, Dño benedixi, eiq; gratias egi. Ille aũt, Merinam Campi petẽtes pagũ hunc transire aiebat; meq; Vallisoletum ad fundandum abeuntem illac necessariò (esse enim hanc rectã viam) pertransire debere, ac tũ ipsam posse inspicere. Dixi me facturam, vti & feci; etenim mense Iunio Abula, vna cum comite, & Iuliano de Auila, (qui erat is Sacerdos quem dixi, quique mihi his in itineribus operam sedulam præstabat, monasterij nostri Abulensis sacellanus) discessi. Summo manè itineri nos dedimus, cumque qua eundum esset ignoraremus, hinc à via errauimus; quodque pagus hic parum notus & obscurus esset, non multum de illius situ intelligere potuimus. vnde toto illo die magnum laborem & molestiam in eũdo subijmus, quòd vehemens & intensus solis esset æstus. Cum verò iam prope pagum nos esse putabamus, tantum ab eo abfuimus, vt tantumdem nos viæ conficere adhuc oportuerit quantũ iam confeceramus. Molestia autem, defatigationis, & erroris quam hac in via subijmus, memoria semper mihi ob oculos præsens versatur. Paulo ante noctẽ ad locũ illum peruenimus: vt verò domũ ingressi sumus, ita eã constitutã inuenimus, vt nocte illa ibi diuersari ausi nõ simus, tum ob innumeras quibus scatebat sordes, tum quod magna illic messorũ copia diuersaretur. Habebat hæc atriũ vtcumq; spatiosum, nec nõ duplex cubiculũ cũ suo spatio intermedio, demũ paruã culinã. hæc erat tota monasterij nostri structura & ędificiũ. Ex atrio statuebã templũ cõcinnari posse, ex spatio intermedio chorũ; arte quidẽ: duplex autẽ cubiculũ dormitorio & refectorio aptari posse.

Socia

Socia mea, esto multò me esset melior, & pœnitentiæ perquam [illegible] sa, ferre non poterat, quòd illo è loco adaptare monasterium [illegible] vnde mihi dixit. *Certè mater, nullus est spiritus quantumuis bonus, qui [illegible] amplius igitur de eo ne tractes rogo.* Cæterùm Sacerdos qui viæ comes [illegible] metsi eiusdem esset opinionis, cuius comes mea, vt tamen [illegible] tionem & propositum meum audiuit, minimè mihi est refragatus [illegible] templum vicinum somni capiendi gratia de nocte concessimus; [illegible] quod vsq; eò defatigati & exhausti essemus eundo, eam vigilando [illegible] sigere noluissemus.

Primorum Discalceatorũ in paupertate amplectenda promptitudo.

Metinam vt appulimus, statim cum P. Antonio locuta sum [illegible] quid rerum ageretur ei aperui, spopondique, si modò animum [illegible] ad illic aliquousque habitandum, Deum quamprimum auxilio [illegible] medio futurum: incæpto duntaxat opus esse, in eo enim omnem [illegible] cultatem consistere. Videbar mihi tam ante oculos & præsens [illegible] quod Dominus postea est operatus, adeoque certum (vt ita [illegible] quàm modò id video, quin & plura multò quã hucusq; factũ vidi [illegible] hoc ipso quo hæc scribo tẽpore, decem (quæ Dei bonitas est) [illegible] ceatorum numerantur conuentus. Addidi præterea, sibi persuad[illegible] Prouinciales, tam eum qui nuperrimè officio defunctus erat, [illegible] modò præsidentem, minimè adhoc nobis licentiam daturos (nam [illegible] iam suprà initio dixi, bona illorum cum venia res peragi debebat [illegible] in domo quadam ampla capacique rem auspicari viderent; vt [illegible] taceam, melius quid tunc nobis non occurrisse; at in vili illo [illegible] domo cùm agerent, minimè fore vt quis ipsis impedimento [illegible] Plus illi animi certè Deus dederat, quã mihi: vnde, *non solùm ibi [illegible] hara porcina paratum sese ait commorari.* Eiusdem quoque resolutionis [illegible] propositi erat F. Ioannes de Cruce. Adeò vt aliud nobis [illegible] non esset, quàm duorum illorum, quos dixi, Patrum Prouinciali[illegible] cultatem obtinere; hac namque conditione, potestatem ad [illegible] quendum mihi P. N. Generalis dederat. Equidem in Domino [illegible] bam, hanc nobis facultatem minimè denegatum iri. Vnde P. An[illegible] dixi, vt quamcumque quomodocumque posset, domui necessa[illegible] supellectilem, conquirere interim omni ope satageret: ego autem [illegible] cum F. Ioanne de Cruce ad Vallisoletanam, quæ iam descripta est [illegible] dationem conficiendam perrexi. Quòd autem ad aliquot dies [illegible] peras, domum quæ sine claustro erat, claustro adaptantes [illegible] commodum interea P. Ioannes de Cruce de omni nostra [illegible] tione inquirendi locum ac tempus habebat, vt sic omnem [illegible] regulam bene perspectam haberet, tam quoad mortificationem [illegible] mutuæ confraternitatis modum, & recreationem quam inter [illegible]

quando habemus. Omnis namq; tanta cum moderatione recreatio cõceditur, vt dumtaxat ad imperfectiones sororum tali in occasione cognoscendas, & aliquantulum relaxationis ad regulæ rigorem meliùs fe-rendum, capiendum concessa intelligatur. Is autem adeò probæ vitæ erat, vt plus ego ab ipso, quam ipse à me discere possem: at non hoc erat quod spectabam, sed dumtaxat, vt hac ipse ratione modum formamq; viuendi, quam sorores seruarent perspiceret.

Facultatem prouincialis ad hoc obtinet S. Mater.

Deo porro disponente factum, vt illuc tum appelleret Ordinis nostri Prouincialis, cuius beneplacitũ & facultas requirebatur, F. Alfonsus Gonsaluius, vir senex, optimæq; indolis, & omnis malitiæ expers. Tanta antè ei dixi, cum ab ipso ad opus hoc auspicandum facultatem peterem, deq; ratione, quam Deo iudici si tã bonum opus impediret, redditurus esset, vt, illius maiestate, quòd hoc ipsum executioni mandari vellet, illum disponente, valdè moderatè placideq; mihi responderit. At ea deinde D. Maria Mẽdosia & Episcopus Abulensis, qui illius est frater, quiq; semper nobis & fauit, & auxiliatus est, eum conuenissent, facilè cum ipso negotium confecere, nec non cum P. Angelo de Salazar, Prouinciali defuncto, à quo plus imminere difficultatis & repugnantiæ formidabam. at occurrit tum forte fortuna casus, in quo D. Mariæ Mendosiæ is fauore auxilioq; opus habuit; & hoc non mediocriter ad facultatis prædictæ impetrationem conduxisse mihi persuadeo: vt taceam, etiam hac occasione non oblata, futurum vt Dominus hanc menti eius voluntatem inspiraret, vti & P. N. Generalis, qui nimium quantum ab eius ad hoc proposito videbantur, mentem mutauit.

Deus in rebus Ordinis Discalceatorii ad exitum deducendis omnia pene solus confecit, homines prope nihil.

Quàm multa, Deus bone, hisce in negotijs, quæ prorsus vt fierent impossibilia videbantur, feliciter à diuina Maiestate, omnibus difficultatibus exsuperatis, ad exitum deducta vidi! Ah, quanta mea confusio est, vidisse me quæ vidi, & non esse me meliorem quam sum! certè modò dum hoc scribo etiamnum obstupesco, ac velim Dominum omnibus in mundo patefacere, nihil propè esse quod hisce in fundationibus nos creaturæ præstitimus: ipse namq; Dominus vniuersa solus disposuit, idq; per initia & fundamenta quædam tam tenuia, vt sola Maiestas eius ad illum, in quo modò sunt, statum eadem euehere potuerit. Sit ipse in æternum benedictus.

Caput XIII.

Prosequitur coeptam de primi Discalceatorum Carmelitarum cõuentus fundatione narrationem. De vita quoque quam in eo instituebant primi illi Patres, nec non de fructu, quem illic in locis Dominus ad honorem & gloriam nominis sui facere incipiebat, nonnulla tradit.

VT ergo hasce duas voluntates in potestate mea habui, nihil mihi vlterius deesse videbatur. decreuimus itaque, vt P. Ioannes de Cruce in domum quam dixi concederet, eamque ita adaptaret & concinnaret, vt, quomodocumq; liceret, in ipsa habitari posset. nam tandem festinato opus censebam, quoadusq; res iam cœpta foret non parum enim timebam, ne quod inexspectatò nobis obstaculum suboriretur. Igitur & res peracta est. Iam. P. Antonius nonnullam ad vsum necessariam supellectilem collegerat; quē & nos à parte nostra prout potuimus (potuimus autem parum) adiuuimus. Mox autē ad me conueniendā Vallisoletū, magno animi cum iubilo excurrit, mihiq; quidnam rerū collegisset significauit, quod certè nimis quàm exiguū erat: ab horologiis solum benè instructus erat; nam quinq; sibi cōpararat: vnde mihi insignem dendi occasionem dedit. Ad horas bene dispositas habendas ea sese comparasse dixit, quòd à tempore præoccupari, & non ordinato tēpore agere nollet. Credo sanè, eum ne quidem tunc habuisse, super quo somnum caperet. In domo vsui nostro adaptanda aliquantulum lentè procedebatur, quòd deesset ad fabricandum pecunia, tametsi multa aliquin fieri vellent. Re tandem peracta, P. Antonius Prioratui suo, insigni cum animi promptitudine & quàm lubentissimè renuncians, ad primam regulam seruandam voto se obligauit; imò, ne quidem aliquo deius periculum, id me suadente, prius facere in vmbra voluit: vnde nos summo animi gaudio & lætitia ad tugurium suum nouum sese recepit. Ioannes autem de Cruce iam tum ibi agebat.

Ponuntur fundamēta Ordinis Discalceatorum.

Hic porro Antonius mihi postea asseruit, vt primùm in vos illius conspectum venit, maximum se internè gaudium sensisse, ac visum sibi iam mundum planè se debellasse, quod eum penitus omnem iam desereret, intraq; solitudinem illam sese abderet. vnde nec huic, nec Ioanni domuncula illa displicuit, sed in summis se maximisque deliciis agere putabant. Quàm, ô Deus bone, hæc ædificia & deliciæ ac recreationes exteriores ad pacem interiorem parum conducunt! Vnde per eius amorem vos obsecro, carissimæ, & vos Patres, vt in domibus magnis & pretiosis semper omnem quam potestis moderationem adhibeatis. versentur nobis ante oculos veri nostri fundatores, qui sunt sancti illi patres, à quibus descendimus, quos per hanc paupertatis & humilitatis viam ad Dei fruitionem peruenisse nouimus. Et sane, vt fatear quod res est, semper plus spiritus, nec non gaudii interioris agere vidi, quando corporibus suæ deesse commoditates & recreationes videntur, quàm postea cùm iam domum amplam habent suaque commoditates. quantumlibet illa magna sit, quid nobis inde bonum aut fructus sequitur, cùm vnius dumtaxat cellæ vsum continuò habe-

S. M. domos splendidas suis dissuadet.

mus: si illa capacissima sit, & bene constructa, quid nostra interest, cum parietes nos respicere & considerare minimè oporteat? si item consideremus, non esse domum, quæ in perpetuum nobis durare debeat, sed solum ad tam modicum tempus, ac vita nostra durat (quantumlibet illa longa sit;) omnia nobis quàm suauissima videbuntur, scientibus, quo minus & pauciora hic in terra habebimus, eo plura nos in illa æternitate possessuros, in qua nobis habitacula & mansiones dantur pro amicis, quo boni nostri Iesu vitam imitati fuerimus, paruitate aut magnitudine. Si hæc esse principia dixerimus, ad regulam B. Virginis, eius Matris, Dominæ ac Patronæ nostræ, renouandam: hanc illi, quæso, iniuriam non inferamus, neue sanctis nostris Patribus qui nos præcesserunt, vt illorum vitam imitari nolimus. &, quamuis ob imbecillitatem nostram, in omnibus illos imitari non possimus, in iis saltem quæ ad vitæ sustentationem nec prosunt, nec obsunt, magna cum circumspectione procedamus necesse est; cum omnia nonnisi modicus quidam labor, isque sapidus sit, qualem eum duo illi Patres initio habebunt. cumq; semel generosè apud nosmetipsos statuimus, & proponimus, illum exsuperare, omnis iam expugnata difficultas est, cùm omnis pœna nonnisi modicum quid in principio sit.

Prima aut secunda Dominica Aduentus, anni huius M.D.LXVIII. (neq; enim satis recordor, vtra harum Dominicarum fuerit) primum sacrum in atriolo illo Bethlehemitico (nihilo enim id mihi illo pretiosius fuisse videtur) celebratum est. Quadragesima post sequente, cum à Toletana fundatione reuertens, illac transirem; & summo manè locum illum inuiserem, reperi P. Antonium templi ianuam scopis euerrentem, facie ad hilaritatē quàm maximè composita, qualem is semper præfert. Cui ego, *Quid hoc est, mi Pater? vbinam iam est honor?* Qui mox subintulit, simul mirū gaudium quod identidem sentiebat, mihi significans, *Maledico tempori, quo eum aliquando magni feci.* Templum autem ingrediens, mirata sum spiritus & deuotionis copiam, quam ei loco Dominus indiderat: neque ego solum, sed & duo mercatores, qui iam inde à Metina me illuc vsque comitati erant, meiq; fautores erant, identidem plorabant: omnia quippe vndiq; crucibus & cranijs mortuorū plena erant. rūquā verò mihi memoria excidit parua quędā crux è ligno sculpta, iuxta aquę benedictę vasculū, cui chartacea quędā imago Christi crucifixi affixa erit, q̄ maiorē exspirare deuotionē videbat, quā si è re p̄tiosa & artificiosissimè cōfecta fuisset. Chor⁹ erat, spatiū illud intermediū; ꝙ in medio vtrūq; altū erat, vt in eo horas recitare possent; sed ingrediētes, vtq; in eo sacrū audirēt, valde sese inclinare oportebat. Duo ibi habebāt in angellis vers⁹ tēplū porrectis eremitoriola (in quib⁹ nōnisi sedētis aut hu-

P. Antonij à Iesu humilitas.

Paupertas.

abiecti agere poterant) freno repleta ; quòd & locus admodum ... frigidus, & capiti penè tectum immineret, duasque hic altare respic... tes habebat feneſtellas, & duo ſaxa in vſum cervicalis; ſuas quoque ... lic habebant cruces & crania. Intellexi illos, dictis matutinis, vſque ad ... Primam inde non diſcedere, ſed illic in oratione, quam ſatis prolix... inſtituebant, permanere; & nonnumquam factum, vt, quando ad ... mam ibant, per altam niuem cum veſtibus ſuis incederent, nec tr... eam ſenſerint. Horas ſuas cum alio quodā Patre ordinis m... vt cum illis habitaret, illuc conceſſerat, (eſto non mutaſſet habitu... quod eſſet valetudinis ſatis imbecillis) & alio quodam fratre ... qui Ordinibus ſacris initiatus nondum erat, qui etiam ibidem agit... recitabant. Ad multa loca vicina, quæ doctoribus & doctrina de... erant, prædicatum excurrebant; vnde & ob hanc cauſam gaudi... domum illam ibidem conſtitutam eſſe, quod videlicet intelle... ibi in vicinia monaſterium vllum eſſe, nec eius habendi ſpem ... apparere. quod certè res verè deploranda erat. Tantam autem ... tempore ſibi apud rurales auctoritatem compararant, vt, cùm p... id cognoui, maximæ mihi id conſolationis fuerit occaſio. Ibant, ... dixi, ad conciones habendas, ad ſeſquileucam, vel etiam duas, ... des (nam tunc nō geſtabant celones aut ſandalia, quos poſtea p... iuſſi ſunt induere) perdenſas niues, & ſummo in frigore; &, poſt... die toto concionibus habendis, & confeſſionibus excipiendis ... ſent, nonniſi ad veſperam domum, cibum aliquem ſumpturi ... bantur. Quod autem inde ſentiebant, gaudium ac voluptas om... parua & modica videri faciebat. Victui neceſſaria ſatis ijs ſuppe... nam è locis circumcirca poſitis plus eis ciborum adferebatur, ... pus haberent; quin & viri nonnulli nobiles, in locis & pagis illis ... tes, Confeſſionis gratia eos accedebant; qui ſimul iam tum ... diores domos & melius ſitas ijs offerebant. Inter alios fuit quidam ... douicus, Quinque ciuitatēſis Toparcha. ædificarat hic Sacellum ... gini cuidam Beatiſſimę Virginis, quæ certè veneratione & hon... ni quam digniſſima erat, quamq; pater eius, iam inde è Belgio, ... auiam aut matrem (neq; enim ſatis recordor) quodam cum ... miſerat. vſque adeo porro is erga eam affectus fuit, vt multis ... domi ſuæ aſſeruarit, quin & poſtea in hora mortis ad ſe defer... Eſt magna quædam labella, qua, mea vita, nihil vidi aut melius ... gantius: quod & alij permulti mecum teſtantur. Porro P. Anto... Ieſu, cum, Ludouico petente, ad locum prædictum conceſſiſſet, ... ginem illā corā vidiſſet, ita erga eam affici cæpit (& non ſine ... vt non abnuerit monaſterium illuc transferre (Loco nomen M...

Illius dum ecijs feruor.

Excurrunt ad loca vicina verbum Dei edocturi.

eò aquæ putealis laboraret penuria, nec vlla eius ibi habendæ ratio inpetere videretur. Ludouicus autem paruum eis (pro ratione vocationis & professionis ipsorum) monasterium condidit; quin & templo ornamenta addidit, omniaque bene perfecit. Nolo verò hic omittere referre, qua Dominus ratione aquam ipsis dederit, quia pro miraculo habita fuit. Cum enim quadam die P. Antonius, qui Priorem agebat cum fratribus suis post cenam in claustro loqueretur, ac de aquæ, quo laborabant, defectu sermonem misceret; ecce tibi subitò exsurgens, eo, quem in manibus habebat, scipione quadã in parte areæ signũ crucis efformauit (vt mihi quidem videtur; nam nequidem satis bene recordor, an eo crucem fecerit, saltem baculo ipso signauit locum) dicens, *Iam hic effodito*. Vix aliquantulum terræ effoderant, cum tantum aquæ subito prorupit, vt etiam ad emundandum puteum, iam eius vis queat inhiberi: est autem hæc aqua sapidissima & potui accommodatissima; nam toto eo tempore quo ædificatum est, inde aqua petita est, & numquam (vti dixi) puteus euacuatur. Posteaquam verò hortum quendam muro inclusissent, aquam in eo habere procurarunt, hinc varias scrobes in eo fecerunt, multum pecuniæ impendentes, & tamen hactenus (post omnem operam (eam inuenire non potuerunt.

Miraculosè Deus de aqua defecatis prospexit.

Vtergo domunculam illam, in qua antè paulò vix habitari poterat, tantam spirare deuotionem vidi, vt, quocumque meos oculos conuerterem, viderem quæ me ædificabant, simul & audiui quã primi illi vitæ normã tenerent, nec non quomodo mortificationi & orationi insisterent, & quam bonũ omnibus exẽplum darẽt (ibi nãq; me inuisum venẽre vir quidã nobilis, eiusq; vxor, quos nouerã, quiq; vicino quodam in pago commorabantur; ac multa de illorum sanctitate, nec non fructu eximio quem inter homines pagi illius faciebant, mihi referebant) gratijs Domino agendis minimè satiabar; idq; cum maximo quodam cordis gaudio: quòd iam tum initia quædam datæ viderem rei, quæ ad incrementum Ordinis nostri, & insigne Domini obsequium mirificè faceret. Dignetur illius Maiestas, eã prout quidem iam procedit, vlterius semper promouere: nam tunc cogitatio & cõceptus meus, verissimus erit. Qui mecum venerant mercatores, dicebant, quòd pro toto mundo nollent non venisse mecum. Quid verò non est virtus? vt magis illis placeret hæc paupertas, quàm omnes quas ipsi possidebant, diuitiæ, hæc quoq; animum eorum satiarit & consolata sit. Postquam autem Patres illi & ego de rebus nonnullis tractassemus, eos inprimis quàm studiosissimè rogaui (prout quidem ipsa sum debilis & improba) vtim austentatibus subeundis tam in se rigidi non essent, vti erant: metuebam enim, ne, quod tot mihi votis & orationibus apud Dominum

Illorum pœnitentia & rigor.

constitisset aliquē scilicet vt mihi ipse daret qui rē auspicaretur, quod-
que iā tā bene procedebat, penitus concideret, cacodæmone illos ante
conficiendi & subuertendi medium quærente, quam quod ipsa conce-
peram & sperabam ad exitum perduceretur: sed, quòd imperfecta, &
paruæ essem fidei, non cogitabam id esse opus Dei, eiusque Maiestatem
id promoturam. At illi (quòd haberent illa quæ mihi deerant) mea ver-
ba, ad exercitia sua intermittenda, parum morabantur. Vnde maxime
cum animi consolatione inde discessi, tametsi pares & eas, quas tam ar-
gens opus promerebatur, Deo gratias non agerem. Det Maiestas eius
(quæ illius est bonitas) vt aliquod ei è multis illis quæ ei debeo obse-
quium rependere digna sim. Amen. Etenim satis intelligebam, hanc
multo maiorem gratiam & beneficium esse, quam illam, quam, vt Mo-
nialium Conuentus erigerentur, mihi præstitit.

CAPVT XIV.

AGITVR DE FVNDATIONE CONVENTVS TOLETANI à Iosepho denominati, qui anno M.D.LXIX erectus est.

Toletani cænobij origo.

COmmorabatur Toleti mercator quidam honorabilis, atque egre-
gius Dei famulus; qui hactenus inire matrimonium noluerat, sed
vitam Christiano cumprimis dignam agebat, veritatis & honestatis
cultor acerrimus, & nullū nisi licitum commercium inire volens. Pro-
positum hic habebat non alio scopo aut intentione opes coacervare,
quam vt ex ijs quoddam Deo gratissimum opus excitaret. nomen vero
illi erat Martinus Ramirius Hunc ergo morti iam vicinum Paulus Fer-
nandius Societatis Iesu Sacerdos, (quo ego Confessario, cum Toleti
agerem, ad Malagonensem fundationem properans vsa eram) vbi hoc
intellexit, inuisit: &, quòd Toleti Discalceatis monialibus erigi con-
que cænobium cumprimis cuperet, ei, quantum hoc ad diuinum obse-
quium futurum esset dixit, addidit præterea eos quos fundare de-
uerat Sacellanos & capellanias, in isthoc monasterio fundari posse, ibi-
demque certas quasdam solennitates, & reliqua omnia, quæ cuidam
vrbis illius paræciæ legare & fundare constituerat, haud incommodè
posse celebrari. Ea porro ipsius fuit imbecillitas, vt cū sibi tēpus ad-
constituēda necessariū, minimè suffecturum crederes, rem omnē fuit
suo Alfonso Aluaro Ramirio, viro prudenti, religioso, sincero, atque
genos profuso, & rationis præscriptum in omnibus sequenti (quæ
dare elogia meritò & verè possum, vtpote testis oculata; quòd sæpius
eodem egerim) cōmiserit. Martino porro ex hac vita decedēte, ad-

Vallisoletana in fundatione occupata eram: vbi mihi Patris Pauli Fernandij, & Alfonsi Aluari litteræ sunt redditæ, quibus me omnium quæ peracta erant, certiorem reddebant, & si fundationem acceptare Toletanam vellem, Toletum vt me quamprimum conferrem, inuitarunt: quamobrem pòst paulò quam domus Vallisoletana concinnata esset, illuc excurri. Pridie autem festi Annuntiationis Deiparæ Virginis Toletum veniens ad Dominam Aloisiam dela Cerda diuerti, vti & diuerteram, cum ad Malagonensem fundationem abirem. perhumaniter & liberaliter ab illa excepta fui, quàm maximè enim erga me afficitur. Duas mecum comites è Conuentu Abulensi, eximias Dei ancillas, duxeram; quibus mox secretum ac priuatum de more attributum cubiculum, in quo nostris, prout in monasterio solebamus, exercitiis sine turba vacaremus. Ergo nihil cunctandum rata, cum Alfonso Aluario quamprimum de rebus, ob quas illuc veneram, tractare cæpi, nec non cum eius genero Iacobo Ortizio; qui, tametsi vitæ probæ esset, & in Theologicis versatus, sententiæ suæ erat multò quam Alfonsus Aluarus, tenacior, nec tam citò atque ille, rationi cedebat. quare multas mihi conditiones proposuerunt, in quas consentire, parum mihi æquum videbatur. Interim dum paciscì pergimus, & aliam domum conducibilem quærimus, vt sic aliquatenus possessionem adiremus, nullam post diligentem inquisitionem, aptam conuenientemq; inuenimus. Adhæc ab vrbis gubernatore monasterij excitandi facultatem impetrare non potui (neq; enim ea tempestate Archiepiscopum ea vrbs habebat) eiusdem quam studiosissimè efflagitarent hinc Aloisia de la Cerda, hinc ex nobilitate insignis, Toletanæ Ecclesiæ Canonicus Petrus Mantuanus supremi Castellæ præfecti filius, quique excellens Dei famulus erat, & etiamnum est (quia adhuc in viuis agit) qui, esto valetudinis parum firmæ esset, aliquot postquam conuentus hic fundatus esset, annis Societati Iesu sese dicauit, in qua etiamnum agit. quod certè illo in loco permultum fuit, quòd iudicio is valeret & auctoritate; nulla tamen imperan licentia potuit: nam tametsi gubernator iam nonnihil mitigatum esset, ac lenius ageret, Concilij Archiepiscopalis assessores se summa contentione opponebant. Præterea alia ex parte cum Alfonso Aluaro, impediente genero (cui ille rem totam commiserat,) transigere non potui, quare à conueniendo paciscendoq; tandem penitus abstinui. nesciebam ergo quid agerem, aut quò me verterem, quod aliam ob causam illuc non venissem; ac videbam insigni mihi futurum probro, si inde retrorsum vnde veneram reuerti. Nihil vero me affligebat magis, q̃ denegata Superiorũ facultas: hac nãq; habita & possessione adita Deo fretus reliqua ex voto mihi cessura sperabã, quẽadmodũ alijs in locis cesserant.

S. Mater Toletum ad fundandum excurrit.

Quæ hic passa sit in fundando difficultates.

rãt. Quare loci præfectũ conuenire ſtatui: hacq; de cauſa in quo[illegible] ædibus illius vicinum templum concedens miſſo illum nuntio, [illegible] mecum colloquendum venire illuc grauaretur, inuitaui. Iam duo[illegible] plius menſes in rei confectione tranſactioneque effluxerant, & quo[illegible] die res in deterius cedebat. Vt ergo is conſtituto adfuit loco, in hæc[illegible]

Quo Toletanum præfectum libertate ſit allocuta.

lum verba compellaui: *Duriſſimum videri & indignum, mulieres quaſ[illegible] veniſſe, quæ ſolius Dei cauſa ſummum vitæ rigorem, perfectionem, ſolitudinem, g[illegible] ſuram ſectarentur, & eos qui horum nihil præſtarent, ſed è contra vitæ delic[illegible] ctarentur, opus Dei gloriæ in tantum promouendæ inſtitutum ſubuertere conar[illegible]* aliiſque id genus verbis, quæ mira quadam libertate ac reſolu[illegible] quantum quidem Dominus mihi indebat, in medium attuli, ita [illegible] fectum permoui, vt is antequam templo digrederetur, facultatem [illegible] ceſſerit. Ita autem me hæc exhilarauit, vt iam tum omnia me [illegible]

Illius generoſitas & fiducia.

tàm arbitrarer, cùm tamen nihil omnino haberem: nam qua poſſ[illegible] bam pecuniam; tribus ea quatuorue ad ſummum conſtabat aur[illegible] quibus duas in tela pictas imagines (nam nullam, quam in aleari[illegible] rem, habebam imaginem) duas item culcitas ſtramineas, [illegible] dicem coëmi. De domo inuenienda nulla omnino ſpes erat, quæ[illegible] iam cum Alfonſo Aluario ineunda erat conuentio, iam prorſus con[illegible] derat.

Habitabat per idẽ tempus Toleti mercator quidam, mihi per[illegible] & cælebs, officijs caritatis erga carcere clauſos & alios egenos cu[illegible] dæ; addictiſſimus; Alfonſus de Auila cognomento hic mihi dixe[illegible] domo vt minimè laborarem, ſe enim de ea mihi proſpecturum. S[illegible] mox in ægritudinem incidit. Paucis antè diebus Toletum frater [illegible] dam ex Ordine Minorum, Martinus Crucius appellatus, vir ſingu[illegible] ſanctitatis, appulerat: aliquot autem illic diebus hæſit, cumque [illegible] ceſſurus eſſet, iuuenem quemdam, cui is à Confeſsionibus erat, n[illegible] Andradium, nullarum opum, ſed ſatis pauperem, ad me miſit, hor[illegible] in mandatis dedit vt faceret, quæcumque ego ei faciendæ præſcrib[illegible] Quadam die cùm ſacro intereſſem, me eſt allocutus, & quæ ſibi [illegible] illo ſancto referre iniuncta erant, ex ordine retulit; ſcilicet certa [illegible] ſe, quæcumque poſſet, meo nomine facturum, quamquam pe[illegible] ſua & ſemetipſo te ſolũ nobis fauere & opitulari poſſet. ego illi ho[illegible] mine gratias egi: verùm videre ego & ſociæ meæ cæpimus, vi[illegible] quem nobis ſanctus viradiutorem & auxiliatorem deſtinaſſet: [illegible] neque ob exteriorem veſtitum ac ſchema accommodus videb[illegible] cum Diſcalceatis Monialibus ageret. Ergo, cùm me quidem fac[illegible] habere cernerem, ſed non hominem qui mihi opitularetur; ne[illegible] quid vltrà agerem, aut cui me commendarem. venit igitur [illegible]

mentē adolescentis illius, quē F. Martinus Crucius ad me aliàs destinarat, & hoc comitibus meis consilium aperui. Illæ me non parum risere, & ne id facerem dissuaserunt; neque enim id aliud fore, quam rem omnibus patefacere & diuulgare. Equidem illis auscultare in hoc nolui, confidebam enim fore, vt (quòd ab illo viro Dei missus esset) saltem aliquid præstaret; neque id sine mysterio factum esse, vnde ei ad me euocato, (rem vt celaret quàm maximè iniungens) quidquid rerum ageretur aperui; ac propterea eum rogaui, domum mihi conquireret, fideiussorem pro pretio elocationis me procuraturam. cui rei bonum Alfonsum de Auila, quem in morbum incidisse antè paulò commemoraui destinabam. Valde facilè id illi visum est, seque domum diligentissimè conquisiturum spopondit. Ecce autem postridie manè, cum apud Patres Societatis Iesu sacrum Missæ sacrificium audirem, is me venit allocutum; seque iam domum inuenisse nuntiat, eiusque claues penes se habere; illamque non admodum procul hinc abesse, quare eam visum abiremus. quod & fecimus; adeò autem ea bona & commoda fuit, vt anno propè toto in ea habitauerimus. Sæpenumerò apud memetipsam, cum fundationis huius recordor, diuinæ prouidentiæ arcana demiror; quòd penè trimestri spatio (saltem plus quam bimestri; neque enim satis recordor) tota passim assiduoque quæritantes vrbe viri tam opulenti, (quasi nulla vmquam in vrbe domus fuissent) numquam eam inuenire potuerint: & ecce mox vt venit adolescens hic satis tenuis & inops, Domino volente, quamprimum aliquam inuenit; cumque sine vllo labore fundatio peragi posset, (vti quidem fieri poterat, si cum Alfonso Aluaro conuenissemus) eam ipse transactionem non fieri voluit, verum vt isthæc fundatio cum paupertate & laboribus perageretur. Vt ergo placuit mihi domus, quamprimum operam dedi, eius vt caperetur possessio, antequam in illa quid adaptaretur, ne quod postea obstaculum aut remora intercurreret. Et non multò post Andradius prædictus mihi significatum venit, eo die domum vacuam à conductoribus fore, itaque nostram eò supellectilem transferremus. dixi ei, non multum nobis transferendum fore, etenim aliud nos non habere, quàm duas culeitras, & lodicem vnum. quod ille audiens, hauddubiè miratus est: vnde & sodalibus meis graue fuit, hoc me illi aperuisse: dicebant enim cur id dixissem: nam fore, vt is, viso nos ita pauperes esse, nos amplius adiuuare nollet. Ego ad hoc non reflexi: ipse quoq; Andradius parum id curauit: nā qui hanc illi voluntatē dabat, eam etiā in eo vlteriùs promoturus & adaucturus erat, quoadusque opus suum ad exitum perductum esset & verè ita fuit: nam adeo se nauum sedulumque præstitit,

Quibus Deus medijs & instrumentis magna cōficiat.

S. Matris paupertas.

domum cōcinnando, & operas fabriles adducendo, vt nihil in eo nobis concedere videretur.

Ornamenta sacro dicendo necessaria mutuo cum petijssemus post solis occasum cum quodam fabro, parua præsonante nola, quorum est ad eleuationem salutaris hostiæ in Missa vsus (quòd alia non haberemus) domum adimus, eiusdem primum possessionem aduturæ. Cumque magno cum timore, tota nocte, instaurassemus & accommodassemus; locum sacrario parando commodum non potuimus, nisi fortè atrium quoddam, in quod nonnisi per aliam domum ... vicinam, quam mulieres aliquot incolebant, & quam nobis proprietaria etiam locarat, patebat aditus. Omnibus ergo iam paratis, cum primum diesceret, (nihil autem illis mulieribus indicare ausæ eramus, ne fortè nos illæ proderent) portam aperire cæpimus, quæ erat parietis cuiusdam lutei, perquem in paruum quoddam atrium ibatur. Vt verò illæ cum eorum audiere fragores, illico strato se (nam dormiebant adhuc) consternatæ corripiunt, & vix verbis multis placari potuerunt. At, cùm hora sacri dicendi iam aduenisset, esto nobis initio aduersarentur illæ, nullum tamen tunc nobis facessiuere negotium: cumque vidissent, quanam de causa id factum esset, Domino eas placante, minore se præbuere.

Postea vero vidi, quàm malè fecissemus: nam ob illam absorptionem, quam primùm Deus immittit, vt opus executioni ilico mandetur, non aduertimus ad incommoda quæ subinde proueniunt. Cum ergo ... domina intellexit, domum suam in templum transisse (vtpote ... viri, qui maioratum habebat) maius nobis obortum est negotium, quare omnimodis rem impedire & obstare conata est, quòd putaret, non eam, tametsi placeret, minimè empturas. Sed tandem, Domino volente turbari desiit. Postquā verò Concilij Archiepiscopalis senatores ... uere, monasteriū, cuius cōdendi antè ipsi pernegarant potestatē, ... iā coaluisse, maximopere indignati sunt, & frementes ad quēdā è primarijs Ecclesiasticis (quē mei ipsa propositi clancuculo participē ... que reddiderā) abiere, dicētes ecquid facturi & statuturi essent quòd ... tē Præfectus post datā mihi facultatē, vrbe tunc tēporis abesset, alio ... ctus; hinc ad eū quē dixi virū abiere, mulierculæ cuiusdā audaciā ... illū exaggerantes, quæ ipsis inuitis & refragantibus nouū monasterium cōstrueret. Is, quasi nihil horū sciret, se gessit; &, quàm optimè potuit, ... los placauit, idipsum alijs etiā eā locis fecisse asserens: nec verò incredibile videri, sine necessarijs ad hoc litteris opus hoc inchoasse. Hi ... (nescio ad quot dies) sub excom̄unicationis anathemate incurrentes, sacra in tēplo peragi vetānt officia, quoadusque factæ potestatis ...

habberentur? Equidé benignè eis respondi, illorũ me iussis spondens futurum, etsi ipsis alioqui morem gerere hac in re minimè obligarer. Ego Petrum Mauricium (illum inquam, quem dixi, virũ nobilẽ) obsecraui, senatores vt adeat, & quas habebam litteras, depromeret. Is verò eis placuit, eo potissimum quòd iam res confecta esset; alioquin non parùm nobis laboris subeundum fuisset. Aliquot diebus non aliam supellectilem habuimus quàm duas illas culcitras & lodicem: & primo etiam diebus tantũ quidẽ ligni, quantum sardæ aut haleculæ assandæ sufficeret: & nescio quemnam deinde Dominus emouerint, vt in templo ligniscem poneret, qui necessitati nostræ succurrebat. Noctu aliquantulum frigoris sentiebamus, esto illa lodice, & spissioribus quæ gestamus palliis nos tegeremus, quæ nõ rarò nobis adhoc vsui sunt. Incredibile fortè cuiquam videatur, quòd, cùm in opulenta Aloisiæ, quæ tum amicè me habebat, domo egissemus, tanta tamen in paupertate viueremus quid in causa sit nescio: nisi fortè, quòd voluerit nos Dominus probare & experiri, quantum in virtute hac boni situm sit. equidem nihil ab ipsa petiui: ab vlli enim molestiam inferendo grauandoque quàm alienissima sum. forsitan ad hoc ipsa non reflexit: plus namque quàm nobis dare posset, ei debeo. Nobis certè id quàm præclarissimè cessit & in lucrum: nam quod in animo sentiebamus gaudium, alacritatem & consolationem, tam erat intensum, sæpè vt meminerim ipsa reuoluam & recorder, quosnam Dominus in ipsis virtutibus thesauros reclusos habeat. Hæc, quam patiebamur, indigentia suauem quamdam in nobis (vt mihi quidem apparet) contemplationem causabatur. at hæc diuturna non fuit: statim enim tam ipse Alfonsus Aluarus, quàm alij, longè in nos plura, quam quidem optabamus, egerunt. Hoc porro certum est, tantam tunc animi mei tristitiam fuisse, vt non alia esse videretur, quàm si quidem multa aurea monilia habuissem, & hæc omnia mihi repentè ablata essent, meque omnibus destitutam viderem. adeò scilicet graue mihi meisque sodalibus fuit, paupertatem nostram iam finem habere: cum enim eas vultu tristiore viderem & dolentes, insolitę tristitiæ causam ab iis scisciata sum, & illa dixere. *Quidnam haberemus Mater, cum iam non amplius pauperes esse videamur?*

Natura ex inopia gaudium.

Ex abundantia tristitia.

Iam inde ab illo tempore paupertatis magnæ habendæ desiderium in me creuit; simul quoq; quoddam mihi dominium mansit, ad omnia temporalia parui facienda; cùm illorum defectus & carentia bonum intus mirè adaugeat, & crescere faciat, quod is certe longè aliam secum ferat.

Porro iis ipsis diebus, quib⁹ cũ Alfonso Aluaro de fũdatione cõuẽt⁹

agebam, plures fuere quibus ea res displicuit, mihique id significabam, quod ipsum & familiam eius illustrem & equestri esse dignitate negarent (alioqui .n. vti dixi, suo in statu honesti & optimi erant:) addebam que, in ciuitate tam frequenti ac copiosa ac Toletum est, fundatorem illustris mihi commoditatem minimè defuturam. Ego verò parum curabam; quia (Deo laus) pluris semper virtutem quàm genus & familiam existimaui. sed iam tum quoad hoc tam multa Gubernatori dicta erant, vt non aliter is mihi hic fundandi licentiã dederit, quàm pro[illegible]lijs in locis eam fundaram. Ego nesciebam quid agerem, quia monasterio iam fundato rursus de hac re agere cæpere: verum, quia iam peractis res erat, primarium illis sacellum assignare statui, quoad monasterium verò nihil sibi vt vindicarent, vti quidem modo est. Iam vir quidam nobilis sese obtulerat, primarium sibi sacellum attribui petens: cum variæ amicorum super hac re essent sententia, & ipsa cui accederem nescirem, Dominus ipse hac in re me illuminare dignatus est: vnde quadam die mihi ait, quam hi stirpium & familiarum tituli in Dei [illegible] parum prodessent: maximeque me reprehendit, quòd auscultarem qui mihi de id genus rebus loquerẽtur: neque enim hæc esse eius [illegible] quæ decerent eas quæ iam mundum omnem despeximus. His aliis id genus argumentis mirè confusa fui, & quod de sacello Aluarum [illegible] que assignando agitari cæperat, perficere decreui: cuius sanè rei [illegible] quam me exinde pænituit. Vidimus enim ad oculum, quam [illegible] difficile nobis fuisset domũ emere. illius quippe subsidio & [illegible] domum illam emimus, in qua modò agimus, cui paucas Toletanas res habet, vt quæ duodenis aureorum steterit millibus. Quòd autem plurimas quotannis apud nos celebrandas fundauit Missas, tũ Monasterijs ipsis, tum etiam populo permagnæ est consolationi. Si autem vanas mundi opiniones reflexissemus numquam (vti quidem intelligere possumus) tam bonam nancisci commoditatem potuissemus [illegible] uem quoque intulissemus iniuriam illi, qui nobis tam libenter & [illegible] animo beneficium & caritatem hanc contulit.

Fundatorẽ illustrem capere S. M. iubetur: sed carpitur à Domino.

CAPVT XV.

IN QVO DE REBVS NONNVLLIS AGITVR, QVÆ hoc Toletano Conuentu à S. Iosepho denominati, ad laudem & gloriam Dei contigerunt.

VIsum autem mihi iam est, nonnulla dicere in quibus non[illegible] domus huius moniales ad Dei honorem & gloriam sese [illegible] bant, vt quæ deinceps secuturæ & venturæ sint, bona hæc prin[illegible]

mitari semper procurent. Antequam verò domus emeretur, huic se in-
futuro aggregauit Monialis quædã Anna de Matre Dei dicta, quadra-
ginta ipsos nata annos, quæ omni quo vixerat tempore diuino se ob-
quio impenderat: & quamuis quoad victũ ac vestitũ delicijs esset innu-
ma (quòd vnica esset, & diuitijs abundaret) his tamen paupertatẽ, &
in Ordine subiectionẽ ac obedientiã præferre maluit: vnde me accessit
admissionẽ petens. Infirmiori quidẽ erat valetudine; at, quòd eam adeò
bonam & resolutam viderem, visa mihi est ad fundationi initium dan-
dum per accommoda: vnde eã ad Ordinem admisi. Vbi cum asperitate
corpus atterere, & sensum superiori submittere cæpisset, placuit Domi-
no firmiorem ei optatiorẽq; multo valetudinẽ dare, quã dũ inter liber-
tatẽ ac delicias ageret, quod non mediocriter me ad deuotionẽ excita-
uit. quod autem hoc loco ista hæc de ipsa afferam, est, quod, antequã ad
votorum emissionem admitteretur, omnium quę possidebat (erat autẽ
suis opulenta & pecuniosa) nobis donationem fecerit, & in Cõuentũ,
eleemosynæ nomine, illorum dominiũ transscripserit. Mihi sanè id per-
molestum fuit, neque eam in donationem consentire volui, dicens fore
forsan vt huius ipsam donationis pœniteret, & eam nos ad professio-
nem non velle admittere; id autem facere, durum sanè esset (cùm, si ita
id contingeret, foret sine ijs, quas nobis iam daret, facultatibus dimit-
tenda.) Hoc autem ego pũctum mirifice exaggerare volui & vrgere, tũ
ne cuius ei tentationis id esset occasio, tum vero ad spiritus eius maius
periculum faciendum. Sed illa, etiamsi id ita fieret, libenter se pro amo-
re Dei hanc iacturam passuram respondit. neque vmquam aliud ab
ipsa exprimere responsum potui. Ceterùm admodum contenta, & me-
liore cum valetudine exinde inter nos vixit.

Anna de Matre Dei elogium.

Ita autẽ hoc in monasterio exercebatur mortificationis & obedientiæ studium, vt dum ibidem agebam, subinde Præposita ad ea quæ suis im-
putabat, diligenter oporteret reflectere; nam quidquid illa (tametsi in-
aduertenter) fieri iubebat, id quam celerrimè executioni mandabatur.
Quadam vice paludem quamdã vliginosam, quæ in horto erat, intuẽs
dicebam, *Quid esset si Monali illi* (aderat autem illa inter alias) *dicerem, vt in illam se conijceret?* Vix verba finieram, cum Monialem se in illam præcipi-
tasse video; quæ ita commaculata inde exijt, vt eam vestimenta alia
sumere oportuerit. Alias, me præsente, Moniales ad Confessionem i-
bant, & ea quæ iam confessura erat, aliam priorem exspectans, Præpo-
sitam allocutum venit; quę mox ex ipsa audijt, *Quid sic ageret? illane bona
esse sui recolligendæ ratio; caput intra puteum qui illic erat abderet, ibique de suis pec-
catis cogitaret.* Mandatum sibi à Superiore Monialis putabat, vt se in
puteum præcipitem daret; quare tam festinanter ad puteum cucur-

Obedientia Monialium Toletanarum.

rit, vt, nisi aliæ obstituræ accurrissent, iam se in illum coniecisset, multum sese Deo hac ratione obsequium, aut maximæ mortificationem facere existimans. Adeò vt quosdam viros doctos opus illis fuerit declarare, & aperire ea, in quibus eas obedire oporteret, & ipsis velut frenum inijcere: agebant quippe quædam ita exorbitantia & singularia, vt, nisi bona eas intentio excusasset, adeò non per ea promeruissent vt potius demeruissent. Neque hæc solum in eo, de quo hic per occasionem loquor, monasterio reperire est: sed & in alijs omnibus tã multa id genus occurrunt, vt ipsa in illis partem nõ habere vellem, vt quædam illorum hic referre possem, vt sic Dominus suis in ancillis laudetur & celebretur.

Visio quæ Redemptor visus est monialem in mortis articulo inumbrare ac protegere.

Factum quoque, vt, me ibidem agente, Monialis quædam in leuem morbum inciderit. Hæc sacro Eucharistiæ viatico, & deinde vncionis extremæ Sacramento iam communita, tantam vultu hilaritatẽ & gaudium vultu præferebat, vt tam liberè ei diceremus, vt nos in cælis beatos sanctosque, erga quos afficiebamur, commendaret, ac si tam in alio mundo egisset. Antè paulò quàm è vita excederet, cubiculum illius ingressa sum (prius enim egressa eram, ad me corã Venerabili Altaris Sacramento profundendum, vt felicem ei ex hac vita exitum Dominus concederet) reuersa ergo vidi Maiestatem illius, ad medium lectuli capput, in speciem desuper incubantis, atque vlnis aliquantum apertis tanquam protegentis: mihique dixit, *vt certissimum & exploratissimum haberem, se omnes quotquot in hisce monasteriis defungerentur, modo protecturum, vt nulla ipsis in mortis articulo tentationes atque impugnationes formidaturæ.* Quod ego audiens, miram in animo consolationem & recollectionem sensi. Post paulò mihi id eam accedenti vt illam alloquerer, ipsa dixit, *Quàm magna, ô Mater, vistura mox sum!* itaque ad instar Angeli, quàm placidissime defungens, mansit.

Hanc ipse B. Matri protectionẽ spondet erga omnes quæ in suo ordine decessura essent moniales.

Pòst etiam nonnullas tali cum quiete & animi tranquillitate exire obseruaui, ac si in raptu quodam aut in orationis quiete versaremur, adeò vt tentationis impugnationisue diabolicæ ne vel vmbrã in morte ostenderent. Quamobrem, quæ Dei bonitas est, confido per filium, perque gloriosæ Matris illius, cuius habitum gestamus meritum, eamdem vt gratiam nobis conferre pergat. Hac de causa deum operam, carissimæ, vt veræ Carmelitanæ simus; breui namque dies finietur. Si autem sciremus, quàm grauis sit afflictio, quam malus articulo sentiunt, quamque variæ sint artes & technæ, quibus eos diabolus decipere & tentare allaborabat, beneficium hoc per faceremus.

Mortis angustiæ quã tæ sint.

Huius occasione, occurrit hic mihi quiddam, quod vobis referre cupio, de quodam quem noui, quique consanguineis meis aliquatenus affinis erat. Lusui & aleæ hinc mirè deditus erat, & litteris vtrumque imbutus; harum occasione illum diabolus decipere incipere voluit, illi persuadere satagens, eam quæ in hora mortis sit, vitæ emendationem, nullius valoris & momenti esse. Adeò autem hoc firmiter is sibi persuaserat, nullo vt pacto ab eo impetrari potuerit, vt confessionē institueret, omniaque ad hoc argumenta nimis quàm impotentia erant. & si interim misellus mirè affligeretur, & angeretur, vitæque eum prioris quàm maximè pœniteret: at dicebat, ad quid institueret confessionem, quòd se videret condemnatum? Vnde Dominicanus quidam, qui illius erat Confessarius, & quidem satis doctus, identidem illū argumentis rationibusq; cōuincere satagebat. Sed tantas ecōtra diabolus eū subtilitates edocebat, nihil vt euincere apud hunc Cōfessarius posset. Aliquot diebus hoc in statu hæsit, vt quid ageret, Confessarius nesciret; & certè serio tum ipse, tum alij eum Domino commendare debebant, quandoquidem ipse ius sit misertus. Morbo autem grauiter eum premente (erat is pleuritis) redijt Confessarius, instructus hauddubiè pluribus ad eum conuincendum argumentis antè excogitatis: sed hæc omnia parum profuissent, si Dominus illius commiseratione tactus, corissius non emollijsset. Vt autem hic ei loqui cæpit, suasque afferre rationes, super lectum insidens æger, tamquam si nihil mali habuisset, ait: *cum dicas fore vt confessio mea mihi prosit, eam mihi in animo est instituere.* Simul & tabellione aduocari iusso, confectis litteris iureiurando sese obligauit, numquam posthac amplius aleam tractare, vitamque in melius emendare; huiusque rei & sponsionis ipsos testes esse voluit; mox ergo bonam confessionem instituit, & sanctissima Sacramenta eo pietatis sensu recepit, vt, prout exterius secundum fidem nostram intelligere possumus, salutis factus sit compos. Det Dominus, carissimæ, taliter vitam instituamus, vt veras B. Virginis filias decet, & quæ professæ sumus, ea exactè seruemus, quò, quam nobis promisit gratiam, Dominus concedere dignetur. Amen.

Confessio cuiusdam aleonis desperati in exspectata.

CAPVT XVI.

AGITVR DE DVORVM MONASTERIORVM, VNIVS DISCALCEATORUM, alterius Discalceatarum, eodem anno M.D.LXIX. Pastranæ erectorum fundatione.

A Toletana domo iam fundata dies decimus quintus agebatur, qui in vigiliam Pentecostes incidebat; illo porro interuallo temporis ediculæ concinnandæ, cancellis ferreis adaptandis, alijsque id genus operi-

operibus (quæ agenda erant plurima) perficiendis multum operæ impenderam: nam (sicuti antè commemoraui) anno propè toto in domo illa egimus. cùmque illis ipsis diebus, ob assiduam cum operis fabrilibus discursationem mirè defatigata essem; ecce, omnibus rebus iam confectis, cùm illo manè ad mensam communi in cænaculo prandij causa accumberē, mihi tanta subitò oborta est consolatio, atq; pax animi voluptas, vt omnia perfecta iã cernerem, nihilque amplius quod curandum esset, restaret, & mihi curis omnibus iam solutæ hisce Pentecostes ferijs, Domino paulo diutiùs vacare, eoque ad satietatem perfruiret, vt præ gaudij animo insidentis magnitudine omnis edendi appetitus quasi euanesceret. Non diu verò hæc consolatio durauit: nam mox hæc adesse nuntiatur missus à Principe Ebolensi, Roderici Gomij huius coniuge, puer. Ego ad illi loquendum abij: nuntiauit autem is, me à Domina sua euocari. Iam dudum enim ipsa & ego inter nos de Conuentu quodam Pastranæ erigendo egeramus, tametsi id non tam petendum existimarem. Valdè id mihi graue fuit; minimè enim conuentũ mihi videbatur, nec periculo vacare, monasterium nonnisi reditu & tantis cum aduersantium contradictionibus fundatũ deserere. statui illuc modo non proficisci, itaq; famulo significaui. Is excusationem meam minimè admittebat, quod Principem geram iam illo concessisse, idque ob hanc solã causam, diceret: eiq; me non obsequi, magnum eius probrum cederet. Nihilominus resoluere non poteram, proficisci: itaq; dixi me interim dum cibum sumeret ad Principem scripturam, & cum litteris meis illum abire posse. Erat is vir cumprimis honorabilis; &, quamuis graue ei esset me non comitari, auditis tamen rationibus meis visus est acquiescere.

Consolatio animi quã S. M. sensit.

Agitur de Conuentu Pastranæ erigendo.

Moniales, quæ iam nuperrimè primũ in Monasterium hoc venerant, nullatenus expedire censebant, vt domum illam tam citò deserem. itaque coram Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento supplex abieci, ea mihi inspirari petens, quæ, cum Principi perscriptacebeat, minimè offenderent. Illius enim fauor nobis tunc vtilis fore videbatur, quòd fratrum monasteria tunc primùm fundari inciperent; quæ Roderici Gomij, coniugis eius, qui magna apud Regem & valebat auctoritate, beneuolentiam & subsidium nos habere confiniebat: Verùm non satis memini, an illius tunc rei recordata sim. hoc scio, me ei displicere noluisse. Hæc agitanti mihi subitò à Domino dictum est, *illuc me conferre non negligerem, nam ob plura me illuc, quam ce fundationem, negotia euocari; quare regulam & constitutiones mecum* ego auditis, esto prægnantes ad non eundum rationes viderem, men ausa sum viæ me committere; sed, quod mihi huiusmodi

& perplexitatibus solenne est, Confessarij mei consilium mentemque inquirere statui. Vnde eum mox euocaui, nullatenus tamen ei quod in oratione intellexeram significans. Sic namq; melius mihi semper satisfit, & contenta maneo, Dominum rogans eos vt illuminare dignetur, iuxta id quod naturaliter quidem intelligere possunt; &, cum Maiestas illius, quid fieri vult, hoc illis tunc inspirare solet. Sæpiùs autem hoc mihi contigit, tã hac in re, quàm in alijs. Illi ergo visum, illuc me cõferrem; vnde etiam in viam me dare statui. Toleto itaque altero Pentecostes die discessi. Madritum verò transire nos oportuit, vbi vnà cum comitibus meis, in quodam Franciscanarum monasterio, apud DE Leonoram Mascueniam, quæ ipsum construxerat, & in eodem agebat, diuersata sum. Erat hæc infantiæ Regis nutrix, insignis Dei ancilla: apud quam & alijs hospita eram, dum, quibusdam negotijs exigentibus, illac me transire oportuit; semper autem eam mirè beneuolam & amicam experta sum. Hæc summopere se gaudere affirmabat, quòd tam oportuno tempore illuc veniissem, esse enim ibidem eremicolam, qui maximopere me adolesceret, sibique videri, vitæ rationem, quam tum ipse tum collegerius instituerent, cum regula nostra optimè conuenire & cõformem esse. Ego verò, quid duos duntaxat Monachos Discalceatos haberem, cogitare mecum cæpi, magnum quid facturam me, si efficere possem, vt hic illis sese aggregaret. Habitabat hic in domo, quam prædicta Eleonora illi consignarat, vnà cum socio suo, Ioanne à Miseria vulgò appellato, qui esto ætate iuuenis, insignis Dei famulus erat, rerumque terrenarum quàm maximè inscius. Vt verò Anachoreta ille me conuenit, narrauit mihi Romã se velle petere. Antequã autem vlterius in hac narratione progrediar, dicere statui quidquid de illo Patre, cui Mariani de S. Benedicto nomen erat, scio aut comperi. Erat hic genere Italus, Iuris Doctor, ingenio experientiaq; rerum præstans. Habitarat olim in Regina Poloniæ (cuius primarius fuerat æconomus) aula; cumq; à matrimonio ineundo semper abhorruisset, adhæc inter Equites Melitenses ac census esset, perpulit illum randẽ Dominus, vt, quò salutem suam melius operaretur, omnibus quæ possidebat, nuntium remitteret. Postquam verò multis cũ ærumnis conflixisset, & variè exagitatus esset, eò quòd cædi cuiusdam interfuisset, propterea quæ ad biennium in carcere aliquã cędis reus gemuisset; nollet tñ, vt quis Iuris cõsultus, aut alius quisliber sui patrocinũ susciperet, sed Deo eiusq; iustitiæ causę suę æquitatẽ cõmitteret, esto etiã testes aduersus ipsũ iureiurãdo affirmarẽt, se ab illo ad cædem patrãdã vocatos & cõductos esse: factũ est, vt (quẽadmodũ duobus senibus S. Susannæ delatoribus contigit) dũ à iudice seorsim & absentẽ disiuncti interrogarentur, vbinã fuisset cũ hãc illis cædẽ pẽciperet,

Marianus de S. Benedicto Discalceatis accedit, eius elogium.

peret, vnus responderit lecto eum tũc insedisse; alius verò, per fere[illegible] prospexisse. Tandẽ vero cõfessi sunt, se ipsũ supplantare conatos, ac[illegible] sum aduersus ipsum testimoniũ dixisse. Ipse verò multo se illorũ [illegible] rationẽ, ne à Iudice falsa testimonia damnarentur, auro redemisse [illegible] affirmauit; ad hæc illũ ipsum, qui hanc illi litem intẽtabat, suas in [illegible] postea incidisse, ac sibi potestatẽ fuisse in illius acta inquirẽdi; atq; [illegible] ob causã omni se, qua potuerat ope ac dispendio elaborasse, ne quo[illegible] propterea damnũ pateretur. Ob has aliasq; virtutes (est enim vir [illegible] castus, & mundus, & ab omni cũ feminis cõsortio valdè alienus) [illegible] dubiè apud Dominũ promeritus est, lucẽ ab eo impetrare, cognoscen[illegible] di quanta rerum mundanarum esset vanitas, quò sese ab illis expe[illegible] Vnde secũ cogitare cæpit, cuinã potissimùm Religioso Ordini [illegible] caret; quare singulos eorũ examinans & conferens, in omnibus pro[illegible] ditione status sui ac naturæ (vt mihi ipse dixit) quoddã q; displiceret, [illegible] uenire debebat. Intelligens autem, haud procul Hispali, in solitudi[illegible] quã Tardoniã dicunt, eremicolas quosdam, Superiore ac directo[illegible] Matthæo, egregiæ sanctitatis viro, simul agere, illis sese aggregauit. [illegible] singuli suũ habebãt tuguriũ sequestratũ ab alijs, officiũ verò diuinũ [illegible] recitabant, sed quoddã, in quo ad sacra audienda conueniebãt oẽs, [illegible] bebãt oratoriũ: nullos quoq; habebant reditus, ac ne quidẽ eleemo[illegible] nis viuere volebãt, vnde etiã oblatas nõ admittebant; sed labore [illegible] suarum quisq; sibi victũ cõparabat, quẽ etiã priuatim soli sumebant, [illegible] que satis tenuem. Hæc ego audiẽs, primorum patrum nostrorũ [illegible] normã viuẽdi repręsentare hi mihi videbãtur. Hoc porro ille ritu, [illegible] niũ vixit: at, quoniã omne Anachoretarũ genus alicui Religiosæ [illegible] sese subdere, sacrosanctæ Triẽdtinæ Synodi auctoritate iubebatur. [illegible] mã petere cõstituerat, eius, quam hactenus ipse & socij duxerant [illegible] prosequendæ facultatem à Suprema Sede petiturus. & hoc in pro[illegible] sito versabatur tum, cum primùm ipsum cõueni. Postquam ergo [illegible] viuendi formulã is mihi indicasset, primigeniã nostrã regulã vicissim [illegible] ipsa legendã dedi, tanto sine labore vniuersa hæc ipsũ seruare posse [illegible] rens; cùm eadẽ esset viuendi vtrorumque ratio, præsertim quòd labo[illegible] manuum victitare (erga quẽ ipse plurimùm afficiebatur, mundũ [illegible] rerum concupiscentia corruptũ esse, & hanc ipsam in causa esse [illegible] ligiosi passim apud mundanos vilescerent) nobis quoque solet [illegible] fet. Cùm eiusdem sentẽtiæ cum ipso quoad hoc & opinionis esset [illegible] tim quoad hoc, vti & reliqua omnia, conuenimus; quare, cum ipsi [illegible] suadere diuersimodè conarer, quantum hoc in habitu Deo præstare [illegible] sequiũ posset, hac sese nocte de illo dixit deliberaturum. Iam tum [illegible] huc penẽ propendere videbam; & hoc deinum esse intelligebam [illegible]

in oratione à Domino didiceram, scilicet ad longè plura quàm ad monasterij Monialium fundationē, me abire. Summæ mihi id consolationi fuit, quòd in maximū Domini obsequiū cessurū mihi videretur, si is ordini nostro nomen daret. Maiestas eius, qui idipsū volebat, illa nocte ita illum permouit, vt postridie iam planè resolutus, & non parum mitatus, quòd se tam citò, & præsertim per mulierem (quod & modò subinde mihi dicere solet) mutatū cerneret, tāq̄ si ipsa sola in causa fuisset, & nō potiùs Dñs, qui corda hominū im̄utare potest, ad se me euocauerit.

Magna sanè eius sunt iudicia, vti apparet ex eo quod, cum tot annis ipse apud se deliberasset, nesciens cui sese religioni potissimùm applicaret (nam illa in qua ipse tum agebat, religio propriè non erat; quòd vota ibi non emitterent, nec aliquid quod obligationem includeret, obseruarent, excepto duntaxat, quòd ibi à populo sequestrati agerent) tam citò tamen Dominus illum emouerit, eique declararit, quantum hoc hoc instatu ipsi seruiturus esset, Maiestatemq; illius opera eius opus habere ad promouendū id ꝙ iam cæptū erat. & certè egregiam is huc à parte sua operam contulit; hactenus enim eius causa ingentes & plurimos labores subiit, quin & adhuc subiturus est, vsq; dum res ipsa confecta sit, vt potest è magnis obloquiis & cōtradictionibus, quibus primigenia hæc regula modò oppugnatur & exagitatur, intelligi: quòd ob naturę dotes, ingenium, vitæq; sanctimoniam, magna apud plurimos, qui nobis fauent & nostra tuentur, auctoritate polleat. Narrauit is ergo mihi Rodericum Gomium Pastranæ (qui is ipse erat locus, ad quem iam proficiscebar) commodum sibi olim locum dedisse, in quo suis anachoteris sedem figeret; se verò Ordini huic illum attribuere, in eoq; illius habitum velle assumere. Ego ingentes ei propterea gratias ei, Dominumq; ex toto corde laudaui; nam, cum duorum erigendorum conuentuum à R.P.N. Generali facultatem impetrassem, hactenus tamen nonnisi vnus fundatus erat. Quare iam inde ex hoc loco, per litteras à duobus P. Prouincialibus, eo videlicet qui modò eo munere fungebatur, & eo qui nuperrimè functus erat, ad hoc faciendum facultatem petij (bona enim illorum sine venia fieri non poterat) simul & ad Episcopum Abulensem, Aluarum Mendosum, qui nobis mirificè fauebat, scripsi, vt auctoritate sua ad hanc facultatem concedendam ipsos permoueret. Placuit autem Deo, vt hi in illa concedenda sese haud difficiles præbuerint; forsan quod ipsis videretur, quia locus hic adeo dissitus esset, parum inde sibi suisq́ue sequi posse dispendium. Mox ergo vt Prouincialium facultatem obtinuissem, Marianus se nostris accessuram, mihi spopondit: itaq; magno cū gaudio, iter quod cæperam, perficere aggressa sum. Pastranā vt appuli, inueni Rodericū Gomiū Principē, eius-

Dei occultæ iudicia.

Pastranēsis cœnobij initia.

eiusque coniugem, qui me amicè beneuoleque excepere, & secretum nobis à reliqua familia conclaue attribuerunt, in quo opinato diutius hæsimus. Domus enim, quã Principissa nobis assignarat, peranguista erat; hinc multas ipsa eius partes demoliri, non tamen muros aut parietes, easq; nouas instaurari iussit. Trimestri & amplius Pastranæ immorata, esto non sine magnis difficultatibus, quòd tales mihi Primas ipsa proponeret cõditiones, quæ à religione & instituto nostro adeò dũ alienę erant, itaq; malui re infecta Toletũ reuerti, quàm in illas consentire. At ipse Princeps Gomins, sua, qua plurimùm pollebat prudentia, quique rationis ductum sequebatur, tantum apud vxorem effecit vt ipsa iam mitiùs se gereret, ego quoque à parte mea in nonnullis obsecundaui: quòd ibi fratribus, quàm Monialibus, erigi conuentum mallem, sciens quantopere id importaret, vti postea compertum est. Hocipso tempore Pastranam venere Marianus, eiusque socius, Villa inquam eremicolæ, quorum suprà memini) & acceptis iam litteris facultatis Prouincialium, Principibus illis visum est locum illum desertum, quem ei in Anachoretarum habitationem aliàs concesserant, in fratrum Discalceatorum vsum conuertere. Cumque P. F. Antonius de Iesu, qui primus fuit, & Manzeræ adhuc agebat, euocassem vt Conuentus initia poneret; ipsa interea vestes illis & cappas parari, & quidquid poteram faciebam, vt illi quàm citissimè habitum assumerent.

Hocipso tempore plures Metinensi è Conuentu Moniales euocaueram, neque enim plures quàm duas mecum duxeram. Agebat ibi Metinæ quidam Carmelita satis prouectæ ætatis, qui etsi iuuenis non esset, sed senior, egregius tamen extra erat concionator, F. Balthasar de Iesu vocitatus: qui cognito recens hoc Pastranæ domicilium fundari, vnà cum Monialibus euocatis huc appulit, cum intentione Discalceatis sese aggregandi, vti etiam, postquam venit, reipsa fecit. quod ipse mihi significasset, Domino summas egi gratias. Hic porro Marianus eiusque socium sacra veste induit, sed ea qua fratres ministrantes vti tur. etenim P. Marianus Sacerdotio destinari nolebat, sed ea ordinis intentione ingrediebatur, vt omnium esset minor; neque aliud quam lis ab eo rationibus impetrare poteram: at postea, R. P. Generali annuente iussu, sacris se ordinibus initiari passus est.

Balthasar de Iesu fit Discalceatus.

Vtroque ergo monasterio fundato, cum P. Antonius de Iesu aduenisset, tales mox in Ordinem Nouitij cooptati sunt, vt de illorum nullis postea quædã dictura sim, simul & hi Dño valdè sincerè & [illegible] seruire cæpere, sicuti (si ei placuerit) describet, qui melius me id præstare poterit: ad hoc enim, vt verum fatear, nimis quàm inepta & impera sum.

Quod verò ad Monialium cœnobium spectat; ipsum cum singulari Principum benevolentia propensioneq; ibidem erectum est; ipsa porro Principissa non cessabat illas omnimodis curare, atque omnem no-bis benevolentiam ostendere, beneq; identidem nos habebat, quoad-viuebat Princeps Gomius ex hac vita decederet: tunc quippe ipsa, aut diabolica tentatione premẽte, aut forsitan Deo permittẽte (Maiestas illius tationẽ nouit) præcipiti doloris passione, ob mortẽ illius conce-pta, Monialis illic esse voluit, & habitũ suscepit. at, quòd dolere nimiũ quantum premeretur, hinc ingens illa nostra solitudo & clausura, cui minimè assueuerat, illi placere aut ad gustum esse non poterant; quòd autem per Sacrosanctum Concilium Tridentinum, omnes quas quidẽ ipsa desiderabat, concedere ei libertates Præpositavertaretur, hinc ita, tum ab ipsa, tum à reliquis alienari cæpit, vt etiam, postquam habitum monasticum exuisset, & domi suæ iam ageret, identidem ipsis mo-lestiam exhiberet, & ab ipsis dissideret. Vnde miseræ Religiosæ tan-tum ab ipsa inquietudinis patiebantur, vt quibuscumque modis potui, efficere conata sim (Superiores id quàm maximè rogando) vt monaste-rium inde auferretur, & id Segobiã (vti postea cõmemorabitur) quo ipsi concedebant, transferretur, omnibus quę Principis liberalitate accepe-rant, Pastranæ relictis, quin & aliquot Moniales, quas ipsa Princeps si-ne vlla prorsus dote admitti rogasset, secum ducendo. Lectos vero, & reliquas; quas hæ ipsæ Moniales adduxerant, reculas & minutias inde auexere; non sine magno incolarum loci dolore & amaritudine, meo autem summo cum gaudio, quòd illas iam quiete optata frui viderem. etenim mihi notissimum erat, nullam ipsas, vt alienatior ab ipsis Princi-pilla fieret, & stomacharetur causam dedisse; quin imò interim dũ inter eas in veste Religiosa ageret, non secus ei seruiisse, quàm ante eam sum-ptam. vnde patet, eam solam, quam dixi alienationis causam fuisse, nec non nimium, quem ob mariti mortem ipsamet conceperat, dolorem. Omnis verò causa (vti quidem postea intelligere fuit) cuidam illius an-cillę, quam secũ duxerat, ascribenda est. Summa, Dominus, qui ipsum permittebat, videre debebat hoc huic loco monasterium minimè con-uenire: magna quippe & alta eius sunt iudicia, & longè alia atq; omnis ingenij nostri perspicacitas intelligere potest: ego vero, solo meo nixa, numquam id facere ausa fuissem, sed virorum tum doctrina, tum san-ctimonia excellentium in hoc iudicium sum secuta.

Principissa fit discalcea-ta sed Ordi-nem egressa aduersariã se exhibet.

Monasteriũ Pastranense dissoluitur.

CAPVT XVII.

DE MONASTERII SALMANTICENSIS à S. IOSEPHO DE-*nominati, & anno M.D.LXX. erecti, fundatione: simul & monita quædam non contemnenda in vsum Præpositarum traduntur.*

Salmantini cœnobij initia.

HIsce duabus fundationibus iam peractis, Toletum mox redij, ubi etiam ad aliquot menses hæsi, quoadusque ea quam dixi, domus coëmeretur, & omnia disposita essent. His ergo dum incumbo, Collegij Societatis Iesu Salmanticensis Rector mihi scripsit, operæ pretium facturam me, si de conuentu quodam Ordinis huius ibidem erigendo cogitarem: ad quod faciendum multis etiam me est rationibus cohortatus. Etsi verò (quòd opidum id non vsque adeò opulentum foret) monasterio sine vllis stabilibus reditibus ibi fundando animum [illegible] pridem auocassem; attamen, alia ex parte considerans, Abulam nō minus pauperem esse, nec tamen quid vmquam ibi nostris defuisse (neque enim Deum credo defuturū illis qui ei sincere seruient) statui tandem ipsa mecum, illuc Coloniam quamdam ducere; præsertim cum pauca opus habeamus, vtpote tenuiter victitantes, adhæc numero paucissimus, denique manuum nostrarum labore, vt possumus, nos sustentemus.

Toleto ergo Abulam profecta, iam inde ex eo loco Episcopi, qui tum quidem Salmanticæ præsidebat, facultatem impetrare studui, quòd eum P. Rector multa de ordinis huius instituto, quisque inde Deum honos redundaturus esset, coram edocuisset, haud difficulter eam concessit. Porro iam mihi rem constitutam videre, iam monasterium fundatum, Ordinarij impetrata facultate (prout quidem id tum mihi facile apparebat) videbar. vnde quamprimum domum conducere studui, quam domicellæ cuiusdam, mihi notissimæ, adminiculo [illegible] inueni; etsi non sine difficultate, tum quòd appellerem extra tempus quo domus elocari solebant, tum quòd eadem ab Academicis non nullis incoleretur; qui tñ inde se egressuros spopondere, cum qui eam incolerent, appulissent. Nō sciebant illi, cui illa vsui destinaretur: hoc [illegible] que ipsa quam maximè curabam, ne antè quàm adieretur possessio, [illegible] vlli innotescerent. Iam tum quippe per experientiam noui, qua [illegible] contentione elaboret, vt horum monasteriorum vnius erectionem impediat; esto, adhoc impediendum. nullam ei sub initium Dominus potestatem concesserit. ꝙ ipsum omnimodis fundari & exigi vellet. Verò postea tot obortæ sunt contradictiones, & tot molestias nos pati oportuit, vt ne quidem modò dum hæc scribo, (esto iam aliquot ab eius fundatione elapsi sint anni) res penit⁹ peracta sit, & illæ euinci potuerint

vnde mihi persuadeo, insigne in illo Domino obsequium præstari, cum diabolus id nulla ratione ferre queat.

In eo fundãdo quæ fuerint contra dictiones.

Impetrata ergo iam facultate, & domo iam habita, sola Dei nixa misericordia (quòd illo in loco neminem qui me aliqua in re iuuaret, haberem, cum tamen multis ad domum illam instaurandam mihi opus esset) illuc vna solum cum comite (quò occultius res perageretur, quod certe longè tenebam satius ac consultius, quam multas mecum comites assumere, quoadusque perfecta caperetur possessio: quippe memineram & sciebam, quomodo in Metinensi fundatione mihi res successisset, in qua multas me subire difficultates & tribulationes oportuit: si quod enim obstaculum & difficultas oriatur, hoc me solam subire malo, ea qua certe carere socia minimè poteram) profecta sum. Pridie ergo festi omniũ Sanctorum vrbem ingressæ sumus, cum nocte præcedente, potissima itineris parte, summam frigoris brumalis inclementiam passæ essemus, & satis incommodè dormissemus, ego porro non recta valetudine vterer.

S. Matris in proficiscẽdo incõmoda.

Non commemoro, in harum fundationum descriptione, ingentes viarum labores & difficultates, quas subinde ob frigus, æstum, & niuẽ me subire oportuit. contigit quippe subinde, per integrum diẽ sine cessatione ningere; subinde, me à via aberrare, alias magnis cum in commodis & febribus per viam luctari: nam ordinarium mihi est (Deo laus) imbecilliori, vti valetudine; sed, ad oculum video; Dominum mihi robur & conatum ad magna suppeditasse. Nonnunquam enim fiebat, vt, cùm alicuius cænobii fundandi occasio sese obtulisset, tantis tormentis & morbis oppressa essem, vt non parum affligerer; adeo, vt nequidem in cella manere posse mihi viderer, quin in lecto iacerem; vnde, ad Dominum conuersa, apud Maiestatem illius expostulabam, dicens, quomodo me facere vellet id quod exequi nullatenus poteram? Cæterùm Maiestas illius deinde (etsi non sine labore) mihi vires suppeditabat: adeò vt per feruorem, nec non anxiam solicitudinem, quam ipse mihi indebat, meiipsius viderer oblita. Certè quantum quidem iam recordor, numquam ob aliquarum difficultatum metum, vllam fundationem omisi; esto magnã in proficiscendo, (præsertim si locus satis dissitus esset) repugnantiam & contra dictionem sentirẽ; Verũ cum me iam in viam dare cæpissem, ipsa mihi quam breuissima & nihil esse videbatur, præsertim videnti cuiusnã illa nomine susciperetur, considerãtique fore vt illa in domo Dominus laudaretur, & sanctissimum Sacramentum poneretur. Etenim singularis cuiusdam mihi consolationis esto occasio, iam vnum templum amplius videre, dum in mentẽ reuoco, quã multa hæretici passim templa deiiciant & euertant. Nescio

sanè quem timeri laborem oporteat, quantumuis magnum, si adhi-
mensum, quod inde in Christianum orbem resultat bonum, respe-
habeatur: etenim magna nobis esse deberet consolatio, (quamquam
multi ad hoc non reflectamus) quòd in multis locis Dominus noster
Iesus Christus verus Deus & homo in sanctissimo altaris Sacramento
(vti reuera est) præsens adsit. Certè, sic quoque sæpè magnam in cho-
cõsolationé in meipsa sentio, cùm animas illas tam puras & mundas
Dei laudibus de cantandis occupatas video. Et enim hoc multos
bus nemo non potest colligere, cùm quòd eas in obediendo pro-
ptissimas, tum in arctissima hac clausura & solitudine mirè hilares
deat, &, si qua se mortificationis exercendæ offerat occasio, ea
ximopere gaudentes: quin &, vbi maiorem Dominus Prior
ad in hisce eas rebus exercitandas gratiam concedit, ibi maior
rum apparet alacritas & gaudium. Vnde fit, vt magis sese lassent, de
fatigent Præpositæ in illis exercendis, quàm ipsę in obediendo. Ser-
enim noua ipsis mortificationis exercendæ oriuntur desideria & vo-
tates.

Gaudet ob templorum erectiones.

Quædã Priorissis monita præscribuntur.

Esto id longè sit extra propositum & narrationem fundatio-
qua loqui cæpi futurum, quædam tamen hic mihi circa materiam m
tificationis occurrentia, referre volo: forsitan, carissimæ, prioriss
sui esse poterunt; quæ ne mihi fortè per obliuionem excidant, in
dẽ scripto volo cõmittere. Sicut enim varia sunt in Superioribus
ta & virtutes, ita & hæ suas per earum viam conducere Monial
lunt. Quæ enim sensus ac voluntatem bene mortificata habet
rissa, huic facile videbitur, quidquid ad voluntatem edomandam
tificandamque alijs imperabit, sicuti id ipsi facile foret; imò fortè
ei etiam difficillimum esset. Hoc ergo spectare nos imprimis op
vt id quod nobis asperum ac difficile foret, id alijs numquam
mus. Discretio quippe permagni est ad bene gubernandum a
dum momenti, & huiusmodi in rebus cũptimis necessaria, & præ
rem, plusquàm in alijs omnibus (eò quòd maior subditarum, i
ad interiora, quàm exteriora earum, habenda ratio sit. Aliæ verò
sitæ sunt; quæ quòd plenę sunt spiritu, vellẽt suas assiduè orare
Adeò vt certum sit, Dominum varias habere vias, per quas suos
cat, sed norent Præpositæ, ideo eas hicà me non describi vt illa
arridentem eligant, sed vt per regulam ac constitutionum suarum
suas conducant, esto ipsæ aliud quid facere connitantur, at
lent.

Discretionis virtus superioribus cũprimis necessaria.

Incidi aliàs in quodam horum monasteriorum in Priorissa
quòd pœnitentiarum & austeritatum esset studiosa & amica, pe

sens omnes viam conducebat. vnde quodam tempore factum est, vt illa duce omnes Moniales per spatium quo septem Psalmi Pœnitentiales & orationes aliquot recitari possent, sese flagellarent: & alia id genus inueritatum exercitia vsurparent. Ita quoque fit, vt, si Priorissa in oratione absorpta sit (esto etiam extra tempus orationis, sed post dictas Matutinas nocturnas) totus quoq; Conuentus absorptus sit, dùm tamen multo satius foret, vt cubitum concederent. Si verò mortificationis illa studiosa sit, omnia eodem rapiantur commoueantur necesse est: & hæc B. Virginis ouiculæ, ad instar agnellorum, verbum ad hæc nullum dicent. quod profectò non mediocrem in me excitat deuotionem, nec non confusionem, subinde quoque sat magnam tentationem; etenim sorores, quòd planè in Deum absorptę sint, id minimè intelligunt. Atego saluti & valetudini illarum timeo, & vellem implerent & seruarent regulam suam, quam vt seruent satis habebunt quod agant: cetera verò omnia magna cum suauitate peragerentur; præsertim illa quæ ad mortificationem spectant, quod sanè permagni est momenti. Vnde per amorem Domini nostri Iesu Christi Præpositas obsecro, vt ad hoc reflectant & aduertant: hisce enim in rebus discretione vti permagni refert, & eas vniuscuiusque talenta ac dotes perspectas habere: in quo notando si negligentes fuerint, & non seriæ, adeò non illis non proderunt, vt magnopere potius sint ob futuræ, & non parum inquietudinis animabus ipsarum allaturæ. Considerent proinde, mortificationis exercitia non esse obligationis, néue necessaria, vt per hæc ad libertatem quamdam & summam perfectionem anima perueniat: neque ea etiam breuissimo tempore fieri: sed singulas, pro talenti intellectus & spiritus, quod à Deo accepere, ratione nonnisi paulatim, se iuuare debere. Existimabunt fortasse, nullo ad hoc intellectu ingenioque opus esse: sed decipiuntur inuenire enim erit tales quæ priusquam ipsam perfectionem, nec non regulæ nostræ spiritum, intelligát, sat diu laborent, & forsitan erunt hæ, postea alijs sanctiores: nescient enim, quando conueniat sese excusare, aut quando non, & alias id genus minutias: quas si scirent & intelligerent, forsitan facili negotio exequerentur; neque etiam eas possunt vllo modo intelligere, imò verò, quod longè deterius, ne quidem ad perfectionem spectare hæ illis videntur.

Priorissa indiscreta cõducunt suas per viam quæ ipsæ incedunt.

In quodam horum monasteriorum agit Monialis, inter cæteras Dei ancillas, quæ in ipsis agunt, satis eminens, &, quantum ipsa conijcere possum, magni spiritus & gratiarum, quas Maiestas ipsius ei præstat, pœnitentiæ quoque & humilitatis magnas, quæ tamen quædam, quæ

in Constitutionibus præscribuntur, nequaquam intelligit; hinc ea pas & delicta in Capitulo fateri & accusare, exiguæ charitatis signu esse censet; atque, quomodo fieri posset, vt sorores ipsa sua cuius rei insimularet? & alia istiusmodi, quorum nonnulla de quib dam sororibus, insignibus ac feruentibus Dei ancillis, quasque alio rebus multum præcellere video illis, quæ ipsum optimè intelligu referre possem.

Nec est quòd Præposita sibi persuadeat, statim se animas suar perspectas habere posse; soli Deo hoc relinquat, qui solus est qui i telligere potest: Sed vnamquamq; ea conducere via comitatur, q Maiestas illius ipsam conducit, dummodo in obedientia, & rebu Regulam & Constitutiones essentialiter spectantibus aperte nata pingat. Virgo illa, quæ se ab vndecim Virginum millibus dum mar tium obirent subduxit, non propterea desijt Sancta & Martyr esse forsitan, plura quã aliæ est passa, dũ se postea sola vltro Martyrio obt

Iam, vt ad cœptum de mortificatione sermonem redeamus, qu cipit, verbi gratia, Moniali cuipiam Præposita aliquid quò illam hoc mortificet; quod licet in se perexiguum sit, illius tamen respectu tit graue: & esto ipsum etiam exequatur, ita tamen inquietam & tu tata manebit, satius vt fuisset, id ei minimè præceptum fuisse. Vbi

Nonviolen ter quis ad perfectionẽ ducendus sit.

cilè videre est, Præpositam sedulò aduertere debere, non sibi viol esse in illa Moniali ad perfectionẽ ducenda procedendũ, sed dissi landum, & sensim, quoadusq; Dominus in illa operetur, procedat Quod enim ad illius profectum procurandum fit (hæc enim imp ctio ni foret, valde bona Religiosa esset) ad illã inquietandam, & tum illius affligendum (quod certè perquam graue est & durum dere non debet: etenim cùm alias socias ita facientes videbit, pat etiam faciet quod ipsæ, vti de facto in pluribus vidimus contigis minùs, nihilominus, esto hac virtute careat, saluabitur. Non quamdam de harum numero: quæ licet tota vita sua admodũ re

Cum imperfectione aliqua acquiri potest salus.

& sanctè vixerit, & iam ab hinc multis annis diuersa, eaq; exim mino præstiterit obsequia: sæpè tamen imperfectiones quasdam b tus in se experitur, quas nullatenus in se vincere & superare pot quo etiam ipsa apud me subinde amarissimè expostulat, & ipsum agnoscit. Crediderim sanè Deum in has illam defectus cadere p

Mortificationes magnæ subinde feruntur, & non minores.

sisse (sine peccato tamen: neque enim in illis vllum est) vt ei humiliet, simul & occasionẽ habeat agnoscendi non esse se per perfectam. Ita fiet, vt nõnullæ magnas, & sensibiles valdè mortifi nes æquo animo sint accepturæ, & quo eæ sensibiliores erunt, sint futuræ acceptiores (quòd iã tum Dominus vires illis in anim

[illegible] ad voluntatē suam resignandā dederit:) alias verò, ac paruas quidē minimè latura sint; perinde ac si puerulo quis duas frumenti mensuras maiores ferendas imponeret, qui non solùm eas non ferret, sed se ipse fœderet, & sub onere fatiscens in terrā cōcideret. Quamobrem ignoscite mihi, carissimæ (Præpositas alloquor) si æquo sim lōgior: quæ enim ab quibusdā aliquādo obseruaui, cur ita in his diffusa sim, in causa sunt.

Alterius quoque rei, quæ non parui momenti est, vos commonere volo: mirum ne quid vnquam, esto vel ad obedientiæ periculum faciendum fiat, cuipiam præcipiatis, quod executioni mandatum, peccatum sit, ne quidem veniale: imò mihi constat, quædam iussa peccata mortalia futura fuisse, si ipsa opere adimpleta fuissent. ipsæ quidem subditæ per innocentiam suam forsitan saluatæ fuissent, at non ipsa Prioris: nihil quippe ipsis iniungitur, quod non statim opere ipso exequantur. Audientes enim & legentes, quid sancti Patres in eremo fecerint, eorumque stupenda obedientiæ exempla, omnia credunt esse bona, beneq; fieri, quidquid demum ipsis faciendū mandatur; saltem, si illa opere & reipsa exequi, bonum esse arbitrantur. Norint item oportet ipsæ subditæ, ꝙ peccatū mortale foret nō mandatum, nō posse se id facere cùm iam ipsum à Præposita mandatur, pręterquā si iuberet illa aut sacrum non audire, aut præscripta ab Ecclesia ieiunia omittere, aut alia huiusmodi: posset enim Præposita sufficientes rationes ad ipsas ab hisce eximendas habere: vt, verbi gratia, si malè valeant. At alia ex arbitrantia facere, vti sese in puteū pręcipitē dare, & alia id genus, semper malum est. nulla quippe persuadere sibi debet, aut putare, Deū miracula modò facturum, vti olim cum priscis sanctis faciebat. Occasiones variæ non desunt, in quibus perfecta exerceri obedientia possit: adeoq; probo quidquid cum hisce peccandi periculis coniunctū non esse. Cùm Monialis quædam, in Conuentu Malagonensi, sese flagellandi copiam sibi à Præposita fieri peteret: hæc ei (fortasse quòd aliæ idem petijssent) ait, *Relinquas me in pace.* cumque Monialis importunius idem peteret, ait hæc, descenderet ad ambulandum, seque sineret. Vnde ipsa magna cum simplicitate, ad aliquot horas ambulatum abijt: donec de Monialibus quædam ei diceret, cur ita deambularet: aut quid simile. Cui ipsa, id sibi à Superiore iniunctum fuisse ait. Interim cum signum ad Matutinas daretur, & Præposita peteret, cur ad eas non abiret, audiuit ex illa absentiæ causam.

Nihil vnquā iniungendū quod peccatū sit.

Exemplum obedientiæ cæcæ & simplicis.

Quamobrem (vti iam antè commonui) cautè circumspecteque Præpositas procedere oportet cum animabus illis, quas iā re ipsa didicere, iā esse ad obediendū prōptas, & aduertere quid agāt. Alia quędā Monialis Præpositæ ingētē ostēdit vermē, quā is insignis esset, videret, dicēs.

Item aliud.

cui cùm Præposita per iocum dixisset, *Comede ergo illum*: Abijt, eumque optimè in sartagine frixit. rogantiq; coquæ, cur sic illum frigeret, respondit illa, *Vt illam edam*. & reuera edere volebat, inscia, nec reflectens. Priorissa: itaque sibi valetudinique sua permultum nocere potuisse, quidem summopere gaudeo, quòd in obedientia potiùs per excessum videam peccari: etenim singulari quodam modo erga hanc virtutem afficior. vnde quidquid potui, efficere per meipsa conata sum, vt illam ipsa magni faciant & in pretio habeant; at parum certè id profuisset, nisi Dominus, per magnam misericordiam suam, gratiam à parte sua addisset, vt omnes in genere erga illam afficerentur. Maiestas pro illius illam valdè adaugere & perficere, vt semper crescat, dignetur.

CAPVT XVIII.

COEPTAM DE FVNDATIONE CONVENTVS SALMANTINI, S. Iosepho dedicati narrationem prosequitur.

Suas S. M. cum viris doctis agere & communicare vult.

MVltum certè à proposito meo deflexi: quando enim aliquid incurrit, quod me Dominus per experientiam discere & [illegible] voluit, non possum illius non mentionem facere: fieri quippe potest, id quod bonum esse existimo, de facto bonum etiam sit. Semper [illegible] videre, carissimæ, viros doctos & peritos vt consulatis: illorum [illegible] adminiculo perfectionis viam cum discretione & veritate [illegible] Præpositas proinde necesse est, si rite & prout oportet, officio [illegible] gi velint, confiteri viris litteratis: sin minùs, sæpè grauissimè [illegible] ratæ errores sanctitatem & virtutem esse: simul & operam dare, [illegible] niales suæ Confessarijs doctis ac peritis confiteantur.

Pridie ergo festi omnium sanctorum, eo quo antè dictum [illegible] no, sub prandium Salmanticam ingressæ sumus. & è diuersorio [illegible] euocaui Nicolaum Gutierrium, insignem Dei famulum (quem [illegible] quam duxerat ratione, insignem suis in laboribus & ærumnis, quas [illegible] ierat plurimos: etenim summa olim in prosperitate vixerat, & [illegible] mam inopiam redactus deinde fuit: quam non minori animi [illegible] quitate, quàm aliàs opulentiam: animi pacem & gaudium [illegible] Maiestate acceperat:) cui in mandatis dederam, vt è domo [illegible] inquilini vti emigrarent curaret. Hic porro huic fundationi [illegible] dæ pòst seriò gnauiterque incubuit, idque magna cum deuotione animi promptitudine. Vt autem is ad me venit, narrauit domum [illegible] dum vacare; neque enim se ab academicis impetrare potuisse, [illegible]

discederent. Illi ergo dixi permultum referre, eam quantocyus nobiscum reddi, antequam per vrbem me appulisse innotesceret: semper etenim metuebam (vti suprà retuli) ne quod aliunde superueniret impedimentum. Adijt ergo proprietarium & domus dominum, itaq; apud eum rem gessit, vt illa vespera, penè dum tenebresceret, studiosi inde emigrarent. Ad illam ergo transimus. Illa autem fuit prima, quã sacr. Sanctissimi Sacramenti illatione fundaui: nisi enim illud inferretur, plenam mihi domus possessionem adire non videbar: at iam tam dixeram, parum id referre; quod certè maximæ mihi consolationi fuit. Etenim Academici illi, quibus pro more est, non esse nitidos, totum domum ita sordidam, & inquinatam reliquere, vt in illa emundanda non parum ea nocte sudauerimus. Postridiè manè in ea sacrorum sunt celebratæ primitiæ; quando & ipsa plures huc Moniales, quæ Medina venire debebant, euocaui. Nocte ergo; festum Sanctorũ omnium sequente, ego & socia solæ in domo mansimus. Porrò cùm timoris, quem socia mea, Maria scilicet de S. Sacramento, ætate maior, & insignis Dei ancilla, tum habebat, iam recordor, non possum non ridere. Quod enim Domus esset vasta, & satis hinc inde dissoluta, multas quoque haberet intermedias vacuitates, identidem illius animo & cogitationi recurrebat, fieri posse, vt è studiosis illis, quod inuiti domum illam deserere coacti essent, aliquis clàm & in abdito delitesceret. facile quidem id ipsis fuisset, quod locus hic ad hoc satis esset commodus: sed ipsæ nos intra conclaue quoddam abdidimus, palea inuecta constratum: hanc namque primam in fundandas domos suppellectilem inuehere pro more habeo; hanc enim habentes, in ipsa dormiebamus; illa verò nocte duas insuper habebamus lodices, mutuo acceptas. Postridie Religiosæ quædam vicinæ (quibus tamen verebamur, ne nostra vicinitas oneri & molestiæ esset) necessariam aliunde venturis Sodalibus supellectilem, quin etiam cibum magna benignitatis significatione subministrarunt. ductæ sunt illæ, à S. Elisabetha, & toto illo; quo in vicinia illarũ habitauimus tempore, summa earum in nos eluxit munificentia & obsequia. Vt verò comes mea conclaui illo se oeclusam vidit, timere quidem aliquantulũ, quoad studiosorum terricula, desijt; attamen circumspicere pauida hinc & illinc cæpit. Et certè, diabolus se hic immiscere debebat, quædam illius animo & cogitationi pericula obiiciens, vt sic per eam me inquietaret: quod enim animi deliquio & languori obnoxia sim, quàm minimum, ad illud mihi adferendum, satis esse solent. Percunctor ergo, ecquid identidem respectaret, cùm nemo illucintrare posset. Tum illa: *Agitabam animo, Mater, ecquid, si hoc me*

Salmantini canobii inuitia.

Inquietudo cuiusdam Monialis causante diabolo.

loco emori contingeret, sola ipsa hic ageres. id enim si fieret, mihi grauius perquam durum foret. Hæc me responsio cogitabundam & suspensam nonnihil reddidit, & aliquem etiam timorem iniecit. Etsi enim exanguia corpora nullum timorem mihi incutiant, aliquem tamen cordis languorem & imbecillitatem semper mihi causantur, etiam tum cum sola non sum. Huc accedebat, quod in omnibus tota ciuitate templis lugubris campanis excitaretur sonus, quod (vti dixi) postridie fidelium defunctorum ageretur commemoratio: ergo dæmon hanc occasionem arripuit ad nos per inania hæc terriculamenta magis consternandas, videns namque sese non timeri, alias timoris inijciendi occasiones & anfractus quærit. Comiti ergo dixi, *Hoc vbi euenerit, carissima, tum demum, quid facto opus mihi sit, deliberabo; at in præsens sine me obsecro, dormire.* Quod autem duabus superioribus noctibus satis male dormissemus, somnus mox nobis obrepens metum omnem discussit. Postridiè verò appulere nouæ illæ Moniales, quarum aduentus quietas nos reddidit ac securas.

Triennio propè toto illo in loco Monasterium fuit (imò nescio, an non etiam quadriennio) vt vix quisquam illius recordaretur, nec mentionem faceret: Iniunctum quippe mox mihi fuit, inde ad primum meum Abulense monasterium ab Incarnatione dictum reuerti. Ante verò aliquo digredi non soleo monasterio (prout quidem mea volitas est) quam ei domum propriam, constructam & per omnia accommodatam, relinquam, neue vnquam etiam digressa sum. In hoc quippe mihi Dominus singularem gratiam faciebat, quòd in laboribus suscipiendis prima esse gauderem, & quidquid ad sororum quietem & recollectionem necessarium videbatur, etiam minutissima quæque serio procurarem, tamquam si mihi toto vitæ tempore in domo illa viuendum fuisset. Vnde etiam extremæ mihi consolationi & gaudio erat, quod optimè illis esset prospectum, & omnia ritè accommodata. Cèrtè valdè malè me habuit, quoad sorores loci illius varijs modis fuerint afflictæ & mala passæ, non tam quod ea quæ victui & vsui erant necessaria, (nam etiam è loco in quo ipsa agebam, hæc illis vt sufficerent præcurabam: erat quippe monasterium hoc satis importuno ad eleemosynas submittendas loco situm) quàm quoad valetudinem eò quòd locus esset humidus, & satis frigidus; quòd enim domus esset ampla, hinc ab ea frigus satis arceri non poterat. Omnium vero grauissimum erat, quod sanctissimum Altaris Sacramentum in æde non haberent, cuius carentia monialibus ita reclusis, satis grauis & magnæ desolationis occasio est. Hanc illæ molestiam non sentiebant

Salmantini cœnobij mala.

sed eam

sed eam vnaquæque tali cum animi voluptate & gaudio pertulit, vt etiam Dominum laudarent. imò harum nonnullæ mihi dixere, imperfectionem sibi quamdam videri, aliam domum desiderare; ecce nunc sese contentas hic agere, dummodò Diuinissimum Eucharistiæ haberent Sacramentum.

Superior ergo, visa Monialium perfectione, nec non laborem afflictionemque quam sustinebant miseratus, me ex Incarnationis illuc euocauit cœnobio. Ipsæ verò interea cum viro quodam nobili de alijs ædibus sibi vendendis stipulatæ sunt: sed eæ erant huiusmodi, vt binis aureorum millibus eæ commodam in formam aptari vix possent. Adhæc erant feudales. Ipse nihilominus passurum se dixit, nos in illas commigrare, & parietes altiores erigere, etiam nondum alienationis venia à Rege impetrata. Ergo procurauí vt Iulianus de Auila (quem me in fundatoribus istis comitari solitum iam ante dixi) huius itineris mihi esset comes. Vidimus ergo domum, vt quæ in ea concinnanda erant, designaremus, etenim ipsa experientia faciebat vt iam aliquam fabricæ haberem notitiam. Mense Augusto illuc labijmus, & (esto quàm maximè rem vrgerem) tamen ante S. Michaelis festum (quo tempore Salmanticæ domus elocari solent) parari non potuit ac plenè, prout res exigebat, omnia concinnari. Sed, quod eam, in qua hactenus habitaueramus, in sequentem annum non conduxissemus, hinc alius eam conduxerat, qui inde emigraremus, identidem nos vrgebat. Iam templum vtrumque paratum & penè dealbatum erat, vir nobilis qui illam nobis vendiderat, vrbe aberat: quin & amici nonnulli nostri malè nos agere dicebant, quod tam citò nondum omnibus paratis, illuc migrare vellemus. at vbi vrget necessitas, bonis consilijs non est locus, nihilque simul remedium impedimentis adferant.

Ergo pridie dedicationis Archangeli Michaelis, summo mane hæc transijmus: in diem vero sequentem indicta erat pro suggestu Ven. Eucharistiæ in locum illum illatio, & prima futura illic concio. factum autem Domino disponente, vt eo quo vesperi migrauimus die, tanta ceciderit pluuia, vt in rebus necessarijs transferendis maximè nos laborare, & molestias subire varias oportuerit. Templum erectum, erat nouum, tamque malè tectum, vt aquam plurimam hinc inde transmitteret. fateor vobis oportet, carissimæ, illo me die vidisse, me satis imperfectam esse: quod enim res iam diuulgata & proclamata esset, nesciebam quid agerem, sed meipsa affligens & crucians, amicè cum eo velut expostulabam dicens, *aut me hu-*

S. M. amicè cũ Domino expostulat.

iusmodi in operibus adiutricem, ministramque non adhiberet, aut importuna huic

hinc ipse necessitati auxiliando prospiceret. Vix ille bonus Nicolaus Gutierrius, solita sua mentis æqualitate, tamquam si nulla subfuisset difficultas, blandè mihi dixit, minimè angerer aut torquerer, Deum quippe auxiliaturum. Atque ita etiam factum est: nam; vt primum S. Michaelis illuxit dies, eo tempore quo populus confluere incipiebat, inopinato cælo toto sol fulgore nitere cæpit, qui magnam in me deuotionem excitauit: vidique ad oculum, quam bonus ille vir melius egisset, in Domino confidendo, quàm ipsa in vanum me torquendo & cruciando. Magnus ergo omnium gentium ordinumque factus est concursus, & solenni cantu inusitata. Item Eucharistiæ Sacramentum pompa illa collatum est. Quod autem optimo domus hæc estet loco sita, celebrari frequentarique sæpius à multitudine, & populus solito magis erga ipsam affici cæpit; inprimis autem Maria Pimentellia Comes Monteregiensis, nec non alia quadam domicella, Mariana cognomine, cuius manus loco Magistratum ac Præfectum agebat.

Postridie verò, (vt, quod ob receptum penes nos Altaris Sacramentum conceperamus, gaudium aliquo modo temperaretur) appellit ipse domus possessor & dominus, qui ita stomachari cæpit, vt quomodo eum placarem, nescirem: &, diabolo hauddubiè instigante, factum, vt rationi is nollet acquiescere. quidquid enim cum ipso [illegible] tæ eramus, reipsa compleueramus; sed hoc ei tum quidem referre, & mentem reuocare, parum tum quidem nobis conducebat. Verum, cum alij eum alloquerentur, paulo mitius agere cæpit. at mox iterum mentem mutans, placari noluit. Dixi ei itaque paratam me domo [illegible] quamprimum cedere: sed ne hoc quidem voluit: sed pretium emptionis statim sibi præstari. Vxor eius (huius namque erat domus) [illegible] vendi petierat, quò è pretio eius duabus filiabus in matrimonium collocandis dotem pararet: hoc namque titulo, emptionis licentia à Regio (quod esset in maioratum data) postulata erat, & pretium in manus [illegible] lius consignatum, cui id ipse dare petierat.

Salmanticensium Monialium molestia.

Quamuis autem hoc iam ab hinc triennio factum sit, non [illegible] tamen perfecta venditio est, nec scio an illo in loco (id est in [illegible] illa) mansurum sit monasterium (hac de causa enim hæc retuli) [illegible] quidnam tandem de illo futurum sit. Hoc autem scio, in nullo [illegible] nium quæ hactenus Dominus huius primæ regulæ fundauit, monasteriorum Moniales tantis laboribus & vexationibus exagitatas [illegible] rimum fuisse, quantis exagitatæ sunt huius. sed, quæ Dei miseratio est, tam bona & patientes ibi commorantur, vt maxima animi [illegible] tudine omnia aduersa perferant. Det Maiestas eius, vt in hac ipsa [illegible] magis magisq; proficiant & crescant. Nam in domo commoda [illegible]

da, rei non habenda, parum situm est: imò verò volupe nobis esse debet, cùm tali in domo habitamus, è qua semper nos possunt expellere, & præsertim recordemur, ipsum mundi Dominum nullam domum propriam aut stabilem habuisse. Quin hoc ipsum, nimirum in domo non propria habitare, adhuc aliàs quidem nobis contigit (vti ex his ipsis fundationibus colligere est:) in veritate tamen dicere possum, numquam me Monialem vidisse, quæ hoc grauatè ferret, aut propterea turbaretur. Det illius Maiestas, ne per infinitam ipsius bonitatem & misericordiam, æterna nobis habitacula & domus desint. Amen.

Caput XIX.

AGITVR DE FVNDATIONE CONVENTVS IN ALBA Tormesia, qui ab Annuntiata Deipara nomen sortitus est, & anno M.D. LXXI. fundatus.

VIx duo effluxerant à peracta Salmanticensis Conuentus in omnium Sanctorum festo fundatione menses, cum litteris & precibus Quæstoris Ducis Albani, eiusque vxoris instantissimè fuerim rogata, vt & Albæ conuentum constituerem. Ceterùm in hanc ipsa sedem non vsque adeò propendebam, quòd, cum opidum pergrande sit, certis illa reditibus stabilienda videretur: ego verò malebam, sine vllis omnino reditibus fundaretur. P.F. Dominicus Bannes, qui meus tum Confessarius erat, & cuius sub harum fundationum principium mentionem feci, quemque tunc Salmanticæ agere contigerat, me reprehendit, dicens, cùm Concilium Tridentinum redditus stabiles monasterijs possidere concederet, nefas esse cuiusdam fundationem conuentus illam ob causam intermittere: & me rem nō intelligere: neq; enim, etsi dotatus esset prouentibus, eo minùs quæ in eo degunt, monachas & paupertatem posse colere, & ad perfectionem aspirare.

Reditus stabiles monasterijs per Concil. Tridentinum concedantur.

Antequam vero vlterius prosequar, dicam, quænam & qualis ipsa fuerit fundatrix, & quibus ad conuentum hunc fundandum modis à Domino inducta sit. Teresa Laizia, huius Monasterij Albani ab Annuntiatione B. Virginis denominati, fundatrix, nobilibus prognata eat parentibus & sanguine illustri hi, quòd opes & facultates non responderent per omnia sanguinis & generis dignitati, habitabant in pago, cui Tordillos nomen, duabus circiter leucis Alba distante. Res sanè misera est, quod, cum mundi huius res tantam includant vanitatem & pompam, viri nobiles solitudinem illam doctrinæ, & aliarum

multarum rerum, quarum adminiculo animæ illuminari possunt, quæ in paruis illis pagis & opidis habetur, pati malint, quàm vt vel apicem punctorum suorum, quæ id (quod ipsi honorem vocant) secum fert, amittant. Cum ergo iam quatuor hi filias haberent, cum Teresa Lazia in lucem prodiret, illius natiuitas parentibus non vsque adeo grata fuit, videntibus rursus sibi filiam nasci. Misera sanè & deploranda res, homines, cùm non intelligant, quid sibi sit melius (vtpote qui Dei iudicia ignorant, nescis & ignari magnorum illorum bonorum quæ sibi per filias obtingere queunt, & contra malorum ingentium quæ adferre ipsis possunt filij) nolle tamen id committere ei qui omnia nouit & creat; imò verò sese quodammodo enecare per id, quod ipsis adferre deberet gaudium, tamquam si fidem soporatam aut emortuam haberent; considerationem quoque vlterius non extendere, nec denique recordari, Deum esse qui hæc omnia disponit & ordinat, quò omnes rerum euentus ac successus illius dispositioni committant: & licet adeò cæcutiant vt hoc non faciant, insignis tamen & non toleranda ignorantia est, quod non videant, quàm hæc ipsis anxietas & solicitudo parum prosit. Quàm, ô Deus bone, aliter & melius has ignorantias intelligemus in die illa, qua omnium harum rerum veritas patescet & scietur! & quot tunc patres ad infernum se damnari videbunt, eò quòd filios habuerint; & quot è contra matres cælo donatas, per & propter filias!

Hominum sollicita anxietas in rerum euentibus carpitur.

Vt verò cæptæ narrationis filum resumam, ita se parentes hi in puellam hanc gessere, satis vt ostenderent, parum se de ipsius vita laborare: etenim nonnisi tertio à natiuitate die, solam illam in cunis vagientem iam inde ab aurora in vesperam reliquere, nullus vt eius memoriam aut curam haberet. Hoc quidem bene fecere, quod eam recenter editam à Sacerdote baptismi vndis ablui iusserint. Ergo mulier quædam cui puella concredita erat, circa vesperam, cum compertum haberet, quàm proli parum cautum esset, in conclaue irruit, coram inspectura vtrum nondum exspirasset; quam & aliæ quædam personæ, quæ puerperam visitatum venerant comitabantur, quæ testes sunt eius quod iam referam. Hæc ergo pupam in vlnas accipiens, quærere ab ea quæritabunda ac lacrymosa voce cæpit, *Christiana ne es, filia?* de hac crudelitate in ipsam vt Christianam quodãmodo conquesta. Infans illico sublato capite, fari cæpit, ac dicere, *Christiana sum.* exinde vero nullum amplius verbum protulit, donec statam loquendi in pueris reliqua ætatem nacta esset. Quotquot hanc vocem audiebant, summo repleti sunt stupore: & eo factum, vt ex eo tempore erga eam mater vehementius cœperit affici, & eam cariorem habere, diceretque identidem

Puella triduana loquitur.

vtrum hoc à Deo se expoſcere, eatenus vt se in vita ſeruaret, quò cernere liceret, quid puellæ huic futurum eſſet. Vnde eam parentes quàm honeſtiſſimè educarunt, quidquid pium & virtuoſum eſſet, eam edocentes. Iam nubilem collocare in matrimonio dum volunt, refragari Teresa initio, & hunc ſuſcipere ſtatum nolle; donec cognito, Franciſcum Velaſcium (etenim & hic, vtpote maritus eius, domus huius fundator exſtitit) ſuas ambire nuptias, ad matrimonium (dummodo cum illo id contraheret, etſi antea de facie inuiſo) animum mox applicuit. At vidit Dominus hoc ita expedire & conuenire, vt bonum hoc opus, quod ambo ad eius Maieſtatis obſequium præſtitere, hac ratione executioni mandaretur. Nam, vt taceam quòd vir opibus & virtute commendabilis ſit, ita erga vxorem is ſuam afficitur, ei vt in omnibus complacere ſtudeat, & non immerito: quidquid enim in coniugata deſiderari & optari poteſt, id ei Dominus quàm abundantiſſimè contulit. Nam, vt de magna illius circa rem familiarem cura, & familiæ regendæ peritia nihil dicam, tanta enituit honeſtate, vt, cum maritus Albam vndecretoriundus, ipſam duxiſſet, & Ducis Albani metatores illius in domo inueni cuidam Equiti domicilium aſſignaſſent, ita propterea ſit indignata, vt abhortere Albanos omnes cæperit. Nam quod ipſa iuuencula eſſet, & forma ſatis liberali, adoleſcens ille eius pudicitiam tentaret, quæ niſi honeſta & caſta fuiſſet, forſan illius libidini aſſenſiſſet, adeo ſcilicet vehementer cacodæmon hunc ad illam ſolicitandam impellebat. Hoc illa comperto, marito tamen ſuo nihil ſignificans, apud eum effecit, inde vt ſeſe alio transferret. cui is morem gerens Salmanticam cũ tota familia commigrauit, ibique valdè feliciter, ac iucundè vixit, ac pluribus rerum temporalium commodis affluens; eo namque illic munere fungebatur, omnes vt ipſum complecti & qua poſſent gratificari, & fouere geſtirent. Hanc tamen illorum quietem anxia illa cura turbabat, quod fortunarum ſuarum hæredem prolem non haberent, quam Teresa ſummis à Deo precibus contendit, vnde etiam varijs pietatis obſequijs illum hanc in cauſſam aſſumptis demulcere ſatagebat. Sobolem vero vt deſideraret, non alia eam impellebat ratio quã vt, ſe vita defuncta, hæres ſupereſſet qui ſuo nomine ac veluti loco Maieſtatem illius perenniter laudaret. durum namque & graue ei videbatur: quod in illo familiæ & genus ſuum deficeret, & poſt mortem ſuam non haberet, qui illius Maieſtatem coleret. Vnde etiam mihi exinde retulit, numquã in prole petẽda aliud quid, quã dixi, ſpectaſſe. Et ſanè ſcio illã minimè fefelliſſe, eſt nãq; mulier veritatis amantiſſima, & tot Chriſtianis virtutibus ac religione adeo inſignis (vti iamiã dixi) vt, dum opera eius & animam adeo eius in omnibus placere, & multũ vmquã tẽpus bene impendere

negligentis, statũ considero, sæpè Dei dilaudandi occasionem habeam.

Hoc ergo desiderium cùm multis annis ei duraret, & Sanctum Apostolum Andream patrocinio suo fæcundare steriles vteros didicisset, miro atque inflammato erga eum studio rapi, eique suam idem orbitatem commendare cæpit. Post multas ergo preces & Dei & diui obsequia, cùm nocte quadam in lecto iaceret, facta ad eam vox est: *Noli velle prolem: nam condemnaberis.* Vnde ipsa quidẽ perculsa & obstupefacta fuit: at non propterea prolem desiderare desijt: quòd ei videretur, cùm tam bono in ea desideranda fine moueretur, minimè se damnandã vnde vlteriùs in prole à Deo roganda progressa est, & singulari quodã cultu Apostolũ Andreã colere cæpit. Quare quadã vice cùm ipsum desiderium haberet, illi vigilanti ne an dormienti incertum, oblata visio est: sed tamen à Deo illam venisse nouit, ex eo qui secutus est euentu. Versari sibi quadam in domo videbatur, sub cuius area particu puteũ cernere se putabat: haud procul indeuernãtissimũ conspectu pratũ, candidis perfusũ floribus, adeò quidẽ elegantibus, similes vt vidisse se, nõ meminisset; & quo elegantiã illorũ modo explicaret, nesciret. Puteo adstantem Apostolũ vidit Andreã, forma venerabilis ac decora, vt magna illius aspectus videntem voluptate perfuderit. Et mox audijt: *Longè alij hi sunt liberi, quam quales exposcis.* Voluisset quidem ipsa, ea quam hoc in loco percipiebat voluptatem, diuturnior fuisset, nec finem habuisset: sed longior non fuit. Esto apparens Sanctus nomen indicasset, facilè tamen ipsa intellexit, Apostolum Andream fuisse, hæc, Deum velle monasterium vt constitueret. vnde colligere visionem hanc non minùs intellectualem, quàm imaginariam fuisse, nec pbantasma, nec illusionem diabolicam exstitisse. Non pbantasma, liquet è magno quem peperit effectu. Nam post illam, omnis illi sobolis habendæ desiderium abiit; & ita certò sibi persuasit hanc Dei voluntatem esse, vt illam exinde nec petierit amplius, nec desiderarit. Vnde cogitare secum cœpit, quo Dei voluntatem modo executioni mandare posset. Non item illusionem diabolicam patet quoque ex effectu qui hinc secutus est: quod enim à cœpto mone proficiscitur non potest tale causari bonum, quale est, monasterium illud iam constructum esse, in quo tam singulare Deo obsequium præstatur. Tum etiam quod sexennio & amplius quàm monasterium fundaretur, hæc visio contigerit: etenim fuisse euentus diabolus prænosse nequit.

S. Andreas Apostolus apparet mulieri cuidã prolem petenti.

Hac illa visione consternata, agere cum marito cœpit, cum illum sibi rerum dator omnium Deus negasset, videri operæ se pretium ac dignum Deo opus facturos, si suis è facultatibus Monialibus

bescam monasterium erigerent. Nec abnuit pio coniugis studio maritus (quòd etiam pius esset, & vxori morem gerere studeret) & deliberare secum cœpere, quonam potissimum in loco ipsum conderent. Illa in natali suo solo id erigi cupiebat; verùm ipse, variis allegatis impedimentis, hoc illud loco erigi, minime consentaneum fore asserebat, & ab hoc ipsam proposito diuertere studebat. Hæc dum agitant, ipsa Dux Albana Velascium ad se euocat: ad quam cùm veniisset, suadet vt Albam cum familia sua commigraret, illo ibi functurus magistratu, quem sua in familia ei dare decreuerat. Is cùm ad Ducem veniisset, visurus quod illa munus ei vellet concredere, & ipsam conuenisset: ab eodem non abhorruit, esto tam id compendiosum non esset: atque illud quo Salmanticæ fungebatur. Hoc cognito, coniux contristata est, quòd (vti dixi) ab opido illo esset alienior: at audito & certior facta, nullos palatinos apud se posthac hospitaturos, nonnihil placari cœpit. esto non vsque adeò contenta foret, quòd Salmanticæ libentiùs & magis secundùm desiderium habitaret. Velascius ergo cùm ædes coëmisset, ipsam per litteras eodem inuitauit. Venit illa quidem, esto non libenter & inuita: magis verò abhorruit, cùm vidit domũ à marito coëmptam, licet enim optimo sita esset loco, & satis ampla, paucis tamen illa distincta erat cubiculis, vnde prima nocte satis malè contenta fuit. Vt ergo postera luce primùm in aream descendit, & porticum, & sub ea puteum conspexit, statim animo retulit, hunc ipsum sanè esse locum, quem per visum iam antè, Andrea Apostolo sibi apparente, conspexit: vidit inquam locum, non tamen Apostolum, nec pratum, nec flores, esto & hunc & hæc, illa imaginationi suæ optimè impressa & haberet tunc, & etiam modò habeat. Vilis his non mediocriter obstupuit, & simul apud se statuit, ist hoc loci monasterium constituere. Atq; exinde Albana ei commutatio voluptatesse & placere cæpit, nunquam inde recedere statuens. Vnde & contiguas comparatunt ædes, vsq; dum monasterij quod moliebantur, termini satis ampli & lati forent. Cogitabat autẽ secum ipsa identidem, atque anxia animo versabat, cuiusnam potissimũ instituti moniales illuc induceret: volebat enim eas & numero pauciores esse, & studio sissimas solitudinis sectatrices. Hac ipsa de re cum duobus diuersorũ Ordinum Sodalibus communicauit, viris bonis ijsq; doctis. Hi satius asserebant fore suas in alia piæ caritatis opera, facultates impendere; quòd maxima Monialium pars suo statu vix esset contenta, & alijs parui momenti rationibus allatis. quòd enim cacodæmonem opus hoc malè haberet, hinc ipsum disturbare omnimodis satagebat: vnde, quæ ipsi afferebant argumenta & in contrarium rationes, ei vt placerent & commoda

viderentur, effecit. quare cũ hoc ei opus hi dissuasissent, & diabolus adhuc magis in illo dissuadendo instaret, timere & turbari cæpit, & à monasterio fundando fieri alienior. quem ipsa animum suum etiam marito communicauit. Visum proinde illis, cùm huiusmodi viri id dissuaderent, ipsorumq; intentio esset, Deo gratissimum obsequium præstare, ab hoc proposito animum diuertere. Vnde in eam venere sententiam, vt potissima fortunarum parte in dotem patrueli, quẽ Teresa habebat, sororis, quam carissimam habebat, filio, Velascij consobrinam ductam tradita, reliquam in mutuum animarum posthanc vitam subsidium alijs pijs operibus dedicarent: quòd patruelis ille, adolescens esset bonus, pius, & satis iuuenis. Id quidẽ vtriq; summopere placuit, & ipsum pari cõsensu efficere suo tempore decreuere. Sed, cùm Dominus longe aliud facere constituisset, ipsorum propositum parũ profuit & prorsus euanuit: nã vix deni & quini effluxere ab hoc proposito dies, cũ patruelis ille in grauẽ adeò derepentè incidit ægritudinẽ, vt ex eæ non multò pòst exstinctus ad Dominũ migrarit. Mors hęc ipsã cũ nõ mediocri stupore ac timore cõpleuisset, simul animo recogitare cæpit: vti Ionas Propheta vltricem Dei manũ sensit, q̃ illius esset, iussis obluctatus, nõ secus sibi Deo vindicante carissimũ hunc nepotẽ morte sublatum, quòd diuina exequi monita neglexisset, & illi dare vellet quę Deo antè dedicare decreuerat. quę illi opinio firmissimè insedit. Ex illo tempore apud se statuit, nulla de causa monasterij fundationem intermittere; quæ & voluntas marito eius insedit, etsi quomodo illam opere perficeret, prorsus ignoraret. Illi, namq; Deus inspirare & suggerere videbatur id, quod hodie peractum viderunt: illi vero quibus ipsa rem significabat, & quale Monasterium vellet, describebat, ipsam ridebant, quòd quæ ipsa vellet, nusquam habituram illam dicerent: & in primis Confessarius quidam ex ordine Sancti Francisci, vir doctus & magni nominis. vnde ipsa non mediocriter est contristata. Cùm verò contigisset Sacerdotem hunc aliò foras proficisci, & multa is coram de monasterijs his B. Virginis de Monte Carmelo, quæ hinc inde tum fundabantur, inaudisset, omniaque eorum instituta accurate per se ipse inquisisset; Albam reuersus eas illi se reperisse significat monachas, quas adeò solicitè quæreret, quare iam Monasterium quod volebat, & quomodocumque vellet, conderet. Cuncta ex ordine quæ audierat, ei retulit, & suasit, vt mecum hac ipsa de re ageret, vti etiam fecit.

Multum verò laboris & molestiæ in cum ipsis paciscendo & stipulando subiimus. eius namq; semper fui sententiæ, vt ijs monasterijs quæ piorum eleemosynis non victitarẽt, abunde necessaria omnia suppeditanda dicerem, ne quid à consanguineis aut alio quopiam Mona-

cha

ne necessitate premente postulare cogerentur, sed ad victum & vestitum necessaria omnia, domi ijs darentur, infirmæ verò & ægræ bene haberentur. nam è necessariorum defectu multa sequi solent incommoda & inconuenientia. Et certè, ad multa monasteria facultatibus & annuis reditibus non dotata, construenda, numquam mihi animus aut fiducia in Deum deest: certa quippe sum, numquam ipsum illis defuturum, aut necessaria non daturum: vt verò eisdem prouentus, & quidem modicos, assignari patiar, numquam animum habeo: imò verò eadem mallem non fundari.

S. Mater sua monasteria vult sine reditibus stabiliri, aut cũ sufficientibus.

Tandem rationi & æquitati accedentes, sufficientes pro numero Monacharum reditus nobis assignarunt; & (quo nomine pluriman illis debeo) sua excessere domo, quò nobis eam cederent, & ipsi in aliam satis incommodam commigrarunt. Die itaque Apostoli Pauli conuersioni sacro, anno M. D. LXXI. ad gloriam Dei, Sanctissimum Altaris Sacramentum huc illatum est, & peracta fundatio: quo in loco omnipotenti diuinæ Maiestati seruitur: det ipse, vt hocce eius obsequium semper maius & maius fieri possit.

Particularia quædam de nõnullis horum monasteriorum monialibus referre quidem cæperam, rata tum temporis cùm hæc ipsa in aliorum manus venirent, & passim legerentur, illas, quæ modò in viuis sunt Moniales, mortuas futuras: tum etiam, vt quæ pòst venturæ sunt, ad bona hæc principia vlteriùs producenda animarentur: at posteâ mihi visum est, non defuturum aliquem, qui meliùs, & particularius, nec tali cum merito, qualem ipsa habui, id præstet: cùm illos me horum participem esse, arbitraturos existimem: vnde etiam multa scribere omisi, quæ qui vidit & cognouit, non potest ea ceu miraculosa (sunt quippe admodum supernaturalia) non habere, horum nulla hic referre volui, vti nec illorum, quæ ad oculum & manifestè patuit, illarum per preces Domini fecisse. Vereor sanè & dubito, ne in annorum, quibus monasteria per fundata sunt, assignatione aliquando errem, tametsi omni qua possum diligentia eorum meminisse allaborem. at, quia parum id refert, & vbi ea facilè is emendari error potest, pono eos, quàm possum proximè horum recordari. Si quis verò in his intercurrat error, modicum sanè erit crimen id erit.

Cur suarũ monialium laudes scribere nolit.

Caput XX.

AGITVR DE FVNDATIONE CONVENTVS SEGOBIENSIS, à glorioso Ioseph cognominati; qui anno M. D. LXXIII. est erectus.

Iam suprà commemoraui, me, postquam Salmanticensem & Albanã domos fũdasse, & antè quã Salmãtinæ Moniales ædes proprias haberẽt, à P. Pe-

à P. Petro Fernandio (qui ea tempestate Commissarium Apostolicum agebat) triennio in Incarnationis monasterio Abulæ commorari coëgisset: item quomodo me idem, visa Salmanticensium Monialium necessitate, Salmanticam ablegarit, vt propriam illis domum comparerem. Ibi cum agerem, mihi inter orandum Dominus ait, Segobiam vt concederem, nouum ibidem monasterium conditura. Hoc mihi fieri penitus non posse videbatur, quod Superioribus non iubentibus illinc me nefas esset discedere, & quod P. Comissarius Apostolicus Petrus Fernandius, tum quidem alia fundari per me domicilia non æquis animis pateretur. neque vero id ipsa sine ratione abeo mihi negandum arbitrabar, quod condictum, quo in Incarnationis opere me oportebat, nondum exspirasset. Hæc agitanti rursus mihi Dominus significat, facultatem vt ab Fermandio exigerem; hanc enim ab eo hauddubiè concedendam. Salmanticæ tum temporis agebam, vnde misso epistolio paucis hoc illi perscripsi, cũ amplissima mihi iam olim à Reuerendissimo Patre nostro Generali facta esset potestas huius locorum, si quando daretur occasio, cœnobia constabilienda: potestas, & iam commoda alicuius in ciuitate Segobiensi excitandi se offerret oportunitas, quod loci Episcopus, simul & respublica ibi fundando non abhorrerent, non posse me hoc illi non significare, si quidem meæ ipsius conscientiæ paci priuatim consulerem, ipse quæ ipse statueret, me paratam acquiescere, itaque securam & quietam me fore. Hæc ipsissima epistolæ fuere verba, nihil illis addendum nec demendo: adiungeam præterea, id mihi videri ad Dei gloriam quium mirificè futurum. Facilè videre fuit, Maiestatem illius id velle etenim ipse lectis litteris, plenam mihi rei perficiendæ potestatem dedit. mouit inopinatus hic illius assensus mihi stuporem, quod longè secùs sentientem haud multò antè simili in euentu eum perspexissem.

A Domino Segobiam abire iubetur.

Quocirca iam inde Salmantica curaui, domum vt amici mihi conducerent. etenim, post Toletanæ & Vallisoletanæ domorum fundationem, didiceram, longe esse satius, nonnisi adita iam possessione domum propriam conquirere; idque multis de causis quarum ea nè præcipua erat, quod domibus emendis obolum non haberem. possessione vero iam capta, & sede fundata, Dominus mox de pecunia necessaria prospiceret; præterea quod tum meliùs sitas & commodiores per otium conquirere liceret.

Satius esse domũ conducere, quam emere, ad cœnobium fundandum.

Agebat tum Segobiæ honesta quædam Domina Anna Ximena cognominata, quæ olim viri nobilis & primogenij possessoris vxor fuerat. Hæc Abulam semel ad me visitandam excurrit; eratque

Anna Ximénia elogium.

seruitio & cultui addictissima, eiusque vocatio semper fuerat Religiosam vitam profiteri. Vnde, cum hocce cœnobium erigeretur, ipsa simul & filia, quæ semper piam sanctamque duxerat vitam, ei nomina dederunt. quam vero & in coniugali, & in viduali vita senserat molestiam & tædium, illi Dominus eo, quod ex Religiosa postea percepit gaudio, duplicatò rependit. & mater, simul & filia, semper admodum recollectæ, & insignes Dei ancillæ fuerant. Ipsa ergo domum nobis conduxit, & rebus omnibus necessarijs illam instruxit & apparatu domestico, nec non suam sacrario supellectilem comparauit: vnde mihi nullatenus hic laborandum fuit. At, ne qua sine labore & molestia fundatio perageretur, vt taceam, me tum vehementissimæ febris ardoribus diu exaram fuisse, & stomacho imbecilliori alijsque insuper malis languisse; incredibili animæ tum ariditate & spissa caligine laborabat, accedentibus adhæc plurimis corporis doloribus, quorum vehementia ad trimestre penè durauit. Quin etiam per annum medium, quo illic egi, numquam deinde commoda vsa sum valetudine.

Segobiensis cœnobij inuentio.

Ipso S. Iosephi die Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentũ huc intulimus. etenim licet, Episcopi facultatem & vrbis assensum iam impetrassem, nolui tamen eius diei pernigilio clanculo circa vesperam domum adire. Iam abhinc multo tempore hæc mihi facultas data erat; sed, quod in Incarnationis conuentu agerem, & iam alium Superiorem haberem, quàm Patrem nostrum Generalem, fundationem hanc peragere non potueram; adhæc ipsam Episcopi, qui loco tum præsidebat omnia ciuitas volebat, licentiam nonnisi verbo & oretenus habebam, quam ab ipso nobis procurarat honestus Eques Segobiensis Andreas Ximenius, qui de illa in scriptis habenda parum laborabat, neque etiam mihi talis magnopere necessaria videbatur. sed decepta sum. Vt enim Episcopi Vicarius intellexit, iam monasterium fundatum esse, ani cruciatus ira illuc aduolat, sacrum vlterius celebrari vetat, eumque qui iam celebrarat, in carcerem compingere volebat, fratrem inquam quemdam Discalceatum, qui vna cum P. Iuliano de Auila, & alio Dei famulo qui me comitabatur, Andrea Gaitano dicto, illuc profecti erant. Erat hic Andreas Albæ equestri genere ortus, ipsumque iam abhinc annis aliquot ad obsequium Dominus à mundi vanitatibus quibus porro satis immersus erat, vocarat. hunc porro ipse ita tum pessum dederat & proculcarat, vt aliud, quàm quomodo Domino magis placeret & obsequeretur, iam non spectaret. Idcirco autem hæc de illo, hoc loco, referre volui, quod in ijs quæ sequentur fundationibus, aliquoties illius faciendæ erit mentio, quoniam insignem in ijsdem mihi operam præstitit, & impigrè laborauit: cuius virtutum si

Antonij Gaitani elogium.

hic texere catalogum & seriem vellem, non tam citò possem absol-
uere: quæ verò hic nobis maximè necessaria erat, est, quòd ita sit mo-
tificatus, vt famulorum qui nos comitabantur, nullus, ita suo offi-
cio in obsequendo & laborando in ijs quæ opus erant fungatur, atque
ipse. Orationi vero mirè deditus est, & tot ei Dominus gratias praesti-
vt, quidquid alijs molestum & laboriosum videretur, illi placeat, ac-
deat & facile sit. Talis est omnis labor & molestia, quam in hisce fun-
dationibus suscipit, adeò vt tum hunc, tum P. Iulianum de Aula
ad has peragendas Dominus singillatim delegisse videatur; quan-
quam suam Iulianus iam inde à primi monasterij initio operam
nauarit. Horum comitum pietati & sinceritati asscribendum vi-
tur & Deus dedisse, vt omnia mihi bene succederent. Illorum ve-
rò colloquia & sermones per viam, erant de rebus diuinis, a-
eos, qui aut nostro in comitatu erant, aut per viam occurrebant, e-
cebant. adeò vt omnimodis, & per omnia diuinę Maiestati famulan-
tur. Quare par est, carissimæ, eam quæ fundationum harum histo-
legerit, agnoscere & scire, quàm ijs multum debeat; vt, cùm sit
vllo commodo suo, tantum in hoc bono, quo vos iam fruimini,
quod hisce in monasterijs agatis, laboris susceperint, eos Deo in o-
tionibus commendetis, & aliquam saltem è precibus vestris ipsi vi-
tatem surripiant. Sanè si nosletis, quàm multas noctes & dies labo-
sas habuerint, quæ per viam passi sint incommoda & difficulta-
credo equidem libentissimè id vos facturas.

Segobiensis cœnobij initia turbulenta.

Vicarius ergo templo nostro noluit excedere, sed lictorem, ne-
cio qua de causa, ad eius aditum constituit. Terrorem id, fateor, a-
quem incussit illic præsentibus, at me nihil, quodcumque de-
post captam iam possessionem accideret, omnino turbabat; si qu-
timebam, id erat antè, quàm caperetur possessio. Itaque Mon-
cuiusdam, quam fortè mecum duxeram, consanguineos, p-
marios ciuitatis illius, euocari, vt cum Vicario agerent, eique
bere me ad hoc faciendum ab Episcopo facultatem, significa-
Non ignorabat is hanc, vti postea ipsemet dixit; athocillum
lè habebat, quod illum rei huius certiorem & participem non fe-
semus. quod certè, meo iudicio, peius longe fuisset. Is tandem ca-
sit, sacrorum dicendorum potestatem dans, at Sanctissimi Sacra-
custodiam negauit, De quo parum laborauimus. Ad aliquot me-
isthoc in statu res nostræ fuere; vsque dum alias ædes compara-
& vnà cum illis magnas in caput nostrum lites arcessiuimus. tan-
iam antè sat litium cum Patribus Franciscanis ob alias, quæ prius
cinia coemptæ erant ædes, habuissemus: at ob posteriores illas lit-

his mouerunt Sodales quidam Religiosi à Mercede cognominati, nec non Capitulum & Canonici, quibus emphyteuseos ius in domum eam erat. Quam, ô bone Iesu, difficile est cum diuersis hominum opinionibus decertare & rem habere! cum enim rem iam confectam mihi habere videbar, tum alia ex alia difficultas subnascebatur. nam satis non erat, quæ postulauerant omnia ipsis concedere, quoniam statim aliud & aliud incommodum afferebant. Hoc ipsum, ita dictum, nihil quidem esse videtur, at id ferre & subire, nimis quàm multum fuit. Quidam Episcopi patruelis, qui in eadem Ecclesia Priorē & Canonicum agebat, quidquid poterat, nostri causa faciebat, nec non Licentiatus Heredius, insignis Dei famulus.[1] Cum Canonicis tandem, multo æte persoluto, res feliciter composita est, at non cum Patribus illis Mercenarijs: vt ergo ad nouas illas ædes transiremus, quam occultissimè id fieri oportuit[a]. Vbi verò nos iam de facto (etenim vno atque altero ante festum Archangeli Michaelis die migrauimus) in illas transijsse compererunt, pecunia accepta nobiscum pacisci, satius & præstabilius iudicarunt. Imprimis vero me in hisce difficultatibus captabat, quod, cùm nonnisi septem mihi octove à Præfecturæ Incarnationis triennio exacto dies deessent, Abulam inde me digredi necessariò, muneris causæ, oporteret. Domino ergo disponente & dirigente factum, vt omnia ita composita & ex voto constituta sint, nulla vt amplius exinde nobis lis fuerit: vnde biduo aut triduo post, ad Incarnationis cœnobium digressa sum. Sit nomen eius in perpetuum benedictum, quod tales & tantas mihi numquam non gratias contulit, omnesque illius creaturæ eum laudent & celebrent. Amen.

Caput XXI.

Describitur fundatio Coenobii Veasensis, quod à Sancto Ioseph Saluatoris vocatum, & anno M.D.LXXIV. in Sancti Matthiæ festo fundatum est.

EO ipso tempore, quo (sicut supra commemoraui) iam inde ab Incarnationis Salmanticam proficisci iussa sum, & ibidem versarer, honesta quædam domicella Veasensis, misso nuntio, nec non litteris, quas Curionis aliorumque mittebat nomine, me inuitauit, vt illo in opido cœnobium conditum venirem; & verò de domo minimè laborarem, etenim ipsam se iam paratam habere, vt sola, omnibus iam paratis, monialium quæ ipsam incolerent, requireretur præsentia. Ergo nuntium, de opidi situ, commodis, & incolis sum percontata: qui multa mihi eiusdem bona commemorauit, nec iniuria: est

S. Mater Veasiū inuitatur, ad conuentū fundandū.

namque locus amœnus, salubris, & cæli satis temperati. Sed cum vide[illegible] quantum inter illum & Salmanticam locorum esset interuallum, stultum mihi videbatur de ea fundatione cogitare: atque imprimis quod Commissarium Apostolicum (qui nouæ huiusmodi cœnobiorum fundationi si non aduersaretur, saltem non fauebat) assensum in illam præbere oporteret. Quare initio decreui, illo non monito, dicere nequaquam me in præsens illam posse fundationem admittere. [illegible] postea mihi visa sum, quod is ipse Salmanticæ tunc versaretur, male [illegible]ctura: si illo inconsulto & non monito rem hanc non susciperem, quod à Reu. P. N. Generali mihi esset iniunctum, nullam quæcumque se offerret, fundationem repudiare. Ipse ergo his litteris visis, [illegible] mihi dixit videri, piorum illorum virorum, quorum se pietate ac [illegible]nignitate mirificè respondit recreatum, desiderio non satisfacere, [illegible]morem gerere, quare missis Veasinni litteris, illis significarem, ad [illegible]fore vt quamprimum, accepta ab Ordinario per ipsos potestate, [illegible]rerem. verùm addebat, hanc ipsam minimè ab illis obtinendam [illegible]bitatè crederem. quòd enim id Equitum S. Iacobi opidum esset, [illegible]de constare sibi, id genus facultates, ne multorum quidem spatio [illegible]rum, ab alijs simili in casu impetrari potuisse. quare illis per [illegible] meas spem omnem non adimerem. Interdum hoc ipsa mecum [illegible]do, &, quomodo id quod Dominus fieri velit (esto id ipsi etiã nolim[illegible]) ad exitum deducatur & perficiatur, vt, etiam ignari, nec scientes, [illegible]simus adminicula & instrumenta: sicuti hac in re R. P. F. Magister [illegible]ttus Fernandius, qui Commissarius erat, instrumentum fuit. vnde [illegible] Equitum pace ac potestate iam impetrata, eam à parte sua [illegible] minimè potuit. Sed hac ratione res peracta & facta est. Hoc Vea[illegible]se Cœnobium, in honorem S. Iosephi, in festo Apostoli Matthiæ [illegible] Domini M.D.LXXIV. fundatum est. Hæc autem eius fuere princi[illegible] & initia, ad laudem & gloriam Dei. Commorabatur sub idem [illegible] hoc in opido generosus Eques, nomine Sanctius Rodericius de S[illegible]doual, natalibus illustris, & opibus affluens: vxorem is habebat [illegible] nobilem Catharinam Godinesiam quæ inter alias proles [illegible] duas ei peperit filias, quæ huius fuere monasterij fundatrices; [illegible]iori nomen fuit Catharinæ Godinesiæ, minori vero Matiæ S[illegible]doualliæ. Illa quartum decimum ætatis annum egressa vix [illegible] cum eam Dominus ad obsequium suum vocauit, antè vero [illegible]mundo nuntium remittendo erat aliena, vt quascumque ei [illegible] suggereret nuptias, velut se indignas ac minores, [illegible] At cum quadam die in cubiculo (erat hoc post cænaculum, [illegible] quo pater eius tum agebat, cum nondum è lecto [illegible]

Mirabile initiũ Conuentus Veasensis.

sorte crucis Dominicæ, quæ ibidem conspiciebatur, titulum legisset, repentè ex illius lectione, dextræ diuinæ potentia penitus immutata fuit. nam cùm animo versaret & volueret matrimonium id, quod satis honestum & optabile oblatum tunc ei erat, intra semetipsum dicere cæpit: Hem, quàm paucis & modicis pater meus contentus eiusdam maioratus possessore sponso mihi inuento quieuit. ego verò longo & molior, vt stirps mea à me initium habeat, ipsaque familiæ sim princeps. A matrimonio ergo alienior fieri cæpit: quòd nimis quàm vile & abiectum ei videretur, alicui homini sese subijcere. vndenam verò hæc in se superbia oriretur, ipsa nesciebat. Sed nouerat Dominus, quibus illam via iuuare & ad sese trahere vellet. quare benedicta eius sit misericordia.

Catharina Gedanensis conuersio ad Christum.

Eo ergo momento, quo Crucis titulum legit, luculenta ac splendidamenti illius aborta lux est, ad veritatem ipsam perspiciendam; per inde ac si in obscurum quemdam locum sol desubitò ingrederetur. & hac luce irradiata, considerationis oculos in Dominum in cruce fixũ, ac sanguine fluido vndiquaq; perfusum coniecit: cogitauitq; quàm ibi is male habitus esset, nec nõ summam & singularem eius humilitatem, quàm verò longè diuersum ab eo ipsa iter insisteret, dum per superbiæ semitam pergeret. Aliquantisper hac in cogitatione hauddubiè hæsit, quòd illius spiritum Dominus suspendisset. Instillata tum quoq; ei à diuina Maiestate magna & perfecta propriæ vilitatis ac miseriæ cognitio, nec non voluntas qua etiam vilis ab omnibus haberi volebat, adhæc ingens, incitatumque propter eum patiendi desiderium, quo pati optabat, quidquid aliàs Martyres passi erant: quin & profunda quædam sui humilitas, & tanta sui ipsius detestatio, vt, nisi fuisset quòd Dei offensa præcedere debuisset, de perditis & propudiosis mulierculis vna esse voluisset, quò hac ratione omnium digitis notaretur. vnde seipsa detestari & abhorrere, magnæque austeritatis subeundæ desideria concipere cœpit, quæ etiam postea reipsa & opere est exercuta. Hocque momento castimoniæ ac paupertatis vota, insigni animi generositate concepit, tantusque mentem illius incessit alienæ se voluntatis subijciendi ardor, vt huius dumtaxat voluntatis explendæ ergò haud grauatè se in Mauricam captiuitatem, alieno paratura imperio, abduci siuisset.

Omnes hæ virtutes in ipsa stabiles permansere, facilè vt videre fuerit, fuisse hanc supernaturalem quamdam Domini gratiam (vti postea commemorabo) quò omnes eum homines deprædicarent. Esto tu benedictus, Deus meus, in æternum, vt qui vno in momento animam destruas, & mox rursus con-

ſtruas & reficias, quid hoc eſt Domine; percontari hic ex te vel
id, quod olim te rogarunt Apoſtoli tum, cum cæco lumen reſti
diſti, petentes, *Quis peccauit, hic an parentes eius?* Sed ego
econtra peto, Quis tam ſingularem gratiam promeruerit? Nonn
ſa: iam enim ſuprà diximus, quibus illam è cogitationibus
moliminibus eduxeris, cum hanc illi gratiam præſtitiſti. Qua
ergo magna & profunda ſunt indicia tua Domine? Tu noſti, qu
facias, & ego vix ſcio quid dicam; cum opera, & iudicia tua
comprehenſibilia ſint. Eſto proinde in æternum glorificatus & lau
tus, cum etiam plura & maiora præſtare valeas. Hoc ni eſſet, q
de me foret? Quid ſi fortè Mater eius tantæ huius gratiæ et p
cauſa fuerit? tanta namque eius erat pietas & religio, vt ea
ſan bonitatem tuam (vtpote qui pius & benignus es) induxeri
ei concedendum, vt in vita ſua tantam in filiabus ſuis virtutem
ſpiceret. Subinde mecum ipſa perpendo, & conſidero, tales te ſolem
rias diligentibus te præſtare, tantumq; ijs bonum conferre, quale
dare id per quod tibi ſeruiant.

Hæc animo dum verſat, ingens ab imis cubiculi penetrali
ſtrepitus, vt omnia loco moueri ac ſubrui viderentur, eſt exor
tus: qui etiam omnis è quodam illius angulo, in quem ipſa
ceſſerat, prodire & oriri videbatur. Audiuit præterea terri
quoſdam vlulatus & fremitus: qui quòd aliquo temporis ſpa
durarent, patrem (qui, vti dictum eſt, nondum lecto ſurre
rat) inſolito timore complerunt: adeò vt toto corpore perh
reſcere & tremere cœperit. quare perculſus & conſternatus,
gam ſumit, ſtrictoque gladio in locum irruit, & expalleſcens,
ſiam quid rerum ſubeſſet, ſciſcitatur. Ipſa nihil ſe vidiſſe
diceret, vlteriùs in aliud conclaue interius penetrat. cumque
ibi quidquam vidiſſet, filiam iubet ad matrem ſe conferre:
iniunxit, ne illam ſolam eſſe ſineret, & quidnam audiſſet, ex
narrauit.

Facilè hinc patet, quàm diabolus ægrè ferat, cùm anim
quam iam vt ſuam reputabat, manibus & poteſtati ſuæ vider
(adeò is ſcilicet bono & ſaluti noſtræ aduerſatur.) Non mir
nè, eum, cùm clementiſſimum Dominum tot ſimul alicui gr
præſtare videt, ita obſtupuiſſe, & talia doloris & indign
nis ſuæ argumenta dediſſe: præſertim quòd intelligeret ac v
ret, ſe, per gratiarum, quæ in anima illa ſedem ſtabilie
theſaurum & opulentiam, multas animas, quas iam vt
habebat, amiſſurum. Etenim certa ſum, numquam tam magn

ningum alicui gratias confetre, quin simul earum plures, quàm ipsum qui eas recipit, participes faciat. Nihil horum ipsa cuipiam dixit: sed ardens vitæ monasticæ profitendæ desiderium concepit, cuius rei cum facultatem instantissimè à parentibus peteret, numquam tamen ab ijs illam potuit impetrare. Erga cum triennio toto eam postulasset, & illos assensum præbere nolle cerneret, ipso S. Ioseph die, honestum & simplicem vestitum, matre solarei huius conscia (à qua haud ægre potestatem monasticam vitam suscipiendi obtinuisset: etenim patri nihil audebat indicare) assumpsit, itaque ad templum publicè perrexit; vt, cum semel in eo visa publicè & ab omnibus esset, hunc ponere deinde non iuberetur. quæ etiam factum est, & patrem dissimulare oportuit. Toto hoc triennio bonas aliquot horas orationi impendit, & quibus potest modis sese mortificare, prout eam Dominus instituebat & suggerebat, studuit, non raro etiam in aream domesticam prodiens, frigida vultum perfusum solaribus ilico radijs siccandum exponebat, vt formæ facto dispendio omnes à sui coniugio, quod nihilominus plurimi ambiebant, deterreret. Adeo nemini quid imperare & dominari volebat, vt, cum ei paternæ familiæ cura concredita esset, itaque ancillis & mulieribus alijs quid imperare eam oporteret (quod aliter fieri non poterat) ipsa tamen ex humilitatis studio, exspectans vsque dum dormirent, illarum pedes exosculatetur; dolens & anxia quod ipsæ, cum sese meliores essent, sibi seruirent. Quod verò interdiu à parentibus aliarum rerum tractationi distineretur, somnum corpori suffurata integras propè noctes orationi dicabat adeo vt sæpè tàm parum somni caperet, vt, nisi supernaturales adfuissent suppetiæ, corpus trahere ei impossibile fuisset. Austeritates vero & flagella frequentissimè vsurpabat, quod nemo esset à quo ipsa regeretur, & cùm nemine conferret. Interalias, per quadraginta ieiuniorum dies continuos ferreis contentam hamis loricam patris nudo accinxit corpusculo. Oratura dicitum quemdam locum captabat, vbi eam cacodæmon vanis & horribilibus illusionibus exagitabat. fuit non rarò cùm à decima vesperina ad vsque auroram in precando numine perseueraret. Quadriennium prope totum hisce exercitijs vacauit; quo exacto, in alijs maioribus eam Deus sibi volnit seruire, grauissimis inquam & pænosissimis morbis, continenti videlicet febri, diro hydrope, cardiacis doloribus, nec non gangræna, quam incidi oportuit. Septendecim ipsis annis hæc ipsam ita detinuit inualetudo, vt nonnisi dierum aliquot

sanitate

ſanitate vſa fuerit. cùm quintus harum gratiarum, morborum, inquam, ageretur annus, patrem contigit intermori.

Soror vero eius, quatuordecim annorum virgo, vno poſt, quam Catharina veſtium ornatum depoſuiſſet, anno etiam exuuias ſæcu (quarum antea elegantiam ſplendoremque perditè ſectata fuerat) texuit, communi veſte ſe induens: & exinde etiam inſiſtere continen rer precibus, pijſque mentis exercitijs cæpit. Huc illas non modicè ſa mater exſtimulabat, & qua poterat ope, pia illarum exercitia & ſi ſideria promouebat: à qua etiam illis data facultas, vt mundano fa & nobilitatis proculcatis inſignibus (quamquam ſtirpe eſſent nobi les) teneras puellarum manus ad puellaria opera & litterarum ſe ctionem edocerent, idque gratis, ſed tantum vt hac ratione inter occaſionem haberent ad mollibus illarum mentibus doctrinæ Chri ſtianæ rudimenta, & Deum rogandi methodum rationemque tra dendam. Inſignem hac illæ via fructum faciebant: etenim multas ſe alliciebant puellas, in quibus, quam in puellari ætate didicere rum honeſtatem, & laudabiles conſuetudines, etiamnum relucere emicare cernimus.

Pia hæc occupatio & exercitium non fuit diuturnum: nam cu dæmon, quod ferre bonum hoc opus non poſſet, parentibus per dere cœpit, fore, vt in magnam ſui ac familiæ dedecus & infamiam deret, quod ipſarum proles gratis edocerentur. hec, vti & mo rum violentia & grauitas, in cauſa fuit, vt pium hoc exercitium rumpere ſint coactæ. Quinto poſt patris mortem anno, mortuus que eſt harum Virginum mater; &, quoniam Catharinæ vocatio per fuerat, vitam Religioſam & clauſtralem ſuſcipere, ſed numquam adhoc à parentibus impetrare veniam potuerat; hinc ilico, hac occa ſione oblata, deſiderium hoc exequi procurauit, & alio propterea ficiſci (nam Veaſij cænobium nullum erat.) Sed conſanguinei (cùm fortunis ac facultatibus affluerent,) in maius Dei ceſſurum ſequium affirmarunt, hoc ipſo ſi in loco cænobium nouum con rent. Sed, quod opidum hoc ad Equites commendatarios S. Ia ſpectaret, ad hoc generalis ipſius Ordinis Concilij conſenſus ne rius erat. Vnde ipſum Catharina impetrare incepit: ſed is tam di ter haberi & obtineri potuit, vt quatuor ipſis annis, poſt magnos bores & ſumptus, nihil penitus actum ſit. Vſque dum ipſi Regi causa oblatus libellus eſt, nihil obtinere tum ipſæ, tum amici re: quare tanta in re hac obtinenda apparuit difficultas, vt Cath conſanguinei dicerent; fatuum eſſe vlterius petendo inſiſtere, rent proinde, rem hanc vt animo ponerent. Addebant inſuper,

tum imbecilli attritaque esset valetudine (vti suprà dictum est) semper vt lecto affixa hæreret, vix vlla in Monialium congregatione locum fixum sedendum speraret. Quibus illa confidenter pronũtiauit, si vnius mensis spatio sibi plena à Deo sanitas restitueretur, certissimum eam documentum ipsi diuinæ voluntatis fore, qua hoc condi cœnobium vellet: aream se illius ergò curiam adituram. Hæc cùm diceret, semestri, cui amplius, lecto, prostrata valetudine, affixa decubuerat, & octennio fere omni propè membrorum vsu destituta vixerat. Toto illo tempore omnibus iactata fuerat febribus, lenta quoque interiora aderat phthisis, marcor hecticus: accesserat hydrops, ac tam vehemens hepatis inflammatio & ardor, vt etiam trans stragula adstantes is afflaret, & ipsa etiam indusia adureret (adeò intensus erat) quod fidem propè superare videtur. Ego ipsa è medico scisciata sum, num verè huiusmodi illa tam morbis laborarit: qui etiam non mediocriter obstupescebat, præter hæc, demum articularis eam in manibus æquè ac pedibus morbus cruciabat.

Ecce autem in glorioſi Martyris Sebastiani pernigilio, quod tunc in Sabbatinum diem incidebat, tam perfecta & plena ei reddita sanitas est, vt, ne miraculosa illa res in populum innotesceret, ipsa nesciret quomodo eam tegeret. narrauit porro, Domino valetudinem sibi ridente, tanto se tremore subitò introrsum fuisse correptam, vt in supremo eam vitæ agone versari crederet soror. vidit verò ipsa magnam in corpore suo mutationem, quin & aliam in anima; adeò scilicet illa in melius profecit. Adhæc noua hæc valetudo & sanitas magis ipsam recreabat, quòd hoc pacto monasterij fundationem procurare sibi iam liceret, quàm prius ipsum desiderium patiendi. Nam tum inde ab initio, quo eam Dominus ad se vocauit, talem ei sui ipsius abnegationem & detestationem indidit, parui vt omnia faceret. simul etiam asserit, tam vehemens se in animo patiendi desiderium sensisse, vt Deum enixissimè & ex animo rogaret, vt omnigenam sibi patiendi materiam suggereret. In quo petitioni & postulatis ipsius diuina Maiestas morem gessit; etenim illo, quo dixi, octennio plusquam quingenties illi aperta vena est, vt taceam pluries admotas ei cucurbitulas cum scarificatione, cuius indicia & cicatrices in corpore etiamnum existentes satis id ipsum produnt. In cuius plagas etiam sal subinde iniectus, quòd salutare & vtile id medicus quidam censeret, ad virulentiam & acrimoniam, quam lateris quidam dolor causabatur, eliciendam. plus quam vicies hoc ei remedium adhibitum est. Id porrò magis in ea mirandum, quòd, cum medicus aliquod è pœnosis hisce remediis adhibẽdum pronuntiaret; ipsa interim

priùs anima non concideret, sed magna cum auiditate ac desiderio tempus illud exspectaret, quo ipsum erat executioni mandandum. quin & ipsosmet medicos exstimulabat & incitabat, præsertim cùm cauterio caro illi esset inurenda, quod ob gangrenam & alios id genus morbos satis erat frequens. Causam, ob quam hæc omnia desideraret, eam esse dicebat, vt probaret & periculum faceret, num quæ martyrio finiendi vitam, habebat desideria & voluntas, vera forent.

Vt ergo se valetudini restitutam conspexit, Confessario & medico suasit, aliò vt se conduci facerent, vt vulgò crederent homines, aëris cælique mutationi valetudinis recuperationem asscribendam. Sed id illi verabant; imò verò medici rem propalarunt, quòd de eius valetudine iam antè desperassent, quia tam putrem identidem exspuebat sanguinem, vt pulmonum particulas exspuere censerent. Triduo ipsa in lecto hæsit, quòd surgere non auderet, ne quis rem intelligeret; sed quia tam sanitas, quam infirmitas, celari nequit; hinc omnis illius conatus & simulatio frustranea fuit. Narrauit ipsa mihi, se, cùm mense Augusto superiore Dominum precaretur, vt vel ingens hoc vitæ religiosæ cænobijque condendi à se desiderium auferret: vel aliqua eius perficiendi rationem suggereret; certam de valetudine recuperanda intus factam esse, quò confirmato corpore per quadragesimales ferias facultatem ipsa impetratura in curiam abiret. Addidit præterea, toto illo tempore, tametsi morbi & languores indies etiam ingrauescerent, numquam se, quam à Deo acceperat recuperandæ valetudinis spem, deponere potuisse. Et, tametsi bis, extrema vnctione esset inuncta (& quidem semel in ita præsenti mortis discrimine, vt diceret medicus, frustra Curionem ad vngendum aduocari, cum ante illius aduentum ipsa esset exspiratura) semper tamen confidebat & in Domino sperabat, fore, vt Religiosa moreretur. Non eo autem, illam iam inde ab Augusto illo ad vsque S. Sebastiani festum, bis hoc extremæ Vnctionis Sacramentum suscepisse; sed priùs.

Fratres illius & consanguinei, vt gratiam & miraculum quod in ea Dominus erat operatus, tam inexspectò ei sanitatem reddendo, perspexere, iter illius & profectionem impedire noluere, tametsi stolidum id illis & dissentaneum videretur. Trimestri iniuria hæsit, nihil dum impetrans; at postquam Regi libellum supplicem suis ipsa manibus obtulit, is, cognito Discalceatis Monialibus erigendæ, sedis copiam peti, eam illi confestim dari imperat.

Post

Porrò quod ad Monasterii fundationem spectat, satis eam, nonnisi Deo operante & peragente perfectam fuisse videre fuit, quòd eam Superiores, cùm & locus procul esset dissitus, & reditus perexiguus, admittere voluerint. Quòd enim Maiestas illius fieri vult, non potest non fieri & executioni mandari. Quapropter anno M. D. LXXIV. sub quadragesimalis ieiunij initia eò se Moniales primùm contulere: quas ordinari magna cum pompa, hilaritate & supplicantium ritu excepere. Omnibus porro in generali magna propterea oborta lætitia est; nam, etiam ad paruulos vsque, nemo non videbat opus esse, quod ad Dei optimi maximi gloriam mirificè faceret. Monasterium porrò, quod à S. Iosepho Saluatoris nomen traxit, hac ipsa Quadragesima, die Sancti Matthiae natalibus sacro fundatum est. Eadem quoque die ambæ sorores sacrum religionis habitum susceperè. Catharinae porro valetudo indies fiebat melior ac robustior, eius autem demissio animi, parendi voluntas promptissima, & vt ab omnibus videretur desiderium, satis significant, eius desideria vera fuisse, & ad Domini obsequium retendisse. Sit ipse benedictus in sæcula.

Eadem quoque mihi inter alia multa narrauit, sibi ab hincannis viginti, cùm se ad nocturnam quietem composuisset, animo occurrere soliciteque versanti, quænam in mundo Religio maximam vitæ perfectionem sectaretur, vt illi repertæ se totam ipsa deuoueret, somnianti hoc visum exhibitum. Angustissimum per callem incedere se putabat, præcipitijs & voraginibus horrendis vndique obnoxium inter hæc Religiosum de Discalceatorum cætu conspexit (eùm autem F. Ioannem de Miseria, Fr. Laicum Ordinis huius, qui Veasium excurrit cùm ipsa ibidem agerem, conspexisset, hunc eumdem sibi videri ait, qui aliàs sibi inter somniandum apparuerat sibiq; decentem audit, *Mecum veni soror*, quo dicto, quamdam in domum abillo conducitur, in qua ingentem Monialium multitudinem vidit nulla porro domum hanc illustrabat lux, quàm quod à candelis ardentibus, quas manu illæ gestabant, lumen promicabat confestim ab eisdem scisciatur, ecquodnam vitæ institutum profiteretur. Nulla verbum illi respondit; sed omnes velum capitis attollentes, ore blando ac renitenti riserunt. Et certissimo assecuta, eosdem se tunc vultus notasse, quos habere videtur eas quas hactenus conspicata sorores est. Reliquarum verò præsecta, ipsius manu arrepta, ait: *In hunc te cœtum cooptare volo filia*: simul vitæ quam

Visio admirabilis.

profitebantur, leges & Constitutiones exhibens. Interim ipsa tanto animi gaudio delibuta somno expergiscitur, vt se inter Caliti choros & iubilos versatam crederet. ceterùm quidquid ex ostensis sibi in viso Constitutionibus memoria insculptum hæserat, ad animum reuocatum scripto commisit. Multum porro effluxit temporis antè, quàm horum quidquam Confessario, aut mortalium cuspiam aperiret. Et nemo erat, qui & hoc de instituto aut Religione quidquam diceret. Cùm ergo isthuc in opidum quispiam de Societate IESV Sacerdos, qui omnium illius desideriorum probè conscius erat, fortè post appulisset; huic ipsa quidquid in scriptum retulisset, haud grauatè ostendit, seque beatissimam fore significauit, hanc si sibi Religionem inuenire contingeret: fore enim vt se quamprimùm huic dedicaret. Is porro horum cum monasteriorum nuntiam haberet, Ordinem illum esse B. Virginis de monte Carmelo ei dixit: tamen id illi tam clarè ad intelligendum non aperiret: sed illorum ei Monasteriorum, quæ ego tum fundabam, mentionem faceret. His igitur compertis mihi, vt suprà significatum est, litteras & nuntium miserunt. Quo autem tempore responsum meum accepit, adeo grauiter ægrotabat, vt spiritualis illi Pater persuaderet, hac vt cura seposita, de isthoc instituto amplectendo vltra non ageret: nam esto etiam hunc in cætum adiecta iam esset, ex eo dimittendam videri, nedum iam admittendam. Hæc illam dehortario cùm non parum affligeret, fertentes in preces effusa & anxia, sic Dominum est precata: *Domine & Deus meus, te scio esse qui omnia potes. eia ergo animæ meæ vita, aut hoc à me desiderium amoue, aut eius adimplendi mihi viam modumque ostende.* Magna hæc cum fiducia proferebat, Beatissimam Dei Matrem per eum quem tum, cùm filium suum dilectissimum mortuum gremio sustinuit, sensit dolorem rogans, pro se vt apud Dominum intercederet. Vnde ei introrsum in anima in hæc verba vox accessit: *Crede & exspecta: ego enim sum qui possum omnia: sanitatem recuperabit qui enim efficere potuit, ne tot tantæque ægritudines, quæ ex se mortales vllum vitæ tuæ detrimentum inferrent, multò minori eas negotio à te potest deferre.* Tanto autem sibi aiebat verba hæc robore & certitudine dicta fuisse, nullatenus vt dubitare poterat, quin votorum suorum futura esset compos, tametsi aliæ plures, tum & maiores in eam ægritudines ingruerent, quoadusque plenam ei Dominus (prout dictum est,) salutem daret. Sanè quæ hoc in euentu circa ipsam contigere, incredibilia propè sunt, &, nisi ipsa medicus eiusque domesticos & alios interrogassem (adeò scilicet ego

probatum) res certè erat huiusmodi, vt non multum quis peccasset, aliquam in narratione eius exaggerationem permissam fuisse crediderit. Tametsi autem imbecillis & infirma sit, vires nihilominus iam habet ad regulam seruandam, & corpus satis firmum; præterea magna animi est hilaritate, & singulari in omnibus (vti iam antè notatum est) humilitate prædita, quæ omnibus nobis egregium Dei dilaudandi materiam suggerit. Ambæ verò tam perfectè integréque suas sine vlla contradictione fortunas Religioni consignarunt, vt, etsi deinde in ipsam non cooptarentur, nullum tibi esset ius eas repetendi, aut vllam propterea mercedem poscerent. Magna in seniore relucet abnegatio tum consanguineorum tum patriæ, vnde etiam semper procul ab eis abesse desiderat; & hoc ipsum etiam enixè à suis Superioribus contendit. tanta tamen & tam singularis eius est obedientia, vt Veasij etiam cum gaudio commoretur. Hæc quoque in causa fuit, cur monialium chorum frequentantium velamen sumpserit; omnimodis namque perebat, non in illarum, sed ministrantium sororum numerum asscribi. vsque dum meam illi sententiam perscripsi, multa ad hoc argumenta adferens, quin & eam increpans, quod non ea qua oportebat, promptitudine Patri Prouinciali pareret: neque enim hoc maioris meriti materiam esse & alia id genus depromens, asperius eam habendo. Hæc verò loquendi ratio ei longe gratissima est, nam gauderet summopere cum increpatur. Sic demum ad hoc potuit induci, tametsi contrarium quam maxime vellet. Nihil de hac anima audio vel intelligo, quod non eo referatur, vt Deo se se gratam exhibeat atque idem reliquarum omnium de ea iudicium est. Dignetur eam Maiestas ipsius in hoc proposito confirmare, eiusque virtutes & gratiam, quam ei contulit, ad maiorem gloriam & obsequium suum indies adaugere. Amen.

Caput XXII.

Hispalensis conventus à S. Iosepho appellati fundatio describitur. Primum in eo sacrum ipso SS. Trinitatis festo, anno Domini M.D.LXXV. celebratum est.

Veasij cum agerem, Concilij Commendatariorum facultatem, ad Caratacæ fundationem inchoandam, exspectans, illuc ad me visitandum appulit quidam Ordinis nostri Discalceatorum Pater,

Hieronymus Gratianus Discalceatis aggregatur, & eius elogium

Hieronymus Gratianus de Matre Dei vocatus, qui non ita pridem Complati cum ageret, in Ordinem noſtrum cooptatus est. Vir erat egregiè doctus, ſummi ingenij, & cumprimis moderatus, & toto vitæ ſuæ tempore tam continuus virtutum omnium cultor, & amator, vt in renouatæ primigeniæ Carmelitarum regulæ & Ordinis huius bonum B. Virgo eum ſelegiſſe videatur. Hic Complutí habitans, ab Ordinis noſtri habitu aſſumendo ſatis erat alienus, eſto non à vita Religioſa profitenda. etſi enim parentum ipſius, quod gratia & beneuolentia apud Regem valerent, & praeclara omnia filij indoles polliceretur, quid aliud intenderent, quis tamen alia longe ſpectabat. Pater eius, qui Regi à ſecretis erat, volebat vt calamo rem ageret, & non militiæ aſſueſceret, eumque proinde ſibi in ſecretariatus officio ſucceſſorem deſignabat. Atipſe, quod ætate adhuc eſſet iunior, adeò huc non propendit, vt magna lacrymarum vi effuſa ab eo impetrarit, vt Theologiæ ſibi operam dare liceret. Animum iam ad Societatem IESV applicarat, quin etiam in eandem iam cooptatus erat, ſed, neſcio qua de cauſa, illius ingreſſum ad dies aliquot differendum cenſuere. Narrauit is mihi, omnes quæ ſibi occurrebant delicias & recreationes, ſemper ſibi graues & pænoſas fuiſſe, quod hæc ſibi via ad cælum minimè conducere, neque tuta eſſe videretur. Semper autem ſtatas ſuas orandi ſeruabat horas, & ordinariam mentis recollectionem, eaque honeſtatis ſeruandæ per omnia ſtudioſiſſimus. Eodem porro tempore ſummus quidam amicus eius Paſtranæ Ordinis habitum aſſumpſit, S. Theologiæ etiam Doctor, F. Ioannes de Iesu cognominatus. Neſcio autem an hanc ob cauſam, aut quod Ordinis noſtri magnitudine, excellentia & antiquitate tranſitum ſcripſiſſet, erga eumdem affici cæpit. Etenim tam illi voluptate erat, omnia quæ ad ipſum ſpectant, legere, & hæc ipſa illuſtrium auctorum teſtimonijs comprobare, vt ſæpè ſcrupulum conſcientiæ ſenſiſſe ſe diceret, quòd alia maioris momenti ſtudia & electionem intermitteret, quod ab hiſce auelli non poſſet, vt omnes recreationis ſuæ horas his ſolum impenderet.

O Sapientiam & potentiam Dei! quam ipſi parum effugere & diuertere poſſumus id, quod ipſe fieri vult! Videbat Dominus quantopere opus hoc quod Maieſtas ipſius inchoarat, huiuſmodi viro opus haberet. Equidem frequenter ob gratiam & beneficium in hoc nobis datum eum laudo ac celebro: etenim ſi ſcirem

cum contentione & enixè Maiestatem eius rogare voluissem, talem & Ordini virum daret, qui sub hæc primordia, omnia quæ ad eum spectarent disponeret ac dirigeret; tantum ab eo petere virum nescissem, quantum in isthoc nobis dedit. Sit ipse propterea in æternum benedictus. Cùm ergo nihil minùs quàm de Ordine hoc capessendo rogaret, rogatus est vt pastranam, cum conuentus nostri illic Præpositus (nondum enim is conuentus dissolutus & translatus erat) actum, vt Virginem illa quamdam in familiam suam coopraret, seseque conferret. Quæ non diuina Maiestas media vsurpat! forsitan enim, si illuc se ad habitum Religiosum sumendum conferre decreuisset, non multi ei aduersati fuissent, numquam vt id perficere potuisset. Sed Beatissima Virgo Maria, cuius ille indefessus est cultor & perstudiosus, sibi impensum obsequium non aliter ei remunerari voluit, quàm suum ei vestitum elargiendo. ipsam proinde mediatricem fuisse existimo, quo hanc ei Dominus gratiam præstaret; nec non in causa fuisse, vt & ipse hunc assumeret, & tam bene erga Ordinem eius semper affectus fuerit. noluit enim, vt tam ardens ei seruiendi desiderium habenti, ad ipsum opere exequendum deesset occasio. Illi namque solemne & ordinarium est, opem & auxilium præstare illis, qui sub suum præsidium confugiunt. Madriti puer cùm ageret, sæpè quamdam B. Virginis imaginem, erga quam peculiari quodam affectu ferebatur (quæ vbinam esset, non recordor) salutatum abibat, eamque dominam & amicam suam nuncupare solebat; eamque quàm frequentissimè visitabat. Munditiem illum & castitatem, quam semper vsque dum vixit, is coluit, ipsa haudubiè illi à filio impetrauit. Dixit, visam sibi subinde imaginem illam oculos lachrymis suffusos, ob plurimas quæ aduersus filium suum committuntur offensas, habuisse. Hinc magnus quidam in eo impetus & desiderium animarum animandarum, nec non intensus ac vehemens, cum in Deum videret peccari, animi dolor & sensus nascebatur. Itaque erga proximi animarum bonum propendet, vt omnis ei labor, si aliquid per eam sese proficere posse speret, illarum causa susceptus perexiguus esse videatur. hoc ipsa per experientiam & reipsa in multis laboribus quos subijt, perspexi.

Cùm ergo Beata Virgo Pastranam eum velut circumuentum conduxisset, (putabat namque ipse illuc se ad Monachi cuidam vestem impetrandam abire) ecce Dominus ita rem disposuit, vt eam ipsemet ibidem sumpserit. O secreta

iudicia

iudicia Dei! & quomodo, nolentes nos disponit, vt nobis gratiam conferat, & animæ illi bona quæ fecit opera, atque ædificatiuum, quod semper dederat vita sua exemplum, nec non intensum quo gloriosæ eius matri famulari volebat, desiderium remuneraretur: etenim Maiestas eius hæc semper maximis quibusdam muneribus & præmijs iudubiè compensare solet.

Pastranam ergo cùm appulisset, Præpositam est, vt Virginem illam in suum contubernium admitteret, allocutus; imò verò cum ea egisse videtur, vt apud Dominum ipsa precando efficeret, quo ipse in Ordinem posset admitti, vt primum ipse cum ea agere cæpit. etenim tam suauis & blanda eius conuersatio est, vt plerique qui cum eo agunt, eum diligant (est hoc gratia à Domino dari solita) vnde etiam ab omnibus Religiosis ac Monialibus ipsi subditis summopere amatur. Non tametsi nullum delictum impunè esse sinat (etenim de Religionis & Ordinis incremento semper sollicitus est quàm maximè, inque procurando assiduus) nihilominùs eam morum suauitatem & lenitatem præfert, vt nullus aliquam de ipso conquerendi occasionem habere posse videatur. Cùm igitur idem huic Præfectæ accideret, quod alijs omnibus, summopere desiderauit, vt Ordini ipse huic nomen daret. Hoc ergo desiderium Monialibus suis patefecit, vt viderent scilicet etiam atque etiam, quanti hoc sua interesset (tunc namq; admodum paucos, & penè nullum ei similem Ordo vniuersus virum habebat) ac Dominum precibus inducerent, ne illum inde digredi pateretur, nisi habitu Carmelitano assumpto. Hæc autem Priorissa insigna & feruens Dei ancilla est; vt, etiam eius vnius orationem à Deo exaudiri dignam fuisse censeam, quanto verò magis, tot sanctarum animarum, quæ ibidem congregatæ erant? Nulla non hanc in se prouinciam suscepit, & ieiunijs, corporis castigationibus, & feruentibus orationibus diuinam Maiestatem continenter fatigabant: Vnde etiam eam induxere, vt hanc nobis gratiam faceret. Vt enim P. Gratianus Conuentum Fratrum adijt, tantamque ibidem vigere religionem vidit, nec non tam insignem Domino seruiendi occasionem ac materiam (atque imprimis, quod Ordo esset gloriosissimæ eius Matri, cui vsque adeò famulari auebat dedicatus) cor illius cæpit ad amplius mundum non reuertendum emoueri. Et, quamuis multas ei caro Simon econtrà difficultates & remoras obijceret, atque inprimis eum ipse dolorē & crucē suis allaturus esset parentibus, qui vsq; eo ipsum diligebant, quemque liberis suis (quos habebant in vtroq; sexu plurimos) aliquando consulturum & auxilio futurum certissimo sperabant; attamen ipse, hanc Deo, cuius causa relinquebat reliqua omnia

eram committens, Virginis esse famulus, cliens & Religiosus; eiusque habitum assumere apud se firmissimè constituit. Quare hunc etiam magno vniuersorum, ac præsertim Præpositæ & Monialiũ omniũ plausu ac gaudio susceptus: vnde hæ Domino summas identidem agebant gratias, quod suis hoc Deum Opt. Max. beneficium precibus & orationibus contulisse existimarent. Toto tirocinij sui tempore eam humilitatem & abiectionem prætulit, quam etiam nouitiorum minimus. Inprimis verò eius virtus eluxit & probata est tum, cum illius loci Priore absente, frater quidam admodum iuuenis, vix doctus, & paucissimis naturæ dotibus, nec vlla ad regendum prudentia instructus, & sine vlla experientia (etenim nonnisi pauculis annis in Religione vixerat) Ipsi in Rectorem & Præsidem datus est. Vix credat quis, quam is suos rigidè haberet, quibus eos austeritatibus & mortificationibus attereret: & quoties id mecum recogito, obstupesco, quomodo eas subditi ferre possent, præsertim similes viri; adeo vt spiritu illo, quem illis dederat Deus, ad illas sustinendas, sanè opus esset. Vnde etiam exinde patuit, Religiosum illum melancholicæ passioni valdè obnoxium fuisse; adeò quidem vis, vbicumque agat, etiam subditis, fratribus suis molestus & grauis sit, quanto verò magis cum alios regeret, eò quod melancholicus illi humor valde dominetur. Ipse quidem bonus Religiosus est; Deus verò subinde permittit, talis vt error committatur, tales inquam homines gubernaculis admoueantur, vt ij quos ipse amat, in obedientiæ virtute exerceantur ac perficiantur. ita hic factum fuisse, verisimile fit. Vnde in huius rei meritum, maximam Deus lucem in rebus ad obedientiam spectantibus P. Hieronymo de Matre Dei contulit, ad suos postea subditos instituendos, vtpote qui tam bona habuit ad in ea sese exercendum, principia. Vt verò in omnibus quæ nobis opus sunt, aliquam haberet experientiam, vtque per omnia probatus foret, trimestri anno, quam professionem votorum emitteret, maximis exagitatus fuit tentationibus; at ipse, tamquam strenuus filiorum B. Virginis Mariæ ductor futurus, egregiè illas superauit & victor euasit. nam cum illum cacodæmon maximè & vehementissimè inducere satagebat, vt habitum assumptum exueret, ipse econtra votum faciendo sese illum non dimissurum, quin imò vota ipsa concipiendo, illius vim & potentiam eludebat. Mihi quoque deinde tradidit, quæ durantibus illis tentationibus conscripsit, legendum dedit, qui magnum sanè deuotionis spiritum in me excitauit; simul etiam ex eo apparet, quo eum Dominus modo in tentationibus expugnandis corroborarit.

Videbitur forsasse cuiquam vestrum ineptum & absurdum, quòd tot animæ suæ secreta & particularitates ipse mihi aperuerit: tantan id fieri permisit Dominus, vt hoc illa loco ipsa commemorarem, vt ipse suis in creaturis laudetur & celebretur: noui enim, ipsum me Confessario quidem suo, aut cuipiam alteri tantum, quantum mihi eorum patefeciisse. Subinde aliquâ ad hoc faciendum habebat occasionem, quod ei, tum ob prouectiorem meam ætatem, tum ob ea quæ ex alijs de me audiebat, aliquam rerum habere videretur experientiam. Aliarum rerum, de quibus agebamus, occasione hęc aliaque mihi inseriebat; quæ tamen non est opus hoc loco describere, ne æquo sim longior. & certè adhuc multum me ipsa inhibui, ne, si fortè hæc aliquando in illius manus incidant, aliquam ei propterea molestiam parem. Reuera minùs facere non potui, & nefas putaui, eius qui huic progeniæ Regulæ renouationi tantopere contulit & præfuit (cum antequam hæc in manus illius incidant, adhuc valde diu futurũ sit) memoriam non facere aut recordari. Etsi enim is primus non fuerit, qui eam inchoauit, aliquando tamen fuit, cum malè me haberet, quòd eadem esset inchoata, nisi tam magnã de Dei misericordia spem habuissem. Loquor autem de conuentibus Fratrum: etenim conuentus Monialium, quæ eius bonitas & benignitas est, habuere semper felicem progressum & successum habuere: quin & fratrum conuentus non malè procedebant, sed tale habebãt fundamentum principium, vt propediem prolapsuræ viderentur: quod enim per Prouincias singillatim Prouincialem non haberent, à Patribus Calceatis gubernabantur. Porto qui eas regere potuissent, qualis erat F. P. Antonius Iesu (is inquam qui rem exorsus erat) plenam hanc potestatem non habebant, neque etiam Constitutiones à Reuerendissimo Patre Nostro Generali datas stabilitasque habebant. Nam in singulis conuentibus fratres agebant, quod ipsis bonum & expediens videbatur; qui, vsque dum ab aliquo suæ professionis & Regulæ regere[n]tur, maximas passi sunt difficultates. hoc enim huic, illud illi placebat sequendum videbatur. quod certè me non raro, mirum in modum cruciabat. Cui rei & inconuenientiæ Dominus per P. F. & Doctorem Hieronymum de Matre Dei succurrendum putauit: hic namque Commissarius Apostolicus mox est creatus, plenamque & absolutam auctoritatem & potestatem super omnes Discalceatos & Discalceatas accepit; quin & in illorum vsum Constitutiones condidit, quæ dedit nos Moniales, eas iam tum à Reuerendissimo Patre Generali habuimus, nullas pro nobis concepit, sed pro illis, idque vi potestatis Apostolica Sede acceptæ, nec non per præclara naturæ talenta, quæ

iam suprà retuli, à Domino acceperat. Vt primum eos visitauit, omnia tam bonum in ordinem & statum redegit, satis vt appareret, eum à diuina Maiestate adiuuari, & à Beatissima Virgine Deipara delectum, qui Ordinis ipius negotia curaret. Illam igitur ego supplex rogo, apud suum vt efficere dignetur, vt is eum assiduè foueat, iuuet, promoueat, simul & gratiam det, ad in illius obsequio semper vlterius progrediendum. Amen.

Caput XXIII.

Fundationem Conventus Hispalensis prosequitur.

Antequam ergo P. M. F. Hieronymus Gratianus de Matre Dei Veasium ad me videndum excurrisset, eum de facie non videram, tametsi id summopere hactenus desiderassem: quamquam inuicem aliquoties per litteras allocuti essemus. Vt ergo cognoui eum illic adesse, maximopere sum gauisa; valdè enim eum videre optabam, quòd tum præclara de ipso & salutaria inaudissem, at magis gauisa sum tunc, quando coràm cum eo tractare cæpi: ita namque mihi is placuit, vt, quem illum apud me dilaudarant, satis adhuc eum perspexisse non viderentur. Cum autem ipsa tum varijs afflictionibus & vexationibus oppressa essem, certè vt illum primum vidi, omne, quod illius opera nobis euenturum esset bonum, repræsentare mihi Dominus videbatur: adeò vt omnibus illis diebus tantam tamque excessiuam in animo meo consolationem & gaudium sentirem, vt me ipsa reuera stupefierem. Illius Commissariatus nonnisi super Conuentus Bæticenses tunc quidem extendebatur; at Veasij versantem ad se Legatus Apostolicus euocauit, simulque Castellanæ Prouinciæ Discalceatorum Visitatorem esse iussit. Tanto porro spiritus meus tunc exultabat gaudio, vt Domino gratijs agendis per dies illos satiari non possem, & aliud quid facere nollem. *S. Mater P. Gratianum videre & audire optat.*

Hoc ipso tempore submissa fuit facultas ad nouum Carauacæ conuentum fundandum; sed longè ea alia, quàm ad meum propositum & intentum necessaria erat, vnde de nouo nuntius ad curiam mittendus fuit. Graue mihi ac tædiosum cum primis erat tanto illic tempore exspectare; vnde in Castellam redire constitui; iam tum enim fundamentis scripseram, nullatenus eum, nisi certa quædam particularitas, quæ facultati deerat, concederetur, fundandum. Vnde denuo ad aulam mitti nuntium oportuit. Quod autem P. Hieronymus Gratianus, qui monasterium illud iam tum subiectũ erat, quod totius Prouinciæ

Bæticæ Commissarius esset, ibi tum versaretur, nihil sine eius volun-
tate fieri aut decerni poterat: vnde rem totam cum eo commu-
ui. Illi porro videbatur, fore, vt si semel inde discedere & abire
contingeret, fundatio Carauacensis penitus concideret; adhæc
parum ad Dei gloriam futurum, si Hispali conuentus quidam
stitueretur: quòd ei haud difficile futurum videbatur, eò quòd
dam auctoritate pollentes & opibus, etiam domum statim consig-
re parati hoc ipsum ab illo petijssent. Adhæc quòd Archiepisc
singulari Ordinem hunc studio complectebatur, rem longè gra-
simam illi sese facturum hac ratione existimabat. vnde statutum
vt cum Priorissa & Monialibus, quas Carauacensi sedi de Ma-
ram, Hispalim concederem, tametsi animo à conuentibus in Bæ-
tica fundandis, varias ob causas, semper fuerim alieniore. Imò
rò, si, cum essem Veasij, priùs opidum illud in Bætica esse intelle-
sem, minimè illuc concessissem; quod autem me decepit, est, quod
quamuis opidum, & ager Bæticensis iuris non sit, quod non nisi
tuor aut quinque inde leucis initium habet, ab ipso tamen
prouincia dependeat. Vt tamen vidi Superiorem huius animi
se, ilico eiusdem iudicio sententiæque acquieui. hanc namque
Dominus gratiam facit, vt Superiores semper & in omnibus
mandare & ratione niti censeam; tametsi aliam fundationem iam
lirer, & rationes prægnantissimas haberem quo minùs Hispalim
vellem.

Hispalensis Conuentus fundandi occasio.

Statim ergo omnia quæ ad iter hoc necessaria erant, præ-
cæpere, quoniam æstiui calores ingruebant, & iam Pater Com-
sarius Apostolicus Gratianus ad Nuntium abierat: vnde cum
comitibus meis, P. Iuliano de Auila, Antonio Gaitano, &
quodam ex Ordine Discalceatorum, & aliquot Monialibus Hi-
lim contendi. Curru vehebamur prorsus tectæ; hæc namque era
stra per vias incendi consuetudo: cùm verò in hospitium veni-
cubiculum aliquod, commodum vel incommodum, occupab
& ad eius ianuam sororem collocabamus, quæ quibus opus
bamus, intro ferebat; imò verò nec illi qui nos comitabantur,
grediebantur. Omni qua potuimus, festinatione vsi, Hispalim
uis ante Dominicam SS. Trinitatis appulimus, cùm intens
viam æstus & calores sensissemus. Nam (quamquam diebus fes-
ando abstinebam) dico vobis, carissimæ, quòd, cùm sol radijs su-
ita intensè & iugiter feriret, in illis, quasi in Purgatorio, agere
mur. Subinde de inferno cogitabāt, aliàs ex amore Dei, aliquid &
& pati proponebāt sorores, itaq; cū gaudio & animi iucūditate

Quā itineris rationē Discalceatæ seruarent.

Quæ in itinere Hispalensi S. Mater tulerit incōmoda.

prum prosequebantur: sex enim illæ, quæ me comitabãtur, tã bonæ & feruentes erant, vt mihi cum illis etiam ad regiones Turcarum proficisci ansura videar, & ipsæ ad mortem pro Domini nomine patiendam vires habituræ, aut (vt melius dicam) eas ab ipso accepturæ. Hæc namque illarum erant desideria, & assidui sermones; adhæc erant in orationis & mortificationis studio cumprimis exercitatæ; quòd enim ibi procul ab alijs conuentibus erant futuræ, illas expressim in hanc sedem deligere studui, quas magis ei commodas futuras, & meliùs ei quadraturas existimabam. Et tales certè eas esse oportuit, pro ratione difficultatum & procellarum, quas hoc in loco subiere: quarum aliquot, & quidem maximas, hic tacebo & referre omittam, eò quòd aliquas particulares personas fortassis notarem.

Inter alias ipsarum molestias & vexationes, fuit illa non postrema, quod me pridie festi Pentecostes ardentissima occuparit febris. Illarum ad Deum clamores & preces in causa fuisse autumo, vt malum illud vlteriùs non increuerit, nec ingrauesceret: numquam enim me in vita talis occupauit febris, quin semper vlteriùs ea progrederetur, & aliud ex se malũ causaretur. Erat ea huiusmodi, vt, prout quidem mei tunc impotens eram, lethargo & phrenesi laborare viderer. In mali lenimentum aqua me ipsæ conspergebant. Sed hæc ita solis æstuabat ardore, vt perexiguum ex ea sentirem refrigerium. Non possum, quin vobis hic referam, quàm incommodum hac in necessitate nacta sim hospitium: assignatum namque in eo nobis fuit paruum quoddam cubiculum sub tecto situm, nullam prorsus habens fenestram; cuius si hostium aperiretur, omnis mox solis æstus eodem penetrabat de foris ingrediens. Credatis autem oportet, solem longè æstuantiorem & intolerabiliorem hic esse quàm in Castella sit. Tali verò in lecto Moniales me collocarunt, vt in solo cubare & humi maluissem: eius namque ea erat inæqualitas, vt, cùm hinc in altum tumeret, illinc profundum deprimeretur, acutissimis constratus è saxis videretur. Quid nõ est infirmitas & morbus? nam in bona valetudine omnia toleratu facilia sunt. Quare satius tandem duxi hinc surgere, & inde nos abire: præstare namque mihi videbatur, feruores solares aperto in campo excipere, quàm quos angustum illud gurgustium afflabat. Quàm verò misera illorum, qui apud inferos damnati sunt, sors est! hi enim numquam sedem ac situm mutare poterunt: nam, quamuis nonnisi ex vna pœna in aliam fiat mutatio & migratio, nihilominus aliquod hæc afferre alleuiamentum videtur. Et sanè mihi contigit, vt, cùm intensum in quapiam corporis parte & extremũ dolorem sentirem, si deinde in alia alius æquè intensus & grauis me opprimeret, aliquod mihi hæc

mutatio solatium & lenimen afferre videretur. sic & hoc loco mihi factum est. Nihil verò (quantum quidem recordor) me crucibat, quòd tali in statu me constitutam viderem: at Moniales, comites meæ, longè certè maiorem quam ego dolorem sentiebant. Placuit autem Domino, vt ipsa morbi vehementia & intensio nonnisi ad vnum duraret diem.

Antè paulò (an biduo, nescio) aliud accidit nobis infortunium, quod certè aliquantulum nos solicitas & anxias reddidit. Cum enim Bætis nauigio transmittendus esset, rectà illo in loco vbi funis ducebat, traijcere cum curribus non potuimus, vnde obliquare, & ad latus deflectere, pontonem nonnihil oportuit; tametsi funis obliquantibus semper aliquo modo vsui esset. sed cum qui funem ductilem tenebant, eum è manibus dimisissent, aut (nescio quo casu) is illis elapsus esset, ecce secundo cæpit flumine, aquarum impetu ponto, nullo retinente fune, remis nullis, cum curru nostro ferri. Nautæ ego vicem magis multo miserabar, cùm quòd eũ tã afflictim obnitentem viderem, tum quod in præsentissimo ageremus discrimine. Omnes in templò trepidi vocem tollebant, nos verò ad precandum Deum conuertebamur. Videbat hæc eminus ex arce sua vir nobilis, submisit quidem suis qui nobis laborantibus opem ferret. nam ne tunc quidem ponto funem penitus amiserat; at fratres qui nos comitabantur eum adhuc in manu habebant, toris viribus retinere conati; sed is etiam quarum impetus ac rapiditas, vt licet omnes iunctim obnitentur, nonnemo tamen subinde prolaberetur. Magnam certè deuotionem mihi causauit ipse nautæ filius, quem etiam numquam possum obliuisci: puer hic (vt mihi quidem videbatur) decem aut vndecim erat annorum: vt enim hic adeò laborantem & anxium patrem suum vidit, ita eius sortem complorare cæpit, & ipsa hoc viso Dominum laudauerim. Sed sicut nullum Maiestas illius immittit infortuniũ, quin semper ipsius in eo se exerat pietas; ita & hoc loco factũ est: etenim pontone se vertente, & in vado quodã arenario subsistente, quòd ab vna parte modicum esset aquæ, periclitantibus alij auxilio esse potuere. Præterea hauddubiè à via (quòd iam nox esset) aberrassemus, nisi qui proximo castello veñerat, in regiam nos viam reduxisset. Non cogitaram hisce de rebus, quæ parui momenti sunt, hoc loco tractare, quòd iam alias permultas alibi de incommodis & malis per viam successibus commemorarim: vnde certa sum, me horum commemoratione tædium legentibus adferre, quòd æquo in illis fuerim diffusior.

Longè quàm priora hæc, magis me vexauit & afflixit id quod vltimo Pentecostes festo nobis contigit. Summa celeritate

S. Matri graui erat ab alijs conspici.

nocte vsæ eramus, vt ante lucem Cordubam perueniremus, itaque sacrificio Missæ interessemus, vt à nemine mortalium conspiceremur. Conducebamur ergo in templum, quod trans pontem situm erat, vt occultiùs in eò lateremus. Iam illum transire parabamus, sed frustra: etenim sine facultate pontem transire curribus nefas erat, & hæc erat ab vrbis præfecto concedenda. Antequam verò illa impetraretur, duæ & amplius horæ effluxere, quòd homines nondum surrexissent: & multi vndiquaque affluebant, visum quales essemus: sed parum hoc curabamus, quòd currus ita obducti essent, vt nemo nos videre posset. Vt verò allata fuit licentia, non poterant currus, quòd latiores essent, per angustam pontis portam transire, vnde eos necesse fuit serra decurtari & transitui aptari. in quo etiam satis multum spatij effluxit. Tandem cum ad templum venissemus, & P. Iulianus de Auila sacrum celebraturus esset, ipsum hominibus plenum erat, quod locus à Spiritu sancto denominatus esset; vnde de more solennis hic futura erat supplicatio, ac dein verbi diuini prædicatio. quam nos solennitatem ignorabamus. Hæc cum vidi, maximopere indolui, &, meo iudicio, sanè præstitisset, non audito sacro inde discedere, quàm in tam confertam hominum multitudinem nos dare. Verum alterius opinionis erat Iulianus de Auila, &, quod bonus esset Theologus, illius opinioni omnes nos parere & consentire oportuit; hic enim ni fuisset, reliqui comites fortasse meam sententiam secuti fuissent; in quo haud dubiè grauius errassemus, tametsi nesciam, an meam vnius sententiam ipsa essem secuta. Non procul templo exscensionem fecimus: nam, quamquam nostram nemo videre faciem posset. (etenim longo eam velis semper cooperiebamus & tegebamus) satis tamen ad nouitatem, & stuporem spectantium ciendum erat, quod nos velatas, & crassioribus pallijs albis qualia nobis vsitata sunt, amictas, & sandalijs calceatas cernerent; vti reueta fuit. Hæc alteratio & turbatio omnem certè febrim pridianam à me abstulit; nam certè ea tum mihi, tum alijs omnibus nimis quam grauis erat. Porro mihi templum ingredienti vir quidam probus obuiam procedens, seq; viæ ducem præbens, turbam ingruentem submouit. quem etiam rogaui, vt in sequestratum à populi strepitu sacellum nos conduceret: qui nobis in eo morem gessit, eoque occluso recedens, nos rursum inde dum digredi templo voluimus, eduxit. Hic ipse non ita multò post Hispalim venit, & cuidam Ordinis nostri Patri retulit, credere se, sibi, ob exhibitum hoc quale quale nobis officium & pium caritatem, nihil minus opinanti opimam obtigisse, DEO dante, hereditatem. Verè vobis dico, carissimæ, quamuis hoc for-

san

ſan vobis nihil eſſe videbitur, mihi hoc ita graue & pænoſum vi
vix vt me pœnoſius quid meminerim ſubijſſe; populus enim tanto im
petu & tumultu huc ingruebat, ac ſi tauri furibundi irruiſſent. Vnde
hil mihi accidere potuit optatius, quàm inde quamprimum excede
etſi aliam diei tranſigendi commoditatem in vicinia non haberem
vnde æſtum illius nos ſub ponte quodam vicino apricando decli
re oportuit.

Hiſpalenſis eminentus cum labore fundatur.

Hiſpalim cum veniſſemus, in domum quam P. Marianus (qui
uentus noſtri iam factus erat certior) nobis conduxerat, concedi
Equidem omne negotium iam tum ex voto confectum opinaba
nim, ſicut ſuprà inſinuaui, Archiepiſcopus miro erga Diſcalceat
dio rapiebatur; quin etiam interdum me per litteras quam offici
mè compellarat. Nihilominus magnum me hic laborem & vexa
nem ſubire oportuit; quod Domino id ita videretur. Archiepiſcop
namque à Monialium eſt cœnobijs, quæ certis non conſtatem
uentibus, admittendis maximè alienus, nec immeritò. Hoc autem
fuit (dicam potiùs profuit) ad opus iſtud perficiendum & erigen
dum: ſi enim rei huius antè, quàm huc appuliſſem, fuiſſet conſcia
cultatem adhoc certè haudquaquam eſſet elargitus. Sed, quoniam
Commiſſarius & P. Marianus certiſsimè opinabantur, pergratum
ſe rem facere, quod me huc venire feciſſent (& certè aduentus me
li quàm gratiſsimus exſtitit) hinc illi de hac re nihil ſignificarunt; n
ſignificaſſent, forſitan, bene ſe facturos ſperantes, maximum ill
errorem commiſiſſent. Etenim in reliquorum monaſteriorum fun
tione ante omnia Ordinarij locorum licentiam obtinere pru
habeo, vti etiam Sacroſancta Tridentina Synodus faciendum pa
pit. In hac verò non ſolùm eam vt iam conceſſam ducebamus, v
etiam (vti iam dixi) inſigne nos Ordinario hac ratione obſequ
præſtare (vti reuera etiam præſtabamus) exiſtimabamus: vti etiam
ſtea intellexi & comperi. Verùm, nullam omnino Dominus fund
nem, ſine magno meo labore & moleſtia, perfici voluit, vt modo
dem hoc, alias alio modo exagitarer.

Vt ergo in domum, quæ nobis (vt dictum eſt) erat conducta, v
mus, ſtatim (vti facere ſolebam) eius inire poſſeſſionem cogitabam
diuinum in ea recitare officium poſſemus. At P. Marianus, qui re
choarat, & illic erat, tergiuerſari, & rationes cur differédas res eſſe
pit afferre, ac ne me affligeret ac contriſtaret, planè quod res era
re nolebat, diſſimulans. at, cùm quas adferebat rationes, ſufficie
non eſſent, ſtatim in quo ſita eſſet difficultas, intellexi, in eo ſcil
quod licentiam Archiepiſcopus non dediſſet. Vnde dicere & p

dere mihi cæpit, vt annuis censibus Monasterium stabiliri permitterem, aut simile quid, cuius non satis recordor. Tandem verò sine vlla dissimulatione dixit, Archiepiscopum non vsque adeò in Monialium monasterij fundationem propendere, atque iam inde ab eo tempore, quo dignitate Archiepiscopali functus esset (functus autem erat ad annos plurimos tum Hispali, tum Cordubæ, estque feruens Dei famulus) nullis hanc potestatem fecisse, præsertim si sine reditibus ac possessionibus fundandum monasterium esset; ac proinde eam nulli se facturum. Quod perinde erat, ac dicere, ipsum planè non fundandi. Mihi id admodū molestum & graue erat, Primò, q̃ in ciuitate Hispalensi res ageretur (quamquā id facere potuissem, si voluissem;) quia in monasterijs nonnullis reditus admissi, in paruis opidis id fuit, quia nisi hi admitterentur, illa fundari non potuissent; quia alioquin, vnde alerentur, non supperetet. Deinde, quod post sumptus itineris vnus terminus solum mihi reliquus esset; quin etiam nihil nobiscum tuleramus, præterquam vestes quibus eramus indutæ, nec non aliquot tunicas & calyptras, & alia quæ nobis, dum curru veheremur, ad vultum tegendum vsui erant. vnde etiam, quò comites nostri possent eò vnde profecti erant reuerti, pecuniam mutuatitiam conquirere oportuit, quam amicus quidam, quem Antonius Gaitanus illic habebat, mutuo dedit, quod vero ad suppellectilem domesticam compandam necessarium erat, P. Marianus mendicato quæsiuit. Adhęc domum propriam non habebamus; adeò vt impossibile videretur conuentum illic fundari. Quare non sine summa dicti Patris rogatione, & velut importunitate factum arbitror, vt Archiepiscopus tandem nos sacrum ipso SS. Trinitatis festo celebrare permiserit: & hoc primum fuit. Venit tamen, ne æræ campano ad sacra signum daretur, nec ipsum de loco superiori suspenderetur; sed iam antè suspensum erat. Quindecim diebus, & amplius illo in statu res nostræ fuere, adeò vt ipsa statuerim, nisi P. Commissarius & P. Marianus obstarent, cum Monialibus meis, parua admodum cum animi ægritudine Veasium reuerti, quo cum illis Caruacensem fundationem ordirer. Sed multo maiorem illis diebus pressuram habui, sed, quia bonæ memoriæ non fuit, hinc non satis recordor quamdiu ea durarit, sed arbitror plus mense duraſſe; quòd iam tum grauius & peius illi videretur, re infecta nos inde discedere, quàm monasterium iam fundatum esse statim in vulgus innotescere. Numquam verò me P. Marianus permisit ei litteras scribere; sed ipse paulatim verbis blandioribus, nec non litteris Madrito à P. Commissario missis, eum leniuit. Vnum hoc me in conscientia consolabatur & eam tranquillabat à scrupulis, quod primum

Hispalensis canobij adita possessio

sacrũ bona illius cũ venia celebratũ esset; semper quoque in choro
cium diuinũ recitabamus. Subinde quoq; me per aliquẽ visitari
simul denuntians semel propediem ad me excursurum. quin & vnũ
mesticis Sacerdotibus misit, qui sacrum primum hic Deo offerret
liquide apparebat, omnem hanc turbationem meam aliò non tend
quàm vt me anxiam & solicitam redderet. quamquã non tam mea
Monialium mearum causa angebar, quàm quòd Patrem Commi
anxium scirem. Quoniam enim ipse me illuc ire iusserat, hinc ma
pere angebatur, & si quod impedimentum interuenisset, quàm
mentissimam afflictionem sensisset. Et certe multas adhoc timen
habebat rationes.

Sub idem tempus accessere ad me Carmelitæ Gaudentes
tantes, ecqua tandem auctoritate monasterium hoc fundassem;
bus cum acceptas olim à Reuerendissimo Patre nostro Generali
ras ostendissem, quiescentes vlteriùs inquirere desierunt. si enim
uissent, quàm parum Archiepiscopus erga hoc cænobium esset
tus, haud dubiè hæ ad illos quietandos & pacandos litteræ
fuissent. sed hoc omnes latebat; imò nemo non persuasum habebat
na illius cum venia & assensu cuncta fieri. Tandem, Deo dante,
vt nos ipse visitatum venerit; cui ego eam quam nobis faceret
riam, exposui: qui ad extremum facultatem mihi dedit, quidquid
tueram exequendi, quin & deinceps, si qua poterat, & quæcumque
dabat occasio, semper se beneuolum, ac partium nostrarum
rem declarauit.

CAPVT XXIV.

HISPALENSEM S. IOSEPHI CONVENTVS FVNDAT
nem prosequitur, quantumque in proprijs ædibus habendis laboris ac difficultatis subierat.

Hispalensis sedes quã lente & male procederet.

VIx credat quisquam, in ciuitate adeò copiosa, & tot opul
inquilinos habente, qualis Hispalensis est, minorem
sterij fundandi occasionem & oportunitatem fuisse, quàm in
in quibus hactenus fuerã opidis: imò adeò adhoc deesse hic oper
tas videbatur, vt subinde apud memetipsam reputarem, è re
esse, hac nos in ciuitate conuentum habere. Nescio autem, an
mãti hoc sit ascribẽdum: nonnunquam enim audiui dicentes,
hic ad tentandum potentiores esse quàm alibi: tametsi Deo hinc
potentiam dante: vnde etiam me hic acriter imperiuisse videntur
numquam quoad vixi, ita me pusillanimem & meticulosam vid

que ibi me fuisse comperi. adeò vt meipsa vix nossem; quamquam ea, quam de Domino habere soleo, fiducia me non desereret: sed natura adeo discrepabat ab ea quam habere solebam, ex quo Hispalensis cœnobij tractationi me immisceo, satis vt intelligerem suam Dominum ea parte manum subtraxisse, vt scilicet ipse maneret qui est, & ego viderem, si quem aliquando habuerim animum & animositatem, à me ipsa eum non habuisse.

Cum ergo iam inde ab eo quo dixi tempore illic vsque ad initium Quadragesimæ penè mansissem, nulla tamē aut domus emendæ fiebat mentio, aut qua ea emeretur pecuniæ habendæ, imo ne quidem eius quipro nobis sponderet, vti in alijs opidis habueramus, inueniendi spes affulgebat: etenim illæ, quæ Patri Commissario serio spoponderāt, in ordinem sese ingressuras, ac propterea enixissimè, Moniales aliquot vt hunc conduceret, rogarant, viso eiusdem rigore, & ei ferendo impares sese existimantes, deficiebant; vt sola vna, de qua postea loquar, ingressa sit. Iam tempus instabat, quo propediem Bætica excedere iubenda etam: quòd alia prægnantia negotia aliò me vocarent. Permolestum sanè & pænosum mihi erat, Moniales illic sine certa domo relinquere, tametsi viderem me nihil omnino hac in re posse, eò quòd gratia, quam alijs in partibus Dominus mihi facit, vt scilicet habeam aliquem, qui hisce in operibus me adiuuet, me hic deficeret. Placuit autem Deo, vt ijs diebus frater quidam meus, Laurentius Lepedius appellatus, qui triginta & quatuor annis in India commoratus erat, inde rediret: cui etiam longè quàm mihi indignius & grauius visum est, Moniales propriam domum non habere. Is ergo egregiè nobis præsto fuit, præsertim in ea procuranda & habenda domo in qua modò agimus: quamquam ipsa tunc quoque sedulò & feruenter apud Dominum rem hanc vrgebam, eum deprecans ne me Monialibus domum nondum habentibus hinc abire sineret; quin & his ipsis iniungebam, vt idem ei negotium in precibus commendarent, nec non B. Iosepho. Adhæc Beatissimam Virginem Matrem frequentibus precibus & supplicationibus nobis fauentem reddere procurabamus. His ergo adminiculis & fiducia animata, nec non quòd fratrem meum rem nostram cordi habere cernerem, de domibus quibusdam emendis tractare cæpi, sed, cùm res omnis iam propè confecta esset, & de emptione penè conuentum, ilico ipsa in momento penitus concidebat. Quadam ergo die de hocce negotio mihi cum Domino inter comprecandum agenti, petentiq;, vt, quoniam ipsę illius essent sponsæ, eique omnimodis placere quàm maximè satagerent, eis de domo prospiceret, dictum fuit: Iā

Dominus Matris negotia curat.

te exaudiui, mihi rei eius curam committe. His ego verbis erecta & planè ... uisa fui, quòd mihi iam tum in manibus domum habere videret. Et ... uera ita factum est. Impediuit verò Maiestas ipsius, ne quamdam, quæ quidem omnium ad gustum erat, (quòd optimo sita esset loco) ... adeò ruinosa & malè materiata erat, vt sola nuda eius area empta fuisset, & quidem multò minoris, quàm eæ sunt ædes coëmptæ in quibus modò habitant, emeremus. Iam omnis facta conuentio, & de pretio inter partes pactum erat, nihil vt faciendum aliud restaret, quàm emptionis tabulas conficere. Ego non vsque adeò huc propendebam, quod hæc domus cum vltimis illis, quæ inter orandum audiueram, verbis minimè conuenire videbatur: illa enim (quantum quidem ipsa colligebam) bonas nobis ædes dandas denotabant ac spondebant. Vnde Dominus disposuit, vt is qui eam nobis quamquam insigni suo cum compendio vendiderat, aliquod tamen obstaculum per se obijceret, ne tabulæ eo quo stipulati eramus, tempore fierent. itaq; nulla nostra culpa, stipulationi & venditioni renuntiare nobis licuit. Quod omnino non contemnenda Domini gratia fuit: neque enim toto vitæ omnium quæ ibi tum agebant, Monialium tempore planè ea accommodandamus potuisset: quod certè illis perquam molestum fuisset: adhæc quæ ad hoc necessaria erat, pecunia illis deerat. Multum huc operæ insigni quidam Dei famulus contulit, qui ferè iam inde ab initio quo huc primùm appulimus, cognito nobis deesse, qui sacrum nobis celebraret, quotidie illud apud nos celebratum veniebat, quamquam & domicilium eius longè à nostro dissitum esset, atque æstus diurnus vehementior. Nomen illi est Garcias Aluarius, vir vitæ integerrimus, magno apud omnes in pretio ob varia bona opera, quibus totum impendit, habitus: qui si fortunis abundasset, nihil penitus nobis defuisset. Hic ergo, quòd domum nosset, stolidè nos facturas aiebat, si totum pro ea pecunię persolueremus. Atq; hoc ipsum quotidie nobis ... gerebat, amicè monens, vt ab illa coëmenda animum prorsus ... mus. Vnde frater meus & ipse viderunt domum illam, in qua in ... sens commoramur: quæ adeò illis placuit (nec immeritò, cùm & Dominus ipsum vellet) vt biduo triduoue ipsæ confectæ sint tabulæ.

Nota Dei prouidentiam erga S. Matrem

Non parum verò laboratum est, vt ad illam transiremus: quia illā inhabitabat, tam citò inde egredi nolebat; adhæc fratres Monasterii (quòd in vicinia habitarēt) statim instare cæperūt, ne vllatenus in illam ... siremus. adeò quidē, vt, nisi coëmtionis instrumēta & litteræ tā ... confectæ fuissent, Deum summopere laudassem, si ea dissolui & ... potuissent: videbā quippe nos obligatas sex aureorum millia (tot enim domus ipsa cōstiterat) soluere, & tamē illius capere possessionē ...

se At eius opinionis nõ erat Priorissa, sed Dominũ laudabat, ꝙ irritari contractus & cõuentio nõ posset, quod maiorẽ ei Maiestas fidẽ & animositatẽ daret in hac domus comparatione, quã mihi; quam & in omnindeò re illam præferre credibile est, quod multo me sit melior. Amplius mense his in angustijs hæsimus, sed tandem Deo visum, vt Præfecta, ego, & aliæ duæ Moniales de nocte silenter ad illam transiremus, ne prædicti Monachi quidquam horum rescirent antè, quam adita esset possessio. quãquã non sine timore, nam qui nobiscũ ibant, quascumq; viderẽt per noctem vmbras, monachos sibi videri aiebant.

Vt primum illuxit, bonus Sacerdos Garcias Aluarius (qui è nocturnis comitibus vnus fuerat) primum in ea sacrum celebrauit. itaque tandem timere desijmus. Quam vero Iesu bone, multos huiusmodi in possessionibus capiendis timores subij! Quare sæpenumero mecum ipsa perpendo, si, cum non ad malum faciendum, sed ad Domino obsequium præstandum abirem, tantus me occupabat metus ac timor, qualem non habeant illi qui malefacere proponunt, quod in Dei & proximi iniuriam tendat. Quale inde lucrum & commodum exspectent, aut qualem haurire è tam graui in caput suum pondere accersendo, voluptatem queant, nescio.

Non aderat tunc fortè ibidem frater meus; secesserat enim ad tempus ob errorem aliquem qui in tabulis conuentionis commissum, quod nimium rem accelerassemus, vnde etiam magnum monasterio damnũ impendebat; quod verò ipse nostro nomine spopondisset, hinc eum quæritabant, quo illum custodiæ traderent. quod certè maximopere nos afflixisset, eò quod peregrinus & exterus ipse esset, vti etiam reuera afflixit: nam tamdiu in afflictione fuimus, quoadusque aliquod ipse pignus vendentibus ad illorum securitatem dedisset. Exinde verò melius res peragi cæpit, quamquam ad aliquod tempus lites nobis non defuerint, quo maius meritum foret. Intereà temporis ipsæ in aliquibus cubiculis inferioribus reclusæ eramus; ipse vero toto tempore operarijs & fabris aderat: ac nobis interim de cibo & victu quotidiano prospiciebat, vti & prius satis diu prospexerat: nam quoniam nondum passim innotuerat omnibus, hic monasterium esse (quod in priuata quadam domo habitaremus) pauca eleemosynarum subsidia suppeditabantur, nisi fortè à pio quodam sene, Carthusianorum (quorum domus hic *delas Cueuas* appellebatur) Præposito, qui insignis Dei famulus est, atque Abulæ è familia Pantoiana natus. Hic singulari quodam erga nos quam primũ atque huc venimus amore, & studio rapi cæpit, vt sperem fore, eum, quamdiu superstes erit, omnimodis nobis auxilio & subsidio futurum,

& semper benefactorem nostrum fore. Ideo vero istud hic scribo, carissimæ, vt, cum hæc legeritis, Maiestati illius commẽdetis (vti pareriam est) eum qui nos tam egregiè adiuuit, vti & alios, tam adhuc vita fungentes, quàm ea antè defunctos. huic ergò sancto viro plurimum debemus. Mensem fermè integrum, si rite recordor (nam in diebus exactè ponendis ac numerandis vsque adeò bonam memoriam non habeo, itaque aliquando errare possem; proinde semper subintelligatis oportet, plus aut minus, cum parum id referat) hoc in statu egimus. Quo durante, frater meus in ædem sacram è cubiculis quibusdã adoptandam, & omnia domus membra insarcienda ita totus incubuit, nihil vt nobis oneris aut agendum incumberet.

Omnibus ergo iam concinnatis & instauratis, optassem quidem sine strepitu atque apparatu vllo Venerabile Sacramentũ huc inferri, q vlli molesta esse non gaudeam, si quando aliter fieri potest aut declinari; quam ego opinionem D. Garciæ Aluario significaui; qui exinde ipsam cum Præposito Carthusiensi communicauit. hi verò ita res nostras seriò curarunt, vt proprias curare studiosiùs non possent; vnde eis placuit, quò cœnobium magis in populum innotesceret, solennitatis ac festiua pompa illationem hanc celebrari. Qua etiã super re cùm Archiepiscopũ ipsum consuluissent, eorũ is sententiæ haud inuitus accedens, statuit, vt de quadam Parochiali æde, Venerabile Christi corpus, magna pompa, vniuerso clero, & Sodalitatibus nonnullis concinentibus, & viris publicis adornatis huc transferretur. Vt dictum, factum. nam bonus Garcias Aluarius cum Monasterij nostri claustrum (quod tum plateæ vicem præbebat) tũ templũ rite adornauit & instruxit, scitas quoq; hinc inde aras adoptauit, aliasq; elegantiarum varietates ad deuotionẽ excitandã induxit. inter ceteras aquã è malorũ aureorũ cytinis expressam, per tubos in perpetui fõtis modũ fluere iecit, nobis hũc nec procurantibus, nec petentibus, tametsi, cùm iã factus is esset, insignem deinde nobis deuotionẽ excitarit. Et sanè maximopere gauisæ sumus, cùm templi nostri encænia tanta cũ solennitate peragi, ac vias publicas adornatas, nec non tam festiuũ symphoniacorum & instrumentorũ musicorũ concentũ videremus; vt mihi Sanctus ille Carthusianorũ Prior, nihil vmquã tale se Hispali vidisse affirmaret, ac manifestè appareret, solius Dei id opus fuisse. Vnde etiam ipsemet supplicationi interfuit, quãquã nulli hacten⁹ interfuisset, ipse verò Archiepiscopus Augustissimũ Angelorũ panẽ huc detulit. Hic ergo videtis, carissimæ, pauperculas Discalceatas ita iã ab omnibus honoratas fuisse; & antè paulo etiã aqua illis defutura & denegãda videbatur, tametsi fluuius vrbis huius aqua quam maximè abundaret. Quanta

hominum ad solennitatē hanc affluxerit multitudo, vix quisq̃ credat.

Res admirabilis quæ contigit eo die, quo Ven. Eucharistia in Hispalensem domum illata est.

Hoc etiam die prodigiosum quid contigit & notabile, vt etiam omnibus, ante quorum id oculos factum est, visum. Cum enim plurima in plausu ignea missilia missa essent & crebro bombardarum fragore omnia identidem reboassent, ac sub vesperam, supplicatione iam finita denuo hæc ipsa plausus argumenta repeterentur, casu nescio quo in puluerem sulphureum, tametsi pauculum, ignis illapsus est; is tamen qui puluerem habebat, non sine miraculo à flamma læsus non fuit. adhæc cum adusque cænobij fastigium flamma repens adscendisset, cuius laqueare byssо tenui adornatum erat, ecce fornicis quidem lapides tetram ab ipso fumo fuliginem induerunt, ipsa tamen extima byssus tenuissima, quæ omnium iudicio prima flammam concipere debuisset, cum esset subflaua & coccinea, inuiolata nec colorem mutasse visa fuit, perinde ac si nec ignis, nec fumus eam afflasset. Quotquot rem viderunt, obstupuere. Moniales verò Dominum laudarunt, quod ipsarum necessitati prospexisset, cum, vndenam nouam byssum compararent, pecuniam non haberent. crediderim, diabolum ob festinitatem quæ contigerat, & quod nouam rursus Dei domum videret, indignatum hoc sese modo aliquatenus de nobis vlciscivoluisse. Sed Maiestas illius hunc impediuit. sit ipse benedictus in sæcula. Amen.

CAPVT XXV.

EAMDEM FVNDATIONEM PROSEQVITVR. REFERT ADhuc nonnulla de Monialī, quæ huic conuentui prima nomen dedit: quæ sanè quam maximè notanda sunt.

S. Mater Hispalis domo iam fundata quàm primum discedit.

COnsiderare vobiscum potestis, carissimæ, quodnam nostrum ea die fuerit gaudium & consolatio. De meipsa certè dicere possum & scio, meum quam maximum fuisse: imprimis verò, quod viderem me in tam bona beneque sita domo Moniales relinquere, quodque monasterium iam satis cognitum in vrbe esset, & quod in domo Moniales essent, quæ potissimam debitorum & æris alieni, quod eius emendæ nomine contractum erat, partem possent dissoluere, adeo vt etiam preces quæ ad completum numerum deerant (quantumlibet patrum in dotem attulissent) debita dissolui possent. Inprimis autem & maximè me recreabat, quod labores & afflictiones aliquot subijssem, cumque iam aliqua fruitura quiete eram, inde me discedere oportuit. Cum enim Dominica proxima ante Pentecosten anno M.D.LXXVI. solennitas hæc encæniorum celebrata esset, statim proxima die Lunæ inde discessi; calor enim & æstus quotidie fiebat vehementior

& si

si fieri potuisset, non libenter ipsis festis Pentecostalibus in itinere fuissem; imò verò Malagone eadem celebrare animus erat, vt & aliquot dies aliquot ibidem subsistere, ac propterea tantopere festinauimus. Non placuit autem Domino, vt vel saltem vno die in templo illius sacrum audirem. Discessus meus non mediocriter Monialium gaudium ac consolationem imminuit, easque magnopere contristauit, quod eo toto illo anno simul egissemus, & tam multas (vti dictum est,) simul afflictiones subijissemus, quarum grauissimas tamen hic non declaro, vt, quantum mihi videtur, vna Abulensi fundatione excepta, (cui sane nulla quoad difficultates & labores comparari potest) nullatenus mihi labore steterit, quanto hæc quòd afflictiones & angores illæ maximè intimi & interni essent. Vtinam verò Maiestas diuina dare dignetur, semper vt sibi in ea obsequium præstetur: hoc enim si fiat, omnes quas subij, exagitationes & labores mihi quam minimæ videbuntur: & certè, ita idipsum futurum spero: incepit siquidem Maiestas eas pias sanctasque animas quasdam adhanc domum pellicere: ex ipsemet quas mecum duxi, (quę fuerunt vniuersum quinque) illæ, quæ remanserè, quàm fuerint bonæ, iam tum aliquatenus declaraui, cùm dixi prima de ipsis possent ac quod dixi minimum sit.

Prima Monialis Hispalēsis qualis fuerit.

In præsens verò de prima, quæ huic conuentui nomen dedit, liquid dicere volo, quod quæ dicam, vobis fore scio vt placeant & creationem adferant. Erat hæc honesta quædam virgo, religiosis parentibus genita, pater porro illius monticola est. Hanc, adhuc puellam, penè septennem, quædam è materteris, quod liberis careret, ad aria matre petijt, quo ipsam penes se educaret: ergo cùm in familiam matertera admisisset, quædam mulieres quæ illi sub spe facultatum illius semel possidendarum, priusquam puella hæc domum illam veniisset famulantur, videntes ipsam tam lautè, amanter & delicate haberi, ex æmulatione quadam suspicari cœpere iam se frustratas ijs quę sperabant: colligentes ex amore atq; affectu quo hanc ipsi prosequebatur, facultates in ipsam transferendas. quare diabolico quodam facto hanc occasionem auferendam, & rem suam stabiliendam putarunt, puellam apud materteram accusantes, tamquam simulatam vitam conspiraret, deque ea de medio tollenda cogitaret: eaque causa vni de suis aliquot nummos ad toxicum & arsenicum comparandum dedisse. Matertera cùm hoc inaudisset, statim (quòd omnem rem hanc iunctim assecuerarent) fidem credidit, vti & puellæ mater, quæ mulier pia & religiosa. Vnde ipsa puellam, in familiam suam domum recepit, existimans sese in ea pessimam quamdam ac flagitiosissimam mulierem educare. Dixit porro mihi ipsa Beatrix de Matre Dei

nunque appellatur) matrem plus quàm anni spatio, in ipsam virgi-
nem alijs diris modis sæuijsse, & humi cubare iussisse, vt hac ratio-
ne ipsam ad rei huius sceleratæ veritatem confitendam adigeret.
Iam autem puella diceret, nec rem feciſse se, nec nosse quidem
quid esset arsenicum, mater multo id existimabat deterius, quod
eam in facto negando etiam pertinacem & obstinatam censeret. Qua-
mater mirum in modum sese affligebat, quod eam in pernegando
deo contumacem cerneret. Mirum sane fuit, puellam factum con-
stim non esse, quo se à tormentis illis liberaret, at Deus eam, quod
esset innocens, mouit & impulit, vt veritatem semper fateretur. Et,
quoniam Maiestas eius semper tuetur ac protegit eos qui culpa carent
& innoxij sunt, duas illarum mulierum tam graue occupauit malum vt
mirum sit præ rabie viderentur. vnde puellam illam clanculo ad se euo-
carunt, & commissa aduersus ipsam machinationis veniam rogarunt;
cum etiam iam ad extremum vitæ redactæ, dicta & commenta omnia
reuocarunt & negarunt, tertia vero, Deo permittente è puerperio mor-
tua est. Deniq; omnes tres, nonnisi summo cum tormento, vita ex ces-
sere in procusæ aduersus innocentem illam puellam calumniæ casti-
gationem. Hoc ego non solum ex ipsa, sed & ex ipsa matre postea (quæ
dicebat, cum eam in Religione iam agere videret, quòd eam ita cruci-
asset & cecidisset) intellexi, vti & alia multa particularia, è quibus satis
colligere est, quam frequentes & graues illius cruciatus fuerint. Cum-
que mater præter ipsam liberos non haberet, & religiosissima esset
mulier, Deo permittente factum, vt ipsa filiæ suæ esset tortrix, cum ta-
men summo eam amore prosequeretur. ipsa porro est mulier & pieta-
te & alijs virtutibus præstans.

Punitio calumniatium innocentem.

Cum vero puella hæc duodecimum ætatis annum paululum ex-
cessisset, contigit illam in libro quodam S. Annæ vitam legere; vnde
magnum erga montis Carmeli incolas Sanctos affectum & deotio-
nem concepit, quod Sanctæ Annæ mater sæpius ad illos excur-
risse ibidem diceretur (Emerentianam eam vocari existimo.) Ex eo au-
tem tempore tam singulari erga B. Virginis Ordinem cœpit affectu
teneri, vt ilico & habitum illius assumendi, & castitatis votum emiserit.
Vnde, siquando poterat, solitudinem & recessum frequentabat, ora-
tionique solicitè incumbebat. Vnde factum, vt multas ei Dominus,
nec non Beatissima Virgo Mater gratias conferrent, & quidem admo-
dum insignes & singulares. Quàm maximè quidem ipsa Religionem
ingredi volebat, sed hũc parentibus animum & propositum declarare
non audebat; nesciebat præterea, vbinam hunc Ordinem reperiret.
Notandum porro cumprimis est, quod cum Hispali huius insti-

tuti cœnobium esset,(quamquam Regulæ mitigatæ)numquam tamen ipsa de eò quidquam intellexerit,vel audiuerit,vsque dum aliquid (quidem nonnisi post multos annos)de hisce nouis,quæ fundabantur monasterijs cognouit.Cumautè iã ad ætatẽ nubilem peruenisset, deliberarunt & statuerunt parentes inter sese,cuinam eam collocarit potissimum,quòd admodum iuuencula foret,& alios præter illam liberos non haberent;nam quamuis multos habuisset fratres,omnes tum iam demortui erant & ipsa,quam minus ceteris diligebant, in vita superstes mansit. Nam quando ei id quod supra retuli contigit, [illegible] in viuis adhuc habebat,qui eius cansam acriter propugnans, patribus dicebat minimè crederent ea quorum soror insimulabatur.Matrimonio verò iam statuto concluso,adeò vt ipsa ei minimè refragari putaretur,& parentibus hoc ei iam significantibus, ipsa, quod matrimonij numquam ineundi votum emiserat,eis aperuit;adeoque [illegible] fuit constans, nulla vt ratione,tametsi etiam, propterea necarent, ipsum vellet violare.

Quamobrem parentes,vel quod diabolus eos dementaret, vel quod Deus eam Martyrem esse vellet,& multa pati,existimabant fœdum aliquod facinus commisisse,propter quod matrimonium nollet,quod iam fidem à parte sua sponso addixissent, & hunc propterea infamem reddi cernerent;virgis eam ita cecidérunt, adeò illam seuerè animaduerterũt, vt etiam eam vellent suspendere & suffocare,mirũ vt esset,eã emortuã nõ esse:at Deus,qui ad maiora eam parabat,in viuis eam conseruauit.Ipsa verò mihi retulit,se in fine vltra quam tormentorum aut pœnarum sensisse:etenim in mentem sibi reuocabat,quidnam Sancta Agnes olim passa esset, quod Dominus id ei in memoriam reduceret;imo mortem sibi quam iucundissimam futuram fuisse,denique ad trimestre in lecto ita elumbem & fractam decubuisse,vt seipsa mouere de loco in locum non posset.

Certe vix credibile videatur,quomodo de puella, quæ numquam à latere matris discedebat, quæque patrem admodum cautum & circumspectum(vti quidem intellexi)habebat,parentes tam grande malum ac flagitium suspicari potuerint:semper namque sancta, honesta,& eleemosynis adeo dedita fuit,vt, si quid ipsa nummorum aut rerum nanciscì posset, id in pauperes erogaret. Si quando Dominus gratiam alicui præstare vult,vt quid patiatur aduersi,multa ad hoc media inuenit;quamuis iam abhinc annis aliquot filiæ suæ virtutem perspiciendam dedisset; adeo vt, quidquid in pauperes distribuere ipsa vellet,hoc illi ab his quam libentissime subministraretur, omnesque persecutiones & afflictiones iam in recreationes ac delicias

reterentur. Quamquam ob ipsum quod habebat, Religiosæ vitæ profitendæ desiderium, omnes ei recreationes molestæ ac graues videbantur; taque (prout mihi narrauit) magnis in angustijs & doloribus versabat.

Porro tredecim aut circiter annis antequàm P. Gratianus Hispalim veniret, cùm etiam ne vel minima Carmelitarum Discalceatorum ibi esset memoria; cùm ipsa quadam die cum parentibus & alijs duabus vicinis colloqueretur, contigit, illuc quemdam Ordinis nostri fratrem, grossioris panni veste (qualem modò gestant) ostium intrare. Dicebant, illum vultum viuidum, vegetum ac venerabilem prætulisse, tametsi ad eo senex esset, vt barba, quæ admodum ea longa, à filamentis argenteis constare videretur. Hic se iuxta ipsam stitit, & lingua quam non intelligebant aut ipsa, aut quispiam alius, eam nonnihil alloqui cœpit. cumque iam loqui desineret, tertiò ipsam signo crucis communiuit, dicens: *Deus te, ô Beata, confortet.* quo dicto mox abijt. Toto eo tempore, quo senex ille videndem fuit, nemo sese loco mouebat, sed omnes obstupescebant: Perterrebatur eam Pater, quisnam is esset. Ipsa verò putabat illum ex eorum esse. Vnde surgentes, solicitè eum quæsiere: sed exinde amplius non comparuit. Ipsa verò mirum inde gaudium & consolationem sensit; & quotquot aderant, sunt admirati videntes rem prorsus humanam esse. vnde magni eam, vt dictum est, facere cœperant. Omne illud tempus (quod quatuordecim annorum fuisse credo) interim, & post factum illud, elapsum est; ipsa verò interea semper Domino seruiebat, eumque identidem rogabat suo vt desiderio satisfaceret. Moram tam diuturnam pertæsa iam erat; cùm P. Hieronymus Gratianus illuc appulit: cumque die quadam ad concionem audiendam in templum Trianense (quo in loco pater illius habitabat) sese contulisset, nesciret tamen eum qui concionaturus esset, P. Gratianum futurum, vidit hunc ipsum ad benedictionem populum prodire. Cuius vt illa habitum & pedes non calceatos vidit, mox illi in memoriam is, quem olim viderat, Religiosus venit, & talem omnino illius vestem fuisse; tametsi vultus & ætas vtriusque discreparent; quòd P. Gratianus nondum triginta annorum esset. Narrauit illa mihi, tam magno se tum introrsum gaudio delibutam fuisse, vt penè animi deliquium pateretur. quamuis enim intellexisset, tum tum in Trianensi vico monasterium erectum esse, nesciebat tamen id illius Ordinis esse. Ex illo ergo tempore operam dedit, vt P. Gratiano confiteretur. Imò verò & hoc caro illi stare voluit Deus quamsæpius quidem illum adiuit, is tamen eius confessionem excipere

noluit: quòd enim esset iuuencula & satis formosa, hinc ipse cum h
iusmodi personis agere (quòd hoc in genere valdè circumspectus
subterfugiebat. Cùm ergo quodam die in templo amarissimè lach
maretur (nam & ipsa circumspecta & honesta erat) petijt ex illa m
lier quædam ecquid subesset. Cui illa, iam dudum se aiebat occ
nem, ad illi Patri, qui tum illic fortè confessionibus excipiendis v
bat, loquendum captasse; sed hactenus se illi loqui minimè p
tuisse. Hæc verò confestim ipsam ad eum conduxit, rogans vt r
nis huius confessionem excipere dignaretur: vnde generalem vi
tius confessionem apud eum instituit. Is ergo vt animam tot v
tum ornamentis instructam vidit, miram intra se consolatio
sensit, simul & ipsam est consolatus dicendo, fieri posse vt Mo
les Discalceatæ aliquando hac in vrbe sedem figerent: ac tum fa
rum se, vt ipsa in Ordinem illarum cooptaretur. Quod & pr
tit: nam primum quod nobis mandauit, fuit, vt illa ante alias, &
ma admitteretur; quòd animæ illius status ad plenum illi fa
ceret: Quod etiam illi declarauit, cùm huc primùm conce
mus. Inprimis verò curauit, ne id parentes sui intelligere
rescirent; si enim sciuissent, nulla Religionis ingrediendæ ratio
tisset.

Ceterùm SS. Trinitatis festo, se à mulieribus quibusdam,
illam assiduè comitabantur, dolo subduxit; quod enim confiteri v
mater cum ipsa non venerat, Discalceatorum autem monast
in quo ipsa semper confitebatur, & cui multas eleemosynas
rogabat, tum etiam, eius operâ, parentes, satis procul à domo
bat. Porro cum quadam muliere, Dei ancilla, priùs conuenerat,
domum illius concederet; quare mulieribus comitantibus à se
gatis, statim sese redituram ait: cui hæ minimè refragantur, quod
lier illa tota Hispali vt insignis Dei ancilla esset cognita, vtpote
illustria & mirabilia opera præstaret. Hacque ratione tempus &
moditatem habuit, ad habitum & pallium suum grossum secu
portandum. quod equidem nescio quomodo portare & ferre p
rit. Sed gaudium & amor, quo agebatur, onus leue faciebat. V
hoc metuebat, ne forsan in proposito suo impediretur, & ag
retur, quod ita onusta incederet. Alia namque longe hæc
dendi erat ratio, quàm præferre solebat. Sed quid non
amor Dei? ita namque hic se gerebat, quasi si honorem
lum habuisset; neue vllius rei recordabatur, quàm ne fort
in proposito impediretur. quare etiam statim ei ianuam ap
mus: ego verò matrem eius statim rei huius certiorem re

ere vt primum illam intellexit, sui impos quodammodo præ stupore, reddita est; tandem verò agnoscere se confessa est, qualem sibi suæ gratiam Dominus fecisset; vnde hanc, tametsi non sine difficultate, orbitatem suam tolerare cœpit; nec propterea indignari, adeò vt illi loqui noluerit, quemadmodum alias facere constat; imò verò magnas continuò nobis faciebat eleemosynas.

Hicigitur Iesu Christi sponsa optatissimo suo gaudio frui cœpit, quæ tam erat humilis, & quælibet facere parata, vt scopas illi è manibus auferre numquam non nos oporteret, cùm tamen paterna in domo tam delicatè esset enutrita. adeò vt omnis illius recreatio esset labor & operatio. Ex hac autem quiete & gaudio fiebat, vt quamprimum toto corpore pingueſceret: quo parentes viso, adeò sunt gratisi, vt iam lætarentur, quod eam in statu Religioso conspicerent.

Cùm iam vota esset emissura, bimestri scilicet aut trimestri ante (ne tanto bono sine labore & difficultate potiretur) grauissimis exagitata tentationibus est: non vt propterea à votis emittendis animum auocaret, sed id illi & intolerabile videbatur, tamquam si obliuioni traditum esset, quàm multis ipsa annis boni huius, quod iam habebat, causam angustijs & pressuris vixisset: quin & diabolus adeò eam acriter impugnabat, vt vix ferre posset. Nihilominus, maxima sibi facta violentia, eum superauit, ita vt etiam in tentationum & angustiarum suarum medio vota edere decreuerit. Dominus Iesus, qui vlterius roboris illius periculum facere nolebat, sed ipsum iam satis perspectum habebat, triduo antè quàm profiteretur, eam visitauit, & particulari quodammodo est consolatus, dæmonemque ab ea effugauit. Adeò namq; consolatione delibuta fuit, vt triduo illa extra se esse videretur præmentis gaudio. Nec immeritò: etenim gratia & visitatio suprema notabilis fuerat. Non multò verò post, quàm monasterium hoc ingressa esset, patrem eius contigit ex hac vita migrare: vnde mater eius eodem in cœnobio monasticam vestem induit, & omnes ei facultates suas eleemosynæ nomine legauit: adeo vt & mater, & filia, magna cum quiete & animi gaudio hic agant, summaque omnium Monialium cum ædificatione, seruientes ei ex animo qui hanc ipsis gratiam præstitit. Vix dum annus elapsus est, cum & alia quædam virgo, reluctantibus & inuitis admodum parentibus, in hunc est conuentum coopta. Sic ergo Dominus suam hanc domum, animabus adeo ei seruire paratis, nulla, vt vitæ austeritas, nulla clausura grauis illis appareat, indies replere pergit. Sit ipse in perpetuas æternitates benedictus & laudatus, Amen.

CAPVT XXVI.

CARAVACENSIS COENOBII FVNDATIO DESCRIBITUR. *Ipso primo anni die Sanctissimum Altaris Sacramentum anno M.D.LXXVI. in id illatum est: nomen verò S. Iosephi ei inditum.*

INterim dum Abulæ in S. Iosephi agerem, ad Veasensem, quæ iam suprà descripta est, fundationem peragendam iam iam abitura, adeo quidem, vt nonnisi sarciculæ nobis conficiendæ essent, quibus ad res necessaria imponerentur; venit ad me missus Carauaca hæc sola de causa nuntius, cum litteris domicellæ cuiusdam cognomento Catharinæ. his mihi illa significauit, tres honestas virgines, postquàm cuiusdam Patris è Societate Iesu concionem audijssent, in domum suam se subduxisse, nec ante ex ea egredi decreuisse, quàm illo in opido monasterium fundaretur. Id illas credo cum hac Domina sic tractasse & transegisse; hæc enim erat, quæ illas in hac fundatione peragenda maximè iuuit. Erant hæ è primarijs opidi illius nobilibus prognatæ. Vna patrem habebat Rodericum de Moya, insignem Dei famulum, summæque prudentiæ virum. Simul inter se tantum facultatum habebat, quantum ad simile opus inchoandum satis erat. Nouerant adhuc, quidnam in horum monasteriorum fundationibus Dominus fecisset, etenim Patres Societatis Iesu, qui rei huic semper auxilio & subsidio qua poterant, fuere, hæc eis declarauerant.

Carauacensis monasterij occasio.

Ego autem, vt pium harum virginum desiderium & feruorem perspexi, quodq; à tam procul B. Virginis Ordinem conquirerent, magna pietatis sensu erga illas mota fui, bonóque earum proposito morè gerere constitui. cognito verò, locũ non procul Veasio abesse, plures solito mecum Moniales illuc conduxi. Nam, quantum è litteris apparebat, non dubitabam, quin facilè inter nos conueniremus. Vnde factui, Veasensi fundatione constabilita, illuc me quamprimũ conferre. Sed quoniã Dominus aliud facere decreuerat, omnia mea proposita & decreta parum iuuere: nam, quemadmodum iam antè in Hispalensi fundatione dictum est, ipsa Concilij Commendatariorũ licentia eo tempore primum data est: atque ideo interim dum illa impetraretur, res (quamquam ipsa illuc me conferre planè decreueram) intermissa est. fatendum tamen est, me, dum Veasij de oppidi illius situ inquirerem, intelligeremque illud satis remotum esse, & hinc illuc proficiscentibus viam adeo difficilem esse, vt, qui Moniales visitatũ abirent, Prælatos & Superiores magnam in proficiscendo molestiam subire

opor-

oporteret (quod hauddubiè illis displiceret) non satis ad hanc fundationem inchoandam animo propendebam.

Quia tamen bonam Carauacensibus illis spem dederam, P. Iulianũ de Auila & Antonium Gaitanum rogaui, illuc sese conferrent, visuri, quidnam rerum esset, &, si ita illis videretur, cœpta dissoluerent. Hi Caruacam cum venissent, rẽ penè desperatã, & depositã compererũt, non quidẽ ex parte earũ quæ futuræ erant Moniales, sed Dominæ Catharinæ, à qua tamen vna res omnis dependebat, quæque illas in quadam ædium suarũ parte, tamquã si iã tum in claustro religioso agerent, ab alijs secretas, fouebat. Ipsæ verò Religiosæ adeo in proposito suo constantes erant, ac præsertim duæ (eæ inquam quæ de facto futuræ erant Moniales) vt P. Iulianum ab Auila & Antonium Gaitanũ vsque adeo suas in partes pertraxerint, vt, priusquam hi inde recederent, fũdationis tabulas & instrumenta confecerint; illisque confectis ad me redierint, Virgines illas planè contentas & gaudio delibutas relinquentes. ipsis vero tum harum, tum soli & opidi bonitas mire placuerat, vt satis eam deprædicare & dilaudare non possent, vti nec itineris difficultatem satis extollere.

Ego verò stipulationis tabulas vt vidi confectas, ipsam tamen commendatariorum facultatem æquo diutius differri, bonum Antonium Gaitanum (quod is mei causa, omnem difficultatem laboremq; libenter suscipiebat, tum etiam, quod ipse & socius rẽ cordi haberent) denuo illuc, vt fundatio optatum ad exitum perduci & perfici posset mandaui: quocirca his solis isthæc adscribi & attribui fundatio debet: nam si hi illuc se non contulissent, & cum fundatoribus conuenissent, ego certè de meo parum huc contulissem. Dixi ergo, illuc abiret, & orbitam ac cancellos, illa in domo in qua adeunda esset possessio, & Moniales commoraturæ, vsque dum proprias & commodas ædes inuenirent, collocaret. Quapropter ea de causa ad plures dies illic hæsit: nam in Roderici de Moya (qui, vti iam dixi, harum puellarum vnius pater erat) cum ædium suarum partem hunc in vsum libenter nobis dedisset, omnia hæc ad aliquot dies accommodabat.

Cùm vero iam facultas submissa, & ego in procinctu vt illuc abirem iam essem, intellexi inter alias conditionem hanc additam esse, vt Commendatarijs domus subiecta esset, ipsisque Moniales obediẽtiam præstarent: in quam ipsa consentire prorsus non poteram, quòd Carmelitarum, & proinde B. Virginis Deiparæ is Ordo esset. Vnde de nouo eam peti opus fuit. nam in hac, & Veasensi fundatione aliter fieri ac transigi non potuit. Sed Rex noster, qui in præsens quidem est Philippus Secundus, hanc mihi gratiam præstitit, vt,

cum

cum ei scripsissem, mandarit vt quæ peterem mihi concederentur: adeò scilicet is gratificari & fauere gestit Religiosis, ijs inquam, qui professionis suæ regulam sequuntur & exactè seruant: cognito namque ecqua nostra esset in hisce monasterijs viuendi ratio, primigeniamque in ijsdem seruari regulam, in omnibus & vbique nobis se propitium reddidit. Quapropter etiam atque etiam vos rogo, carissimæ, vt particulari semper modo pro eius Maiestate fiat oratio, vti & modo apud nos fit.

Interim dum denuo ad Curiam pro impetranda facultate legatus mittitur, ego, Patre Commissario (qui tum erat, vti & modo est, P. Hieronymus Gratianus de Matre Dei, sicuti antea retuli) iubente, Hispalim profecta sum, vnde miseræ illæ domicellæ vsque ad primum sequentis anni diem inclusæ manserè: nam cum primum bulam ad me scripsere, mensis Februarius agebatur. Facultas quidem non diu dilata est; sed, quòd ipsa procul distarem, & varijs oppressas malis, illis succurrere, pro tunc non poteram; quamquam sorores illarum miserarer, eo quod sæpe ad me scriberent, suamque orbitatem identidem exponerent. Vnde nefas putaui, diutius eorum vota & expectationem frustari. Quod autem illuc me abire videretur impossibile, cùm quod locus adeò esset remotus, tum quod fundatio in qua versabar, nondùm planè esset confecta; hinc P. Hieronymus Gratianus Visitator constituit, vt saltem Moniales, quæ fundationis munus ponerent, illuc se, tametsi ipsa non adessem, quæ Malagonensi interim manserant, sese conferrent.

Illa procuraui vt Præposita esset, quam optimè munere suo functuram credebam (est namque multo me melior) quare omnia necessaria secum sumpta, cum duobus Patribus Discalceatis ex Ordine nostro, se in viam dederunt; nam P. Iulianus de Auila & Antonius Centanus iam abhinc diebus aliquot ad proprias sedes reuerterant: quia autem locus valdè dissitus esset, & tempus satis importunum (hiems videlicet Decembris) illos euocare & congredi nolui. Carauacam vsque pulere, magno totius populi plausu, & summo & illarum virginum quæ adeo recluſæ fuerant, gaudio exceptæ fuere. Fundatū porro monasterium, & Sanctissimum Altaris Sacramentum primo anni Millesimi quingentesimi septuagesimi sexti die illatum est. Eodem ipso die duæ illarum Religiosum sumpsere vestem; tertia vero, quod meridiana cholica cumprimis esset, & clausuram pati vix posset (nedum tantam vitæ austeritatem & pœnitentiam) cum quadam sorore sua ad propinquas ædes voluit reuerti.

Videte, carissimæ, Dei iudicia, quantumque ad ei seruiendum

nemur, nos, quas, vsque dum professionem emitteremus, perseuerare, vtque iugiter in domo Domini velut propriæ Beatæ Virginis filiæ maneremus, concessit. Mirum certè, Maiestatem eius voluntate & facultatibus Virginis huius, ad fundationem monasterij huius, vti voluisse, & eo ipso tempore quo potitura esset eo quod tantopere desiderauerat, robur & animum eam defecisse, & ab humore melancholico ipsum se expugnari siuisse; cui omnem non rarò, imperfectionum & mutationis nostræ culpam imputamus. Vtinam diuina Maiestas eius quàm abundantissimè suam nobis donet gratiam, per hanc namque fiet, vt nihil nos impediat, quo minùs semper in eius obsequio progrediamur: præterea, omnes quotquot sumus protegat & faueat, ne tam bonum illius iste principium nostra inertia ignauiaque intercidat, sicuti facere dignatus est, vt ipsum à miserabilibus mulierculis, quales ipsæ sumus, initium & ortum haberet. Quare nomine eius vos rogo, sorores & filiæ meæ, hanc vt gratiam identidem ab eo eflagitetis, & vnaquæque earum quæ post venturæ sunt, sibi persuadeat, in sese primigeniam & reformatam Ordinis B. Virginis regulam denuo incipere & reflorescere, & nullatenus in vllam mitigationem inducendam consentiat. Cogitate verò, etiam minima quæque aditum & ianuam ad maxima pandere, & vos inscientibus, & ne quidem nescientibus, mundum subingressurum. Mementote, per paupertatem & labores perfectum ad exitum perductam esse id, quo vos iam quietè & pacificè fruimini; &, si rectè aduertatis, videbitis, potissimam harum domorum partem, non tam ab hominibus, ex parte, quàm à potenti Dei manu fundatam & stabilitam fuisse. gaudet porro Maiestas illius ea promouere opera quæ ipsemet facta nos à parte nostra impedimento simus. Vndenam enim, putatis mulierculam quamdam, qualis ipsa sum, vires & robur ad tam magna opera patranda habituram? vtpote quæ & ab alterius manu & potestate dependebam, ac ne vel obolum habebam, nec aliquem qui mihi vllum subsidium adferret. nam frater ille meus, qui in Hispalensi fundatione auxilio fuit, quique aliquid facultatum & animi, nec non bonam voluntatem & aliquatenus adiuuandum habebat, in India tum versabatur. Videte, carissimæ, dexteram Excelsi: an ideo mihi honor attributus, quòd nobili essem stirpe edita? quibuscunque ex partibus rem inspicere voletis, illius id opus esse cõperietis. quare nefas est, nos ipsum vel in minimo imminuere, esto id vitæ, honoris & quietis nostræ fiat eam compendio, idque eo magis, quòd hæc omnia hic iunctim & simul habeamus. Vita namque est, ita viuere, vt mortem, vel vllos vitæ huius successus haud quaquã metuamus, sed eamdẽ, in omnibus animi serenitatem & gaudium præferre, qualem omnes quotquot estis iam habetis

S. Mater hortatur ad regulæ integritatem seruandam.

Vita vera Religiosi quæ sit.

habetis; nec non illam prosperitatem & affluentiam, qua nulla habe-
potest maior, qualis est paupertatem non exhorrescere, sed eam potius
desiderare. Cui vero rei assimilem interiorem simul & exteriorem pa-
cem, quam semper habetis? in vestra porro manu est, cum illa mori si
viuere, quēadmodum mori vidimus illas, quas hactenus hisce in mo-
nasterijs vidimus mori. Si enim à Deo semper petatis, vt hoc ipsum
vlterius producat & adaugeat, nullamque in vobis ipsis fiduciam ha-
beatis, suam ille misericordiam vobis non denegabit, dummodo sem-
per in ipso spem & fiduciam collocetis, & generosas & animosas
vos præbeatis; etenim Maiestati illius, id quam gratissimum est. No-
lite metuere, vt quidquam vobis desit, & numquam reijciatis eas
quæ in Ordinem admitti postulant (dummodo illarum desideria &
naturæ talenta vobis placeant) si forte illis necessaria ad hoc subsidia
desint, dummodo intentio illarum sit vt maiore hic cum perfectione
Domino seruiant; neq; etiam, si fortunæ bonis careant, si modo ab a-
nimæ & internis bonis sint instructę: alia namque via in duplum vobis
Dominus rependet id quod per hanc lucrari & comparare pu-
batis.

Magnam ipsa rei huius habeo experientiam. nouit quippe Ma-
stas eius, me, quantum recordor, nullam vmquam ob rei huius de-
ctum in ordinem suscipere prætermisisse. Testari id poterunt plu-
mæ illæ quæ solo Dei ipsius intuitu & causa admissæ sunt, vti vos
non ignoratis. Et certe in veritate asseuerare vobis possum, non ta-
tum me gaudij in animo sentire solitam, dum opulentam aliquam
admitto, quātum, cum illas quæ solo Dei amore suscipiuntur: imo vero
locupletiores semper me timere faciebāt; pauperculæ autem spiritu-
mihi & animum dilatabant, earumque admissio tanto me replebat
gaudio, vt mihi præ mentis iubilo lacrymæ erumperent. & est hoc
quam verissimum. si ergo cum domus aut emendæ aut restaurandæ
erant, Dominus tam fideliter nos iuuit, cur non facturus est idem, ha-
bentibus iam nobis vbi viuamus & habitemus? Mihi credite, filiæ, per
id vos facturas dispendium, per quod facturas vos putatis compen-
dium. Quando autem quæ admitti postulat, facultates habet & bona
nullas tamen alias obligationes & debita, si fortè alijs eas relinquere
velit qui fortasse ijs opus non habebunt; consultius sanè fuerit, vt vo-
bis eas in eleemosynam det: aliter enim si faciat, parui id in vos affectus
signum esse sentio. semper vero illi quæ admitti postulat, proponere
de facultatibus quas habebit disponat & faciat id quod viri dicunt
ad maiorem Dei gloriam facere indicabunt. Malum namque fuerit
ob alium quàm eum quem dixi finem & scopum, ab aliquo quo-

S. Mater plures admisit pauperes quam diuites.

mittitur facultates petereremus. Plus longè namque lucramur per hoc quòd illa faciat quod Deo suo debet (maiore inquam cum perfectione) quàm per quodcumque facultatum secum ferre potest: cum aliud non spectemus (nec vt aliud spectemus permittat Deus) quam vt Maiestati eius in omnibus, & per omnia, obsequium præstetur. Et quamquam ipsa inepta & miserabilis sum, tamen rum ad honorem & gloriam eius, tum verò vt gaudeatis, recogitantes quomodo hæ domus eius fundatæ sint, dico, numquam me illarum negotio (in hisce nequam fundationibus) nec in re qualibet, quæ harum occasione mihi quomodolibet occurreret (tametsi etiam nullam omnino fundare posssem, nisi ab hac intentione vel paululùm deflectendo) quidquã fecisse fuisse, aut etiam fecisse, quod Dei voluntati vel minimùm repugnare, aut cum ea vsquequaque non coincidere nossem, secundum id quod Confessarij mei consulebant; qui, ex quo hæc ago, semper viri maximè docti, & egregij Dei famuli fuere: &, quantum quidem recordor, numquam mihi aliud in mentem venit, aliamue intentionem habui.

Forsitan fallor, ac multa fortè commiserim quæ ignoro, itaq; imperfectiones meæ erunt imperfectiones. Nouit hoc Dominus, qui veracissimus & equissimus est Iudex; ac proinde plura de meipsa nõ dico, quàm scire & dicere potui. Video adhæc euidentissimè, hoc à me profectum non esse, sed ex eo quòd Deus opus hoc fieri volebat: quòd ergo suum id operaretur, ideò mihi aderat, hancq; gratiam præstabat. Ideo namque id feci, carissimæ, vt noueritis, maiorem vestram erga eum obligationem esse, & sciatis, ea quæ hactenus facta sunt, sine vllius iniuria, læsione, ac præiudicio facta esse. Benedictus sit ille, qui omnia hæc fecit, & hominum qui nobis auxilio fuere, caritatem & beneuolentiam excitauit. Vtinam verò Maiestas illius semper nos protegere, & simul gratiam dare, ne post tot fauores acceptos nos ingratas præbeamus, dignetur. Amen.

S. Matris labores in hisce fundationibus sus-cepti.

Iam vidistis carissimæ, aliquas me difficultates & vexationes passam esse (quamquam credam eas quas scripsi minimas esse; si enim singillatim eæ & enucleatim dicendæ essent, infiniti ea res laboris ac tædij esset) tum in vijs & itineribus, tum in aquis, niuibus, deuiatione, & (quod maximum) quòd sæpè tam infirma fuerim valetudine, vt aliquando (nescio an non id iam antè retulerim; etenim id in prima profectionis die contigit, cum videlicet Malagone Veasium peteremus) ibori æstuarem, & tot simul malis oppressa essem, vt viæ qua eundum erat longinquitatem considerans, meque ita constituram cernens, Patris nostri Eliæ Iesabelem fugientis, recordarer, ac dicerẽ: *Quomodo hoc perferre potero*

Potero Domine? tuum est, huc aduertere. Et certè Maiestas eius, ita me debi-
lem & infirmam videns, subitò me à febre, necnon ab omnibus
morbis, qui extremi erant, liberauit. Porrò iam inde ex eo tem-
pore quo id contigit vsque nunc, inde liberationem hanc ortum habe-
isse mihi persuasi, quòd quidam Sacerdos, insignis Dei famulus, illuc
esset ingressus: & forsan id ideo factum: quidquid sit, ipsum saltem
malum, tum interius, tum exterius, repentè & in momento me de-
seruit. Valetudine ergo confirmata, corporales labores æquo animo
perferebam. Porro in multorum ac variorum hominum conditio-
bus ferendis (quod certè in singulis penè vrbibus occurrebat & necessi-
se erat) non parum mihi laboris subeundum erat. Adhæc, in filiabus
& sororibus meis, cùm de vno loco in alium proficiscendum erat, ob-
serendis, satis magnam me crucem & molestiam (quòd eas singulas
quodam amore complectar) sensisse vobis asseuero: præsertim cum
cogitabam, quòd eas ampliùs visura non essem, magnumque eas
dolorem & lacrymas (quamuis ab aliarum rerum affectu & amore
multum elongatæ sint) vicissim intuerer. Hanc verò illis Domi-
gratiam dare noluit, forsitan vt sic ipsa maiorem patiendi materiam
haberem, quòd illas vnicè diligam, tametsi hunc illis amorem
quantum poteram, conaret abscondere, ne eum ipsæ agnoscerent, vnde
etiam subinde eas obiurgabam & reprehendebam; tametsi parum
per hoc proficerem: etenim amor quo me hæ prosequuntur, vehe-
mens est, &, quantum permultis è rebus videre est, verus ac sin-
cerus.

Intellexeritis adhæc, hasce fundationes non solùm annuente Re-
uerendissimo P. Nostro Generali factas esse, verùm etiam postea
præcepto obedientiæ iubente & mandante. neque hoc solum, sed e-
iam, quoties noua aliqua sedes ac conuentus erigebatur, summopere
sese hac noua erectione lætari, mihi scribebat. Et sanè, maxima, quam
laboribus omnibus meis sentiebam, recreatio & alleuiamentum eius
quòd illum adeò re hac recreari & gaudere viderem: putabam nam-
que me, hancilli recreationem & gaudendi materiam dando, ad-
quod Domino obsequium præstare, quòd esset meus Superior, pa-
ter hoc, eum quam maximè diligebam. Verùm cùm dictas fundationes
perfecissem, à fundando aliquantisper cessatum est, vel quòd Domi-
aliquam mihi requiem indulgere dignatus sit, vel quod cacodæ-
nem malè haberet, tot sedes, in quibus obsequium Domino præ-
staretur hinc inde fundari. At satis videre fuit, id per Re-
Patris nostri Generalis voluntatem non stetisse: is namque, cum
per litteras rogassem, ne mihi nouorum conuentuum erectionem

Qua sit causa quod à fudãdo aliquantisper cessarit.

præciperet, in illa re se minimè mihi morem gesturum rescripserat. etenim tam multos is fundari cupiebat, quot in capite haberem capillos.

Porro antequam Hispali reuerterer iam inde è Capitulo quodam Generali (in quo par & æquum videbatur vt approbaretur ac laudaretur quòd aliquod Ordini factum esset incrementum) ab eiusdem diffinitoribus mihi iniunctum est, non modò vt nullas posthac nouas erigerem sedes, verùm etiam, ex omnibus iam erectis vnam mihi eligerem, in qua deinceps quietè viuerem, nec quacumque de causa illinc egrederer. Quod certè velut carcer est. etenim nulla est Religiosa, quam Prouincialis ob res ad bonum Ordinis necessarias ex vno loco ad alium (idest ex vno monasterio ad aliud) mittere non possit. Id verò grauius mihi erat, quod Pater noster Generalis animo à me iam esset alieniore, esto valde sine causa & immeritò; sed maleuoli & suspicaces homines eum suas in partes pertraxerant, quibus ille credebat. Quod certè valde me angebat. Adhæc duo aduersum me testimonia, & quidem in magni momenti rebus, tunc producta & procusa sunt. Vt verò misericordiam Domini videatis, carissimæ, illiusque Maiestatem non derelinquere eum qui ex animo illi seruire desiderat, dico vobis, non modò nullum me inde dolorem, verùm etiam summum & accidentale quoddam gaudium sensisse. Adeò vt iam non miret, Dauidem Regem ante arcam Domini euntem saltasse: etenim tunc quidem, ipsa aliud nihil pro magnitudine gaudij quod intra me sentiebam, facere voluissem: nam quomodo illud celarem ac tegerem nesciebam. Cuius rei quænam sit causa, scire nequeo: nam in alijs grauioribus oblocutionibus & contradictionibus, in quibus aliquando sum versata, simile quid hactenus non sensi: vna tamen earum quæ de me sparsæ erant calumniarum, satis grauis & infamis erat. Ceterùm illa posthac nullibi fundandi inhibitio (nisi illæ Reuerendiss. Patris Generalis indignatio accessisset & displicentia) maximā mihi afferebat quietem, & tranquillitatis erat materia, ac res quā ipsa persæpè exoptaui, vitam scilicet meam posse in quiete finire: tametsi qui id ipsum procurabant, id minimè spectarent aut cogitarent, sed talem sese hac ratione mihi afflictionem dare arbitrarentur, qua nulla posset dari maior: etsi fortasse aliqua alia bona intentione ad hoc faciendum mouerentur.

Vetatur plura erigere monasteria.

Subinde quoque me recreabant maximæ illæ oblocutiones & cōtradictiones quas in fundationibus illis consiciendis experta sum, quarum aliæ quidem è bona intentione proficiscebantur, aliæ alia ex causa ortum habebant. at certè tale me vllo è labore & afflictione

gaudium sensisse non memini, quale ex hoc quod iam antè paulò retuli. Etenim fatear necesse est, vel vnam harum trium rerum, quæ simul & iunctim me tunc impetiuere, alio tempore nimis quàm sufficientem mihi afflictionis causam futuram fuisse. Credo equidem gaudium meum inde præcipuè ortum habuisse, quod cogi putarem, cùm creaturæ mihi tam malè rependerent, ipsi tamen creatori satisfacerem. Didiceram namque, eum, qui è rebus terrenis & hominum laudibus gaudium ac satisfactionem quærit, valdè falli ac decipi, vt nihil dicam de exiguo qui inde sequitur fructu, hoc quippe ipso labor & videtur hodie, cras illud, & de quo hodie bene loquuntur, postea malè loquentur. Tu verò Domine & Deus meus, qui immutabilis es, esto in æternum & in sæculum sæculi benedictus. quisquis tibi adhærens vsque fideliter seruit, sine fine in æternitate viuet.

Fundationū scribendarum, intermittendarum & repetendarū quæ fuerit occasio.

Incepi porro (vti dixi initio) hasce fundationes describere iussu R. P. M. Ripaldij Societatis Iesu, qui tum Salmantini Collegij Rectorem agebat, & quo ipsa, cum in S. Iosephi monasterio in illa ciuitate essem agerem, Confessario vtebar, anno scilicet millesimo quingentesimo septuagesimo tertio. Iam tum aliquas scripto commiseram, at postea ob ingruentes occupationes, à scribendo destiti. Vnde etiam in posterius pergere non decreueram, tum quòd dicto Patri amplius non confiterer (quia is iam alio migrarat) tum quod quidquid scripsi & scripsi, magno mihi labore constat, tametsi omnem, quemcunque in eo subij laborem, vt bene impensum reputem, vti & quidquid hactenus mihi ex obedientia iniunctum est.

Hoc quidem firmiter & plane apud me constitueram, at P. Commissarius Apostolicus (qui modo est P. M. F. Hieronymus Gracianus de Matre Dei) mihi vt in ijsdem pergerem & absoluerem, præcepit. Ipsa verò ei aperiebam quàm parum adhuc haberem otij, nec non alia multa afferebam, quæ ad me ab hoc onere excusandam, posse quidem mihi (quòd adeò immorigera sim) in mentem venirent. Imprimis vero causabar ingentem quæ inde mihi secutura erat defatigationem & lassitudinem. At ille nihilo secius mihi iniunxit, vt pro latum, & quomodocumque possem in earum scriptione vsque ad finem, progrederer. vti & feci, parata & contenta, vt, quicquid malè dictum scirent & intelligerent, ipsum eraderent. Imo mihi fan fieri potest, vt, quod mihi optimum videtur, ipsis videatur optimum.

Absolutum porro opus hoc est hodie, ipsa inquam Sancti Eugenij vigilia, decimo quarto Nouembris die, anno millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, in monasterio Toletano, à S. Iosepho

pellato, in quo modo, R.P. Commissarij Apostolici Magistri fratris Hieronymi Gratiani de Matre Dei, quem modo Discalceatorum & Discalceatarum primitiuam Regulam sectantium Superiorem habemus, quique etiam eorum qui Mitigatam sequuntur, per Bæticam Visitator & constitutus, iussu & præcepto habitationem habeo; ad honorem & gloriam Domini nostri Iesu Christi, qui regnat, & per omnia sæcula in æternum regnabit. Amen.

Cæterùm ex amore Domini nostri Iesu Christi, sorores meæ & Moniales, quæ hæc lecturæ sunt, rogo, vt me Maiestati illius commendent, quò mei misereatur, & à pœnis purgatorij liberet, ac, si in ipsum detrudi promerear, ad sui fruitionem & conspectum admittat. Cùm verò, quamdiu in vita futura sum, hoc opus visuræ non sitis, post mortem saltem is quem in eo scribendo cepi, labor & defatigatio, aliquod mihi lucrum adferat, nec non ingens illud, quod in scribendo habui desiderium, vt aliquid dicere possim quod vobis consolationi sit, si modò ipsum legere permittamini.

Cùm in Abulensi Monasterio agerem pridie festi Pentecostes, intra eremitoriolum Nazareth recluſa, ac singularem quamdam gratiam, quam illo iam ante viginti circiter annos die aliàs mihi Dominus præstiterat, animo voluerem, magnus quidam spiritus impetus & feruor me occupare cæpit, qui & mentem à se alienauit. In magna hac recollectione, à Domino intellexi quod modò referam, vt scilicet eius nomine Patribus Discalceatis significarem; quatuor ea obseruare vt procurarent, quas quamdiu obseruarent, tamdiu fore vt ipsorum Religio semper in melius creſceret, cùm verò negligerent, scirent à suo illam fundamento desciscere & retrocedere. Prima erat, vt omnes superiores concordes & conformes inter se essent. Secunda, vt, quamuis de facto multos habituri essent conuentus, in singulis tamen pauciſſimi essent fratres. Tertia, vt cum sæcularibus quàm rariſſimè conuersarentur idque nonnisi ad animarum ipsorum bonum ac salutem. Quarta, magis operibus docerent, quàm verbis. contigit hoc anno Milleſimo, quingenteſimo, septuageſimo nono: Et quia hoc certiſſima est veritas, hinc meo id nomine subſigno

Teresa De Iesv.

Caput

CAPVT XXVII.

NARRAT FVNDATIO MONASTERII IN OPIDO VILLA-nona de la Xara.

HIspalensi fundatione iam constabilita, à fundando per quadrien-nium & amplius cessatum est, causa fuit, quòd magnæ ac grauis derepentè aduersus Discalceatos & Discalceatas exortæ sint persecu-tionum procellæ: quamuis enim permultæ hactenus contra nos insur-rexissent, nulla tamen ita fuit grauis atque hæc vltima, vtpote quæ fuit huiusmodi, vt, quidquid factum erat hactenus summo esset in pe-culo, ne penitus subuerteretur & concideret. Satis ergo patuit, quod diabolo sanctum hoc principium quod Dominus inchoarat, molestum & exosum esset, quodque videret id opus illius esse, quando quidem progressum & incrementum habebat. In Discalceatos, ac præsertim Superiores ipsorum, grauis hæc falsorum testimoniorum & obloquiorum, (quia omnes penè Patres mitigatæ regulæ illis se opponebant) procella desæuijt. Hi ergo Reuerendissimum Patrem nostrum Generalem ita perpulerunt, vt, quamuis vir esset vitæ integerrimus, & ipsemet facultatem dedisset vt omnes conuẽtus fundarentur (vno excepto Abulensi, qui fuit primus, is enim annuente Pontifice, Romano erectus est) omni contentione obstiterit, ne pluta Discalceatorum monasteria fundarentur: nam erga monasteria Monialium semper bene animatus mansit. Quoniam vero illorum ipsa rebus prout poterat opitulabar, aduersum me stomachari & indignari cæpere: quod omnium maximum fuit, quod hisce fundationibus pertuli, tormentum & afflictio; tametsi ea fuerint plurima. Etenim vt opus, quod ipsa ad oculum videbam ad Dei obsequium & Ordinis nostri incrementum tendere, promouere & iuuare desinerem, non patiebantur viri longe doctissimi, quibus ipsa tum confitebar; alia autem ex parte aduersari me ipsi Superiorem meum velle videbam, ipsa mihi morte grauius videbatur. nam præterquam, quod eum amare obligabar eò quòd superior meus esset, aliunde etiam mirificè erga eum afficiebar, & sanè hoc debebatur. Vt autem verum fatear, tametsi in hoc illi morem gerere & gratificari quàm maximè vellem, minimè tamen poteram, quia Visitatores haberem Apostolicos, quibus parere necesse me erat. Moritur interea Nuntius Apostolicus vir sanctus & mirus virtutis fautor & cultor, qui proinde insigniter erga Discalceatos afficiebatur.

Procella aduersus Discalceatos exorta.

illius in locum alius sufficitur, quem propterea Deus submisisse videbatur, vt aliquam nobis patiendi materiam suggereret. Pontificem quoque aliquo consanguinitatis titulo is attingebat, & haud dubiè Dei seruus erat. Sed mox vt huc venit, Patrum Calceatorum & Gaudentium negotia serio cordi habere, & studiosè promouere cœpit; & secundum ea quæ illi de nobis relata erant, visum illi expedire, vt, hæc quæ iam data erant, principia, vlteriùs non procederent. Vnde etiam mox summo cum rigore hæc ipsa executioni mandare cœpit, eos condemnando, carceri mancipando, aut proscribendo, quos sibi in hoc cœpto resistere posse putabat.

Ante, & plus alijs, exagitati sunt F. Antonius de Iesu, is inquam qui primus Discalceatorum Monasterii fundamentum fuit, nec non P. Hieronymus Gratianus, quem pro defuncto Nuntius Apostolicum Gandentium Patrum Visitatorem constituerat. Aduersus hunc, & P. Marianum de S. Benedicto, nouus ille Nuntius maximè insurrexit. Qui qualesue, Patres hi fuerint, iam antè in superioribus fundationibus declaraui. In alios etiam Patres, è grauioribus & celebrioribus animaduertit, sed non eo quo in primos, rigore. his ergo anathematis proposita pœna indixit, ne quis verbum illa de re amplius faceret. Satis verò apparebat hæc omnia Deo dirigente fieri, ipsiusque Maiestatem ad maius aliquod bonum, vtque bonorum illorum Patrum virtus magis hac ratione intorqueretur (vti etiam innotuit) permittere. Quocirca quemdam ex mitigato Ordine Monasterijs nostris tum Monialium, tum Religiosorum Visitatorem præfecit. Qui si id, quod cogitabat, in illis inuenisset, nimis quam grauiter nos afflixisset, quamquam adhuc satis magnam afflictionem passi sumus, quemadmodum aliquando suprà dictum est. Sed hoc obiter tantum & velut per transennam tango, vt, quæ pòst narraturæ sunt Moniales, norint, quantopere ipsæ ad perfectionem semper promouendam sint obligatæ, cùm iam velut complanatum intorniant, quod Monialibus hodie viuentibus tam caro stetit: etenim illarum nonnullæ illo in tempore satis multa propter sinistra illius testimonia & calumnias perpessæ sunt: quam sanè magis miserebar quàm mei ipsius: nam quod ego patiebar, adeò non me affligebat, vt potius gaudium inde & voluptatem caperem. Persuasum habebam, meæ vnius causa turbidam hanc tempestatem coactam esse, meque in procellosum mare, ad instar Ionæ, coniecta, fore vt vniuersa procella detumesceret. Benedictus sit Deus & laudatus, qui veritatis patrocinium suscipit, vti hic suscepit. Etenim Rex noster Philip-

pus, cognito quid rerum ageretur, & audito quæ Discalceatorum esset viuendi ratio & institutum, nostri patrocinium suscipere dignatus est, adeò vt à solo Nuntio causam nostram noluerit iudicari; sed quatuor ei sua ipse spontè designarit assessores, viros graues, & horum tres esse iusserit Religiosos, quò causæ nostræ æquitas melius discuteretur. Horum vnus erat P. M. F. Petrus Fernandius, vir vitæ sanctimonia, doctrina, iudicioque præstans, qui iam aliàs in Castellana prouincia, Apostolici Commissarij, & Visitatoris, tum Gandentium, tum Discalceatorum, munere fundus erat. Norat is rei veritatem, & quænam tam horum quàm illorum, esset viuendi ratio; etenim aliud nihil ipsi desiderabamus, quàm id innotesceret.

Rex Philippus Discalceatos iuuat.

Vbi ergo primum intellexi, hunc à Rege virum ad causæ examen & cognitionem denominatum esse, rem vt confectam habebam, quemadmodum etiam deinde, quæ Dei misericordia est, confectum feliciter. Det Maiestas eius, vt id ad gloriam & honorem suum cedat. Tametsi verò permulti Hispaniæ Proceres & Episcopi summopere festinarent, ad Nuntium de rei totius veritate certiorem reddendum, hæc tamen omnia nihil profuissent, si Rege Deus vt instrumento vsus non esset. Quamobrem, carissimæ, eum quàm maximè obligatæ sumus semper nostris in orationibus Domino commendare, vti & omnes eos, qui causam tum ipsius, tum B. Virginis Dominæ nostræ, defendendam suscepere. quocirca id vobis etiam atque etiam commendo. Iam igitur liquidò videtis, carissimæ, quam parua ad vlteriùs fundandum suppeteret oportunitas. quare assiduè iugiterq; orationibus insistebamus, & pœnitentias frequentabamus, quo quæ iam fundatæ erant domus, Deus vlteriùs conseruaret, & illas ad suum honorem vti vellet.

Sub huius grauioris tempestatis, quam adeò paucis perspicuè (etenim propterea exigua ea vobis videbitur, quæ tamen permagna & multa fuit, & tamdiu durauit) initium, cum Toleti iam in Hispalensi fundatione reuersa anno M. D. LXXVI. agerem, quidam opidi Villanoua de la Xara Sacerdos mihi à Magistratu & Senatu loci illius litteras attulit, quibus ille petebat vt ad nouem virgines quæ in S. Annæ eremum iam ab hinc annis aliquot sinus sese receperant, & in domuncula quæ ei vicina erat, commorabantur, in id admittendas, ad Monasterium illic fundandum excurrerem. tanta porro hæ in recollectione & sanctitate viuebant, vt vniuersam opidi permouerent multitudinem, & pijs ipsarum desiderijs, quibus Moniales esse volebant, sanctis-

endum. Litteras quoque suas hac de causa ad me miserat loci illius Parochus, Augustinus Eruias cognominatus, vir doctus iuxta ac pius; pietas autem eius in causa erat, vt, quantum posset, opus hoc sanctum promoueret. Mihi vero ea res minimè admittenda videbatur, idque ob hasce rationes. Primo, quod tam multæ essent, quare nimis quàm difficile mihi fore videbatur, vt quæ iam certæ vitæ rationi assuetæ erant, ad nostrum sese institutum accommodarent. Secundo, quod nihil propè haberent, quo sese sustentarent, & opidum vix mille numeraret ciues: adeo vt ad eleemosyna viuendum vix ratio affulgeret; & quamuis resp. illarum se necessitatibus prospecturam spoderet, minimè ea durabilis ac perpetua futura promissio videretur. Tertiò, quod carerēt domo. Quartò, quòd ab aliis monasterijs opidum hoc distaret. Et, quamuis harum virginum probitas omnium sermone probaretur, certè quòd illæ mihi visæ non essent, scire non poterā, nū, quæ in hisce monasterijs talenta requirimus, hæc ipsæ præferrent. Vnde constitui, postulata prorsus negare. Vt tamen in eo consulto procederem, Confessario meo, qui tum erat Doctor Velascius, Canonicus & Cathedraticus Toletanus, viro docto æquè ac pio, quique modo Osomensem Episcopum agit, rem communicare volui. pro more namque habeo, nihil vnquam è proprio cerebro & iudicio, sed huiusmodi virorum è consilio agere. Is ergo vt litteras vidit, remque ex ordine intellexit, suasit postulata prorsus non reijcerem, sed aliquam illis spem facerem: cum enim tot simul corda in vnum, Deo mouente, scopum collinearent, euidens id signum esse Deum in eo sibi complacere, & id in suum obsequium dirigere velle. Illius ergo consilio acquieui, vt nec planè petita conderem, nec negarem. Interim verò dum impensius hæc per literas, etiam per aliorum interuentionem qui negotium conficere, petuntur, in annum vsque octogesimum protracta res est, quod semper inconsultum & stolidum mihi videretur eam concedere: quum responderem, numquam ex professo & de plano rem negare poteram.

Villanouani canobij exordia.

Factum interea, vt P. F. Antonius de Iesv in monasterio, quod B. Maria de Auxilio nomen habebat, & tribus ab Villanoua leucis distitum erat, exilium suum perficeret, & subinde illuc verbi diuini prædicationis ergo excurreret. quin & ipse Ioic Præpositus, qui & modo est, P. F. Gabriel de Assumptione, vir apprimè prudens, & insigniter sanctus, sæpius ad idem opidum veniebat: quod ambo Doctori Eruias perfamiliares essent.

Cum ergo ſanctas haſce ſorores ſubinde conuenirent, ita ergà illarum virtutes affici cœpere, vt, cùm à ciuibus, tum Doctore perſuaſi & impulſi, rem illam in ſe ſuſceperint, & per epiſtolas quàm inſtantiſſimè mihi commendare cœperint. Cumque ipſa in Malagonenſi Cœnobio (qui locus ſex & viginti leucarum, quin & amplius interuallo à Villanoua aberat) agerem, idem Prior ad me, hac de re coràm actorus, excurrit, quid in ea fieri decernique poſſet diſſerens; addebat ipſum Doctorem Exuias, monaſterio iam fundato, trecentorum aureorum reditum annuum, è beneficij ſui penſione percipiendarum, aſſignaturum, dummodo ad hoc faciendum, ei à Romana Curia daretur facultas. Valdè autem incerta mihi ea res videbatur, quòd & quamdam diffidentiam redolere, quòd, ipſo iam fundatore, cum exiguo illo cenſu quem ipſæ habebant, ſatis ſuperque eſſet. Verùm de plurimas P. Priori rationes, è quibus ipſe colligeret minimè eam dire rem fieri, deprompſi, quæque, vt mihi quidem videbatur, ſubſcientes erant: monens, vt & ipſe, & P. Antonius de Ieſu, rem ſeriò examinarent, ipſorum conſcientiæ eam me committere dictitans; quibam quippe, eas quas ijs afferebam rationes, ad ipſam euertendam & non planè efficiendam; ſufficere. Vt ergo inde digreſſus eſſem, conſiderare mecum cœpi, quantopere huc ipſe propenderet, & hanc de hac re ad Prælatum quem nunc habemus, Magiſtrum Ioannem Angelum de Salazar, referret, vt ſua is auctoritate eam admitteret; vnde eum, celeritate vſa, præuerti, ab illo impenſe per litteras petens ne ad hoc facultatem concederet, meas illi rationes exponendas; ipſe prout quidem poſtea mihi reſcripſit) numquam eam dare voluerat, niſi in quantum in id ipſa conſentirem aut approbarem.

Seſquimenſis (neſcio an non & amplius) effluxerat, cum mihi, cogitanti rem iam plane diſſolutam & impeditam eſſe, redditæ ſunt à Conſellario, ſenatus litteræ, quibus ille ſignificabat ſimul & ſponderet nihil eorum quæ quomodocumque neceſſaria erant, illis deeſſe rum; ipſe quoque Doctor Eruias ſeſe obligabat ad id quod antea dixi, accedebãt & litteræ duorum illorum Patrum, qui quàm enixiſſimè negotium vrgebant. Maxima autem mei timoris cauſa erat, ne non ſimul ſorores in Ordinem admittendæ eſſent: exiſtimabã namque fieri poſſe, vt hæ contra eas quę iam admiſſæ erant & veteranæ eſſent nem quamdam inter ſe (vti fieri ſolet) excitarent; tum etiam, quòd ti nihil ac ſtabile ad illarũ ſuſtentationẽ haberi viderem. Q̃ enim offerebatur, non erat huiuſmodi, vt ad admittendũ iure me poſſet pellere adeo vt me valdè perplexam & ancipitẽ videre. Verum

imperi, hunc solo dæmone auctore timorem in me excitatum fuisse: quòd is ad hoc mihi animi à Domino daretur: nã tanta mea tunc erat pusillanimitas ac diffidentia, nihil vt Deo fidere viderer. Sed feruentes sanctarum illarum animarum preces tandem longè efficaciores fuere & plus potuere.

Ergo die quadam, cùm à sacra communione surgerem, & hoc Deo (vti sæpè faciebam) negotium seriò comendarem (nam causa, cur semper bene illis responderem, erat, quòd vererer, ne quo modo aliquarum animarum profectum & bonum impedirem: etenim nihil magis semper desidero, quàm aliquam adinuenire & excogitare posse rationem, vt Dominus laudari & coli posset, & plures existerent, qui ei possent obsequium facere) Maiestas illius acriter me obiurgauit, petens; quibusnam reliquæ quæ hactenus erecta erant domicilia, thesauri fundata essent: & mandans hanc vt domum admitterem, vt quæ partim suum in obsequium, partim in animarum salutem cederet. Verba autem Dei adeò sunt efficacia, vt intellectus non solùm ea intelligat, sed etiam ab ijsdem ad veritatem intelligendam illustretur, simul etiam voluntas ad illa opere exequenda disponatur. Quod etiam hîc mihi contigit: nam non solùm volupe mihi fuit monasterium hoc tunc admittere, verùm etiam grauiter mihi deliquisse & noxam insignem contraxisse visa sum, quòd tamdiu rem distulissem, & humanis rationibus plus æquo nixa essem, cùm quæ in sacra hac Religione. Maiestas ipsius hactenus fecit, adeò omnem humanam rationem & captum transcendisse viderim.

Dominus S. Matrem reprehendit quod domũ hanc nõ admitteret.

Vt ergo fundationem illam admittere planè iam constitui, necessarium cumprimis mihi videbatur, vt cum ijs, quæ ibi mansuræ erant, Monialibus me illuc ipsa conferrem, idque ob plurimas quæ mihi tunc occurrebant rationes & causas, tametsi ipsa corporis constitutio iter hoc mihi tunc dissuaderet, quòd ægra admodum Malagonem peruenissem, & ægritudo nondum me deseruisset. Sed tamen, quòd è re diuina id fore censerem, id superiori meo indicaui, petens vt illud ipse mihi faciendum præscriberet, quod expedire magis iudicaret. Is ergo non modò fundandæ domus potestatem fecit, verùm etiam addito imperio mandauit, vt illius fundationi præsens interessem, & quas cuperem monachas mecum cõduceren. quod certè non parum mentem meam afflictauit, quòd hæ habitaturæ essent inter illas, quæ ibi iam commorabantur. Re ergo cum Domino per preces communicata, è Toletana domo vnam, quæ futura erat præfecta, duas verò è Malagonensi, nec non aliam quæ futura erat Vicaria, assumpsi. quod verò res hæc tam feruenter & frequenter esset per orationem ab illius Maiestate petita,

delectus hic optime cessit. quod ego certè permagni feci; etenim in fundationibus quæ è solis nostris Monialibus inchoantur, tanta non est difficultas, & omnia facili negotio accommodantur.

P. F. Antonius de Iesu, & R. P. Prior Gabriel de Assumptione nos accersitum venerant. Cumque resp. omnia nobis necessaria suppeditasset, sabbatho ante Quadragesimale ieiunium, decima tertia Februarij die, anno octuagesimo Malagone discessimus. Ita prorsus rectè valebam, numquam vt ægrotasse viderer, ita vt meipsa obstupescerem, perpēderemque quanti referret, propriā debilitatem & inualetudinem non morari, cùm de diuini cultus & glorię augmento agi videmus; quæcumque demum in contrarium insurgat contradictio & ablocutio. potens namque ipse est, è debilibus facere robustos, & ex ægris recte valentes & quamuis hoc etiam minimè faceret, nihil certè animæ nostræ accidere vtilius potest, quam aliquid pati. Ad quid enim vitam & sanitatem habemus, quam vt tanti Regis & Domini causa eam prodigamus, vtque honorem illius intuentes & spectantes, nostri ipsorum obliuiscamur? Hanc viam si insistatis, carissimæ (mihi credite) numquam quid vobis malè cedet. Equidem fatear oportet, meam mihi nequitiam & imbecillitatem sæpè timoris & dubitationis occasionem fuisse. attamen non memini, me, ex quo Discalceatarum habitum mihi Dominus dedit, quin etiam aliquot annis antè (quæ illius est misericordia) è singulari eius gratia, ab id genus tentationibus superatam succubuisse, & quod ad illius obsequium maximè facere nossem, quantumcumque id arduum ac difficile foret, faciendum non suscepisse. Satis autem video, quam id exiguum esset, quidquid à parte mea præstabam: at plura non cupit Deus, quam resolutionem illam ac propositum, vt reliquum ipse à parte sua præstet, quare sit ipse in perpetuum benedictus. Amen.

Per monasterium B. Virginis ab Auxilio cognominiatæ, de qua iam supra egi, & quod tribus à Villanoua milliaribus remotum est, transire nos oportebat, & illic aliquantisper hærere, vsque dum aduentus nostri opidanos certiores fecissemus: ita namque conuentum erat; me vero Patribus illis quibuscum ibamus, per omnia obedire par erat. Monasterium autem hoc intra siluarum est abdita, & in solitudine satis deuota: cui cùm propiores fieremus, fratres vtili cum Priore ordine incedentes nobis excipiendis obuiam processere: & quod essent discalceati, & tunicis suis grossioribus induti, omnibus nobis deuotionis sensum, mihi verò quamdam animi teneritudinem attulerunt, quòd florida primorū Ordinis nostri Patrum tempora hac in imagine videre viderer, hiq; hoc in agro florum candidos & fa-

Discalceati Patres Sanctam Matrē excipiunt.

& fragrantissimorum speciem referrent. & certè tales eos in conspectu & iudicio Dei esse credo: etenim, nisi iudicans fallor, valdè fideliter hoc in loco is seruitur. In ædem porro sacram agminatim me induxere, cantantes *Te Deum laudamus*, idque vocibus modestis & mortificatis. aditus porro illius subterraneus est, velut per cauernam, quæ speciem referebat eius, in qua Pater noster Elias delituerat. Ego certè tantùm interiùs gaudio delibuta eram, vt, simile quid sensura, etiam longius multò iter libenter suscepissem: quamquam satis alioquin doleretem, quòd iam tum mortua esset sancta illa mulier Catharina de Cardona, cuius opera monasterium hoc Deus fundauit; quia, tametsi summopere id cuperem, illam videre non merui.

Cæterùm non abs re mihi fore videtur, aliquid hoc in loco de illius vitæ referre, nec non quibus istud hic monasterium modis Dominus fundari voluerit, quod tantum tam multis per vicina opida hominibus fructum & vtilitatem (prout quidem è variis intellexi) attulerit: vtque sanctæ huius pœnitentia visa, cariissimæ, videatis, quàm ipsæ in postremis hæreamus, simul etiam nouum Domino feruenter seruiendi propositum concipiatis: cùm nulla sit ratio, quò ipsæ minus præstemus quàm illa, cum tam delicata & illustri ortæ prosapia non simus atque ipsa. Nam quamuis parum id importet, id eò tamen refero; quòd semper admodum delicatè, & pro ratione familiæ suæ (erat namq; Duum de Cardona sanguis, vnde etiam vulgò Domina Catharina de Cardona vocabatur) esset educata. Postquam verò iam pœnitentiæ se dare cœpisset, quoties mihi litteras scribebat (scripsit autem aliquoties) aliud nomen non subscribebat, quàm *Peccatrix*. Qui verò vitam eius scripto committent, quæ de ea antè, dicenda erunt, quàm ingentes huic gratias ei Dominus conferret, nec non alia multa quæ eodem spectant, particularius & enucleatius prosequentur. Ego verò hic aliud de ea non dicam, quam quæ ex ijs qui cum ipsa conuersati sunt, & fidem merentur, audiui, si fortè ad vestram ea notitiam non peruenerint.

Catharinæ de Cardona elogium.

Quamdiu ergo Catharina hæc inter magnates & sæculi huius Principes vixit, semper magnam animæ suæ rationem habuit, pœnitentiæq; exercendæ perstudiosa fuit. Huius autem amor ac desiderium assiduè in ipsa creuit, nec non voluntas in illum se locũ conferendi, in quo sola Deo suo frui posset, seque totam asperitati (nemo vt in ea sibi impedimento esset) impendere. Hoc ipsa consilium ac voluntatẽ Confessarijs suis cum sæpius aperiret, numquam hi ei ad hoc facultatem dare voluere. quod enim mundus hodierna die ita discretioni studeat, & magnarum gratiarum, quas Deus vtriusque sexus sanctis, qui olim in de-

in deserto ei seruierunt, contulit, penè sit oblitus: hinc certè non mi-
ror, id illis propositum stolidum ac stultum visum fuisse. At quia vi-
desiderijs Maiestas illius semper fauet & adest, quò sic illa operi al-
quando possint mandari; illo dirigente factum, vt Patri cuidam ex Or-
dine S. Francisci, cui nomen Franciscus de Torres, (quem ipsa fami-
liariter noui, & vt sanctum virum reputo, quique iam ab hinc anni
multis mirum in austeritatibus subeundis, & oratione colenda feruo-
rem prætulit, necnon plurimas persecutiones & aduersitates perpessus
est) deinde confessa sit. Nouit scilicet is optimè gratiam, quam Do-
nus præstare solet illis, qui quo illam recipiant, totis viribus conni-
tur. quare auctor & suasor ei fuit, vt moram omnem abrumpens, vo-
tionem, ad quam Maiestas ipsius eam vocabat, sequeretur: nescio
hæc ipsissima eius verba fuerint, verisimile tamen est ipsa fuisse, cum
dem ab ipsa mox executioni mandata sint,

Suum illa propositum Eremitæ cuidam Compluti agenti ap-
ruit, eumque rogauit vt secum proficisceretur; ea conditione vt nu-
mortalium id dein significaret. Venerunt tandem ad locum, vbi
monasterium postea constructum est: vbi cùm illa angustam quam
reperisset speluncã, quę ipsam vix caperet, ipse digressus est. Quò ver-
lam amore actã & impulsam putamus? etenim minimè curabat, ut
cita erat de eo quod comederet, de periculis in quæ incidere potuit,
infamia deniq; quæ illam sequeretur tum, cùm iam inter homines
compareret. Quàm verò sancta hęc anima amore ebria esse debe-
quàm absorpta in eo vt nullus sibi in sponsi sui fruitione esset impe-
mento! quàm etiam determinata, ad ampliùs ad sæculum nõ reuer-
dum, cùm omnes eius delicias & gaudia sic à se abdicasset! Accu-
hoc consideremus, carissimæ, ac videamus, quomodo ipsa simul &
mel euicerit & expugnarit vniuersa. Nam quamuis non minus & in-
rius sit quod ipsæ facitis, dum sacram hanc Religionẽ ingredimini
voluntatem vestram dedicatis, & tam continuæ clausuræ professio-
& votum emittitis, nescio tamen an primi hi feruores in nõnullis
intepescant, nosque ipsas rursus aliquibus in rebus amori nostro
prio non subijciamus. Det diuina Maiestas, vt hoc ita se non hab-
sed vt, sicuti sanctam hanc mulierem in nobis à mundo sequestran-
eoque fugiendo, imitamur, ita etiam interius totaliter extra
simus.

Multa sanè de mira vitæ eius austeritate inaudiui; at credid-
nonnisi minimam eorum partem innotuisse: cùm enim tot annos
litudine illa egerit, & incredibili asperitatis subeundæ arderet de-
rio (cùm nullum haberet, qui impetum illius inhiberet ac reprim-

verisimile sanè est, diris ipsam in corpus suum modis sæuisse. Hoc solum de illa referam, quod quidam ex ipsamet intellexere, atque in primis Moniales nostræ Toletanæ, quas data opera ipsa inuisum abijt, & quibuscum simpliciter ac candidè (vti & cum alijs quibuslibet facere solebat) velut cum sororibus suis conferebat: magna namque eius erat simplicitas & candor, quemadmodum & humilitas eius magna erat. Et quoniam nihil se à semetipsa habere norat, hinc ab omni vana gloria nimis quam erat aliena; vnde voluptate ei erat, gratias, quas ei Deus opt. max. faciebat, aliis referre, vt illarum adminiculo nomen illius posset laudari & glorificari. Quod sanè admodum periculosum foret in iis qui ad hunc statum non pernenere: nam propriæ laudationis notam saltem non effugerant; sed hanc & sinceritas & sancta simplicitas ab hac haud dubiè immunem præstabat; numquam enim hunc in ipsa defectum à quoquam audiui. Dixit autem, ad octennium se in illa specu mansisse, & ibi sæpius nonnisi herbis & radicibus agrestibus victitasse. Postquam enim tres illi panes, quos ei reliquerat eremita qui ipsam illuc conduxit, defecissent, amplius nihil habebat: vsque dum eam parcellus quidam inuenit, qui ei deinde de pane & farina prospexit. nihil enim ipsa aliud comedebat, quàm torras quasdam ad ignem excoctas, idque nonnisi post triduum. Certum autem est, nam & Religiosi ibidem commorantes id testantur, ipsos (idque postquam iam fracta alimentaribus erat) aliquoties ei, vt haleculã, aut aliud quidpiam comederet præcepisse, cum iam scilicet monasterii fundationem procuraret; ipsam verò damnum inde potius, quam commodum aliquod sensisse. Numquam autem, (quantum quidem ipsa noui) bibit vinum. Ingenti & crassa quadam catena in tergum suum sæuiendo disciplinas faciebat, idque sæpius per duas horas, aut sesquihoram. Cilicia verò eius tam erant acuta & aspera, vt mulier quædam quæ è peregrinatione rediens apud illam, ibidem dormitura, manserat, mihi dixerit, se, cùm dormire se fingeret, vidisse illam cilicium suum exuentem, ipsumque quòd plane sanguinolentum esset, eluentem & mundantem. Multo verò grauius id erat tormentum (vti ipsa iis quas dixi Monialibus retulit,) quod à dæmoniis patiebatur: nam frequenter ingentium molossorum formæ ei apparebant, inq; humeros illius conscendebant; alias verò ad instar colubrorum ac serpentium; ipsa verò nequidquam illorum aspectu terrebatur. Etiamsi monasterium iam condidisset, semper tamen ad specum suam se conferebat, in eaque dormiebat, nisi fortè cum diuinis officiis volebat interesse. At prius, quàm id constitueretur, ad quoddam fratrum Redemptionis captiuorum monasterium, (quod quarta leucæ parte inde distabat) sacri audiendi causa se, & quidem

interdum genibus adrependo, conferebat. Vestis eius extima erat è panno grossiori, vti & tunica; & ita consuta & formata, vt virilis esse vestis videretur.

Postquam autem tot annis illic sola egisset, voluit Dominus illius nomen diuulgari. hinc omnes circumquaque incolæ tanta in eam deuotione & affectu ferri cæperunt, vt assidue ad alloquendum affluenti multitudini satisfacere vix posset. vnumquosque porro magnæ cum caritatis & amoris significatione alloquebatur. Quo autem diutiùs illic agebat, eo etiam cum tempore maior hominum ad eam fiebat confluxus. cui verò eam alloquendi fiebat potestas, is magnum aliquod se beneficium consecutum arbitrabatur. Adeò autem hoc illi graue & molestum erat, vt se per hoc diceret enecari. Nam subinde tanta currunt virorum vndiquaque campum opplebat multitudo, vt postquam illic fratres sunt commorati, non aliter ab ea expediri possent, quàm eam in sublime efferendo, vt sic subiectam multitudinem sua manu benediceret. itaque se ab ea expediebant. Postquam iam octo ipse annos in hac spelunca (quæ iam capacior erat, qui enim eam visitare veniebant, eam adauxerant) mansisset, in grauem incidit ægritudinem è qua se morituram putabat, & hæc omnia in dicta spelunca contingebant.

Exinde auidè desiderare cœpit, vt illic quoddam Fratrum Monasterium excitaretur; atque isthoc desiderium ad aliquod tempus habuit, nesciens tamen cuius potissimùm Ordinis ipsum faceret. At cùm quodam tempore, coram crucifixo, quem semper penes se habebat, oraret, ostendit illi Dominus in vestimento album pallium; & hinc intellexit, ipsum Discalceatorum Carmelitarum esse debere; cùm tamen hactenus non intellexisset, vllos in mundo vsquam religiosos existere: quia tum temporis nondum duo eorum erecta erant monasteria, Manzeranum videlicet ac Pastranense. Inquisiuit hauddubiè quis hic ordo esset, cumque cognouisset tale Pastranæ monasterium esse, & Principissæ Ebolensi, Roderici Gomezij Principis (ad quem Pastrana pertinebat) vxori iam ab vltima perfamiliaris fuisset, illuc ilicò concessit, vt quod ipsa tantoperè optabat, monasterium aliquando erigi posset. In Pastranensi verò Coenobio, in templo S. Petri (hoc namque ei est nomen) B. Virgo ipsa habitum assumpsit, tametsi Monasticam vitam assumendi aemittendi intentionem non haberet: neque enim vmquam ad huiusmodi vitæ genus propendit (quòd alia eam via Dominus conduceret) eò quod vereretur, ne, quam habebat ad austeritates [illegible]

& insolitudine agendum, intentio per obedientiam & iussum Superioris impediretur.

Omnibus fratribus præsentibus habitum Beatæ Virginis de mõte Camelo assumpsit: interfuit inter alios P. Marianus (cuius iam antea hoc fundationum tractatu mentionem feci) qui mihimet narrauit, tali se tunc in raptu & suspensione spiritus fuisse, vt planè sensus omnis & motus expers esset. Et hoc in raptu multos se Ordinis huius vidisse Fratres & Sorores mortuos, hos quidem decollatos, alios verò tibijs & brachijs truncatos, tanquam si martyrio afficerentur: hoc namque in ea visione declaratur. Et sanè non est is huiusmodi, vt quid dicat, quod non viderit. Adhæc spiritus eius hisce suspensionibus non est assuetus: neque enim Dominvs per hanc eum viam conducit. Deum rogate, carissimæ, vt verum id sit, & tantum nostris temporibus bonum promereamurque de illarum numero esse possimus.

Ergo iam inde à Pastrana incepit pia illa Catharina media procurare, quibus hocce monasterium constitui posset. Atque ideo ad Aulam, quam alias tam generosè & libenter reliquerat, reuertit: quod illi non exigua mortificatio fuerit oportet. Non defuere hic eiò blutiones & molestiæ. Etenim cum domo quopiam egrediebatur, ingruentem in se hominum multitudinem à se abdicare non poterat. & hoc omnibus in locis fiebat, ad quæ se conferebat: alij namque eius præscindebant tunicam, alij pallium extendebant. Toleti quoque tum fuit, & ibi est apud Moniales nostras hospitata. quæ quotquot sunt, mihi constanter asseruere, tantam ab ea promanasse fragantiam, vt quem etiam vestes & cingulum eius exhalabant (postquam scilicet id ipsa deposuit, Monialibus aliud ei dantibus, & hoc ab illa tollentibus) odor, Dei Optimi Maximi laudandi esset occasio, quoque ei fiebant vicinores, eo & odorem fuisse intensiorem, cùm tamen vestes ob cariorem, quitum satis vehemens erat, malè potiùs tunc olere debuissent; (scio autem Religiosas non mentituras, at veritatem dicturas:) vnde factum, vt singularem omnes erga eam affectum, & veneranonem conceperint. In Aula autem & alibi eæ, quæ ad monasterium constituendum necessariæ erant, pecuniæ ei suppeditatæ sunt; vnde etiam, postquam ad hoc facultatem obtinuit, ipsum fundauit.

Eo autem in loco erectum est templũ vbi eius fuerat spelunca: vnde et alia separata, & extra viam sequestrata parata est. erat in ea sepulcrũ

concameratum, in quo vtplurimùm noctu & interdiu verſabatur. Sed non diu ibi egit: neque enim deinde vltra quinque annos & dimidium, poſtquam ibi monaſterium erectum fuit, ſuperuixit: quin imò etiam illud ipſum quod vixerat, communem naturæ ordinem tranſgredi & ſuperare videbatur; adeò ſcilicet aſpera eius vitæ ratio erat. Demortua autem eſt (prout quidem mihi iam videtur) anno Domini M.D.LXXVII. eiuſque funus maxima cum pompa & ſolemnitate celebratum eſt. Nam vir quidam nobilis, quem Ioannem de Legne vocabant, multum in eius exequias auri impendit. Corpus illius in quodam B. Virginis (cuius illa perſtudioſa fuerat) ſacello tumulo depoſitum iacet, vſque dum templum eo quod iam eſt, ſpatiosius conſtruatur, in eoque benedictum eius corpus eo quo par eſt honore & cultu condatur. Deuotio porro, quæ illi monaſterio propter illam defertur, valdè ſingularis eſt; vnde hæc & huic, & omnibus locis vicinis aſpirata & afflata videtur; præſertim vbiquis eremum ſpeluncam, in qua vixit priuſquam monaſterium conſtituere deſtituiſſet, conſiderat. Narratum mihi eſt, adeò ei moleſtum & graue fuiſſe, quòd tam multos ad ſe videndam homines confluere conſpiceret, vt alium in locum ſeſe conferre voluerit, vbi nemo de ipſa quicquam nouiſſet, at omnibus ignota eſſet. Vnde Eremitam illum, à quo hanc locum conducta erat, ad ſe euocauit, rogatura vt alio ſeſe conferret. Sed is iam defunctus erat. At Dominus Deus, qui decreuerat, vt ibi Virginis conuentus iſthoc in loco erigeretur, id non permiſit, nec oportunitatem ad hoc ei dedit: quia (ſicuti dixi) egregiè illi ibi credo. Omnes enim Religioſi optimè adhoc diſpoſiti ſunt: quin & pertè in illis videre eſt, quod ab hominum turba ſequeſtrati & ſolitudine viuere gaudeant: atque inprimis Prior, quem etiam, me delicijs ad habitum hunc aſſumendum Dominus euocauit, vbi iam egregiè id ei compenſauit, dum illos ei in ſpirituales conſeruos Magnam is illic nobis oſtendit charitatem: quia & è templi ſui ſupellectile dedit nobis, quæ ad id quod fundatum abibamus, adhuc dum requirebantur. Nam quòd ſancta illa mulier apud plurimos magni nominis homines ita accepta eſſet, hinc earum templum ſuum erat ſacris ornamentis inſtructum. Quamdiu verò ipſa illic eg[illegible] in animo conſolationem ſenſi, quamquam etiam non ſine magna confuſione, quæ mihi etiamnum adhæret: quod viderem, illam in iſthoc in loco tam auſteram & aſperam vitam duxerat, tam fuiſſe delicatam, atque ego ſum, quin etiam multo quo ego, delicatiorem fuiſſe, quòd tam illuſtri eſſet ſanguine edita, deinde non tam grauem peccatricem, atque ipſa ſum: nam quoad hoc nulla inter nos [illegible]

institui potest comparatio, quin etiam, multo maiores me à Domino gratias omnimodis recepisse; quodque modo (prout quidem peccata mea grauia sunt) in inferno non ardeam, maxima sanè est gratia. Verùm vnicum quod habebam ad eam (si quomodo possem) imitandam, desiderium me solabatur. Sed parum id est: nam (vt video) omnis vita mea in solis desiderijs mihi transijt, opera autem nulla facio. Sed ipsa Dei misericordia, in qua semper fiduciam habui, per sacratissimum filium eius Iesum Christum, nec non B. Virginem Mariam, cuius ipsa habitum (quæ Domini bonitas est) gero, mihi propitia sit.

B. M. Catharinam de Cardona in visione videt.

Cùm autem quadam die in sancto illo templo, à communione lingerem, magna quædam animi recollectio, vnà cum suspensione me occupauit, ita vt sensuum omnino expers essem. In illa ergo spectandam mihi se per visionem intellectualem sancta illa mulier dedit, veluti corpus quoddam glorioſum, aliquot Angelis comitata, mihique dixit, ne me cæptus labor fatigaret, sed in hisce fundationibus semper progrederer. Vnde intelligebam (quamquam signanter id non exprimeret) ipsam me apud Deum iuuare. Dixit mihi præterea & aliud quid, quod non est hoc loco scribendum. His ergo verbis valdè animata sim, & ingens laborum suscipiendorum concepi desiderium: speroque in Domini bonitate, fore vt tam bono auxilio & subsidio, vti sunt hæ illius orationes, in partem veniente, aliquid efficiam. Hic videtis carissimæ, quomodo omnes illius labores iam finem acceperint, at gloriam quam iam habet, nullum habere finem. connitamur iam totis viribus, per amorem Domini vos obsecro, hanc sororem nostram imitari, nos ipsas mortificando & contemnendo, vti se ipsa contempsit; itaque iter nostrum perficiemus, cùm omnia tam celeriter prætereant, & tam cito finem accipiant.

Prima autem Quadragesimæ Dominica, pridie inquam festi Cathedræ Sancti Petri, in festo videlicet Sancti Barbatiani, anno M. D. LXXX. Villanduam de Xara deuenimus. Hoc eodem die est diuinissimum Altaris Sacramentum in S. Annæ templo sub summum Sacrum collocatum. Ipse verò senatus totus, cum aliquot alijs, nec non Doctor Ermias, ad nos excipiendas obuiam processit, excessionem vero fecimus in templo parochiali, quod satis erat ab æde S. Annæ.

Honorifice à Villanduæ excipiuntur.

Tanta autem totius populi, erat lætitia, vt magna sim consolatione perfusa, videns, qua Sacratissimæ Virginis Deiparæ Or-

dinem hilaritate & gaudio admitteret. Eminus festum campanarum sonum audiebamus. Cùm verò templum iam ingressæ essemus, Hymnum *Te DEVM laudamus*, canere cæpere, alternantibus inter se versus illius tum cantoribus musicis, tum ipso organo. Hoc decantato, Sanctissimum Altaris Sacramentum in ferculo quodam, & in alio B. Virginis effigies, ferebatur, additis crucibus & vexillis. Magna cum pompa & auctoritate ipsa supplicatio procedebat: in qua nos pallijs nostris albis amictæ, nec non vultum velis cooportæ, in medio iuxta Sanctissimum Sacramentum gradiebamur, & iuxta nos fratres nostri Discalceati, qui satis multi huc confluxerant. Aderant quoque Franciscani (nam illorum hoc in opido monasterium est) nec non Religiosus quidam ex Ordine Sancti Dominici, qui casu illic versabatur: qui tametsi solus hic esset, tamen mopere tamen gauisa sum, illum habitum hic spectans. Quod autem via esset longior, & varia per eam erecta altaria, subsistebant per interualla, ac tum aliquod Ordinis nostri elogium recitabatur, quod certè non mediocrem in nobis deuotionem excitabat, atque inprimis, quod omnes magnum illum Deum, quem præsentem habebamus, dilaudarent & celebrarent, quodque illius intuitu tantus septem pauperculis discalceatis, quæ hic aderamus, hanc haberetur. Etsi vero hoc tunc considerarem, nihilominus magis introrsum confusione replebat, quod cogitarem me inter illas numerari & incedere, ipsosque omnes (si me pro meritis meis tractassent) aduersum me insurgere debuisse.

Illius humilitas.

Ideo autem huius, quo Beatæ Virginis habitum affecere, honoris tam prolixam narrationem institui, vt Dominum laudetis, eumque rogetis, hanc vt fundationem suum in honorem & laudem conuertat. Etenim (vt fatear quod res est) maius tum sentire solo gaudium, quando multa cum contradictione & laboribus fundatio quæpiam peragitur, talemque vobis libentius describo & proponi. Quamquam fatendum sit, sorores illas (quæ ibi commorabantur) sexennio propè toto, saltem plus quam quinque annis & medio, postquam scilicet in hocce Sanctæ Annæ monasterium ingressæ sunt, satis molestiarum subijsse, vt taceam extremam illarum paupertatem, nec non laborem quem in victu lucrando subibant (nam quam enim eleemosynam petere sustinuere: idque ne ciues putarent, ideo illas ibi agere, vt sibi resp. de victu prospicerent) nec non magnam illam quam vsurpabant austeritatem, tum frequenter ieiunando, ac tenui cibo famem pellendo, tum durè cubando, & augustè admodum habitando, quod in ca-

arcta clausura, quam semper hæ coluere, nimis quam graue & pænosum erat. Maximam verò illis afflictionem & dolorem (prout mihi quidem postea retulere) attulit intensissimum illud, quo se habitu Religioso vestitas videre cupiebant, desiderium & voluntas, vtpote quod & noctu, & interdiu, grauissimè ipsas affligebat, eò quòd illum se diem numquam visuras esse arbitrarentur. Vnde omnis ipsarum oratio, vtplurimum lacrymis condita, alio non tendebat, quam vt hanc ipsis Deus gratiam faceret. Cumque aliquod subinde impedimentum obijci, & rem propè negari viderent, summopere affligebantur, suamque propterea adaugebant austeritatem. Ex eo, quod opere manuum sibi colligebant, & è quo victum parabant, lucro aliquid subinde demebant, genium defraudantes, quo tabellarijs ad me proficiscentibus debitam mercedem persoluerent, nec non (quantum quidem paupertas ipsarum patiebatur) ijs qui aliquod ipsis hac in re subsidium dare poterant, gratificarentur. Postquam vero eas tractaui, earumque vitæ sanctitatem perspexi; satis videbam, illarum tum orationes, tum lacrymas in causa fuisse, vt illas Ordo noster admitteret. Vnde maiorem thesaurum esse duxi, tales in eo animas agere, quam si amplas possessiones & reditus haberent: speroque fore, vt ea res maximè sit progressura. Vt ergo in domum illam ingressæ sumus, vniuersæ ad ostium ab intro stabant, suam vnaquæque indutæ vestem. Sic enim erant vestitæ, vti dum primum illuc ingressæ sunt; numquam enim Beatarum habitum assumere voluere, hunc nostrum assidue iugiterque exspectantes: tametsi quem gestabant, satis honestus & modestus esset. satis vt ex eo appareret, illas parum de seipsis ac cultu corporis sollicitas esse, ita scilicet tenuiter & inculte vestitæ erant; & omnes propè vsque adeo deformatæ, satis vt pateret, valdè austeram eas vitam duxisse. Multis cum lacrymis, quas summum gestientis animi exprimebat gaudium, nos excepere; quas satis apparebat fictas non esse. Singularis porro earum virtus elucet in vultus lætitia quam præferunt, nec non in humilitate & obedientia quam Præpositæ, & omnibus quæ ad hanc fundationem venere, præstant: quibus quomodocumque gratificentur, ignorant. Verum aliud non verebantur, quam, ne, cum summam ipsarum inopiam, & angustam habitationem vidissemus, inde mox re infecta discederemus. Nulla ipsarum, superiorem inter eas egerat, sed vnaquæq; earum, magna cum humilitate, laborabat quantum poterat. Duæ, quæ ætate prouectiores erant, cum necesse esset, externa & domestica negotia procurabant,

rabant; aliæ vero cum nullo mortalium nec loquebantur, nec loqui-
iam volebant. Clauem in ianua numquam habuere, sed dumtaxat pe-
sulum; nulla quæque ad ianuam sese conser[illegible] audebat: sed quæ natu e-
rat maxima, responsa dabat & accipiebat. Perexiguum verò capiebant
somnum, quo victum sibi lucrarentur, & de statutis orandi horis nul-
lam perderent: etenim sat multum temporis orationi impendebant; fe-
stis vero diebus diem integrum ei dedicabant. P. Ludouici Granatensis
& F. Petri de Alcantara librorum directionem & normam in vnæ [illegible]
& orationis ratione per omnia sequebantur. Vt plurimum, officium di-
uinum recitabant, quamuis valde parum legere nossent (nam vna dum-
taxat illarum peritè legit:) idque ex Breuiarijs quæ inter se minimè con-
uenirent; nam Sacerdotes nonnulli quædam in quibus iuxta veterem
vsum Romanum legebatur, (quòd illis ipsi vtpote antiquatis amplius
non vterentur) Breuiaria dederant; ex alijs verò legebant prout poterant.
Quòd autem legere vix scirent, hinc multas huic recitationi ho-
ras impendebant. In eo tamen loco officium non recitabant, vnde ea
alij deforis audire potuissent. Deus, credo, bonam earum intentionem
& laborem quem assumebant, in bonam partem admiserit: nam verisi-
mile est, eas quàm paucissima bene recitasse & pronuntiasse. Postquam
verò P. Antonius de Iesu cum ijs agere cœpit, suasit, aliud officium non
recitarent, quàm ipsum B. Virginis. Habebant suum domi furnum in
quo panem coquebant. Omnia autem ordinatim bona cum dispo-
tione fiebant, tamquam si habuisset quæ singula ipsis imperasset, lu-
riorem. Ego hæc videns, non potui Dominum non laudare; &, quo ma-
gis cum iis conuersabar & agebam, eo magis illuc me venisse gaude-
bam. Equidem propter multos, quos subire me oportuisset, labores
nollem (vt mihi videtur) huc, ad animas hasce consolandas, venire ne-
glexissem. Quæ verò è comitibus meis illic mansere, postea mihi reuele-
re, aliquam se primis diebus contradictionem sensisse, sed, cùm ipsa
paulatim magis magisque nossent, virtutemque ipsarum perspicerent,
summopere se gauisas fuisse quòd inter illas habitare sibi contigisset,
vnde magnopere erga ipsas afficiebantur. Multum sanè potest sanctitas
& virtus. Certè, comites meæ erant huiusmodi, vt, quamuis multum
in hac cohabitatione difficultatis & laboris inuenissent, ipsum tamen
cum Dei gratia & auxilio haud difficulter & generosè exsuperassent.
Quæcumque autem soror hoc in se desiderium non sentiet, illa se ve-
ram Discalceatam esse non existimet: cùm non tam recreationes, quam
vt aliquàm patiendi materiam habeamus, desiderare debeamus, quo-
sponsum nostrum quapiam in re imitemur: vtinam Maiestas illius gra-
tiam ad hoc nobis concedere dignetur.

Religiosa pati volit, nō recreari

Hoc autem modo illa S Annæ eremus frequentari cœpta est, & initium habuit. Habitabat olim isthoc in loco Sacerdos quidam Zamorensis, qui aliàs Ordinis Carmelitani fuerat, mirè erga gloriosam matrem S Annam deuotus: huic nomen erat Didacus de Guadalaiara; vnde is in domus suæ vicinia hoc eremitorium condidit, habebat autem ad sacrum audiendum satis bonam commoditatem. Quod autem singulari erga hanc ædem studio afficeretur, Romam abijt, indeque reuersus litteras, quibus hocce templum & eremitorium visentibus magnæ & variæ indulgentiæ concedebantur, secum detulit. Erat hic, magnus virtutũ cultor, & seriò ad seipsum reficiens. Cùm autem ex hac vita decederet, testamento suo iussit, vt illa domus, & quidquid præterea possidebat, in monasterij pro Carmelitanis Monialibus ibidem erigendi fundationem cederet, &, si hoc commodè executioni mandari non posset, Capellania quædam erigeretur, cuius possessor sacra aliquoties per hebdomadam celebraret; monasterio verò iam fundato, ad nulla is sacra tunc obligaretur. Plusquam viginti annis hoc modo Sacellanus ibi fuit, vnde posthoc etiam satis est imminuta: nam (tam etsi hæ Virgines domum occupassent, solum tamen eius vsum habebant; Sacellanus verò in aliquæ ad Capellani iam spectabat, domo habitabat, quam etiam nunc, & reliquum (tametsi id valdè exiguum sit) cedere detrectat. Sed non magna Dei est misericordia, vt gloriosæ animæ suæ domui fauere non sit neglecturus. Deus Maiestas eius, vt in illa semper ei seruiatur, & vniuersæ eum creaturæ perpetuò dilaudent. Amen.

Caput XXVIII.

Agit de fundatione Palentina: nomen Monasterium id habet à S. Ioseph o B. Virginis de platea; fundatum id anno Dom. Octogesimo, ipsa S. Regis Dauid festiuitate.

Mihi à Villanouana fundatione iam reuersæ Superior iniunxit, vt, ita petente Reuerendiss. Domino Aluaro Mendosio Episcopo Valentino (fuit is, qui primum monasterium S. Iosephi Abulæ receptam admisit, & semper ei fauit, quin & in omnibus quæ ad Ordinem hunc spectant, numquam non fauet: qui, cùm Abulensi Episcopatu relicto ad Palentinum transijsset, Dominus ei desiderium fecit, vt aliud sacri huius Ordinis monasterium illic erigi procuraret) Vallisoletum excurrerem. Vallisoletum cum venissem, tam grauis me inuasit ægritudo, vt ex ea cuncti me demorituram putarent.

P. Aluari Mendosij elogium.

S. Matris morbus & eius effectus.

rent. Adeò autem ab eo proposito aliena mansi, & adeò mihi visa sum hoc in negotio quidquam non posse præstare, vt quamuis Vallisoletani nostri conuentus Priorissa, (quæ hanc fundationem quàm libentissimè vidisset) importuniùs id & perstudiosè à me peteret, vllatenus tamen id mihi persuadere non possem, nec quomodo huic initium darem, nescirem. Etenim monasterium sine reditibus & in paupertate fundandum erat; dicebatur porro mihi, nullatenus ipsum ibi posse sustentari, quòd opidum satis tenuisset. Iam penè annus effluxerat, ex quo de huius, & simul de Burgensi fundatione tractare cœperam. Initio sanè tantam in eo difficultatem non inueniebam; tunc verò permulta mihi in contrarium occurrebant inconuenientia, cùm tamen alia de causa Vallisoletum non venissem. Nescio autem, an horum causa esset grauior illa infirmitas, & debilitas, quæ mihi è morbo remanserat; an verò diabolus, qui bonum quod postea ibi factum est, impedire volebat. Certè, terror & miseror (de quo etiam sæpè apud Dominum conqueror) quod misellæ animæ tantum corporis inualetudine & morbis adhæreret, ita vt leges huius obseruare debere videatur. vsque adeò scilicet eius necessitates suas & alia plurima subire cogit. Quod mihi vna è maximis vitæ huius miserijs & laboribus esse videtur, præsertim quando non adest simul generosus & heroicus animus, qui ipsum subiectum expugnet. etenim, quòd corpus malè valeat, & maximis doloribus & cruciatibus afflictetur (tametsi id alioquin laboriosum & quæ sit) parui admodum facio, dummodo anima experrecta sit ac ergo ipsa namque Deum tunc laudat, & vniuersa à manu eius prouenire considerat. at, dum vna ex parte patitur, & ex alia non operatur, terribile quid est & intolerabile; præsertim si talis anima sit, quæ nouissima sese desideria aliquando habuisse comperit, numquam vel exterioris, vel exterioris recreationis capiendæ, sed sese totam, quanta quanta est, magni Dei sui obsequio impendendi. Nullum quippe aliud tunc hic remedium subest, quàm patientia, & propriam agnoscere miseriam, diuinæque sese voluntati permittere, vt de se ipsa & statuat, quodcumq; & quomodocumque voluerit.

Dolendum quod corpus tantũ in animam possit.

Ita quidem tunc ipsa constituta eram, tametsi paulatim conualescere, & meliusculè habere inciperem: sed tanta mea tunc erat imbecillitas, vt & fiduciam quam mihi tum, dum aliquarum fundationum inchoanda est, Deus opt. max. dare solebat, dedissem. omnia quippe, mihi impossibilia videbãtur. vnde si tunc aliquẽ, qui me, animãdo corroborasset, incidissẽ, is sanè quã mihi profuisset. sed hominũ alij magis timere me faciebant, alij

aliquam mihi subinde spem facerent) meam tamen auferrent, expugnare pusillanimitatem non poterant.

Contigit fortè fortuna, illuc quemdam Societatis Iesu Sacerdotem tunc appellere, Patrem inquam & Magistrum Ripaldam, quem satis diu Confessarium habui, virum doctrina æquè ac pietate in Deum eximia. huic ipsa, quis animæ meæ esset status, aperui, eumque me in Dei locum accipere velle dixi, declararet proinde mihi, quid sibi videretur. Is ergo multum me exstimulare & animare cœpit, hanc inertiam meam senio ascribi debere dictitans. Verùm sat ipsa videbam, eum non rectè in eo censuisse: etenim hoc tempore adhuc senior sum, eam tamen iam minimè sentio. Non dubito quin & ipse satis id nosset; sed hoc dixerit, vt me reprehenderet atq; obiurgaret, eò quòd hunc à Deo angorem & tædium prouenire, minimè crederet.

P. Hieronymus Ripalda suadet B. Matri vt in suis fundationibus pergeret.

Hæc Palentina fundatio vna cum Burgensi simul tum tractabatur: & tam ad hanc, quàm ad illam, nihil penitus habebam, sed non erat hoc anxietatis meæ causa, quia etiam cum minori & tenuiori subsidio eas auspicari soleo. Nullatenus ergo cœpto vt desisterem, P. Ripalda edixit: idem quoque antè paulò Toleti mihi dixerat quidam Societatis eiusdem Prouincialis Balthasar Aluarez cognominatus. Tum quidem rectè valebam; vnde satis hoc mihi esse debuisset ad resoluendum & determinandum; at tamen, quamuis permagni id mea interesset, planè rem resoluere non potui; eò quòd vel diabolus, vel (sicuti dixi) infirmitas me vinctam quodammodo tenerent. sed exinde melius multò valui. Vallisoletana Præposita, quantum poterat, me iuuabat & in oneris partem veniebat: summopere namq; Palentinam fundationem perfici desiderabat: at, quoniam adeò me videbat tepidam, hinc etiam timidiùs agebat. Veniat ergo iam verus calor, cùm nec homines, nec serui Dei quidquam efficere possint, & frigidi sint: vnde satis videre erit, sæpè non esse me quæ facit, cùm nihilomino faciam, sed illum qui ad omnia potens est.

Cum ergo die quadam à communione sacra surgerem, ita fluctuans & dubitans, & ab omni fundatione aspicanda prorsus aliena, Dominum rogaram, lumen mihi vt daret, ad voluntatem eius in omnibus faciendã: neq; enim tepor meus erat huiusmodi, vt hocce mihi desideriũ vel in minimo vmquam defecerit. Dominus ergo per modum increpantis mihi dixit: *Quid times? quando vmquam tibi defui? idem qui hactenus fui, sum modò: noli negligere duas hasce fundationes perficere.* Quam, ô Magne Deus, verba tua ab humanis verbis discrepant! vnde ita resoluta & animata mansi, vt ne totus etiam mundus contradicens ab hoc me proposito reuocare potuisset. quare statim ea de re

Dominus S. Matris timorẽ coarguit.

tractare cœpi,& Dominus mihi ad eam media suppeditare. Dum ego Moniales assumpsi,ad ædes ex illarum dote coëmendas:& quibus mihi ab omnibus diceretur,non esse possibili Palentiæ nos ex eleemosynis viuere, perinde id erat,ac si mihi planè non diceretur: enim,si reditus stabiles in fundatione monasterij admitterem, iam videbam nullà id ratione tunc quidem posse fundari;cùm autem Deus ipsum fundari iuberet, certa erain fore vt Maiestas eius prouideret. Quapropter (esto nondum penitus confirmata essem valetudine)illuc proficisci statui,& si tempus admodum rigidum esset. in SS.Innocentium festo Vallisoleto,eo quo dixi anno, discessi. vir quidam nobilis illius loci, domum quam ipse ab annisequentis nitio ad vsque festum S.Iohannis conduxerat,nobis cesserat, aliò habitaturum se contulisset. Vnde ipsa cuidam ciuitatis illius Canonico (esto eum non nossem, sed quidam de amicis eius mihi, Dei famulum esse dixerat) suipsi;simul etiam firmiter mihi illum Domini illius intuitu insignem nobis operam præstaturum quemadmodum in alijs vsque modò perfectis fundationibus fuit,quòd in vnaquaque harum aliquem velut submittat,qui nos iuuet; videt namque, Maiestàs eius quàm ipsa parum per me stare valeam. Eum ergo per litteras rogaui; vt, quàm fieri esset secretissime, domum illam mihi curaret euacuari (ab alienis incolebatur,) at non diceret ad quem illa vsum pararetur. Etsi quamuis aliqui de primoribus suam erga nos propensionem ostendissent,ipse quoque Episcopus satis per se propenderet, longe censebam esse satius rem celari & ignorari. Adeò porro exactè Canonicus Reynosius (ita namque vocabatur is ad quem scripseram) acta præstitit, vt non solum demum euacuari curauit, verum etiam actos & alias multas commoditates, satis abundanter nobis præbuerit. Et certè ijs opus habebamus;erat namque intensum frigus, hesternus,satis nobis molestus fuerat, idque ob spissam adeò nebulam, vt inuicem vix videremus: sed vt verum fatear, parum curæ habuimus;quoad vsque præparassemus locum, in quo postridie rum dicendum esset, priusquàm nesciret quispiam nos illic compertum namque experientia, ita in hisce fundationibus primis expedire. Si enim hominum indicia & sententias inquirepiamus, diabolus ilico omnia turbabit; ac licet is nihil omnino euincere,saltem nos inquietat. Sic ergo factū est: statim namque die manè (cum penè discederet) Missam ibi celebrauit Sacerdos dam,qui nos comitatus erat, Porras cognomento,insignis Deilus;nec non alius Sacerdos, Vallisoletanū Monialiū fautor &

Palentini monasterii initia.

Cur S. Mater omnia in fundationibus clam peragi voluerit.

Augustinus de Victoria nominatus, qui mihi pecuniam ad domum instruendam mutuo dederat, & per viam satis lautè & amice nos habuerat. Eramus vniuersum, me annumerata quinque Moniales; & vna laica, quæ iam à multo tempore me est comitata, sed tam insignis Dei famula, & adeo discreta, vt plus me iuuare possit, quam aliæ chorum frequentantes. Tota illa nocte parum dormiuimus, tametsi (sicut dictum est) via pridiana satis difficilis & molesta fuisset ob continuam pluuiam quæ ceciderat. Gauisa porrosum quod eo monasterium die fundaretur, quod tunc de Rege Dauide, erga quem ipsa mire afficior, Officium diuinum recitaretur. Hoc ipso ergo manè Illustriss. Domino Episcopo rem iussi significari, qui necdum sciebat nos Palentiam aduenisse. Vnde quamprimum, magna cum charitate, quam numquam non erga nos ostendit, ad nos excurrit, omnem quo opus haberemus panem sese subministraturum pollicitus, suoque œconomo mãdauit, de multis rebus necessarijs nobis vt prouideret. Tantus porro ordo hic ei debet, vt, quisquis hasce fundationes legerit, eum tam viuum, quam mortuum Domino per preces commendare teneatur. quod è charitate eum rogo & obsecro. Tanta verò populi totius fuit voluptas & gaudium, eaque ita vniuersalis, vt pacem alibi non viderim: etenim nullus omnino fuit: cui hæc res displiceret. Ad quod multum iuuit, quod constaret ipsum Episcopum ita velle; est enim is popularibus & omnibus suis admodũ carus & acceptus. quin & omnis populus tam bonæ & generosæ est indolis, vt talem alibi vidisse non meminerim: vnde quotidie magis & magis, hoc me in opidum monasterium illud inuenisse gaudeo.

Aluari Mẽdosii in cœnobium Palentinum curæ.

Quoniam autem domus in qua morabamur, nostra non erat, hinc statim de alia emenda tractare cæpimus: nam tametsi hæc ipsa vendibilis esset, quia tamẽ valde importuno sita erat loco, displicebat. Videbamur autẽ per subsidiũ pecuniariũ, quod è monialibus quæ ill. hic admitti debebant, habebã, audacter & cũ fundamẽto ea de re agere posse. quod tametsi esset exiguũ, eo tamen in loco satis erat magnũ: quamquã, si bonos illos, quos nobis dedit, amicos Deus non submisisset, omnia nihil iuuassent. Nam bonus ille Canonicus Reynosius alium Canonicũ, amicũ suũ, cognomento Salinas, magnæ charitatis & ingenij virũ huc induxit: qui iunctim & communi studio rem hãc non secus corã habuere, ac si propria fuisset, imo vero, vt puto, plusquã propriã, quin adeo sẽper ex animo cõuẽtus huius cõmodis studuere.

Est hoc in opido ædicula quædam B. Virgini sacra, religione & cultu admodum celebris ad instar eremitorij concinnata, cui nomen B. Virgo de Platea; quæ tum à vicinorum opidorum incolis, tum

à Palentinis ciuibus mira deuotione colitur, vt plurimi vndiquaq; ad eã confluant, visum Reuerendiss. Domino, quin & omnibus ciuibus, nos si circa illã ædẽ habitaremus, oportunè habitaturas. Nõ habebat quidem ipsa domum, sed duas contiguas; quæ si emerentur, in nostrã ea vsum tẽplo illo accedente, satis futuræ videbãtur. Illius conferendi ius penes Capitulũ, & Sodalitium quoddam in ipso erectũ erat: vnde de eo impetrando seriò agi cæptum est. Capitulum quidem statim assensit, sed cum sodalibus illis satis magnæ fuere difficultates; at eandem ipsi etiam cesserunt, quia, sicuti dixi, opidi illius incolæ satis ad pietatem propendent, & magis quàm vsquam vllos vidi. Vt autem domuum illarum domini nos in eas propendere viderunt, plures ex quo eas facere cæperunt; nec immerito. Ego verò illas inspicere volui: at eæ adeò mihi displicuerunt, planè vt eas habere nollem, nec nõ ijsqui nobiscum illuc ibant. Postea autẽ liquido apparuit, diabolum hic multa in aduersum à parte sua molitum esse; quod male eum haberet, nos illuc venisse & sedem fixisse. Duobus verò Canonicis qui rẽ omnem curabant, videbantur domus illæ satis procul ab Ecclesia Collegiata distare (vti etiam reuera distant) ea tamẽ in opidi parte sitæ sunt, quæ præ alijs populosior est. Tandẽ constituimus, quod domus illæ nobis non quadrarent, aliam conquirere. Quãobrẽ duo Canonici tanto rẽ hãc studio & diligẽtia procurare & efficere cæperunt, vt esset id mihi non mediocris Dominũ laudandi occasio, nisi prorsus vt omitterent, quod huc aliquo modo facere posse viderent. Placuit illis inter ceteras quædam, quæ ad quãdam cui Tamayo nomen pertinebat: habebat hæc loca nonnulla satis bene concinnata & instructa, quę nobis nõ male quadrassent, vicina adhæc erat ædibus cuiusdam primarij, Suerij de Vega nominati, qui qua potest nobis fauet, cui vti & alijs eiusdẽ vici hominibus pergratũ fuisset, illuc habitatũ venissemus. Domus illa satis quidẽ capax non erat, sed vna cũ ipsa alia nobis offerebatur; verũ, nec hæ ambæ simul commodã nobis habitationẽ potuissent. Quod ergo tam multa mihi de illa referebant, quam maximè volui rem tandẽ aliquando confici: at Domini illi ante quam eam ipsa inspexissem facere voluere. Ego, quod pergratum mihi esset, in publicum prodire, illorumque prudentiæ satis confiderem, vt eo me conferrem, in animum inducere nõ poteram. Sed tamen inducta eo me contuli, eam inspectura, vti & illas B. Virginis de plano quamquam intentionẽ non haberẽ illas emendi; sed vt prioris illius dominus videret, alias etiam domos suppetere, neque necessario ipsius domum emere debere. Hæ autem (vti dixi) adeo mihi displicuere, vt & ijs quæ mecum ibant, vt etiam modo miremur, quomodo illæ nobis tunc ita incommodæ videri potuerint. Quapropter

tiam domum inspectum iuimus, cum intentione & quasi certæ, illã & non aliam coemendam. Et quamuis sat multas in illa difficultates inueniremus, quibus etiam valdè difficulter occurri posset, eas tamen dissimulauimus. Nam vt templum in ea construi posset (& quidem satis incommodum & difforme) omnia loca quæ in ea ad habitandum commoda erant, necesse erat auferri. Terribile certè quid est, iam tum resolutum & deliberatè plane, in rem aliquam ferri. nam id (vt verum fatear) me recreauit & placuit, vt parum de me ipsa fiderem: tametsi non essem tunc sola quæ decipiebar.

Tandem rursùs conuenimus cum intentione non aliam emendi quã hanc, & quod venditor poposcerat pretiũ: esto enorme foret, ei offerendi & hanc mentem nostrã ei, ꝙ iam vrbe abesset, quãuis nõ prorsus distaret, perscribendi. Impertinens certè cuiquam videatur, tanto tempore me in domus emptione occupatam fuisse: sed iudiciũ suspẽdat, vsq; dũ videat, quẽ diabolus finẽ & intentionẽ habere debuerit. ne illas ædiculæ B. Virginis contiguas ædes emeremus: ꝙ quotiescũq; necũ recogito & recordor, non possũ nõ timere. Cùm ergo (vti iã dixi) ões ita in aliã illam domũ propẽderent, vt aliã quã hanc emere nollẽt, postridiè cũ sacro interessem, agitare magna cũ perplexitate animo cœpi, consulto ne priores illas emere negligerẽ: hinc tanta me occupauit inquietudo, vt penè toto tẽpore Sacri me quiescere nõ permiserit. Interhæc ad Sacrosanctũ Eucharistiæ Sacramentũ accedo, & ecce in eadem sumptione hæc verba. *Hæc tibi quadrat*, audiui, quorum ea fuit vis & energia, vt planè me fecerint animum à priore illa quam mente deligneram auocare, & in priores illas ædes propendere.

Suadet S. Matri Dominæ emere ædes apud ædiculam B. Virginis de Plateæ.

Cum verò durum mihi videri inciperet, rem vsque eò productam, quamq; ij qui nobis tam impigrè & solicitè opitulabantur, tam impense desiderabant, dissoluere repente, & velut abrũpere; respondit mihi Dominus: *Ignorant illi quã multis illo in loco delictis offendar: quibus per vestram illic habitationem via præcludetur.* Cogitare tũ mecum cœpi, an non aliqua hoc illusio foret: quamquã nõ idcirco, vt de eo certa essem, nam ex ijs quos in me operabatur motibus, & operatione, liquidè satis perspiciebã, hunc esse spiritum Dei. quocirca is statim mihi dixit, *Ego sum.* His ego auditis valdè serenata mansi, & quæ me antè occuparat turbatio, prorsus euanuit. At nesciebam, quomodo quod iam factum erat infectum redderem, & quomodo apud sorores meas quæ de illis ædibus apud ipsas iam toties ministre locuta erã, earum incommoditatem tam diuersimodè & variè exaggerando, & quod ob nullã rẽ mũdi non vellẽ quin eas vidissemus ante, quàm ad eas transiremus, reuocarem. Quamquã de hoc vsque adeò non laborabam; ꝙ iã tum viderem,

illas

illas ratum habituras quidquid ipsa hoc in genere facerem ; sed v
rebar, ne illi qui secundæ domus emptionem maximè desiderabat
me vt vanam & mutabilem existimarent , quòd tam citò opinionem
meam mutarem. quam ego rem, vt turpissimã & intolerabilẽ, detes
Verùm omnes illę cogitationes ne vel minimùm me emouere & im
pedire potuerunt, quo minùs in ædes illas B. Virginis propendere
Neque iam recordabar, quòd non essent commodę & bonæ. Nat
& Moniales vel vnum peccatum veniale impedire possent; reliqua
mnia incommoda domus mihi nullius esse momenti videbantur ;
prout mihi quidem videtur, vnaquæque illarum, si sciuisset quod
sciebam, eiusdem haud dubiè mecum intentionis fuisset. Hæc ego
dissoluendæ ratione vsa sum. Regnosio Canonico tum ipsa confes
rio vtebar (erat hic vnus è duobus illis qui me adiuuabant) quam
quam huiusmodi res ad spiritum spectantes nondum ei communi
ram, quòd nulla dum occasio, ob quam id necesse foret, sese obtu
set. Et quoniam hisce in fundationibus semper facere soleo, qu
Confessarius mihi faciendum consulebat, quò maiore cum secu
te & certitudine in illis procederem ; hinc id ei sub sigillo arctiss
taciturnitatis aperire constitui: nam non satis me resolutam & prom
sam sentiebam ad non exequendum id quod iam cælitus intel
ram , quin simul magnam in meipsa propterea repugnantiam
molestiam sensissem. Sitamen id iussa fuissem omittere , certo
fissem : fiduciam namque habebam in Domino , fore hoc
vt Maiestas eius (quod aliàs non semel vidi (Confessario, cu
quam alterius sit opinionis, præciperet vt is faceret id quod ipsa
vellet.

Primum ergo ei dixi, Dominum sæpiùs hac ratione me infra
& docere solere; & hactenus multa satis argumenta & indicia me
disse, è quibus hunc eius esse spiritum nossem. simulque ei aperu
id quod contingerat. addebam verò, paratam me facere quidquid
ciendum ei videretur, esto id mihi quam grauissimum foret. Ipse
quòd prudens, sanctus, & qualibet in re boni sit consilij (tamet
nis) licet aliquam hinc obloquij occasionem hominibus dand
deret, non tamen omittendum censuit quod ipsa à Domino
ram. Dixi ergo, consultum fore, si nuntium interea exspectarem
quod consilium ipsi etiam placuit. Etenim fidebam in Domino
vt ipse prouideret. Vti etiam factum est: cùm enim domino
tantum obtulissemus, quantum volebat & petierat, rursus
vltra conditum à nobis aureos petijt. quod certè quædam
species videbatur: quoniam pluris æquo illam nobis vendiderat

ego ad oculum patuit, Deum sese huic negotio immiscuisse. possessionemque commodum quàm maximè erat, sic eam vendidisse, cumque iam conuentum esset, sine vllo fundamento & ratione, plus quàm stipulati essemus, popposcit. Hac ratione difficultati illi, quam dixeramus fore vt cum ipso numquam possemus expedire, occursum ex parte est; sed non plane: certum namque erat, quòd ob trecentos aureos non omitteremus emere domum, quæ monasterio cõstituendo per commoda esse videbatur. Confessario ergo dixi, opinionis & iudicij mei nullam vt rationem haberet, si modo id ipse faciendum iudicaret; sed socio & collegæ suo apertè significaret, me eius iam sententiæ factam esse, vt ædes illæ B. Virginis caro viliué pretio quoquo modo coemerẽtur. Viuacissimo hic & acerrimo est ingenio, adeò vt, quamuis eorum quæ facta erant nihil ei dictum sit, repentinã tamen hanc mutationem videns, non dubitem quin tale quid subesse sit imaginatus. Vnde factum, vt vlteriùs me quoad hoc non cõpellant aut viserit. Satis postea ad oculum omnes vidimus, quàm magnũ in illa domo emenda errorem admisissemus: nam iam non possumus non satis admirari, videntes quot partibus hæ illi præstent & meliores sint: vt interim taceam (quod sanè præcipuum est) quòd nemo non videat, quod eo in loco Domino eiusque gloriosissimæ Matri seruiatur, multæque peccandi occasiones hac ratione præscindantur: eò quòd singulis noctibus plures illic excubias agerent, in quibus (quòd locus desertus & velut eremitorium esset) multa poterant committi, quæ diabolus ægrè ferret auferri & impediri; nos verò gaudebamus, quòd dilectæ Dominæ & patronæ nostræ in aliquo seruire possemus. Et certè valdè male factum erat, quod tàm diu id differremus, nam ad aliud quid non oportebat nos respicere. Liquidò ergo iam patet, in multis nos rebus diabolum tunc excæcasse: nam in his multæ sunt commoditates, quæ alibi vix reperiantur; deinde populo vniuerso, qui hoc vnicè cupiebat, hac ratione gaudij materiam dedimus: ijs quoque, qui vt aliam coemeremus cupiebãt, postea valdè placuit, quòd ad has commigrassemus. Benedictus sit ille in æternũ qui in hac re lumen mihi dedit, quale semper is mihi dat quotes aliquid bene facio. nam quotidiè magis & magis obstupesco exiguam meam, quã in rebus omnibus habeo, habilitatẽ & talentũ. Nolite autem putare, hoc me ex humilitate dicere; cum hoc ipsum quotidiè magis magisque perspiciam: vt Maiestas illius velle videatur, vt cum ego, tum omnes alij apertè cognoscant & videant, ipsum solum esse qui opera hęc præstet; velle quoq;, vt (quemadmodum olim cæco per latum visum restituit) sic res quæpiam tã cæca atq; ipsa sum, faciat

quod cæcum non sit. Nam multa (vt verum fatear) in hac re ... quæ (sicuti dixi) magnam cæcitatem includebant; hinc quo ... que rei huius recordor, vellem sanè Dominum propter illã de ... laudare: at, vt video, ne ad hoc quidem apta sum; vt nesciam ... do me ipse toleret. Benedicta sit misericordia eius in æternum. Amen.

Ergo duo illi viri pij, B. Virginis clientes, in ædibus illis ... randis festinarunt; & (vt mihi videtur) satis eæ vili pretio ... sunt. Qua hi in re serio allaborarunt. Vult namque Deus, vt ... lis hisce fundationibus, ij qui nos adiuuant, aliquam merendi ... riam habeant: ego vero nihil omnino præsto, vti iam alibi ... dixi; & vellem numquam non possem dicere; quia verè sic ... illi & in domo adornanda, & in pecunia etiã mutuo danda (ego ... ea carebam) & in fideiubendo pro illa, insignem operam præstit ... Nam priusquam alijs in locis fideiussorem inueniam (& quidem ... minori summa) satis mihi laborandum & sudandum est. Necim ... rito: quia nisi venditores Domino confiderent, ante sciunt me ... obolum habere. At tantam mihi Maiestas eius hactenus gratiam ... stitit, vt, quicumque pro me fideiusserunt, nihil amiserint, sed ... que vltimum quadrantem summa pro qua spoponderant, recepe ... quod ego maximam gratiam reputo.

Cum vero venditoribus domorum duo illi fideiussores ... satisfacerent, ipsum Prouisorem (qui vocabatur Prudentius, ... scio an rectè recorder; ita enim mihi iam dicitur: nam quia ... go Prouisorem nuncupabamus, nesciebam quod propriè nomen ... beret) conquisierunt. Tantæ hic est caritatis, vt multum illi ... mus, & etiam modo debeamus. Hic ex illis scisciatur, quoni ... rent; hi se ad illius domum, vt sua fideiussionem hanc manu ... properare respondent. Subrisit ille, & ait. Itane me pro tanta ... fideiubere vultis? & mox, ne mula quidem sua descendendo, ... nem signauit. Quod exulceratis hisce temporibus quam ... ponderandum est, & plurimi faciendum.

Palẽtinorũ caritas. Vellem equidem caritatem, quæ Palentiæ tam vniuersa ... quam particulariter viget, pluribus verbis dilaudare, & nullam ... laudem omittere. nam, vt verum fatear, hæc primitiuæ Eccle ... pora redolere, aut saltem hodierna die & modo non mul ... vsu esse videbatur; nam cum nos viderent reditibus carere, se ... super nos alere debere, non modo nos nostraque tuebantur, ... iam singularem à Deo gratiam sibi in hoc fieri censebant. Et ... res prout oportet consideretur, verum dicebant: nam, esto alud ... bonũ profectũ non esset, quã quod iã vnũ amplius in ciuitate ...

sset in quo sanctissimum Altaris Sacramentum reponatur, ea sanè vt magna habenda esset. sit ipse in æternum benedictus, Amen.

Iam enim satis apparet, obsequium ei aliquod ex huius monasterij hocce in loco constitutione præstitum esse ; quòd ibidem impertinentiæ & dissolutiones aliquæ committerentur , quæ modò sublatæ sunt, nec iam committuntur. Nam , quòd plurimi illic excubias agerent, & locus per se desertus & solitarius esset , non omnes , deuotionis & pietatis intuitu , se illuc conferebant. cui rei iam paulatim occurritur. Ipsa quoque Beatissimæ Virginis imago satis indecorè & incommodè sita erat : vnde ei Aluarus Mendosius huius Episcopus sacellum quoddam ære suo construi curauit ; paulatim quoque alia in gloriosæ huius Virginis honorem & gloriam ordinantur, cuius filius sit in sæculum sæculi laudatus. Amen.

Vt ergo iam domus aptata & concinnata est, solenni huc tranire Moniales pompa, cum transiturę iam essent, idem Antistes iussit; hinc intra Octauam festi Ven. Sacramenti factum est. Vnde etiam ipse, ea dumtaxat de causa , Vallisoleto Palentiam reuertit , vniuersum quoque Capitulum , & Religiosæ familiæ , & omnes propè opidi ciues , lata vocum perstrepente harmonia , conuenere. Nos verò inde iam à domo, in qua agebamus, quadrato agmine, pallis nostris albis indutæ , & faciem velo opertæ , in modum supplicantium , ad vicinam quamdam ædiculæ B. Virginis paræciam deductæ sumus. Prædicta quoque imago nobis obuiàm allata est, & Ven Eucharistia hoc è templo assumpta , insigni cum ordine & pompa in templum nostrum illata est. magnus tum in omnibus excitatus est pietatis sensus. Plures verò aderant Moniales, nimirum quæ ad Borgensem fundationem simul inchoandam illuc venerant, omnes verò candelas ardentes manibus gestabant. Credo equidem Dominum die illo valdè laudatum fuisse. Det ipse vt ab omnibus creaturis semper laudetur & benedicatur. Amen.

Palentiæ verò cùm agerem, visum Domino, vt Discalceatorum & Calceatorum Carmelitarum tunc fieret separatio , & suum singuli Prouincialem haberent; quod ipsi ad nostram quietem & tranquillitatem quàm maximè cupiebamus. quocirca amplissimum ad hoc Breue Apostolicum (Philippo Rege nostro Catholico id petente) Roma nobis allatum est, eiusq; Maiestas (vt iam antè cœperat) egregiè nos hac in re iuuit. Itaq; admodu Rev. P. F. Ioanne de las Cuevas Ordinis D. Dominici, qui tu Talabricensem Priorē agebat, ac Romæ à sua Maiestate designatus & expresse nominatus erat, vir sanctitate & prudē-tia, qualiha nc ad rē necessaria erat, eximia, iubēte, Cōpluti cōgregatio-

Carmelitæ Discalceati & Calceati quando ab inuicem diuisi.

celebrata est. Sumptus verò omnes de suo præstitit Rex, eiusque
& imperio Vniuersitas omnis illis est opitulata. Celebrata
congregatio est in Discalceatorum collegio, quod illic est à S. Cyri
cognominatum, & quidem admodum pacificè & magna animorum
consensu & concordia. Electus autem in Prouincialem est P. M.
Hieronymus Gratianus de Matre Dei. Quòd autem illi Patres
quomodo peractum sit, alio in loco scripserint, non erat cur de illo
psa quid scriberem. Ideò verò ipsum tetigi, quòd, me in hac fundatione
ne occupata, Dominus rem hanc ad gloriam & honorem gloriosæ
Matris suæ, quæ est Ordinis sui, qui hic ipse noster est, velut dominæ
& protectrix, tantopere facientem perfecerit. Ego verò tantum
in animo meo gaudium sensi, quantum hac in vita possem accipere.
Iam enim plusquam quinq; supra viginti anni effluxerant, quibus
plurimos labores, persecutiones & afflictiones subieram, quorum
gum hic esset referre. & solus verò Dominus eos nosse potest, qui
autem ex eo quòd rem iam perfectam viderē, sensérim, in animo
dium, nec non quod habebam desiderium, vt omnes propterea
minum mortales laudarent, & nos diuinæ eius Maiestati iandiù
Regem nostrum Philippum, cuius opera & intentione eam Deus
tam felicem exitum conduxerat, (tanta namq; diabolus versutia
gotium hoc concusserat, vt, nisi Rex manum ei adhibuisset, prorsus
collapsurum penitus fuisset) commendaremus, nosse & intelligere
nemo potest, nisi qui labores & exagitationes toleratos nouerit.
verò omnes in pace sumus, tam Calceati, quàm Discalceati, nemini
bis in Domino nostro seruiendo impedimento est: quapropter, fratres
& sorores meæ, cūvestris orationibus ipse sit auxiliatus, illius Maiestati
seruire festinate. Videāt præsētes, qui rei huius sunt testes oculati,
nobis contulerit beneficia, & à quibus laboribus & inquietudinibus
nos liberarit; eo verò qui post venturi sunt (cum omnia iam composita
nata & composita inueniāt) ex amore Domini obsecro, vt nihil quod
ad perfectionē vllatenus faciat, intercidere patiantur. Ne scilicet
pter eos dicatur de nobis, quod de Ordinibus nonnullis dicitur, quod
suæ institutionis tantū laudant primordia, (quia nos iam in optimis
dent verò operam, vt semper de bono in melius proficiant. Cauere
rent, diabolum rebus minimis & minutissimis foramen & aperturam
facere, per quas deinde maximæ se insinuent: & ne vnquam
cant, *Nihil hoc est, hæc extrema sunt*. Nam omnia, carissimæ, pa-
num quid sunt, modo impedimento sint vt vlterius non pro-
datur. Per Domini amorem vos rogo, recordemini, quàm cito
citò prætereant, qualemque nobis Dominus gratiam fecerit.

S. Bē. hortatur ad perfectionis cōsummationē.

hunc nos Ordinem vocando ; quantaque eum maneat pœna , qui aliquam relaxationem inuehere incipiet. Sed vestros in stirpem & propaginem è qua descendimus , sanctorum inquam illorum Prophetarum, oculos semper coniicite. Quàm multos in cælo habemus Sanctos, qui habitum hunc gestarunt! & sancta quadam præsumptione confidamus, fore nos aliquando per Dei gratiam & auxilium tales, quales ipsi sunt modò. certamen modico durabit tempore, catissimæ, finis autem æternus est. relinquamus ergo illa quæ in seipsis nihil sunt; ea verò sectemur, quę ad finem qui finem non habet, nos conducant, quò magis eum diligamus & seruiamus, cùm in perpetuas æternitates ipse victurus sit. Amen.

Caput XXIX.

Fundatio Conventus Sorien sis, vel Numantini, à Sanctissima Trinitate denominati : fundatus is est anno Dom. M. D. LXXXI. primum verò ibi sacrum celebratum est in die festo S. P. N. Elisæi.

PAlentiæ cùm versarer, in ea quam dixi fundatione perficienda, Episcopi Oxomensis litteræ mihi redditæ sunt. Nomen huic Doctor Velasquius, cum quo, cùm in primaria Ecclesia Toleti Canonicum & Cathedraticum ipse ageret, aliquos ego timores & scrupulos tum in meipsa sentiens, communicare de animæ meæ negotijs procuraui; quòd eum virum doctum , & zelosum Dei famulum esse nossem; quocirca eum importunis precibus rogaui , animæ vt meæ regimen susciperet, mihique confitenti operam daret. Is autem , quamuis varijs negotijs distineretur, cùm id eum ex amore Dei rogassem, meamque ipsa necessitatem considerassem, tam libenter id præstitit , vt obstupuerim : vnde toto eo tempore quo Toleti hæsi, (quod certè satis fuit diuturnum) eo confessario vsa sum, & de animæ rebus cum ipso contuli. Idque ompi, quo licuit , cum candore & simplicitate, prout semper facere mihi moris est. Tantum porro mihi profuit, vt statim ac cum illo contuli, timores me relinquere inceperint. Alia , (vt verum fatear) præterea mihi fuit cum illo agendi causa, quam hoc loco non expedit commemorare. At de facto maximam mihi vtilitatem attulit: nam è sacræ Scripturæ testimonijs certam & securam me reddebat: quæ certè ratio mihi maximè expedit, cùm nimirùm certa sum eos qui mihi illa depromunt, ex se etiã doctos esse & multa nosse; vti de illo viro certa eram, accedente præsertim

Sorien sis conuentus initia.

Doctoris Velasqij Episcopi Oxomensis elogium.

sertim vita eius bona. Litteras porro has mihi scripsit Soria, vbi tum quidem ipse versabatur: in his autem scribebat, mulierem quandam nobilem, cuius ipse illic confessiones excipiebat, secum de quodam Monialibus nostris cœnobio fundando locutam esse; sibique hoc non incongruum videri; ei vero dixisse se rem mecum haud difficulter transacturum. quamobrem illuc me ad fundationem inchoandã conferrem, nec secùs sentiendo sese apud illam confunderem: itaque si id expedire & congruũ censerem, certiorem se per litteras redderem, ac tum se me euocaturum. Equidem maximopere gauisa sum: nam (vt omittam fundationem illam expedire mihi visam) summopere deliderabam nonnulla ad animam meam spectantia negotia cũ eo communicare, eumq; coram videre: nam, ob ingentem quem mihi amplexi erat fructum, insignem erga eum amorem conceperam.

Huic aũt fundatrici nomẽ erat Beatrix de Veamõte & Nauarra (qui Nauarræ Regibus genus ducat) D. Francesij de Veamonte genere & natalibus illustrissimi filia. Aliquot illa annis nupta, nullos cõcepta liberos, ceterùm fortunis & opibus abundabat. Iam verò à multis annis secum statuerat, quoddam Monialium monasterium condere. Itaque super hoc negotio cum Episcopo Velascio tractauit; quiet his ius Ordinis B. Virginis Discalceatarum mentionem fecit. quod illa audiens, adeo huc propendit, vt quam citissimè hanc rem executioni per eum mandari voluerit. Est vero mulier cumprimis blanda, suauis moribus, generosa austeritatis sectatrix, denique insignis Dei famula habebat hęc Soriæ domum bonam, bene materiatam, & satis commodè sitam. hanc se nobis daturam spopondit, vnà cum omnibus quæ ad monasterij fundationem erant necessaria. addidit præterea quingentos aureos annuos, ad nummum vigesimũm computandos. Episcopus vero templum se daturum promisit, satis bonum, & omnibus parte concameratum, quod erat parœciæ cuiusdam vicinæ, quod addito quodam ambulacro & vestibulo, satis vtile nobis esse posse rat. Non incommodè autem id facere potuit, quòd templo vicinæ de reditibus prospectum, & aliæ satis multæ in vicinia ædes sacræ habuit vnde ipsam Parœciam alteri adnexuit. Hæc omnia suis ipse in litteris mihi significauit, quas ego mox cum P. Prouinciali, qui forte hic tum aderat, communicaui: cui, vt & omnibus amicis nostris, placuit, vt per certum ac proprium tabellarium rescriberem, vt me vocarent accersitum: quod Palentina fundatio iam tum confecta esset. Ego vero summo propterea affecta sum gaudio, idque ob eam quam dixi causam.

Incepi ergo seligere & euocare Moniales, quas illuc mecum

assumptura eram, quæ vniuersim fuere septem (illa namque Domina potius plures habere volebat, quam pauciores) & præter has vna laica nec non socia mea, & ego. Venit porro certus quidam nuntius inde missus, summa cum festinatione, ad nos accersendas, & quidem satis commodè: quia scripseram, velle me duos Discalceatos Patres mecum assumere. Sumpsi ergo mecum P. F. Nicolaum de Iesu Maria magnæ discretionis virum, Genua oriundum. Habitum Religiosum is induit, annum agens plusquam quadragesimum, vti mihi quidem videtur, saltem in præsens tot annorum est certè nõ diu est, quòd eum assumpserit: verùm breuissimo tempore tantum is in virtutibus fecit incrementum, satis vt appareat, à Domino eum electum esse, vt in hisce persecutionibus & exagitationibus Ordinem propugnaret. quippe mirum in modum tunc temporis eum iuuit. reliquorum namque qui eum tueri poterant, alij erant in exilium acti, alij in carcerem compacti, illum vero, quod munere nullo fungeretur, quia non ita pridem (vti dictum est) in Ordine fuerat, non vsque adeo curabant. Ideo vero id Deus permisit, talis vt mihi auxiliator superesset. Tantæ verò discretionis est, vt, cùm Madriti in Calceatorum conuentu ageret, tam dissimulanter sese gesserit, vt aliorum negotiorum tractandorum causa hi eum illuc veniisse arbitrarentur, nec de nostris eum rebus agere intelligere possent. Vnde eum minimè vexarunt, sed quietum esse siuerunt. Sæpius inuicem litteras scribebamus (eram enim tunc ipsa in Conuentu Abulensi) & de iis quæ opus erat, inuicem certiores reddebamus. hoc namque permagnæ ei consolationis erat. Hinc liquidò patebit, quanta tunc in necessitate Ordo noster versaretur, cùm mei, virorum bonorum (vti quidem fertur) defectu, tanta haberetur ratio. Toto illo tempore illius perfectionem & discretionem perspexi. vnde de numero illorum est, quos ex hoc Ordine in Domino plurimùm diligo, & plurimi facio.

P. Nicolai à Iesu Maria elogium.

Ipse ergo, & socius eius F. laicus, nos comitati sunt. satis autem exiguum in via hac sum laborem & molestiam passa: quem enim Episcopus ad nos euocandas submiserat, satis lautè commodeq; nos habuit, &, qua poterat, vbique de bonis nobis diuersorijs prospicere procurabat. Cũ enim Oxomẽsem diœcesim intrassemus, adeò certè erga suum diœcesani Episcopum afficiuntur, vt, statim ac intelligerent, nos illius auspicio iussuque huc venire, commoda nobis hospitia darent. Tempus quoque satis serenum erat, & diætæ viarum non adeò longæ; vnde parum in hacce via laboris, sed gaudij multum sensimus. Audiens enim ipsa, quàm bene passim omnes de Episcopi sui sanctitate loquerentur, sensi id intra me

longè

longè maximum. In Burgum verò feria quarta pridie Octauæ Venerabilis Sacramenti deuenimus: feria verò quinta, qua ipsa agebatur octaua, sacram communionem ibi sumpsimus; postridie inquam quàm venissemus: ibidemque prandimus, quod ea vespera Soriam peruenire non possemus, at noctem in templo quodam transegimus, quod aliud tunc diuersorium non suppeteret; nec verò malè nobis illic cessit. Postridie, cum sacrificium Missæ ibidem audissemus, hora circiter quinta vespertina Soriam deuenimus. Sanctus Episcopus in quadam domus suæ fenestra dum illic transiremus, erat; vnde nos sua est benedictione dignatus. quo me facto non mediocriter recreauit. nam benedictio à Prælato, & sancto viro proficiscens, perraga facienda est.

Domina autem illa, fundatrix nostra, ad domus suæ ianuam aduentum nostrum præstolabatur, qui erat locus in quo monasterium cōstituendum erat. Quo autem in illam ingrederemur modo, vix illa apparebat ratio: nam ingens hominum aderat vis. Neque verò nouum hoc erat: nam quocumque imus, tanta semper adest multitudo (quod mundus nouitatum sit cupidus & curiosus) vt, nisi velis faciem tegeremus, maximus nobis subeundus esset labor; sed, cum vel tectæ sumus, tolerabile vtcumque id est. Parauerat illa capax atrium ipsumque bene adornarat, in quo sacrum dicendum erat: nam in templo, quod nobis Episcopus daturus erat, quoddam addi debebat ambulacrum. Vnde etiam postera die, qua festum S. P. N. Esisæi recolebatur, sacrum ibi celebratum est. Omnia, quibus opus habebamus, domina illa quàm abundantissimè suppeditabat, nosque in illa domus parte agere passa est: in qua tamdiu recollectæ egimus, vsque dum ambulacrum illud paratum fuit, quod ante festum Transfigurationis Domini perfectum non fuit. Illa ergo die primum in templo illo nostro celebratum est, magna cum solennitate & hominum conflatu quidam Societatis Iesu Sacerdos concionem habuit; quod Episcopus in Burgum concessisset: nullum enim diem aut horam elabi sinit, quo non laboret & operetur, tametsi non vsque adeo rectè valeret, quod vnius oculi vsum amisisset. quod certè magnum mihi dolorem ibi attulit. etenim quam maxime indolui, qaod qui Domini nostri obsequio ita totum sese impendebat, visum amisisset. Hæc scilicet sunt illius iudicia; & hauddubie ideo hoc faciebat, vt maiorem famulo suo merendi materiam daret (quia non segnius aut minus idcirco laborabat, quam ante) vtque videret, num illius cum sua voluntate conformis esset. Vnde dicebat mihi, non magis sese propterea affligi aut dolere, quam si illa cuipiam è vicinis suis ægritudo obtigisset; vt ...

Doctoris Velascij in cæcitate patientia solitudinis desiderium & austeritas.

sibi mecum cogitarem, illi etiam minimè graue futurum, si & alterum lumen oculi illi Dominus eriperet: tunc quippe is se dicebat in eternam quamdam concessurum, vt ibi minore cum onere & obligatione Deo seruiret. Hæc enim semper illius fuit vocatio, antequam ad Episcopatum assumeretur: vti subinde mihi referebat. Imò, propemodum iam statuerat, simul omnia deserere, & intra solitudinem quamdam sese abdere. Ego verò id pati minimè poteram, quòd mihi Ecclesiæ Dei perutilis futurus videretur; vnde eum ego statum ei optabam quem modò habet: tametsi, quo die Episcopale munus ei delatum est, eiusdem statum id ipse mihi significari iussit) magnam intra me turbationem & inquietudinem sensi, quòd grauissimum ei onus impositum videre viderer. vnde me componere, aut quietare non poteram: quamobrem in chorum abij, eum Domino commendatura: vbi me Maiestas illius statim serenauit, ipsum seruitio suo perutilem & commodum fore asserens. quod ita esse, satis iam apparet. Quamuis ita vt dixi ex oculo laboret, & alios præterea graues morbos habeat (vt eiusdem labores eius ordinarios & communes) quater per hebdomadam ieiunat, aliasque austeritates subit: cibus illius simplex est, ac nullas habet delicias. Suam Diœcesim visitat, pedes: quod famuli eius & omnes vix ferunt, deque ea re mecum subinde conquesti sunt. Illos porro oportet pios esse & virtutibus insistere, aut illius familiam deserre. Magni momenti negotia per Prouisores suos vt peragantur vix sustinet; imò credo eum ne vlla quidē ipsis committere, sed ipsemet ea videre & exequi vult. Biennio primo tā grauibus ibidē falsarum delationum exagitatus est persecutionibus, vt non possem non obstupescere, quia in iustitia administranda mirè integer & sincerus est. Illæ verò iam paulatim cessabant, &, quamuis delatores ad aulam, & ad eos, per quos ei malum machinari se & nocere posse sperabant, se conferrent: quia tamen iam virtus & bonum, quod per totam diœcesim facit, innotuere, hinc nihil omnino possunt. ipse autem tanta cum animi tranquillitate omnes eas pertulit, vt aduersarios & æmulos suos confusione repleuerit, benefaciendo illis, quos sibi malum machinari nosset. Quantumuis multa ei negotia curanda sint, semper tamen aliquod tempus illis subtrahere satagit, quo orationi incumbat. Videor absorberi, & extra metā ferri, dū aliqua de sancto hoc viro bona refero. Et certè adhuc valdè pauca dixi, sed, vt noscatur & sciatur, quisnam fundationis Sorianensis conuentus, à SS. Trinitate cognominati, principium & primus auctor exstiterit, vtque quæ in eo aliquando virtutem Moniales consolationem sentiant; inanem operam non sumpsi: ipse enim quæ modo meo agunt, hanc scio prodesse. Quamuis autem

ipse reditum annuum non dederit, dedit tamen templum; & ipse fu[illegible] qui (vti relatum est) dominam illam ad hoc opus faciendum [illegible] ad hæc, sicuti dixi, excellentis vir est pietatis, virtutis, & austeritatis.

Cum ergo iamiam ad templum aliud concessuræ essemus, & [illegible] quæ ad clausuram necessaria erant, disposuissemus, necesse me fuit [illegible] Abulensem conuentum cōcedere: quare quamprimum inde, per [illegible] tensos æstiuos calores digressa sum: adhæc iter quod cōficiendū [illegible] curribus admodū erat importunū. Profectus vero mecū est Pra[illegible] darius quidā Palētinus, Ribera nomine; qui in ambulacro illo cōde[illegible] nando, nec non in omnibus rebus alijs, impigrā mihi operā [illegible] magnumque laborem subijt: quia P. F. Nicolaus de Iesu Maria, [illegible] fectis iam fundationis litteris & instrumento, alio iam, vbi opera [illegible] lius quam maximè necessaria erat, concesserat. Inde verò tantum [illegible] Deus nobis benefaciendi desiderium iniecit, vt is inter alios Ord[illegible] benefactores posset accenseri, vt vna cum ipsis eum illius Mar[illegible] ti commendemus. Alius quis vt mecum veniret, nolebam, [illegible] ipse & socia mea: nam is adeo prouidus & actiuus est, vt mihi [illegible] ret: & quominus per viam est strepitus, eo melius id esse com[illegible] quæ autem hic sustinui, incommodis satis luebam quæ in ven[illegible] habueram commoda: nam quamuis adolescens, qui viarum se [illegible] obtulerat, viam adusque Segobiam nosset, regiam tamen viam [illegible] rabat. hinc sæpe in ea nos loca conducebat, vt exscensionem [illegible] cere oporteret, & vehiculum velut in humeros ob ingruentia [illegible] grandiaque præcipitia sustollere. Si quos viæ indices assume[illegible] vlterius nos non conducebant, quam quousque ipsam nosse[illegible] tem ea vel paulo difficilior occurreret, ilico nos deserebant, [illegible] se negotijs domum reuocari dictitantes.

Antè verò quàm ad diuersorium peruenirem us (quod q[illegible] fieret nesciebamus) vehementem solis æstum passi eramus, [illegible] iam sæpe in præsentissimo periculo versati, ne currus ipse eue[illegible] tis prolaberetur. Ego sollicita & anxia imprimis erā, ob illum [illegible] comitabatur. nam, tametsi iam ante dixissent, nos bona & deb[illegible] incedere, necesse tamen nos erat viam emensam remetiri, & [illegible] veneramus, reuerti. At ipse adeo in virtute erat radicatus, vt [illegible] illum stomachantem vidisse me meminerim; quæ certe æqua[illegible] mihi & admirādi, & Dominum laudandi occasio fuit. Quippe [illegible] lida & radicata est virtus, ibi occasiones peccandi vix quidqu[illegible] sunt. Ego verò Dominum laudabam, quod nos è difficili hac [illegible] cere dignatus esset.

Pridie ergo Natalis S. Bartholomei Apostoli Segobiam ad S. [illegible]

appulimus: vbi Moniales nostræ in metu & anxietate versabãtur, quod tamdiu in via moraremur. quòd enim via perdifficilis esset, satis dum exhæsimus. Illæ verò benigne & perhumaniter nos excepere: tam numquam mihi Dominus laborem aliquem ac pressuram immittit, quin eum statim consolatione rependat. Octiduo eoq; amplius ibi quieui. Hæc autem fundatio adeo sine vllo prorsus labore peracta est, vt is quem iam retuli, nihili faciendus sit. quia reuera nullius est momenti. Equidem valdè contenta inde redij, quod opidum id mihi videretur huiusmodi, vt, quæ Dei misericordia est, sperem fore, vt magnum nomini eius inde sequatur obsequium, quod conuentus ibi sit erectus: vti iam reipsa id satis apparet. Sit ille in æternum benedictus & glorificatus. Amen.

Caput XXX.

De fundatione conventus S. Iosephi a S. Anna, in ciuitate Burgensi. Primum, in eo sacrum celebratum est, die 19. Aprilis Dominica in Albis, anno M.D.LXXXII.

Iam sexennium & amplius effluxerat, ex quo quidam è Societate Iesu, viri cumprimis religiosi, senio, litteris & spiritu commendabiles, mihi dixere, non mediocriter ad Domini gloriam & obsequium futurum, si quoddam sacri huius Ordinis cœnobium in ciuitate Burgensi erigeretur. Aliquot adhoc quoque depromebant rationes, quæ ad hoc ipsum desiderandum non parum impellebant. Verum, quod & Ordo ipse diuersimodè exagitatus, & ipsa alijs fundationibus distenta fuissem, commodam rei huius perficiendæ occasionem non habueram.

Burgensis fundatio describitur.

Itaque cum anno octogesimo Vallisoleti agerem, fortè fortuna hic Archiepiscopus Burgensis, tunc recenter ad hunc Archiepiscopatum electus (antea namque Canariensis Episcopus fuerat, & illuc iam pertransijt. Vnde Aluarum Mendosium Palentinum Præsulem, quem iam sæpiùs dixi, plurimum huic Ordini fauere: ipse namq; primus fuit, qui cœnobium S. Iosephi Abulense admiserat, cùm illic Episcopum ageret; quin etiam magna exinde semper nullo non loco nobis beneficia contulit, negotiaque Ordinis huius non secùs curauit quàm propria, atque ea inprimis, quæ particulatim eum rogo vt curet) rogaui, vt ab hoc ad Burgis conuentum constituendam facultatem mihi deposceret. Qui id se quàm libentissimè facturum respondit. Quod enim singulare Domino in hisce monasterijs obsequium præstari arbitretur, hinc illi maximæ est voluptati, si quando aliquod alibi erigitur. Noluit autem Archiepisco-

pus nouus Vallisoletum intrare, sed in S. Hieronymi conuentu ex[illegible] eam est diuersatus: quo eum loco Palentinus Præsul quàm huma[illegible]simè inuisit, cum eoque prandit, & quoddam ei cingulum dedit, [illegible] nescio quam, cerimoniam circa eum exercuit, quam ab Episcop[illegible] manu prouenire oportebat. Hic ergo facultatem ab illo mona[illegible] in vrbe Burgensi fundandi petijt: quam ipse quàm libentissime [illegible]giturum se spopondit, quoniam etiam tum, cùm in Canaria [illegible]ret, desiderarat & petierat, vt ibidem aliquod Ordinis huius [illegible]bium fundaretur: quòd probè sibi constaret, quantopere [illegible]lis Domino seruiretur: quòd ex ea esset vrbe oriundus in qua [illegible]dam eorum fundatum erat, præterea eram ego ei famili[illegible] nota. Quamobrem me Episcopus securam esse iussit, vtque de[illegible]cultate impetranda neutiquam dubitarem edixit; eo quòd Arch[illegible]piscopo id quàm gratissimum fuisset, Et quia Concilio Trid[illegible] non iubetur, vt facultas huiusmodi scripto tradatur, sed satis sit O[illegible]narium assensum in his præbere, hinc facultas ea vt data conce[illegible] poterat haberi.

Iam suprà in Palentinæ fundationis narratione dixi, qu[illegible]lo tempore magnam in meipsa sentirem à fundando alienation[illegible] repugnantiam, quòd quàm pessimè valuissem, vt omnes me de[illegible]turam crederent, ac ne tum quidem planè confirmata essem [illegible]dine: tametsi me hæc ipsa adeò deijcere & pusillanimem redde[illegible] soleant, cùm, quæ agenda sunt, ad Dei honorem & cultum [illegible] video: vnde, quænam tantæ pusillanimitatis & ignauiæ, [illegible] tunc habebam, causa fuerit, nequaquam intelligo. Si dixe[illegible] ortam, quòd parua mihi ad illam fundationem peragendam [illegible]terent subsidia, alijs certè in fundationibus habueram minora [illegible] circa cùm illius vidi euentum, & quæ inde secuta sunt, à diabolo [illegible] profectam fuisse mihi persuadeo. Vt plurimum enim sic ha[illegible] contigisse video; scilicet, quoties in aliqua fundatione aliquis [illegible] subeundus est labor (quòd me Dominus adeò miseram & imp[illegible]tem esse cognoscat) ipsum mihi tum verbis, tum operibus, [illegible] semper addere. Cogitaui ergo (quia in quibusdam fundationib[illegible] quibus nullum me subire laborem oportuit, Maiestas illius [illegible] significat) ita in illa factum esse, nam quòd sciret, quidnam in [illegible] deberemus, iam inde à principio corroborare me & animare [illegible] (sit ipse pro omnibus laudatus,) quemadmodum iam antè in [illegible]tina fundatione, de qua vnà cũ hac perficienda simul tractaba[illegible] memoratum est. Per modũ nãq; reprehẽdẽtis mihi dixit, ecqu[illegible]rẽ? quando mihi vmquã defuisset? *Ego idẽ sum, duas hasce fundatio[illegible]*

Laborum subeundorũ Dominus S. Matrem præmonere solet.

negligan. Quoniam ibi narratum est, quis mihi post illa verba audita animus manserit, necesse me non est hic ipsum denuo referre. mox namque ab omni me socordia liberatam sensi. Vnde liquido patet, imaturitudinem & senilem ætatem meam illius causam non fuisse; quocirca tam de vna, quàm de altera (vti antè declaratum est) tractare cœpi. Magis autem expedire videbatur, vt Palentinam prius auspicarer, tum quod id opidum esset vicinũ, tum quod tempus satis brumale, tum quod Burgensis ciuitas frigidioci esset sub climate, maximè verò vt bono Palentino Episcopo gratificemur. Vnde etiam prius ea perfecta est, sicuti iam suprà legere est. Sed quoniam, cùm ibidem agerem, Numantinæ fundationis occasio sese inexspectato obtulit, visum mihi (quod omnia hic parata & confecta essent) fatius futurum, priùs illuc proficisci, atque inde demum Burgos me conferre.

Visum autem Palentino Episcopo (prout quidem eũ ipsa rogabã,) expedire, vt rei huius, & omnium quæ gerebantur, Archiepiscopũ certiorẽ redderẽ. Vnde is etiã (postquã scilicet ego Numantiã ĩã concessãe) Canonicũ quemdã Ioannẽ Alphonsum nomine, nõ alia de causa, quã hac, expresse ad eũ destinauit. Archiepiscopus verò mihi magna cum amoris significatione respondit, nihil vsq; adeo desiderare se dicens, quàm vt illuc quam primum concederem; quin & cum Canonico illo ad se misso accuratè de hac ipsa re egit, & ad Palentinum Antistitem rescripsit, illius discretioni & prudentiæ multa committens; quidquid autem hac in re ipse faciebat, ideo fieri, quod Cives Burgenses nosset: nam illis annuentibus & consentientibus monasterium fundari oportere. Constitutum tandem inter nos fuit, vt ipsa me illuc conferrem, & cum magistratu & ciuibus primò rem transigeremus; nam, casuquo hi facultatem nobis negarent, illi saltem manus eos ligare aut impedire non posse, quo minus ipse eam mihi daret. Addebam, ipsum tum Abula præsentem fuisse, cum primum illic monasterium erigeretur, ac meminisse posse, quantæ ibi turbæ & contradictiones illius occasione fuerint excitatæ. itaq; eum hic simile quid velle præuenire, eò quòd minimè expediret, hic monasterium quod censum & reditus non haberet, (ad quod ipsa minime propendeo) sine facultate & assensu ciuium constituere, ac propterea illum hoc dicere. Palentinus ergo Præsul rem vt planè confectam existimabat (nec immeritò) cùm, vt me illuc conferrem, suadebat; simulq; mihi misso nuntio significauit, vt Burgos abiremus. Ego verò aliquẽ animi defectum in Archiepiscopo mihi notare ac percipere videbar; vnde ei missis litteris respõdens, gratias etsi pro beneficio

mihi præstito: addebam vero, peius mihi videri, ciuibus Monasterium admittere nolentibus, ipsum erigere, quàm nihil illis indicando, rem peragere, itaque Dominationem ipsius maiori inuidiæ exponere. Augurari certè & præsagire videbar, quàm parum, aliqua excitata contradictione, in illo nobis esset fiduciæ collocandum, & subsidij sperandum, si hoc ipsa negotium ei primo proposuissem. Quin etiam id confectu perdifficile fore arbitrabar, varietate opinionum, quæ huiusmodi in rebus interuenire plerumq; solet, postea accedente. Quapropter Palentino Episcopo scripsi, eum rogans, vt, quandoquidem ætatis tam parum restaret, & morbi mei tam essent graues ad in loco adeo brumali hiemandum, hanc fundationem pro tunc quidem omitteremus, in aliud eam tempus reiicientes. Quoad Archiepiscopum verò dubium aliquod subesse non significaui, quòd & ipsum malè haberet, quòd hic inconuenientia quędam ex aduerso allegaret, cùm prius tam beneuolum animum & insignem voluntatis erga hoc negotium propensionem ostẽdisset: ne ergo aliquam inter eos (sunt enim amici) dissensionem animique alienationem sererem, Numantia Abulam discessi, parum tunc quidem cogitans, fore, vt tam citò illuc redirem. Valdè verò necessarium fuit, idq; quibusdam de causis, ad Abulense S. Josephi Monasterium me abire.

Cathárinæ de Tholosa elogium.

Habitabat autem tunc Burgis sancta quædam vidua, Catharina de Tholosa nuncupata, è Cantabria oriunda; cuius si virtutes cõmemorare vellem, longã contexere narrationis seriẽ possem, vti etiam illius pœnitentiam, orationẽ, liberales eleemosiynas, caritatẽ, præclarũ ingenium & auctoritatem referrem. Duas hæc in Vallisoletano Ordinis nostri cœnobio, à Conceptione Deiparæ matris vocato, filias (idq; nisi fallor, iam à quadriennio) collocarat: postea & alias duas Palentino dedicauit, exspectans vsq; dum ipsum constituere tur; quare etiam prius, quàm inde recederem, eas illuc deduxit. Quæ quatuor ideò bene singulę profecere (vt potè à tali matre instituręe & educatę) vt Angelos sanctitate referre videantur. Amplas satis illis dabat dotes, & omnia necessaria quàm abundantissimè: ipsa namq; rebus abundat, & quidquid facit, facit quàm cumulatissimè: & potest quidem, cum opulenta sit ac locuples.

Palentiæ ergo cum ageret, tam certò nobis sperabamus facultatem ab Archiepiscopo dandam, vt nullatenus de ea dubitandũ videretur: eam itaq; rogaui, mihi domũ pretio conducibilẽ cõquireret, vt in ea adire possessionem possemus, in qua & reticulatos cancellos & orbem versatilẽ adaptaret, meisq; rationibus pretium horum [illegible] beret, nam nolebã vt vel minimã de suo impenderet, sed vt mihi [illegible] tum mutuaret. Tam ardenter porro hanc ipsa fundationẽ perfi[illegible]

videre cupiebat, vt permolestũ illi fuerit quòd tunc ea confecta non fuerit. Vnde, me Abulã (vti dixi) profecta, & nihil minùs quã de fundatione hac conficiẽda cogitãte, ipsa minimè cessauit aut quieuit; nã, cũ à sola facultatis Magistratus impetratione negotiũ totũ dependere illi videretur, eã (nihil omnino mihi indicãdo) ꝓcurare cœpit. Habat nãq; duas vicinas magnæ auctoritatis feminas, & permagnas Dei ancillas, matrẽ scilicet ac filiã, quæ hoc monasterium illic videre cumprimis desiderabant. Matri nomen erat Maria Manricia, quæ filium habebat Senatorem Alphonsum à S. Dominico Manricium cognominatum: filia verò, Catharina vocabatur. Ambæ instanter ab ipso petierunt, vt rem hanc in Senatu proponeret. Is ergo Catharinam de Tholosa conuenit, petens ecquo nos dicere posset fundamento nitimeq; enim facultatem à senatu datum iri, nisi aliquod subsidium haberemus. Ipsa se spopondit, domum ære suo, (si aliunde nobis non suppeteret) comparaturam, ac de victu prospecturam: vti & fecit. itaque supplicem libellum suo signatum nomine senatui obtulit. D. Alphonsus rem adeò scitè proposuit & conduxit, vt ab vniuersis Senatoribus facultatem hanc, & quidem in scriptis, obtinuerit, quam & Archiepiscopo videndam dedit. Cùm verò de hoc illa negotia agere cœpisset, per litteras mihi se de illo agere significauit. Ego illam nugari & me ridere existimabam: scio namque quàm ægrè monasteria nullis dotata censibus admittantur, quod verò nescirem, ac ne cogitarem quidem, ipsam facturam se spopondisse, quod postea fecit, longè alia ad hoc mihi opus esse auctoritate videbatur.

Cum ergo intra octiduum festi S. Martini, hoc ego negotium Domino per orationem commendarem, animo reputare cœpi, quidnam ipsa, si à Magistratu iã ea facultas daretur, facerem. etenim parũ tutum & expediẽs mihi videbatur, corpore adeo præ morbis attrito, quibus frigus quam maxime officit (erat namque id tunc satis vehemens) Burgos me abire. nã temerarium erat, tam longũ me iter suscipere, cũ nonnisi nuperrimè à tam longo & difficili (quale me, dum Numantia redirem, habuisse dixi) redijssem. Timebam quoque vt Pater Prouincialis id mihi non permitteret. Putabam proinde Palentinam Præpositam non incommodè eo posse mitti, quod rebus omnibus iam dispositis, & difficultatibus superatis, non multum negotij immineret. Dum autem hoc mecum voluo, & ab itinere suscipiendo animũ prorsus auoco hæc mihi Dominus verba dixit, è quibus iam tunc facultatem datam fuisse, liquido perspexi: *Noli frigora hæc curare: ego nãq; verus cũ calor; omni diabolus ope cõnititur, vt hãc fundationẽ disturbet, tu vero omni e-*

Redemptor S. Matrem ad iter Burgense animat.

contra

contra à parte mea committeret, ad eius iram eò perducatur: & ne negligat ista mihi conferendi magnum inde commodum resultabit. Mox ergo opinionem & sententiam mutaui, tametsi corpus in ijs quæ laboriosa sunt & difficilia, subinde repugnet, licet non minus & propositum pro magno illo Deo quidquam patiendi: vnde ei dixi, hosce debilitatis meæ lassus non curaret, nec ijs quo minus ea quæ sibi viderentur, mihi imperaret, sua namque ope & auxilio succurrente me eadem præstiturum. Nimium cum magna decciderat nix, & intensum erat frigus: & quod me maxime intimidabat, & segnem reddebat, infirma eram valetudine: hanc enim si bonam habuissem, reliqua omnia nihil esse mihi viderentur. Inualetudo porro, hac in fundatione vt plurimum me exercuit: frigus verò tam fuit hic exiguum (quantum saltem ipsa sensi) vt tantum tamque intensum Toleti sensisse mihi videar. E quo colligere est, Dominum ea quæ mihi dixerat reipsa complesse, fidemque liberasse.

Non multis post diebus, reipublicæ facultas ad me transmissa est, vna cum litteris Catharinæ de Tholosa, eiusque amicæ, alterius filius Catharinæ, quibus me festinare cogebant, quod, ne quod impedimentum interueniret, timerent: quia iam recenter illuc fratres Animi aduenerant, aliquod sui Ordinis cænobium erecturi; quin etiam Carmelitæ Calceati iam dudum erat quod apud Magistratum institerant, vt illic sibi conuentum fundare liceret; nec multo post Monachi à S. Basilio cognominati eodē appulere. Qui magno mihi impedimēto esse possent: etenim cōsideratione dignum est, tam multos vno eodemque tempore nos ad monasterium, Ordinis quemque sui, fundandum concurrisse: nec non magna Domini, ob eminentem ciuitatis huius caritatem, dilaudandi materia: nam esto respublica ritate qua solebat, non gauderet, multumque à pristino splendore decidisset, eos tamen omnes quam libentissime admisit, semper quidem ciuium & ciuitatis illius caritatem deprædicari audiui, sed non putabam eam tam intensam & eximiam esse. Hi quidem illis, alij alijs religiosis fauebant & patrocinabantur. Sed Archiepiscopus, omnia quæ suboriri poterant, incommoda perspiciens tam multa in ibi monasteria fundari verabatur, ratus hac ratione alijs Ordinibus Mendicantium eleemosyna viuentibus, aliquam iniuriam fieri, eò quod hi sese sustentare possent. Et forsan ipsimet eum propterea adierant, quia bolus hanc techuam inuenerat, quo ingenio illud bonum, quod & opido, in quod multa monasteria inducit, Deus adferre & auxere solet, auferat: tam enim is potest plurima quam pauciora sustentare.

Hæc igitur fuit causa, cur sanctæ illæ mulieres adeò me festinare vellent: nam (prout quidem voluntas mea erat) libenter statim me in viam dedissem, nisi quædam me negotia remanere coëgissent. Cogitabam namq;, meam obligationem, ad videndum ne tam bona à me mea elaberetur occasio, maiorem multo esse, quàm illarum quas tam serio & impigrè in hanc rem incumbere videbam. E verbis autem, quæ à Domino intellexeram, magnam colligebam nobis inesse contradictionem & repugnantiam: at intelligere nequibam, à quo, aut vndenam ea esset prouentura. Etenim Catharina de Tholaia tum mihi scripserat, domum in qua ipsa commorabatur certò destinatam esse in qua adeunda esse possessio, ad hæc magistratum, nec non Episcopum, facultatem apertissimè cõcessisse. Quamobrem intelligere non poteram, à quo hæc enascitura esset contradictio, quam cacodæmones erant excitaturi: neque enim dubitabam, quin ea quæ audieram, verba à Domino venissent. Maiorem porro Dominus superioribus lucem communicet oportet: nam cum Patri Prouinciali scripsissem, vt me (prout cælitus iussa eram) illuc abire sineret, facilè quidem mihi assensum præbuit, & facultatem eundi dederat petijt quamprimũ. nũ ab Archiepiscopo licentiam scripto cõprehensam haberem. Respondi, Burgis mihi scriptum esse, cum ipso rem communicatam fuisse, &, cum Magistratus facultas & peteretur, & daretur esset, ipsum eam comprobasse, nec refragatum esse. proinde tam ex hoc, quàm è verbis quæ is thoc in casu erat prolocutus, videri nos ea de re certos esse posse.

Cæterum P. Prouincialis vnà nobiscum ad hanc fundationem proficisci volebat partim credo, quòd tum impedimentis & negotio careret, nam antè paulò per Aduentum conciones habuerat: partim quòd Numantinum Conuentum eum visitare oportebat (nam ex quo is fundatus erat, nondum eum viderat) neque verò procul à via nos necesse eum erat deflectere: partim denique vt valetudini meæ pertinera & vias prospiceret, quòd & tempus esset frigidum & immane, & ego tam vetula & infirma: quod vitam meam aliquomodo sua refertæ existimarent. Et certè quædam diuinæ prouidentiæ ordinatio fuit: nam viæ erant tales (vtpote tot aquis vndiquaq; oppletæ) vt & ipsum, & socios eius eò proficisci necesse fuerit, quò coràm exploratent vbinam curribus incedendum esset, & ad vehicula cænosis locis subinde inhærentia educenda coadiuuarent: maximè verò in via media inter Palentiam & Burgos. adeò vt summo nos periculo tunc expoluerimus, quòd per id tempus inviã nos dedimus. Verum quid est, dixisse mihi Dominum, *Ire potestis: nolito metuere: ego namq;*

vobiscum ero & vos adiuuabo. esto P. Prouinciali tunc temporis id non si-
gnificassem: id tamen mihi in maximis periculis & difficultatibus in
quæ subinde incidebamus, permagnę consolationi erat: præsentia
illo in loco, *cui à Pontonibus* nomen est, qui haud procul Burgis est. In
quo aqua vsque eò increuerat (& quidem ad satis magnum spatium)
vt in tantum pontibus superstaret, vt hi nec apparerent, nec qua in-
cedendum esset dignosceremus: sed tam hinc, quàm illinc aqua pro-
fundissima vndiquaque latè restagnaret. Adeò vt magna quadam
temeritas esset, illac nos transire, ac præsertim curru vectos: si enim
eum vel modicum in latus vergere cõtingat, iam iam ab aquarum vo-
ragine abripiendus videtur. vnde etiam quidam è comitatus nostri
curcibus in præsentissimo mersionis fuit periculo. Vnde doctorem
quemdam è proximo diuersorio, vadorum & tractus huius locorum
peritum accepimus. nam certè ipsa admodum periculosa sunt. Quæ
autem diuersoria incommoda fuerint, dici nequit: quòd enim non
essent præpeditæ, hinc integras & perfectas diætas conficere non
poteramus: etenim carrucæ nostræ vt plurimùm cæno infixæ inhære-
bant, vnde etiam equos & iumenta è nonnullis dissolui oportebat,
quò aliæ è cænosis illis præcipitijs educi possent. Magnis certè in
difficultatibus Patres nostri, qui nos comitabantur, ibi sunt con-
flictati: habebamus namq; aurigas quosdam, adolescentes ignaros
satis improuidos. Porro ipsa Patris Prouincialis præsentia permagna
nobis solatio & alleuiamento erat; quòd is omnem in partem sa-
lus excubaret: adhæc adeò ingenij sit suauis ac placidi, nulla vt dif-
cultate terreri, aut de solita mentis constantia dimoueri posse vi-
retur. vnde quod summum & difficillimum erat, adeo ipse reddi-
bat facile, nihil vt esse appareret. quamquam & circa Pontones non
potuerit non timere: quis enim non timeat, vbi se in aquarum pa-
gitem, nullo viarum apparente indicio, nullo ad manum nauigio
ferri videt? quin & ipsa, quantumuis me Dominus adeò securum
tea esse iussisset, timui: quidni ergo sodales meæ & comites? Vni-
uersim eramus octo, duæ quæ mecum erant redituræ: quinque
quæ Burgis remansuræ, quatuor inquam chorales, & vna lec-
ca. Nondum, credo, dixi, quomodo P. Prouincialis vocaretur. Ad
F. Hieronymus Gratianus de Matre Dei, de quo iam aliàs mentio-
nem feci. Ego verò è faucibus grauissimè laborabam, quod me-
lum in via tum, cùm Vallisoletum peterem, occupauit, accedebat
id febris quæ me minimè deserebat. cibum autẽ, quam difficilem
& summo cum dolore traijciebam. Hoc erat in causa, vt, quæ
subeunda erant incommoda & difficultates non adeò sentirẽ.

Pericula quæ in via Burgensi S. M. subieris.

porro malum vsq; modò, ad finem inquam mensis Iunij, durabat: esto non tam intensum, (& quidem multis partibus,) nihilominus sat multum mihi doloris & cruciatus afferebat. Omnes porro satis bene affectæ & animatæ erant. etenim post pericula exhausta & superata, ijs iam præteritis iucundum erat de ijsdem loqui. Magnum sane quid, est ex obedientia pati, illis præsertim quibus eadem adeò frequens & ordinaria est, vti hisce Monialibus nostris est.

Posthæc viarum incommoda, per plurimaq; aquarum pericula, quæ antè quàm eo veniremus subeunda erant, Burgos tandē appulimus. Voluit autem P. Prouincialis, vt priùs sanctam crucifixi effigiē visitatum abiremus, quò nostrorum ei negotiorum successum commendaremus, vtq; intereà aduesperasceret, quod satis tempestiuè ad vrbem appulissemus. feria quadam sexta, pridie conuersionis S. Pauli, vigesima sexta Februarij die vrbem inuecti sumus. Decreueram vero, statim atq; venissem, fundationē inchoare, eaq; de causa multas à Canonico Salinas (cuius in Palentina fundatione mentio facta est, cuiq; hæc Burgensis non minore labore constat) mecum tuleram, nec non aliorum virorum grauium & auctoritate valētium, ad consanguineos & amicos, quos illic habebant, vt hi nostro negotio sese propitios præberēt & fauerent. Vti etiam fecere: nam statim, postera die omnes me visitatum venerunt, nec nō magistratus significari nobis iussit, adeo sese priùs promissorum non pænitere, vt etiā se, quod aduenissē, summopere gaudere dixerint: viderē proinde ac dicerē, quanam mihi ipsos in re putarē obsequium posse præstare. Visa porro (si quis enim metus nobis fuerat, à parte magistratus semper fuerat) tanta eiusdē in nos propensione ac beneuolētia, rē vt planè confectam ducebamus: cumq; etiam Archiepiscopum, inscijs omnibus, aduentus nostri certiorem reddere vellemus, (ne per densissimam pluuiam ad Catharinæ de Tholosa ædes tenderemus) quo is ad sacrum quamprimum dicendum facultatem nobis daret:) vti plerisque alijs in locis facere consueui) ob eam tamen quam dixi causam id hic commodè fieri non potuit. Nocte illa satis iucundè & suauiter requieuimus (quod nos sancta illa mulier laute & iucunde satis exciperet) esto eæ mihi deliciæ caro magnoq; labore steterint. Ingens enim & luculentus focus (etsi in camino) ad nos exsiccandas, structus, vsque eo mihi nocuit & obfuit, vt caput sequenti die attollere nō possem: vnde me necesse erat eos, qui me visitatum veniebāt, in lecto iacentē, ad fenestrā ferreo reticulo cancellatam, veloq; obtenso tectam alloqui & respōsa dare. quod certe mihi cūprimis pœnosum fuit, quod dies is esset, quo rebus expediēdis necessario vacare me oportebat.

Archiepiscopus Burgensis est à monasterio fundando alienior.

Postridie ergo, summo manè P. Prouincialis Archiepiscopum adijt, benedictionem illius petiturus : nam aliud nihil hac re faciendum nobis putabamus. Quem adeò mutatum & stomachantem reperit, quod suo iniussu ac sine facultate illuc veniissem, vtpote quam aut ipse, illuc vt venirem, mihi mandasse, aut nihil dum hac de re hactenus factum fuisse videretur, vnde ita P. Prouincialem obiurgatus, locutus, vt valde mihi sese indignari ostenderet. Ac licet tandem concederet, mandasse se, vt illuc venirem : ita tamen id se facere intelligere, vt scilicet ego solarem tractatura veniissem, non vero simul mecum Moniales conducens. Liberet nos Deus ab indignatione quam ostendit tum, cum rem cum magistratu (vti ipse videlebat) iam confectam esse intellexit, ac proinde nullam deinceps esse facultatem petendam, sed fundationem domus inchoandam : ac Palentinum Episcopum (dum videlicet illum rogarem, num bene factum censeret, Dominatione illustri & certiore nō reddita, vrbem intrarē) mihi dixisse id minimè necesse esse, quod Dominationem ipsius id summopere iam desideraret. Sed omnia hæc parum apud eum proficiebant. Sic ergo res acta est. Certè factum id ideo, quod monasterium id Deus fundari omnimodis vellet (vti & ipsemet postea confessus est:) nam si prius aduentus nostri certiorem feciissemus, aperte edixisset: vt veniremus. Tandem ergo sic P. Prouincialem à se dimsit, vt qui negaret potestatem facturum, quam domum propriam & nostram certos haberemus: alioquin, posse nos vnde veneramus iterum reuerti; quod & viæ iam satis essent expeditæ, & tempus commodum.

Quam, ô Deus meus certum est, ei qui tibi aliquod obsequium præstat, quam citissimè magno aliquo labore, mercedem tuam soluit! Quod autem pretium eo haberi potest pretiosius, ab eo qui animo & sincerè te diligunt, si illius valorem intelligere nobis datum fuisset: tunc vero lucrum illud habere ipsæ nolebamus, quoniam omne negotium nostrum per id impediri & commorari debatur. Dicebat enim, censum & reditum quem habere, & domum quam emere debebamus, ex dotibus quas Moniales ingressuræ daturæ erant, comparari non debere. At (esto de illa re non cogitemus) satis apparebat, pro illo quidem tempore nullatenus posse afferri remedium posse. At non ita videbatur mihi, semper enim ita erant, ac sperabam omnia hæc nobis in melius cessura, & non diaboli technas & molimina esse, ad rem hanc penitus dissolvendam; Deum vero tandem opus suum feliciter ad exitum

dynum Ceterùm Pater Prouincialis, his auditis, alacer & lætus inde
abijt: nunc enim nullatenus est turbatus. Deus quippe id ita fieri vo-
luit, ne ipse me obiurgaret, quòd facultatem datã, scripto (prout qui-
dem is faciendum suaserat) committi non iussissem.

Ex amicis, qui litteras commendatitias nobis dederant, vene-
rũ illic mecum, (vti dictum est) Canonicus Salinas: qui, vti & con-
sanguinei eius suadebant, vt ab Archiepiscopo facultatem peteremus, vt nobis in domo in qua agebamus sacrum posset celebrari, ne per plateas, quæ admodum tunc lutulentę erant, incederemus: in-
decens enim videbatur & inconueniens, nos discalceatas ita foras prodire. domus enim hæc commodum satis ad hoc locum habebat, vpote quæ Patribus Societatis Iesu, cùm primùm Burgos venerunt, quidem octo annorum spatio, vicẽ templi præbuerat. Itaq; non in-
conueniens futurum nobis videbatur, si ibidem loci possessionem ca-
peremus, vsq; dum domum aliam haberemus. Numquam verò im-
petrari ab Archiepiscopo potuit, vt ibi nos sacrum audire sineret, ta-
metsi duo Canonici id ipsum quàm instantissimè ab eo efflagitarent. Aliud verò non concessit, quàm vt, postquam censum stabilem iam haberemus, illic fundationem auspicaremur, donec domum pro-
priam haberemus: atque quin etiam datis fideiussoribus nos sibi pro-
mitteret voluit, illam nos empturas, indeque emigraturas: Hos verò quamprimum inuenimus: erenim cõsanguinei & amici Canonici Sa-
linas ad hoc seſe obtulere, Catharina verò de Tholosa reditus seda-
tam spopondit, vt sic fundationi initium daretur. Inter hæc dum
disquiritur quomodo aut vnde census cõstituendus esset, tres & am-
plius hebdomades effluxerunt. nos interea sacrum non audiebamus
nisi solum festis diebus, ac tũ quidem summo mane. Ego verò febri-
citabam, & satis malè valebam. Sed Catharina de Tholosa ita
nobis abunde de omnibus prouidebat, vt ego quàm iucun-
dissimè ageretur: & mense integro tam copiosè tantòq; animi alacri-
tate nos in quadam ædium suarum parte à ceteris sequestrata aluit,
ac si singularum mater esset, Pater Prouincialis eiusq; comites diuer-
sabantur apud quemdam ex amicis eius, qui eodẽ secum in Collegio
olim litteris operam dederat; nomẽ ei Doctor Mansus, Magistralis &
Theologalis ibidem in primaria æde Canonicus. Graue verò ei &
permolestum erat, quòd tanto tempore illic se morari oporteret, &
nesciret quo se à nobis modo posset subducere fideiussoribus ergo
productis, & reditu constituto, Archiepiscopi Prouisori rem in ma-
nus tradi iussit, quamprimum vt expediretur fore pollicitus. Diabo-
lus certe huic se insinuare & immiscere debebat: nam, postquam hic

eam mature examinasset, vt nullam iam superesse difficultatem existimaremus, & iam prope mensis effluxisset, ex quo Archiepiscopus consenserat, vt eo quo dictum est modo res perageretur: misit mihi Prouisor schedulam, in ea, non ante potestatem fundum nobis datum iri, dicens, quam proprias ædes haberemus: nolle namque Archiepiscopum iam, vt in domo in qua agebamus, fundamentum inchoaremus, quod esset ea humida, & platea in qua sita est, admodum tumultuosa & inquieta. adhæc, nescio quos scrupulos & difficultates nobis mouebat circa reditus certitudinem, & alia nulla, tamquam si tunc primum res inciperet; & nisi ita faceremus, non esse quod amplius instaremus: denique, domum Archiepiscopo placere debere.

Magna certe fuit Patris Prouincalis, cum hoc vidit, angustia omnium, animi ægritudo: certum namque est, ad situm aliquem monasterio condendo accommodum coemendum, multo opus esse tempore. Permolestum quoque ei erat, videre, quod ad Sacrum audiendum nos oporteret foras prodire: nam quamuis templum nostra ita procul distaret, & ipsæ quodam in Sacello secreto, nemine nos conspiciente, id audiremus, ei tamen & nobis longe idem erat molestissimum. Vnde is id moleste ferens, tunc (vt credo) decreuit, vtamur re, vnde veneramus, rediremus. Ego vero ei minimè assentire poteram, cum præsertim in memoriam reducerem id quod mihi Dominus ante dixerat, vt scilicet ex eius parte rem auspicarer. hinc autem certo, eam conficiendam, sperabam, vt vix aliquam hac è re tergiuersatione molestiam sentirem. Solum me affligebat, quod P. Prouincialem afflictum mæstumque cernerem, ac dolebam inprimis, quod nobiscum venisset, vtpote quæ nesciebam, quantum deinde molestiæ amici ipsius (vti postea referã) essent auxiliaturi. Me ergo in hac afflictione constituta, comitibus quoque meis adhuc magis afflictis (quamquam illarum afflictione non tangerer, sed sola P. Prouincialis) Dominus mihi, etiam in oratione non agenti, hæc verba dixit: *Iam confortare Teresa.* Hoc ego animata monito, maiore iam generositate P. Prouincialem cohortor (& certè Maiestas illius hanc ei hausit dubiè etiam suggessit) vt inde ad sua negotia digrederetur, nempe Burgis relinqueret, quod iam quadragesimales feriæ immineret, quibus illum alibi conciones habere necessario oportebat.

Dominus sanctam Matrem consolatur.

Ipse ergo & amici quidam operam dederunt, vt nobis aliqua cubicula in nosocomio à Conceptione denominato, in quo & venerabilis asseruabatur Eucharistia, & quotidie sacrum peragebatur, attribuerentur. Hoc quidem ei aliquod fuit gaudium &

ium; at non ita nobis. etenim vidua quædam commodissimo illis cubiculo conducto (etsi nonnisi post semestre huc esset commigratura) non modo cedere aut mutuo dare ipsum nobis noluit, verum etiam graue ei erat, quod quædam cubicula in solario, tecto, nosocomio vicina, & è quorum vno ad eius cubiculum aditus patebat, nobis essent attributa. Vnde, cùm satis ei non esset, illud forinseeus occludere, clauemque penes se asseruare, etiam clauos trabes introrsum iussit infigi, itaque vsui ineptum reddidit. Adhæc, Sodales, loci putabant nos nosocomium nobis arrogare & vsurpare velle (quæ certè suspicio nimis quàm à nobis erat aliena; volebat videlicet nobis Deus maioris meriti materiam dare. Vnde coram Notario, tam P. Prouincialem, quam me spondere iubent, nos inde, quandocumque nobis dicerent, statim egressuros. Hoc mihi porro omnium videbatur difficillimum: timebam namque, ne vidua, quæ & opulenta erat, & consanguineos plurimos habebat, cùm id illi in mentem veniret, nos inde subito iuberet excedere. At Pater Prouincialis (vtpote prudētior & circumspectior) voluit nos facere quidquid hi fieri iuberent, vt illuc quamprimum transire possemus. Alia vero loca nobis non dabant, quàm vnum cubiculum cum quadam culina. Sed, qui nosocomij huius curā habebat, Ferdinandus de Mariança, insignis Dei seruus, alia insuper duo cubicula nobis attribuit, in quibus externos ad colloquium admitteremus, in quo permagnā is nobis caritatem fecit, qualem & erga omnes numquam non exhibet: vt qui pauperum causa nihil non præstat. Quin & Franciscus de Cueuas, qui supremus Cursorum Magister hic est, & nosocomij huius curam peculiarem habebat, beneuolū nobis se exhibuit, & quibuscumque in rebus potuit, semper nostrum se tutorem & patronum præstitit.

Benefactorum in hisce principijs ideò mentionem facio, vt, quæ quæ iam viuunt Monales, & quæ pòst futuræ sunt, eorum suis in precibus, (vti par est) memores sint, eosque Deo commendent, fundatoribus enim hoc quàm maximè debetur. Quamuis vero mea intentio initio non fuerit, vt Catharina de Tholosa fundatrix domus huius esset, quinimo ne quidem id cogitauerim, id tamen bona eius vita apud Dominum promeruit; vt qui hoc modo rem omnem disposuit, & ordinauit, vt hic ei titulus merito denegari non possit. Nā vt omittam, q̄ de mū emerit, & de suo soluerit (ni enim hoc fuisset, remediū adhoc nullū suppetebat,) dici sane nō potest, quāto oēs Archiepiscopi, tergiuersationes & remoræ ei labore steterint. Maxima nam q̄ ei erat afflictio & crux, vel tm̄ cogitare, te hāc collapsurā esse, & exi-

& exitũ non habituram; numquam vero à nobis benefaciendo ces-
sabat. Licet autem nosocomium hoc satis ab ædibus illius esset remo-
tum, nihilominus magna quadam cum beneuolentia & affectu po-
nè quotidiè nos visitabat, omniaque quibus opus habebamus, sub-
mittebat. Tametsi maleuoli eam identidem carperent & sugillarent,
adeò vt, nisi animum & generositatem quam habet haberet, cau-
illi satis essent ad eam à cœpta beneuolentia reuocandam. Ego vero
quantum ipsa pateretur, nec non afflictionem eius videns, summo-
pere intra memetipsam affligebar: licet enim eam vt plurimum ne-
celaret & tegeret, nonnumquam tamen dissimulare non poterat, ac
præsertim cùm hi eam in conscientia tangerent: habet enim eam ex-
primis bonam & timoratam, vt, quantumuis magnam indignandi
occasionem nonnulli ei darent, numquam tamen eam vel verbum
quod Deum offenderet, proloquentem audiuerim. Dicebant ergo
illam rectè ad infernum tendere; nam quomodo id facere posset
quod faciebat, cum liberos haberet? Ipsa verò quidquid facie-
bat, nonnisi arbitrio & consilio virorum doctorum faciebat;
ego namque (esto ipsa fortè secùs censuisset) ob nullam omnino
mũdi huius rem quippiam eam facere permisissem, quod facere ne-
fas fuisset, tametsi propterea etiam mille monasteria omittere
fundari, nedum vnum dumtaxat. Sed quia id quod tractabatur ex-
cultò & secretò fiebat, hinc non miror, si plura homines præsum-
rent, quàm à parte rei erat. Ipsa verò semper insigni cum circumspe-
ctione & prudentia (qua pollet maxima) omnibus respondebat, o-
mniaque æquanimiter sustinebat; satis vt appareret quandam à Deo
illi industriam dari, ad & his satis faciẽdum, & illos tolerandos; sim-
& virilem animum suggeri, ad omnia æqua mente perferenda. Qui
verò serui Dei sunt ad res illustres & præclaras exequendas anima-
siores, quam qui illustri stirpe sunt editi, si modo hic animus hoc
sit! quamquam ei in sua & nobilitas & satis magna claritas non de-
est namque valde honesto genere edita.

Vt verò ad cæptam materiam redeam: P. Prouincialis, cùm nos
eum conduxisset in locum, in quo & audire possemus sacrũ, & cla-
strum aliquo modo seruare, Vallisoletum (quo in loco eum con-
nari oportebat) ire sustinuit: esto non sine anxietate, quod nihil ca-
nino Archiepiscopo videret, è quo nobis illum facultatem conce-
rum sperare posset. &, quamuis hanc ipsa ei spem facerem, hinc-
men in animum inducere, mihique credere non poterat. Erant
magnas ad hoc cogitandum habebat causas ac rationes, quas hoc
co non expedit referre. Si vero ipse exiguam habebat spem, ...

certè adhuc minorem habebant, qui eum adhuc magis intimidabant & deijciebant. Ipse vt discessit, magna ex parte meam anxietatem & pœnam imminutam sensi: nam (vti iam suprà commemoraui) maxima quam sentiebam pressura erat, quòd eũ afflictum viderem. Abiens is, nobis in mandatis dedit, domum propriam habere vt procuraremus. quod certè nimis quàm difficile erat: habennas quippe nulla dũ sese obtulerat, quam emere possemus. Amici nostri maximopere de nobis solliciti & anxij fuere (ac potissimùm duo illi amici Patris Prouincialis) simul etiam inter se decreuere, non priùs Archiepiscopo verbum de rebus nostris facere, quàm domum haberemus. Is verò semper se dictitabat maiore fundationem hanc studio ac desiderio cupere, quàm alius quispiam in ciuitate. Equidem id credo: (est namque pius cumprimis & bonus, neq; nihil nisi quod verum est loqueretur) ex operibus tamen eius idoneis satis apparebat ea namq; à nobis exigebat, quæ (prout quidem nostræ erant facultates & media) penitus impossibilia videbantur. Sed hæc, diaboli erat machina & versutia, vt res hæc non fieret: sed disturbaretur. Sed, quam, ô Domine, ad oculum patet, esse, te potentem! nam ex eo ipso, quod is ad eam euertendam procudebat, tu occasionem ad illam melius & commodius exequendam adinueniisti. vnde esto etiam in æternum benedictus.

Iam inde à Vigilia S. Matthiæ, quo in nosocomium ingressæ sumus, ad vsq; Vigiliã S. Iosephi domos varias inspeximus: sed in omnibus quæ offerebantur, tot notabantur incommoda, vt nullam ex oblatis emere consultum esset. Proposuerant mihi inter alias, ædes quasdam viri nobilis, quæ iam à multo tempore venales fuerant: &, quamuis tot ibi Ordines domum quærerent, Deo tamen prouidente factum, vt nullis horum hæ arriderent. Iam verò id illi omnes non parum mirantur, quin imò eorum nonnnullos eam tunc non coëmisse valde deinde pœnituit. Duo de ijs aliquando mecum egerant: sed tam multi vicissim earum mihi incommoda narrabant, vt omnem erga ipsas affectum (tamquam ergarem mihi minimè expedientem) imò & memoriam iam exuissem. Cùm ergo die quadam cum Licentiato Aguiario (quem Patris nostri amicum esse dixi,) quique magna cum solicitudine domum nobis vrbe tota conquirebat) agerem, isq; mihi diceret, multas quidem se vidisse, at nullam in vniuersa ciuitate commodam reperisse, atq; adeò impossibile penitus mihi videretur (prout quidẽ ex alijs intelligebam) vllã tunc inuenire; subitò mihi illarum ædium in mentem venit: à quibus dixi nos iam animum auocasse. Cogitaui ergo mecum, eas, quãuis ita essent incómodæ ac

Domus illa quadrat, quæ alijs Religiosis displicebat.

dæ ac iactabāt, præsenti tamen necessitati posse sufficere: etenim postea, si displicerent, facili negotio alijs reuendi posse. Licentiato Agiario rem hanc aperui, eumq; rogaui, num meo nomine eas inspicere dignaretur. forma illarum exterior ei nō displicebat, esto eas nō inspexisset: quare eas, quāuis tēpus tempestuosum satis & immite esset, quāprimum inspicere voluit. Earum inquilinus quòd eas vendi minimè cupiebat, nulli inspiciendas dare volebat: at illarum situs, & quantum quidem exteriùs colligere poterat, mirè ei arridebant. vnde de ijs emendis agere decreuimus. Vir nobilis, cuius eæ erant, tum in ciuitate nō ad erat: sed Sacerdoti cuidā viro cumprimis pio earum diuendarum curam dederat: hinc verò Dominus voluntatē & propēsionem iniecit, ad eas nobis vendendas, & candidè admodum ac sincerè nobiscum agendum. Cōuenimus, vt eas ipsa inspectum abiret: ita verò statim mihi placuere, vt, tametsi duplum eius, quo venales esse audieram, pretium emptor postulasset, ipsum nō illibenter persoluissem, atq; etiam tum vili eas mihi cessisse pretio credidissem. nam idē iam ante bienniū, domino earū oblatū pretiū erat, eo tamen eas vendere noluerat. Postero die ergo & Sacerdos, & Licentiatus cōuenere. hic cū audisset, quodnam Sacerdos pro ijs pretium exigeret, voluisset id quāprimū obtulissemus, & inter nos cōuenissemus. Hāc ego rem cùm amicis quibusdā communicassem, dixerunt, me, si tantum soluerem, quingentos aureos vltra condignum pro ijs soluturā. Quare cùm Licentiato hoc significassem, contrà censebat is nos etiam infra condignum daturos: esto quidquid peterent daremus. Eius scrupinionis eram & ego: nā non diu quoad hoc deliberassem, quòd frustra esse ea deliberatio mihi videretur. Verùm quia de cōmuni Ordinis totius ære pretium id erat numerandum, hinc religioni mihi docebam quidquid peterent offerre. Hæc autē conuentio & cōgregatio in ipsa S. Iosephi vigilia ante sacrum contigit. quare à sacro vt pater rursus conuenirent, ac tum rē concluderemus, edixi. Licētiatus autē vir boni iudicij est & sagax: vnde perspiciebat & augurabatur, si tenue plebem diuulgari inciperet, fore vt vel eas multo carioris, vel prorsus non emeremus. vnde Sacerdotē spondere iussit, sese post sacrum illuc rediturum: nā in omnibus nauum se & sedulum imprimis plebat. Interim nos Deo negotium perpreces cōmendauimus, qui nihil tunc dixit: *Quid? ob pecunias moraris?* quibus verbis significauit, domum illā nobis quadrare. Rogarant Moniales S. Iosephum q̄ instantissimè vt in die & festiuitate illius domum habere possēt: cumq; nō cogerēt, tā citò illā inueniēdā, tñ votis ipsarum est satisfactum. q̄ enim me identidē vrgerent & suaderēt, vt tandē de emptionis pretio cu-

gentem, tãdé psuaserunt, vt conuentũ sit. Licentiatus autẽ ianua egte-
diens in Tabellionẽ, qui Deo dirigente & ordinante illac tum fortè
transibat, incidit: cum quo intrans mihi dixit, expedire negotio huic
tandẽ finẽ imponi: cõuocatisq; testibus, & atrij ianua occlusa ne quis
id resciret (vnum namq; hoc metuebat) stipulatio, omni quæ ad eam
necessaria erat, adhibita solennitate & robore, idq; in vigilia (vti dixi)
gloriosi Confessoris S. Ioseph, per summam boni huius fautoris di-
ligentiam & prudentiam, inita confectaque est.

Nemo verò crediderat fore, vt tã vili illa pretio venum daret: vnde
cum primum ea res in vulgus innotuit, multi accessere aliundè em-
ptores, dictitãres Sacerdotẽ illum, qui vẽditioni p fuerat, eã quodãmo-
do incẽdisse, & stipulationẽ illã vt fallacẽ, & subdolã reuocandã: ete-
nim manifestũ in ea cõmissũ esse erroré. vnde nõ parũ calumniarum
Sacerdos ille excepit. Dominos verò illius, qui erãt (vti dixi) quidã il-
lustris eiusq; vxor, quam primum certiores huius rei fecimus: qui au-
dito, domum suam iam in monasterium esse conuersam, tanto perfusi
sunt gaudio, vt pacta conventaq; rata firmaq; esse iusserint: quam-
quam iam ea dissoluere non possent. Postridie ergo venditionis con-
fectæ sunt tabulæ, & tertia pretij pars (vti sacerdos stipulatus erat) mox
persoluta: nam in nonnullis conuentionis articulis punctisq; non ex
æquo iustoq; nobiscũ agebat: sed iniuriã illã sustinuimus dissimulãtes.

Absurdũ fortè & ineptum cui piam videatur, tam diu me narratio-
ni emptioris domus huius immorari, at certè, quicumq; rem hanc pe-
nitus considerarunt, illam sine miraculo confectam non fuisse cen-
sebunt, partim quo aut pretij quo empta est vilitatẽ, partim quòd om-
nes Religiosi qui illam inspexerant; adeò cæcutierint, vt illam, quasi
id minimè cõuenientẽ, emere neglexerint, tamquã si Burgis non fu-
erint: vnde mirabantur, quotquot eam inspiciebant, quomodo hi ita
cæcutissent, hinc eos reprehendebant, ac stuporis & fatuitatis coar-
guebãt. quin & duo Monasteria Monialiũ (quorũ vnũ iã nuperrimè il-
luc cõstitutum erat, aliud verò iure vbi cænobiũ ipsarũ cõcrematum e-
rat in vrbẽ se contulerat) nec nõ alia quædã psona diues, q̃ monasteriũ
quoddam fundare decreuerat, & domũ hanc inspectã vt incongruam
neglexerat. oẽs hos, posteaq̃ ea à nobis coempta est, quã maximè pœ-
nituit, q̃ à se empta nõ esset. Is autẽ p ciuitatẽ spargebat rumor, clare vt
videremus, q̃ meritò bonus Licentiatus Aguiarius, pcurarit vt res q̃ oc-
cultissime perageret, taleq; ipse à parte sua diligẽtiã adhibuerit. verè vt
dicere possimus, ipsũ vnũ, secundũ Deum, nobis domum dedisse. Ma-
gnũ ergo ad omnia momentũ adfert, bonũ & solers ingenium: q̃ quia
ipse tã præclarum & eximium habet, & simul tã bonã ei voluntatem
Deus indidit, huic eius adminiculo rẽ hanc confecit. Mẽse & amplius

in nobis auxiliando, & designando quæ restaurari oportebat, & qui-
dem sat paruo impendio nauiter incubuit. Quare satis apparebat,
Dominum domus huius fundationem sibi soli reseruasse; quod inter
omnia penè parata & disposita reperiebantur. Vt verum fateat, sta-
tim atque illam, & omnem eius instaurationem vidi (tamquam si ex-
pressè pro nobis constructa esset) merum mihi somnium videbatur,
vniuersa tam celeriter confecta cernere. Vnde eas, quas antè passi-
ramus aduersitates & difficultates, Dominus, ad tam deliciosum nos
locum conducendo, abunde compensauit. etenim hortus, latè pa-
tens prospectus, & aqua eius merus paradisus deliciarum videntur,
sit ipse in æternum benedictus. Amen.

Archiepiscopus statim rem hanc resciuit; vnde non parum gau-
sus est, quòd tam commodas ædes nactæ essemus; cuius rei causa
contradictionem suam ex parte esse credebat: & nō sine ratione. Ego
me ei magno affectam gaudio fuisse scripsi: ex eo quòd hæ illi placu-
sent, festinaturam quoque vt eæ quamprimum habitationi adiu-
rentur, vt sic mihi facultatem faceret. Ergo quamprimum, vt illi
commigrarem, operam dedi. dictum namque mihi à nonnemine, ne-
diu illos velle nos in noscomio agere, vsque dum litteræ, nescio quæ
confectæ essent. quamuis autem inquilinus illarum nondū emigra-
set (nam etiam in illo inde excedere compellendo aliquam non di-
cultatem subire oportuit) in aliquam tamen illarum partem nos re-
cepimus. Intellexi porro, Archiepiscopum propterea non mediocri-
ter succeusuisse. Vnde ipsa eum, prout potui, placare studui: nam
bonus sit, esto irascatur subinde, statim placatur. Indignatus quoque
est, cognito nos illuc reticulatos cancellos & orbitam induxisse, quod
hoc morem eius voluntati gerere non videremur. Cui rescripsi, illi
vt plurimū in ædibus hominū recollectioni studentium adhibere
lere; at, ꝙ ad monasterij formā spectaret, nondū nos ausas fuisse re-
nā crucē illis præfigere, ne monasteriū hæ esse viderētur. Et erat hoc
verū. Quantūlibet aūt magnum is affectū & beneuolentiā nobis de-
clararet, id tñ ab eo impetrari nō potuit, vt facultatē nobis cōcesse-

Venit autem domū inspecturus, quæ ei mirificè placuit, plurimū
beneuolentiæ nobis ostendit, non tñ eam quam volebamus potesta-
tē faciebat, esto illius concedēdæ maiorē iā spē daret. at ꝙ litteræ qua-
dam & instrumenta cū Catharina de Tholosa conficiendæ essent, ne
parū timebamus vt ipse illam negaret. At Doctor Mācius (est is, nam
ille amicus, quem P. Prouincialem Burgis habuisse dixi) illi perfa-
liaris erat; hinc commodam explorabat oportunitatem, ad hoc
in mentem reducendum, & facultatem impetrandam: etenim hoc
permolestum erat, res nostras isthoc in statu videre. Nam ne quidem

in domo quam emeramus (tametsi ipsa Sacellum priuatum haberet, in quo Domini illius sacrum audiebant) potestatem facere voluit vt sacrũ nobis celebraretur. vnde diebus festis & Dominicis necesse nos erat foras prodire, ad ipsum vicino in templo audiendum: commodum autem id fuit, quòd hoc satis vicinum esset; tametsi iam inde ab eo tempore quo in domum hanc migrauimus, vsque dum illa in monasterij formam erigeretur, prope mensis effluxerit. Omnes viri docti aiebant, causam illam sufficientem esse ad facultatem dandam; ipse Archiepiscopus, qui satis est doctus, ipsum etiam videbat. Adeò vt aliud cur ea differretur, in causa esse non videretur. quàm quòd Dominus nos aliquid pati volebat. Ego quidem id satis æquanimiter ferebam, sed erat quædam Monialis, quæ quoties se in plateis videret, ex apprehensione & angore tremiscebat.

Adhæc in litteris & instrumentis conficiendis non parum difficultatis & laboris subijmus: modo enim ei satis erat quod fideiussores offerremus, modo præsente volebat pecunia venditori satisfieri, quin & alijs multis in rebus importunus & molestus nobis exstitit. Verum in hoc non tam Archiepiscopus ipse quàm Prouisor quidã, qui omne hoc negotium nobis facessiuit, culpandus est; quem si tũc temporis Deus non immutasset, numquam rem credo ad exitum conducere potuissemus. Porro quã multa Catharinam de Tholosa hic pati oportuerit, dici non potest. omnia vero ipsa tam patienter pertulit, vt me in admirationem raperet. In rebus autem necessarijs nobis procurandis numquam defatigabatur: Omnẽ namque quã in domo instruenda opus habebamus, suppellectilẽ quam libentissimè subministrauit, vti lectos & alia plurima; vtpote quæ domum satis habebat instructam, adeo vt eorum quibus opus habebamus, (esto ipsa domi suæ non haberet) nihil nobis defuturum videretur. Alij qui monasteria nostra fundarunt, plures quidem quã ipsa facultates & possessiones eis dederũt, at quæ plures in nostra causa subierit labores, nullus est, vt quæ decuplo plus omnibus laborauit; imò, si libros non habuisset, dedisset quidquid habere potuisset. Adeò vero lõgior hac mora ipsam conficiebat, & rei finem videre tam ardẽter cupiebat, vt, quidquid illius gratia faciebat, perexiguum illi videretur.

Ego verò, cùm longam hanc tergiuersationem viderẽ, ad Palentinũ Antistitẽ scripsi, eũ rogãs, vt denuò ad Archiepiscopũ litteras scribere dignaretur, vtpote qui non parum aduersus eum cõmotus erat: nam quidquid in nos ille admittebat, hic velut sibi factũ interpretabatur. Quod verò maximè mirabamur, id erat, q; Archiepiscopus nullam se nobis aliqua in re iniuriam facere crederet. Rogaui ergo

eum, vt rursus ad eum litteras mitteret, eum monens, vt, quoniam iam de domo nobis prospectum erat, & quidquid is vellet, faceremus, rem ad exitum aliquando conduceret. Palentinus ergo vltro pro eo epistolam, apertam, mihi misit, vt, si illi hæc tradita fuisset, nostras summo periculo exposuissemus, imo perdidissemus. Quamobrem Doctor Mancius, quo tum confessario vtebar, & consultore, eam illi tradi noluit. nam, quamuis benevolentiam & amicitiam pretenderet, quasdam tamen hinc inde interim discebat veritates, prout quidem Archiepiscopi natura & conditio erat, satis ad illum abalienandum erant, vt qui iam tum ob nonnulla, quæ ei exprobrari iusserat, ab eo alienior nonnihil erat: cum tamen antea summi inter se fuissent amici. mihi verò significavit, quemadmodum per literas totis nostri mortem, qui priùs ad invicem inimici erant, facti sint amici; ita vice versa me eos, qui prius amici erant, inimicos invicem reddidisse. Ad quod ei respondi, hinc eum videre posse, quidnam sanctum. Quamquam, quantum possum colligere, omni qua potui ratione elaboraram & curaram, ne hi ab invicem abalienarentur, Quare iterum Palentinum, quàm potui optimis rationibus rogavi, vt alias ei litteras perofficiosas & benevolentia plenas, meum non gravaretur, ei ob oculos ponens, quantum per hanc rem honori divino accederet, incrementum fecit is, quæ ab eo postulabam, quod certè permultum fuit. Sed vbi vidit, de honore divino agi, hac sese re mihi gratificari (vtpote qui tam continuò semper est gratificatus (tandem id se facturum recepit; mihique retulit quidquid hactenus in Ordin's gratiam præstitisset, sibi gravatum non fuisse, atque has ad Archiepiscopum litteras mittere.

Tandem ergo illæ venere, quæ accedente quoque diligentia Doctoris Mancij, Archiepiscopũ perpulerunt, vt facultatẽ optatã concesserit, & per bonũ Ferdinandũ de Matança (qui summo animi sui gaudio eam attulit) eã nobis denuntiari iusserit. Illo enim die erant Moniales magis desolatæ, quam fuerant hactenus, & soror Catharina de Tholosa ita mœrore constrata, vt eam consolari non posset; vt eo ipso tempore, quo nos iam recreare & gaudio perfundere Dominus volebat, magis nos affligere voluisse videretur. Quin & ego (quæ semper hactenus bene speraueram,) Superare nocte aliquo modo cæperam diffidere. Sit nomen eius benedictum & superexaltatum in sæcula.

Burgenses monasterij facultas datur.

Doctori ergo Mancio potestatem fecit, postridie sacrũ apud se celebrandi, & Sanctissimum Christi corpus illic collocandi, ergo, primam Deo hostiam obtulit, & Pater Prior monas-

stulli, Ordinis Dominicanorum (cui Ordini, vti & Societati Iesu permultum semper debui) sacrum summum celebrauit, idque cum magna symphoniacorum & citharædorum sua sponte venientium solennitate. Omnes amici & fautores nostri maximopere gaudebant, & vniuersi prope ciues nobis congratulabantur, vtpote qui nobis quam maxime compatiebantur, quod tam male nos haberi cernerent; & quidquid Archiepiscopus in nos committebat, tam illis indignum & graue videbatur, vt subinde magis sentirem quod de ipso dici audiebam, quam quod ab ipso patiebar. Tanta autem erat tum bonæ Catharinæ de Tholosa, tum omnium Monialium læ-titia, vt mihi ea deuotionem excitaret, Dominoque dicerem: *Quid, quòd gestant, hæ ancillæ tuæ aliud, quam tibi seruire, & se propter te recluſas videntes? nunquam possint egredi?* Vix credat quisquam, nisi qui reipsa experitur, quantum in hisce fundationibus tum percipiatur gaudium, cum ita nos recluſas videmus, vt nullus sæcularium ad nos ingrediqueat. nam quantumuis illi nobis propinqui sunt & cari, tantum tamen afferre nobis illi solatium & voluptatem non possunt, quantum percipimus dum solas & recluſas nos esse videmus. Perinde hic nobiscum agi videtur, ac dum piscibus sagena è fluuio eductis, viuere prorsus non volentibus, nisi denuo in aquam conijciantur, tam animæ in profluentibus. sponsi sui aquis viuere assuetæ, dum ex ijs eductæ rerũ mũdi huius retia conspicantur, verè viuere nequeũt, quoadusque sese denuo in easdem coniectas videant. Hoc autẽ in omnibus hisce sororibus video, etiã tũ per experiẽtiam scio, Moniales illas, q̃ quoddã ad foras egrediẽdũ quò inter sæculares versentur, & eũ illis sæpius agendũ, desideriũ & pruritum sentient, nõdũ aquã illã viuã de qua cũ Samaritana muliere Dominus locutus est, inuenisse, ac ipsũ sum vultũ suũ ab illis abscõdisse, & merito quidẽ, cũ & illis volupe nõ sit cũ illo tractare & cõuersari. Vereor aũt ne duplici ex causa id contingat: nimirũ, aut quod statũ hunc pure propter ipsum solũ nõ assũpserint: aut, q̃ postquã illũ iã assumpsere nõ agnosco quanti ipsa Dominus gratiã, illas sibi seligendo, & ne viro cuipiam, qui sæpe illis vitam, (atque vtinam non & animam) eripiat, subijciantur liberando, præstiterit. Anne, ô sponse mi, vere homo & Deus, grauia hæc parui facienda est? Laudemus ergo eum, carissimæ, quod nobis hanc fecerit, nec in tam magno Rege & Domino, qui nobis propter exiguos quosdam laborculos, tot quoque delicijs perfusos, quique cras finem accipient, regnum quod finem nescit, præparauit, dilaudando vnquam defatigemur. Sit ipse in perpetuum benedictus. Amen.

Clauſtrum vita eſt Religioſorum.

Ali-

Aliquot post fundationem peractam diebus, & Patri Prouinciali & mihi visus est, census annuus, quem Catharina de Tholosa domui huic assignarat, incommodis quibusdam è quibus & nobis suboriri, & illi molestiæ exhiberi possent, obnoxius esse. Malum proinde Deo sidere, quã occasionẽ retinere, è qua ei quapiã incommodi posset licet molestia. quare tũ ob has tũ ob alias rationes, ob Capitulo congregatæ, & annuente P. Prouinciali, ea quam nobis Catharina dederat, possessione coram Tabellione publico haud gratè cessimus, omnesque eiusdem tabulas ei reddidimus. factum hoc quàm poterat secretissimè, ne id rescisceret Archiepiscopus, qui velut iniuriam sibi factam esset interpretatus, esto ea omnis in monasterium hoc redundet. quando enim scitur, aliquod monasterium in paupertate & sine censu fundatum esse, non est quòd timeamus, quòd passim eleemosynæ submittantur: verùm cum hoc censum habere stabilem iam sciatur, subesse certè periculum aliquod videtur, ac ei subinde ad victum necessaria defutura. Et hoc quidem [illegible] nam post Catharinæ mortem aliter erat futurum. occursum tamen præsenti necessitati per duas eiusdem filias, quæ hoc ipso anno in Palentino Cõuentu professionem erant emissuræ: cùm enim hæc [illegible] ta edituræ, Palentiæ legitimæ suæ portioni renuntiassent, eamque [illegible] tri addixissent, iussit hæc vt eam renuntiationem irritam declarent, & in Burgense monasterium ius suum transferrent. Hæc, vt [illegible] quam alia eiusdem filia, quæ hoc loco habitum monasticum [illegible] re voluit, attulit, vtpote cui mater legitimæ tum paternæ, tum [illegible] næ liberam dispositionem reliquit: censui, quem priùs ipsa nobis [illegible] gnarat æquiualuere. Hoc dumtaxat incommodi est, quòd hisce [illegible] tibus, de præsenti frui non liceat: at ipsa semper mihi persuasi, [illegible] illis vmquam defuturum. Etenim Dominus, qui efficit vt alijs [illegible] nasterijs, quæ in paupertate fundatæ sunt, eleemosynæ [illegible] buantur, aut corda hominum excitabat, vt liberaliter huic [illegible] ciant, aut alia media suggeret, quibus se Moniales sustineant & [illegible] tur.

Sed quoniam nullum hactenus (vti quidem scio) hoc [illegible] fundatum erat, hinc subinde Dominum rogabam, vt, [illegible] vt hoc ipsum erigeretur voluisset, etiam Monialibus de rebus [illegible] sarijs & alimonia prouideret. vnde etiam hinc discedere, [illegible] prius voluissem, quàm aliquam Monialem habitum assumere [illegible] vidissem. Cumque quadam vice hac de re cogitarem, [illegible] hi Dominus: *Quid dubitas? iam omnia confecta & absoluta sunt. [illegible] abire.* quibus verbis mihi significauit, nihil necessariorum [illegible]

Dominus sanctã Matrẽ securam esse iubet.

nam. vnde ita solicitudinem omnem deposui, tantamq; fiduciam concepi, ac si valde opimum eis censum relinquerem, itaq; quamprimum de meo discessu agere cæpi: quòd iam tum frustra moras hic trahere mihi viderer, & aliud nihil agere, quàm in domo hac recreationem & voluptatem capere (vtpote quæ mihi cumprimis placebat) & alijs locis (esto maiore cum labore) magis vtilis esse possem. Porrò Archiepiscopus & Episcopus Palentinus ex eo tempore egregiè interse amicitiam coluerunt. Etenim Archiepiscopus statim singulari quodam modo erga nos affici cæpit, sacrumq; Religionis habitum Dñæ Catharinæ de Tholosa, nec non alij Moniali, quæ hoc monasterium ingressa erat, contulit. Et hactenus semper fuere aliqui, qui benignè nos, & quidem satis lautè, habuere. Nec credo, Dominum permissurum, vt sponsæ suæ cum inopia conflictentur, si modò ipsæ sponsi debent & obligatæ sunt ei seruiant. Det proinde Maiestas illa, propter magnam suam misericordiam & bonitatem, illis ad hoc gratiam. Amen.

Visum autem mihi est, hoc loco referre, quomodo Moniales Monasterij Abulensis, (quod primum omnium fundatum fuit, cuiusque fundatio alio in * loco descripta est, non autem in hoc libro) quæ in prima sui fundatione Ordinarij obedientiæ subiectæ fuerant, siue Ordinis se obedientiæ subiecerint. Quo autē tempore id fundationē Abulæ Episcopū agebat Alnatus de Mendosa, qui modò Palentinæ sedi præest, qui quādiu Abulæ egit, mirificè Moniales fouit & protexit. Cùm autē ei obedientia præstaretur, intellexi à Domino, ita quidem fieri, pro tunc expedire. Et certè satis id postea apparuit. Etenim in omnibus, quas exinde ordo passus est, difficultatibus, necnon in alijs plurimis rebus quę occurrerunt, egregiam certè semper meo opem & beneuolentiam expertæ sumus: vnde etiam numquam permisit, vt ab alio quopiam Sacerdote visitarentur: atq; adeò istud illo in monasterio non fiebat, quàm quod ego ab ipso postulabam. Hac porro in obedientia septemdecim circiter annos (neque enim exactè memini) mansimus: neq; etiam, vt ea mutaretur, ipsa cupiebam. Verum postea cùm Abulensi Episcopo Palentinus Episcopatus daretur, & ego tum Toleti versarer, dixit mihi Dominus, expedire & consentaneum esse, vt Moniales S. Iosephi iam Ordini obedientiam redderent: & hoc vt fieret, ipsa procurarem. quia nisi id fieret, fore, vt monasterium hoc quamprimum de vigore & rigore suo remitteret. Ego verò, quòd aliàs intellexissem, consultum esse eam Ordinario loci præstari, aliquam in hisce verbis contradictionem includi rata, nesciebam quid agerem. quare rem Confessario meo,

* *In libro scilicet vitæ.*

Abulenses Moniales Ordini obedientiā præstare cogun-tur.

qui tum erat qui modo Oxomensem Episcopum agit, & vir apprimè doctus est, aperui. Nullam verò hic in eo subesse difficultatem aiebat; siquidem tunc temporis prius illud fieri oportuisse, iam verò aliud expedire. (& verè illum censuisse, iam tum multis in rebus ad oculum docuit euentus) ac credere se, monasterio illo salutarius longè ac consultius fore, quòd æquale alijs monasteriis esset, quàm si solum & exemptum. Vnde Abulam me ire, & hac de re agere iussit. Inueni porro Episcopum adeò diuersa sentientem, vt nullo modo huc inclinaturus videretur: at cùm ei damna nonnulla referrem, quæ si secùs fieret, Monialibus possent euenire, adhæc ea quæ singulari affectu prosequeretur, rem accuratè secum cæpit disputare. Et, quoniam boni est ingenij, & Dominus à parte sua cooperabatur, alias insuper (& quidem prægnantiores, quam ego attuleram) rationes adinuenit, vnde decreuit, quod ab eo postulabam, executioni mandare. ac, licet Sacerdotes nonnulli id minimè expedire, è contra obijcerent, nihil tamen apud eum impetrare potuere. Requirebatur ad hoc Monialium suffragia & consensus: quarum aliquibus id [illegible] mis quàm difficile & graue videbatur. at, quoniam me vnicè diligebant, hinc rationibus, quas apud eas depromebam, acquieuere, [illegible] sertim quòd Episcopum, cui Ordo tantum debebat, & erga quem [illegible] sa singulariter afficiebar, iam viderent aliò concessisse, quia me [illegible] semper habituræ erant. Hæc ratio permultum apud eas potuit, [illegible] tanti momenti negotium tandem aliquando executioni mandatum & conclusum est. Etenim omnes reipsa viderunt, quanto in [illegible] periculo domus hæc versata fuisset, nisi hoc ita factum esset. Benedictus sit ille Dominus in æternum, qui tanta cum prouidentia & [illegible] ctu, quidquid ad bonum & salutem ancillarum suarum quoquomodo spectat, procurat. Amen.

QVidquid huc vsque hoc libro continetur, ipsius S. Matris Teresæ de Iesu manu scriptum est, in libro, quem de [illegible] rum monasteriorum fundationibus conscripsit: qui, vna cum alijs ab eadem manu conscriptis libris, in Bibliotheca Regis Hispaniarum Philippi, in regali S. Laurentij Monasterio in Escuriali reperietur. Quod autem deinceps iam sequitur, Matre Anna de Iesu conscriptum est.

HÆC EST CONVENTVS S. IOSEPHI IN VRBE GRANATENSI erectionis narratio, quam P. F. Hieronymus Gratianus de Matre Dei, Prouincialem agens, Matri Annæ de Iesu vt litteris mandaret, iniunxit.

MAndat mihi Reu. Vestra, vt domus huius Granatensis fundationem describam. at, quia tam debili & imbecillisum capite, hinc tam exiguam habeo memoriam, vt nesciam pro bene gestorum sim recordatura dicam tamen ea, quæ memoriæ occurrent.

Mense Octobri anni M.D LXXXV. quartus agebatur annus, ex quo P. F. Iacobus de Trinitate, (qui viuat in pace) cum V. Reuerentiæ loco Viceprouincialem ageret, Veasensem Conuentum visitarum venit; in quo iam à trimestri aut quadrimestri, ipsa Præpositæ munere defuncta eram, & satis male valebam. Cumque hoc in statu me P. Visitator vidisset, serio & studiosè nobiscum agere cæpit, vt Granatam ad fundationem inchoandam excurreremus: quod multi viri graues & illustres & locupletes domicellæ illam ab eo instantissimè peterent, notabilesque in illam eleemosynas sponderent.

Nihil autem aliud (vt mihi quidem videbatur) erat, quod illū ad credendum, hos nobis in aliquo opitulaturos, impelleret, quam bona illius fides & sinceritas. Vnde ei dixi, hæc nonnisi per modum assentationis & iactationis ab ijs dici, proinde eorum quæ sponderent, nihil omnino futurum, imò nec loci Archiepiscopum facultatem datutum, vt monasterium aliquod censum non habens fundaretur, præsertim quod illic tot essent Moniales, quæ se vix sustentare eleemosynis possent; tum quod Granata esset destructa, tum quod magna rei annonariæ quotannis esset inopia. Et, quamuis ille rerum me dicere videret, tamen quod summopere conuentum quemdam desideraret illic erigi, iterum in spe sua rem optimè successuram confirmari cæpit, dicens, Licentiatum Lacunam Parlamenti illius assessorem & auditorem, suam ad ipsi imprimis fauendum operam addixisse, vti & P. Salasar Societatis Iesu Sacerdotem, tametsi occultè, asserentes, facile negotio hanc se ab Archiepiscopo facultatem impetraturos.

Ego vero omnia hæc velut incerta duxi, vti reuerà erant; tamen, quod Pater ille adeò huc propenderet, Deo rem quam affectuosissimè commendarem, Moniales reliquas etiam rogans, illum vt orarent, nobis lumē dare dignaretur, quo dispiceremus nū eā fieri

expeditet. Maiestas certè illius nobis ipsum satis clarum dedit, vt ab eius adminiculo liquidò videremus, nullam nobis aut cõmoditatem aut fauorem humanum tunc quidem sperandum: sed, quemadmodum reliqua hactenus monasteria in sola de diuina eius prouidentia fiducia fundata erant, ita & hoc ipsum fundandum: Dominumque singularem eius curam in se sumpturum, magnumq; eius auxilium sequium præstitum iri. Tunc porro hoc mihi significatum est, cum sacra communione surgerem, iamq; tres elapsæ hebdomades erant, ex quo P. Visitator hinc discesserat, omnimodis procurans, vt res ad exitum conduceretur. Ego, tametsi ea adeò dubia foret, tot eam rationes eam dissuaderent, eam tamen tandem exequi decreui, idq; eo ipso temporis puncto quo à Communione surgebam, Victori Beatrici de S. Michaele, quæ erat ostiaria, & mecum ad communionem accesserat, id significaui, dicens, *Certissimò credas, Deum velle isthoc Granatense monasterium fundetur: quocirca Patrem Fratrem Ioannem Cruce ad me aduoca, vt ei tanquam Confessario meo dicam, quidnam mihi Maiestas illius significarit.*

Cùm ergo P. Ioanni de Cruce, qui meus erat Confessarius, hoc peruissem, suasit is, vt Patri Visitatori id indicarem, vt hic quamprimum ad Reu. Vestram scriberet, quò bona illius cum venia & ex sensu res fieret. Hoc eodem ergo die id constitutum est, simulque iam quidquid huc erat necessarium procuratum, magno sanctorum Patrum & conuentus totius cum gaudio, cognito fundationem hanc iam executioni mandandam. Scripsimus proinde ad Reu. Vestram, & ad Sanctam Matrem nostram Theresam de Iesu, quatuor ab ea Moniales è Castella postulantes, quæ hanc fundationem ordirentur, nec non vt ipsa eam auspicaretur; quòd decreuimus eam omnimodis conficiendam. Dedimus ergo operam, vt F. Ioannes de Cruce cùm alio quodam Religioso illuc abiret, & omnia ad Moniales conducendas necessaria secum duceret. Quapropter is Veasio Abulam ad S. Matrem nostram Teresam de Iesu contendit, atque inde nuntium ad Reu. Vestram, quæ tum Salmanticæ agebat, destinarunt. Quæ vt litteras illorum conspexit, omnia postulata concessit, S. Matri nostræ tamen liberam earum quas attendas dicebamus, Monialium electionem permittens. Assignauit autem Reu. illius duas è domo Abulensi, Matrem videlicet Mariam de Christo, quæ quinquennio illic Præpositæ munere fuerat, nec non sororem Antoniam de spiritu sancto, quæ de quatuor primis, quæ Discalceatarum habitum in S. Iosephi Abulæ inierant, vna fuerat: è Toletana verò, sororem Beatricem de Iesu,

rem è veteranis Monialibus erat, & S. Matris nostræ neptis. Illius verò Reuerentia huc venire non potuit, quòd ad Burgensem fundationem, quæ eo ipso tempore instituebatur, inchoandam profisciscam opottebat. & iam à multo tempore illius Reuerentia mihi scripserat, se ad Granatensem fundationem non profecturam; quod crederet, Deum velle vt ego illam inchoarem. Mihi verò processus impossibile videbatur, vllam sine illius Reuerentia fundationem perficere. quocirca diem Conceptioni Deiparæ Matris (quòd eo die Moniales sine ipsa Veasium appellerent) quàm maximè sensi Litteras, quas ipsa mihi miserat, legi, in quibus inter cetera aiebat, velle quidé se, ad me nonnihil recreandã, vt huc posset excurrere, sed magnum Deum nostrum aliud quid sibi præcepisse; se nihilominus certam esse, Granatæ omnia quam felicissime perfectum iri, Maiestatemque illius singulari quodam modo mihi auxiliaturam. quod etiam statim ad oculum videri incepit, vt ex ijs quæ sequuntur appareat.

Interea dum è Castella Moniales euocatur, P. Viceprouincialis Iacobus de Trinitate, Granatam venit, vt, quas in spe habebat commoditates, iam certas & reipsa haberet, vtque, dum eas iam impetrasset, nos inde per litteras euocaret. Multum certè sanctus ille vir laborarit oportet, quo eorum quæ illi oblata erant, reipsa iam aliquid consequeretur, & Archiepiscopi licentiam impetraret. At nulla prorsus hic apparuit quidquam obtinendi ratio; nihilominus pro ea quæ erat sinceritate & bona fiducia, identidem Veasium litteras de pluribus quæ ei offerebantur commoditatibus mittebat. Ego hæc, videbam, eique scribebam, parum hasce sponsiones curaret, sed domum potius aliquam, in quam concederemus, quamprimum nobis conduceret, quòd iam tum Moniales è Castella appulissent. Miser autem homo diseruciabatur & laborabat, quod ne ad hoc quidem opportunitas vlla appareret. Et quamuis Archiepiscopum conuenisset, ac duorum ex antiquissimis consiliarijs Ludouici inquam Mercati, & Licentiati Lacunæ, operam ad hoc adhibuisset; is tamen nolebat, vt illuc veniremus, permittere, quin imò, verbis satis asperis, maximopere nostrum sibi aduentum displicere demonstrabat. Addebat præterea, quod dissoluere vellet omnia quæ ibidem erant Monialium cænobia; atque adeo incongruum videri nouas tempore tam importuno monachas in vrbem velle inducere; cùm videlicet tantam viderent annonæ penuriam, vt ijs aduiuendum necessaria vix suppeterent: nec nõ alia plura id genus, satis cruda. Vnde Senatores alij, qui ea de re agebant, magnopere stomachabantur, videntes nos

missis Veasio litteris, identidem eum vrgere, vt festinaret, dicens, quàm pro decem Monialibus (tot namq; venturæ eramus) parum opus esset. Clàm tamen hi Patrem iuuabant, atq; operam dederunt, vt quidam è Senatoribus ei domum conduceret. Eam vt habuit, quam primum nos per litteras euocauit, quãquã satis afflictus, quòd aliud præter hoc, se subsidium non habere cerneret. Nos interea Veasij exspectabamus, quàm paratissimæ, ad minimã illi euocationẽ & verbum illuc concedere, quò rẽ auspicari possemus. Ita namq; inter Patrem Ioannẽ de Cruce & sorores, quæ Veasium iã inde à decimo tertia Ianuarij die aduenerant, conuentũ erat. Hac ergo in spe abijs adorandum, ea videlicet hora, qua vespertinam habere orationem solemus, de illis Euangelij verbis quæ ad Ioannem, dum baptizaretur Redemptor ait, *Sic decet nos implere omnem iustitiam*, meditationem instituens. Cumq; valdè intra memetipsam recollecta essem, & nihil minus quã fundationis huius recordaret, incepi derepẽtè terribiles quosdã audire clamores, velut plurimorũ horrendorũ vlulatuũ, simul in confuso sonanitũ: vnde mihi statim incidit, & visum est, hunc à dæmonibus strepitũ excitari, indignantibus & fremẽtibus, ꝙ fortè tabellarius litteris, quibus Granatã euocabamur, iã adesse debebat. Hæc imaginãte, & recogitante me, ita mox clamores & strepitus, quos audiebam increuere, vt viribus defecerim. quocirca in hoc deliquio in Matth. 3. Priorissam quæ iuxta me erat, inclinans recubui: quæ me verò animi & virium defectum pati credens, aliquid quod comederem offerri iubet. Ego verò, signo facto, dixi his minimè opus esse: sed inquirerent quis ad orbitam pulsaret & admitti peteret. Illuc ergo ibi ... tes, viderunt tabellarium qui litteras, quibus vt nos ad iter nos compararemus, monebamur habebat.

Extemplo verò tã atrox coorta tẽpestas est, vt vniuersa terra aqua & grandine obruenda videretur: tantaq; me occupauit ex symptomate quodam infirmitas, vt emori viderer. adeò vt medici, & quotquot me videbant, nullo modo possibile censerent, vt me viuere admitterem: erant namq; dolores quos patiebar intensissimi, & ... tiones supernaturales. hæc autẽ plus mihi addebant animi, & ... re cogebant, vt & iumenta, & quidquid ad iter nostrum necessarium erat, adornarentur, quò postridie nos in viam dare possemus. ... dies, qui vesperam qua Tabellarius appulerat, proximè sequebatur erat Dominicus: quòd autem malum, quo oppressa eram vehementer esset, hinc sacrum eo die audire non potui: esto chorus cellæ meæ ... ris vicinus esset.

Nihilominus die Lunæ sequenti, hora tertia matutina, in ...

nos dedimus, magno omnium quæ nobiscũ veniebant, cum gaudio, quòd è suo hoc itinere magnum in diuinã Maiestatem obsequium & gloriam secuturum arbitrarentur. Satis cõmodum, per iter, habuimus tempus, tamersi viæ, ob superiores imbres, ita essent impeditæ, vt mulæ cæno vix possent emergere. Peruenimus tandem vsq; ad locum cui Dayfontes nomen, Patribus qui nobiscum veniebant (erat hi P. F. Ioannes de Cruce, & P. F. Petrus de Angelis) & me, interea disquirẽtibus, quã nam tandẽ inuenire rationẽ possemus, ad fundandi licentiam ab Archiepiscopo impetrandam, ac ne ille in nobis admittendis adeò sese difficilẽ præberet. Ea porro nocte, qua Dayfontes peruenimus, terribilem quemdam tonitrui fragorẽ audiuimus. vnà cum ipso decidens fulmen, & in Archiepiscopi palatium illapsum, idq; haud procul à cubiculo in quo ille somnum capiebat: bibliothecæ eius partem corripuit, atq; animalia nonnulla absumpsit. quod adeò ipsum perterrefecit, vt præ pauore & nimia cõsternatione morbum contraxerit: simul tamen inde (vt ferunt) paulò redditus sit placatior, & erga nos propensior. Ab hominum namq; memoria, tali anni tempore, Granatæ fulmen nemo viderat.

Eodem quoque die is qui P. Vicario domum, in quam ingredi nos oportebat, locarat, fidem non præstitit, &, quas Ludouico Mercato, & Licentiato Lacunæ litteras dederat, irritas esse pronuntiauit: dicens, se, cùm eas daret, nescisse, eam in monasterij vsum conuertendam: at iam, cùm hoc sciret, inde se non emigraturum, vti nec alios multos qui eam inhabitabant. vti nec etiam fecit. Quare nec domini quidem illi, qui secretò nobis patrocinabantur, nec quinquaginta millium aureorum fideiussio, quam offerebant, impetrare ab eo potuere, vt illam vacuam præstaret. Vt ergo sciuere nos Granatæ adeò vicinos esse, vt post biduũ iam appellere deberemus, quid agerent nesciebant. Vnde Ludouicus Mercatus Annæ de Pegnalosę sororis suæ (quam P. Vicarius rem omnem celarat, nihil penitus ei significando) dixit: Non incõgruum foret, soror, cùm Religiosæ iam in itinere sint, te dispicere, num hic in ædibus nostris diuersari possent, quadam illarum parte ijs data, in qua separatæ sibi viuant, vsque dum angulum aliquem inueniant, in quẽ concedant. Illa verò, quæ iam abhinc annis aliquot oratorio suo domestico non egrediebatur, viduitatis suæ dies in luctu transigens, nec nõ filiæ suæ quam vnicam habuerat, orbitatem identidem deplorans: his auditis, statim recreari, & velut sibi reddi cæpit (vti quidem ipsamet postea nobis retulit) & magna cum festinatione domum suam instruere, & quidquid ad templũ, nostrumq; vsum & habitationẽ necessariũ erat præparare:

& qui-

& quidem satis commodè & bene, esto angustè, quod ædes vtrumque angustas habebat.

In festo SS. Fabiani & Sebastiani, hora tertia matutina Granatam ingressi sumus: vt enim secreto & clam ingrederemur, tali nos hora ingredi oportuit. Inuenimus autem sanctam illam mulierem in porta plateæ, vbi nos magna pietatis ostensione & lacrymis excepit. Nos quoque eas à parte nostra fudimus, cantantes *Te Deum laudamus*, maximopere gauisæ, quod templum, & omnes eius partes in vestibulo tam scitè accommodata videremus: quamquam, quod Archiepiscopi licentia nondum impetrata esset, ipsum occludi petij, quin etiam Patres qui illic cum P. Vicario aderant, rogaui, ne de campana pulsanda, neue de sacro tam palam, quam in occulto celebrando agerent, quoadusque Archiepiscopi beneplacitum obtinuissemus; nam Deo dante, sperabam id propediem nobis concessum iri.

Granatensis conuentus initia.

Quare nuntium ei misi, qui nostri eum aduentus certiorem faceret, eum rogans, vt ad nos excurreret, suam nobis benedictionem daturus, & sanctissimum Altaris Sacramentum in altari collocaturus: quia, quamuis dies festus esset, decreueramus sacrum non audire, vsque dum Reu. ipsius Dominatio id constituisset. Is verò, magna cum amoris significatione, felicem nobis est aduentum gratulatus, ob eumq; se mirum in modũ gaudere significauit, & cupere, vt posset surgere, ad primum apud nos sacrum dicendum; at, quia multum male valebat, suum se Prouisorem mittere qui ipsum celebraret, & faceret quidquid ipsa vellem. Vnde cum Prouisor, eodem illo mane hora septima venisset, eum, vt sacrum celebraret, nosque omnes sacra communione reficeret, simul etiam Sanctissimum altaris Sacramentum suis manibus inferret, illatumq; apud nos reliqueret, rogaui. quod ipse mox magna cum sollennitate præstitit.

Aderant duo illi Confessarij in templo nostro, nec non tantum hominum aliorum multitudo, mirum vt esset illos tam cito id referre potuisse: nam octaua diei eiusdem qua appuleramus, hora tertia sanctissimum Sacramentum constitutum erat, & plurima illic sacra celebrabantur. Vniuersa ciuitas tam confertim confluebat, perinde ac si indulgentia iubilearis apud nos lucranda fuisset. & communis omnium vox audiebatur esse nos sanctas, & vrbem suam à Deo, nos in illam inducendo, visitatam esse. Hoc eodem die Dom. Ludouicus Mercatus, & Licentiatus Lacuna Archiepiscopum, qui è turbatione quam ob fulmen duabus ante noctibus prolapsum contraxerat, male valebat, visitatum abire. Inuenerunt autem eum ob nostram ab-

uentum

tentem stomachantem, & multa indignantis animi verba proloquentem. Vnde petebant, si tam molestum Dominationi ipsius esset, quod illuc venissemus, cur facultatem concessisset? etenim iam monasterium constitutum esse. Quibus ille, Aliter facere non potui; satis magnam in hoc naturæ meæ vim intuli: nam æquis oculis nullas possum Moniales aspicere. At licet admiserim, nihil illis dare decreui, nam ne quidem eas quæ meæ sunt curæ concreditæ sustentare possum. Vnde & verbis, & facto ipso paupertate nostra frui cæpimus. Nam licet Anna de Pegnalosa eleemosynam nobis conferret, erat tamen ea satis exigua: ab alijs verò ne obolus quidem submittebatur, quod illius in ædibus nos agere viderent: ad quam quod tam multi assiduè pauperes confluebant, & ipsa omnibus prope monasterijs & nosocomijs ciuitatis illius benefaciebat, hinc putabant, nobis apud illam hospitantibus nihil deesse posse: vnde tali cum inopia illic conflictauimus, vt sæpe sustentare nos non potuissemus eò, quod Domina illa contribuebat, nisi nostri nobis Patres Discalceati iam inde à suo conuentu à Martyribus denominato, subinde panem & pisces submisissent: esto & ipsis vix sufficeret, quod annus satis fuisset sterilis, & maxima per Bęticam esset annonæ caritas. Quoad lectum tam parum nobis prospectũ erat, vt culcitras plures non haberemus, quam per viam habuissemus, quæ erant tam paucæ, vt tantum duæ aut tres in ijs dormire possent. vnde alternatim super stoteas quæ in choro erant, potissima pars dormitum ibamus. Et erat hoc nobis ita suaue & gratum, vt, quò eo frueremus incommodo, necessitatem qua premebamur, nulli hominum aperiremus, imò eam tegere & occultare (maxime apud Dominam illam: nequam illi molestiam inferremus) omnimodis conaremur. Ipsa verò, quod nos ita contentas & gaudentes videret, nosque vt sanctas & pænitentiæ sectatrices sibi imagninaretur, non reflectebat annon pluribus opus haberemus, quam quas ipsa nobis attribuebat.

Eius paupertas.

Tali in statu potissimam temporis, qua in ædibus illius diuersatæ sumus, quod septimestre fuit, partem transegimus. Toto vero eo tempore, iam inde à primo die, quo huc appulimus, multi viri graues, & ex omnibus Religiosis Ordinibus plurimi nos inuiserunt: qui de nulla re alia loquebantur, quam quanta foret temeritas, nos illhæc monasteria tanta in paupertate, & adeo sine omni subsidiorum humanorum fundamento auspicari velle. Quibus respondebamus, eo magis nos diuinis subsidijs gaudere & frui, &, quod iam sæpius diuinam pro nobis solicitudinem expertæ essemus, & pro-

uidentiæ eius periculum in varijs conuentuum nostrorum fundationibus fecissemus, minimè nos taliter ea fundare incipere [illegible]ri; imò desiderare, vt nullus alio quam isthoc modo erigeretur [illegible] namque nos vt securiorem & certiorem reputare. Quare plurimi [illegible] auditis, & quod ita lætas nos & contentas in tanta clausura [illegible] videbant: nam, vt clausuram & claustrum nostru seruaremus, [illegible] licitæ eramus. vnde etiam ipse Ludouicus Mercatus, qui [illegible] domo habitabat, numquam nos sine velo conspexit, & [illegible] nos aliquo è signo vultus potuit dignoscere. In quo [illegible] non faciebamus, quam semper facere solitæ sumus, sed quod [illegible] in vrbe rarum id esset, hinc mirum id illis & singulare [illegible]batur.

Plures, & quidem omnis generis, ad nos veniebant, [illegible] in ordinem & ad habitum admitti; &, cum plusquam ducentæ [illegible] quæ ipsum peterent, ne vnam quidem dignam & aptam [illegible]mus, quam iuxta præscriptum constitutionum nostrarum [illegible] admittere. Hinc plurimis illarum de hac re ne loqui [illegible]bamus; alias verò differebamus, dicentes necesse esse, [illegible] dum nostrum & formam viuendi nosse, nosque interea [illegible]riorum & vocationis ipsarum periculum facere; denique, [illegible] domum aliam inueniremus, pluribus quam iam eramus, [illegible]tendis locum non esse. Illam quidem diligentissimè quærebamus, sed quæ quadraret nec venalem, nec locabilem, aliquam [illegible] poteramus.

Eram ipsa tunc aliquo modo anxia, quòd tam parum [illegible] Granatensi populo viderem venire subsidij; quoties autem hac [illegible] cogitabam, audire mihi videbar, ab aliquo illa Redemptoris [illegible] verba mihi oggeri, *Quando vos misi prædicare sine sacculo & calceis, [illegible] defuit vobis?* Et anima mea mihi respondebat, *Minime*: idq; magna [illegible]dam cum fiducia, Maiestatem eius quam abundantissimè nobis [illegible] in spiritualibus, tum temporalibus prospecturam. Interea [illegible]cris & concionibus abundabamus, celeberrimis quibusque [illegible]tibus & prædicatioribus suam hic operam, etiam plerumque [illegible] rogatis, offerentibus. Volupe autem illis erat, nostras cõfessiones [illegible]cipere, nostrumque viuendi institutum nosse; itaque interior illa [illegible] & securitas, quam à Deo mihi datam fuisse dixi, quod nihil vnquam [illegible]bis esset defuturum, quotidie magis & magis adaugebatur; [illegible] modũ liquet ex eo quod mihi statim atque huc veni, contigit [illegible] magna quadã cũ grauitate, vel particularitate, interius versũ illũ [illegible]

Psal. 90. mi audire visa sũ, *Scapulis suis obumbrabit tibi & sub pennis eius sperabis.* [illegible]

P. Cor.

P. Confessarium meum, (qui erat P. F. Ioannes de Cruce, & P. Ioannes Baptista Ribera Societatis Iesu, quocum omnia quæ mihi tum in confessione, tum extra illam occurrebãt, communicabã) rei huius tempore reddidi. Vtriq; autẽ visum est, hoc veluti signum & pignus à Deo datũ esse, è quo colligeremus, fundationẽ hanc feliciter cõfectũ iri, quemadmodum iam ab hinc quatuor annis (tot enim effluxere) confecta est. Sit nomen eius benedictum. nam, vti mihi affirmarunt Moniales quæ ad hanc fundationem auspicandam venere, numquã ante ea sua Maiorem Maiestatis ipsius sibi vilæ sunt habuisse præsentiam, & communicationem intimiorem, quàm toto illo tempore.

Satis id apparuit in profectu spirituali, quem & ipsæ indies in se sentiebant, & quem (vti alij referebant) suo in alijs vrbis huius Monasterijs exemplo causabant. Etenim è Præside Dom. Petro Castrio intellexi, maximam ab eo tempore, quo ipsa huc veni-mus, in illis (Monialium inquam aliorum Ordinum, quales Granatæ plurimæ sunt) mutationem apparuisse. Ad alias, quas Dominus nobis (vti dixi) præstitit gratias, accedebat & illa maxima, quòd Dominum nostrum Iesum Christum in Sanctissimo Altaris Sacramento personaliter nobis iam adesse sentiremus, adeò vt præsentiam eius corporalem etiam visibiliter sentire videremur. Et erat hoc adeò generale & ordinarium, vt de eo sæpè inter nos ipsas ageremus, dicentes, numquam alibi tales in nobis effectus Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum esse operatum, quales hac in vrbe: nam iam inde à primo quo illuc id illatum est momento hanc nobis consolationem & gaudium attulit, quæ in nonnullis etiam vsque nunc durat, esto non tam sensibiliter, atque in primis septem illis mensibus. *Ven. Sacramenti effectus.*

Illis autem exactis, tandem domum pretio locabilem inueni-mus, in quam nos R. V. (quæ tunc Baëza expresse ad commoditatem nostris prospiciendum venerat) quàm occultissimè; domino ignorante scio, (quòd eam inquilinus, qui eam incolebat, vacuam reddiderat) traduxit. Nulla autem alia præter hanc haberi tunc potuit: vsque dum decem post menses, Dominus illustres quasdam huius ciuitatis virgines seriò permouere cæpit, vt, Confessariorum eorum opera adiuuante, esto sine parentum & consanguineorum facultate, (etenim hi permittere noluerunt, vt tam aspero eum Ordinem ingrederentur) secretò habitum nostrum assumerent.

Ergo paucorum dierũ interuallo, sex virginibus magna cũ solémnitate, sed nõ sine magna cõsanguineorũ turbatione, & ciuitatis totius

oblocutione habitum dedimus. Etenim terribile quid illis & infol-
tum videbatur, noſtri Ordinis veſtem aſſumere: vnde multi (quos n
telleximus) ſuas ſolicitè admodum filias vt cuſtodirent alla
nam primæ quam recepimus (eſt hæc ſoror Maria Anna de Iesu
ter & mater nō multò pòſt, quàm ingreſſa eſt, demortui ſunt: &
ſum erat in vulgus, ipſos præ triſtitia & dolore exſpirasſe. Ver
numquam ipſa triſtitiam aut pœnitentiam aliquam prætuliſſe, im
ta eſt, quòd eſſet ingreſſa, ſed ſummum quoddam gaudium & ex
Deum gratitudinem ob ſingularem ſibi collatam gratiam, quòd in
noſtrum eſſet Ordinem vocata. quod ſatis tum in ipſa, tum etiam
quæ ingreſſæ ſunt, quin & in reliquis quæ poſtea ſunt admiſſæ, app
ruit. Quæ cùm ad votorum profeſſionem admiſſæ eſſent, illa qu
attulere dotibus, domum emere procurauimus: &, tametſi de pr
marum emptione iam conueniſſemus, vt etiam tabulæ & inſtrum
ta confecta eſſent, nullius tamen emptio exitum felicem habuit
aduſq; tandem Ducis Seſſani domum capere decreuimus. Lice
tem in illa emenda plurimæ difficultates apparerent, adeò vt
nobis videretur huc nos propendere (quod & omnes quos audiu
cenſebant) tamen, quòd Granatæ ea conuenientior, & meliore
loco nulla eſſet, de illa emenda agere conſtitui. eò quòd ſoror, q
mihi à ſecretis eſt, (quam, quòd R. V. facile viſura ſit, à quamam
hæc ſcripta ſint, hic non nomino) iam abhinc biennio & amp
certò mihi aſſeuerauit, Dominum tertiò ſibi dixiſſe, in illa pa
ducis domo Conuentum tandem ſtabiliendum. Tanta au
tem cum certitudine id ipſa intellexerat, nihil vt
ipſum impedire & ſubuertere poſſet. vnde et
iam ita factum eſt, vti Reu. Veſtra nouit,
& in illa iam habitamus.

* * *

ANNA DE

CONCEPTVS AMORIS DIVINI,

SVPER QVÆDAM CANTICI Canticorum verba

à S. Matre Teresa De Iesv conscripti.

SVMMARIVM EORVM QVAE TOTO HOC TRACTATV continentur, ad clariorem doctrinæ eiusdem intelligentiam à Patre Hieronymo Gratiano concinnatum

HIs in Conceptibus S. Mater Teresa, sex amoris diuini modos, qui è sex alijs orationis modis ortum habent, proponit, & quinque Cantici Canticorũ loca declarat. vniuersa autem hæc doctrina in septem Capita diuidetur.

In primo (vt liquidò verba illa, *Osculetur me Dominus*, &c. & alia sequentia declaret) ostendit, quam difficile sit verum S. Scripturæ sensum inuenire, atque cum inuestigare, non esse mulierum, sed virorum, & quidem bene doctorum. Veruntamen si Deus hunc ipsis in oratione & spiritu ipsarum det, non esse eum reijciendum; sed potius, ad maiorem Dei honorem & gloriam, & animarum bonum, manifestandum. Adhæc, nonnulla Cantici Canticorum verba, tametsi vilia & abiecta, nec tantam puritatem præ se ferre videantur, si tamen rite intelligantur, altissima inuoluere mysteria, atque ore Dei & sponsæ Christi digna esse. *Cap. I. De Canticorũ sensu.*

In secundo autem capite (optima namq; rei alicuius grauis & magni momenti intelligendæ ratio & modus est, per eiusdem contraria) quo verum Dei amorem, ac veram quam anima cum Christo habet pacem (cuius symbolum est osculum *Cap. 2. De falso amore.*

culum quod sponsa postulat) declaret, nouem falsæ pacis & fallacis & imperfecti amoris modos proponit. Quæ Doctrina permagni momenti est, quò conscientiam suã examinet is, qui ad perfectionis apicem peruenire cupit, vt quæ animã suam impediunt & detinent imperfectiones, ab ea eijciat.

Cap. 3. De vero amore. In tertio exponit, quæ vera sit pax & Dei amor, & quæ voluntatis nostræ cum voluntate Christi vnio & resignatio, quæ è bona & vera oratione ortum habet. Itaque declarantur verba illa, *Osculetur me osculo oris sui, &c.*

Cap. 4. de amore dulci E vero isthoc amore, & Dei assistentia in illa anima, quæ se ab ipso Domino amari sentit, quædam nascitur in corde suauitas, gustus, dulcedo, & voluptas; eaque tam magna, vt nihilum vt sit tum temporale, tum spirituale gaudium, quod illa queat comparari. itaque peruenit anima ad orationem quietis, cuius adminiculo isthæc dulcedo acquiritur. Vide de dulci hoc amore in quarto capite tractatur, idque sub illis sponsæ verbis. *Meliora sunt vbera tua vino, fragrantia vnguentis optimis.*

Cap. 5. de amore constante. Capite quinto agitur de amore securo, constante & perseuerante; qui amori dulci succedere solet. Anima namque certa, se à Deo diligi, diuinisque se consolationibus & delicijs insignitam videns, sub vmbra & protectione dilecti requiescit, arboris vitæ (quæ est Iesus Christus,) fructus colligens. Cùm autem huc pertingit; quando scilicet per voluntatis suæ in diuinam resignationem (quæ est velut osculum) iam transijt, & iucundissimis dulcis amoris vberibus iam perfruita est, in orationem fiduciale, & magnanimam, nec non in quamdam cordis altitudinem ingreditur; adeò vt, quodcumque à Deo petat, id certò se ab eo consecuturam existimet. Et in hac fiduciali oratione & securo amore exponuntur illa Canticorum verba; *sub vmbra illius quem desideraueram, sedi & fructus eius dulcis gutturi meo.*

Cap. 6. De amore forti. Non omnes animas Deus eadem via ducit; dona quippe sua diuersimodè dispertitur, & gratias suas distribuit, cui vult & quomodocumque vult. Aliquæ enim non habent raptus & exstases cum quadam sensuum alienatione, vti anima Christi, B. Virginis, & aliorum Sanctorum. Alias verò sic ducit, vt per amorem dulcem, constantem & securam ad

spon-

spiritus in ipsis increscat, & ad tam vehementem ac fortem amorem perueniant. vt, corpore eum ferre non valente, ipsum extra se educat, animamque alienatam & abreptam relinquat.

Fortis hic amor duplici è fonte promanat. Primo, ab ipsa vehementia & magnitudine spiritus; deinde à corporis imbecillitate: nam cùm tantam ferre lucem nequeat, manet cæcum & non videns, quoadusque squamæ ab oculis decidant, atque ipsum ad se redeat; quemadmodum Apostolo Paulo suo in raptu contigit. Cumque in diuini huius vini cellam ingreditur, amore hic in corde feruente, spiritus & vapor qui inde promanat, tam est vehemens, nec non tam potens vi huius quo repletur, vis, vt inebrietur, & extra se rapiatur, & ad eum orationis modum, quem exstaticum aut raptus vocant, perueniat: tametsi intellectus & voluntas interea lumen nihilominus accipiant, & ament, atque ipse Deus opus maximè sublime & vtile, quod est, ordinare charitatem, in ea operetur, & sic declarantur verba illa. *Introduxit me Rex in cellam vinariam, & ordinauit in me charitatem.* Atque de his capite sexto agitur.

Finis, summa, culmen omnis amoris & perfectionis est, magna quædam pro Deo opera facere, eaque ad propriæ animæ puritatem, Domini illius honorem & gloriam, salutē animarum proximorum tendentia. nec non, vt quisquis labores & aduersitates habet, cum patientia & amore eos perferat; qui verò non habet, eosdem, quò Christū imitetur, desiderer. Est hic amor, vtilis, qui per flores & poma declaratur, & in oratione maximè meritoria locum habet. Hunc verò amorem sponsa petit, dum dicit: *Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo.* Ac de eo in septimo & vltimo capite fit mentio. *Cap. 7. de amore vtili.*

CON-

CONCEPTVS AMORIS DIVINI,

CAPVT I.

QVAM DIFFICILE SIT SACRARVM LITTERARVM, maximè Cantici Canticorum, sensum intelligere. mulieres, & qui docti non sunt, ea exponendis laborare non debent: at, si Deus vltrò & ex gratia in oratione humilis sensum dederit, eum non reijcere. denique nonnulla Cantici Canticorum verba (si humilia, vilia, & à purissimo Dei, sponsaque eius, ore aliena videantur) sanctissima in se mysteria, ac sublimissimos quosdam conceptus complectuntur.

Osculetur me Dominus osculo oris sui, quia melliora sunt vbera tua vino, &c.

OBseruaui diligenter, videri animam (quantum hic quidem ostendit) loqui cum vna, & pacem petere ab alia persona. Dicit enim, *Osculetur me osculo oris sui*, ac statim videtur ad illum, quem orat, dicere, *Meliora sunt vbera tua.* Quod quomodo fiat, non intelligo atque, ipsum non intelligere, magnæ mihi est voluptati. Etenim, vt verum fatear, non tam anima Deum suum considerare, & intueri debet in rebus, quas ingenijs nostris tam tenuibus hic attingere consequi posse videmur, quàm in ijs quæ nullo modo comprehendi possunt. Vnde, singulari quodam modo vobis commendo, vt cùm aliquem librum legetis, aut concionem audietis, aut etiam de sacrosanctæ fidei nostræ mysterijs meditabimini, si forte ea non satis plenè poteritis intelligere, minimè defatigemini, aut ingenium vestrum in ijs minutius inquirendis & scrutandis torqueatis. nam non est hoc mulierum, & sæpè etiam ne virorum quidem. Si quando Deus minus sensum ac intellectum eorum dare dignatur, hoc Magister ius sine vllo labore nostro facit. Hoc dico Mulieribus, & ijs etiam viris, ad quos ex officio non incumbit, doctrina sua veritatem propugnare & tueri.

Quàm sit difficile, sacram scripturam, aut fidei nostræ mysteria intelligere: & nõ esse mulierum eadẽ scrutari.

Iam tum enim patet, eos, quos Dominus, ad id nobis declaran-

dam constituit, ad hoc conniti debere, & illos in hoc etiam fructum aliquem facere: nos mulieres verò cum simplicitate id accipere debere, quod nobis Dominus dederit, quod autem non dederit non est quòd nos ipsas in eo intelligendo torqueamus: sed & potiùs, quòd gaudeamus, considerando, Deum ac Dominum nostrũ tam esse magnum, vt vel vnicũ eius verbũ mille in se mysteria contineat, ac proinde id ipsæ non satis benè intelligamus. Minimè certè meum id foret, si Latino, Hebraico, aut Græco in idiomate id legeretur: verum, quàm in nostra lingua Hispanica & materna etiam multa in Dauidicis Psalmis occurrunt: in quibus dũ vel Hispanicũ nobis declaratur, id nobis obscurũ est, quàm ipsum Latinũ. Quapropter semper vobis cauete, ne cogitationẽ vestram his impẽdatis, neu cerebrum torqueatis: nã mulieres plura opus non habent, quàm quæ ingenio ipsarum sufficient: & vel hoc si fiat, Dominus nobis gratiam fecerit.

Deus Animam cùm sacra scriptura intelligẽtiam dabit, eam ipsa repellere non debet.

Cùm verò Maiestas illius id sine vllo nostro labore & cura nobis dare volet, nos mulieres sensum statim inueniemus: in reliquis verò humiliemus nos, & (sicuti dixi) gaudeamus oportet, quòd Dominum habeamus, cuius verba, etiam lingua nostra materna proposita, intelligi nequeunt.

Videbuntur fortasse vobis quædam in Canticis esse, quæ alio modo & stylo dici possent. sanè, prout quidem nostra stupiditas est, id nauobis videri non mirarer. vnde etiam quosdam audiui dicentes se ab ijs audiendis aurem potiùs auertere. Ah (Deus bone!) quanta nostra miseria est! nam, vti animalibus venenatis, dũ quid comedũt, hoc in venenum vertitur: ad eundem prorsus modum accidit nobis. nã cùm e tã magnis gratijs, quas Dñs nobis hic facit (dũ scilicet nos magna illa bona, quę illũ diligens anima habet, intelligere facit, atq; dum eam, vt cum Maiestate sua loqui & deliciari possit, animat) matorem Dei nostri amorem nos oporteret elicere, eos, prô dolor! elicimus sensus, qui tenuis nostri erga Deum amoris sensui conformes sint. Quàm, ô Domine, exiguum ex omnibus quæ nobis feciſti, bonis fructum colligimus. Maiestas tua semper modos & inuẽtiones quærat, ad amorem quò nos prosequeris, declarandum: nos verò, vti in te amando parum versati, tam parui id facimus, vt cogitationes nostræ, ceu malè in hoc exercitatorum, eò ferantur vbi semper sunt, & magna illa mysteria, quæ lingua hæc à spiritu sancto prolata in se includit, cogitare negligentes, ab ijsdem nos subducamus. Quid autẽ, ad nos amore ipsius accendendos, magis erat necessarium, quàm cogitare, nõ sine maxima ratione hunc stylum talem esse? Memini sanè audire me Religiosi cuiusdam cõcionem, & quidẽ satis egregiã &

Etsi quadã Cãticorum verba viliæ humilia, nec tam decentia videantur: bene tamen intellecta, maxima includunt mysteria & sẽsus.

admirabilem, sed quæ potissimũ circa delicias, quã cũ Deo sponso habebat, versaretur. huius autẽ occasione tantus est in auditoriũ meũ excitatus, & quæcumq; dicebat (loquebatur namq; de amore & affectionem quam habebat de mandato & præcepto, super quæ dicta Canticorũ verba fudabat) tam malam in partem accepta sunt, vt ipsa mecũ mirarer. Vnde ad oculũ video, rei huius (sicuti iã dixi) non aliã causam quàm quòd tam malè in amore Dei nos exerceremus, vt Deũ non posse putemus, animam huiusmodi verba cũ Deo suo tractare.

Verùm noui ego personas nonnullas, quę è contra tam magno bonum, tam ingentes delicias, & tantam inter timores quibus premebantur, securitatẽ, hinc hausere, vt sæpenumerò ingentes Domino gratias agant, quòd tam singulare & salutare animabus, quæ ferunt eum amore prosequuntur, atq; intelligũt & vident, quòd vsq; adeo sese Deus humiliet, remediũ & iuuamen reliquerit. etenim, nisi dentẽ rei huius haberent experientiam, non possent non timere. noui quãdã, quæ ad multos certè annos plurimis in timoribus nulla autem omnino res eam assecurare & tutã reddere poterat, quòd tandem Domino placuit, illam quædã Cãtici Canticorũ audire: ex quibus demũ didicit & collegit, animam suã recta via cedere. Quia, sicuti dixi, ideo id fieri mihi persuadeo, quòd animam suum suũ Christũ diligens, tum demũ omnes hasce delicias, langores & mortes, afflictiones & delectationes ac gaudia cũ ipso habeat. propter e. iã omnia mũdi gaudia à se abdicauit, & in manus eius resignauit & cõiecit. Idq; non verbo dũtaxat (vti nõnullos facere stat) sed sincerissimo & verissimo cũ amore, qui per opera perficitur.

Quàm ô carissimæ, Deus bonus renumerator & debitor est. debetis quoq; Dominũ ac sponsũ, qui nihil est quin videat & intelligat, quapropter, quantumuis id admodum exiguum & parum sit, propter eum quidquid facere potestis: etenim Maiestas eius hoc sum remunerabitur tamquam si esset quid magni momenti, nihil nim aliud spectat quàm amorem, ex quo id facietis.

Quare in hoc finem facio & dico, vt in eo quod in sacra scriptura, aut fidei nostræ mysterijs, non intelligitis, diutiùs nõ immorem quam vobis dixi: neq; etiam admirationẽ vobis moueant exaggeratiua illa verba, quæ Deum ad animam loqui, in illis audiens. Hoc vero, quo nos ille prosecutus est, & etiamnũ prosequitur, magis mirari cogit, & velut impotem reddit, cum ipsi simus qui sumus. Quando eum ipsa intelligo, & video ipsum non per verba illũ nobis monstrare, vt nõ magis operibus ipsis eũ declararit. Cũ vsq; hodie do pueneritis, vos rogo, vt in recogitãdo eo q; nobis ipse declarauit & pro nobis fecit, nonnihil immoremini; cumque amorem,

nobis exhibet, ad oculum videbitis tam esse potentem & fortem, vt tam multa is eum pati faciat, quibus is verbis declarari potest, quæ non de nouo nobis admirationem moueant.

Vt ergo ad id quod dicere cæperam reuertar, magna in hisce verbis Sacramenta, & sublimia mysteria lateant oportet, eaque tanti ponderis, vt mihi viri docti aliquando dixerint (cum eos ipsa rogarem, mihi declararent quidnam in illis spiritus sanctus dicere velit, ac non verum eorum sensum exponerent) & etiamnum dicant, multas à Doctoribus super eadem scriptas esse expositiones, & nondum eos sensum qui satisfaciat posse adferre. Vnde vobis arrogantia & præsumptio mea nimis quam magna esse videbitur, quòd ipsa aliquid è Canticis vobis declarare præsumam. Sed hoc, mihi propositum non est (quod nimis quam parum, ipsa humilis sim) neque etiam veritatis scopum attingere me posse ipsa mihi persuadeo.

Quod autem hic specto, est, quòd, quemadmodum ipsa me eo, quod mihi Dominus intelligere dat, cùm aliquid ex iis vos dicentes audio, oblecto, id forsitan ita vos etiam consolaturum sit sicuti me. & si id forte non fuerit ad propositum eius rei quam dicere cupio, id ipsa velut ad propositum meum faciens accipio. nam dum à doctrina Ecclesiæ & Sanctorum, præscripto non egredimur (propterea namque viri litterati horum intelligentes prius ea examinabunt, quam in manus vestras veniant) dat nobis Dominus ad hos (vti quidem existimo) licentiam: quemadmodum eam nobis dat, vt, dum de sacra eius passione meditamur, sæpe alia quædam laboriosa & pœnosa, quæ Dominus tunc haud dubiè subijt, præter ea quæ Euangelistæ conscripsere, recogitemus: cumque id non ex aliqua fiat cuiusquam (sicuti in principio dixi) sed id dumtaxat arripiendo, quod ipsius Maiestas nobis suggesserit & intelligendum dederit: certa sum, grave illi non esse, nos aliquâ è verbis ipsius & operibus cõsolationẽ & recreationem capere. Quẽadmodũ gauderet & recreationẽ sentiret Rex, si pauperculũ pastorculũ, quem amaret, & erga quẽ afficeretur, videret, dũ vestes auratas cerneret, admirabundũ, & cogitantem, quid est hoc, & quomodo eæ confectæ sunt? Sic & nos mulieres nõ fuimus procul à diuitiarũ Domini fruitione, earũq; diuulgatione esse oportet, vt eas taceamus, credentes nos eas bene intelligere, sed eas viris doctis patefacere: &, siquidem hi eas approbent, eatẽ alijs cõmunicare. Adeo vt nequidem ipsa me scopum ijs quæ scribo (quod Dominus nouit) puré tactutã, sed factutã vti pastorculus ille quẽ dixi. Consolationi certe mihi est, vobis, vtpote filiabus meis, meditationes meas proponere: in quo haud dubiè multæ intercurrent ineptiæ & absurditates: quamobrem, Rege hoc meo fauente,

nec non bona cum Confessarij mei venia, incipio. Det ille, vt, sic res alias, quas dixi, me feliciter absoluere & scopum tangere [illegible] voluit, aut certè Maiestas eius pro me (forsan vt in vestrum [illegible] cedant) etiam in hac scopum debitum attingam: sin minus, [illegible] saltem, quod huic materiæ, quæ tam diuinæ est, vt eam ipsa [illegible] gna non sim, conscribendæ, aut mente peruoluendæ impendam [illegible] ne impensum reputo.

Videtur ergo mihi, in ijs verbis quæ in initio dixi, sponsa [illegible] tertia quadam persona loqui: quæ est illa eadē apud quam [illegible] Docere vult spiritus sanctus, duas in Christo esse naturas, vnā [illegible] & alteram humanā. Cui conceptui nō inhæreo: etenim propo[illegible] hi est loqui de eo, quòd nobis qui orationi studemus, vtile [illegible] videtur: quāquam omnia vtilia sunt ad animandā & admiratione [illegible] plendam animā, quæ ardenti quodā effectu ac desiderio Domi[illegible] amat. Nouit Maiestas eius, etsi subinde aliquot horum verborum [illegible] positionem audiuerim, & ea mihi petenti ab alijs declarata [illegible] men valde rarò fuisse, & vix me illarum recordari, eò quòd [illegible] lem habeam memoriam: vnde illas hic depromere non potero [illegible] id dumtaxat quod me Dominus edocebit, & ad propositum [illegible] faciet: & certè quoad exordium & principium hoc, nihil, quod [illegible] dem memini, vmquam audiui.

Osculetur me osculo oris sui. Quænam, ò Domine & Deus meus [illegible] sunt verba, vt ea vermiculus creatori suo dicat? Benedictus [illegible] Domine mi, qui tam diuersimodè nos docere dignatus es. [illegible] Rex meus, verbum hoc dicere audeat, nisi te concedente & [illegible] tente? Est certè res, quæ hominem admiratione compleat, vnde [illegible] fortè mirabitur me dicere, quòd ea nullus dicere audeat.

Significatio verbi huius osculum.

Dicent me stupidam & ignaram esse: quia non vult sponsa [illegible] dicere, eò quòd verba illa *osculum & os* multas patiuntur significa[illegible] nes. clarum est enim, nos illa verba Deo dicere non posse: con[illegible] proinde est homines simpliciores hęc non legere. fateor equi[illegible] multos illa habere sensus: attamen anima, quæ amore ita incen[illegible] vt penè deliret, & sui impos sit, nullum habere vult, sed tantum [illegible] ba hæc proloqui, ne Dominus hoc illi auferat. Quid est, Deus [illegible] quod adeò miremur? an non potius est, opus ipsum admirari? [illegible] sanctissimum altaris Sacramentum accedimus?

Cogitabam ipsa præterea, num forsan sponsa illam sibi fieri [illegible] tiā peteret, quā Christus postea nobis præstitit, quando, scilicet [illegible] ster cibus factus est. Cogitabā adhæc, num summam & arctam [illegible] iunctionē & vnionē postularet, nimirū vt Deus fieret homo [illegible]

illã, q̃ cũ humano genere ipse inijt. Certũ namq; est, osculum magnæ cuiusdam pacis & amicitiæ inter duas personas, signum esse. Quod autem pacis sint modi & genera, Dominus det vt intelligere valeamus. Vnam rem antequam vlteriùs procedam, hic dicere volo, quæ (vt mihi quidem videtur) notatu digna est, quamquam alij loco & tempori magis conueniret, sed hic dicam, ne eiusdem obliuiscamur, quod futurum certè scio; nimirum plures esse qui ad sanctissimum Altaris Sacramentum (vtinam verò mentiar!) grauissimis in peccatis mortalibus constituti accedant: qui si animam præ amore Dei mortuam, hæc verba proferentem audirent, summopere mirarentur, ipsamque insignis audaciæ insimularent. Hoc saltem certò scio ipsos hisce & alijs id genus verbis, quæ in Canticis occurrunt, id minimè dicturos. (Amor verò illa dicit, quem quia non habent, hinc quotidie Cantica legere deberent:) & sese in illis non exercitaturos, imò illa ne quidem proferre ausuros: nam reuera illa etiam dumtaxat audita, timorem homini injiciunt, quòd magnam Maiestatem includant. Certè nimis quàm magnam tu, Domine, in Sanctissimo Sacramento Maiestatem præfers & exhibes; sed hi quòd fidem viuam non habeant, sed mortuam considerant, te sub specie panis tam humilem; hinc nihil illis loqueris; quòd ipsi id non mereantur audire. Vnde fit, vt tam sint in peccando audaces.

Quamobrem verba hæc verè timorem quemdam per se injicerent, si sibi præsens esset is qui illa profert, ad litteram & nudè acceptã; non vero alijs, quos Dominus amor noster extra se rapuit. Ignoscetis mihi, quod hoc, alijs etiam plura, quamuis aliqua in eo sit audacia, dicam. At Domine mi, si osculum pacem & amicitiam denotet, cur te animæ non rogent, vt pacem cum ipsis habeas? quid autem ea meliusà te petere possumus? quod autem ego, Domine mi, rogo, idest, vt hanc tu mihi pacem cum *osculo oris* tui concedere digneris. Et est hæc, carissimæ, sublimissima quædam petitio, vti postea vobis ostendam.

(·:·)

CAPVT II.

NOVEM PACIS FALSAE, AMORIS IMPERFECTI, ET *Orationis illusoriæ modi proponuntur Est hæc summi momenti doctrina, ad verum amorem intelligendum, vtque sese animæ examinent, ac videant, per quas imperfectiones stet, quo minus ad eam quam desiderant, perfectionem perueniant.*

Nouem falsæ pacis modi Primus eorũ qui in peccato mortali sunt.

LIberet nos Deus à multis modis pacis, quam mundam habent, & numquam nos sinat eam experiri, quoniam illa ad perpetuũ bellum tendit. Quando scilicet mundanus, quispiam valdè quietè & magna in pace viuit, si in maximis peccatis cõstitutus, & in vitijs suis tam agit securè, vt eum conscientia de re nulla remordeat.

Iam tum legistis, pacem hanc velut signum esse, diabolum & ipsũ inter se amicos esse, & illum huic, quamdiu viuit bellum inferre nolle: nam nonnulli (prout quidem illorum malitia est) quo id bellum subterfugiant, (at non ex amore Dei) aliquatenus quidem ad Deum conuertentur, vitam suam emendantes; qui tamen hac via incedũt, & tales sunt, numquam in eius obsequio perseuerabunt. quod quia diabolus probè nouit, hinc eis pro libitu de nouo voluptatum sensum inijcit, ipsique denuo eius amici fiunt, vsque dum tandẽ illi ostendat, quàm falsa ipsorum pax esset. De illis non est quod loquar: tales sint in mundo; nam in Domino fore confido, tantum inter nos malum minimè inueniendum.

Secundus, Religiosorũ relaxatorũ.

Posset quoque diabolus aliã paruis in rebus pacem ordiri: semper porro, carissimæ nos, quoad viuimus, timere debemus: quippe quando Religiosa aliquibus in rebus, quæ in se paruæ esse videntur, relaxationem quærere incipit, & ipsam diu in illis perseuerantem conscientia nullatenus remordet, mala hæc pax est, & potest ei hac via diabolus plurimũ nocere & varia mala inferre. Tale quid, verbi gratia, est alicuius constitutionis trãsgressio: quæ quidẽ in se peccatũ non est, adhæc exactè aut solicitè nõ exequi ꝙ fieri superior iniungit, esse sine malitia id fiat. Is namq; Dei locum occupat, & bonum nos semper ei obedire: ad hoc quippe venimus, quin & videre nos assidue oportet quid is fieri velit Deniq; in alijs multis reculis in dies occurrentibus, quæ esto in seipsis non videantur esse peccatum, sunt tamen imperfectiones: & eas necesse est interuenire, quia mulieres sumus. Non dico ipsa, quod non sint: sed dico, vt dum committunt, commissa sentiant, ac sese deliquisse norint: nisi enim

ex vti dico, fieri potest, vt diabolus propterea exulter, & animam paulatim insensibilem reddat. Si harum recularum quampiam diabolum consequi contingat, non parum (nihi credite, carissimæ,) is effecerit, & rem suam auxerit.

Vlterius autem hac in materia progredi timeo; idcirco, (propter amorem Dei vos rogo) serio super vos ipsas reflectite & circumspicite: necesse enim est in hac vita certamen & bellū esse; cum possibile non sit, vt tot inter inimicos, securi & in pace agamus; sed soliciti & circūspecti semper esse debemus, ac videre quomodo, tū in interioribus, tum exterioribus ambulemus. Quāobrē dico vobis, tamesi vobis aliquas Dominus in oratione gratias faciat, vbi tñ ab eadem surrexeritis, sexcenta vobis impedimenta & tendiculæ occurrent, sexcentę quoq; peccandi occasiunculæ; quales sunt, hoc è negligentia transgredi & violare, illud nō rectè & prout oportet exequi; adhæc turbationes interiores & tentationes. Nō dico tñ semper aut plerūq; ita euenturū, vti nec, num quā tentationes aut turbationes nobis superuenturas; imò verò eas habere aliquando summa quædā Domini gratia ac beneficium est, ita namque melius proficit anima: nam non possumus Angeli in hoc mundo esse, neq; enim ea nostra natura est.

Vt verum fatear, minimè me anima tunc sollicitam & anxiam reddit, cum eam in maximis tentationibus constitutam video: si enim amorem & timorem Domini habeat, magnum ex ijs non dubiè fructum referet. Iam tum id ipsa per experientiā noui. At si eas semper inquiete, & omnis belli expertes viuere videam (etenim in nonnullās incidi, quas etsi numquam Deum viderem offendere, semper tamen me sollicitam reddebant) numquam de ijs secura sum: vnde ego eas, si possim semper probo & tento (quia dæmon id non facit) vt videāt scilicet quid sint. Sed paucas tales reperi. Attamē fieri potest, eò quòd animā ad sublimē quamdam contemplationē Dñs iā euehat, vt hūc gradū modū quis cōsequatur, & ordinariè interiùs tale gaudiū sēntiat. Quibus ipsa mihi persuadeam, hos id nō intelligere, cūq; ipsū iā depurarint, suas eos pugnulas (esto pauciores) subinde habere video.

Sed vt verum fatear, equidem animabus illis non inuideo: & hoc ipsum subinde attentiùs consideraui. At illas video multo magis proficere, quæ eas quæ dictæ sunt, pugnas & repugnantias in se assidue sentiunt, quin & in rebus ad perfectionem spectantibus tam sublimem orandi modum habere, quàm hic in terra intelligere possumus.

Missas faciam animas illas, q̄, postq̄ ad multos años hūc in se cōflictū passæ sunt, talē progressū interim fecere, itaque mortificatę sūt, vt quādo se velut mortuas esse sentiāt. Reliquæ verò, solēt qdē ordinariè

pacem

pacem habere, non tamen talem, vt imperfectiones quas admittunt non sentiant, & vt hæ ipsas valde non affligant. Quâobrem cum animæ, per varias ac multiplices vias Dominus animas conducit, (ut ita semper) vti antè dixi) vobis timeo, quando quam committitis imperfectio nullum omnino vobis scrupulum & dolorem mouet, nam ob peccatum, tametsi veniale id sit, iamtum constat; vos contristari & dolere interius debere quemadmodum (Deo laus) iam quidem sentire vos credo.

Vnum notate, & illius, (amore mei) recordemini: annon, dum quis viuus est, quantumuis parum ab acicula pungatur, id sentiat, & spinulæ puncturam, quantumuis ea parua sit? annon ergo, si anima mortua non sit, sed viuum quemdam Dei amorem habeat, magna huius gratia est, quod, dum vel minimam regulam, quæ ei quasi professæ sumus, & facere tenemur, conformis non sit, agit, eam quæ sentiat? Quam ea anima, cui hanc Deus solicitudinem & anxietatem ingerit, Maiestati illius lectulum rosis & floribus insternit, adeo impossibile sit, ipsum ad cum illa deliciandum aut recreandum nolle venire; esto aliquanto serius? Deus bone, quid nos Religiosi monasterio agimus, tametsi mundum relinquamus? ad quid venimus? Quidnam vero potius ac melius agamus, quam sponso nostro in animabus nostris lectulos concinnare? eum namque in sponsam admittimus, dum professionem fecimus.

Intelligant porro me animæ illæ quæ scrupulosæ erant; nam loquor enim de imperfectione quæ non nisi interdum eueniat, ac de imperfectionibus, quæ percipi aut semper sentiri non queuntur, de illo qui quidem eas ordinariè admittit, eas tamen parum cognoscit, quod nihil ei esse videantur, quemque sua propterea conscientia non remordet, nec ab ijs sese emendare procurat. Quare iterum dico, pacem hanc valde periculosam esse, vtque ad hoc ipsæ sentiant uertatis.

Quid ergo illis erit, quæ à regulæ suæ obseruantia & vigore relaxationem multum reciderunt? non sinat autem Deus aliquam talem reperiri. Diuersimodè relaxationem hanc diabolus indicare satagere debet, Deo ob peccata nostra id permittente. Non est autem, quod pluribus de eo hic agam, nam pauculis illis quæ dicta sunt, vos visum est commonere volui.

Transeamus ad amicitiam & pacem illam, quam nobis in cœlo ne Dominus ostendere iam incipit; de qua id dicam, quod Maiestas ipsius circa illam mihi declarare voluerit. ceterùm de ea pace nulla vobis dicere mihi visum est, quam dat mundus, nec

propria nostra sensualitas. Nam, tametsi id alibi ab alijs meliùs tractatum & traditum sit, quàm ipsa id dicere possem) tamen non habebitis fortasse pecuniam vnde eos libros coëmatis, quod pauperes sitis. nec forsan erit, qui eos vobis in eleemosynam det: hoc verò scriptum manet domi inter nos, atque in eo omnia simul & cõiuncta habentur.

Posset quis forsan in ea pace quam mundus dat, decipi, & quidem diuersis modis, aliquos antẽ hic referam, quo nostram ipsę sortẽ deploremus, & maximopere doleamus, vtpote quęculpa nostra ad excellentẽ Dei amicitiãnõ peruenimus, sed q̃ parua quadã contentæ sumus. Vbinã verò, Domine, ea nobis satis non esset, sed recordaremur, præmium & magnum esse, & finem non habiturum, adhæc, postquam iam ad hanc tam magnam amicitiam peruenerimus, Dominum id nobis hoc in mundo etiam dare; quin etiam, multos ad montis radicem manere, qui ad eius culmen facile possent pertingere. Sæpius hoc ipsum in alijs reculis quas vobis scripsi, vobis inculcaui & dixi, & nunc iterum repeto, ac rogo, vt cogitationes nostræ semper vigorentur, & animosæ reddantur eo quod pòst futurum est. Dominus autem det vobis gratiam, vt opera quoque talia sint: & permultum in hoc situm esse, vobis persuasum sit.

Sunt deinde alij, qui Domini amicitiam iam adepti erant (eo quòd peccata sua ritè confessi sunt, & eorum ipsos pænituit) sed vix duo transeunt dies, quin rursus in eadem prolabantur. Certa autem sum, non hanc esse amicitiam & pacem, quam sponsa petit. Quamobrem, carissimæ, quoties imperfectionem quampiam commisistis, nolite toties ad confessarium, quo hanc ei aperiatis, recurrere. Sine illis, fateor, viuere non possumus; sed eæ saltẽ variẽtur & mutentur, ne quas radices in nobis agant, quæ postea nonnisi ægerrimè potuerunt euelli, quin & alias multas à se egerminare & producere possent. Si enim planta vel arbuscula quæpiam plantata, quam quotidie irrigamus, tandem tam fieri potest magna, vt ad eam euellendam postea ligone & rutella opus sit: pari modo sese res habere videt, si quotidie vnam eandemq; imperfectionem (quantumuis ea parua sit) admittamus: nisi eam emendare & corrigere satagamus: at si vno die aut biduo quidem illa plantetur, at statim euellatur, facili id negotio fit. Hoc verò in oratione vestra petatis oportet à Domino: nam à nobis ipsis parum præstare possumus, imò verò malum ipsum etiam adaugebimus. & in horribili iudicio quod in hora mortis peragetur, permagni id nostra intererit, illarum præsertim quas Iudex ipse in hac

Tertia eorũ qui postquã sunt cõfessi, eadem rursus peccata cõmittunt.

vitæ sibi in spõsas delegit. O summã Dei dignitatẽ, quæ nos somnolentos excitet, & feruenter incedere faciat: facite ergo Dominium Regis huius nostri volũtatẽ: sed q̃ hi malè amicitiã rependunt, cùm [illegible] rursus mortales eius inimici fiant! Ingens certè Dei est misericordia, quem .n. tã tolerabilẽ, facilẽ & accõmodabilẽ amicũ reperiemus [illegible] quãuis hæc iniuria nõnisi semel inter duos amicos accidat, [illegible] tñ illa memoria excidet, nec tã fideles hi exinde inter se amici [illegible] antea fuerunt: quoties verò hi tali modo in Dei nostri amicitia [illegible] da deficiẽt, & per quot annos ille nos hoc modo expectet? Benedictus esto tu, Dñe mi, qui tanta cũ pietate nos sustines, vt tuæ [illegible] magnitudinis videaris, ne pro merito, & prout quidẽ conueniens [illegible] ret, tã perfidã ꝓditionẽ, qualis hęc est, castiges. Stat⁹ hic mihi per [illegible] riculos⁹ esse videt: nã tamen si ea Dei sit misericordia, q̃ oẽs videm [illegible] hilominus multos sæpe sine peccatorũ cõfessione emoti [illegible] Ne vero in tã periculoso statu agatis, liberet vos Deus ꝓeo [illegible]

Quarta illorum, qui sponte & ex proposito peccata venialia committunt.

Est & alia mundi amicitia & pax, minus mala quàm prior, [illegible] illorum, qui serio cauent, ne quo peccato mortali Deum offendant. Qui huc peruenerunt, multum sanè præstitere, prout quidem [illegible] dus sceleratus est. hi tametsi sibi à peccatis mortalibus cauẽt, [illegible] ominus aliquando, quantum quidem credo, mortaliter peccant [illegible] venialia parum curant, quantumuis ea etiam multa perdiem [illegible] itaque non procul à mortalibus sunt. Dicere quippe non [illegible] *Hoccine tu cures?* Et multi (quos quidem audiui) dicunt, *Ad hoc [illegible] conducit aqua lustralis, & alia illa remedia, quæ Mater nostra Ecclesia [illegible]* Quæ sanè res est quàm maximè deploranda. Per amorẽ Dei [illegible] go, carissimæ, vt in hoc diligentes sitis, numquam videlicet [illegible] vllum veniale (quantumlibet exiguum) idcirco admittere [illegible] quod hoc ist hoc remedio tolli noueritis. Etenim per magnũ [illegible] conscientiam semper tã mundã habere, nullum vt impedimentum [illegible] vos à perfecta illa amicitia quam petit sponsa, à Domino [illegible] pediat. Nõ est autem amicitia illa, quæ iam dicta est, vtpote [illegible] modum suspecta est, idque ob plurimas rationes. Tendit [illegible] delicias, quæ homini impedimento sunt; adhæc viam ipsa [illegible] in magnum teporẽ quis incidat, neque satis intelligat sit ne [illegible] agit, veniale peccatũ, aut mortale. Deus hoc à vobis malum [illegible] quod enim se magna peccata habere non putẽt, qualia in [illegible] hinc in falsa pace versantur. Præterea perfectæ humilitatis [illegible] proximos vt valdè improbos iudicare: fieri namq; potest, vt [illegible] illis sint meliores, quod sua hi peccata deplorant, & interdũ [illegible] cũ dolore & pænitentia, & fortasse meliore cũ emendationis [illegible]

sitæ quam ipsi: itaque fiet, vt exinde numquam Deum offendant, nec in modico nec in magno. at alii illi, quod sese nullũ grauiũ illorũ delictorum agere existiment, magis sese in suis deliciis & recreationibus diffundunt: hi orationes suas vocales vt plurimum satis bene recitabunt, quia adeò subtilia & delicata non ferunt.

Est & aliud quoddam amicitiæ & pacis genus, quã videlicet Dominus dare incipit ijs, qui quidem nulla prorsus in re illũ vellent offendere: interim tñ à peccati occasionibus vsq; adeo se nõ auellunt. Et hi, licèt stata sua orandi tẽpora sæpè habeant, Dñs quoq; ipsis teneritudines quasdã & lacrymas det: huius tamen vitæ cõmoda ac recreationes relinquere nollẽt, sed eam cõmodã, suauem ac deliciosam vellent habere: ꝙ illis ad in gaudio & suauiter viuendũ quies illa & tranquillitas per oportuna videatur. Hoc autem vitæ genus multas mutationes & vicissitudines includit: multũ proinde erit, si tales in virtute perseuerent. Nã cũ sese à voluptatibus & delicijs mundi non sequestrant, statim in via Domini deficere incipient, potentes quippe sunt inimici, vt nos cõtra vim illorũ tueamur. Hæc carissimæ, nõ est par quã sponsa requirit: neq; vos illã etiã habere velitis, sed sẽper vos ipsas à quacũq;, etiã minima occasiuncula subtrahite, si modò animã tu dies proficere, & ipsæ in securitate agere velitis. Certè nescio, qua de causa vobis hæc dicã: sed tm̃, vt pericula noueritis, q̃ sita sunt in eo, q̃ cũ resolutione & generosè à reb⁹ mũdanis vos nõ sequestretis: id. n. si facerem⁹, plurimas culpas euitarem⁹, & multũ laboris declinarem⁹.

Quinta illorum qui peccandi occasiones non deserunt.

Tot autem sunt modi & viæ, quibus amicitiam cum animabus colere & tractare Dominus incipit, vt numquã mihi finem factura, videar, si omnes quos quidem intellexi hic referre vellem: Sum enim mulier: facient proindè id Confessarii, & ii qui particularius cum iis tractant; & certè nonnullæ me satis perplexam reddunt: nihil nam. que illis, quò minùs Dei amicæ sint, deesse videtur. In particulari & nominatim vobis referam de quadam persona, qua cum non ita pridẽ valdè familiariter egi. Erat hæc, frequentioris cõmunionis perstudiosa & obseruatrix, numquã de aliquo malè loquebatur, in oratione quoq; teneriores sentiebat affect⁹, inq; assidua agebat solitudine, habitabat nãq; sola in domo sua: moribus & alloquio ita erat blãda, nihil vt eorũ q̃ ipsi dicebant, eã ad iracundiã ꝓuocare posset (ꝙ certè ꝑ magnæ erat ꝑfectionis) nullũ verbum malu loquebat, adhæc numq̃ non ꝑserat, & iã ea erat ætate, vt matrimoniũ inire iã nõ posset: atq; hac in pace & animi æquitate multas cõtradictiones & obloquia passa erat. Itaq; cũ hæc omnia in illa viderẽ ac notarẽ, videbant hæc mihi animæ valdè ꝓuectæ, inq; oratione assiduæ, signa esse, eãq; in principio ꝑmagni faciebã, ꝙ nullu eã peccatũ viderẽ cõmittere, ipsãq; seriò

Sexta eorũ qui in aliquo vitio obduruere.

id cauere intelligerem. Vt ergo cum illa egi, intelligere cæpi, tam diu omnia in ea pacifica & quieta esse, quam diu de illius honore imminuendo lędendoque non agebatur: sed, cũ hoc vlcus tangebatur, conscientiam eius tam delicatam & teneram nõ esse, sed satis stupidam & crassam. Intellexi namq;, eam, quamuis omnia quæ ei dicerentur, æquo animo perferret, tñ punctũ aliq; honoris vel æstimationis propriæ habere. Et huic miseriæ suæ adeò addicta erat, & velut inhibita, ac tam libenter varia hinc inde audiebat & addiscebat, vt mecum mirarer, quomodo hæc persona vel ad horam sola agere posset, adhæc, cõmoditates corporis satis impensè consectabatur. Quidquid autẽ agebat, hoc velut inaurabat, & à peccato præstabat immunem, &, quantum è rationibus quas dabat, colligebam, graue illi ac molestũ futurũ videbatur, si aliquibus in rebus, q; etiã nõ satis se ipsam intelligeret, iudicaret. nã in alijs quidẽ satis id notoriũ erat. Hinc certe suspensã & dubiã reddebat (& penè oẽs eã vt sanctã reputabat) quod persecutionibus, quas se passã narrabat, aliquatenus occasionem dedisse cõperi; illius autẽ modo agẽdi & sanctitati nulla ratione [illegible]

Hæc, vti & aliæ duæ animæ, quas in hac vita vidi, ex [illegible] dem quas suo ipsarum iudicio sanctas fuisse nunc recordor, [illegible] mihi timoris incusserunt, quàm quæcumque peccatis obnoxiæ [illegible] vnquam vidi. Dominum rogate, carissimæ, nobis vt lumen [illegible] eumque impensè laudate quòd vos ad monasteria vocarit, [illegible] bus vos diabolus, quantumlibet conetur, tantum decipere [illegible] test, quantum eas quæ suis in ædibus agunt.

Septima eorum qui sẽper propriũ iudicium sequuntur.

Quàm multæ porro sunt animæ, quibus nihil, quo minus [illegible] los euolent, deesse videtur! quòd perfectionem iuxta propriũ [illegible] iudicium & opinionem in omnibus sequantur: sed nullus est [illegible] sas cognoscat: quia in monasterijs statim & semper eas agnoscit, [illegible] ibi eas facere oportet nõ quod ipsę volunt, sed quod ipsis [illegible] tur. In mũdo verò etsi homines verè eas cognoscere velint, [illegible] Domino hæ placere volunt, ægrè possunt: quia quidquid [illegible] ciũt, id iuxta propriã voluntatẽ faciũt: &, quãuis interdũ huic [illegible] tur, in mortificatione tñ vsq; adeò se nõ exercẽt. Exceptis aliquibus quib⁹ Dñs iã p aliquot annos lucẽ dedit. hi quippe semper [illegible] habere desiderant & procurant; qui ipsas intelligat, cuiq; se [illegible] ant. Magna autẽ humilitas exiguã de se ipso confidentiam [illegible] &, etiamsi sint doctissimi, alieno se iudicio & opinioni subiiciant.

Octaua eorũ qui Deo placere, & numquã hominibus displicere volunt.

Alij quoq; sunt, qui omnia quidẽ propter Deũ reliquerũt, [illegible] nec domũ, nec facultates habeãt, adhæc ipsæ corporis cõmoditates adeò eis nõ sapiãt, vt & ecõtra pænitẽtiã subeãt, è nulla denique [illegible]

huius re voluptatē capiant; quod eis iam tū Dominus lucē dederit, quæ videant, quam ipsi sint miserabiles: at simul magno in honore sint, hinc nihil agere vellent, quod hominibus non æquè foret acceptum, ac Domino Magna hæc discretio est & prudentia: at valde difficulter hæc duo inter se conuenire & habitare possunt. Hoc vermes hæc malum habet, quod ipsi, suam imperfectionem fere etiam non intelligentes, semper magis in mundi partes quam Dei propendeant & dilaudent. Huiusmodi animas vt plurimum affligit, male habet perturbati, quidquid de ipsis dicitur (etsi id etiam vere de ijs dicatur) ad hæc crucem in humeros non sustollunt, nec amplectuntur, sed trahunt velut per terram serpentem: itaque hæc eos affligit, grauat, defatigat, & discruciat, si enim ea dilecta & cara sit, portatu facilis ac suauis est. Et est hoc, longe verissimum. Vnde nec hæc, amicitia est quam petit sponsa. Quapropter videte, carissimæ, & quidem accuratè (cum quod initio dixi votum feceritis) ne in mundo sitis, mundique rebus vos occuperis. Omnia vobis molesta & crux sunt, si reliqueritis quod maius est; relinquite mūdum, delicias, commoditates, gaudia diuitias, quæ esto falsæ, hominem nihilominus recreant & demulcent. Quid timetis? Certè rem non intelligitis: nam eo quod fauorem aliquem, quem mundus vobis dare verbo vno potest, non reijciatis, hinc mille in vos ipsas curas & obligationes deuocatis: quæ tam sunt multæ (siquidem mūdanis placere velimus) vt eas referri minimè sit consentaneum, ne æquo sim longior, imò ne quidem possem.

Nona pusillanimium, qui talentū suum abscondunt, & in amore erga proximum deficiunt.

Sunt demum & aliæ animæ (& in his finem facio,) in quibus, si modo animaduertatis, multa signa & indicia notabitis è quibus videre sit eas quidē incipere proficere, sed in vię medio hærere, nec progredi. Hæ quidē non curant quidquid penè homines de se dicunt, honorem quoq; patui pendunt: sed in mortificatione & propriæ voluntatis abnegatione minime exercitatæ sunt; vnde facilè apparet, quod mundus ex ipsarum corpore nondum emigrarit: & licet ad omnia patiendum paratę, & iam tum sanctæ essę videantur; tamen in magni momenti rebus, in quibus de honore Dei agitur, identidem suum promouere, diuino neglecto, satagunt. Nō intelligunt hi hoc, ac putant sese non mundum, sed Deum vereri. quin etiam id quod aliquando potest euenire, & futura contingentia timent; atque ne opus quoddam pium, magni cuiusdam mali, quod diabolus ipsis declarare & indicare videtur, (cum mille annis antè, futura prędicant) causam & principium esse posse. Non sunt hæ animæ de illarum numero, quæ S. Petrum imitentur, vt se videlicet in mare abiiciant,

aut faciant quod multi alij sancti fecerunt, qui animarum proximi causa propriam quietem ac vitam in discrimen vocarunt. Cupiant hæ quidem animas Domino lucrari, at de quiete sua ne hilum amittere, nec sese in aliquod periculum conijcere. fides quoq; nõ multis in his operatur, aut viget, quia semper proprias suas determinationes & proposita sequuntur. Vnũ hoc obseruaui, quàm paucissimas reperiri (præterquam in religione) qui fiduciam habeant à Deo sollendos, & conseruandos. Tantùm duas personas scio, quæ talem fiduciam habeant, quia iam tum sciunt in Religione nihil sibi defuturum: tametsi credã, eum qui verè propter solũ Deũ eã ingreditur, huius rei non recordaturum, at, quam multi, carissimæ, ea quæ habent nõ deseterent, nisi hac de re certi & securi essent? sed quoniam alijs locis, in quibus quædam vobis monita & documenta dedi, multum de animabus his pusillanimibus sum locuta, nec nõ de damno quod pusillanimitas hæc illis adfert, atq; etiam de bono quod causare potest, vt videlicet, si opera magna esse nequeant, magna saltem habeant desideria: hinc de illis plura non dicam, etsi numquam in dicendo defatigarer. Cum ergo Dominus ad tam eminentem eas statum vocet, illi in eo seruiant, nec sese præ pusillanimitate abscondant. Nam licet Religiosi sint, si fortè proximo (præsertim mulieres) prodesse nequeant: nihilominùs, per heroicas quasdam determinationes, & incensum animarum iuuandarum zelum, oratio ipsorum efficax & potens erit: imò fortasse permittet Dominus, vt etiam ipsi tam in vita, quàm à morte proximo prosint, vti iam facit Sanctus frater Dulcus, qui erat Laicus, nec præter opera seruilia quidquam præstabat, & ecce, post tot à morte eius annos, memoriam illius Dominus renouat, vt nobis in exemplum sit. quare Maiestatẽ illius hoc nomine dilaudemus. Quocirca, carissimæ, si adhunc vos Dominus statum vocauerit, parum vobis, quò minùs ad amicitiam & pacem quam sponsa exigit, perueniatis, deest: quare valdè continuis cum lacrymis & ardentibus desiderijs eam vos petere oportet: facite quidquid à parte vestra facere poteritis, vt eam ipse nobis concedat. liquet enim hanc eam pacem & amicitiam non esse quam sponsa petit, quamquam ei adhuc magnam Dominus gratiam faciat, quem adhuc statum perducit: quia neminem adhanc perducet, nisi qui se prius multa oratione pænitentia, humilitate, & alijs multis virtutibus exercuit. Sit Dominus, qui omnia dat, in perpetuum benedictus. Amen.

Cap.

Caput III.

De vera pace, de amore Dei, et vnione cum Christo, quæ ex oratione vnitiua nascitur; & vocat eam sponsa osculum oris Dei.

Osculetur me osculo oris sui.

VEniamus iam, ô Sancta sponsa, ad id quod ipsa postulas, videlicet ad Sanctam illam pacem, quæ animam animat & excitat, vt sese ad cum omnibus qui in mundo sunt confligendum disponat, ipsa interim magna securitate & pace fruatur. Item, quanta erit felicitas, hancce gratiam consequi vt potè quæ nihil sit aliud, quam quod anima sese arcte cum Dei voluntate vniat, adeo vt nulla prorsus inter ipsum & illam sit diuisio, sed vna eademque vtriusque voluntas, eaque non verbo aut per sola desideria declarata, sed opere demonstrata. adeo vt, cognito, sponso aliquapiam re meliùs seruiri, nantum in se ipsa amorem ac desiderium ei placendi sentiat, vt ijs, quas intellectus ad cõtrariam faciendam ei rationes suggeret, minimè auscultet, nec timores quos obijciet, curet; at solam fidem operatrix sinat, adeò vt nec commodum proprium nec quietem intueatur, sed omne suum bonum & vtilitatem in hoc situm esse, demum intelligat.

Quis sit verus Dei amor, & cur vocetur osculum.

Dicetis forsitan hoc non rectè procedere, aut ita fieri debere, cum summè sit laudabile, omnia sua quadã cum discretione agere. Sed rem vnam notetis ac consideretis velim, scilicet nosse vos, Dominum, (prout quidem scire potestis, certo namque id nemo scire potest) petitionem vestram exaudisse, & vos osculo oris sui osculari. Si enim ex ipsis effectibus id perspiciatis, non est, quod vlla amplius in re affectum defigatis, sed vt vestri ipsarum obliuiscamini, quò tam amabili sponso placeatis.

Maiestas illius varia per argumenta & signa sentiri se facit ab ijs qui hac gratia fruuntur. Qualia sunt, omnia quæ terræ huius sunt despicere, & ea tam parui facere ac reuera in se sunt, nullumque eius bonum desiderare aut velle; quod iam tum sciat & nouerit, quanta eorum sit vanitas. Nullam ex aliquo, præter quam ijs qui Dominũ suum amant, recreationem capere. Vitæ huius tædio affici. Diuitias eo in numero & pretio habere, in quo haberi debent. Et alia id genus. Hæc scilicet sunt, quæ eas docet is, qui ad similem ipsas statum euexit. Postquam ergo anima huc peruenit, non est quod timeat; nisi forte, se non promereri, quod Deus sua vti opera velit, in quantum labores & occasiones, vt ipsa ei (esto magno suo impendio) seruire possit, ei suggerit. Adeò vt (sicuti dixi) amor & fides

fides simul hic operentur, animaque vti nolit eo, quod intellectus proponit & docet. Eo quod hæc vnio, quæ inter sponsum & sponsam intercedit, longè alia & eminentiora eam edocuit, quæ intellectus non assequitur, quem proinde negligit & velut conculcat.

Exempla vero renuntiationis voluntatis in Deum.

Similitudine, quo melius intelligamus, rem declaremus. Ponamus, aliquem inter Mauros captiuum esse, cui pauper sit pater, sed fidus amicus; à quo nisi redimatur, nulla prorsus eius redimendi suppetat ratio: vt vero hic eum redimat, non sufficere eas quas habet facultates, sed necesse esse, vt ipsemet sese in seruitutem captiui loco tradat. Ingens quidem, quo ipsum prosequitur amor exigit, vt sui amici libertatem antiquiorem carioremque habeat, quàm propriam. At mox sese subingerit discretio, multasque adinueniens rationes, & ait, magis ipsum sibi obligatum esse quàm alteri, ac fieri posse, vt minoris ipse roboris sit, quam alius ille captiuus, adhæc Mauros ipsum forsitan ad fidem abiurandam compulsuros, proinde consilium non esse, in hoc sese periculum vltro conijcere. atque alia plurima ac genus. O fortem & potentem Dei amorem! quam ei videntur, omnia amanti esse possibilia! Beata illa anima, quæ hanc à Deo suo pater est consecuta, quam Dominus hic supra omnes mundi labores molestias & pericula cõcedit: nã nullũ laborẽ formidat, quo minus cum bono sponso ac Dño seruiat; nec rationes expendit aut librat, quales illæ quas consanguineus & amicus ille quẽ diximus, adferentur.

Legeritis iam aliàs credo, carissimæ, de S. Paulino Episcopo & Confessore, & quod nec propter filium, nec propter amicum, sed haud dubiè ad hanc tam felicem sortem peruenisset (quod nimirum Dominus hanc illi pacem dedisset) atque vt Maiestati ipsius placeret, illumque in aliquo, è multis illis quæ nostri causa ipse fecit, imitaretur, in Mauritaniam profectus sit, quo seipsũ in filij viduæ cuiusdam, quæ illius redemptionem instanter & impense ab eo efflagitabat, locum captiuum sisteret. & legistis, id ei bene successisse, & quantum ei inde bonum aduenerit, quoque cum lucro sit ad suos reuersus.

Hoc nostro tempore noui ipsa quemdam, & vos etiam eum vidistis, quod me visitatum venerit, cui Dominus tam ardentem charitatem dedit, vt multis cum lacrymis sibi dari facultatem petierit, vt se captiui cuiusdam loco posset in captiuitatem tradere. Egit hac de re mecum (erat autem ex Ordine Discalceatorum Franciscanorum P.F. Petri de Alcantara:) postquam autem instantissimè hanc sibi licentiam dari postulasset, tandem eam in scriptis à Generali sibi

petiit

pettauit. Cumque iam bono suo desiderio satisfacturus, quatuor Algerio leucis abesset, eum Dominus ad se ex hac vita sustulit. Verisimile autem est, magnum eum propterea præmium & coronam esse consecutum. Quam multi vero discreti erant, qui id stoliditatem & vesaniam esse dicerent. Nobis quidem, qui ad tantum Domini amorem non pertingimus, stolidum id esse videtur. Sed quæ, quæso, dari maior stultitia potest, quam hunc vitæ huius summum tanta in sapientia & prudentia nobis finiri? Det Dominus digni vt inueniamur qui cælum ingrediamur, multo vero magis, vt de illorum inumero simus, qui in Deo amando tantum progressum facere.

Iam tum ipsa video, insigni illius, ad huiusmodi res faciendas, adiumento & cooperatione opus esse: proinde vobis consulo, carissimæ, vt cum sponsa suauissimam hanc pacem semper ab eo petatis: ita namque fiet, vt omnes hasce inanes mundi timores euincatis, & magna cum tranquillitate & quiete eum oppugnetis. Annō certum est, eum, cui magnam hanc gratiam Deus faciet, vt nimirum animæ ipsius tanta cum amicitia sese vniat, à bonis ipsius maximè Completurum? nam reuera hæc non possunt à nobis prouenire; at dumtaxat ipsa petitio & desiderium, vt hanc gratiam nobis præstet. Ac ne hæc quidem, sine speciali eius auxilio & cooperatione. nam in reliquo, quid quæso, vermiculus efficere potest? Cum peccatum ita eum atterrem reddat ac miserum, vt omnes virtutes ad infirmæ nostræ naturæ modulum metiamur & imaginemur.

Quid ergo remedij, carissimæ? petere, scilicet, cum sponsa, *osculetur me Dominus*, &c. si rustica quæ piam cum Rege matrimonium iniret, & filios ei pareret, an non iam filij illi de Regio sunt sanguine? Ergo animæ cuidam tantam Dominus gratiam præstet, vt is adeo ine vlla diuisione se illi vniat, quænam desideria, quinam effectus, quinam heroicorum operum filij hinc enasci poterunt, nisi per cuiusmodi ipsius steterit?

Amoris & unitiui effectus.

Puto sanè, si magna cum fide & amore ad sanctissimum altaris Sacramentum accederemus, nosvel vna vice sic accedendo, prorsus locupletandas, quanto vero magis, cum toties illuc accedimus? Sed videmur, eheu, non nisi pro forma ad ipsum accedere; hinc tam parum inde fructus recipimus.

Hæc vnio & amor ve. rus à perfecta communione Eucharistica nascitur.

Quam, ô miser munde, fascinas oculos & obturatos eos tenes, illorum qui in te viuunt, vt thesauros, quibus perpetuas diuitias cōparare possent, non videant! Quam, ô Domine cæli & terræ, possibile est, vt quis, etiamnum in hac mortali vita manens, te tam particulari amicitia frui possit? quid? Spiritum sanctum tā clare id per hæc

Communicatio boni est principij vnionis.

verba significare,& nondum nos intelligere velle, quænam sint deliciæ,quibus Maiestas ipsius his in Canticis cum animabus delectetur?quæ eius in illam illiciæ,quæ suauitates? Nam vel vnum horum verbum satis sit, ad nos in te penitus liquefaciendos Benedictus esto tu Domine;nam à parte tua nihil omnino amittemus. Per quot vias,per quot rationes & modos amorem nobis exhibes?licet per labores,per tam diram & immanem mortem,per tormenta, adhæc quotidie iniurias patiendo & semper ignoscendo. Nec per hos solùm modos,verum etiam per verba quædam,quibus anima quæ te diligit vulneras,quibus in his Canticis eã compellas, & quæ in eam,vt ijs vicissim te ipsa compellet,edoces: nescio enim quomodo quis ea ferre queat,nisi tu,vt qui ea sentit ferre valeat, opẽ ferens ac non quidem sicuti ea ferri merentur, sed prout ea ferre imbecillitas nostra potest. Quamobrem Domine, aliud à te in hac vita non peto,quàm vt me *Osculo oris tui osculeris*;idque taliter,& tam intime licet ab hac amicitia & vnione me diuellere cupiam,planè non possim. Sit,obsecro, Domine vitę meæ, voluntas mea ita semper tua non recedendo subiecta,vt nihil omnino sit quod me impediat ac dicere possim (Deus meus, & gloria mea) *vbera tua meliora sunt diora esse vino.*

CAPVT IV.

DE DVLCI, SVAVI, ET DELICIOSO DEI AMORE, QVI *inde prouenit,quòd Deus in anima, per orationem quietis, quæ per vbera Dei repræsentatur, habitet.*

Meliora sunt vbera tua vino, fragrantia vnguentis optimis.

QVam magna, carissimæ, in hisce verbis latent secreta? deus minus,vt ea reipsa sentire possimus:etenim nonnisi difficulter possunt ea verbis declarari. Quando ergo Maiestas illius,per magnam misericordiam suam, hanc sponsæ postulationem concedere dignatur,tali quadam amicitiæ specie cum anima tractare incipit, vt illæ solæ intellecturæ id sitis,quæ de facto id experimini. Multa de hac(vti dixi) in duobus libris (quos, si Domino placuerit, post mortem meam videbitis)scripsi,& quidem valdè speciatim ac diffusè,quia vos credo ijs opus habituras, vnde hic ea nonnisi obiter tangam:nescio autem, an ijsdem ea verbis hic potero describere, quæ Dominus illic mihi declarare dignatus est.

Ille amor dulcis maioris dulcedinem esse.

In interiore ergo animæ parte magna quædã sentitur suauitas, tã singularis:satis vt sentiatur & appareat,Dominũ ei admodum

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

solet lacrymas elicere, & ad plorandum commonere; nam esto hæ quamdam in illo teneritudinem causentur, quando aut ob passionē Domini, aut ob peccatum aliquod nostrum ploramus; non tamē tā ea magnum quid est, atque hæc oratio de qua loquor; quam quietis nomino, ob eam quam in omnibus animæ potentijs excitat tranquillitatem; adeo vt Deum homo plane ad voluntatem & imperium suum habere videatur. Quamquam fatendum sit, interdum eam & alio quodam modo sentiri, quando nimirum anima adeo absorpta non est; sed in hac suauitate videtur totus homo, interior æquè atque exterior, confortari, tamquam si intra animæ medullas suauissimum quoddam vnguentum, adinstar redolentissimæ cuiusdam fragrantiæ, injiceretur. Nam vti, dum derepente ac subito in locum maximā quadam fragrantia, quam non vna solares, sed multæ simul exhalāt, refertum ingredimur: nescimus quisnam is odor sit, aut vnde promanet, sed tamen ab eo totæ penetremur. Ad eundem modū videtur suauissimus hic Dei nostri amor in animam ingredi, idq; tā tacitum suauitate, vt eam repleat, satisfaciat, ac delectet, intelligere tamen nequeat quid sit. Hoc scilicet est, quod sponsa hic conuenienter ad meum propositum dicit; *Meliora sunt vbera tua vino, fragrantia unguentis optimis.* Siquidem non intelligit, quomodo aut vndenam bonum hoc ingrediatur: vellet namque, ipsum minimè perdere, vellenon mouere se, ac ne oculos quidem ad videndum attollere, ne ipsum abeat aut se subducat. Et quoniam eo quo dixi loco, scripsi quid animam hic facere oporteat, quo fructum inde capiamus, (idque tantum, ad aliquid vobis significandum & declarandum eorum de quibus hic tracto) aliud hic dicere nolo, quam Dominum iā tum animæ in hac amicitia ostēdere, se velle tā arctā ac particularē cū ea amicitiā colere, nihil vt inter ambos diuisum aut separatū sit. hic vero magnæ ei veritates cōmunicātur. Est enim lux hæc tam magna, vt eius visum perstringat, quo intelligere ipsa nequeat quid sit lux, ipsāque mūdi huius vanitatē videre & intelligere faciat, esto magistrum à quo edoceatur, non, bene videat. quamquam apertissimè intelligat & sentiat, ipsum apud se esse. at tam bene edocta manet, eosque in se percipit effectus, & in virtutibus practicandis fortitudinem, vt seipsam postea non cognoscat, & aliud facere, aut dicere nollet, quam Dominum laudare. Cùm autem in hac fruitione est, adeò est absorpta & imbibita, vt non tam in se esse, quàm diuinam quandam ebrietatem pati videatur, vt, quid velit aut petat, nesciat. Denique nihil scit de seipsa: veruntamen adeò extra se non est, vt eorum quæ fiunt, non aliquid intelligat aut percipiat.

nis est, quā nascitur ex assistentia Dei in animā.
Suauitatis huius principium.
Varia animæ suauitates & quæ sint.
Effectus orationis quietis.
Lux.
Claritas.
Robur in virtutibus.

De animæ suspensione, quæ ab hac amoris dulcedine nascitur.

Porro cum opulentissimus hic sponsus eas ditare, & maioribus delicijs cupit perfundere, adeo eas in se conuertit, vt, sicuti dum quis ob nimiam delectationem & gaudium viribus deficit, anima sua diuinis illis brachijs suspensam esse, & diuino illi lateri & vberibus adhærere existimet: vt aliud nõ faciat quam frui, sustentata nimirum lacte illo diuino, quo eam sponsus suus lactat & sustentat, ac semper meliorem reddit, quo ipsam possit delicijs perfundere, vtque quotidie plura mereatur.

Quando vero iam ab illo somno & cælesti ebrietate expergiscitur, est velut consternata atque attonita, & sancta quadam stultitia affecta; vt mihi merito verba illa dicere posse videatur, *Meliora sunt vbera tua vino.* Nam quando in ebrietate hac erat, putabat se vltra non posse ascendere: at cum se iam in altiore gradu constitutam, atque in immensa illa Dei magnitudine plane detentam conspexit, vt se iam magis corroboratam esse videat, eum tenerrimè & delicatissimè vberibus comparauit, dicens: *Meliora sunt vbera tua vino.* Nam quemadmodum infans nescit quomodo crescat, nec nouit quomodo sugat; nam eo mamillam etiam non quærente, & nihil adhuc faciente, sæpe in os eius papilla ingeritur: ita & hic sese res habet: nam anima quid de se fiat, & num aliquid faciat, prorsus ignorat, & non scit quomodo, aut vnde (imo ne quidem intelligere id potest) magnum hoc bonum sibi aduenerit.

Non eritis porro, id, maximum bonum & gaudium esse, quod ab homine hac in vita gustari potest, tametsi omnes mundi voluptates & deliciæ simul conglobarentur. Videt quippe ipsa se enumeratam & melioratam, ac nescit quando id promerita sit: magnas quoque veritates edoctam, vt tamen magistrum à quo edocta sit, non videat, & virtutibus item corroboratam, ac delicijs delibutam ab eo quod scit, & potest id facere. Nescit tamen, cui id comparet, nisi forte recreationi & dissuauiationi matris cuiuspiam, infantulum suum vnicè diligentis, eum enutrientis & deliciose habentis.

Det vtinam nobis, carissimæ, Dominus noster, vt intelligere, aut (vt melius dicam) gustare (aliter enim si dicatur, intelligi non potest) possimus, qualis sit animæ fruitio, quando sic est constituta. Adsint nunc homines mundani cum suis diuitijs & dominijs, cum omnibus suis voluptatibus, honoribus & epulis; qui licet omnibus his sine laboribus ijs quos hæc includunt (quod prorsus impossibile est) frui possent, numquam tamen, ne per mille quidem annos, ad id gaudium & voluptatem pertingent, quod anima, quam Dominus hunc ad statum euehit, vno momento sentit. Si enim S. Paulus e-

Rom. 8.

cat, nec

at, nõ esse condignas passiones & labores huius mundi ad gloriam quam exspectamus: ego sane dico, eas non esse condignas, nec mereri, vt vel vnam voluptatis, recreationis & gaudij illius, quam Dominus hic dat animæ, horam habeant; nec vllum gaudium ac voluptatem cum illis posse (prout mihi videtur) comparari, nec vllum hominem tam suauem Domini suauitatem atque vnionem tam vnitum, & amorem qui adeo declaret & ostendat, quam sint mundi huius res viles, posse promereri. Quasi vero labores illius sint aliquid, vt cum hac voluptate comparentur: nam si pro Deo hi non tolerentur, nihil iuuant, si vero pro eo tolerentur, Maiestas illius eos etiam pro virium nostrarum magnitudine solet immittere & temperare; adeo scilicet eos ipsi, vtpote miseri & pusillanimes, exhorremus.

Expergiscamur tandem, ô Christiani, ô filiæ meæ (per amorem Domini vos obsecro) ab hoc mundi somno; & consideremus, eum, quod ex eo mando nos manet præmium, non reseruare vsque in alteram vitam, sed iam tum in hac præsente vita nobis id soluere incipere. Quis, ô mi Iesu, exponere & declarare posset commodum & bonum, quod in eo situm vt ipsi nos in Domini huius nostri brachia conijciamus, & quoddam cum Maiestate illius pactum ineamus, dicentes, *Ego dilecto meo, & dilectus meus mihi.* &, *Curam gerat ille rerum mearum, ego rerum illius*: nec tantum nos ipsos amemus, vt oculos nobis nostros eruamus, vti vulgo dici solet. Rursus ergo dico, Deus meus, & iterum te per filij tui sanguinem rogo, hanc vt mihi gratiam præstes, vt scilicet consequi mereat vt ipse me oris sui osculo osculetur, & vbera tua mihi da Domine: sine te enim quid sum? & nisi tibi iuncta & vicina sim, ad quid valeo? si vel modicum à Maiestate tua recedam ac deflectam, vbi tandem desinam, Domine, misericordia mea, & bonum meum? & quod hac in vita melius bonum habere velim, quam vt ita tibi coniuncta sim, vt nulla sit inter te & me diuisio? Te socium habe quid dari & esse laboriosum potest? quid non propter te suscipier, qui te tã vicinum & propè habet? quid est, Domine, quod mihi aut ascribam aut acceptum referam? nihil, sed potius vt valde me culpem & reprehendam, eo quòd tibi non seruiam? Vnde te cum sancto Augustino tota cum animi resolutione rogo, *mihi vt des quod iubes, iubeas autem quod voles*, & numquam, adiuuante tua gratia & auxilio, respiciam retro, aut tergum tibi obuertam.

CAPVT V.

DE AMORE CONSTANTE, SECVRO ET STABILI; [illegible] *inde nascitur, quòd se anima à diuinitatis vmbra protectam videat. [illegible] verò ordinariè solet Deus dare ijs qui in eius amore perseuerarunt, afflictionesq; & aduersa propter eum passi sunt. Nec non de ingenti fructu, quem amor hic producere solet.*

Sub vmbra illius quem desideraueram sedi, & fructus eius dulcis gutturi meo.

PErcontemur iam sponsam, & benedicta illa anima, quæ ad [illegible] hoc os admissa est, & cælestibus illis vberibus lactata & [illegible] discamus (vt scilicet id nouerimus, si fortè Dominus nos [illegible] ad tantam gratiã euehat) quid nobis faciendũ sit, aut quomodo [illegible] gerere debeamus, & quid dicere? Quod autem nobis respondet [illegible] est: *sub vmbra illius quem desideraueram, sedi, & fructus eius dulcis gutturi [illegible] introduxit me Rex in cellam vinariam. & ordinauit in me charitatem.* [illegible] sedi sub vmbra illius quem desideraueram.

Declarantur illa nomina arbor *&* vmbra.

Quàm, ô Deus bone, anima hæc in ipsomet sole posita est, [illegible] eodem accensa! dicit se sedisse sub vmbra illius quem desideraueram. Vocat eum hic solem, item arborem vel pomum [illegible] que fructum eius gutturi suo dulcem esse. Huc adsitis animæ [illegible] orationi studetis, omniaq; hæc verba ruminate. Quàm diuersum [illegible] Dominum nostrum considerare possumus, quàm diuersum [illegible] eo cibum facere? Ipse quippe manna est, quod eum sapere [illegible] bet, quem ipsi ex eo sapere & habere volumus. Quam vero [illegible] vmbra cælestis est! & quis verbis explicet id, quod de illa ei [illegible] nus declarat? Venit mihi hic in mentem eius quod Angelus [illegible] ad Sacratissimam Virginem Mariam dixit: *Virtus Altissimi obumbrabit tibi.* Quam se ergo protectam & obumbratam videre debet [illegible] ma, quando à Domino in hac magnitudine collocatur? quare [illegible] tò residere & certa esse potest.

Luc. 1.

Iam vero notetis oportet, Deum vt plurimum, & penè [illegible] (nisi forte sit aliqua persona, quam Dominus peculiari quo[illegible] modo vocare vult, quemadmodum vocauit S. Paulum, quia [illegible] tim ad contemplationis culmen extulit, eiq; apparuit, & talem [illegible]

Quibus Deus ordinariè hanc gratiam faciat.

allectus est, vt valdè eleuatus manserit) has tam eminentes delicias statim non conferre, aut statim cuipiam tam magnas gratias facere; sed iis dumtaxat qui in eius obsequio permultum laborarunt, amorem; eius feruenter desiderarunt, seq; ipsos disponere sunt conati, vt in omnibus suis rebus Maiestati ipsius placerent, & quamdam iâ inde à multis annis in mundi huius rebus nauseam habuere. Nam qui huiusmodi sunt, reuera sedent: nâq; consolationem, quietem, & recreationem alio in loco non quærunt, quàm vbi se eam in veritate habere posse intelligunt, & sub protectione Domini sese constituũt, & aliud non cupiunt. Quàm verò bene faciunt, quòd in Maiestate ipsius fiduciã collocent! quia quod illi desiderarunt, id ipse præstat. Quàm etiam beata illa est anima, quæ sub vmbra illius sedere protegetur, etiam quantum ad ea quæ hic in terra videri possunt: nam, quantum ad id quod anima intelligere potest, (prout sæpè intellexi) aliter se res habet. Nam cum anima in ea quam dixi voluptate agit, videtur sentire, se totam absorptam esse, & à quadam diuinitatis vmbra, & quasi nube, protectam & obũbratam, è qua tam iucundæ indicentia & tam suauis ros depluunt, vt, quod res mundi huius illi debeat tædium & molestiam, hæ optimè & meritò auferant. Tunc quoque talem sentit quietem, eam vt etiam defatiget & malè habeat, quòd habitum adducere debeat: habetque potentias suas tam quietas & tranquillatas, vt voluntas ne vnam quidem cogitationem, etsi bonam, velit admittere; nec eam etiam admittat, ita vt hanc ipsa vltrò inquisisse aut procurasse videatur. neque enim opus est, vt (consideratio videlicet) manũ suam (vt ita dicam) moueat frustra, aut se eleuet: quoniam Dominus dat ei pomum (cui eum dilecta ipsius comparat) iam decorticatum, & coctum, quin etiam masticatum; vnde ait, *fructum eius gutturi suo dulcem esse*. Etenim anima nihil hic facit præterquàm gustare, idque sine vllo potentiarum labore.

Quomodo sit anima quæ huc peruenit.

Cur vocetur vmbra.

Hæc autem diuinitatis vmbra, quàm aptè dicitur vmbra! quoniam aperte & clarè eam hic videre non possumus, sed tantùm sub nube hac: quo vsque rutilans & fulgens sol, mediante amore, quamdam insinuet notitiam: qua discat, Maiestatem ipsius adeò vicinam esse, vt dici nequeat, nec dictu possibile sit. Scio, enim qui hoc aliquando expertus erit, facilè intellecturum, quàm verè sensus hic verbis hisce sponsæ hoc loco dari & adaptari possit.

Cur hic spiritus affectus spiritui sancto attribuatur.

Videtur porro mihi, quòd spiritus sanctus mediator sit inter animam & Deum, & quòd ipse tam ardentibus desiderijs

siderijs eam impellebat & moueat, vt verum ac supremum ignem, qui tam propè est, eam accendere faciat. Quàm porò ingrata, ô Domine, misericordiæ, quibus hic erga animam vtens sese præ de in æternum benedictus & laudatus, qui tam bonus amator. Fieri ne potest, Deus meus & creator meus, esse aliquem qui te ame ideo quòd non meretur te cognoscere. Quomodo suos dimittit, illa malus ramos dimittit, quò anima poma eius decerpat, ad delicet magnitudinem, necnon misericordiarum eius, quibus ea ipsam vsa est, multitudinem considerando, vtque fructum, quem Dominus noster Iesus Christus è sua passione, sanguine suo pretioso tam admirabili cum amore arborem hanc rigando, adep git, videat & fruatur.

CAPVT VI.

DE AMORE FORTI SVSPENSIONIS ET RAPTVS, quo cum anima nihil se agere existimet (non intelligendo tamen, quomodo, aut qua ratione) Deus charitatem intereà in illa ordinat, virtutes heroicas ei dando, è quibus spiritus egregiè proficit.

Introduxit me Rex in cellam vinariam, & ordinauit in me charitatem.

PAulò antè dixit anima, se nonnisi diuinorum vberum lac nia & lacte victitasse, tamquam quæ in gratijs hisce recipien adhuc paruula & incipiens esset: & sponsus eam sustentabat; vero robustior ac prouectior est, eamque magis & magis ad dandum habilitat: vnde eam iam pomis enutrit. vult, inquam, intelligere, quantum ad ei seruiendum & patiendum obligatur; ne hoc quidem ei satis est (quod certè mirandum, & quàm considerandum est:) nā quādo Dominus cernit, animam iam esse suam, ac sine vllo commodi proprij intuitu, nec ob illam nino rem, quæ eam per se sola moueat, sed dumtaxat ob Deus suus est, nec non propter amorem, quo Deus ipsam pro tur, sibi seruire: identidem sese illi communicat, idque tot uersis modis, atq; is qui ipsamet sapientia est, nouit. Quare hil amplius restare videbatur, quàm osculum in pace, & id ptius de vmbra dictum est: quæ longè maior & eminentior e tametsi id satis male & tenuiter à me declaratum sit, quod obiter & velut indicando percurrerim: porro in eo quem vo xi, libro, idlōgè maiore cū claritate expositū, inuenieris,

dammodo Domino, vt in lucem prodeat, videatur. An ergo iam plura desiderare non poterimus? Quam, Deus bone! tenuia ac nihil nostra sunt desideria, vt ad tuarum magnitudinum fundum, Domine, pertingant! & quam panca reciperemus, si nonnisi pro eo atque nos petimus, tu dares! Iam ergo videamus, quid posthæc sponsa dicat. *Introduxit me Rex in cellam vinariam.*

Cum ergo iam sponsa sub tam desiderata, (& merito sane) vmbra requiescat, quid illi vltro reliquum est? quid amplius desiderabit anima, quæ huc peruenit? nisi forte, ne hoc bono in perpetuum careat. Illi quidem nihil amplius quod petat, superesse videtur, at Regi nostro sacratissimo multa, quæ det, adhuc supersunt: imo numquam quid aliud facere vel'et, si inueniret, cui daret. Et, sicuti iam dixi, & sæpius dicere vellem, & vtinam, carissimæ, numquam rei huius obliuiscamini; satis Domino non est, tam pauca nobis dare ac quidem nos ab eo petimus. Ego id nonnullis in rebus hic obseruaui. Incipit, verbi gratia, quis à Domino petere, vt sibi aliquam merendi, & pro ipso quidpiam patiendi materiam det, vlterius suam intentionem non extendens, quam quousque vires suas pertingere existimat (cum tamen Maiestas illius has adaugere possit;) & ecce, in exiguillius, quod pro illo & pati & facere decreuit, compensationem tantos ei labores, persecutiones, & morbos immittit, vt miser homo nesciat vbi sit. Mihi ipsi adhuc admodum inueni hoc contigit, & subinde me dicere, *Ah Domine.* quia non tam multum habere nolebam: sed maiestas eius eas suppeditabat vires, & tantam patientiam, vt etiamnum admirer, quomodo id ferre possem. Et certè, afflictiones has cum omnibus mundi thesauris non commutarem.

Deus plures das animæ gratias quam ipsa petat.

Dicit ergo sponsa, *Introduxit me Rex in cellam vinariam*: ô quam mentem hic replet & afficit is thoc nomen Rex potens, & dum videt quod nullum superiorem is habeat, & regnatio eius finem non sit habitura! Dum autem anima ita certa est, non multum sibi, quo minus Regis huius, qui quæcumque in hac vita mortali possibilia sunt, adeo assecurat, magnitudinem cognoscat, deesse; dicit, *Introduxit me in cellam vinariam, & ordinauit in me charitatem.* Colligo hinc ipsa gratiæ huius magnitudinem permagnam esse. Nam sicuti de vino aliquo magis aut minus bibi potest, & de vno vino bono, & alio meliori, & hoc hominem magis aut minus inebriare: eodem modo in huiusce domini gratijs fit. Nam huic quidem è vino deuotionis nonnisi modicum dat, illi autem amplius: alij vero ita abundanter, vt eum extra se, & sensualitatem suam, & extra omnia terrena rapere incipiat; alijs vero ingentem in obsequio suo dat feruorem, alijs impe-

Agit de suspensione & raptu, quid ea sit, & cur vocetur hic amor fortis, cella vinaria.

tus, alijs denique feruidam erga proximum caritatem. in quibus adeò absorpti sunt, vt magnos quos hic patiuntur, labores nõ sentiant Verùm id quod sponsa dicit, huic proximè accedit, scilicet in cellam vinariam introducit, vt ibi, magis sine vlla mensura, locupletè euadere possit.

Non videtur autem, quòd Rex illam ibi quidem esse, sed nihil dare ei velit; imò vero vult vt bibat & comedat quantum vult & desiderat, ac valdè inebrietur, ex omnibus illis, quæ in Dei cella sunt vinis bibendo, vtque hisce delicijs fruatur, illius magnitudines admiretur, vitam quoque amittere, aut vltra naturæ infirmitatem bibere non vereatur, denique in hocce voluptatum paradiso emoriatur. Beata vero illa mors, quæ sic viuere facit. Et verè sic mori facit, tam magna quippe sunt mirabilia, quæ anima intelligit, vt sic extra se sicuti id ipsamet testatur, dum ait. *Ordinauit in me charitatem.*

O verba, quæ numquam animæ, quam ita Dominus delicijs perfundit, deberent excidere! O immensam ac supremam gratiam quamq; per se nullus promereri potest, nisi magnum Dominus auxilium adhoc & subsidiũ concedat! Verum quoq; est, q̃ ne ad amandum quidem sese excitatã inueniat. Sed, ô beatũ somnum, ter felicem ebrietatẽ, quæ sponsum supplere eo agit, q̃ anima per se ipsa præstare non potest, dum scilicet mirabili quodã modo ordinat, vt, omnibus potentijs mortuis, aut dormitãtibus, amor maneat vinus, & ipsomet non intelligente quomodo operetur, Dominus ordinet vt admirabiliter operetur, vt cum ipso amoris Domino, Deo inquam, per magnam quamdam vitæ puritatem vnum quid factus sit. quia nullus est, qui ipsum impediat, non ipsi sensus, non intellectus, vt non memoria. sola vero voluntas se intelligit.

Intellectus recipit lucẽ, & intelligit at non discurrit volũtas verò amet, sed non eligit, itaq; anima per amorẽ operatur, & liberum arbitrium moretur.

Cogitabam hic ipsa mecum, num inter voluntatem & amorem aliquod esset discrimen: & videtur certè mihi, aliquod esse (nescio verò an fallar:) & amorẽ ceu sagittam quãdam videri, quã voluntas iaculatur; quasi omni ea quã habet, violẽtia feratur, ab omnibus rebus terrenis liberat, at in solum Deum impensa, valdè serio, & verè Maiestatẽ ipsius vulneret oportet; a deo vt in ipsũmet Deũ (qui amor est) acta, nonnisi maximis cũ fructibus (vti mox dicam) inde reuertatur. Et ita reuera fit, vti de nõnullis personis audiui, quas Dñs ad tãtũ limẽ in oratione gratiã euexit, vt ad sanctã hãc absorptionẽ per suspensionẽ quãdã eos peruenire faciat. nã licet exteriùs præsentes sibi videantur; rogati tñ quid sentiant, nullo modo id declarare scientes intelligere postea potuere aut valuere, quomodo amor illic operatur.

Fructus suspensionis.

Maximos fructus, quos anima hinc percipit, satis colligere est

fectibus & virtutibus, & fide viua, quæ inde ei remanet, nec nõ è mũdi contemptu. At non liquet, aut percipitur, quomodo hæc bona ei data sint, & quidnam anima hic fruatur, nisi fortè in principio, quando primùm incipit: est namq; suauitas hæc, & maxima & intensissima. Adeò vt clarè appareat, hoc ipsum esse quod sponsa hic ait; eò quòd Dei suauitas hic pro anima supplet, & ipse ordinat, vt ea tam eminentes gratias illo tempore sibi comparet.

Quomodo anima & operetur & mereatur, dum in suspensione est.

At dubium esse potest, quomodò, cum adeò extra se sit, & ita absorpta, vt potentiarum suarum exercitio nihil omnino operari posse videatur, mereri possit? ex alia verò parte non videtur fieri posse, vt Deus tam ingentem ei gratiam faciat ad hoc vt tempus illa suum inutiliter insumat, nihilque illo durante, merendo lucretur. Id certè minimè credibile est. Sed, ô diuina arcana! nihil aliud porro nobis hic agendum, quàm intellectum nostrum penitus submittere ac captiuare, & cogitare, ipsum, ad magnalia Dei intelligenda, frustra velut esse & nihil omnino iuuare. Recordemur verò, quomodo Beatissima Virgo Maria, esto eam, quam habebat, sapientiam haberet, id fecerit, quomodo Angelum rogarit. *Quomodo fiet istud* & illo ei dicente, *Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi*: vlteriùs inquirere destiterit: &, sicuti magnæ erat fide & sapientia, statim intelligebat, duabus illis hic rebus interuenientibus, nihil vlteriùs sibi sciendum aut dubitandum esse. Non verò sicut quidam docti, qui quòd per hunc orationis modum à Domino non conducantur, nec aliquod eius principium habeant, ita omnia ex rationis & ingeniorum suorum modulo mensuraq; intelligere volunt, vt per suas litteras & doctrinam omnia Dei magnalia comprehensuri videantur. Vtinam verò hi aliquid de sacratissimæ Virginis humilitate addiscerent! Quàm, ô Domina mea, perfectè in te videre possumus id quod cum sponsa sua facit Deus, prout quidẽ in Canticis ait! vti videre potestis, carissimæ, in officio de Beata Virgine, quod singulis septimanis legimus, quàm nimirũ ex his multa in huius Antiphonas & lectiones sint relata. Quoad alias verò animas, vnaquæq; id intelligere poterit, prout quidẽ id ei Dñs declarare voluerit enim clarissimè cernere poterit, num ex hisce gratijs aliquam receperit, iuxta id quod sponsa dicit, *Ordinauit in me charitatem.*

Luc. 1.

Cæterùm declaremus iã, quomodo, animabus in illa ebrietate & somno constitutis, Deus in illis charitatẽ ordiner, quandoquidẽ nescit vbinã fuerint, aut quomodo in tã eminẽtib⁹ deliciis & voluptate Dño placuerint, neu quid fecerint, cũ ei ꝓpterea gratias nõ egerint. Nõ est porro, ô anima à Deo amata, qte crucies: cũ enim Maiestas

eius huc te euehit, teq; tam deliciosè alloquitur, sicuti è multis verbis, quæ sponsæ in Canticis loquitur, ad oculum videbis (vti dum dicit, *Tota pulchra es amica mea*, & alia multa id genus, in quibus ostendat, quantopere sibi in illa placeat) credibile sanè est, minimè illum permissurum, vt illo in tempore eum offendat, sed potiùs eum ipsum in eo quod facere nõ poterit, quò magis sibi in ea cõplaceat, adiuuatum. Videte eam præ amore nimio erga illũ perditã, & à se velut abalienatam, & ab hac ipsa amoris vehementia intellectus discursum, in illa sublatum esse, quo eum magis amare possit; quomodo ergo ipse vicissim se non det ei, quæ se totam dat ipsi? non solet certè Maiestas eius sic facere.

Videtur porro mihi hic Maiestas eius super hoc aurum (quod iam persona sua præparauit & probauit, vt nimirum videat cuius pretij & valoris sit amor quo ipsum prosequitur) aliud quid artificiosè superinducere, & sexcentis in eo modis operari, quos anima quæ huc peruenit, declarare poterit. Hæc anima, aurum est, quia illo in tempore ita constituta est, nullum prorsus vt edat motum, nec plus per se operatur, quàm si ipsum esset aurum, sed resignata est ad omne id, quod diuinus ille aurifaber, & diuina sapientia de ipsa facere voluerit; qui tali in statu eam videre gaudens (quod pauca sint, quæ tam vehementer & ardenter eum ament) mille per labores, illo in auro, multas gemmas pretiosas & vermiculationes inducit. Quid ergo anima illa toto illo tempore facit? Hoc scilicet est, quod non satis intelligi potest, nec plura de eo sciri præter id quod sponsa dicit, *Ordinauit in me charitatem*.

Ipsa saltem, si amat, nescit quomodo amet, nec intelligit quid sit amat? summus namq; ille amor, quo Rex ipsã prosequitur, tam ... ad tã eminentẽ statũ eã deduxit, animæ huius amorem sibi vnire ... portet, vt intellectus ipsum intelligere non mereatur. Nisi duo ... mores fiant vnus, & amor animæ cum amore Dei tam intimè ... reque coniungantur, quomodo eum intellectus percipere quem nam toto eo tempore eum ex oculis perdit; quod certè nunquam diu durat, sed breuis durationis est. Ac Deus ita hinc ibi eam ordinat, vt diuinæ eius Maiestati optimè tunc placere per omnia sciat, atque etiam postea, vt tamen intellectus id non intelligat, vti antè dictum est. Sed postea id satis intelligit, cùm animam hanc virtutum gemmis & margaritis adeo vermiculatam & condecoratam videt, vt illa ipsum in admirationẽ rapiat, & dicere possit, *Quæ est ista, quæ ... sicut sol?* Quam te, ô vere Rex, sponsa hoc nomine merito compellare potest, quandoquidem potes vno momento diuitias dare ...

que in anima ponere, vtque ijs in perpetuum fruatur, efficere. nam amor animam illam ordinatam efficit.

Euidentia equidem rei huius proferre argumenta potero; etenim quædam in alijs conspexi. Memini me vnam vidisse, cui Dominus triduo vno tot tantaq; bona dedit, vt, nisi experientia (quia iam ab hinc annis aliquot ipsa in illis se exercuit, quin & semper indies in melius profecit) id me credere compelleret, id mihi impossibile videretur. Aliam verò, cui id trimestri spatio datum. Et ambæ verò erant adhuc satis iuuenes. Alias verò vidi, quibus nonnisi post multos annos hanc Deus gratiam præstat. Et sicuti de duabus illis dixi, possem & de aliquot alijs dicere. Et ideo hoc ait noto, quòd hoc loco scripsi paucas esse animas, quibus, nisi ad multos annos afflictiones & pressuras passe sint, has Dominus gratias conferat: vt sciatur, saltem esse aliquas. Tam potenti autem & magno Domino, & ad gratias dandas tam propenso, non est terminus aut taxa aliqua constituenda.

Contingit nonnumquam (imò penè ordinarium) Domino id genus gratias animæ faciente (gratias inquam, non verò illusiones, aut melancholicos humores, aut aliquas periclitationes quas ipsamet natura facit; hoc namque, vti & aliud illud, tempus ipsum tandem patefacit & declarat) virtutes tam validas esse, & amorem tam intensum, vt tegi nequeat: eo quòd, etiamsi fortè velint, semper animabus nonnullis prosunt: vnde ait sponsa, *Ordinauit in me charitatem.*

Vt nimirum hæc ita ordinata sit, vt amor, quo in mundum prius ferebatur eam iam deserat, illique in odium & nauseam vertatur, amor verò eius in consanguineos & amicos ita temperetur, vt eos solùm diligat propter Deum: amor verò illius in proximum, & in ipsos inimicos, quantus sit, credi non poterit; nisi quis eum viderit: amor denique eius in Deum, valdè intensus est, & adeo illimitatus, vt subinde magis is eam vrgeat, quàm infirmum eius corpus ferre valeat. videns porro sese iam deficere & languere, & præ amore mori, ait *fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo.* *De ordine Charitatis.*

CAPVT VII.

DE AMORE DEI VTILI, QVI SVMMVS AMORIS EST GRADUS, & is duas habet partes. Prima est, quando anima per solum Deo placendi desiderium, sine vllo alio respectu, magna seruitij ipsius opera exercet: vt sunt precipue, purè viuere, glorificare & adorare Deum, zelus quoque proximorum animas ad cælum conducendi: quæ sunt tria florum quos sponsa petit, genera. Altera, quando, quo Christum crucifixum qui pomus dicitur, imitetur, labores, tribulationes, & persecutiones petit ac desiderat, & illas si habeat, patienter fert.

Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo.

De primo genere amoris vtilis, qui est heroica opera facere.

QVæ lingua dari tam diuina potest, quæ proposito meo conueniat! quam te, ô sancta sponsa, enecat suauitas? (quia, vti antea dixi, subinde ea tam excessiua est, vt animam vsque adeo conficiat, vt iam nulla prorsus viuendi ratio suppetere videatur) & petis flores qui porro sunt isti flores? neq; enim hi malum tuum curare possunt, nisi forte ideo eos petas, vt iam plane emori pergas. nam, vt verum fatear, quando anima huc pertingit, nihil magis desiderat. Sed hoc loco non quadrat: ait enim, *fulcite me floribus.* Fulcitis autem petere, non est (vt mihi quidem videtur) mortem petere, sed vt viuendo aliquod præstet obsequium ei, cui tantum se debere videt. Nolite putare, carissimæ, me exaggeratiue locutam, cum dixi languere & mori; sed vere id quod dixi, à parte rei ita contingit.

Amoris vehementia interdum enecat hominem.

Nam amor nonnumquam tam vehementer operatur, & ita supra omnes corporis vires præualet ac prædominatur, vt notim quandam personam, quæ cum in simili orationis genere versaretur, & suauem quemdam cantum audiret, asseruerit, nisi cantus iste cessaret, fore vt anima sua, præ delectationis & suauitatis, quam Dominus ei gustandam dabat, magnitudine è corpore exiret. Vnde Maiestas ipsius fecit vt cantor ille à cantando cessaret. Nam quæ in hac suspensione constituta erat, poterat quidem mori, at non dicere, vt cantor à canendo cessaret. etenim omnis illius motio exterior huiusmodi erat, vt nullam ipsa posset operationem facere, nec aliquatenus mouere se. Intelligebat quidem, quonam in periculo versaretur, at pertinet ac sicut dum quis in profundo quodam rei afflictiuæ somnio constitutus est; qui quidem inde emergere vellet, at tamen, tamen

Dulcis mors amoris.

loqui non potest. Hic quidem anima inde digredi nollet: nec mortem pænosum aut graue foret, sed voluptas summa & gaudium. hoc namq; est quod desiderat. Et sanè quam beata & optabilis mors foret, in huius domini & diuini ipsius amoris manibus mori! &, nisi Maiestas eius subinde ei lucem daret & ostenderet, expedire ipsam viuere, & hoc tolerare; imbecillum eius corpus id perferre non posset, si quidem id bonum diu duraret: quare aliud ab eo bonum hic postulat, quo maximo & singularissimo hoc bono egredi sibi liceat: itaque ait, *fulcite me floribus.*

Quid sunt flores. & melior est amor eius qui facit opera propter Deum, quàm eius qui in oratione gustus & suauitates percipit.

Alium flores hi spirant odorem, quam ij quos hic in terra odoramus: hic ergo sponsa, (vt quidem ipsa intelligo) petit vt eximia magnaque in Domini nostri ac proximi obsequio opera agere queat. hinc gaudet, si hanc recreationem & gaudia amittat: nam hi flores magis ad actiuam, quam contemplatiuam vitam spectant, vt per hoc aliquid perdere videatur, quare suæ petitionis sit compos. cum enim anima hoc in statu versatur, semper operatur; & Martha ac Maria penè iunctim incedunt. nam in actiuo, (quod videtur ipsum exterius) operatur id quod interius est. Cum vero opera actiua ab hac radice oriuntur, sunt mirabiles & odoriferi quidam flores, quia ab hac amoris Dei arbore procedunt, & ob eum solum, sine vllo proprij commodi intuitu fiunt: florumque horum odor latè sese diffundit, quo multis prosint. Est autem odor, qui duret, nec cito pertranseat, sed qui magnas operationes faciat.

Opera vitæ actiuæ dum cum contemplatione iunguntur, & ex amore nascuntur, summa fuit perfectio.

Magis me ipsam declarare volo, vt rem melius intelligatis. Habet quis, verbi gratia, concionem, cum animarum proximorum iuuandarum proposito, sed, à respectu & commodis humanis adeo mortificatus ac abstractus non est, quin simul aliquam auditoribus complacendi intentionem habeat quo aliquem tam honorem, aut auctoritatem sibi paret, aut si Canonicatus aliquis conferendus sit. Sic sunt & alia opera, quæ multi in proximi vtilitatem, & bona cum intentione faciunt: sed accuratè videntes, ne quam propterea ipsi iacturam faciant, aut hominibus in aliquo displiceant. Persecutiones quidem aliquas habent, at cupiunt Regibus, proceribus & populo placere; & cum discretione procedunt, quam mundus tanti facit & honorat. hæc namq; plurimarum est imperfectionum excusatrix & protectrix; etenim discretionis nomine id vocant, atq; vtinam discretio sit! Hi quidem Maiestati eius seruient, quin & alijs, multum proderunt: at hæc, non sunt opera & flores quæ sponsa postulat (vti mihi quidem videtur) sed solum Dei honorem & gloriam

gloriam in omnibus intueri. Nam reuera crediderim, animas, quas Dominus huc conducit (prout quidem intellexi) non magis suiipsorum recordari, & ad se reflectere, quàm si de facto non essent, non videre inquam, iacturamne an lucrum facturæ sint: sed tantùm curam vt Domino suo seruiant ac placeant. Et quoniam amorem, quo Deus famulos & filios suos prosequitur, perspectum habent: hinc voluntas illis est proprio gustu & bono carere, quò illis satisfaciant & seruiant, ac veritates illis declarent, ad ipsorum animabus quàm possunt commodissimè consulendum: nec sicuti dixi, cogitant numquam, quod hinc passuri sint iacturam. Vnicum proximi sui lucrum præ oculis habent, & aliud nihil: & quò Deo magis placeant, sui ipsorum proximi causa obliuiscuntur, quin & vitam suam in petitione amittant. Et verbis ipsorum, in sublimi hoc amore Dei inuolutis, cælesti hoc vino inebriati, sui non recordantur, &, si recordentur, parum curant, ac hominibus placeant. Huiusmodi qui sunt, multum profuturi lijs.

Samaritanæ exemplũ. Venit hic mihi in mentem id, quod aliàs adhuc sæpè mecum cogitaui, scilicet factũ Sanctæ illius Samaritanę: quàm verò illa ab herba debebat saucia esse, quamq; bene in corde suo verba Salvatoris comprehendisse, cùm, quò ciues sui eum lucrarentur, & alienatenus sibi ex illo prodessent, ipsummet Dominum reliquerit: quod hæc bene & euidenter declarat id quod hic dico! Porro, in magna huius caritatis compensationem meruit, vt ei omnes crederent, & magnum illum fructum, quem inter oppidanos illos Dominus fecit, suis ipsa oculis cerneret. Vnà è maximis, quæ quidem in terra haberi possunt, consolationibus (vt mihi videtur) esse debet, quòd nostra opera & adminiculo animæ nonnullæ ad bonam frugem profecerint. Tunc quippe mihi sapidus horum florum fructus comedi videtur. Beati vero illi, quibus Dominus hasce gratias præstat: qui ad ei seruiendum quàm maximè obligati sunt. Et sanctus mulier, diuina illa ebrietáte ebria, per plateas etiam vociferatur, clamat.

Quod vero quàm maximè miror, est, videre quomodo ciues crediderint, eò quòd ipsa, esset mulier. Et certe non debebat magis claritatis & æstimationis esse, quandoquidem aquatum ibat: tamen satis magnæ humilitatis, quoniam, quando Dominus sua peccata aperiebat, non est indignata, nec molestè tulit (vti hodie nondo fieri solet, quòd veritas audiri & ferri nequeat) sed dixit, quod hauddubiè esset Propheta, tandem ei etiam fidem & credentiam dederunt, &, ad solum eius verbum &, annuntiationem, [illegible]

ed videndum Dominum vrbe egressi sunt. Ad eundem modum etiam multi proximo prosunt: nam postquam iam per aliquot annos cum Maiestate eius locuti sunt, esto, quòd delicias & recreationes eius habeant, in rebus asperis & laboriosis et seruire, omittere nolint, licet hæ deliciæ & recreationes nonnumquam impediantur, hi inquam fores, & eximia opera, & ab arbore tam feruentis amoris producta: florum tamen odor multo diutiùs durat, & anima talis magis per verba & opera sua proximo prodest, quàm multi, qui ea faciunt pulsare sensualitatis nostræ, & aliquo commodi proprij intuitu permixta & fœdata.

Hinc oritur robur quoddam ad perferendas persecutiones: & hæ sunt poma, de quibus mox sponsa dicit, *stipate me malis*: quasi dicat Domine da mihi labores & persecutiones: & verè eas desiderat, quin etiam fructum inde refert: nam, quia non tam propriam delectationē respicit, quàm quomodo Deo suo placeat, hinc volupe illi est laboriosissimā vitā quam Christus vixit in aliquo imitari. Equidem per pomum, arborem crucis designari existimo, eò quòd in alio Canticorum loco dicat, *sub arbore malo suscitauite*. Et anima, quæ cruciibus & laboribus varijs circumuallata est, magnum auxilium actiuum exspectat. in contemplationis quidem recreatione ordinariè non versatur, at magnam in patiendo voluptatem sentit: verum virtus eam non consumit & destruit, quemadmodum suspensionem potentiarum in contemplatione facere verisimile est, si ea nimis frequens & ordinaria sit. Et non sine ratione ita petit, quia non semper debet esse fruitio, vt nihil seruiat, & nō aliquid patiatur. Hoc ergo studiosè in nonnullis personis obseruaui (quia propter nostra peccata, non sunt multi tales) qui quò in oratione & delicijs Domini proiectiores sunt, eo in proximorum consolationem & salutem circumfiores sunt, ac præsertim animarum: &, quò vel vnam è peccati mortalis statu, educant, multas daturi vitas videntur, quemadmodum initio dixi.

Quis hoc persuadeat ijs, quibus Dominus iam delicias dare incipit? imò verò putabant forsitan, alias illas parum in virtute proiectas esse, & in eo omnia sita esse, quòd ipsi in angulo illo fruantur. Prouidentiæ Domini, (vt mihi quidem videtur) est, hos non intelligere quonam aliæ illæ animæ perueniant, nam per suum quem in principio sentiunt, feruorem, vellent statim vsque eò, quò illi, saltum facere & pertingere. sed hoc illis minimè expedit, quia nondum satis corroborati sunt: sed lacte eo de quo initio dixi, eos adhuc diutiùs enutriri &

sustentari opus est. Stent ergo iuxta diuina illa vbera: Dominus [illegible]
que curæ erit, eos, cum iam robustiores erunt, ad altiora & maiora [illegible]
uehere; quia tunc eum non facerent fructum, quem sese alioqui [illegible]
cturos putant; imò verò sibiipsis nocerent. Sed quoniam in [illegible]
quem vobis indicaui, animam alijs prodesse cupidam descriptam
inuenietis, necnon quantum in eo situm sit periculum, vt ante de-
bitum tempus prodeat, (& quidem satis diffuse;) hinc illud [illegible]
petere nolo, nec pluribus in hac materia me diffundere: cum inten-
tio mea (cum primum materiam hanc ordirer) fuerit, vobis dedi-
re & docere, quomodo recreationem & consolationem percepturæ
sitis, quando aliqua Canticorum verba audietis, & quomodo (ea
ea vobis obscura videantur) magna, quæ in illis latent mysteria, [illegible]
uoluere poteritis. Pluribus autem rem hanc pertractare velle, au-
culum & temerarium foret. Det Dominus, audacia etiam non [illegible]
quidquid dixi hactenus; esto non alia hic mea fuerit intentio, [illegible]
obedire ei qui id mihi faciendum præscripsit. Maiestatis vero [illegible]
in obsequium omnia tendant: si quid in ijs benedictum appa[illegible]
credetis certè id meum non esse; cum sorores, quæ apud me [illegible]
deant, quanta ea cum celeritate scripserim, idque ob varias [illegible]
opprimor, occupationes. Maiestatem eius rogo; vt eas ego pro[illegible]
perientiam possim intelligere. Quæ vero, aliquid horum sese [illegible]
existimabit, Dominum laudet; & postremum hoc ab eo petat, [illegible]
ipsam solam fructus deriuetur. Vtinam nos Dominus in [illegible]
protectione habeat, suamque sanctam voluntatem
semper adimplere nos doceat.

AMEN.

FINIS.

TRACT[illegible]

TRACTATVS DE RATIONE VISITANDI CONVENTVS MONIALIVM DISCALCEATARVM Ordinis Carmelitani.

MONIALIBVS DISCALCEATIS ORDINIS CARMELITANI

F. Alfonsus De Iesu Maria Generalis salutem dicit.

QVoniam certum est, omnium Communitatum, & illarum præsertim quæ magnam perfectionem profitentur (vti Vestræ Reuerentiæ faciunt) bonum adeò dependere ab eo, vt Patres Prouinciales & Visitatores suis in Visitationibus (Domino adiuuante) rectè & prout oportet, magna cum prudentia & spiritu procedant, ac vicissim vt subditæ, ea quæ suæ sunt obligationis, ceu veræ & perfectæ obedientiæ filiæ, exequendo, debitè erga eos sese gerere sciant, in ipsis Christum Dominum, (cuius hi Vicarij sunt, & quorum interuentu Maiestas ipsius eas regit) intuendo; operæ pretium mihi facturus videor, si breuem hunc de Visitationibus tractatum (quem in Escuriali inter reliqua autographa S. Matris nostræ manu exarata, quæ Dominus noster Rex ibidem asseruat, reperi) prælo committam, & publici iuris faciam; quod huius doctrina huic intento, & proposito mirè deseruiat.

S. Bonauentura, agens de differentia doctrinæ, qua opus habent Superiores, & qua subditi, idque pro varia utrorumque obligatione - & officio, sic loquitur: *Magna enim differentia est inter scire humiliter subesse, pacifice coesse, & vtilius prosse*; horum primum subditorum est, alterum æqualium, vltimum superiorum & rectorum erga subditos. Hanc porro differentiam, in qua varia dubia & difficultates inclusa sunt, sancta Mater nostra egregiè in breui hoc tractatu pertractat: docet quippe in eo Superiores, quomodo se erga subditas gerere debeant; subditas vero, quomodo sese non solum erga Superiores suos, verum etiam inter se in visitationibus gerant; quæ, inter eas occasiones, quæ in communitatibus, vt plurimum occurrunt, & maximi momenti sunt & principales; quæque etiam propterea, velut eminenter bonam ordinarij ipsarum viuendi modi directionem in se includunt.

Patres ergo Prouinciales & Visitatores hoc in tractatu modum & rationem inuenient, quo ipsos in suis Visitationibus erga Moniales vti oportet; videlicet propositum & traditum ab illa quæ eum tam bene scire & ponderare potuit, vt potuerit esse & mater & reformatrix status. Discent hic ergo, quomodo boni esse Pastores possint, idque ad imitationem Domini nostri Iesu Christi, vt sic adimplent doctrinam, quam Maiestas ipsius nobis apud S. Io. in suo Capite decimo tradidit, dicens: *Ego sum Pastor bonus, & cognosco oues meas, & cognoscunt me meæ, & animam meam pono pro ouibus meis.* Hic ergo, ad hoc spectantia documenta & consilia, valde particulatim & enucleatè proposita, quò oues suas melius cognoscant, inuenient; quibus ipsi vicissim, viscera sua, amoroso & vero de bono ipsarum, zelo plena (qui quidem in potens esse debet, vt eos cogat & inducat, ad subditarum suarum commoda & consolationem non solum propriæ quieti & gustui, sed & sanitati, imo ipsi quoque vitæ præponenda) exhibeant & patefaciant.

Notandum verò cumprimis, quod Sancta Mater vsque adeò hic instet & vrgeat, vt penitus & valdè exactè intelligatur quidquid in communitate bonum æquè ac malum

paruum iuxtà ac magnum, admodum id conforme esse illi doctrinæ, quam in eo loco, quem iamiã citauimus, Redemptor noster Christus nos docet. Egregiè verò hoc ponderauit magnus ille Monachorum Pater Basilius, sic in suis Constitutionibus loquens: *Nouit qui intelligens moderator est, vniuscuiusque mores & affectus, & animi motus diligenter exquirere, & adhac accommodatum etiam singulis remedium adhibere*, & medicinas necessitatibus vniuscuiusque proportionatas. Hanc quippe notitiam & prouidentiam exigunt partes & munia Medici, Iudicis, & Magistri, quas Superiores, qui Dei loco sunt, erga inferiores & subditos suos exercere & adimplere oportet; è quibus si quidem ritè peragantur, communitatum bona directio & pax postea resultat ac sequitur.

Ipsæ quoque Moniales hic inuenient, quomodo se erga suos Superiores gerere debeant, quò ipsorum gubernatio, in bonum ipsarum cedat, ea cum ipsis fidelitate, veritate, & sinceritate tractando, quæ ministris Christi Domini personam repræsentantibus, & locum supplentibus debetur; omnia quæ Sancta Mater nostra ipsas aperire vult, quàm clarissimè illis aperiendo, vt hac ratione officium Medicorum, Iudicũ, & Magistrorum, quod ipsi exercent, cùm integram, completam & veram relationem inuenient, magno cum tam Communitatum, quàm particularium, bono & vtilitate peragatur. Notandum vero, hanc S. Matris doctrinam generalem, & communẽ esse, omnibus temporibus & occasionibus conuenientem, & pro omnibus illis qui propriè ipsarum Superiores & Visitatores futuri sunt; ita tamen vt, quo hoc fiat, in particularibus vniuscuiusque proprietatibus & conditionibus, non multum sistatur: hoc antè omnia præsuppositio, opus non esse, vt hi, quò hac ratione cum illis procedatur, scientia & experiẽtia quidã sint Augustini aut Bernardi. Vnde Doctor Ioann. Gerson. conuenienter proposito nostro, in tractatu de Præparatione ad Missam, consideratione tertia, quẽ dã sibi obiectionẽ formãs dixit: *Dicet aliquis ex simplicioribus, Vtinã talis mihi esset Abbas aut Prior, qualis erat B. Bern. credẽs facilius imperanti, eig, obedirẽ. Nunc verò dũ Superioris mei paruã sapientiã video, nõ audeo meã conscientiã & salutẽ fidei eius tali pacto cõmittere. Quisquis tu dens & sapis, decipis & erras: non .n. commisisti te & salutẽ tuã in manibus hominis, quia prudens est, & plurimũ litteratus aut deuotus; sed quia tibi est secundũ*

regularem institutionem præpositus & prælatus. quamobrem obedias, si vt, sic vt homini, sed vt Deo iubenti, si tamen non contra Deum.

Vt verò in hisce visitationibus subditæ inter se promo portet, agant, zelum & integritatem cum pietate & prudentia iungendo, & quædam pericula & inconuenientia, quæ in id genus euentibus occurrere solent, euitando, inuenient Reuerentiæ Vestræ hic prudentissima ad hoc consilia ac documenta. Recipiant ergo Reuerentiæ Vestræ antiquum hoc & nouum beneficium, quod ab illius manu descendit, à quam iam beneficia recepistis; certæ & securæ ipsum, si solicitè debitè vsurpetis, inter omnia, quæ S. Mater nostra ad profectum vestrum scripsit, futurum quod maximè, generales communes in Communitatibus fructus causabitur. In hanc autem illius voluntatis, qua ipsum ego prælo mandaui, compensationem, hoc vnum à vobis peto, vt eo, quo vestra bimini, tempore loco librorum aliorum, quos Reuerentiæ Vestræ quotidie legunt, hunc tractatum in communitatibus gatis; quò hæ veritates, & sancta consilia, vtilia æquè ac prudentia, securæ æquè ac plena amoris & affectuosæ verique de ipsarum bono solicitudinis, in omnium memoria reuentur. Reuerentiæ porro vestræ Domino me commendat, qui tantum ipsis de suo spiritu communicet, quantum ego ipsis & opto & voueo.

BREVI

BREVIS DISCVRSVS, IN QVO Patres Prouinciales & Visitatores edocentur, quomodo se erga subditas suas in Visitationibus gerere debeant. his verò præcipitur, quales se tunc erga Superiores præbere, & inter se esse debeant, quò maior hinc fructus consequatur, à S. M. Nostra Teresa de Jesu compositus.

ANte omnia meam, quam in hoc scripto inchoando habui, fateor in obedientia imperfectionem: hanc namque virtutem plus quam aliud quid, habere desidero. Maximæ quippe id mihi fuit mortificationi &, summâ in hoc sensi repugnantiam; det Dominus, vt aliquid quod prosit possim dicere. in sola namque eius misericordia confido, nec non in humilitate eius, qui ipsum me scribere iussit: per ipsam namque Dominus, vt potens, aget & operabitur, nec ad me respiciet.

Etsi verò minimè conueniens videatur, à temporalibus, ordiri: hic tamé ab iis initium capere placuit: nam vt spiritualia semper incrementum capiant, permagni refert (etsi enim id in monasterijs paupertatem professis minimè referre videatur, vbique tamen & in omnibus id locum habet ad rerum omnium gubernationem directionemque seriò aduertere & reflectere Supposito ergo primo, opus maximè esse superiorem se erga subditas gerat, vt, licet ex vna parte sit affabilis, amoremque erga eas exhibeat, ex alia tamen, in rebus substantialibus, se rigidum, & nulla ratione flexibilem esse ostendat; nihil in mundo esse existimo, quod maius Superiori damnum adferat, quam quod non timeatur, & quod subditi cum eo tamquam cum æquali, tractare se posse putent, præsertim mulieres. nam si semel aduerterint, tantam in Superiore suo facilitatem, lenitatem & suauitatem esse, vt in delictis & erratis ipsarum connineat & mutetur, ne videlicet ipsas contristet, quam difficillimè eas ipse regere & gubernare poterit.

Necessa

Necesse cumprimis est, intelligant, caput quoddam esse, id quod non blandum, aut in re vlla quæ in Religionis despectum & vilipendium tendat, flexibile aut immutabile; ipsumque iudicem in iustitia administranda ita sincerum & rectum esse, vt subditæ de eo sibi persuadeant, cum in rebus ad maius Dei obsequium & maiorem perfectionem spectantibus nullatenus à debito declinaturum aut inclinandum, tametsi mundus fractus illabatur, & eatenus ergà illum se præbiturum affabilem & blandum, quatenus illas in hoc non peccare percipiet. nam vti sese blandum, lenem & pium ostendere, & illas veluti pater diligere debet (& facit hoc inprimis adeo vt sic ipse consolationem sentiat, & hæ ab ipso alieniores non fiant) ita & prius illud necessarium est. Et, si vel in horum alterutro peccandum sit, certè sine comparatione minus malum est, eam à posterius deliquere, lenitatem nimirum & facilitatem, quam prius, æquitatem nempe & iustitiam. Nam quia visitatio semel duntaxat in anno contingit, vt si quæ sunt errata ex amore corrigantur, & paulatim tollantur, nisi Moniales intelligant, illas, quæ dicuntur, adanni huius finem emendandas & castigandas; fiet vnus vnus atque alter elabatur, & Religio à primæuo suo rigore paulatim relaxetur, ita vt, dum postea ei malo remedium adhibere & auxilium volent, minimè valeant. Et, quamuis ea imperfectio & delictum in sola Præposita sit; Monialibus ipsis ad relaxationem propendentibus, tametsi postea noua Præposita constituatur, tamen sane quid est in natura nostra ipsa consuetudo; ac paulatim, & in paruis rebus, irremediabilia Ordini damna & mala irrogantur. Atque horrendam Deo rationem reddet Superior ille, qui huic malo in tempore remedium non adferet.

Videor mihi hisce B. Virginis Mariæ monasterijs iniuriam facere quod de huiusmodi rebus tractem, cum quæ Domini bonitate ipsa sint eiusmodi, vt hoc erga illa rigore vti necesse non sit. at ego timeo, ne (quod per temporis diuturnitatem monasteria collabi & à primæuo rigore recidere solent) tale quid hic accidat, hinc ratus monere cogor: & quia video, quod quotidie (Dei beneficio) fabricæ hinc inde exstruantur, in quorum aliquo forte quæpiam vsus & relaxatio iam contigisset, nisi Superiores id quod dico fecissent, hoc inquam rigore vsi fuissent paruas videlicet reculas & delectus corrigendo, & Priorissas, quas ad hoc munus ineptas videbant, deponendo. Hæc siquidem in re particulariter, & singillatim maior necesse est hi pietatem ostendant: etenim multæ, sanctissimæ quidem erunt vitæ, non tamen ad regendum idoneæ. Vnde statim

ri remedium afferendum, & occurrendum est: nam cum tanta hic vigeat & exerceatur mortificatio, nec non exercitia humilitatis, graue illis & molestum non erit. si verò id illi molestum sit, satis apparet, illam gubernationi inepram esse. neque enim animas perfectionis atque eo studiosas illa regat oportet, quæ tam paruę est perfectionis, vt Præposita esse desideret.

Quo tergo Visitatorem aget, Deum inprimis præ oculis habere debet, nec non gratiam, quam hisce domibus & monasterijs ille præstare ipse eam causa sit, vt hæ imminuantur, quasdam etiam deuotiũculas à se abdicare, quas vt plurimum diabolus, ad maius aliquod malum causat & producit, atque hæc maxima crudelitas est, quam is in subditas suas vti potest.

Fieri certè non potest, vt omnes quæ in Præpositas assumentur, necessarias ad hoc munus dotes habeant: quod vbi cognitũ & intellectum fuerit, annum vnum elabi non sinant, quin eam quæ inepta est à munere suo deponãt. Nam vel vno anno multum illa damni inferre potest: &, si per tres annos regere sinatur, fieri posset vt monasterium prorsus destruat, si defectus & imperfectiones nimirum inoleant & consuetudo fiant. Tanti autem necessarium est & plurimi interest, hoc, quod dixi facere, vt, tametsi Superior se quodammodo confidat, eò quod Præposita hæc illi videatur Sancta, & in sua intentione minimè errare, is sibi vim inferre debeat ad illam ab officio deponendam. Hoc eum ego per amorem Domini rogo & obtestor. atque, vbi viderit, illas, quæ Præpositæ eligendæ ius habent, siniſtra quadam intentione, scopo aut passione (quod Deus auertat) ad eligendum duci, electionem hanc cassam & nullius momenti habeat, ipsique Præpositam ex alijs quibusdam monasterijs eligendam nominet, & ex ijs hæ vnam eligant. nam ex electione quæ hoc modo facta fuerit, numquam bonus aliquis sperari successus potest. Nescio autem, an hoc quod iam dixi, temporale sit, an spirituale.

Quod autem dicere incipere volui hoc est, vt libri expensarum accurate & magna cum animaduersione examinentur, nec leui modo & obiter tantum id fiat. Etenim in monasterijs censum habentibus, inprimis & quàm maximè conuenit, vt expensæ censum & reditum annuum non superent, sed ei conformes sint, esto viuant vtcumque possint; cum, Deo laus, omnia quæcumq; in reditibus fundata sunt, satis habeant vnde viuant: &, si moderatæ ordinatæque sint impensæ, satis commodè viuunt: sin minùs, paulatim, si debita contrahere incipiant, seipsa perdent & peribunt. Si enim hæc extrema cum necessitate conflictentur, Superioribus quædam videbi-

tur species inhumanitatis, suos illis labores non cedere, & non permittere vt à parentibus & consanguineis vnaquæq; subsidium quod accipiat. & alia id genus, quæ alijs in locis hodie in vsu sunt, ipsa multò & incomparabiliter potiùs videre vellem, vt monasterium aliquod dissolueretur, quàm vt ad talem statum redigeretur. Et propterea dixi, à temporalibus magna spiritualibus damna ociis solere. Vnde hoc quàm maximè est obseruandum.

In Monasterijs autem in paupertate viuentibus illud ante omnia ei prospiciendum & curandum, ne qua debita contrahant: si enim fiducia de Deo ibi vigeat, & Moniales Deo seruiant, nihil illis defuturum est, modò nimios sumptus non faciant. Adhæc vide particulatim tum in his, tum in casum habentibus sciendũ & inquirendum, quis cibus Monialibus detur, & quomodo morbidæ & valetudinariæ habeantur: & curandum; vt quæ necessaria sunt, abunde ijs suppeditentur: illa enim semper Dominus dat, dummodò Præposita fiducialem animum & diligentiam præseferat: vti iam per experientiam patet.

Aduertat adhæc & reflectat tam in his quàm in illis contentibus ad opus quod Moniales operantur; nec non rationes subditæ eius quod suis illæ manibus lucratę sunt. E quo duo sequuntur commoda. Primò namq; conducit id, vt ipsæ hac ratione ad laborandum animentur, & gratiæ quodammodo iis agantur pro opere quod operatæ sunt. Deinde vt in locis, in quibus ad opus & operationem manualẽ tã sollicitè non aduertitur (quòd non tanta ibi vrgeat necessitas) dicatur illis, quantũ alibi Moniales lucrẽtur. Nã hæc operatio inspectio, & magnam eius rationem habere, vt temporale eius commodum taceam, per omnia vtilissima est: & ipsis dum laborant & operantur, solatio est, nosse quòd Superior opus ipsarum sit inspectorus. Nam tametsi hoc magni momenti res non sit, mulieres tamen conclusæ tolerari in nonnullis debent, &, vt omnis illarum voluntas sit superiori satisfacere, subinde in huiusmodi ad nostram imbecillitatem condescendendum est.

Inquirat, num superflua quędam vigeant sumptuũ ostentationes. Habet hoc potissimùm locum in domibus censum stabilem habentibus, quæ magis in hoc peccare poterunt: & solent per id Monasteria perire & recidere, quod parui alioqui momenti videtur esse. Ergo Præpositæ, sumptuum inutilium amatrices sint, fieri potest, vt Moniales aliquando non habeant quod comedant, quò id illæ alios vsus expendant: quemadmodùm alibi videmus cõtingere. Quapropter videndum est, quidnam pro ratione census & eleemosynæ

quæ dari & subministrari potest, effici queat, & rebus omnibus terminum & modum præscribere oportet.

Non permittat vllam aut superfluitatem aut excessum, vt scilicet Monasteria æquo ampliora construantur; videat quoq;, ne quo aliquain ijs vanitas elaboretur, nisi magna necessitate secùs fieri suadente, debitis grauentur. Ad hoc necesse foret, inhibere ne qua in ijs fabrica aut structura fiat, nisi id priùs Superiori significetur, nec non videnam ei structuræ faciendæ pecunia paranda sit, proponatur, vt is prouerem esse viderit, licentiam ad hoc aut det, aut neget. Non intelligitur hoc de paruis rebus, ꝙ hæ non multũ possint dãni inferre: sed, ꝙ meliùs sit, aliquid Moniales subeãt molestiæ ex eo ꝙ valdè bonã domũ nõ habeant, quã vt propterea turbẽtur & inquietæ sint, alijs sint offendiculo, debitis grauentur, & victui necessaria illis desint.

Permagni quoque refert, vt semper domus tota & vndiquaq; inspiciatur, vt videat nimirum quænam seruetur in ea clausura, & quæ recollectio habeatur: consultum namque est, occasiones præscindere, & non fidere sanctitati, quantamcumque etiam in ea vigere videat, quia nescitur, quænam post futura sit. quare omnia, quæ succedere possent, mala recogitanda & perpendenda sunt, quo (sicuti dixi) eorum occasiones præscindantur. Et inprimis ipsa inspicienda locutoria, & curandum vt duplices ea habeant cancellos ferreos, & craticulam, vnam de foris, alteram intus, eęque foraminibus ita sint arctis, vt manus pertransire non possit. Permagni hoc refert, vti & Confessionalia inspicere, quibus vela quædam clauis affixa oppandantur; adhæc feneſtellam, per quam sacra portigitur communio, vt nimirum ea parua sit: quin & portariam, vt duplicem illa habeat seram, vti & duas claues inter porta clausſtri (sicuti institui & acta fieri iubent) quarum vnam seruet ianitrix, alteram Præposita. Video quidem ita iam passim practicari; sed ne ipsum vnquam obliuioni tradatur, ideo hoc loco id mihi visum referre. Hæc quippe sunt huiusmodi, vt semper ad illa respectum haberi oporteat, & moniales ipsas videre ad illa magnopere à Superioribus rectecti, ne qua in illis negligentia subrepat.

Præterea maximopere refert, inquirere, qui nam Monialiũ sint Confessarij, adhæc quis earum sit Capellanus: & circumspicere, vt magna vtrimque non sit communicatio, sed ea tantum conuersatio quæ necessaria est: & valdè singillatim hoc à Monialibus petere, vti etiam de vniuersali conuentus recollectione. Et si qua quoad hoc tentata fuerit, eam seriò examinare: nam licet ei sæpè aliquid non videbitur esse, in quo à parte rei nihil subest, & in quo fallitur,

ipsumq; sit etiam exaggeraturus, potest tunc alias consulere, vt
jis rei veritatem cognoscat, id illis sub obedientiæ præcepto imp
gendo, atq; id ipsum postea quàm rigidissimè reprehendere, vt
amplius faciant, deterreantur & percellantur. Quando autem
prorsus Præpositæ id inculpa, quo etiam ad minutias respicien
ejusdem & exactissimè quædam dixerit; rigore quodam erga tales
est, suaq; ipsis aperienda cæcitas, ne inquietæ incedant tham
nullum inde sibi posse fructum consequi, sed se defectus & erro
esse, quiescent & tranquillabuntur. Nam, cùm maioris momen
non erunt, semper se Præpositæ benevolas & fauentes ex
oportet, tametsi defectus etiam corrigantur; nam, quò quie
tarum consulatur, ipsa perfectæ obedientiæ simplicitas nuq
quid foret. Posset enim diabolus aliquas tentare, sibi vt persuade
melius id se intelligere quàm ipsa Præposita, vt q, semper
ui momenti sunt considerarent; itaq; permultũ damni creare
ipsum Prælati discretio facilè intelliget, quò illis consulat &
quamquam; si melancholicæ sint, satis cum illis sit habitum
Erga tales autem blandum, exhibere se nõ debet, si enim aliqua
petrare ab eo se posse sperent, identidem illum inquietabunt,
vmquam quiescent: Sed semper cogitent, se se castigandas, &
propterea ipse Præpositæ fauebit.

Si fortè quæpiam instet & velit, vt ad aliud monasterium
feratur, ita ei respondendum est, vt & ipsa, & omnes, imp
ac semper intelligant, id prorsus fieri non posse. Nemo enim
qui suis oculis viderit, potest maxima quæ hac in re sita sunt,
uenientia intelligere; nec non quanta diabolo porta aperi
tentationes suggerendas, si fortè sibi illæ persuadeant, conce
ri aliquando posse, vt suo Monasterio egrediantur, idque
gnas, quas ad hoc dare vellent, occasiones. Et dato, quod
liquando futurum esset, non propterea tamen intelligant op
idcirco factum esse quòd ipsæ id voluerunt, sed alia de cau
sione. hæc enim Soror nullo in loco quiescet aut permanebit,
alijs maximũ damnum inferret. Sed norit oportet ac sibi per
at, nũquam illam Monialem quæ monasterio suo ad alind
volet, vllam apud Superiorem suum aliqua in re auctoritatem
ditum habituram; & quòd, quamuis eam fortè legitimè ed
devellet, propter aliquam in quam necessitatem, aut ad fund
aliquam ordiendam, propter hoc solum id non faceret. Imo
bene fiet, quia vix vmquam aliæ hacce tentatione tentantur,
quæ natura melancholicæ sunt, aut quæ huiusmodi sunt, vt

quod magni momenti sit vtiles sint. Et forsan bonum foret, Superiorem priùs, quàm aliquapiã hac de re agere inciperet, aliquam rei huius praxin inducere, & ostendere quàm id sit malum, quamque malè sentiret de ea quæ huiusmodi tentatione tentaretur: nec non causas declarare, & quomodo iam nulli prorsus egredi liceat, eò quòd hactenus domus illis carere non potuerit, sed opus habuerit.

Inquirat, num Præposita particularem in aliquam amicitiam ostendat, plus pro illa quàm pro alijs faciendo: nam alijs in rebus id non ita curandum est, nisi fortè valde in ijs excedat, & amicitia illa nimia sit. Præpositas namq; conuenit & oportet magis tractare cum illis qua melius rerum intelligentes & discretionis maioris sunt. Et quoniam corrupta natura nostra non finit nos ipsas tales reputare, quales sumus, hinc vnaquæq; se æquè aptam esse existimat. vnde fiet vt hanc nonnullis diabolus tentationem ingerat, quòd, vbi non sunt graues occasiones exteriùs, minutias consecretur interiùs, vt semper habeant bellum, & in resistendo meritum; itaque illis videbitur, quòd hæc aut illæ ipsam gubernent. Si quis in hoc sit excessus, eum necesse est moderari: est enim hæc magna imbecillibus tentatio, sed non oportet vt propterea illa auferatur: nam (sicuti dixi) fieri potest personæ sint tales vt sic fieri oporteat: nihilominus semper bonum est, singularem operam dare, vt Prępositа non magnam in particulari amicitiam, cum aliqua habeat. Statim autem apparebit & intellige. tur, quomodo se res habeat, & quid agatur.

Sunt nonnullæ, quæ adeò se perfectas in suoipsarum iudicio, esse existimant, vt quidquid vident in alijs, id ipsis videatur imperfectio: & semper sunt illæ, quæ plures alijs imperfectiones habent, quas in sese non vident: & omnem illarum culpam miselle Præpositæ, aut alijs attribuunt. Et hæ decipere forte Superiorẽ possent, dũ is emendare aut corrigere conabitur id, quod in se bonum est. Quamobrem vnicè (dictum est) ad hoc, vt defectus aliquis emendetur, credendum non est, sed ab alijs quoque scisciandum num ita se res habeat. Nam intolerabile certe & incongruum foret, si singulæ in singulis suis visitationibus Superiores noua conderent mandata, maximè in monasterijs, in quibus tum rigidè viuitur, quare non sunt vllæ rigidæ constitutiones & mandata eis faciendæ, nisi fortè in rebus maioris momenti, & (quemadmodum dixi, Præposita & aliis Monialibus prius interrogatis circa id quod emendari cupiunt, & nisi sciuerint curant quomodo tale quid contingat: nam tam multa de nouo iis onera præscribi, & ipsę adeò grauari possent, vt cum ab illis ea ferri nequeant, delinquant, in id quod Regulæ essentiale est.

Hoc autem Superior antè omnia, & quàm maximè, curabit, vt Constitutiones ipsæ exactè seruentur, qui sicuti Præpositam videbit, vt tanta sit libertate, vt eas parua de causa, aut etiam quadam è consuetudine violet, rata parum tam in hoc, quam illo situm esse, pretium habeat, maximum illam monasterio damnum allaturam: licet fortè statim id ita esse ei non videatur, suo tamen tempore in rem habere, satis comperiet. Atque hæc est causa, cur monasteria, quin & ipsæ Religiones, alibi ita collapsæ sunt, dum scilicet paruis fiunt: inde enim fit, vt etiam in maximis impingant.

Publicè & in communitate omnes seriò commoneat, vt, si quem aliquem quoad hoc in monasterio defectum videbunt, ipsum moneant; etenim, si rem postea intellexerit, eam quæ illud non significarit, etiam castigatum iri. Hinc siquidem fiet, vt Præpositæ tum quædam percellendæ sint, & sedulò circumspecturæ. Neque vlla est cum illis dissimulatione vtendum, si fortè graue id illarum sit, nec ne: sed hæc norint oportet, ita semper fieri debere, & eo præcipuè se Præpositas constitutas, vt Regulam & Constitutiones obseruari faciant, non vero vt, prout sibi videbitur, illis quidquam demant, aut addant: quin & aliquam esse debere, quæ superiori reflectat, & ad Superiorem omnia referat.

Fieri, meo iudicio, non potest, vt illa Præposita rectè suo officio fungatur, quæ aliquid faciet, quod Superiorem nescire ac velle nollet, ac ægrè ferret: hoc quippe signum est, non id esse per omnia diuino obsequio conforme & respondens, cuius eum, qui Deo cum supplet, conscium esse nolo. Vnde Superior quam maximè id seruare debet, num in ijs quæ cum ipso tractantur, in sinceritate & veritate procedatur. hæc enim si absint, quam grauissimè & acerrimè ipsas tractantes reprehendat, & vt ea adhibeantur procuret. Præpositam & alias officiales, ad hoc ipsum, vti par est, disponendo, & alias diligentias adhibendo. Nam tametsi fortassis aperte non mentiantur, nonnulla tamen possunt celare; & minimè par est, ipsum cum sit caput ex cuius præscripto & directione viuendum est, quidquam ignorare, & non omnia nosse. Etenim vix quidpiam bonum corpus sine capite suo agat: nam non minus malum est, dum quid eum celatur, quod corrigere debet. Concludo ergo & dico, eatenus modo Constitutiones seruentur, omnia sincerè ac rectè procedere, at, si illarum vti & Regulæ obseruantia negligatur, ipsas visitationes parum profuturas: (nam hunc ad finem illæ tendere debent,) nisi forte Præpositas, quin & ipsas Moniales, (si quidem visitatio id mutando, & alias quæ in Religionis obseruantia integra & perfectæ essent, in illarum locũ inserendo (quod perinde foret ac si

nasteriũ de nouo erigeretur) & singulas earum separatim per varia monasteria dispertiendo; nam vna aut duæ, in bene morato & ordinato monasterio parum poterunt nocere.

Notandum est, quasdam esse posse Præpositas, quæ aliquam sibi ad quædam quæ Constitutionibus repugnent, agenda libertatẽ dari petant: quin & ad hoc occasiones quasdam hæc fortasse depromet, quæ sibi sufficientes videantur, propterea quòd ipsa aut plura non intelliget, aut (quod Deus auertat) Superiori, ita id expedire ac conuenire, persuadere cupiet. Quæ licet directè contra ipsas Constitutiones nõ sint, tectè tamẽ esse possũt, adeò vt illa acceptare & admittere perniciosum sit: nã, quoniã ipse non est præsẽs, hinc nescit quid sit; & plerũq; ea quæ euincere cupimus, nouimus exaggerare. Quo circa melius forsan & consultius est, nullo omnino rei inducendæ aliquod ostiũ patefacere, sed vniuersim talia negare, nisi ea sint conformia statui, qui quidem hodie vna die in illis monasterijs viget; cum ad oculum pateat, quã is bonus sit, & experientia doceat, Certa incertis esse potiora. His autem in casibus Superior immobilis & infractus esse debet, ac pro nihilo reputare ac parum curare petita negare, sed ea cum libertate quam dixi initio, & sancta quadã cũ auctoritate & dominio; vt non magis curet, vtrum Præpositis & Monialibus placeat, an displiceat in ijs è quibus suo tempore aliquod sequi posset incommodũ. Et sanè satis est, quo ipsum non introducatur, quod nouũ id sit & insolens. Licentiam porro ad Moniales in Ordinẽ admittendas, vt Prælatus & Superior Præpositæ passim non concedat, permagni refert, nisi is prius de illis pluribus informetur & certior reddatur: &, si ipse in illo sit loco, vbi id per se possit inquirere, ipsum accuratè facere non negligat. Fieri enim potest, quasdam Præpositas tam esse in Monialibus suscipiendis faciles, vt paucis sint talentis earũ contentæ. Cùm verò id ipsæ volent, & se in rẽ inquisijsse dicẽt, subditæ penè semper ad id ꝙ ipsæ volunt, sese accõmodãt & accedunt, posset vero fieri, vt vel ob amicitiã, vel consanguinitatẽ aut alium quempiã respectum, Præposita erga admittendam afficeretur, & rectè se facere cogitaret, & tamen interea grauissimè erraret. In admissione ad Ordinem quidẽ si quid peccetur, faciliùs emendari potest: sed in ipsis ad votorũ emissionem admittendis, maxima opus est diligentia, vtq; Prælatus tum cũ visitationem suam obit, inquirat num aliquę Nouitiæ sint, eæque sint tales quales oportet! nam si Ordini illa non conueniat, tempore votorũ in facultate adhæc dãda cautè circũspecteq; procedat. Fieri .n. poterit, vt Præpositę cũ Moniali bene sit, aut hæc sit quid ad ipsã pertinẽs, & subditæ suã de ea illi opinionem aperire non audeãt, q̃ tñ Superiori dicẽt. Quare

si fieri

si fieri posset, consultum esset, professionem siquidem ea iam inhaeret, tamdiu differri, vsque dum Superior visitationem faciat; quam etiam, si ita expedire censeret, significare, vt sibi secreta quoad hoc suffragia, sicuti in electione fieri solet, mittantur. Etenim permagni refert, domi non remanere aliquam, quæ tota vita sua laborum & inquietudinem sit allatura. nam quæcumque hac in re adhibentur diligentia, optimè erit impensa.

In Laicis sororibus admittendis maxima etiam opus est maduersione: etenim, omnes penè Præpositæ quam maximè optiunt, multas habere laicas; itaque conuentum grauant, & subinde etiam talibus, quæ vix laborare & operari nouerunt. quæ non sunt eæ ita statim & facilè admittendæ, nisi conuentum notabiliter ijs opus habere pareat; quin & inquirendum in eas, quæ iam electo in conuentibus agunt: nisi enim cautè & circumspectè hac in re procedatur, magna hinc consequi possunt damna. Semper autem in singulis conuentibus procurari oportebat, ne designatus à Regula Monialium numerus compleatur, sed semper aliqua loca aperta relinquantur. Præsentari quippe postea Religiosa aliqua potest, quam admitti domui expediret, quæ ob numerum à n complatum suscipi non posset: neque enim vllatenus permittendum & consentiendum, vt designatus numerus excedatur; hoc namq; esset, portam aperire ad totalem monasteriorum destructionem, & recta ad eandem tendere. Propterea satius est, ipsam vnius vtilitatem postponi & negligi, quam vt simul omnibus damnum creetur. fieri posset, vt in aliquo fortè conuentu Monialium numerus completus non sit, illac quamdam Religiosam, quo alia quædam ingrederetur, pertransire, ac, siquidem dotem aliquam aut eleemosynam illa quæ decitur secum tulerit, eam illi conuentum dare; quod id perpetuum futurum est. Itaque damno occurreretur; at si id non fuerit, petitur quodcumque voluerit, & non incipiatur res omnibus adeo damnosa futura. Necesse est autem Superiorem, quando aliquæ ingrediendi facultatem ab eo petent, inquirere ab illis quæ iam ingrediuntur, de numero vt videat quid expediat: neque enim tanti momenti negotium æquum est vni Præpositæ committi.

Inquirendum præterea, num Præpositæ ad officium Ecclesiasticum, & ordinarias pœnitentias aliquid addant. Vnaquæque enim ad libitum his aliqua tam particularia posset addere, & in hoc tam molesta esse, vt Moniales plus æquo grauatæ valetudinem suam destruerent, & facere non possent id ad quod tenentur. Porro non hoc intelligi velim, quasi, dum aliqua pro certo quodam die occur-

rentia

gēre necessitas, vt ita fieri non possit. Sed, quædam adeo possunt esse indiscretæ, vt id penè ceu consuetudinem quamdam inducant, vt fieri solet. ipsę verò Moniales nihil contra hæc opponere audebunt, ratę, id si faciant, exiguæ deuotionis argumentum fore: neque etiam æquum est, vt de eo quidquam, nisi apud superiorē suum, loquātur.

Examinet quoque modum chori, tam ea quæ canendo, quàm quæ nonnisi recitando dicuntur, & inquiret, num hæc cum pausa quadam dicantur; cantus verò an submissa fiat voce, quiq; nostræ professioni sit conformis, & ædificet. Nam è voce nimium elata duo sequuntur damna; primum, quòd id indecens sit, eò quod ad mentem non sit composita; alterum, quod nostræ viuendi rationis modestia & Spiritus depereat. Et, si accuratè adhoc reflectatur, aliquis in hoc committi excessus potest, & omnis eas audientium tolletur deuotio: sed danda opera, vt voces potius cum mortificatione quadā proferantur, quam vt per eas audientibus se solum placere velle significent: hoc namq; iam penè vniuersale & commune est, &, prout quidem mos hic & consuetudo inualuit, nulli iam huius defectus tollendi ratio videtur affulgere. quamobrem id, quam impensissime inculcandum erit.

Inprimis autem ad rem faciet, Superiorem in virtute S. obediē-tię, coram Priorissa vni è Monialibus iniungere, vt, si quando quæ vt magni momenti obseruanda præscriber, non obseruantur, hoc sibi per litteras significet, vt sic Priorissa intelligat ac norit, nullatenus id se posse negligere. Hoc ex parte perinde erit, ac si Superior semper coram, adesset, vt sic illa maiore cum solicitudine & circumspectione procedat, ne qua in re per excessum peccet.

Expediet quoque quàm maximè, vt, antequam visitationem suam Superior incipiat, efficacibus verbis & impensè declaret, quā malum & pernicioſum sit, Præpositas animo alieniore ab ijs Monialibus esse, quæ defectus & imperfectiones, si quando in oculos illarum incurrunt, esto certæ non sint, Superioribus patefacient; nā, prout quidem sibi persuadent, ad hoc in conscientia, obligatæ sunt. Præposita autem gaudere debet, si quando sui mortificandæ aliqua sibi materia offertu: iuuant hæ namq; eam, ad melius suo officio fungendum, & Domino nostro seruiendum. Si verò ipsamet in causa sit, cur à Monialibus alienior fiat, certum id signum est, ipsam ad illas gubernandas minimè quadrare: quia posthac illæ non audebunt loqui, cogitantes Superiorem abire: sese vero in angustia & pressura remanere: itaq; tandē fieri poterit, vt omnia relaxētur. Quo minus autem hoc moneat, aduocare & impedire eum nō debet, quā-

tacumq; in Prioriſſis eluceat vitæ ſanctimonia, cui eum fidere non oportet. nam hæc natura noſtra talis eſt (quin & ipſe inimicus, quando aliud nihil habet in quo nos oppugnat hic manum inſerit) vt forſitan hic lucretur quod alibi perdit.

Magnopere verò & inprimis, ſumma per omnia in Superiore requiritur commiſſorum reticentia, & vt Præpoſita, nullo tenus intelligere queat, quænam ipſam accuſet: quia, ſicuti antè dictum eſt, adhuc agunt in terra: & (eſto aliud non foret) aliqua hac ratione tentatio euitetur, quanto magis, quòd per multum illæ nocumenta poſſunt adferre.

Si, quæ de Præpoſita dicuntur, parui admodum ſunt momenti per aliquam ea circum locutionem, & diſſimulanter indicari poſſunt, ita vt non intelligat ipſa, à Monialibus ea profecta eſſe: tanto quo magis oſtendi ac fingi poteſt, nihil dictum eſſe, eò id melius & ſatius eſt. At quando maioris momenti res ſunt, lõge potius eſt, aliquod iis remedium adhiberi, quàm nullã Præpoſitæ moleſtiam.

Inquirat, num quas pecunias Præpoſita recipiat, & aſſerat quas clauariæ non videant: quod magni refert (nam poſſent hoc inaduertenter facere) nec ipſa aliter eas vmquam poſſideat, quæ ſicuti Conſtitutiones id præcipiunt. Hoc quoque in monaſterio in paupertate fundatis ſeruari oportet. Videor mihi hoc etiam alio in loco monuiſſe, itaque alia ibi erunt: ſed, quoniam etiam temporis aliquantulum elapſum eſt, hinc id memoria excidit, & ſi autem ijs relegendis me detineam, hinc plura non dico, & ſuperſedeo.

Nimis quàm laborioſum & moleſtum Superiori erit, adhuc minutias quas hic produxi, reflectere, at longè illi credo moleſtum & grauius erit, quando videbit, quantum, niſi hæc exacte obſeruentur, hinc ſecuturum ſit diſpendium & defectus. Et, ſicuti quantumlibet ſanctæ ſint, cogitent & ſibi perſuadeant oportet, habere ſe caput (quod, ſicuti in principio monui, in gubernatione mulierum præcipuum & principale eſt) quod nulla terra ſuis re poſſit & debeat moueri; ſed quod ſeruare, & vt ſeruetur & impleatur iubere debeat, quidquid ad Religionem vllo modo pertinet, quòd verò ei contrarium eſt caſtigare: curare præterea vt ipſum ſingulis in monaſterijs accuratiſſimè ſeruetur. Adhæc non ſolùm ſingulis annis ſemel eum viſitaturum, ſed ſcire etiam debet quid ſingulis diebus faciant. Et hoc ſi fiat, ea quæ perfectionis ſunt creſcent indies potiùs quàm decreſcant, eò quòd moleſtiæ plurimum reuerentiales & timidæ ſunt. Quæ autem dicta ſunt

maximopere iuuant, ad hoc, ne quis suiipsius præ negligentia obliuiscatur, vtque hæc aliquando, quando opus erit, non solùm dicantur, sed & fiant. nam ex vna re iudicium ferent de omnibus. Si autem è benignitate, aut alijs quibusdam respectibus seuerè fiat iam tum in principio quando nonnisi pauca erunt, postea id maiore cum rigore facere cogetur, itaq; hæ pietates maxima quædam fient crudelitas, & erit cur magnam ipse Domino Deo reddere rationem teneatur.

Nonnullæ verò ea sunt simplicitate, vt valdè se peccare credituræ sint, si Præpositarum suarum defectus dicant in rebus quas corrigi oporteat: & licèt ipsæ id vile & sordidum reputent, nihilominùs quid facere debeant, moneantur oportet: adhæc, vt cum humilitate quadam Præpositam antè moneant, quando eam aut contra Constitutiones, aut aliquas maioris momenti res peccare videbunt. fieri autem potest, vt in illas ipsa non peccet; continget autem, vt illæ ipsæ, quæ eam id dicunt committere, postea, si ab ipsa alienatiores fiant, illius eam insimulent.

In iis autem, quæ in hisce visitationibus eas facere oportet, scindis noscendisque magnam passim cernere est ignorantiam: quamobrem pro sua Superiorem necesse est, discretione eas eorum commonere & edocere.

Inquirere quoque oportet in id quod cum Confessarijs fit; idq; non ex vna, aut duabus tantùm, sed ex omnibus, & quomodo eas is moderetur ac dirigat: nam cùm Vicarius non sit, nec haberi debeat, & ideo id non practicetur, ne qua cum eo sit communicatio, nulla cum illis sit oportet communicatio nisi admodum moderatè: & quo minor, eo melior. In recreationibus autem & officiosis compellationibus magna adhibeatur circumspectio. tametsi aliquando quid interuenire possit, quod excusari commodè non queat.

Moneantur quoque Præpositæ, ne nimium sumptuosæ & effusæ sint, sed meminerint, teneri se seriò aduertere ac videre quomodo sua expendant, eo quod nonnisi velut quædam œconomæ sint & dispensatrices; & non debere se expensas velut de re propria facere, sed sicut ratio requiret, & æquũ erit, idq; valde circumspectè, ne quem excessum committant: vt taceam eas, ne quam offensionis occasionem alicui dent, id etiam in conscientia facere teneri, vti & temporalia conseruare & custodire: denique, vt in particulari ipsæ aliquid plus ceteris non habeant, nisi fortè aliquam arculæ cuiuspiam, in qua quædam chartę, litteræ videlicet, asseruentur, clauem: nam si quædam Superiorum sunt monita & instructiones illa inprimis ab omnibus passim videri minimè par est.

Inspiciat item campanæ sonitum & vestitus modum, an nimirum is Constitutionibus conformis sit, &, si quid (quod Deus auertat) aliquando, quod aut curiosum, aut non tantæ ædificationis sit, adueterit, ipsum antè oculos suos vt comburatur, iubeat. Nam talis obligatio reddit eas attonitas & consternatas, & tunc demum sese corrigunt, & illam etiam in memoria conseruant propter eas quæ post venturæ sunt.

Animaduertat quoque ad modum loquendi: vt nimirum is simplex, sincerus, & religiosus sit, & cuius stylus & phrasis magis Eremitas & homines solitudinis sectatores redolet, quàm vt noua & affectata verba atque elegantias quasdam consectetur; semper quippe sunt aliquæ in verbis nouitates, vt malint hisce in rebus agrestes & inurbanæ, quàm curiosi dici.

Quantum fieri potest, effugiant, ne quas habeant lites: si ne euitare omnino non valeant, eas habeant: etenim Dominus aliquo sis via prouidebit, & reddet, quod per hanc eas perdere contingit. Inducat semper eas ad faciendum id quod perfectius est: iisque iungat, nullam vt litem intentent aut foueant, nisi Superiore ante certiore reddito, & nisi speciale eius præceptum accesserit.

Vnde eas quas in ordinem admittet, commoneat, plurimi faciant talenta & dotes personarum, quàm ipsam dotem pecuniariam: & ob nullius commodi intuitum ac respectum illas admittant, nisi prout id Constitutiones fieri iubent & volunt, præsertim si aliquis sit in ipsa personæ conditione defectus.

Necesse quoque est ad posteros transmittere id quòd Superiores, quos Dominus nobis dedit, iam faciunt, & practicant; à quibus ego multa eorum quæ hic attuli, mutuando accepi, vidēs quomodo ipsi nos visitarent: & speciatim quoad hoc punctum, vt erga nullas Monialium particulariorem familiaritatem ostendat quàm erga omnes, scilicet, vt cum illa clam aliis agat, aut ei priuatim sensit, sed erga omnes simul, ceu verus pater, amorem exhibeat, quia enim in monasteriis particularis amicitia, erga aliquam speciem semel locum habere cæpit, tametsi ea sit talis, qualis inter Sanct. Hieronymum & Sanct. Paulam fuit, diuersis murmurationibus & obloquiis ostium pandetur, quemadmodum illi ab hisce immunes non fuere. Neque solùm illi domus solum creabit, sed omnibus; Nam diabolus, quò aliquid lucrum

statim id quocumque disperget & innotescere faciet. Et, ob peccata nostra, mundus quoad hoc ita iam perditus est, vt multa hinc consequerentur incommoda, vti in præsentiarum vbiuis cernere est. Hinc quoque fit, vt Superior minore in æstimatione tum habeatur, & generalis amor, quo omnes eum, si est qualis esse debet, semper prosequentur, hac ratione tollitur; dum illis videbitur, quod amorem ipse suum in aliquam personam alibi restrictum habeat. Permagnam autem vtilitatem in communi adfert, si ipse ab omnibus vniuersaliter dirigatur. Non id sic intelligendum, quasi id interdum, cum ita necessario fieri debet, contingere non possit, sed in rebus & occurrentijs notabilibus & nimijs id fieri vetatur.

Quando autem monasteria introrsum ingrediendo visitabit, meminerit aduertere quomodo sese habeat clausura (nam numquam id eum omittere oportet) & (prout ante dictum est) domum omnem sedulo excutiat & perscrutetur, socius vero eius, cum Præposita, & aliquot alijs Monialibus, semper testes adsint & sequantur. Adhæc nullo modo, esto etiam manè, in monasterio manendo, cibum sumat. quantumuis instanter adhoc faciendum inuitaretur; sed videat tantum quomodo ibi omnia sese habeant. & statim inde discedere satagat: vt enim loquatur, melius ad cancellos id aget. nam esto id omni cum bonitate & simplicitate fieri posset, tantumdem tamen est, atque incipere, vt fortasse post futuris temporibus venturus sit aliquis, cui tantam libertatem dari non conueniat, &, si fortasse maiorem quis artipere velit, Dominus, quæso, id minimè permittat, at vt semper hæc quæ ædificant, fiant, necnon reliqua omnia sicuti modo fiunt. Amen. Amen.

Nullas sibi Visitator in cibo nimietates aut superfluitates dari permittat iis diebus quibus visitabit, sed id duntaxat quod æquum est & conueniat. Si verò quid in contrarium fieri videat, id quam maximè reprehendat. Neque enim professioni Præpositarum, (quæ exigit, vt sint pauperes) vti nec Monialium conuenit, neque etiam ad aliquid conducit, illos comedere aliud quam quod naturæ satis sit; denique non ea quæ debet, Monialibus in hoc datur ædificatio. Modo quidem, tametsi aliquis forsan in hoc committeretur excessus, ipsum vix credo emendandum; quod iam Superiorem habemus, qui non reflectit, paucane sibi an multa, malane an bona præbeantur: & nescio, an id ipse intellecturus esset, nisi valde speciatim & particulariter ad hoc reflecteret. Hoc autem inprimis curat, nimirum vt ipse solus sine vllo socio scrutinium & informationem hanc faciat: neque vult enim, si quis in Monialibus occurrat defectus, hūc

ab illo audiri, quod certè notabile quid est, ne scilicet ineptiæ Monialium passim innotescant; si forte aliqua foret, quia hodiè (Deo laus) non multum ea dãni adferret; nam Superior id intuetur cum pater, &, vt talis, ipsum reseruat, reique grauitatem ei Deus reuelat & detegit, quod illius sit loco. Ei vero qui talis non est, forsitan id quod nihil est, videbitur esse magnum, & quia vix id curat, hinc id minime negligit, & ipsum monasterij nomen & fama sine vlla causa deperit. Det Dominus, vt Superiores ad hoc aduertant, vt semper sic faciant.

Non expedit, vt Superior ostendat, se Præpositam diligere, aut bene sibi cum illa conuenire, saltem coram omnibus alijs; hoc enim eas intimidabit, ne illius imperfectiones Superiori aperire audeant. Meminerit vero, ipsas audire & intelligere oportere, se illam minimè excusare, & si quid emendandum habeant, se illas correcturum. Neque enim est desolatio vlla tam magna, atque est desolatio animæ quæ Dei & ordinis zelo mouetur; quando nimirum cum quadam animi amaritudine videt, defectus aliquos committi, & Prælatum exspectat, vt is ijs remedium adferat, & tamen nullam certam emendationem sequi. Hoc namque in casu conuertit se ad Deum, & inposterum (esto omnia sursum deorsum verti videat) tacere constituit, videns quam parum monendo proficiat. Et quia pauperculæ nonnisi semel audiuntur, quando nimirum ad scrutinium vocantur; Præpositæ autem multum temporis ad defectus suos excusandos, rationem eorum reddendam, & lapsuum vices moderandas habent; & forsitan etiam ad pauperculam illam traducendam & culpandam, quod id è passione dicat, & quod plus minusue; & licet id illi aperte non dicant, intelligit tamen Priorissa quænam illa sit, nec Prælatus debet esse testis: & res ita dicuntur, vt eas ipse non credere non posse videatur. itaque manent omnia in eodem statu, in quo prius erant. nam si ipse posset esse testis & coram videre, intra paucos dies rei veritatem intelligeret: Præpositæ autem putant eam dicere: sed hic amor noster proprius talis est, vt mirum sit, si culpam ipsi nobis ascribamus, nec nos ipsas cognoscimus.

Hoc sæpè mihi contigit, & quidem cum Priorissis quæ magnæ Dei ancillæ erant, quibus ipsa tantum credebam ac fidebam, prorsus vt mihi impossibile videretur, rem aliter sese habere: cumque ad dies aliquot intra monasterium versarer, mirabar, quod videretur rem prorsus aliter esse atque ipsa mihi dixerat, & quidem in quadam magni momenti negotio, quod mihi dicebat quod esset passio. Et ferè media Conuentus pars sic censebat, cum tamen ipsa esset pro-

se non intelligebat, vti postea patuit. Credo equidem, eacodæmonem, quod non multas occasiones, in quibus Moniales hasce tentet, habeat, ipsas Priorissas tentare, vt nonnullis in rebus ab ipsis dissentiant, & videant quomodo eas ferant. Omnia vero eo tendunt, vt Dominus propterea laudetur. Vnde fixum & persuasum mihi iam est, nulli omnino credere, priusquam in rem bene inquiram, vt eam quæ decipitur, intelligere faciam ac videre se decipi nisi. n. sic fiat, ægre remedium adhibetur. Non sunt quidē omnia hæc in rebus gravibus: sed ab illis potest veniri ad maiora, nisi circumspecte procedatur. Miror sanè, quando diaboli subtilitatem & technam video, quomodo nimirum vnicuiq; persuadeat, quod maximam mūdi veritatem dicat. Propterea dixi, vt nec Priorissæ, nec vni Monachæ in particulari plane fides adhibeatur, sed vt amplius & vlterius à plurib⁹ inquiratur, præsertim cùm res magni momenti est, vt certò euidenterq; ei remedium adhibeatur. Dignetur Dominus, semper nobis prudentes & sanctos Superiores dare, si. n. tales hi sint, Maiestas ipsius hauddubiè illos illuminabit ac diriget, vt in omnibus rebus rectè debiteque procedant, & nos cognoscant: sic namque omnia quàm optimè gubernabuntur, & animæ, indies magis & magis in perfectione proficient, ad Dei honorem & gloriam.

FINIS.

Ad Maiorem Dei Opt. Max. Deiparæ Matris, S. Iosephi & S. Matris Theresæ de Jesu gloriam.

SEPTEM

SEPTEM MEDITATIONES IN Orationem Dominicam septem diebus hebdomadæ accommodatæ.

Admonitio ad Lectorem.

MEditationes istæ in orationem Dominicam repertæ sunt inter fragmenta Conceptuum in Cantica Canticorum S. Matris Teresiæ, quæ apud D. Isabellam de Auellanda D. Dionysij de Cardenas quondam Præsidentis Consilij Ordinum vxorem, asseruabantur, quarum in vita ipsius nulla fit mentio, quam perditis habebantur.

MEDITATIONES DE ORATIONE DOMINICA.

CReator omnium Dominus omnipotens ex quo fragilem plasmationem nostram perspectam habet, & agnoscit, animam nostram ob capacitatem eius infinitam per singulos dies ad noua postulanda & impetranda adspirare, nec quietam esse si vnum quid tantum recipiat: ideo Leu. cap. 6. imperat idem Dominus, nè ignis in altari suo aliquādō esse desineret, à Sacerdote nouis lignis suppositis eū manè per singulos dies enutriri, veluti, figuratè significans, ne calor deuotionis extinguatur, vel tepescat, sed perpetuò viuus, & ardens permanere possit, nouis, & viuis considerationibus tanquam lignis adiectis quotidie conseruari debere, & quamuis hoc imperfectio videatur, diuinę tamèn prouidentiæ adscribendum est, vt conditionem suam ducem habens anima nostra, assiduè diuinas perfectiones contempletur, nec contenta sit, donec à Deo, cuius ipsa est capax, expleantur eius desideria, etenim nihil præter ipsum amplitudinem eius satiare, aut replere potest.

Vnum est quòd conseruare intendimus, ignem s. amoris Dei sed multis opus est, ignis & quotidiè illa renouare necesse est, vt enutriatur quia calor, & efficacia nostræ voluntatis totum id absumit, & totum ei modicum videtur, vsque dum eo perueniat illo eodem igne, (bono videlicet infinito) quo solum saturari ad plenum possumus. Igitur cùm Oratio Dominica ad huius diuini ignis flammas alendas plurimùm conferat, ne ob eius frequentem vsum, & repetitionem refrigescat voluntas, & languescat, rationi consentaneum erit, modum exquirere, quo multoties indies illam recitando, intellectus noster, nouis considerationibus adhibitis, refoueatur, & hoc alimento diuino recreetur, ignisque sanctus, & calor in voluntate sustentari, & augeri valeat. Hoc commodè fieri poterit ipsius Orationis septem petitiones iuxta numerum septem dierum Hebdomadæ distribuendo, vnicuique diei suam petitionem sub titulo, & nomine ipsi Conuenienti assignando, ad quam referantur & reducantur, quæcunq; in ea petitione nobis concedi desideramus, totumq; quod à Deo obtinere possumus.

Petitiones nemo est, qui nesciat: nomina vero quibus Deus celebratur sunt hæc, Pater, Rex, sponsus, Pastor, Redemptor, Medicus, & Iudex: quilibet itaq; euigilet dicendo.

Die Lunæ: Pater noster, qui es in cælis, sanctificetur nomen tuum.

Die Martis: Rex noster, adueniat regnum tuum.

Die Mercurij: sponse animæ meæ, fiat voluntas tua.

Die Iouis: Pastor noster, Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.

Die Veneris: Redemptor noster, dimitte nobis debita nostra sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.

Die Sabbathi: Medicus noster, nè nos inducas in tentationem.

Die Dominico: Iudex noster: Libera nos à malo.

PRIMA PETITIO.

Pro die Lunæ.

TAmetsi nomen Patris melius quadret omnibus his petitionibus & maiorem nobis confidentiam præbeat, & per quod omnia quæcunq; petimus, se nobis daturum obligare dignatus sit dominus, eius tamen dispositioni, & mirabili ordini non aduersantur reliquos enumeratos titulos, qui etiam tã vere quam propriè Deo attribuuntur, adiungendo; præterquam quod deuotio magis magis excitetur, & ignis perenniter custodiendus in altari cordis nostri subministratione lignorum viuificetur, & nostra confidentia corroboretur considerãdo quod illi qui Pater noster est titulo honorifici nobisque fauorabiles competant. Vt igitur ignis hac die Lunæ hoc Patris nomine fomentum in quod agat subijciatur. Cogitet quod Pater ipsius est Deus trinus in personis & in essentia Principium, & Auctor omnium rerum quæ causa & fons in exhaustus à quo omne promanat, per quem nouemur, per quem viuimus, & per quem sumus, qui omnia sustentat, & fouet, & conseruat; & seipsum consideret filium hunc Patris adeo Potentis qui creare adhuc posset plures mundos infinitos; adeo sapientis, qui illos omnes optimè regere nosset, gubernare, sicuti hunc, quem creauit nulla, que creaturarum cælo & in terra à supremo Seraphin, vsq; ad minimum terræ miculum inueniri, cui eius Prouidentia desit. Tantæ deinde Bonitatis, vt gratis dignetur se omnibus incessanter communicare iuxta vniuscuiusq; capacitatem & exigentiam: & singulis homo meditetur, & dicat: Quam bonus est mihi talis Pater, sola permotus bonitate me de nihilo adesse producere vel & participem eximiæ huius dignitatis [Filiationis inquam] efficere, plurimos hominum relinquens in abysso profundissimæ nihileitatis qui certe meliores, & fideliores quam ego fuissent. Hic perpende quam merito amari, & quam perfectè ipsi [illegible]

dignus sit talis Pater qui propter suã munificẽtissimã bonitatẽ creauit omnia, quæ in vniuerso mundo continentur in mei obsequium, & vtilitatem; me autem vt ipsi seruirem, & ad ipsum possidendum in æterna beatitudine peruenirem. Tunc petes omnibus hominibus lumen concedi, vt illum agnoscant, & amorem, vt illum diligant; & gratias illi habeant pro immensis beneficijs, quibus semper ideo cumulantur, & omnes sint adeo virtuosi, & sancti, vt in eis appareat Dei Patris imago; & vt in omnibus, ab omnibus glorificetur, & sanctificetur nomen eius, vti nomen Patris, qui filios habet Patri, qui eos creauit merito non absimiles.

Inde statim sequitur, in memoriam reuocando innumera peccata hominum, ingens dolor de offensis, & iniurijs quibus hic Pater tam dues in bonitate erga suos filios, qui eius in se meritis non respondent, afficitur: & efferri lætitia, quod plurimi serui Dei reperiantur, in quibus sanctitas sui Patris clarissimè resplendet; mœrorem concipiendo ob peccata quæcumq; & prauorum exempla, quæ videt; pariter exultando ob virtutes, quas oculis & auribus percipit in alijs; gratias Deo agendo, qui sanctos Martyres, Confessores, & Virgines qui se genuinos talis Patris filios demonstrarunt, creare dignatus est. Post hæc statim sequitur Confusio, præcipit quod eum in particulari offenderimus; quòd ei gratias pro beneficijs non retulerimus; quòd tàm indignè Filij Dei propter generosos & magnos animos præferre dignum esset nominemur. Hic etiam considerandæ parentũ proprietates, qualiter filios suos etiã deformes diligãt: qualiter eos, etsi vitijs deprauatos sustineant: qualiter eis domum reuertentibus, atq; seipsos obedientiæ Patern reddentib. ignoscãt, qualiter filijs nulla cura presis & in vtrãq; autem dormientib. Patres anxij & solliciti primogenituras eorũ, & opes promoueri, & augeri curẽt. Et cõsiderando qualiter, singulæ huiusmodi proprietates in Deo reperiantur, ità vt nemo cæterorum secum conferri possit, ipse supetans omnes excessu infinito; quo fiet, vt teneteſcat, & emolliatur anima & confidentiam concipiat, & spem venlæ recuperet tàm pro se, quam pro alijs, & neminem contemnat videns habere se Patrem, qui Angelis & hominibus communis sit.

Quo die hac petitione occupatus erit, res omnes & singulas ad hãc cõsiderationẽ reducat: sicuti imagines quas intuebitur Christi dicendo: Hic meus est Pater; Cælum quod oculis perlustrat.

Hæc est domus Patris mei: lectionem, quam audit: Hanc ad me literam mittit Pater meus: quo induitur, quod comedit, quod in lætitiam parit, hoc totum ex manibus, & largitate Patris mei proponit: quod ei tristitiam adfert, quod eum excruciat, & molestat, omnia per manus Patris mei, vt sint mihi causa maioris meriti, & vt ampliorem inde consequar coronam dispensantur; sicq; magno cum affectu subiungat, *sanctificetur nomen tuum.*

Hac cum consideratione, & Dei Præsentia anima totis viribus conatur dignitatis suæ pręclarum specimen edere, vt filiam Dei pro tot beneficijs acceptis gratissimam se ostendat, & probet: exultando præsertim, quia seipsam Dei Filiam, Iesu Christi sororem, & redem Regni illius, & eidem Christo consortem in hæreditate contempletur, & videat: agnoscens autem amplissimum Dei Regnum ad ipsam spectare, omnes sanctos esse desiderat, vt hoc illa crescant, quò enim plura, & maiora huiusmodi erunt bona, abundantius de illis ipsa percipiet. Hic bonũ est in mentem mu[illegible]care primum ex septem Verbis, quæ Christus in Cruce loquutus est *Pater ignosce illis quia nesciunt, quid faciunt*: in quo quidem Verbo conditiones Paternarum viscerum Dei euidentissimè apparent, & hoc pacto actus charitatis in eos, à quibus iniurias aliquando [illegible]sumus exercere par est & nosipsos ob varios rerũ euentus ad [illegible]rendum, si grauioribus inposterum iniurijs afficiamur, disponere. Quadrat hic historia filij Prodigi, in qua pietas Patris erga filium perditum, deindè inuentum, & in pristinam dignitatem restitutum ad viuum exprimitur.

SECVNDA PETITIO

Pro Die Martis

Rex noster Adueniat Regnum tuum:

POst peractum examen particulare in nocte, sicut in die lunæ [illegible]ctum est, sequitur animam ad Deum Patrem suum introire, petita venia suæ tepiditatis & desidiæ, qua non pro eo ac debito honorem, & gloriam ac Sanctificationem illius procurauit, præpo[illegible]se pro hac ipsa die Martis Regem agnoscere & indubitanter [illegible]teri illum, cum quo die præterita tanquàm cum Patre egit, euigilans salutet illum dicendo. *Rex noster adueniat Regnum tuum.*

Aptissimè subsequitur hæc petitio præcedentem, filijs enim Regnum sui Patris debetur: dicatur itaq; in hunc modum: si Mundus dæmon & Caro regnant in terra: tu ô Rex noster, cuius Regnum exoptamus, venias in nobis regnaturus, & hæc Auaritiæ, [illegible]

& sensualitatis regna, penitus destrue, vt nullam potestatem & impetū aliquando in nos obtineant. Duplex sensus est huius petitionis: vel vt petamus à Domino, nobis Regnum cælorum æternum, ad quod creati sumus, & Ius tanquam filij eius habemus, conferri; vel vt ipse regnet in nobis, nos autem Regnum eius efficiamur.

Intellectus vterq; Catholicus, & cum sacris scripturis cōueniens prout mihi Theologi dicunt: de primo n. dixit Dominus, *Venite benedicti patris mei, possidete Regnum, quod vobis paratum est ab origine mundi:* Matth. 25. De secundo verò S. Ioannes ait quod sancti concinent in gloria: Apoc. 1. *Redemisti nos Domine Deus in sanguine tuo, & fecisti nos regnum & Sacerdotes Deo & Patri tuo.*

Huiusmodi Intellectus siue expositiones mirabiliter omnibus alijs antecellunt, & insignis in eis præfulget eminentia hæc nimirum, quod quando Deus loquitur nobiscum, vocat, & dicit seipsū Regnum nostrum; Nos veri loquentes cum eo, ipsum benedicimus, quia sumus Regnum eius; sicque alternatum, & per vices cælestis huius beneuolentiæ respectus & obsequia amoris plena cōmutamus. Nescio quæ maior sit hominis dignitas, an quod Deus glorietur & in summo pretio habeat possidere nos tanquam suum Regnum, eiusque Maiestas hac possessione (cum ipse sit qui est) ita contententur; An quod ipse velit nostrum esse Regnum & nobis se tradere in possessionem, & hæreditatem opulentissimam: interim mihi magis probatur quod nos regnum eius simus, inde enim prouenit illum esse Regnum nostrū. Dixit aliquando Catharinæ Senensi, Tu de me cogita, & omnis mihi de te tuisque commodis erit cogitatio; Cuidā vero Matri dixit etiā, Tu rerum mearū curā habe & ego tuarū curā suscipiā. Ergo sollicite tales effici non negligamus in quib. magnificiat Diuina illa Maiestas, & in delicijs habeat regnare, ipse n. pudebit & solicite curabit, vt nos in eo regnū possideamus. Et hoc est regnū de quo idē Dominus in Euangelio meminit dicens: *quærite primum* & ante omnia *Regnum Dei*, & obliuiscimini cæterorum; Nolite soliciti esse; scit enim Pater vester quibus indigeatis, & ipsi semper cura est de vobis. De hoc pariter Regno inquit S. Paulus quod sit *Gaudium & Pax in Spiritu Sancto.* Matth. 6 Rom. 14.

Consideremus igitur quales illos, quorū Deus gloriatur, se Regē esse, & qui vicissim Regnum ipsius sunt, oporteat esse, scilicet virtutibus ornatos, in verbis compositos, magnanimes, humiles, mites in aspectu, patientes in tribulationibus, mundos corde, in cogitationum puritate exquisitos, se inuicem amantes, in omnibus suis motibus pacem, & tranquillitatem redolentes, non inuidos, &

sed salutis ac bonorum proximi maximè cupidos.

Studiosè cogitemus quales sint optimi vasalli erga Regem suum & inde ad Regem Cælorum mentè eleuabimus, atq; sciemus quales nos ipsi præbere debeamus: & quid postulemus dicendo *Adueniat Regnum tuum*. omnes sub eisdem legibus viuimus quibus & parere debemus, & nos inuicem adiuuare, ea quæ habemus, ijs qui non habent amanter communicando. Tenemur omnes opes & facultates, & vitas amore nostri Regis exponere, in omnibus quæ uenerint, ei placere cupientes. Dum iniustè grauamur ad eum confugimus, vt sit nobis iustitia: in necessitatibus, vt sit nobis remedio: omnes seruiunt i, quilibet suo modo, nemo alteri inuidet: miles in bello: officialis in officio suo; Artifex in suis laboribus Nobiles, Litteratos, Nautas & qui nunquam eum nouerunt cupiãs, vt ei seruiant, illumque videre desiderent: Messor quin Angelo sudat lætatur quod Rex habeat intimos, artaque familiaritate iniunctos, cum quibus alacri & erecto animo gaudeat, & animo recreetur & quiescat: cum verò Rex vnicè diligit aliquem, omnes huic obsequuntur, & ipsum venerantur, & obseruant: omnes desiderant, & studiosè curant pacem ac quietem inter se seruare, insuper vt Regi omnes perfectè inseruiant, & gratissima ministeria ei exhibeant.

Per singulas istas Regni conditiones nunc discurramus, attentum nostrum illas applicando, & videbimus illud quòd à Deo postulamus esse vt leges eius seruentur; vt omnes ad obsequendum ei præsto sint; & vt eius Vasalli, in pace & tranquillitate iucundissimè viuant. Petimus etiam, quòd animæ nostræ intra quas est Regnum Dei, ita dispositæ inueniri valeãt, vt sint Regnum eius; & quod potentiarum nostrarum Respublica voluntas eius per omnia sit obediens, Intellectus stabiliter in fide perseuerans, Voluntas ad legum illius sanctarum custodiam omnino firmata etiam si vitam propterea sorti, ac fortunæ committere sit necesse. Potentiæ congruenter attemperatæ, & conformes, vt non dum resistant voluntati: Passiones, & Cupiditates nostræ sint in pace vt ob præcepta charitatis imposita non indignentur, neque murmurent adeoq; sine bonorum proximi inuidia, vt si minus multa quam alijs Deus communicaret bonorum, non molestè feram, magis potiùs gaudeam ex hoc quod hic Dominus in cælo; & in terra dominetur, & regnet; ego verò, maiora non appetam, & hac forte contentus scilicet ei tanquam mercenarius aut vulgaris aliquis famu-

las seruiendo sat mercedis me accepisse iudicabo, si vel ad aliquid in hoc Regno deseruire posse aptus inueniar. Denique, vt ipsi seruiatur, & obtemperetur, & intra nos regnet, atque de nobis omnibus & singulis tanquam Rex, & Dominus in omnes imperium habens ad libitum disponat.

Omnia quæcunque in hac die faciet, vel audiet ad hanc considerationem videlicet, Deum esse Regem nostrum referre debet, sicut in die præterito factum est, omnia referendo ad Deum tamquã ad Patrem: Hic conuenienter adaptatur mysterium in quo Pilatus post accusationem contra Redemptorum nostrum à Iudæis factam, adduxit eum foras in conspectu populi spinis coronatum, arundinem pro sceptro habentem in manu, & veste lacera purpurea circumdatum & dixit eis, Ecce Rex Iudæorum; Postquam igitur illum omni cum reuerentia adorauerimus, pro blasphemijs, & irrisionibus à militibus in eum coniectis, actus humilitatis exercebimus, honores, & laudes mundanas, Coronam spineam nobis esse cupientes.

TERTIA PETITIO.

Pro die Mercurij.

TErtia petitio est: *Fiat voluntas tua:* in omnibus diuinam adimpleri voluntatem desiderantes; insupet petimus illam in terra, sicut & in cælo cum amore, & charitate impleri. Pulchrè succedit hæc petitio duabus præcedentibus, iustum namque est, à Filijs ęterni Patris, & à Vasallis superni Regis voluntatem in omnibus perfectissimè exequi.

Vt autem diuinæ huic Voluntati conformes effici auidius exoptemus Patrem istum, Regemq; Regum tanquam Sponsum nostrarum animarum amantissimum mente concipiamus: Qui enim in defesso secum animo perpendet hoc nomen, & quæ sub eo latẽt & comprehenduntur beneficia, fauores, & amoris oblectamenta intelliget, incredibili & admirabili desiderio efferetur adimplendę voluntatis Dei, qui cum sit Rex Maiestatis, splendor Patris illius, diuinitatum abyssus, & omnimodæ pulchritudinis pelagus, fortissimus, potentissimus, sapientissimus, & amari dignissimus, à nobis amari vult, & concupiscit, nosque vicissim amore tam delicioso prout indicatur hoc nomine sponsi prosequi non contemnit.

Mag-

Magnificit Dominus, & in summo habet pretio diuina Maiestas hoc nomine, appellari, sicque Ciuitatem Ierusalem fornicariam, & adulteram, ad pœnitentiam inuitans, rogat, vt coniugem illum Patrem nominet, & sponsum, vt sic fiduciam, & securitatem sperandæ pietatis ei largiretur.

Per hoc nomen sponsi omnia fidelis, & officiosi amoris, & benevolentiæ singularis pignora, ac perpetuæ securitatis argumenta designantur; item vicissitudines voluntatum, & consentionem. Nemem amorem tale nomen requirit, omnē curam deposcit: cōpetfecte integrum efflagitat: sic Deus conuentione facta & sponsalibus cum Israel contractis in deserto requisiuit, & præcepit illum ex toto corde suo, ex tota anima, ex tota mente, ex tota voluntate, & ex tota fortitudine sua diligeret. Vide igitur cum puram, Sanctam & immaculatam vitam agere oporteat, quā circumspectè, beneque exterius & interius compositam decedere Sponsam, quam Rex excelsus tanto amore prosequitur?

Consideret lapides pretiosos, & inæstimabiles margaritas, apparatus, & ornamenta quibus hic Sponsus sponsas suas decorare let: inde animam suam disponere festinet, vt donis tantis dignaetè eum inueniri possit; non enim benignus dominus illam aut pauperem, aut nudam, aut indecenter compositam esse patietur; impetrat ab eo, quæ magis ipsius Maiestati sunt placita: Prostemat magna cum humilitate ante pedes illius, aliquando enim non dignabitur hic Dominus ex sua inundanti clementia illam eleuare & in brachia sua quemadmodum Regem Assuerum cum Regina Esther feciſſe nouimus, illam benignè recipere.

Meditari potetit paupertatem dotis, quam ad hæc Sponsalia contrahenda anima ipsa affert, & diuitias incomparabiles dotis cælestis Sponsi, qui sanguinis sui pretio animas nostras à Patre emit, vt illas, quæ priùs ancillæ dæmonis erant, & satanæ mancipatæ in Sponsas assumeret: & qualiter hac de causa iure optimo Sponsus sanguinis ipse vocari possit: quæ quidem desponsatio facta est in Baptismo, dans ipse nobis fidem, cæteraſque virtutes, dona, quæ sunt ornatus animarum nostrarum. Præterea quæ nostra sunt omnia Dei bona ratione huius admirandi connubii quo anima per gratiam ipsi coniuncta est: & omnes nostræ miserias afflictiones, & tormenta ad hunc Sponsum dulcissimum pertinere hanc enim communicationis conuentionem nobiscum egit, vt bis bonorum suorum munificentissime facultatem, concederet

& mala nostra in se misericordissime suscipiendo. Qui hæc cogitatione percurret. quanto cum dolore videbit quod offendatur & quanta cum lætitia quod ipsi seruiatur ? quis sine compassione Sponsum illum ad columnam ligatum? Quis Cruci affixum & in sepulchro positum absque eo quod viscera ipsius dolore rumpantur, intuebitur? & è contra quis illum triumphantem à mortuis suscitatum & glorioſum aspiciet quin gaudio perfundatur maximo?

Appositè in hac die intuebimur Christum in horto ante Patrem suum æternum prostratum, sanguinem sudantem, & ipsi se offerentem perfectissima cum resignatione, atque dicentem: Non mea, sed tua voluntas fiat. Actus in hac die exercendi sunt, magnæ mortificationis, propriam voluntatem in rebus omnibus abnegando, eq; contradicendo, cum renouatione trium Votorum solemnium Religionis, ex toto corde gaudendo, quod ea emiserimus & ipsum in sponsum elegerimus, atque hæc sponsalia sacra in Religione innouauerimus, & confirmauerimus : Qui vero Religiosi non sunt pariter sua bona proposita, fidelitatem, & verba toties repetita cum tali, tantæque authoritatis sponso renouabunt.

QVARTA PETITIO

Pro die Iouis.

QVarta Petitio est: *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie*, Benè, & congruè huic diei adaptatur hæc Petitio cum titulo pastoris, cuius partes sunt pascere gregem suum, panem nobis quotidianum concedendo; Patri enim, Regi, & Sponso, Pastoris officium exercere iure merito conuenit; debitoque naturali nos Filij eius, subditi, & sponsæ vt nobis sustentationem, & alimenta subministret insinuare poterimus, prout Maiestatē suam, & nostram dignitatem, et enim filij eius sumus, decet; ideoque non dicimus vt hunc panem nobis accommodet, sed vt det, nec ab eo panem alienum sed nostrum postulamus, quia enim filij sumus, bona cuncta Patris nostri, nostra sunt.

Mihi quidem numquam persuaderi potuit quicquam temporaneum ad corporalem vitam sustentandam necessarium in hac petitione sed spirituale animę alimentum nos petere : namque ex septem petitionibus in hac oratione comprehensis tres primę ad

Deum ipsum referuntur, quæ sunt videlicet sanctificatio sui nominis, Regnum eius, & Voluntas; Ex quatuor ijs, quæ nobis petimus, hæc prima est in qua nobis aliquid dari postulamus; in alijs verò deleri peccata, tentationes & quicquid malorum est cogitamus; ergo hoc vnum, & singulare, quod à Patre nostro dari contendimus nihil temporale, quod ad corpus attineat, est fatendum est, præterquam quod talis Patris filios, res adeo vulgares, & communes, quas ipse Dominus & infirmis creaturis elargitur, & hominibus absque eo quod illas petere postulare minimè deceat; præsertim cum nos admoneat Maiestas, vt primo rebus ad suum Regnum pertinentibus intendamus, (ea nimirum quæ animas nostras concernunt;) easque his assiduè cogitemus, cætera vero, vt nobis prouideantur, diuina Maiestas sollicitè curat; apud S. Matthæ. dicens: *Panem nostrum supersubstantialem da nobis hodie:* Adhæc petimus & expectamus in hac petitione Panem doctrinæ Euangelicæ, virtutes, sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum, denique quidquid animas nostras, nutrit, atque corroborat, ad spiritualis vitæ consecutionem, & sustentationem.

Igitur hunc excelsum Patrem, Regem, & sponsum tanquam Pastorem verum inspiciamus, & omnes Pastorum proprietates in quibus æqualem non habet, & superat omnes, contemplemur, prout ipsemet loquitur in Euang. dicens: *Ego sum Pastor bonus, qui animam meam pono pro ouibus meis:* Hinc cognoscimus quantam sit eminentia bonorum Pastorum, quos scriptura diuina commendat Iacob, & Dauid, conditiones præstantissimæ in Christo inueniantur: De Dauid ait quod in iuuentute sua cum Leonibus & Vrsis lusit quasi cum agnis, & illorum mentum apprehendens, suffocabat, vt stagnum aliquem ex faucibus eorum erueret. De Iacob autem refert, quod oues, & capræ, quas ipse custodiebat, nunquam fuerint, arietes gregis nunquam comederit, damna nunquam reddiderit, quicquid furto perierat, restituerit; die noctuque & gelu vstus fuerit, fugeritque somnus ab oculis eius, vt sollicitudinem Labam satisfaceret. Facile erit hinc mentem subleuare, & has conditiones diuino nostro Pastori adaptare, qui proprijs sumptis viribus ferocissimum Leonem infernalem, vt faucibus eripiat dam erueret, & libertati restitueret, suffocauit; Et quæ ouis

do sub eius potestate sterilis est inuenta? quæm illarum solicitudinem habuit? quem detrectauit, laborem, quas non subijt angustias, quiuitam pro illis ponere non recusauit ? Quam Leo Infernalis abstulerat ei, & comederat, proprio soluit , & liberauit sanguine: nihil emolumenti ex eis ille reportat: quicquid lucratur , ipsis cedit quidquid ab ipsis habet & omnia illarum bona de sua manu habent. Amore tanto oues suas prosequitur , vt pro sola vnica quæ perierat, propriam ouium vestem assumpserit se , ne amictus sua Maiestate apparens, cæteras deterreret. Quis æstimare valeat pascua cælestis doctrinæ quibus illas pascit? Quis gratiã virtutum, quibus illas corroborat ? vim Sacramentorum quibus illas conseruat, & sustentat ? si ouis ad vetita errabunda declinet, curat ipse sollicitè mediante sibilo sanctæ inspirationis perditam illam ad pascua vitæ reducere : quod si hæc non prosint, & ad ouem reuocandam non sufficiant , sagittis tribulationis eam aggreditur , vt sic illam deterreat , non tamen feriat, nec occidat ; Fontes sustentat , & progredi facit: debiles & minus robustas expectare dignatur: infirmas sanat: Ambulare non valentes in humeros recipit earum debilitates & lassitudines sufferendo. Ac deinde cum post pastum quieti se tradunt, & quod è doctrina collegerunt Euangelica ruminant, custodit illas dormientes. & in medio earum, per suauitatem consolationum, quibus illas perfundit, sedens, in animabus illarum dulcem musicam facit, instar pastoris fistula dulciter suis ouiculis cantantis. In hyeme caulas sollicitè, vt eis post labores quiescere liceat, inquirit : diligenter aduertit ne herbis, aut pabulis veneno infectis vescantur, admonens illas , ne occasionibus se exponant, Deducit illas per amœnas syluas, & pascua tuta, & selecta consiliorum suorum : & quamuis aliquando iter conficiant per loca puluerulenta, vel per turbines & tempestates , aut per inuia, & inaquosa ambulent: semper tamen illas ad limpidas & dulces aquas deducit, per has enim doctrina intelligitur, quæ clara semper, & vera esse debet.

Vidit S. Ioannes Diuinum hunc Pastorem ad instar Agni in medio ouium suarum , qui eas regebat , & per amœna vireta ad fontes aquarum viuentium minabat. O quàm dulce est Pastorem Agnum factum intueri. Pastor est, quia pascit, Agnus , quia ipsummet est pabulum. Pastor est, quia conservat , & sustentat : Agnus

quia ipsummet est nutrimẽtum. Pastor itidem, quia procreat oues; Agnus, quia, ex eis natus est. Cum ergo petimus ab eo panem quotidianum vel supersubstantialem, idem est ac si dicamus vt ipsemet Pastor, noster panis & nutrimentum esse dignetur.

Gratissimum est diuinæ Maiestati, vt ipsam considere[mus] aliquando cuidam ancillæ suæ apparuit, in habitu Pastoris [...] vultu, innixus Cruci, aliquas ex ouiculis ad se euocando, [...] bilo illiciendo. Verùm adhuc gratius ipsi est illum, in Cruce [...] sicut Agnum assum igni, & cadibum nobis attemperatum ad [...] as, & solatium contemplari: Res iucunda est videre illum [...] pondere crucis oneratũ, & instar Agni, qui oué perditâ in [...] xis suis portet nos gestare, & q. vti Pastor nos in caulas, & in [...] sua recipit, nosq; per vulnerũ suorũ aditus ad ipsa interiora [...] pmittit, & vt Agnus se nostris viscerib. insinuat. Consideremus [...] tranquille, quàm securè quam beatè oues cum Pastore, & sub [...] protectione commorentur, & à Pastore nostro nunquam [...] mus, eiusque oculos fugiamus: oues enim Pastori adhærentes [...] cationibus semper paseuis nutriuntur; buccellis melioribus, [...] busipse vescitur, refocillantur; Adhæc si Pastor se abscondat, [...] recumbat, ouis immota consistit, nec alio se transfert, donec [...] Pastor exciteturvel ipsa continuo balatu eum excitet, tunc [...] nouis delicijs recreatur.

Seipsam consideret anima in solitudine errantem, [...] in tenebris, & obscuritate, circumseptam lupis, vrsis, & leonibus [...] cælo nec terra fauente sed solo pastore qui eam tuetur, & [...] ità nos sæpè sæpius videmus in tenebris constituros, ambitio [...] amore proprio, innumerisque hostibus visibilibus, & [...] circumdatos, hoc solum remedij habentes, vt Diuinum hunc [...] storem inuocemus qui ex illis angustijs liberare nos possit.

Hac die considerabimus mysterium SS. Sacramenti; [...] cælestis huius pabuli excellentiam, est enim ipsamet Patris [...] substantia, vnde beneficium hoc hominibus collatum Dauid [...] aggerans ait adipe viscerum Dei nos satiat.

Beneficium hoc maius est quam quod homo factus [...] in Incarnatione propriam tantùm animam, & carnem [...] suæ vniendo Deificat: in hoc verò Sacramento omnes [...] voluit, qui cibis quibus ab infantia enutriti fuerunt [...] tari valent: & cum in Baptismo totaliter Deo regnerati simus, [...] vt pariter, ex ipso totaliter prout dignitatem filiationis, [...]

nos decoranit, decebat, educaremur, & sustentaremur.

Hic examinãdus est amor, quo se nobis dat. Mandat enim sub interminatione mortis, vt omnes ipsum manducent. Ad hæc præuidens diuinâ Maiestas, quàm multi ad illum in statu peccati mortalis accessuri essent: amor nihilominus, quo nos prosequitur talis est, tantæque efficaciæ, vt frui exoptans amore, quo ab amicis recipitur, hæc minimè curet, & tantis iniuriis ab inimicis lacessiri sustineat: atque vt amorem quo erga nos flagrabat, magis demonstraret, voluit consecrare & instituere diuinum hunc cibum tunc, cum in mortem pro nobis sustinendam tradebatur, eumque sanguis eius, & caro pretiosa sub qualibet specierum, contineantur, attamen sub duabus distinctis speciebus panis, & vini illud consecrari mandauit, vt in hac diuisione, seu separatione ostenderet, quod toties pro nobis, si res exigeret, vitam libentissimè profunderet, quoties panis, & vinum consecrantur, & quoties sacrum Missæ sacrificium in Ecclesia celebratur.

Amor iste quo nos Christus complectitur, quem in hac Sacramenti adinuentione patefecit, immensus, & ineffabilis est; etenim cum duo absque medio vtrinque participante, non satis firmo vinculo coniungi possint; quid meditatus est amor vt se cõiungeret, hominiex nobis accepit carnem, sibi illamad esse personale vitę diuinæ coniungens, sicque Deificatam, nobis illam in alimoniam confert & quasi restituit, vt nos secum nobis mediantibus secum vniret.

Hunc amorem cum Eucharistiam sacram recipimus, vult Dominus vt consideremus & in hoc omnis nostra cogitatio sistat, & hanc gratitudinem à nobis exigit, cum mandat vt quotiescumque communicamus passionis & mortis ipsius recordemur. Et benè apparet quo desiderio & affectu se nobis tradat, quia vocat hunc cibum Panem quotidianum; & vult: quod illum quotidie postulemus, sed diligentissimè animaduertendum est quæ puritas, quæue virtutes ad hoc Conuiuium dignè adeundum requirantur; Magna quædam Dei famula singulis diebus communicare desiderabat Dominus illi globum Cristallinum pellucidum, & candidum speciosissimum ostendit. dixitque ei: Quando eris sicut hoc crystallum id perficere poteris, confestim tamen vt ad Sacramentum accederet, facultatem largitus est. Considerare poteris hac die Verbum, quod Christus Dominus in Cruce pendens locutus est, dicens, sitio potumque amarulentum, quem

ei propinarunt, & conferre suauitatem, miramque dulcedinem, qua Dominus nobis cibum, & potum tribuit, cum ingrati animi nostri amaritudine & in suauitate, qua eius siti, & expectatione respondemus.

QVINTA PETITIO.

Pro die Veneris.

Dimitte nobis debita nostra.

DEi Veneris congruit quinta petitio, quæ est; *Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris*; vna cum titulo Redemptoris etenim, vt ait D. Paulus, filius Dei factus est nobis Redemptor & peccatorum nostrorum per sanguinem suum Redemptio; ipse est qui nos è potestate satanæ, cui subiecti eramus, liberauit, nobisque Regnum filiorum Dei præparauit; & in eo Redemptionem habemus, id est, Remissionem peccatorum, simulq; pretium quod vltro dimeremur ab ipso exsolutum.

Bona, quæcunque nobis optare possumus, in præterita petitione comprehensa sunt: & mala vniuersa, à quibus nos liberari possumus, in tribus sequentibus, continentur: & hæc prima est: Dimitte nobis domine, quæ tibi debemus ex hoc, quod es Deus & Dominus vniuersorum: & quæ tibi debemus ratione beneficiorum, quæ nobis præstitisti, & præstaturus es; insuper ea quæ commeruimus ob peccata nostra, & hæc Domine rata esse velis, atque hanc, sicut & nos dimittimus, iis qui nos offendũt & nostri debitores sunt. Et nè quis existimet nimis limitatam esse hanc remissionem debitorum, si misericordiæ, quam nos exhibemus nostris debitoribus comparetur, animaduertere oportet, duobus nodis hoc intelligi posse. Primò, vt quotiescunque hanc orationem dicimus, imaginemur nobis quòd eam vna cum Christo Domino dicamus, qui quotiescunque oramus lateri nostro astat, & ex parte ipsius precamur, & dicimus; Pater noster, quòd cum ita sit, perfecta erit remissio, cum tam completè ipse Dei filius pro hominibus satisfecerit. Possunt etiam verba hæc (prout quidem sonant) in rigore intelligi postulantes, vt nobis remittat sicut nos dimittimus; quilibet enim qui ad Deum exorandum accedit, præsumitur, quod omnibus remiserit, à quibus offensus fuit & ipso petendi modo expo-

nosmetipsos, qualiter petere, & quales in Dei conspectu venientes esse debeamus, admonemus; quare si nostris debitoribus offensas non dimiserimus, ipsimet in nos sententiam proferimus, quod plane indigni simus remissione. Ait sapiens: *Homo homini reseruat iram, & à Deo quærit medelam? Qui vindicari vult, à Domino inueniet vindictam, & peccata illius seruans seruabit!* Huius petitionis materia vniuersalis est ad omnes pertinens, resque infinitas complectitur, debita enim sunt innumerabilia, Redemptio copiosissima, pretium condonationis, & gratiæ, quod est mors, & Passio Christi Redemptoris, infinitum, & inæstimabile.

Hic in memoriam reuocanda sunt peccata, propria & totius mundi: grauitas vnius peccati mortalis, quod, cum sit offensa Dei per alium satisfieri, aut exsolui non potest; Restauratio tantarum offensarum contra tantam, & infinitam Maiestatem Dei, vnde petenda: Debemus Deo amorem & timorem, & summam reuerentiam, quia est qui est, debemus offensas, & quid in horum omnium solutionem dabimus? Hæc omnia debita nobis condonari; deposcimus quando dimitti nobis debita nostra postulamus. In operis huius executione, omnes diuitiæ eius positæ sunt & omnis nostra felicitas in his consistit, etenim ipse pars offensa, ipse & Redemptor, ipse denique pretium, satisfactio, & Redemptio.

Nullum ex mysteriis Passionis pro hodierna die assignari potest etenim passio tota, nostræ Redemptionis opus est; quæ in alijs libris minutim explicatur. Vnum tamen ad rem apprime conferens subiungam, & quod diuina Maiestas sicut vni ex ancillis suis significauit, gratissimum est: Apparuit ei Dominus in Cruce confixus, & dixit, vt extraheret illi tres clauos, quibus omnes homines eum configerent, qui sunt odium, quo infinitam bonitatem & pulchritudinem meam prosequuntur: Ingratitudo, & obliuio beneficiorum meorum. Durities qua inspirationibus meis correspondere contemnunt: postquam igitur mihi tres hos clauos refixeris, tribus alijs clauis affixus ego permaneo: sunt autem: Amor infinitus, Gratiarum actio pro beneficijs quæ mei intuitu Pater meus dat vobis: & tenerrima viscera ad vos recipiendum.

Hæc dies magni silentij, & asperitates aliquæ, & mortificationes in ea exercere oportet, & sanctorum, quibus specialiter deuoti sumus recordari, vt eorum intercessionibus veniam, quam precamur à Domino obtineamus: Oratio autem fiet peculiariter hoc die, pro

ijs, qui

ijs quiin mortali peccato existunt, pro ijs qui nos oderunt, & iq
bus iniurias quomodolibet passi sumus.

SEXTA PETITIO.

Pro die Sabbati.

EX quo aduersarios nobis semper infensos adeò, & impro
nos ad nos opprimendum & vexandum habemus, & ob nim
am fragilitatem & imbecillitatem nostram ad corruendu
& tentationibus succumbendum procliues sumus, nisi qui om
potens est, nobis opem ferat, ideo perseueranter exorandus est,
nobis subueniens, à tentationibus quibus impræsenti percutim
nos superari, & in peccata præterita relabi, non permittat.

Non petimus, nè patiatur nos tentari, sed nè à tentatione
vincamur; tentatio enim, cuius ipso adiuuante, & nobis coope
tibus victoriam consequimur, ei proficit ad gloriam nobis
meritum, & coronam: & hoc nobis præcipit, vt ab eius Maie
postulemus, in hæc verba: Ne nos inducas in tentationem; vt
sciamus, & intelligamus ipso permittente nos tentari, vincimur
tem, quia fragiles sumus; & victoria ipsius est.

Hic igitur animo voluamus; quàm verum sit omnes
fragiles esse, sauciatos, & imbecilles, tum quia hæc sunt, quæ
à primis parentibus hæreditate obtigerunt, tum quia nostr
peccatis, quæ commisimus, prauisque moribus infirmi
reddidimus, & à planta pedis vsque ad verticem capitis hon
nobis sanitas. Et sic præsentemus nos medico cælesti petentes,
nos incidere in tentationem permittat, sed omnipotenti manu
protegere dignetur, nec sine cura & auxilio derelinquere.

Mirifice delectatur diuina Maiestas hoc nomine Medici,
officium vel maximè in hoc mundo exercuit curando infirmos
curabiles ab infirmitatibus corporalibus, & animas à peccatis
ueteratis. vnde sibi ipse hoc nomen etiam imposuit dicens:
est opus valentibus Medicus, sed male habentibus: Hæc Medici mun
exequi voluit diuina Maiestas erga hominem, seipsum Samarit
comparans, qui oleo & vino eum, qui in latrones incide
liatus, vulneratus & semimortuus relictus fuerat, curauit. M
cus, ac Redemptor vnum, & idem sunt: tamen Redemptor dic
propter remissionem, vt Sanctus Paulus loquitur, *præcedentium delic*

Medi

Medicus verò quorum curationem, vulnerum, & infirmitatum præsentium nullam unquam omnium curauerat.

Discumbunt cum diuitibus Medicinarum peritissimi quinon dignantur infirmos visitare nisi vocentur: & eos potius visitant à quibus plurimum lucrantur, quam qui magis indigent: Infirmitates exaggerant: aliquando enim, Imò maximo gratia curationes differunt: Pauperes autem vocamus: Diuites personaliter & per his nec ille de suo aliquid exigunt. Adhæc medicinarum, quæ adhibeant impertiri vitæ finem possunt; omnia denique sunt incerta. O cœlestis Medice, quàm diuitiones tuæ quam longè ab humanis quàm medicis, cum quibus præter nomen nullam similitudinem habes, discrepant, nè ad nos vocandum, etiam non vocatos, & libentius ad pauperes, quam ad diuites accedis, & omnes personaliter curas, nec aliud spectas quam vt infirmum se talem esse, & inopem indigere agnoscat, & tantum abest vt curationem & æquitatem exaggeres vt potius & facilem salutem æquis, (quantumuis infirmitas grauis sit) vocatum ad vitam suspiritis mandi sanes, spondeas. Nullum infirmum esti hominis infirmitate laborer nauseas. Per Xenodochia vadis & pauperes & malè habentes qui sine cura relinquantur, inquiris, & tibimetipsi mercedem exsolvis, propria pharmaca & medicinas adhibes. Aquas medicinales mihi præparatas & confectas ex sanguine & aqua lateribus è latere tuo: Ex sanguine quidem ad nos curandum. Ex aqua ad nos lauandum, vt nos sine macula, & aliquo infirmitatis præteritæ signo relinqueres.

Fons erat in medio Paradisi, sic aquis abundans, vt inde diuideretur in quatuor capita, seu copiosissima flumina, quibus irrigabatur vniuersa superficies terræ; at de fonte Amoris, quo diuinum cor ardebat, quinque sanguinis tui rios ex eius sacratis pedibus, manibus, & latere ad curationem, & sanitatem infirmitatum nostrarum, & vulnerum omniumque languorum, effluere, & pumanare videmus. Quot pereunt infirmi quia Medicum non habent, vel quia medicinas pro tollendis malis suis necessarias comparare nequeunt? sed hic tale periculum non imminet, Medicus etenim omni medicinarum genere abundantissimè refertus, & onustus, quas & secum affert ad omnia mala curanda, Et licet carissimo precio illas coemerit, gratuito tamen, volentibus illas concedit, imo precario offert & suis sumptibus salutem nostram faciliorem reddidit. ipse enim vitam suam exposuit, vt nos ipsum mortuum aspicientes sanitate donaremur, quemadmodum ab ignitis serpentibus percussi, serpentem mor-

Gen. 2.

tuum æneum pro signo positum, aspiciendo, sanabantur. denique iam præparata sunt omnia, ille idem qui nos curare desiderat omnibus sese & omnia, quibus indigemus offert: præterea certi sumus medicinas expeditas esse, reliquum est, vt vulnera nostra, & infirmitates manifestemus, & effundamus coram illo corda nostra in hac præsertim die, in qua se nobis hic dominus tanquam Medicum, curandi nos desiderio inflammatum, repræsentat.

Est hic locus optimus ad intellectus nostri cæcitatem, & voluntatis nostræ ad sui æstimationem adeo propensæ, perditionem agnoscendam, similiter ad diuinorum beneficiorum obliuionem, & linguæ, vt impertinentias loquatur, procliuem facilitatem, ad tardis leuitatem & constantiam in disparatis cogitationibus, & breuem perseuerantiam in bonis & in omni eo quod bonum est, extollentiam suam & exiguam curam recessus; Denique nulla sunt vulnera vel antiqua vel noua, quæ supremo medico, remedium eo postulantes, non aperiamus.

Cum infirmus quæ ipsi commendantur acceptare renuit, neque à vetitis abstinet, Medicus illum, dum tamen freneticus non sit, derelinquere consueuit; Medicus autem Cælestis nec immorigeros contemnit, nec inobedientes dimittit; omnes curat vt freneticos mille modos vt ad se redeant inquirens.

Hic die conuenit memoriam sepulturæ domini habere, & illos quinquè fontes suorum vulnerum, quæ aperta vsque in diem resurrectionis generalis ad salutem nostrarum animarũ permanebunt, considerare; & cum vulneribus istis sanemur, curemur, & vngere amanter, & charitatiuè vnguento mortificationis, humilitatis, patientiæ, & mansuetudinis impendentes nos proximorum nostrorum vtilitati, cum illum ad manus habere, & ipsi visibiliter in propria persona ministrare non valemus. Nam quod vt ex proximis nostris præstamus, id sibi præstitum asserit.

SEPTIMA PETITIO.

Pro die Dominica.

Libera nos à malo. Amen.

SEptima Petitio est, vt nos à malo liberet; non postulamus ab eo vel altero malo tantum liberari, sed ab omni eo, quod ve

proprie obtinet rationem mali, quo bonorum gratiæ, & gloriæ naturam facimus; Aliqua sunt mala pœnæ sicut tentationes ægritudines, afflictiones, labores, vituperia, &c. quæ tamē propriè mala, nisi prout occasio quod in peccata prolabamur esse solent, vocari non possunt: vnde diuitiæ, honores, & cuncta bona temporalia iure meritò mala, (sunt enim nobis offendendi Deum occasio) dici poterunt; Ab his omnibus malis & bonis, quæ nobis causa damnationis æternæ sunt liberari petimus; Et quoniam ad iudicem spectat hanc libertatem concedere, accommodè hic ponitur tituli Iudicis.

Huius petitionis materia amplissima est, quatuor enim Nouissima hominum, quæ sunt Mors, Iudicium extremum: Inferni, pœnæ, & Gloria beatitudinis, de quibus multa scripta sunt, ad eam reducuntur.

Possunt hic præcedentes considerationes repeti, & in mentem reuocari, etenim omnia & singula beneficia in sex superioribus gloriosis titulis enumerata magnificare pondusque eorum illic sentire debemus; propterea accurate meditanda sunt, & vt confundamur, & vt confidamus; quanta enim confusio est, quod habentes talem tamque amabilem Patrem, Regem tam potentem, sponsum suauissimum, Pastorem optimum, adeo diuitem & misericordem Redemptorem, medicum adeo efficacem & pium simus tam ingrati & tam parum in omnibus profecerimus, & quem timorem merito nobis incutere debeat tam grauē tot beneficiorum pondus ex tua parte, & ex nostra tanta ingratitudo & exiguus amor. Ingēs nihilominus & omni cōparatione maior fiducia, vt secum in iudicio cōpareamus, excitatur, considerātes quod stabimus ante Iudicem, qui est Pater noster Rex &c. concludi potest iste dies cum gratiarum actionibus, quas Propheta Dauid quinque psalmi cuiusdam versibus quos Ecclesia in Primis officij de Feria recitare solet. sunt autem hi sequentes.

1. *Benedic anima mea Domino & omnia quæ intra me sunt nomini sancto eius.* 2. *Benedic anima mea Domino, & noli obliuisci omnes retributiones eius.* 3. *Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis, qui sanat omnes infirmitates tuas.* 4. *Qui redimit de interitu vitam tuam, qui coronat te in misericordia, & miserationibus.* 5. *Qui replet in bonis desiderium tuum, renouabitur, vt Aquilæ iuuentus tua.*

Itaque pijſſimus hic Dominus miſericorditer agens; propter
tis, dat veniam, pro infirmitatibus, ſanitatem, pro morte, vi
pro miſeria, protectionem perennem: pro defectibus, cumulum
bonorum abundantiam donec nos ad vitæ incomparabilis
uitatem perducat.

Videtur quod in verbis iſtis omnes tituli & ſupradicta De
mina tangantur: quod facile intelligetur, quælibet in parti
lari attente conſiderando. Licet autem verum ſit hanc Orat
nem Dominicam inter omnes alias vocales orationes primum
cum tenere, non ideo tamen reliquæ relinquendæ ſunt; quia
ſola vtentes faſtidium in nobis generari poſſet, ſed valde ad
rit alias interrexere, & maxime illas quæ in ſacris ſcripturis,
tis à Spiritu ſancto inueniuntur, & à perſonis Sanctis vſurpa
rũt, vt eſt illa publicani Euangelici, Annæ Matris Samuelis
Iudith: Manaſſis Regis: Danielis, & Iudæ Machabei, in quib
bis proprium ſenſu eorum ſentimentum exprimentibus
prio cũ affectu compoſitis, ſuas neceſſitates, calamitates,
ſerias, Deo repreſentabant; Hoc autem genus orationu
met perſona in neceſsitate conſtituta concinnatũ, maiorem
caciæ & valoris, nam & mentem eleuat, voluntatem
& ad lacrymas prouocat; quia enim verba ſunt
in hunc modum proferuntur, & proprium laborem, &
declarant magis ex animo, & ex corde proferuntur. H
dus orandi Deo plurimum placet, ſicut enim Magnat
ſticos, ab ipſis aliquid craſſo & ruſtico modo petentes
pergratum eſt & iucundum; ſic Deo volupe eſt cum
verbis inconcinnis & indigeſtis aliquid poſtulamus, &
bis neceſſitatem noſtram proponimus, vti S. Petrus reliqu
poſtoli ſubmergi timentes clamabant: Domine ſalua nos
Sic & Cananea miſericordiam inſtãter petens: ſic & filius
qui aiebat: Pater peccaui in cælũ, & coram te: ſic & Mater
quæ dicebat. Domine exercituum, ſi reſpiciens videris
famulæ tuæ, & recordatus mei fueris, nec oblitus ancillæ
dederis animæ meæ perfectam virtutem in obſequium
tuum vitro dabo illam.

His orationibus vocalibus quæ à Deo, quæcunque
obtinuerunt, abundat diuina ſcriptura, quibus in noſtris
afflictionibus, & anguſtijs remedium obtinebimus. Et
Sanctorum conſilium ſit hoc melius orationibus mentalibus

stari, nihilominus multorum SS. exempla, insuper propria experientia nos docet, quod sic cum Deo agentes, vocaliterque orantes excitat ille tepiditatem nostram, cor accendit, atque illud disponit, vt melius & perfectius progrediatur, & mentaliter oret.

LAVS DEO, ET VIRGINI.

Ex Commissione D. Vicarij Generalis, vidit M. Frater Vincentius Gomez: in Conuentu Predicatorum 14. Augusti 1613.

Imprimatur
Doctor Victoria Vic. Generalis.